

מטפחת ספרים

מאת

הגאון הגדול המובהק המבקר הגדול קנאי בן קנאי מהור"ר יעקב
המכונה יעב"ץ זלה"ה .

חלק ראשון וחלק שני

העשוי שלל לאחוז ספר, ערוס בלי דעת, מקור מנאז ואם נשמתו המנערים (ומריקים אותו מכלו, אל כלי) אך מאחס תוספת ומגרעת, או אם חלו בו ידו מעתיק שונג ומשנה עור בדרך לא סלולה מקדמוני של עולם נוספת, ולשפות על פני עקשי לברוחס זרה לעז"י ותסליכס עגזס אל ארס אחרת מוסר פורעת, לנחק מוסרות להפר ברית ותק עולם נפסס פושעת, לכל עובר פושקז רגליה לכל מנאקז נשמעת, לכל בהמה רובפת ומרבעת, שכורת יין חנייטס כוס קובצת, אפילו חמור בשוק חובצת, גם כי ישרים דרכי ה' דיוקים ילכו גם ופושעים יכשלו גם ומוטף ילכד בה לעבור על דת קובצת, והיה להם בית המדרס למשמרת שמוציאה את היין הטוב וקולעת את השערים מנין חמר סוחסי ענבי רוט נפס רעבה לתועבה כל מר מזוק (כלבז ככפניה גלולי יוצ"ה בל"ע) כל פציזת וללנך כולעת כל זוהמה שואבת ואיינה טובעת, כחזיר גובר באשפה ישמן בדומן כן נפסס בל"ח גלולי האדם מתענגת ומשחששעת ובטלית מנוולאה טלחי ע"ג חל"ה מלוכלכת נעיש היין וכנזפה רחמת יולאה בשכתי כחמור במרדעת ומהי אחרותס כמוהו כבק הקלע נשמתס נקלעת, על כן אמרע. לסקל אבני נגף ולבור את כל זה אשר זורה ברחם מה לבזן את הבר באר"ם לא נורעץ, ואורס דיוקיס כלור טנה ה' רגלי מסידיו ישמור נפסס חגיל בה' בקרוס ישראל תחלל כלור פני מלך חיים נוספת :

ועתה בהוצאה החדשה נדוה אליו

ס פ ר

עישור ספרים

מאת הרב הגדול ההרף ובקי שלשלת היוחסין מהור"ר ראובן כהן רפאפארט נ"י מטארנאפאל
משיב בטוב טעם על דבריו המחבר זלה"ה ישווה דבריו חכמים קיימים .

וגם נלוה אליו לתועלת המעיינים תולדות המחבר למען לא יחסר כל בו .

Mithpachat S'forim.

כדפוס הי מיכל וואלף בלנוב

שנת "לא בא כבושם זה אך הפעם" ל"ק

פתח דבר

עוד לא שקעה בדפוסו שמשו של עמנואל. וזרחה שמשו של יעב"ץ
כי החלתי לסדר ספריו החל וכלה. כי ספרי יעב"ץ יקרים המה עד מאד
ובלתי מצויים רק אחד בעיר. ואני ברוכ השתדלותי אספתים לאחסתי על
כספי לקנותם. ולהוציאם לאור ולהפיצם בישראל. והספרים האלה
מועילים ונהוצים עד מאד לכל דורשי רשומות. כי יאירו אל מזל פני
הכונה זמן המחבר. רוע מעמד אומתנו באמונתנו המהורה. ושפל מצב
הכמיה בידעות ובחכמות. כי היו רק חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים
ע"כ עניי הדעת האלה בזוים ושפלים היו בעיני העמים כלם. וגם על תכונה
המחבר קנאי בן קנאי המה מעידים. כי נפלאה היא מאד על עוצם
רוחו כי עז. ועברתו כי קשתה. באפו ובקנאתו לא ישא פני איש ונער לא
יחון כמו שמעיד ע"ע בגוף הכפר: "לא אירא מרבבות עם. ואדבר נגד מלכים
לא אבוש". קנאת ה' ואמונתו אכלתהו. ואף אם הפריו לפעמים על
המדה. כוונתו היתה רצויה וישרה מכל פנה. ואהבת האמת בערה בקרבו.
וכאש נשקה ביעקב. כי כימיו עוד לא נרפא הנגע כי אם פשהה
מספחת כה ש"ץ שר"י בערי יהודה ובקהלות יעקב בפולין
באחמען ומאחרען בים נגרשו ויגרשו מימיהם רפש ושיט. וירופפו
עמודי האמונה בימים ההם. אשר אור הדעת עוד לא נגה עליהם
ובעלי דבת מכנו רשהם לצודר נפשות. ובאמת רבים נלכדו בשחיתותם
וימירו דתם ויצאו לתיר. וירא יעקב כי החל הנגף בעם ויהעצב אל
לבו. והיטיב חרה לו. וירא כי אין איש. ויקם מתוך העדה. וילבש כשריון
קנאה. ויעמוד בין המתים ובין החיים. ויך את מצירי ומדיחי עמו בשבט
עברתו כפטישא דא בזמנא דאיהו במיש במנרא. ויכום ויכתום עד החרמה.
ובודאי ממרום נעורה עליו רוח אל. וישם פיו כחרב חרה ולשונו כלשון אש
יאכל קש ולבו כסלע נכון בקרבו כי נאמנה את אל רוחו בו במח לבו ויתעורר
ישחק לקול מריביו אשר יהמו רעשו נגדו בקולות מים רבים אדירים
כמשברי ימים. לא השיב חרבו אל נדנה עד ישבו אויביו אחור ויחפרו ויאברו
מתוך הקהל. לבלי השאר מהם שארית ופליטה נסחו מן הארץ ואין זכר למו.
ועלינו לתת תודה ליעקב. כי הפליא לעשות. בהלחמו מלחמת ה' בעד
עמו ותורתו: לזאת שמח לבי ותעלוונה כליותי כי ה' זכני להדפיס שני
ספריו. ספר מספחת. ותורת הקנאות. ואברך את ה'. ואודה
לשמו.

ביום א' דהוה"מ בחג הסוכות זמן שמתנו הרד"א ל"ה"ק

מיכל וואלף

הקדמה

רע החת חפצי להועיל ולהיטיב. (ועיין השוכות חוות יאיר סימן ר"ג' מה שהכה על קרק
היש"ד מקנדיא כמסרו.) וכפרט שאין במלאכתו דבר כדאי להתגדר ולהתנאות בו הרכה ועל הרוב דק
מראה מקום אני לך ולא קראתיו בשם זולה מפני ששבע הננין מחייב ולא לירכום איידי דוושר ומ"מ אם יביא
הועלת כי אדמה אישר הוא בעוה"י קרוב לשכר את הטוב תקבלו, ואם בכל אלה ועיו אחד להטיל ארסו
ולשום דופי במפעלי נגד כוונת השוכה הגלויה להכוחן לבות מאיזה צד שיהי' קנאה או שנאה ידבר כאישר עם
לבבו ואני בתומי אלך ואומר כמ"ש הרמב"ן במלחמות בשבת פ' כירה כמדוכה שרברינו יכריחו כל כודה
על האבת ואין אחריות עקשים עלינו, וד' יעמוד במרחוב ורגלנו. ויפכר פיות מקטרגנו. ועתה הנה קונטרס
לפניך קרא בו אם נרציתי במלאכתו והיה שכרו ואם לא הנה השלמתיה כפי כחי (חשמונאים סוף ס"ב) זה א
נשתמש בזה בהעתיקו). אקוה כי לא קוב תקבני. אך גם ברך תכרכני. וד' ישלח לי עזרו מקודש ויחלימו.
וירפאני ויאריך ימי עם נות ביתי היקרה מרת רבקה בת המנוח הרב ר' בעלאל ג"ב זללה"ה ועם בני העולם
המהולל כמר משה נ"ו ובתי הולדה אישר השא שם אמי הצנועה נ"ע מרת פיגא יוסא תחי' אתה ד' השמרים
ותעזור לי לגדלם מתוך עושר וכבוד ומרב כל לתורה ועבודה ונמצא חן וישבל טוב בעיני אלקים ואדם אמ"ו
בעתידת הכו"ח. יום ב' כ"ג אלול תר"ל לפ"ק הכלה שנה וקללותיה ותחל שנה ובריכותיה.

הקי' ראובן כהן ראפאפורט משארנאפאל

—*—

תיקון

בצד 41 שורה י"ב נדפס ישעיה' וצ"ל משרבע"ה לצד 42 שורה 7 אחר תיבת מחתונה צ"ל " ועיין אבודרהם
ועיין בפתחיה לכל נדריו במחזור הריזה באריכות הענינים הללו. לצד 46 ראש אות מ"ב אחר
תיבת רבים צ"ל ' אשר לא נגה אור הזוה"ק בימיהם וד"ו נדפס עפ"י טעות סוף אות מ"א ושייך לכאן.
בצד 48 שורה י"ג במקום שדרך. צ"ל שם רק במדרש דברים רבה וכו"ו פ"ט ומדרש שמואל פ"ה
בשינוים ועיין מעריך בענין ילמדנו: שם כסופו במקום צד 44 צ"ל צד 44. בצד 47 לאות מ"ו שורה
ל"ד אחר מלת ע"ש צ"ל וכן הוא בשער השמים מאמרט ע"ש:

—

השמות

לצד 46 באות מ"ג שורה מ' אחר תיבות על לשון נשמט וכצ"ל.

וכן נראה ג"כ במליצת הנביאים הקדושים וכוה יש ליישב קני הגאון המחבר
שלנו בספרו שאילת יעב"ץ שהקי' על שיטת הסוכרים הנחל איתן אינו נהר ששומץ בחוקה רק
עמק קשה ממקרא מפורש בעמסו ה' ויגל כמים משפט וצדקה כנחל איתן. אבל באמת לק"מ דבאמת נחל
איתן שבהורה הוא עמק קשה אכן חזוי יה השתמשו במליצתם ע"ד צחות והעברה הואיל ונמצאים בתורה מלות
אלו להת להם מובן גם לענין נחל מעם גר שיש בו כוס ע"ד מליצה צחה ועיין ג' כ רש"י פסחים ד' כ"ב
ד"ה לנחל קדרון. ובא ואראיך יותר מזה שמדרך בעלו האגדה לקחת מלות ומליצת חדות שהיו שגורים
כפי האחרונים להלם בלשון הראשונים עיין מדרש איכה פסוק הוי צריה שאמר ריב"ז לאספינום הלב יודע אם
לעקל או לעקלקלות והוא לקוח מסנהדרין כ"ה גבי עוברא דרי"ח ורשב"י בהא דבהן וזמר דאמרו לו לעקל כתיב
הבר הוא צריך והשיב להם ר"ל הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות ושם הענין שייך שפור משום דאמרו לו
לעקל כות הבר צריך והשיבם בלשון נופל על לשון והמדרש נתן המלות הללו גם כפי ריב"ז ומצאתי אחר כך
שכעין זה העיר ח"א והביא מהא דסנהדרין ד' פ"ב התירו פירושים את הדבר והביא ממדרש קינות פ' ולא אותי
קראת ועקב ולא תהא כהנת כפונדקת ע"ש אבל לא העיר מהבא.

כסוף אות כ"ט נשמט וצ"ל

ובדרך אגב כב"ר פ' מ"א שם פ' המ"כ סקוסים קשרים וצ"ל דהיינו שאין לו קשרים מבפנים אבל
מבחוץ אית ליה קשרא כמבואר בספ"ב דתמיד דלא קשרי מגואי דק מבראי ועיין פסחים ר"פ כ"צ דמקשה
ל'נייתו דקל כו' ונייהו של אלון הרוב ושקמה ומשני כיון דקשרי ע"ש ואמאי לא משני ג"כ הכי אדקל דהא
בחדא מחתא מחתינהו כתמיד שם וצ"ע. ועיין רש"י פסחים ד' פ"ב ד"ה קני וחריחא מ"ש בטעם דקל
אינו מעצי המערכה והיינו דלא כר"א בתמיד שם דלדידיה בלא"ה דקל פסול וכבר תמהתי על הת"י בפרשת
יורא בפסוק ויבקע עצי העולה שכ' וקטע קיסן דקיהא דהאינהא ודיקלא דלא כר"א וזמי הכריחו לכך ואכ"מ
גם כמה דאמר כב"ר שם מה המר וארו יש להם האוה כו' עיין רש"י ביצה ד' ל' ע"א ד"ה אשוחי שכ'
ארו נקיבה ועיין בתו"ש פ' מקום שנהנו במשנה דמרכיבין דקלים כל היום ועיין רש"י עירובין ד' כ"ט ע"ב
ובפסחים ד' נ"ג ע"א דהו' בדניסחוני שטיהר קצת למה שפירש"י עצמו כפסחים ד' נ"ו ע"א ד"ה בדניסחוני
וע"ש ופ"י העורך שהביא התו"ש שם עיקר ועיין צ"ח שם וצ"ע וע"ש.

לאות נש אחר סיום דברי הירושלמי פ"ט דברכות קודם מלת ועיין יפ"מ צ"ל.

וכן הוא כב"ר פ' כ"ד ועיין יפ"ת שם (מיהו בקהלת רבה פסקא דהולך אל דרום מקדים באמת
אליהו ליונה ובויקרא רבה פ' ט"ו איהא ג"כ לזה ושם הגירסא משונה ג"כ על אופן אחר וצ"ע על היפ"ת
שלא העיר בזה. ול' תוס' תענית ד' ט"ו ע"ב ד"ה ברוך וצד אלף הג' תתצ"ב)

—

ב"ה

שלא להוציא הנייר חלק אצורה פה מה שערה על רעיוני מדי עיוני

ב"ה הספר

בח"ש שם אוח ע"ד הביא קושיא בשם אמונת חכמים על דברי החוס' עירוניו ד"ק שם דעשה שכל ע"י פשיעה אינה דוחה ל"ת, והקשה דכפ' ד"ח דל"ז פריך הש"ס ליתי עשה ולדמי ל"ת דבלועה אע"ג דהוי נמי בפשיעה. והאריך שם הרמ"ח בסדרת א"ח מה שפריך דהכי עשה ול"ת בדבר אחר כגון יבמה מנורת כו' גם עשה דפשיעה דוחה ל"ת כו' ודקדיק על הדמיון שנקט יבמה מנורת כו' רק הי"ל לדמות ממילה בזהרת כו' ע"ש. אבל במחילת כח"ר נעלם ממנו בזה דברי החוס' כתובות ד"מ ד"ה כגון כו' ע"ש. וגם בל"ז כתב שם לדמות גוף סברא זו וכחכ בעלמא ליישב קושי' א"ח בסברא אחרונא. והתם סתמא דמילתא פשיעה הוא דא"א בלא פשיעתו כו' בכה"ג שפיר קאמרו החוס' דל"א עשה דוחה ל"ת, משא"כ הכא בבליעת ד"ח בנשר הזבחים דאפשר דמקרי ונגע שלא בפשיעה בכה"ג ודאי עשה דוחה ל"ת, ע"ש באורך, חילוק לפ"ו קשה לי על הא דפריך בש"ס כתובות שם ליתי עשה ולידתי ל"ת כו' הא התם כבד הקשו כן האחרונים רק תרמי כיון דא"א לקיים ואעפ"כ פריך ליתי עשה ולידתי ל"ת ונאמתי כבד הקשו כן האחרונים רק תרמי כיון דא"א לקיים העשה זולת הפשיעה שפיר עשה דוחה ל"ת ועיין בברוך טעם ועיין בחרושי הגאון ר"ע חייגר לכתובות שם, וא"כ כיון דהרמ"ח כתב סברא ההפוכה מזה שפיר קשה כהג"ל. אלף ודאי דגם בזה אין לתרץ במחילת כח"ר והדרת קושי' א"ח לרובא':

והנה לכאורה רייתי ליישב קושיות א"ח רק נקדים קושיות העולם על הא דמשני הש"ס שם בזבחים התיב יקדם הוי נמי עשה ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, וקשה מ"י קאמר ר"א בפסחים דמ"ה לענין היתר מלטרק לאיסור לר"ע הוי נזיר וחסאח שני כזבחים הבאים כחד ואין מלמדיו דלכתוב רחמנא משרת כזיר ולא בעי יקדם בזבחה כו' הא שפיר אשריך יקדם דלא ליתי עשה ולידתי ל"ת ע"כ, אך אמרתי ליישב קושי' זו וקושי' א"ח בחדא מחתא דהנה המהר"ם דברי בדרשות כתב הא דסדרת החוס' בעירוניו דעשה דפשיעה אינה דוחה ל"ת תליא בפלוגתא דאי שני כתובין הבאים כאחד מלמדיו או אין מלמדיו למ"ד מלמדיו לא ס"ל סדרת החוס' כו' ע"ש מ"ש ראיה לרבינו, וא"כ בזה ל"מ דהתם בפסחים מוקי בפירושו בשני כתובין הבאים כאחד ואין מלמדיו וממילא קיימא בסדרת החוס' דעשה דפשיעה אינה דוחה ל"ת ומש"ה שפיר קאמר ר"א דלא בעי יקדם, משא"כ הכא בזבחים דאפשר דעיידי דהכי דשני כתובין הבאים כאחד מלמדיו א"כ לא ס"ל סדרת החוס' וי"ל דאף עשה דפשיעה נמי דוחה ל"ת משום דעכ"פ מקיים מ"ע ומש"ה משני שפיר דיקדם עשה הוא ואין עשה דוחה ל"ת ועשה ונמילא ל"ק בזה קושי' א"ח ודוק:

אכן ראייתו לש"ב בס' מלא הדועים סתב לדחות דברי המהר"ם דברי הג"ל ע"ש באורך דבריו. וביהא לע"ד ליישב דאופן אחר דלכאורה י"ל דקושי' א"ח לק"מ דהנה רש"י י"ל בזבחים שם כתב בלחית לשונו אמאי חסכול משום האי פורתא איסור יתי עשה ולידתי ל"ת כו' וא"כ כיון דעיידי החס' דהוי היתר ויתר מאיסור ממילא הוי עשה אולומי מל"ת כזבון ובכה"ג כו"ע מורו דאף עשה דפשיעה דוחה ל"ת, אמנם הא חותם הכא דאין לא ידועין א"ח היתר מלטרק לאיסור. הוי שפיר העשה אולומי מ"ת כהג"ל ומה"ה הוי ס"ד דידחה העשה לנ"מ ומשני שפיר דכתיב יקדם דאין עשה דוחה ל"ת ועשה, משא"כ החס' בפסחים דלמדיו דהיתר מלטרק לאיסור, וא"כ הוי האיסור שקול כהיתר מש"ה ליכא שום ה"א דעשה ידחה הל"ת בסדרת החוס' בעירוניו שם וא"כ ממילא לא בעי יקדם ומוקי שפיר לשני כתובין הבאים כאחד ומיושב היטב ג"כ קושי' העולם וקושי' אמונת חכמים במדא מחתא דוק היטב:

מנאי הק אברהם יוסף טעם היות שור מלכות

תולדות המחבר

הוא הרב הגאון הגדול . קנאי בן קנאי . סופר מהיר ומקנא קנאת די צבאות המפורסם
מהר"ר יעקב ישראל אשכנזי (יעב"ץ) זצ"ל בן לאותו גאון רשכביה וכו' מזה
צבי אשכנזי המכונה חכם צבי ז"ל .

כאור השמש עת יצא להאיר ארץ ושוכניה . על הררי עד . גבעות עולם .
בראשונה . ישלח אורו הנעים . כבה בהילות נילות עלי הכל ארצה נפש הגאון יעב"ץ .
ראשונה אך פסגות האמונה והררי הדת האידה לכל יחשבו אותו ענני אמונת שוא והכל .
ועבי דת אחר כל יתרקעו על שמי דת קודש . -

רבינו יעקב ישראל (השם האחרון ניסף לו עת חלה בחולי מר) אשכנזי המכונה
יעב"ץ . נולד לאביו הרב הגאון צבי הירש אשכנזי נ"ע הנודע בשם חכם צבי . בעיר
אלטונא בשנת תנ"ח (1698) מיום גיחו מכשן . החל רוח די לפעמו . ותוי החכמה
והדעת נראו על פניו . ולכל רואיו נתנו עידיהם . כי לפעול פעולות גדולות יעדו הבורא .
וישקוד ללמד כל חכמה ומדע . פילוסופיה ידעית ארצות . דקרוק שפת עבר . דכדי ימי
עולם ללשונם לגייהם . כמו החכמה הנסתרה וכו' וכיותר שם מעינו . כיום
התלמוד והחונים סביביו אגדות ומררשים . ודומיהם . וכצמא למים צמאה נפשו חפרוה
שרי התורה אל מי באר כרוה חכמי הגאונים . כי קנא העלם באביו וישר בעיניו דרכו .
וכמעשהו חפץ לעשות .

יעקב בן שבע עשרה שנה בעזבו את ביתו בות אביו . וכל בני משפחתו . ואביו
החביב לו כמאר . בשנת תע"ה (1715) ויסע אל עיר אוננאריש בראד במארהין . ויבוא
אל בית הרב אכ"ד די מרדכי ז"ל . שם ישב במנוחה שלמה ושאננה . אין מרגיו ומפחיד דבר .
שם נקשרה נפש יעקב בנפש רחל בת הרב הנזכר בשנת תע"ו (1716) בקשר נישואין .
בקשר אהבה וידידות . וכליושבים לפני די התורה או היתה סח"י . ומערכו התכונה .
חפצו יום וליל בתורת די . ותהי שעשועיו . שם בבית חותנו מצא לנפשו מרגוע .
ושלוח נעימה . אשר ביתו ימי חייו כל מצאן . בימים אלה חרב עברה בארצו ודבר
נרא שם משטרו בארץ . ורבים נפלו שבי בידי אלה . ובחמלת די עליו . לא נתן
משחיתים אלה לנגוע בו לרעה . לא נתן לנגוע בנפש יעקב איש חם . הוא צוה למלאך
המשחית הרף ! אומר אל תגע בו . כי לפעול פעולות גדולות . ונצירות נתתיהו בתבל
ארצה . להשחית מורדי אור . ולהכותם מכת בלתי סרה . לכן את נפשו שמוה !

ויהי שמעו הולך וגדול . עד כי גדל מאד . ככל קצוי ארץ ואיים רחוקים שמו
הלך כשמן הטוב . ומקצה הארץ נהרו אליו תלמידים . לשמוע בלמודים . והיו צמאים
לשמוע קול דברו . גם היושבים על כסאות למשפט הרבנים מופלגי תורה הריצו אליו
שאלותיהם

שאלותיהם. וכל דבר הקשה הביאו אל יעקב. אולם גם פה לא מצא מנוחה. ומטעם הממשלה היה בצרה. נגש הוא ונענה משריה ושוטריה. וירא כי לא טיב לו שבת פה. ויעץ כנפשו לכל ישאר עוד בכראר. וישא את רגליו ללכת אמשטרדמה ויבא אמשטרדמה. ומשם עמדה היא העיר אשר נקרא על שמה. כבואי שמה קבלוה: אנשי העיר בכבוד גדול. ושמחו לקראתו במוצא שלל רב. המה ידעו ושמעו שמ ישיב היקר. ויבינו להוקיר ערכו הרם. ויבקשו פניו כי יבחר לשבת על בם הרבנות בעדתם. ותהי המשרה על שבמו. אך הוא לא אבה העשרה וישנא את הרבנות. ולא רדף אחר הכבוד. וימאן היות אב"ד. ויהי משלו בכל עת: ברוך שלא עשנו אב"ד. אך כאשר אוהביו בקשוהו. ורבים ונכבדים הפצירו בו. מלא מאווי נפשם. ויהי להם לרב ולאב. מורה ומנהל. וינהלם על מי מנוחות התורה. וכמעין הנובע לאט לאט. לא כרעש ורעם וכסאון. כן מעין תורתו נבע היצה בקל דממה דקה. להשקות את את עדר מרעיתו צאן קדשים. ויהי מטיפ לעם הזה ככל פעם דברי מ"ס. ומשך את לב העדה אחריו. לאהבה וליראה את שם די.

בשנת תצ"ב (1732) חלה הוא ואשתו ובניו. והחלישו הרופאים כי אויר העיר לא טוב למו. ולא נעתר אל יושביה. ויעזבם בשנת תצ"ג (1733) וישוב לעיר מולדהו אלטונה. גם שמה לא נעדר לו מכבוד ויקר. שם נתן לו רשיין מאת הממשלה. להקים לו בית דפוס. כי מצא חן בעיני המלך ויועציו. ורבים מספריו נדפסו בבית דפוסו.

בקש יעקב לשבת בשלוה. קפץ עליו רגזו של צבי. כי מת בנו היקר הנהמר. צבי הנקרא על שם אביו. בדמי ימיו בן שבוע שנים. ואשתו אהובתו אשת נעורים קטפה המות. הרפה גרפה לשאול תחתיה. המה מררו חיו. והשקוהו כפ תרעלה. ומרוב יגונו ועגמת רוחו חלה כחולי כבד. כי צרתו נענה עד נפשו. ובשנת תק"ג הכבידה עליו חליו. והרופאים לא האמינו בחייו. ואמרו נאש לחיתו. אך אלהים ברוב חסדיו הצילהו ושם ורפא לו. אז בא בכרית עם אשה אחרת מרת בתיה צביה בת ר' אפרים אחיו. עמה חי חיי שלום. כח עלומיו שב לו בראשונה. אז עכה כמחשבתו לחבו סדר תפלה. ובן הוציא מחשבתו. וחובר פירוש התפלה. ויבארה בשכל טוב. לא היה כמוהו. ומצא חני בעיני גדולי עולם אדירי התורה. וכאשר יעידו ויגידו הסכמת. גיסו הרב ר' אריה ליב ז"ל אב"ד דק"ק אמשטרדם והסכמת הרב ר' יחזקאל אב"ד אה"ו. (ונדפס מחדש שתי פעמים ע"י האי מיכל וואלף)

בימים האלה. הוא שנת תקט"ט (1749) לא היה רב ימירה בעיר אלטונה. כי הרב ר' יחזקאל הנכבד נאסף אל עמיו. ומנהיגי העיר חלו את פניו. כי מלא ימלא מקמו. והוא נתן כתף סוררת ולא חפץ המשרה. ונבחר הרב ר' יהונתן אייבענשיץ ז"ל אב"ד במיץ. כבוד גדול נעשה לו בבואו שמה. גם הרב יעב"ץ כבדהו. וכדרשו הפעם ראשונה ככהנ"ס. נתן לו ידו אחר הדרשה. לאות אהבה וידידות. והרב ר' יהונתן חלק לו כבוד שכעתים ודרש בכל עת שלומו. והיא החזיר לו שלום. אך לפתע פתאום בא השטן במחנתם. ותהי איבת עולם כין נאהבים אלה. כי יצא הקול על

על האביד שיצאו מתחת ידו קמיעות שונות . ובהן רשומות ישמות נשיות לאמונת שי"ן שר"י . קמיעה אחת הובאה אל הרב יעב"ץ . ויחר אפו על כותב ! הקמיעה ובסדר נסוח רתח איש חמתו . מעת ההיא נעשו אויבים זה לזה . ואם אמנם הצטרך הרב ר' יהונתן נגד קהל ועדה . וקלל את אלה אשר להם חלק בקמיעה הזאת . לא הועיל מאומה לשבך חימה וכעס הרב יעב"ץ . פרנסי העיר עמדו על ימין האביד להצדיקו ויזמו מנימות להרע ליעקב . ויפקדו יש"מים סביב ביתו לכל יצא חוצה . וכל יביא אליו איש . רק כדר וגלמוד ישב בלי רע ועמית . והיו כלוא בכתי ארבעה ימים . ככל זאת לא שב אף הגאון יעב"ץ . והמייבה הלכה וגדלה . ואנשי העיר רבו יחר ויהיו לפלנות זאת אומרת . כי להגאון יעב"ץ הצדקה . וזאת אומרת להגאון אייכשיץ המשפט . סוף דבר . שלהבת הדיב ואש השנאה סככו עדת אלטונא . ויקץ הרב יעב"ץ משבת בעיר הזאת . ובמ"שיק פי בהר בחקתי . לקח עמו החן והשוחט . (אשר פסלו האביד מאכול משחיתו . יען נאמן היה לבית יעקב) עם נער משרתו וימלט על נפשו . וגם אנשי חיל קקח עמו . פן ידבקוהו שונאיו . רעיו ואוהביו נסעו עמו לשלחו . אוזה פרסאות . בו ביום נלחמו איתני הטבע יחד . ויתקדו שמים . והיו גשם שושף ברעש ורעם . ממורים קרה . ותיעש הרוח את גו יעקב . ותקד הנויא אחיהו ויחלה בחולי כבד . ככל זאת לא שם יעקב לבו למחלתו העזה . וילך למסעיו עדי כא לארץ האללאנד ומשם אמרספורטה . ומשם לעיר נעהרדן . וימצא אניה עם חבית אנשים חשובים מקרית אמשטרדם : הבאים לקבלו בכבוד . ויסע עמם אמשטרדמה . ובבואו שמה כל אנשי העיר צהלו ושמחו לקראתו . ויבא אל הרב ר' אריה ליב בעל אחותו אביד לעדת אשכנזים שמה הרגיע מעט מתלאות דרבו ומחליו הגדול .

כמעט נשקע שאין המריבה ורעיש המחלוקת משך ימי נסיעתו . והנה מחדש אש המריבה גשקה ביעקב ולהבת שלהבת המלחמה פרצי פרוץ רב . שונאיו שמעו כי ברח יעקב . וימהרו לכתוב כתבי פלסתר ולשלוח אגרות שונות לדבר סרה עליו . ותהי מהומה ומכוכה נוראה ואימה בין אנשי עדת אמשטרדם . אלה לאלה ממללים . כי הצדק להרב יעב"ץ . ואלה לאלה מקללים כי להרב יהונתן משפט הצדקה . כתבי עמל ואון האלה הובאו אל מנהיגי העיר . למען יגרע כבוד יעקב בעיניהם . ולבלי תת לו מרגעה . והיו כהודע הדבר אליו ובישבו בבית גיסו אביד ר' אריה הנזכר . ויחר אף גיסו ובקש ממנו כי בארי יתגבר וכלביא יקום לנקום נקמתו . ולהראות צדקו לעין השמש ויוכח אמת . לקנא קנאת די צבאות חיש מהרה והוא שמע לבקשתו . והוציא אורה אגרת פתיחה . אגרת שום אגרת נשלחה לרבני דד ארצות . והודיע למו תמצית הרב . וכי לו המשפט . ובחנם משנאיו יודפוהו מנוחה ידריכוהו . כאמשטרדם מצא אוהבים רבים . מוקירו ומכיריו מכבר . וחדשים גם ישנים הוקירו אותו כמאד מאד . מקטנם עד גדולם . וירא מנוחה כי טוב לו פה . ואת ארץ האללאנד כי נעמה עבורו או כתב לאשתו וכי כי יביאו אליו הנה . אך אשתו לא שמעה לו . יען היא הקריבה משפטה עת נסע מאלטונא אל המלך פרידריך החמישי . ובצפיתה על חסדיו כי יהונתנו כן היה . כי צדקתו ראה המלך ויוציא לצדק דינו . והודיע כי עונש יענש כל איש אשר ימירוד ביעקב . לכן לא הטתה איון קשבת . לבקשת בעלת . יהודיעה לו את הדבר

המשפט . והתי להיפך . כתבה לו בלוית מכתבים מגדולי העיר . כי יראה לשוב
 לאלטונא למנוחה ולמרגעה : כסמי חיים החיתה הבשורה את נפשו . ובשנת
 תק"ב כ"ד לחדש אב שב לעיר אלטונא עיר מולדתו . אך לא זאת המנוחה האמיתית .
 ולא זאת המרגעה . כי קשרו עליו אנשים קשי-הדפיסו נגדו דברים בושים במדקרות הרב.
 והלשינו אותו לשדי המלך . כי עבד צו להדפיס דברים נגד הרב ר"י . בשני שנים .
 אחר בואו שמה . ופתאום באו לחדרי תורתו אנשים ויזונים . ועמו אין איש זולת ב"ב.
 זיבקשו בכל פנה וחדר . ולקחו ספריו . איתות דפוסו . כתבי ידיו והביאו אל מצביא
 העיר (אבערפרעזעדענט) למען יראה כי כנים דבריהם . שלא שמר מצות המלך . המצביא
 מסר הדבר לחבמי עיר אלטונא לחקור היטב . אם חטא נגד הממשלה אם לא . ואחר
 החיפוש והחקירה יצא המשפט . כי אין בדבריו חטא ועון נגד המלך . ודי סכל עצת
 שוטניו :

אבל עוד מררו חייו . עוד יזמו עצות רשע למרר חיי זקן שבע ימים ושבע רוגו .
 והוא השליך על די יהבו . ושם בתורת די מעינו . ומעיני תורתו הפיץ חוצה . מן
 ומחסה לחומת הדת היה . וכת ש"ץ שר"י הדיח למרחפות . נפלו ולא יספו קום .
 ערותם גלה . כאשר נדפסו מאמריו נגדם . בספריו את פני איש לא נשא . אם ראה כי
 יש בו שמץ דבר רע . ואלה הם ספריו הנדפסים : אורת בקידת אלטונא תצו . אספקלריא
 המאירה על הוהר פיורדא תקבו . בית יהונתן הסופר אלטונא תקוב . גחלי אש : התאבקות
 בו יבואר המאורע בקיצור אלטונא תק"ב . הויא דרבנן : התראה אחרונה . ח"ב פסיפות .
 הרכות צורים . למען דעת-לוח ארש ב"ח אלטונא תקבט . לחם שמים וואנדסבעק תצו . מור
 קציעה אלטונא תקבא . מטפחת ספרים אלטונא תקב . מי לדי אלי עדות ביעקב אלטונא
 תקו . עקיצת עקרב אלטונא . פתח עינים אלטונא תקוב . שבירת לוחות האון אלטונא
 תק"ו . שפת אמת ולשון והזרית אלטונא תקוב . שמוש . שפה ברורה . הקשורים ליעקב .
 תורת הקנאות . משפט שלום אלטונא . סדר עולם רבה וזוטא . הפדות והפורקן .
 אלטונא תקב"ט שאילת יעבץ ב"ח אלטונא . ציצים ופ"חים אלטונא תקב"ח .
 שמש צדקה דרוש . תפלת ישרים דרוש אלטונא תקמה . עמודי שמים סדר התפלה
 אלטונא ועוד ספרים והנהות הן בדפוס והן כ"י . הערות ותקונים שדא ניכל לפורמס :
 ויקרבו ימי יש"אל למות . ויקרא לבניו הרב ר' ישראל משולם ז"ל . ולהרב ר'י
 מאיר נ"ע ולבתי נחמה . ולהשניה חנה . ויציה איתם ללכת בדרכיו ולשמע מצות ד' .
 וימת ר' יעקב ישראל אשכנזי בעיר אלטונא . בעש"ק לי ניסן בשנת תקל"ו (1776)
 שבע ימים ושבע רוגו ויקבר שמה בכבוד גדול . הוא היה נאמן לדי ולתורתו צדיק תמים .
 כאשר יעידו ויגידו ספריו היקרים והנכבדים . עם חכם עמנו הפילוסוף הגדול ר' משה בן
 מנחם המבוגר מענדעלסזאהן ז"ל החליף מכתבים רבים . בעד אמונת אבותיו לחם בעון
 וחיל . ינוח על משכבו בשלום עם צדיקי עולם - :

פרק א

הנה כל עמס ספר הזוהר . קדוש הוא כעמס השמים לזוהר . דבריו נכוחים למצין (במקום שמדבר בסודות החזרה במדות עמוקות וברמזים של דוים עליונים . לטובו טחום וחתום בזלף עוקאין . כל איחוי אגס על יבשתא די מלת מלכא דעלמא (שהעלים מצביותיו) יכול להחיה . אלחן די רוח אלהין קדישין גביה) אך מאחר שנכשלו בו פושעים . וטבו אבני שיש טהור בקצת מקומות . לאבני נפק אל העקשים המעואים ומתקשים בנפשותם ליתך אחר ההבל . לקשור חבל (חבלי יולדה יבואו להם) בחבל . לרלות מיס מכובים מי המרים המאחרים ומבאר ארה נכריה . להסקות מהם ע"ך (עון זבי) פר"א אדם לעשות ממנו בית יד גרון לחרוז עמי לבגון ולברוא משחית לחבל . כאשר הראית לדעת צפטר שבת לגו כסילים . ובספר הקלאות הרחוקן כמו כן . שכל טעומס חולין באילן גדול רשיא מהימנא (עם שבאמת הוא להם משענת קנה רלונא . לרנך מוחס וזבא ככפס ונקבס . וקורע סגור לכס . כחולעת לקיקיין . וכחורב ציוון) ששב להם רועה רוח ר"ל . כאשר החל להיות גבור יוד באר"ש נכריה . ש"ך שר"י שהמריד את כל העולם על בוראו . ומלא דבריו כביאו . השקרן העז פנים העזוי שר"י . כל קקלחס תלו בס"ה ור"מ ותקוני זוהר . שמלא השטן מקום להטעומס . אחר שקאש את רוחס . ללכת אחר שרירות ללס הזוניה . אחרי אלהי נכר ומאח ה' פונה . וכאשר בשכבר גרס העון ע"י חיון שר"י . לתת יד לפושעים ופחחון פה לזולתנו לרדות בני התלות בקורי עכבים שארג לו מהם נגד כוכדים החושב הלן . ומה נס עתה דרפס עוד כפומבני גלוי לכל העמים . ע"י המשתגע מעגלרין מפס"מ . המצחיק ביד אחר כינאז בו . המתחלה יהודי . ואומר ללוטרים כמשאי שגס הוא מתנגר עפ"ס"ה . כפיו היתה שומה . וכן קורא זה הערל ומטא לרשב"י יוצרי צפירות כ"פ . אוי לעינים שכך רואות . כל זאח צאחמו מן שורש פורה ראש ולענה אייבטיאר המ"ן הרע הזר שאינו טוה צנוק מכלבו של עולם . והשחיר פני הגולה ככליו כמעט קט אבדה האמונה על ידו ויסודי החזרה עמס כלל כולם . ואשר טפחו ורבו גדלו והכלילו בחזרה ומט"ט הסית והדיח האויב כלס . וככה שמעתי מפי החזרתי רא"פ יושב אלה בה"מ דק"א (זה היזס ניסת ג"כ מטואל הרת הגיל תר"י . עידנו כפראג פתה אותו בחלק לשונו ידחמו . כל כחב חליו דברי פיוס להתרנות להיות באנשי כת ארוכה שלו) שבהיותו לומד בישיבת הג"מ מנה"א ברוח צפראג . אינע שהחושב האפיקורוס המפורסם בעולם . הארור חיים מלחא שר"י גבר נחשב ומלחם . בהיותו אז בוינא . כתב להרב הג"ל שישלח לו אגשים כממים : גאוימים ידועים אשר להם יד ושם גס כחכמת הקבלה . שיתווכחו עמו על דבר אמונת ש"ך . וכן עשה הרב ע"ה ראש ישיבה הג"ל . ושלא לווינא שגיס והמנובחרים שבישיבתו . הרפים ובקיאוס גס כס"ה ובקבלה . הלך הם החסידים מופלגים כמנה"ר יונה לנד סופר וכמו"ה משה חסיד ע"ה . המה נכטו שמה . ויבואו אל המין המופקר הג"ל . וישבו אחר ימים אחרים אז שבעות שמים . והנה אותם בנינות דמשכא . ולא ידעו להשיבו דבר . אבל אגורו נקח מועד בשבטו לביחמו להללנו אז נעיין בדברים ובראיות שהביא להם מס"ה לקיים אמונתו השקריה . ויהי כשובם אל עקומס לפראג ובזא אל רבם (השולחם) כפחי נפש . חרה לו מאד כי לא מלאו מענה וירשיעו (לא את אויב) את עליז . כי לא שמו רסן כפין אויב ה' . ולא ידעו מה להשיב לאפיקורס מיד בלי איחור . שלח יחפאר עליהם לאמר שלח לחכמי ישראל . שרים עלרו כמלים . כן נזר הרב עליהם לקחת להם פנאי מיד . ולעיין היטב . דבדרי טחועוס שזייר להם המין רשע ערוס . רואינן לאחוז את העינים (וכן סופר לי אדם הגון שהיה מכירו ורצה אותו כדברין . שגס שס הסית והדיח רבים אחר אמונתו הכוזבת . ובמשאות טוה ומדוחים היה מראה לנ"א כפילו כחוב כוזהר כפירוש להאין כש"ך שר"י . ודמה להם לפי שעה קלה כפילו כן הוא (ובאמת נשפור הוא . כי יאמנם החושב הארור כעל נו"ה"ה וסיעתו המודחת . כל שלחנות מלאו קיף זאחה רוחמת מנזירים כס"ה ובר"מ ככמה מקומות כגוויים שלהם כדיוק גדול . ומשוח כששר . כדמותם וללמס הכזבה כזופן כפלא באמת וישר . כאשר הראינו לעין כל כספר הקלאות כמראה ולא כמדות . כמזבח גדול למראה למות ולזאת) ובכאחם מתא פני הרב ואזרו לעיין כס"ה ולחקור עוד אס כנים הדברים . אז עיינו היטב כעין יפה . ומלאו שרוח עושים טחעה אוחס . לא ראו כל טחנות אות מואשר דמו כחחלה . על פי הסתח והשחיתו הגחם ערוס כחלק שפתי וטפות מ"י עובר שקר דובר (ולכזוב לשמות של אר"מנן ס"ה כזכב שאינו מתקיים . ובכוויים מווייפס וכוויים . והעיל הרב עליהם ליכב ולהכבודו כעיון זה כבלד לא יחשברו עם שויים . ולא יעסקו כדבר אחר . ושלא יזווח ממש עד אס כלו המלאכה . לחסום פי הקוסם קסום . ולמלאו די ספקס חסובת באנשי און . כי נפשו של הרב המסיד המריק הג"ל החופס ישיבה מרה לו . על הדבר הזה . כי לא מלאו אוח עותן חכה כזה עמאל הג"ל . והוא ז"ל לא היה כקי כחכמת האמת .

כל עסקו היה בחדור הלכה גמ'ת * וצל פי גורחו פני הלומדים מופלגים ה"ל מכל עסקיהם ומלמודים אחרים * ישבו ועיינו כמה שבועות או ירחים * ומלאו כל טענותיו של המין תהיה הכל ורעות רוח ישאם * כוזבים חזובים מזור כסיל רשע ומלבו הוא בודאס * אז שמח הרב החסיד * וחזר לגזור גלות על ר' משה חסיד שישים לדרך פעמיו לארץ איטליא * לפרסם הדבר * כי הוגד לו ששם נמצאו כמו כן פושעי ישראל מכת הארורה של ש"ך שר"י * ולקבוע שם דרשות דברי חסידות בזמניו און האפיקורסות הלזו * וכן עשה החסיד גיה"מ כאשר זוהר רבו * וקבל עליו טלטול הקשה * והרחיק נדוד אל ארץ רחוקה הני"ל * לקיים גורח רבו ולעשות סייג לתורה * ולקץ ימים אחר שעשה יזר נאמן שליחותו * חזר אל רבו בשמחה * וקבלו בסדר פנים יפות ושמה זו שמחה גדולה * אלה הדברים סח לי התורני הני"ל * אך לא ידע שום דבר פרטי ומטעות המין המקולל הני"ל * כ"ש שעלם ממנו כל עקר חסידותו של רמ"ח הני"ל מה טיבה * ואם בזה דברים אס בשם פרטי נקבה * אכן מטענותיהם של הטמאים לנפש אדם חלל רשע ש"ך שר"י * שפדאליע הני"ל * המזוכרים בספרי שבט מוסר הני"ל (שם חלצתי בנביאי הבע"ל הרגתים בזמרי פי) נדע שהם מדברי התועב הלז * כי ידוע ששאבו ממקור האוהמת הלזו * אבי אבות הטומאה של אזהה רותחת מקור נשחת * ארסו של נחש זקן זה שוקע ומפפעע באותו מחוז זה כמה שנים * ואחריו החויק בידם ארור כיוצא בו (דבהפקדו ימח ליה) בנחבי מניוח היודעים * שחבר להם בפראג כמפורסם * לא ידע שבעה * מלכזוב לזאת ש"ך שר"י וחלפת ברשע * מוקם אדם שקודש ילע * כלכא בכנפיה גילי"י * אלת הארס זביעלע (בלע) והראיתי צעויה בספר שמוע גדול הני"ל * שהם מאין ופעלם מאשע :

ענה אמרתי לא טוב הוא ס"ה מנחש הגחושט שעשה מרע"ה * להביט על ידו אל האלהים * ואחר שראה חוקיהו המלך שינאה ממנו תקלה לדורות * שהביטו לנחש מנחש מנכחש * עמד וכחחו להפיק רצון מאת ה' * והודו לו * אף כי חס לזרעא דאבא לכתוח בלי חמלה * אפילו קאת חלק קטן ממנו * אף לא אוח ומלה (כל שאפשר לקיימו אפי' בדוחק) כי קדוש הוא הספר ומחברו * יהיה מי שיסויה * ביחוד שגראש זביעל * שהחזיק בידיו יסודות תורתיו הקדושה * אף הפליא עשה הגדיל חסידה * להאדיר ענפיה * לפאר שפרותיה להשקות יונקותיה ממים חיים נוזלים תן לבעון * הוא ירה אכן פתחה * הרבה הנה והרדה וצנה כל חומה וצנה * וצית גניזה לשמור בחובו את כל חוסן יקרה * בפרטות להזהר אפילו בכל דקדוקי מילי דרבנן מי כמוהו מורה * אצל"ל בגופי תורה * החמיר יותר מאד יתר על כל מה שנמסר לנו בחלמודנו הקדוש חמדת ישראל * על כן אחזתיו ולא ארפנו * רק לדבר דברי הולרתי * מה שאמרתי מאז בספר השבט * שנגאלים בחובו מובלעים דברים לא שערס אבותיו והוספות מנויפות ופיהים רעים * וחזי גברא דרפעי אבא * מימי לא אמרתי דבר וחורתי לאחוריו לא הבטחתי על שקר :

אבל אין ספק אזלי כלל * שעם כל שבחו של ספר הזוהר - הגה לא נמלט מנזל אל קרבו דברים אשר אין להם שחר * אולי הסופרים מעתיקי הספר בשאפי' * הנה שזו עליו נוספות סיגים מנופות * על חר"ם (ולא יזרח) וירח הקבלה לא יגיה אורו * ואקראים ע"ש ס' הזוהר בזיוף * ובאמרי שהן מנויפות * אין כוונתי לומר שהן פסולות לבוא בקהל ה' * כמנצב מוויף בשקר מוחלט * חלילה לי מזה! מחדול ללמד על כל האמצא בו זכות * ככל אשר חשיב יד האפשרות (חון משנים שלשה נגרים פרט בלשון ומלה * שלא מנצח ידי התכללות ואמלאל * אחר שחזרתי על כל נדדים למאז פשר דבר * להסכימם עם המותר בפינו ובלבבנו * ולא מנצחי * ליישרם בשכל ובמטעא * אותם כלכד הסכמתי שראוי להסירם מן הספר * ולא לעיוולי פילא בקופא דמנצחא * כדי להימח החקלה בפני כל איש שונה ופתי * כי לא רבים יחמנו וגם אשר נשיא יתא * כאשר ארסום אותם במקומם כשאנצב בהם * בעברי זין בחרי הספר הקדוש * רק ר"ל שאינם דברי האחבר העלמי למבראשונה * כי אמנם ממקור ישראל היו כולנה * אלא שהן מאחורים בזמן ובמעלה * ולא מודע מתי וע"י מי חוברו יחדו הגיה * אשר על כן אין חיוב החלטי להיות משועבד האישי הישראלי (כן חורין העוסק בתורה לשמה החלון לחלוו * ומנוצח שנגלין לרצו חורה אמתיים) לקבל עליו אחריות * לגזור היותם כולם אמיתיים מוחלטים כנים ונאמנים בלי הרורו ופקפוק בעולם * שאפי' חבור הזוהר עצמו * כל עיקר לא חבור רשב"י החגל אע"פ שמיחסם אחריו ובשמו יכונה * (כמו שארע בכמה ספרים קדמי קדמיים ואלו אחרונים לרוב) אלא חלמרי חלמרי חלמרי עשאוהו קצוהו ומברוהו בלי ספק * כמו שהרגיש כבר בס' יוחסין הדווקן (וע"ש שם * שחיבר ס' שנה אחר מותו של רשב"י * כ"ל טעות הדפוס הוא * ור"ל ס' (מקום ס') ור"ל שלש מאות שנה אחר זמנו של רשב"י האמיתי תנא דמתניתין * זה מוכרח וברור אזלי בס"ד :

שוב עיינתי עוד בס' והבנתי שאין כוונתו בהוד"ת זמן הני"ל רק על חבורי המשנה ספרא וספרי

וספרי • על אלו החברים בכלל אמר שנעשו ש' שנה אחר מותו של ר"ע • וזהו האמת לכן א"ל חיקון) מכל מקום הרי היא כאלו עשהו רשבי" • מאחר שממנו יאלו כבושים הללו בתחלה • ונשתלשלו ונתגלגלו ליד האחרונים • כדון נקרא על שמו (וכך הם ודאי כמה ספרים קדמונים שלנו • נקראים באופן זה על שם האיש • שיהיה עשהו רחוקה להם • כמו שגראה מנר"ל וזולתו) או הוא ע"ד שאמר ר"ע לרשב"י בקשת להתקן החלה באופן גדול • כך אולי ראה מחברו זכות לעצמו שרשאי לתלותם ברשב"י • כי היכי דלקבלוהו מניה • ועל דרך שמנינו עוד בחלמוד ראה רבי דריו של פלוני ושנאן בלשון רבים. וסאת מתחיתין ר' מאיר :

את זה אני אומר בטח • איך יהיה • נכלעו בחבור הלז דברים רבים ממחברים אחרונים מאחרים מאר • אע"פ שלא שער את זאת זולתי עד היום • כאשר אבדר בצו"ה • ואשרוך ראיות העשומות לפני כל יודעי דת הספרים ודין המחברים • ובאמת לבי יחיל בקרבי וזול ודוער • לבלות הדברים האלה נעורר עלי עוד מרים אחר שבטות הרבים אין אמת בדרך פניה לימין ואין סומך לשמאל אין סוער • ומהי האמת נעדרת כי לא בא מועד • ובלא זאת רבים קמים פערו עלי בפייהם שאני פלגאה מ"ו לא לדר עם אנשים בדורי • אלא גם עם אוחן שקדמו לפני הרבה דורות אשר קטנם עבה ממתי • ולא דבר בדוי ושקר מוחלט הוא זה • אבל האמת אמרו (נעשו חברים לנחש ולחבריו • שאמרו אמת ואבדו מן העולם) ולדונמא חלמנה • כי לא שמרתי עצמי מלרוב עם סמ"ג : עם היוחו לפי המדונה חבור הרמב"ם הנודע שר וגדול בישראל קדמון • וכאשר הוא גם בני קולמוסי חמיד לשם ולתהלה במקומות הרבה מחבורי • ופעמים רבות נלחמתי בעדו בכל כחי • כאשר ימלא לרוב בספר לחם שמים ' ובקונטרס בניו בית המסדה • ובשאלת יעבן • ואבגח בקורת • ובמור וקיעה • ועצ אבות • ובנית חפתי זוכת הרבה מאד • חיתי לי דכי שכיבגח נפק לאפאי הר"מ דמתריאנא שמעתא כוחיה בדוכתי טובא (אך לא בכל מקום • כי אם במקום שיכולתי לזכותו בדיו • לא נמנעתי להגן בעדו • וכשראיתי הדין נוטה לכנגדו הוא הראב"ד • אז ג"כ לא נשאתי פני גדול • לא מנעתי עצמי מללמד זכות על שכנגדו החולק עליו • לא כמדת איזה מחברים שטוים חמיד אחר דעת גדול אחד להחזיק בעשועו בכל אופן) ולא זו בלבד בהלכות ודינים עשיתי כזה וזה • שאם הייתי כדאי הייתי אומר • שהר"מ ז"ל הוא רבי מאור עיני הבלכה • אלא גם בדעות אמוניות בכל מקום שראיתי כח יפה • לא פניתי אל רבים וגדולים המתנגדים • כאשר הראיתי לדעת במשנת כל ישראל יש (עיין מעמד יום ראשון בבית אל שלנו (דר"ה) ועל מרגלא דרב (בבית ישראל) ואפי' במה שנוגע ליסודות חכמת האמת • (בענין כבוד נצרא • אמרתי שהשיג האמת מדעתו וכיון לדעת הזוהר • אע"פ שחלוקין עליו הרמב"ן ובעה"ק שנעלמו מהם דס"ה • כמו שנ"כ כבר פרסמתי והודעתי לעיני השמש (יעין בסולם יא"ב) אך לב"ס מ"ג לא יכולתי לישא פנים • בזכרי (בפרטות מ"ש בענין הנכים שבחורה ובציאים • ובמעשה מרובה • שבה מלכו ב"ס המורה • והרכיבם עם חכמת מה חילוניות • על דברת בני אדם בשאר דעות • אשר לא ממקור ישראל סובבו) רעדה אחזתני • חלחלה מלאה מחני • על כן אמרתי בחפזי • כל האדם הקורא בשם הר"מ על חבור סמ"ג • (ובז) שאינו המחבר הגדול • בעל ספר הי"ד החזקה • כאשר גליתו דעתי בעלית המעשה • וככה יש לי ריב עם שאר פלוסופי בני עמיתו המושלמים • ועם רודפי הפסע אשר שלחו יד לטום בדר"ל ובאגדות הקדושות (בספר אס למסורת אשר לא יאל לאור עדיין) נכנסתי בחגר הרבה • לא ידעו במה יכשלו • ולא לי הריב כי להי • ספיים שנאיתי • ותורתו אהבתי • וזה כל יעשי וכל חפתי כי לא יאמינו מעפר יעקב און • ולבלי תתערב ביניו דעות חלוניות נכריות • לא אירא מרובות עם • וארבה בערותיו נגד מלכים ולא אבוש • ברוך מי שעשאתי ישר (על כן קרא שמי גם ישראל) ממעי אמי הזכיר שמי יעקב • שמדתו אמת • והס כנויי יעבן • ליעבן ולבבן פעלים בחרות אמת • ואשר שמו אמת ווחתמו אמת • זו אצטם שלא לכבוש האמת אהובתי אני בחומי קראתי עמ"י" אף אם קראוה בני העולם מרה • וכבר בימים קדמונים אמרו חכמים ראשונים אין אמת בדרך • וכן צפי" רז"ל • ליבא קוטשא בעלמא • אף כי הכי השתא דחמסור עלמא בירא דטפשיא אזלי חבר איפכא • קוטשא לא קאי וקאי שיקרא • יניבא בארעא לא ובשמי שמיא בעור"ה • כמשל הדיוט האומר האמת אין לו בית דירה • והרבה מרירות סבלתי בעבודה • כמעט נפשי קלה בחייה מפני רודפי שקר שהוא מיתמי • והאמת הוא חיותי • לכן עד זקנה ושיבה לא אעובדה • ויעבור עלי מה בחומתי החוקתי לא ארפנה • עד הגוע לא אסיר חומתי כי לא ידעתי אכנה • והנה ידעתי גם ידעתי שאין לי לטום בחכמתי כי נבומתי • ולא בזרוע רבים שמני הן אני לבדי נשארתי • פסו אמונים מבני אדם • והאין חכפה חתת יושביה • מלאת נבואי ש"ן שר"י יאלה חופנה ללל האר"ש • כלה כרחוב אמת ונכחה לא חוכל לנא • ונחקיים כי ממש מ"ש איוב טעבוי כל מתי סודי וזה אהבתי והפכו כי • גם עוילים מאסו כי • אוכל לחמי הגדיל עלי עקב • שתי מימי נפסם בחלה כי •

ורואה אני פני הדור לפני כלב בוראי (אף אם מעטים בני עליה יש • בעלים הם במעטות • ולשוקם לחכם
דבקה • והארץ זוכה מבוקה ומבולקה) עבדים מבני כנען (שגוה אח בניו אל תאמרו אמת) משנו בנו
וחיה האמת נעדרת • אי אפשר להעלות על ספר כל מדת הכלביות הגוברת • ונחמשתה בזמן הלז
(שהוא עקבת משיחא בלי שום ספק בעולם • אי לרור שדך עליה בימיו) לא לבד בצדעים הגזרים
וידועים • כי גם במתראים נדועים • ורבים חללים הפילה • קטנים שלא כלו להם חרשיהם • עששו
הגפלים וחולים ומתחילים (וסימך חיתומן רפין ערטילאין רגשין) ובני קיימא עשירים ויפשיהם בשפלים
מקיימה נבואת ישעיהו ימשלו עם חעלולים • לדיק הוא ה' (ענ כן תקוה טובה לישראל להביע מחר
בימינו ביאת דר נפלי • וארץ רפאים תפיל וקן זה מההפילים) ובעלי חיים עשירי המצבת כדובם עניי
הדעת שוטים גדולים המה המושלים (הרודים בצם הדלים • וסכלים כמוהם • ובעלי הדעת ומשכילים •
עניי הרומם דוממים הם • שמים יד לפה מאימת בעלי זרוע נעשו חרשים ואלמים חומללים • כי עבשו
הוא זמן השועלים • שועלים קטנים מחבלים) אורהי המגופה כשור אל טבח נפסם ומשכת נפשים כגומלים •
זא"ז אלה משוקקים ידיהם של אלה לבצח כל מעשיהם • אף אם דמתי השובות מתגוללים • והללו
מעידים על אלו שאין כמותם בחמה ובזרחה ובמעשים גוללים • ומקריים המה בכל מקום שרם
מנעם להעביר חנוכה הערים ולהורישם את האלילים חלמים • למצן יאמנו בהם • ויבצחו בכל
דבריהם ועניניהם • אף אם יאמרו על ימין שמאל כו' ועל טמא טהור כו' • כל יהארו אחריהם •
וכנגדם יש אחרים מחמתי המתכות • המבינים בחרושן און של אלה המסכות • ומורי שקר נקעה נפסם
מהם • היו לשחוק בעיניהם מלענים עליהם • אבל מחוך זה שמכירים בזיופם של אלו האלילים •
מפקירים עינם לגמרי • ומלעיבים גם במלאכי האלהים ובזוים דבריו ומתעשים בניאוי (דבשפירא
ינחא להו) ובילדי נכרים יספיקו • בחנות הוונות ובצתי קרקסאות וטיאטרות סוד ינתיקו • בקריאת
ספרי חילונים ודברי עגבים • משכימים ומעריבים • בהם חושבים להשיג כל הללחת האחרונה • אין
חכמים בעיניהם כמותם • ולא נבזים נגד פיהם דוגמתם • בין שתי כחות אלה כנסת יושבו וישבו
שכולה מנביה • ובלמורה מנביה • והחורה הקדושה חוגרת שק היטה כאלמנה • ויחשבה לזונה • כי
כסתה פניה • מהנלתי ראויים אלה • ויבואו עליה שלא כדרכה כבוד אל אשות הזמה וסוטות •
והזריכה בדיקה כולה ככלה שעיניה ערוטות • דממתה בעיניהם לשפחה נחרפת לנבדי התופת • אם כן
מה לי עוד לעצב"ם ויוגבים • להתערב עם שונים • וכבר רבת טבעה לה נפשי הלבג השאגנים הבז
לנאיונים • שתיי מליתי כוס קובעת • ממת הקובעים אותי הייתי כשכור וכבגד עברו יין ממת חנינים
מפני רשעים זו שדוני כלבוי ויכלוי מלגו הדעת • ולמה זה אכנס בחגר • להיות חיליה איש ריב
בס"ה הקדוש ח"ו • ומה נבג מנה אובעל ומחמתי זאת • הלא זה ספר חולדות אדם גדול הוא • לא
עשקני לא חלני לא הממני • חרדכה הוא אור עיני ביראת ה' ובש"ת זו כל מעייני • אם לא כי
חרסת חורפך ה' נפלו עלי • ברצח בעצמותי • חרפוני נוררי בזמור אלי כל היום איה אליהך • קבחת
ה' עשתה זאת וכיוצא בה • אם ח"ה הגדול עבור בעצמותי לכלל לא חובל • במקום שאין איש • וארץ
כי אין מושב • ואשחומם כי אין מפגיע • חרדכה וירוח לי אף אם צוה לא יחשך כאבי • וריני
שהיתה לי נפשי לשלל • בכל הרעות המנולאות אותי • אשר הוכיחי בית מאהבי יי
חמת רדפי טוב ואהבתי את אדוני את ששמים בכל לבבי • לא שמתו צר
זרעני • הרועה אותי לא אחר • חסרו עם כל בשר • זרוע בשר השלכתי אחר
גווי • והיה שארית יעקב וגו' אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם • בה' אצפה
וארע כי לא חבוש ה' קווי • באלהי אמת בטחתי • והאצת חשוקתי • האמונה ארוסתי •
מבטן אמי אצנה • אחרול עליה ולא אעזבה • עשוקה • עד יא' כזונה לדיקה • גם כי ירעתי
לדיק ה' אל אמונה • שהקים עלי ארבים ואויבים רבים לצד זקנה • לא עביר קב"ה דיחא בלא דיחא •
איכני איש שהכל כופר (דומה לזבי קל לראש • הכרת פניו ענדה זו • אף בשגם הוא כבר מרת"א
אייתי קיר"א (סך קירי פלסתר) דבק בבליתיא • בליתיא דפר"א למכר"ה בכלימ"ה דמבר"ה • דבק
דבק באפתיים • ולא בשקרוהו) ירעתי עוני ומשאתי נגדי חסיד עזמו מספר • אף הליה לי מנה לא במרד
ולא במעל • לא כחשתי לאל ממעל • בו יתעלה אבטח יחנור פדעיו וגו' מנלתי כופר • לדיק רשע
וחמת ישרים בוגד יפול בזמנך חפר לוי זאת כבר מוזמן רב הייתי אפר ואפר • לכן לא יחרק לבבי מיני •
אף אם גם ענה אחרי הנית לי ה' מכל אויבי מסביב הדיבני מפי אד"ה ונסובכו • ונקרתי ראמים •
ומזרוע רבים קמים • וגדולים ועלומים ממני מאד • היו כאין וכאפס אשי מלחמתי אנשי דמים ומרונה
וגו' דועבו כאש קואים בשם ה' כי חמלים • היו כקש כולם • אחרי כל זאת קם עלי שוטה כסיל ובער
(מתשפתת הנער"ם אב נער בן נער) בני ככל גם בני בלי שם ירוק ככרת"ם כל חוטא ואשם פיהו יפער •
בספר הקדוש הפלא ובחמד בעיני כל רואיו ספר שמום גדול • וכלי זיין עשם להלחם בו עם אויבי ה' •

מלא בו פנס שלל כיוונתי ותי ("לצייר דמות כלס הטמא: נחש צפוני בעל שלטה ראשים, למען ירחק ממנו כל אוהב נפשו ויזהר מנשיכחו, ככבוד השוטה שיהא ברת בוח קצב ערל. שבקי זה מאד, על כן גדל ועמד, דבוקה בו כלכל ומלפפחו עד יום מותו. לכן העז ארש רשע צפוני יסולף דומה ללבב, חשב כלבדף שלו העמדתי בספר, ושוטה אחד עושה שוטים רבים, במשמרה שניה כלבים צועקים, שן חורקים. עד לשוונתיהם צפיהם יהיו נמקים. ידעתי גואלי חי בחנני כורה חזק, נגרפתי בצירוף אחר צירוף לא בעשרה כי במאה סיונות ויותר לחנתי, לא נסוג אחור לבי מימי. יהי כרשע אויבי וכעול מתקוממי, ה' העד הנאמן יודע לבני הנאמן עמו הבוחן שרעפי, אם דבק נוס בכפי, וכלבי כן פי, אמיתי בלי דופי, משרת יראי ה' המרדים על דברו, ענד לנורתי בירחי ועדותיו, והפך להאדיק בריוחו, חרב לכל הולך ישר, דן כל אדם לכף כוחו ואם אפטר, עם חסיד יחסר, עם עקש יפתל ויחס רגלו בסר, ואף אם עוזבי תורה יהללו רשע, לא יאמר לרשע דיקי אהה, הלא צפוני יענה כששו, ומלס אחורו בראשו, וככה יהיו כל הנושמים בו ההולכים אחרי התורה, כי שקר נכניהם ויהיו כמוהו, כי לא אל חפץ רשע, ולא חסיה אחרית לרע, חלילה לאל מרשע. ידעתי כי נדק משפטך ואמונה עינתי, ותהי זאת נחמתי ואסלרה בחילה, כי לא כחרתי אמרי קדוש, לא נחפסתי על דברים בטלים (עליך ה' נשאתי חרפה שברה לבי ואבושה, בחסדך נטחתי לעולם אל אבושה, ה' לערותי חושה) ידעתי כי יעשה ה' דין עמי. ואשר עמד לי בכל הארות הרבות והרעות אשר מצאוני מנעוריי עד היום הזה, ומלחמתי הכבדה שהטיל עלי בעל כרחי להצב עם איש מלחמה מנעוריי עד עלות השחר, וחרש שמש ידקתי לציר אחר, וענתה בי ביום מחר, ולא לבד אשר אחי צפוני בית מלחמתי, לעמוד נגד רבים קמים סביב שחו עלי, עוד נקראתי לבוא לערת ה' בגבורים, לעמוד בפת רחב יאחזו אשמתים מני מניירות' ופריזי' כת ש"ך שר"י, שקמו במחוז פאדליע, לקעקע בינת חרותנו. גם את זאת באהבה קבלתי עלי לחובה, וה' היה עמדי והחזיק בידי, וכנת'ה קשת נמושה וזועותי להשיבם על עקב נשחם וחשכונה זיועותם, כקשת רומיה נהפכה קשתם, להלמות ענולים (לשוא) שלחתי ירי ומתהה והפלטה רקתם, ברך אשר הראתי כוחי, כי נשמרו מארץ פולין. עם כל זה הרשעים כים נגרם השקט לא יוכל, ונגרשו מימיו רפס וטיט בארץ מעהרין ואוגנרין, רסבת זרע מרעים העגד המשוקף וואולף אייבטייר שר"י, אחר שברה מבאן כנבל וגורשו עמו כל כת הרשעה שלו, נפגזו לארמתי, ההמה, ויחלקטו אליו שנה. אשמים ריקים ופחוסים, כזון ארה"ל"ך שר"י מזה, וליבי שטאשארף שר"י מזה, ויהיו לישראל בוזר, מי יודע מה תועבה יעשו עוד ויילד זנונים הידוע אשר קראו אורו מ"ב, ע"ש החובע הסאלוגיקי שחיק טניא, והעיד עליו שרות הקודש שורה עליו, וכמה ממון פזרו השוטים עליו לגדלו, למלא מקום מולידו, ברם זכור אותה האיש לטובה ה"ה הרב המה"ג כמו מאיר ברבי אור"ב דה"ק פ"ב, עמד בפנין הלו וגדרו במקומו' יהי ה' א' עמו, ויעלה את שלומנו כנגד כולם, ועם כל זה לא נתן למוט רגלי, ה' בעוזרי ואני אראה בשוכאי, מאן דאחמי נן בעילאי (אריא וטביא דבי עילאי) יהמי לן בחתאי אודה לה' כי טוב כי נבר עלינו חסדו הפליא חסדו לי בעיר מנור והחייני וקיימתי' בחסדיו הגדולים ורחמי המרובים לכלל זקנה הביאני, בו צנח לבי גם עד זקנה ושיבה אל יעוצני, ולא חתיב זקנותי את ילדותי, ולא אכלם מאבותי, והאיה אני ואלאחי ממאדיקי הרבים ככובדים לעולם ועד.

ואתה מנחמי מיום היומי על ארמתי, גם חתיה כל עוד נשמת אלהי באפי. לכן פתחתי פי, דברה לשווי בחכי, להעיד בעם להשמר מפחת טמנו האחרים אשרי כת ש"ך שר"י והבוקרים בדרכיהם נוחתי ככורכא עד רחזור שני רשעים וככי, למען אאן קדשים שה פזורה לא אחשה, להשיב הרחת ולחבוש הזלזלה לנהלה לעמי כל חפול נפחח, בימוד מולאנה מדבר פן קרבו הימים אשר אין בהם חפץ, וככללי נפך יד עם קדש לנפץ אלילים אל הסלע פניהם כלבני גיר מנופנות, לא יקומו אסוריים וממנים ירי חרות, להפיל המגויים המגויים את ישראל בהצליהם בעמק החרון, כי כל יעמי וכל חפץ ירי ימנים מעפר יעקב און, ובעלעל כקון מוגד כולהם, רוב שוקק וארי נוהם, חוליס

סרוחנס בספר הקדוש הוזהר עושים ממנו אכזבי נגף ואכזבי מכוול מאכזבי אקדח ושוהס, לכן אכזבי לכב שמעו לי ומשכילי עם הבינו לי האזינו אמתחי, אס חדברנה שפתי עולה, אשר דברתי בחוס וביושר לכבי שלא להשכין בזהלנו עולה, לא נהיה כספוג ססופג אס הכל יון וסומרים, לא נמהר לקבל כל הנמלא מחוב בספר לדברי קבלה, בטום לחקור מונח הספר ההוא ושרשו והסבור מקבץ צור נוקר * מצטון מיו ינח הכרך הנורא, ולהסיר כל סיניו ובדיליו למען ינח לצורף כלי טהור קודש, ככן אשר נדרתי אטלמה להלויח לאור עולם גם ספר המעטפת, אשר טפתתי ורביתי להגיל הילדים מכליון חרץ ח"ו ונפסס מני שחח, ישועתה לה' .

ורנה בענין שורש קבלת חכמת האמת, חלילה לאדם מישראל להיות מסיפק באמתתה . שהיא נשמת החורה כלי שום הרהור ספק בעולם, גם כזר הובא שלשלת קבלתה בספרים שונים, שהיא ודאי מסורה גאונים קדמונים, אמוראים ותנאים בעלי התלמוד ז"ל, גם הרב המובהק מאיר עיני חכמים בהלכה, ופלוסוף צקי בכל חכמות חילוניות, ורופא מומחה לגופות ונפשות, הוא הרמב"ן ז"ל, היה מקובל חלבי לאמן רוח, איש חקודש ונורא, וקדמוני הוא, וכל קרוב לשם מאות שנה עד אמנו, אשרה קיימה קבלה, ויסרה בפירשוה על החורה כמפורסם ונודע בעולם (עם שהרמב"ם ז"ל, הממוך חליו מלפניו, לא זכה אליה, ואס שמעה אזנו שמוך מנהו, החזיקו למינות, כמו שיראה בסמ"ג, אס שלו הוא, הספר, וסברו בגאונים רס"ב כמוהו, לא השיגה, ידו לקרבה, אבל הרמיקה בשתי ידיו, ככראה ב"ם האלמוות והדעות שלו, ויתרחה ג"כ בפירוט דינאל המודפס ונקרא על שמו, אך חיכנו לו, וככה אירע גם בפירוש ס"י, המכונה פירוש רס"ב בשקר גלוי, כי מוכיר בו שאכן עורא צרף אברא לפני ד"ח, ששייחס מאורותיה הרבה מאות שנים מרס"ג, וכמו כן הוא מעשה הלו של הבריאה ע"י אב"ע, הוא דבר בדיו משיחות הזקנות, וכי מי לא ידע שלא היה לא"ע חלק ונחלה בחכמת הקבלה, אצל בחלק הממשי שבה, הלואי שלא היה מנחשה, לכן ספר מעשה הג"ל הכל הוא צוודאי, וכבוד בעל הפירוש הוא במקומו מונח, שהיה כלי ספק שאכזבי ירח שמים, שמהר להאמין בשמה בטלה, מבלי חקירה ויריעה ברורה, כי ששבה לצדקה לכבוד התורה) וא"ל להזכיר מראש"ד, הקדמוני בעל פירוש ס"י, וברבותיו האשכנזים הקדומים, הלא הוא הססיד בעל הרוקק, ובחכמי ספרד אחר הרמב"ן, הרשב"א וכל חלמיריו ז"ל החזיקו בה, והיא ודאי חכמת האכנות שרמזו מעשה בעלי התלמוד ומשנה וגמרא, וזכרוה שש מעשה מרכבה ומעשה בראשית, וכל התורה שכתב ושבע"פ מורים ומרמזים עליה בצלבע אלהים, שיש בחורה חמדה גמורה לנדיקים, בה ירלו כפלאות מתורחנו האלהית, מבלעדה אין חכמה אמתית, והיא פרי עץ החיים, טועמיה חיים זכו מיי עד, לאור באור פני מלך חיים, ועליה שואלין גם ביום הדין, כמשר ל א"ית במרכבה (אפ"ה אי ירחת ה' היא אזרו כו') וליריכה קדושה פרושות וטהרה ובר לכב, בקשת האנחת, ורדיפת הצדק והשלום, דרישת המדע בזהב"ה ויראחו, ואפישת חכמה ובינה לאמנה המטמונים ("כדי לזכות אליה, זולת זה היא

" (ועוסק בחורה לשמה, על מנת לעשותה לשמרה ולקיימה ולהזהר בכל דקדוקי מניית קלות כחמורו, וסייגות רז"ל וגזרות, ובכלל אינה מתגלה אלא לבעל מדות טובות וישר, ככחוב ואת ישרים סודו) דיחוד לבר לכב ונקי כפים שואף בעל בטחון בה' מאד עליו משליך יתבו (כא בוטח באלים כלל דובר אמת לבלבו, ואין צרמו רמיה, הולך בחוס, שואף עול ואינו מתחבר לרשע, אוהב צדק ואת יראי ה' יכבד, רחמן בעל נפש, לאמן נדיב וחרן, סבלן ענותן, זוכר אחריתו, מושש גם לחקת זולתו, רצוי לכל חמוד למטה, וזהוב למעלה, יר"ל ככ"ל) (כחוב סוד ה' ליראיו) אינו מואס במוסר ה' ומודה לו בכל מדה ומדה שמועד לו, וגובה חובתו בטובות, מלא שמחה בזכות ה' ואהבתו, מרחיק כעס וגיגון ועצבות, לא יתאונן כי אס על מטאיו ומ"ה ואריות הגלות, נזהר משחוק ודברים בעלים, אצל מדברי שחוק ועצבות ולב אמיץ לעמוד בפני הנס ימס כל עושי רשעה וממס

מסוכנת, סבת הנזק מסרבא ספישת בלתי מקובלת, כמ"ס הרמב"ן בהקדמת פירושו לחורה, ובנפש מקולקלת, היא ממחבל, וכבר נודע כל זה בספרי המקובלים, הרואה לידע על מה ארניה הטבעו, יעמוד עליהס, וימנח די ספקו, לכן לא אסתכב בכך, ללעוד ללא חוגו, מה מני הלך יהלוק, גם ספר הזהור הוא צור המקובלים כלי ספק בעולם, שגס העיר עליו האר"י ז"ל, שהיה איש קדוש אלהי ורה"ק שורה עליו, הלא עליו בנויה כל חכמתו, הגשגבה והטורחה. חלילה להרהר אחר דבריו, אך יש בספר הלו שדפוס, בר וזמן מעורר בו, ודברי מדרש הנעלם, נראה ונרגש לכל שאינו מענין הסבור, וכן כמה מאמרים מוכנסים גם בעצם ספר הזהור, והס לשון ארמי מקולקל, כמו בפרשת וימי שנס המה"ס העיר עליו, כי הרגיס בזיוף לכן הכותב, שראה להדמות לזוהר כקוף בפני אדם, ולשונו מגומגם זו מאל, בלעני שפה ידבר דומה לצנוק, אבל מלבד אלה, גם במקומות מעלמות הספר שלשונו נקי

ומאס, הונה בחורת ה' יומם ולילה לא ישבות
 מלשקוד על דבריה, מייגע עצמו לחשוף גבו
 מאמריה, בקי בתנ"ך ובדברי חז"ל חזר, כנגלה
 ובנסתר, בהלכות ואגדות, ומלא כרסו במוסקים,
 כדי להבחין לידע ולהשגיל בחוקי אלהים ותורותיו,
 לשקול הסברות במאזני משפטו אמת וישר, ולרעט
 ע"י כך ידועת קיום המצות והדינים, על דבר
 היותר טוב ושלם ומן המוצדק, וידע לפלפל בחכמת
 התלמוד העמוקה והרחבה, בדעת ובחבונה, לא
 ע"מ להחגדר בשקרים ודרכים מעוקלים וההטעמות
 מהופכות, ולב מבין במדרשו, ושם שכל במקרא
 מדרקק לא לשון ודבורו מנוצר במליצה כזה ורזיה
 ובהגיון שקול כפלס, כשמר גם משיאיה קלה אפי'
 במלה, כ"ש ציון בדבור ובמצטא, אגיל במעשה
 כל יומא, כי זה כל האדם, ועם זה לך שאל
 יהא ערום גם מהכמה אנושית, ומכיר צטיב
 העולם השפל הלוה וההגהו, וחלופי זמניו ודורותיו
 ושינוי מקומותיו, ומצבו ומערכתו ודעותו אנשיו
 הקודמים והמאוחרים ועצמם, בכל מדינה ומדינה
 עם ועם, ובעל שכל טוב לחקור ולרעט טוב ורע
 ולהבדיל בין האמת והשקר שלא לומר על שמאל
 ימין, דכתיב יבב חכמתו לחכימין, אלה הם אמת
 דרכי הרוצה לעמוד בהיכל מלך להיות מאכשי
 סודו, להסתכל בחמדות לטומט בגנוי אורות) "
 עכ"ז לךך גם כן להיות מנוסה במלחמת היור כדי
 להשיג אוזר :

בקי ואס, יש לי רציות חזקות, ששלטו בו ידי
 אחרון בזמן, אף אם אולי לא נופל הוא במעלה,
 כאשר אבאר בעז"ה :

פרק שני

(א) וזמר אודיע כאמנה, מה שקרה בענין
 התגלות החסד הגדול האלהי הזה
 אודותיו, ואיך בזה מן המאוחר אל המוקדם,
 ירעט מוצאו ומובאו אליו, כי הגה מלכד את אשר
 ודע לרבים, בהסכמות לספר הזהר שבזמן ההוא
 יזאל לדפוס בראשונה ספר זה, עמדו כנגדי
 אקספרגים, לטעון כנגדו ולומר, מי יודע מנו
 ומחבר, ומי בעל ס"ה כי נעבדנו, שמא בקרבו
 שבים בעלי רעיונים זרים אשר המציאוהו, ומדו
 בריהם :

אכן גם מלפנים, בחסלת עם הגלות
 כתב בספר, שם כראה בראשונה, שיאלו העתקות
 ימנו מתחת ידי המקובל ר' משה דיליאון הספרדי
 שדוה בני דורו שהוא המציא שכלו דברי סתרים
 אלה, וזכר מזה באריות בספר יחסין דפוס
 וסטטינה, הטענות והתשובות בלדס, עד
 תבטלו גם בזמן ההוא דברי המעוררים בראשית
 יאותו, לכן בספר יחסין שדפוסם קראף השמיטו
 ל הויכות הלו, כדי שלא לתת פתחון פה כנגד
 ה' (גם ב"ם אמנות חכמים הגיע לידו העתק
 קת הלשון של אותו ויכות, אסם כולו לא ראה

יף הספר, ואכתי לא שקטתי עד שהשגתי ממרתק בדמים יקרים, וכמעט שלח בו יד שליחי, אשר
 אודיעני שקרה אותו לשמי, עם שלא ידע שורש דבר נמצא בו וטעם, חזרתי אחריו בטורח גדול נעלם
 מצו כל עיקר, רק מהמנת שראה רדיפתי אחריו כל כך (אע"פ שהיה מצוי לי להשיגו בד"א) וכבר רצה
 החזיקו להתנאות בו לפני אחד מבני עשירי המתכות, ובכת ובמריבה הלחתי מפיו ויהי לנס, ולא
 אונחתי לדברים עד שבא הספר לידו ותרציה עיני (וזכר בס"ה דבר זה אצל שנת כ"ד לאלף הששי)
 והנה עם כי החכם הרופא ר' שמואל שולס, שהביא ס"י לדפוס קוטנטניא ראוונה, מהביל
 ין השדר ה"ל שער ר"מ דיליאון בעסק חבור ס"ה לגמרי בלי שום הוכחה וטעם, וכך היה רחוק גם
 יניי שיהא ר' משה המציא הגדולה נלבו כל הספר ההוא חלילה, כאשר הריבתי אמרי על זאת בשכבר,
 כגליון לס"י שלי הגהתי עליו עם כדברים האלה, עמ"ש למעלה בחבורה שלישיית שאחר החורבן,
 ש המחבר עם בשבם ס"ה בלי שום פקפוק וערעור,

הרב כתיי שהיה תלמידו של הרשב"א, כידוע, גם מזכירו בשם רבו כמה פעמים הוא ראה
 הוזהר, ומביא לשון ממנו פ' משפטים עה"פ וכו' ינלו אנשים, ומכנה אותו מדרשו של רשב"י (כדרך
 גיל לקרואו בעל עבודת הקודש) כראה שהיה כבר נקרא שמו כספר ידוע דימיו, ואי אפשר שיכזב
 יחיי בזן, ליחסו לרשב"י כדבר פשוט ששקר מוחלט ס"ו, שהוא היה כמו דבור אחד עם ר"מ דיליאון,
 ו' אני אומר ודאי המציא ועל על עיקר ס"ה המכונה מדרשו של רשב"י לא ינקה ועתידי לתן את
 ין, גם ס"ו לחבור ר"מ דיליאון (שהיה עכ"פ אדם גדול לרברי הכל ומקובל כאמן) שיעשה דבר כזה,
 דות דברי סודות מלבו לגמרי, גם לכתוב ספורי מעשיות ארוכים מופלאים אשר לא היו ולא
 יאו, ולתלותו ברשב"י ודבריו כזוב גמור, והוא דבר נמנע ואפילו הרהור אסור, כי לא יעשה
 בישראל,

ד"ו האי ליכנא בישא למיחס ליה מיבעי, ונראה לי לא רחוק הוא למצוא בו פשר דבר כמש"ל,
 זא להא ואיתא להא, וכבר אמרתי שנית ושלשתי כי בעלם ס"ה, אין אומר ואין דברים כי ממקום
 יש יתהלך וממקור ישראל חוצב, ואם רשב"י בעצמו לא עשאו, רק תלמידי חלמיריו, מ"מ כדון
 נקרא

נקרא על שמו, כיוצא בו נמצאו ספרים רבים מתחסיים אחר מקורם הראשון, אע"פ שלא נתחברו אלף דבור אחרון, אך אין אדם נחמד בדבר (היכא דליכא אייביים דמפקי לקלא) אלף א"כ עשו מקצתו לפחות, ככה הוא צענין חבור ס"ה, יש לי הוכחות נמורות ואומדנות נאמנות וידים מוכיחות, ורגלים לדבר, שעל כל פנים איזה חכם ספרדי דווקא, השיח עליו נוספות, בלשון זוהר נקי ומלת ארניות לחות ויפות, והגם דרשות ופסטים נאים במקראות ואגדות, על דרך הנסתר שהוסיף משה (דיליאון) מנעדו, ורצה זכות לעצמו לחלותן בזיון גדול, וכמש"ל יותר בס"ד :

פרק שלישי

(א) הנה תראה ברעיא מהימנא פ' כי תלף (רפ"א) ז'לושכינרף ננה וננה לאש ומכא קרו לבי כניסחא אשננה. והם הם הדברים שחזרו ושנו בס' החיקויין (ז"ל) ז"ל. חליטאה כמראה אש בית לה. ודא שכינחא כו' ובג"ד כמראה אש בית לה. דליהו די כניסחא דלעילא אשננה כי ביתי בית חפלה יקרא כו'. עד כן מראה הגנה סביב דף שכינחא ית'. ובג"ד כן מראה הגנה סביב אשננה כ"כ. הלא נראה בעליל. שגפרה הכחוש כמראה אש בית לה. על בית חפלה. שנקרא אשננה וכן. כן מראה הגנה. על שם זו כניסחא דאקרו אשננה ותמה על עצמן היכן נמצא כזה שיקרא בית הכנסת אשננה. לא בזג"ך לא בזרגומים. ולא בשום מקום בשני החלמורים צבלי וירושלמי. ולא במדרשי ר"ל הרבים שבידנו שיקרא שמו כן כלל וכלל. כי אם בלשון ספרדי. (א) נקרא כך בית הכנסת אשננה (עם שאין איזי מכיר לשון ספרדי. הרגשתי בזאת. כי שמעתיה כ"פ מספרדים הנמצאים במקומנו זה. קורין כן לבית החפלה. וכך חובל

עיתור סופרים

(א.) כס' תולדות אדם השיב מהא דבי"ב א מאי אוריא אורייה והוא מלה פרסית. וכ"כ במרכבת המשנה פ"ב מה' בית הבחירה, ובחיבור ב"י הביא משם פתח עינים להאזולאי שכ' מהא דע"ז כ"ד ב כמאן קרו פרסאי לגדה דושתנא מהבא כי דרך נשים לי, ובב"י דחה דא"כ אמאי לא הביא, הרבה מקומות לתו"ל שפירשו לישראל דקראי עפ"י מלת לועזים וציון שבת ס"ג ר"ה כ"ו סוכה ל"ה ע"ש ועיין פסחים ס"א על מלות הכוסו וכדומה בכ"מ וגדולה מזה מצינו בב"ר פ' ע"ש דר"ח רבה ודעמי' שכתבו הוראת איזה מלון ואילו לחגרא ערבי למילפינהו מדרשמעין קליה. והוא כעובדא דמגילה י"ח ב' גבי לא ידעו רבנן מאי יהבך ולמדו מטעיא ומאמחא דרבי. אלא דיש עפ"י מקרה עמדו על הכוונה ובמדרש סבואר דסדר הלימוד בעצם וראשונה הונח עד ז והוא כמ"ש הא"ע בשה"ש על בעל המון שלבעבור שלשון ישמעאל קרוב ללה"ק לכן כל מלה שלא נדעה ונמצא דגמחה בלשון ההוא נבארנה על פיו וכן לשאר לשונות הקרבנות, אמנם שם בב"ר לע"ד צריך קצת תיקון וביאור. הוא דאמר געוד שמע קלא דערבי דאמר מה את מכסה כי והיה הוצה לומר מעסה דתביק ועפותם רשעים כו' והמ"כ פ"ה שהערבי היה נלעג ללשון ואמר מכסה במקום מעסה והוא המיה דלא מצינו רק ה' במקום ח' עיי' מגילה כ"ד ב' אבל להחליף אתה קלילא ה' והכרה פשוטה מאותיות הגרון ע' ולקרות במקומה כ' אות' לא שמענו. ואף שמצינו בירושלמי בשבת דלא מימנעו רבנן למדרש בין ה' לח' והובא בתו"ש פ"ו דפריה ועיי' מ"ע פ' נ"ד. היינו משום הדמיון בכתביהם עיי' ריב"ש ס' ק"ה מהר"ק שורש ע"א. וליה חמצא שגם בעלי הקרבנות חזרו כ"פ וה' לח' עיי' לונגא בקרובץ לפורים בכרבת סלח ובפיוט אחרון של פסח בחרזו נשות ימינך ובכ"מ. או אולי משום דהם ממוצאי א' אחיעיה. אבל ודאי נגד החוש לומר שנקל לבטא ח' מה'. ועיי' תשו רדב"ז הובא במג"א ס' ק"ה. ועוד דא"כ מנא ידע דהערבי ר"ל מעסה אולי דרוכה הוא באמת רק מכסה לבד והשלילה מ"כ על החיוב. ולכן נראה דהערבי אמר מה את מחסה כי שענינו דרוכה כמו מ"שום דחסא כיכמות מ"ב או צריך למידתסי לכרעא שם ק"ב וכדומה. ור"ח בעל העובדא הבא הוא היה קורא' ה' במקום ח' כמבואר במגילה שם ועיי' מו"ק י"ח ב' דרבי קרו לו' ע"א במקום ח"א לגנאי שלא היה לו הכרת ח' כמ"ש מהרש"א בח"א שם ולזה כשהו' ר"ח ר"ל מחסה ואמר מעסה ובעין חולוף ע"א במקום ח"א הכין ש"ל פ"י המקרא ועפותם רשעים ג"כ ענין דרוכה ובחילוף אותיות ממוצא א' שרגיל הרבה במקרא

חובל לראותו כחוב בספר . עיין חשו' אה"ה ז"ל (סג"ח) שאלה אחת בלשון לנו ספרדי . ומתורגם עברית ותמצא מלה זו אשנונה תחת בית כנסת) מלה אחת . והוא עושהו לזה השם (הלעוי) שתי נלות . לפרש בו לשון הכתוב . ולא יאומן שיהיו דברים כאלה דברי רז"ל בעלי החלמוד . אפי' רבינא רב חשי . אף לא של רבנן סבוראי . גם לא של גאונים דבבל . כי לא ידעו שפת ספרדית (אז"ל רשבי' התנא' מי פזי יסור הנה לחלוטו בו) אף כי לעשות ממנו יסוד לדבר ידוע ככל . ולבאר בו סוד הכתוב . וגם במעשה מוכרז . זה דבר חסוק וזר אצלי . אלא האמת עוד לעצמו . שזה וכל כיוצא בו הנמצא כחוב בספר זה . הוא חוספת ומחכם מקובל ספרדי לא זולת . ופלא צפיתי אף לא הרגיש בזה שום חכם מהספרדים עד הנה . זה כמה מאות שנים לפחות . וכמש"ל בס"ר . לא נרגש מזה שום חכם מחכמי ספרד הרבים והנדולים . שבא הספר הגנוז הזה לידם ועסקו בו הרבה . עם היותם בעלי הלשון . גם אה"ה ז"ל עם היותו אשכנזי . היה מספר בלשון ספרדי . כאשר מהספרדים הגולרים בארץ ההיא . וכל שעשועיו במ"ה אף בהלגע . ומימי לא שמעתי מפה קדוש אפילו איזה הערה כל מאומה מזה הסידוש הזר מאד . אם אמנם קטן הייתי כשפרשתי ממנו ז"ל . ואנכי שפת לא ידעתי אשמע . דמנה דקה וקול ללול אשמע . הגדתי האמת . שלא יאמר אדם שוחא דיוקא כו' ויחלה בא"מ בוקא סריקא . אכן מעדיני על שור"ר שלא בחתני בזה שום הודעה בעולם . אף לא רמז קל כל שהוא משום אדם . רק ס' הוא יעור לי אזון בבוקר בבוקר לשמוע כלמודים . למסק חבל כחבל ולדלות מיס קרים מבאר עמוקה בנויה על ימודים ולחפס במחכמי זהב הספרים לדעם על מה אדניהם הטבעו ועל אר"ש יסודה המתחברים . וחס על פי עד אחד לא יקום דבר . בוא ובראך מרום נפלא בזה או ימר עליו . בתקון ד"א (סא"א) ז"ל . איהי ברייתא

עישור ספרים

במקרא . ולפ"ז הג"ג מחסה והיה ר"ל הכי (היינו ר"ח) . ואמר מעשה כו' . כנלע"ד . ובא ואראיך יותר מזה כפי ששיערתני בכונות הירושלמי תעניה פ"ג ה"י בהא דאמר ומנין שהוא מקלה בכפלים שנא' כעם לאביו בן כסיל וממר לילדתו בן חכם וישמח אב וכן כסיל תוגת אמו . מאי תוגת אמו א"ר לודה לישן גימטריון אצרא בעיניה אמיה כו' . והנה בזה יפה כיון בק"ע לפרש תוגת באת ב"ש הוא אצרא . אבל מ"ש שהוא לשון אפר אינו נוח כלל ומודע הוציא הדורש המלה המנחתה אל עצב דהוה ג"כ לישנא דאבולה וצערא . אך לע"ד הירושלמי מפרש לקרא קמא דממר לילדתו הדרצון דבן כסיל כעם לאביו וממר היינו ולהיפוך מגזירת ולא ימיר לילדתו שהאשה שדעתה קלה בלתי מרגשת בהחסרון ונהנית-מהכסיל ג"כ וכן מפרש לקרא תגינא דהוגת בא"ת ב"ש אצרא שהוא בלשון פרס חן ויופי כמ"ש התוס' ב"ב ח' א' על אצרא הורמו והיינו דבסיל מוצא ג"כ חן בעיני אמו . ולכן הוה שפיר לה כיוון בכפלים שהולדה בן כסיל ומגלת ג"כ כי לא תחזיק בתכונה ורצונה בקב ותיפלת אבל בן חכם משמחה בכפלים שנאמר ושמח אביו ואמך . מולידי חכם ישמחו בו . ותגל וילדהיך בהראותה כי הוא אשה אחת מאלה אשר מילתא אלבישויהו יקרא וא"ש . ומיושב קישית הוה"ק פ' במדבר פ' קיש וע"ש . הכי מפרש המלה בא"ת ב"ש להוראת מלה פרסית . אבל בכ"ז ק' לומר בן גם על לשון ספרדי ואם שכ' האברכנאל במלכים שבתרבו ביה ראשון גלו הרבה לפסדו ע"י פירש חתן אושפאן שע"ש נקרא ספרד שפניא ע"ש מ"מ לא מצינו כן בשום מקום שישתמשו חו"ל בלשון ההוא . ומ"ש בכ"ז הדבונה דוקא על מקדש של מעלה והביא הב"ר בן רשב"י היה הבקי בזה שאמר אין בין מקדש של מעלה למקדש של מטה אלא י"ח מיל כמנין וזה . (והודוש בס' כפנ"פ פ"ו הביא זה בשם מצאתי ואולי נשמט"ש תיבת בב"ר .) לשון ומחכי קרו סותר זה ואינו סובל כונה זו כלל . ומ"ש עוד לגזור מלת אש נוגה ולכנותה מהתרגום וכ' דרך התרגומים לתרגם בפנים שונים זמ"ל .

הנה הגם שהאמת כן הוא כידוע לבקי בהם . וגדולה מזה שגם במתרגם א' מצינו שינוים ממה שמתרגם במק"א ואנקוט איהו מיניהו שלא ראיתי לע"ע מי שהרגיש בהם ע"י מורגסו' פ' בראשית בפסוק ועץ הדעת בתוך הגן דלפעמים ה"א בתוך במציעת ולפעמים כגו וכ' שגם וע"י רמב"ן שם .

ובאמת צ"ע דבפ' תורה מתרגם על פעמוני זהב בתוכם כיניהון ובפ' פקודי תרגם ע"ז בגן ובתרגום המיוחס ליונתן תרגם בשניהון במציעתיהן . ומשמע מזה הדעמוניס היו בין שני רמונים ולא בתוכם וכפ"י הרמב"ן ולא כפרש"י וע"י מורחיו שם ואכ"מ . וע"י בת"י הנזכר בראשית ו' י"ז תרגם יגוע ותגנר ושם ז' כ"א מתרגם יגוע ואיתחממו בשמות ד' ו' מתרגם בחיך בהוכך ושם בפסוק ז' תרגם בעושפך כמו שת"א וכ"כ בראשית ש"ז ה' . וביונתן בשמואל ו"ב ב' תרגם על ובחיקו תשכב לפי גירסת התירוק בערך חן ובחיינה שכבה יאילוי מזה בתרגומים על פלגש לחנתא אבל בת"י בראשית כ"ב כ"ד מתרגם פלקתא ודלא כת"א שם . ביוקרא

היחא כו' וזיתו התקפה כו' הברכה ליהי . וזה ט"ס בברור . כי ל"ל הארבה והוא אחד מן כ"ח חלקי פירות המעשה המצויים במנוח התלמוד . לרב שמואל הנגיד . והוא היה ספדרי . חבר או ת"ס . ב"רם . דור הלשון של רבנות . וכן רובן של החלקים ההם נזכרו כאן . לבארם על דרך הסוד . וזה הם ספורים הם . אחר התקפה . הארבה . ועל פי הנתיח המזכיר . מוכן הלשון שם בחזון ה"ו שנקראה הארבה . לפי שזרכה להאחר בזרוע שמואל . והתקפה על שם זרוע ימין רחוקה בה . ובך נר"ב נ"ב לתקן לשון הספר . ונדדוע"א ימינא אחקק (לא מתקן . שהוא ט"ס) בה . וימינא כו' . זה צדור כשמש . וכן יודים סוף הלשון שאומר . ומספרא דשמאל לא יהיב לון לרכיהון כו' שהיה על ב"ר הנרבה וק"ל . ודבר זה שטי עוד בחז"ל (ד"י מד"י) הרי מבורא לבעלי עינים שלקח השלוות ההם . ומספר המצוי (שמעברו היה חכם ספדרי מאוחר . זה כשנבנא מלחם שנה לפני זמננו . וכשה יצאנו שנה קודם ר"מ דיליאון . וחלף שנים אחר רש"י (התל"א) ועליו צנה טירוח רמזו רזי סוד"תי (ב) וכן ל"ל שמשנבנא ומצויא דברים רבים מן הכוזרי (שממנו כמו כן ספדרי היה) וממחברים החיים ספדריים שפדרי ליה . פריש"י ליה . צילי ליה . ותראה נ"ב דוגמא . ב"ש פ"ב שלח . עה"פ וצפה יגדל . (ד) (קס"א"ב) שהם דברים עולים בקנה אחד עם"ס הכוזרי ב"ב"ב (מן ש"ו ואילך כזו סל"ח בימור מעיני הנב) שישראל הם דוגמתו . וב"פ פתח דברים קרובים לאלה . בעיני הבריאות והחלפים

עישור ספרים

א' כיג כ"ד ושם י"ד י"ז הרגם מלה כוהן פירקא מוציא ומלכד שלקח לו דרך חדש סותר למה שהרגם בעצמו בשמיהו כוש כי אליו כתבי . במדבר ד' י' מתרגם כוש אמלא ושם י"ב קופא ושם י"ג כ"ד ת"ו וישאנהו במש באמלא ובירושלמי בקופא ועי' ר"ש ותו"ש פ"ז דפרה . שם כ"ח מתרגם כמנחת היכורונא ומתרגם שם כ"ט כמנחתהון . ביהושע ב' ה"ו ונה פונקת אף שב"פ מתרגם נפקה ברא ועי' ד"ק שם . בישועה י"א י"א ה"ו מפרהו ומכוש מתרגם ובסודו וכן הרגם ירמיה י"ג כ"ג היהפוך כושי הנודאה והובא בדש"ו יומא ליד ב"ו ובישועה כ"ו מתרגם גלות כושו שבו כושיא ועי' בתרגום אסתר על מהודו ועד כוש . ועיין בת"י על התורה בראשית ב' י"ג שהרגם ארץ כוש ארעא דכושאי ועל חוילה שם י"א ושם י"ז ושם כ"ה י"ח מתרגם הינדקי ומעניו אולי משום שידוע שנהריו נגנים ואונדרים משקים את הודו כיאר מצרים ולהו שייך עליו שם עישון מלשון ואשני פדשו כמ"ש רש"י והא"ע בשם הגאון על הנילוס .

אך שם י' כ"ט גבי בני עבר מתרגם חוילה כהעברי ונראה כמחלק בין חוילה דבני כוש לחוילה דבני עבר וזה נופל על כוש הינדקי אחרי דהיה בין בני חוילה המתורגמת הינדקי ואכ"מ . בתרגום שני אחר נוסח מתרגם על ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר לפותיא דקרתא כבתרגום א' שם ועי' ת"א דברוכ י"ד י"ז ועל והרכבוהו על הסוס כרחוב העיר מתרגם באשקוקי קהא . מיהו אחר גירסא גרם בתרווייהו לאשקוקי . והידיש בערוך ערך אשק העתק אשקוקי פ"א מנדרים י' ב' ובאיורוהו מלה בלתי מובנת ובערך שקק הביא שוקוקי כ"מ"מ בתרגום שפירושו רחוב וכאמת הכל אחד וה"א הוא יסוד הנופל לפדקים כמ' א' הדוע ואהזע וכדומה ואפשר דלהכי אמר שם בנדרים דאשקוקי לא אמר כלום ול"ה כינוי משום דח"ל דלרחוב קיבוין כמו בשבואל והדומים שם ע"ש .

הנה ראינו כמה שינויים בתרגום א' . אבל דברי הבי המותים מ"ש דאשן היינו מקום קבוע והביא מתרגום ירושלמי ד"פ ויצא ד"ר ומטעיה שמשא דלא באשונא . וזה טעות דשם פירושו שלא כמש"ל כמ"ש על לא עת האפק המקנה לא אישון למוכש .

ג מ"ש שהוא מן ושינוי דחיק ואתי מרחוק . אבל לע"ד ניחא בפשיטות דאשן פירושו חדר אצל עי' ב ר' ל"ד והרין עליו עמי' לאשונא פי' הערוך ערך אשן חדר אצל (מיהו רש"י שם והמ"כ פירושוהו על עיר ע"ש י') והוא נופל על הכ"מ וכפר"ש שידוע שכאדצות הברכייא אין לכהנ"ס חלונות ורק דרך הפתח יבא האור עי' מ"ב . ויהבן עוד לברכי הערוך בערך עשן שפירשו חווק א"כ אפשר נופל על עתר לשון הפלה . מלה עשן כמ"ש רש"י ב"ב וארא על ויעתר שהוא נתאמן בתפלה וחילוף ע' בא' מצוי ועי' ת"ו יהושע תרגם כ"פ ואמין ועלם בע' ובש"ס בדוכתא טובא אלוס גבר וכדומה בא' ועי' הפלאה שבקירובין ערך איין עליו . ועי' בכוסף ש"ב דאשן פירושו מקום . וכן נגה הוא לישנא דתביא וציערא עי' ברכות כ"ט א' ועי' ג"כ ר"ש פסחים . ולהו שייך לתרגם בהכנ"ס והוא מקום שמתפללים בעתר על כל צרה תביא ואשילה שלא תבא בתביא דלבה וציערא דנפשה . ועוד יש כונה כפי הפי' הפשוט . ואפשר דכך היו מתרגמים כלישנא דוה"ק בהכנ"ס וממנו לקהוהו הספרדים ללשונם עי' הו"א שם ופסיד בנה עליו טוהת סודותיו ורמזו והו לא מרזי . ועי' סוף תשרי חוות יאיר בשם הגאון ד"א ז"ל ששם אשכנזי אקפול ראד נכצה ונזנר מההרגום . (ב) הנה אם נשפוט כן ל"פ"ד נדון בכיוצא בזה . הנה הרגום יונתן על התורה ודאי אינונו מבי"ע

והזלזלים ששינו ללב ולאיברים (ה) ואם מעט. ואוספיה לך כהנה עוד רגלים לדבר אמת בנמשך. שפד הרבה מלשונות סידותיו ומדעותיו בנסתרות. על דברי מחברים ספרדים בפרטות ועשה מהם שיטה בלוטה. לשה בדגש חכמת הקבלה. וטנה בשמן זית הרוים. ורקחה בין הרקח, ואפי' מדברי הר"ם בספר הזהב לקח. כמו שיבוא. ואולי גם מסמ"ל ושאר ספרי פלוסופים. גם טבעיים. ואפ"י דרקוק נחשמש שכולם טהרו בשיטה קלה שלו והמ"י.

ובאשר לשמיעתן שצו"ה נבחר דברים ודעת. אכן לר לי של פקה טוס חרם עין על זה, ועל כיוצא בו, עד שקמתי אני השפל מארש, ומלילה לי להפאר, שהניחו לי מקום להתגדר בו, כי באמת על אפי ועל מחתי היחה לי זלזל, כאמור (כי על כן לא נחתיה לשלזה, לאור עולם עד עתה, היחה סגורה במדרי לבני בארבעים שנה, ומשלתי ברוחי ולא רציתי לנלוותה, עד עששו שהברימתי השומר אמת, יראתי פן דור חמרון עתיד לעשר השר"ן מתורת הוהר, כאשר זה החלט לעשות, כמ"ש בספר השמוש, אף אם כמ"ש שפקרו המינין שבוחרים בנדס כמ"ש גם בשבט) ויותר נוח היה לי להתגלות דבר זה ע"י זולתי, ולא להעמיס עלי אחריות זה, שלא השכמתי עליו חלף מאזנס גדול והכרח עמוס, ודומק שעה הנריכה לך, בראותי כי יולתי יחופסי החורה, רבים מהם לא ידעו את ה', ודרכיו לא הלכו בהם, מאסו את חורת ה' ואמרת קדוש ישראל לאני, פרקו מעליהם עול מ"ש, ונחצו על זוארש עול ב"ו, אחרי בצעם לבס הולך, ובאשר לא הפך ה' בחרו ורזו, על הושק והמוריה לעשות קלו לבני רזו, להפך דברי אלהים חיים, לשונם חרזו, חוי לזור יחוס שכן עלתה בימיו מפניהם החמימים בחייסם קלו) ואמורתנו בסכנה גדולה, אין מחזיק בידה מכל כניס גדלה, ורחי האמת כעדרת, והמינות גוברת, כאשר קדמו רזול להודיענו העלכות חספק למינות (רובה ככולה) ומחירא אני פן קרבו הימים, כי סימני נכס צרעת זו נראו הרבה בימיו. כמעט קט אברה האמונה, חלילה לי להניח המכשול ולשחוק, היא העולה כמו סיהא, אני אעשה את שלי, לנכות זכני המהרסים כאשר יורני קוני, אשר שם לי כחרב מדה ונגלזו ענ לשוני, בכל ידו החביאתי, אלהים למדחתי מנעורי גם עד זקנה ושיבה אל חצונני, עד אניד וזרועך לדור לכל יבוא נבזרסך, אב לבניס יודיע את אמתך, אנכי וביתי נעבוד את ה', הנה אנכי והילדים אשר נתן לי ה' לאות ונמופת בישראל, כי לא כבה את דת אמת, ואמת החורה ושליס האמונה יהיה בימי, ברוך ה' אורי המלמד ידי לקרב, וברוך אל עליון אשר אנן נרי בידי, כי מלאך דע שלצבק עמי, בעל כרחו מודה לאמונתי, כאשר הודה ולא בוש בחבור ענינו בעל התלפוח (ארות) הסרוחות, עכ"פ כפה מלא הוכרח לומר שהאמת אמתו (ואם הוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשיב, כנודע בצולם מפורסם כעת) מקיים כי ח"ל וכחשו חויבין לא וזאתה על במוחיו חדרוך חרמנס כופר ותח"ן, ואנכי אשים ה בקדוש ישראל אלהלל, אשר שמני למורג חרוך מרש חרוך הרוים ובנהות כנאום חסיס להפיל על במוחיו רשע חלל, לכן לא מריתי אסור לא כסוגותי ולא אחרפה במלאכתי (עם שהמ"ן משב להפך יום ללילה, לא אהיה חכר לאיש משחית חלילה) אשר החילותי, מלאכת שמים היא מנחה הבאה לידי לא אחמינה כי נכמור רחמי מנרות ברת הבת כלת נעשה מאורסה, אגרא דכל"ה דוחקא הנלכעקתה הבאה חלי בעיר אנוסה, כי בלו אליה דיום חדרוים עמורים פסולי קהל לטמאה לענותה לגלות ערותה והיא לא תחפסה, ויעשו לה ללמי כשר"ס יבשוים כש"ר, לכוועים בנווני הכשר, חגורי אסור' במתניהם: פושע עטפלו כדריק וישר, ספרוה מפלים שקר ים בראשיהם רשע ואיש חככים כס יעשר, מתהלל במתם שקר וידרו להרבות לה עמן ומיה.

ע"פ"ר ספרים

המתרגם נבואים כמ"ש הכוסף בערך אשן והבואי ראהי שמוכר בפ' בלק שם עיר קוסטנטנוי שייבנית הרבה שנים אחריו והיינו שכתחילה היתה נקראת ביצא"ן וכימי קוסטנטנים הוסב שמה לשם הזה. ואם ידעו אינו ככרות האולוי המעתיק כי כפי השם שביביו כידוע הרבה כיוצא בזה ובענין מספר השנים שכתבוהו הקדמונים וכדוכה וכן אין ראהי ככה שמוכר בפ' יהרו שית סדרו משנה דידוג משה הגאונים ככונה שערך צדק הובא כשה"ג אור ג' בק"א גאונים חשו רש"ג שכי' דכיומי חילל ושכנאו איהגינוו שית סדרו משנה ע"ש. וכן נדפס משם רש"ג ברש"ו הגאונים הנקרא שעריו השונה ס"ק קפ"ו ושם ס"ב כ' תשי' לרה"ג י"ב הכינויין בהערה שם בהחלת הסכר. (והדיוש שם ס"ק קמ"ג כ' רה"ג שבא אליו חכם א' ורואה אצלו סדר משנה בהוספה נכה שיש אצלו ויא זכה להרהיק ע"ש.) אבל כן הוא האמת דה"י על ההורה הוא רק מיותר אליו ואינו לו ועיי' שה"ג ערך הרגם ובכהרבים המדברים בזה. והנה פצאנו בתי"י על ההורה שכתבש כפי הסקוקים ע' ד הפטיח הוינב ורכנא הרבה כרם כחיבורי רבותינו הצדפתים על ההורה. ואציג קצתם בראשית

מביח הזוהר, ובאמת הוא להם בית הכלל וסוהר, חושך ולא אור, לעורר לב עד נצח לא יראו אור.
 (ו) אכן לרואים הראויים אור כביר הוא שבחוקים ואורח לדיקים כאור נוגה, בעזר הזוהר הופיע אור
 במבואות האפלים שבמקראות, לתיב"ה ימרה או מסרה או זרה יעשה זוהר, וכן לאור נקוד וטעם
 שם פעל ומלה פשוטים מורכבים ומתכנרים מעשים ההיום תחת השמש בצדק אופל נלמות ולא סדרים,
 עליהם יפך ענן אורו, כוכבי השמים וכסיליהם יגיה זהרו, לרוב צהירותו ובהיקותו מסמא את עיני
 חלושי הראות, הספר עלמו אומר שדבריו בסודות העמוקים, לא נמסרו אלא לנבאי קטוט, ולנחמדי
 חקלא, ולמארי מדין ולמרי סוכלנתוחא, ולדמלי מטאה, ולכני היכלא דמלכא, לא לרשעים ארורים
 העוברים את פי ה' ומכעיסים אותו על פניו, וסכלים מגורים ושוטים מושלטים, פתאים כפראים
 (ח) רק לפי שטח שטוחס ואולחס, שהושבים להשגב במגלרי ס' זוהר, ולירות מהם בצבאי קלעים
 הטועים, להפיל חומות גבורות וצבורות בשמים, אני אומר, ובאחי להרלות סכלותם, אחין כעפר
 מרובם, כקש נדק קסת'ם שקר, לקש נחשבו אבני קלע, ומחי קבל"ץ של ראש פזנים לחמו במעיו
 נהפך אשר לנגד להפך דר"ח מנטנו יורישנו אל ויקיחנו מיל בלע, וינפך אליו אל הסלע, שאפי'
 אם היו הדברים מורים כדעתם הסכלית, ומלאו מקום לטעות, אין בעל שכל מהוין לקבלם, בהיותם
 מתנגדים לאמונה הבמונה, אשר היתה באמונה אחנו מראש אמנה, והם מעשה ידי חרש חכם חדש
 מקרוב באו, ובבתי כלאים הכבאו, ודברי אמונחנו לא מראש בפתר דבר צור ישרחל, לא נללה במקום
 חושך ליחידים נתי מספר, לא תורה הנחילונו אבותינו לא במתרת נמלאו (ט) והנה לפחות יש אכן
 שני עדים או שלשה על פיהם יקום דבר, סספרי רעיא נהיימנא והתיקוין של הזוהר, ממברס אחר
 (ד) ודא אחת, שפה אחת ודברים אחרים, כמו שיראה במקומות הרבה נשני ספרים האלה,
 שהדברים כפולים, ולשונותיהם שוים) הוא מן המקובלים שבספרד המאזורים, אם ר"מ דיליאון הנחשר
 (ע"פ אומרגות מליכות הרבה, חזי מאן גברא רבה דקמסיהר עלה, ר' ינחא דמן עכו ע"פ אשחו ובחו
 וקריבו, ורגלים לדבר, שהרי קאלו לו ונסתרה האמת, לא הודיעה כראוי ולא פרסמה, עמו מתה
 חכמה, ולא נודע שורש דבר נמלאו צו, גם י"ל שקראו על שמו רעיא מהיימנא, ואזיל על שפתיה,
 כמ"ש בר"מ ובתקוין, לדחפסטותיה דמשה רע"ה בכל דרא ודרא בכל דריק וחס דלפתסק באורייתא,
 וכך הוא האמת בודאי, וכמו שהמתקנו הענין במובח גדול (סו"ב) והבאלו לו גם ראייה מפורשת
 מהתלמוד, או חפשי רוח דבר צו, כענין המניד של הרב"י וזולתו) או זולתו, מכל מקום
 חסד הלן לא דבר ריק הוח (י) וא"כ עי יסויב לקבל לסודות אמיתות אלהיות, כל אשר יעלה
 על לב איש :

ואם הוא חכם ומשכיל גדול שבישראל, מי יבטח צו, ויכניס עלמו באחריות וערבות, שלא
 טעה בדמיונו, ואף המנידים הרומניים יטעו, כמ"ש האר"י ז"ל על המניד של הרב"י, שכח לו
 כאזיה

עישור ספרים

ב' כ"ג על קרא דואת הפעם עצם מעצמי כ' הדא זימנא ולא הוב תהקרי איתתא מן גבר כו' והוא פי'
 נכון ע"ד הששט ובטור על התורה מביא על בשם י"מ ועיי' בתנות אור הגאון פ"מ בשם ס' בגדי אהרן .
 שם ח' ד' ה' בענין וירדה המבול מפארש המקראות כפי הרמב"ן ושהמ' יום של ירדה הגשמים נכללים בתוך
 הק"נ ימים של תבוכרות המים ודלא כמו שהוכיח רש"י מן המקראות וע"ש השב ותראה שהוא ממש כדברי
 הרמב"ן: שם ט"ו ט' תרגם ועו משולשת ועינא ברת הלה שנין וכן הוא בא"ע שם . שמות ד' כ"ה הרגום
 ותבע הרגלו לרגלי המלאך וכ"כ רשב"ם שם אלא שאמר שאין רצונו לפרש כן. שם ז' כ"ג הרגם ויפו פדעה
 ועביר פדעה צרכיה ופי' ויפן כמו אל ופנה בכרכות ס"ב שהוא לשון עשיית צרכיו ועיין נהל קדומים
 להאולואי הביא פי' בשם רבינו אפרים חידוש עליו שלא הביאו מהת"י . שם י"ח כ"ג וצור אלקים כ ויעדינך
 פקודיא ועיי' רשב"ם שם ששי' כן . במדבר י"ד מ"ה תרגם עד חרמה עד דאחרמינן יתהון ובא"ע כ כ בשם
 י"מ . ויש עוד הרבה וא"כ נק"ש מזה דחכם אחרון צרפתי היה ה"ח בר ולקט מפירושו היצדעתה ועישאן תרגם
 ולולא שידענו שעכ"פ ת"י על התורה קדמן ומובא כערך כ"פ כזכב שם תרגם ירושלמי כמ"ש במוסף ובהשאלה
 ישכעורוכין שם וכן תמצא לרשב"ם שמיני י"א ו"ח שכ' ובתרגם ירושלמי מתורגם נושא מסיח וכיון ליונתן
 שבידינו ע"ש ובכ"מ . ובדאי שהקדמונים דרכם להביא כ"פ מדרשים בלי להראות כי רכריהם מפכים מן
 הקדש כידוע לרגיל בהם וכן בתרגומים ועיי' בא"ע פ' תצא שפי' והיה אם בן היינו כמו בין נין ופירושי
 בן מלקות והוא מבואר בת"א ולפעמים מדרשים היוצר המבואר בתרגומים . ועיי' בדעת זקנים מבעלי
 התוס' על התורה פ' בראשית שפי' הירושלמי פ' תצא על לא יחבל רחיים ורכב שתרגם על האמר החנין
 בולן בעיא ממה ששורש' להריא ביונתן שם דהיינו בחרשן שהוא כישוף ועיי' הגהות ע"ש אם השכיא כן
 בשם

כאזה דברים (עמ"ס בורות הקדמות מח"א) אמנם איתנו שלח מצאנו בס"ה התנודות לאמתתיה הכללית המושגת (עם היות נחשבו כי דברים תמוהים וזרים ומוטעים בודאי, כמ"ס צבירור בס"ה, אלף שאינם נוגעים בזמנה) נחזיק בהם כשאר ספרי דרשות ומילי דאגדתא, נפש היפה שגמה בהם, יועילו לה, ולפי יוקו, אבל נפש בהמית, מה לה לדברי אברה מור ואהלות שריקן הנחשים מניית, כלק למדבר"ך (אלל נגעים ואהלות) מדור תנים ובת נעמית, ואל תזכשו בהיכלי מלך כשמניית, לארזו בצד החלומות קורי עכבים המנועים הופצז אור האמת למען מתוקן בדרמית .

פרק רביעי

(א) והוא"ל ונלנסתי בנדר זה, משום הלכת נפשות, המתחיל במזהם אומרים לו נמור, ועל בעל הקורה ליכנס נעבדי אני פי מלך שמור, הגו סיגים מבח"ב ויאל לצורך כלי חמדה גמור, גמרא נממור, עז הזמיר לרס חמד הניע זמורח נזמור, ואזיעה הנה מה שמלחתי מס בעלס הזמר מעורבים דברים תמוהים וזרים, הלוחי אלף רופא מומחה יעלה ארובה למצובה, אומן גדול יקרא, ושבר הרבה יטול מלח הברז, ומכס גדול יקרא, שקיים דברי חכמים, בזה יעשה חפני, כי חפני לרקו, גם אני אודה כי מושיע לו וימיו, מלחמה זו, לא אברה, מי יתן ואמלאהו אעמדנו לי עטרה .

ב עתה אוסיף לערוך טענותי בקצת דברים קשים מרים מובלעים בתוך מים מחוקים ולחלוים של גוף הספר הקדוש, מים מיים קרים זרים, ואלה הם, (ג) בח"א (ינ"א) פקודת תמייתה ומהאי גרסא תתפרסח לזרין אומנין אחריון, דזנון קריבין בימודא לישדל, כ"ל ברור שכוונתו על ב' אומות ארוס וישמעאל, ואמר זה לפי שמצאנו בורות משה, ועליו יסרו אמונתיהם, וקרובים הם אלינו בזמנה שרשי האמונה כגמול ועונש, ועוה"ב וכדומה, ובפרשת אומת ישמעאל קרובה לישראל בזמנת היסוד .

הנה לפניך שביני בס"ה כבר היתה אמונת מחמד הישמעאלי בעולם (שתחזקה בימי אחרונים, אחרונים על"ב), כי קודם זמן זה היו כל הישמעאלים עיבדי איליים גמורים, ככל יתר גוי הארצות. ד (יד"ב) (ג) בסיס הקרנת הזוהר, ארו"ל תלחז אינון נרמין צישן לברמיהו כו' תלחמה מן דאוקיד שרגא נמספא דשכחא עד לא מנו ישראל לקדוש דברחא כו', והאריך בעונש עולם

עישור ספיים

כשם חרדים וחידושי שלא הביא שכן הוא להראי בת"י ועיי' מפרש שם . מיהו ברוב המקומות מובא כ"פ פירושים ממנו כלי שם האומר וכן אם ראוהו או לא . הנה כבר אמרו במס' כ"ב י"ב רחמס ערף מנביא תדע דהא אמר גמרא רבה מילתא ומיתאמרה משמ"י דעקיבא בן יוסף כותני . ואולי כינוי להאי דב"מ צ"א שהביא בבב"י . ועיי' תוס' חולקין ב' ש"ב ש"א גם בימיהם הקשוהו . ועיי' שבת ל"ב ר"א ור"ע ספרו בדנולא ובכ"י י"ד רבי דריש כדרכא וכדוכה הרבה ועיי' בסוף הקדמת הגאון סדר הדורות באריות ובס' אמונה חכמים פ' כ"ה כו' בזה ועיי' . הנה כי כן בענין חלקי המשנה שבמבוא התלמוד וביותר שבדואי הוא לא חידוש מרבה ונתן להם שמות רק הווי נהיגי הכי לקרום בשיבות הנאנים והאמוראים ועיי' השו"ר ש"ב בס' יוחסין . ומה תקיש על שאר השגות הרומים לא"י שבספר זה ולא אצטרך להוכיח וזאת משום דבר שיתחדש בו בעוה"י .

(ג) הנה תמצא גדולה מזה כר"מ פ' משעטים והוא ברעס ירושלים עה"ק תוכב"א ד' קב"א ע"א ש"ב ובגין דא אוקמא במס' קדושין קמ"ל דאתרוב כירק מה יוק דרכו לגדל על כל מים כו' ע"ש שהעתיק מהשקלא וטריא דרש"י בס' קדושין . וזה ידוע מתשו"ר ש"ג שבס' יוחסין ומהר"ש מקנין בס' הבריות דכל האו סוגיא דריש קדושין אינו ממסדרי התלמוד עד ובכסף מנלו והוא מרבנן סבוראי הוספה אבל זה עצמו יתיר גם הקישוי בזה"ק דודאי רבנן סבוראי והגאונים הוסיפו מעט הן בתלמוד ובזה"ק וכדומה ופריך ר"א ומגוף בה ר"א לדעת רש"י הוא מרבנן סבוראי ובש"י גבורת אנשים כ' שכן דעת הרמב"ם עיי' הקדמת ש"ש לשאלות ועיי' שה"ג וכדומה נמצא בירושלמי שמות אמוראים שהיו אחרי ר"י מסדר הירושלמי ופריך ר"א ויכחו

ומדבילי ישראל כללוח ומבדילי על כסף כו', וזה נראה כסותר דברי
בצנ' המהרש"ל ש' מהו מים, שאומר, דהו אמרי המבדיל וסלחין סלח' וכן נפסק בס"ס
ר"ש, ולא מהו לו גם האחרונים שראו דברי ס"ה, (ד) וכן נדון, שאין מוססים לו בדיונים ופסקי
הלכות

עישור ספיים

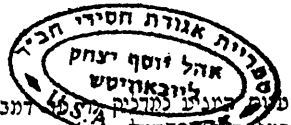
ויכחו כמי ש הוא עצמו בכ"מ ועיי' ספרי הכללים וכשאר ספרים המדברים בזה ועיי' יוחסין וסה"ד בהקדמה
ובכ"מ וזה ידוע ואז צפנים והוא כלל למקומות הרבה.

(ד) עיין בהנהג' בגליון דפוס הנוכרי עמד בזה וכי דאדלוקי שרגא שרי גם לרעה הוה"ק כממו
לקדושא דסידרא לחוד אף שלא הבדיל עדיין על הכוס דהא לא כגי דלא ארליק מקמי הכי אבל לאדלוקי נורא
אסור עד לבהר דכבדלי אכסא ודייק כן מלישנא גופא עיי"ש והכי רהיטא לישנא דוה"ק כמדבר שרמזו במג"א
סי' רצ"ט והוא ב' כיתום וע"ש אך אבהי סותר הלמודי דני הבדיל בתלה לחוד, ואמנם אין זה קשיא
כלל וככה דונים כצינו בספרי וירושלמי שלא כגמרתינו ולהכי כיולו העוסקים דבבבלי עיקר ומכ"כ בסדרשים
והוה"ק וכל כי הא אוכרו בירושלמי פ"ב דפאה אין למירן הלכה ספי מדרש ועיי' נו"ב מהו"ה חו"ד סי'
קס"א ובענין עיקר דבריו הרי כ"ש כשם כהר"ק ושו"ת ביה יעקב עיי' א"ו גדול נדפס מדרש בשו"ת סי' השמ"ז
(ואכ"מ). ועי' הוי"ט פ"ה דברכות שהביא כה"ק דבר' פ"ח דפסק הלכה כרוב"ג דאשה מצויה על פ"ו ואנו לא
חשיבין ל' (וכדברי הר"ב שם נראה דהא דקאמר האי"ש דרכו לכבוש היינו האשה שלא תהא יצאנית
וכדוכה וע"ש כפי' הכיחוס לרש"י ובלקוט' כבודא יותר והוא שלא כרברי רש"י בקדושתו כי"כ שפירש דרכו
לכבוש העולם ועיין הכו"ש סנהדרין ג' ט' בנה יסוד על דבריו רש"י אלו ודבריו שם בלא"ה צ"ע ואכ"מ). וכי
בהרגומים נמצא הרבה דונים דלא כהילכתא וביותר בה"י ואנקוש קצתם שלא ראיתי מצד עליהם. בת"י
בראשית כ"א י"ד וקטר לה ככורנאה כגון לאודקה דאכרה היא וצמרה בגיטא כו'. וזה צ"ע דנהי דסובר
דפליגשים בקדושתו וכדוכה הרי כיון דאכרה הוה גיטא למאי בעיא, ובאמת שבלא"ה סותר לרש"י לעיל ט' ג'
שירה שחררה מקדום ועיי' באו"ח שם שלא ראה הת"י וג"ל כהר"ש סנהדרין ג' ט' דלהכי נתן אכרם
הכל ליצחק ול"ה אעבורי אחסנתא כשום דישמעאל היה בן שפחה ואישימשתיה הת"י ששחררה וקצת י"ל
עם הידוע בדורשים אי האבות יצאו ככלל ביני להקל ואכ"מ. שכות י"ב ד' בר ממנן עשרה כו' לי' מ' ע"מ
י' למנות על השם, שם כ"ב כמן דפתרא לוי מדוע היה צריך כ"ח דוקא, שם י"ט י"ג כאבני כדרא או כנירא
דאשא וכסנהדרין מ"א כבודא רהוא סקילה כמש' ועיי' רשכ"ם שם פ"ו כהת"י, שם ז' אלהו בשנין
דשמיפרא אין ליה שום פ', וכה ענין שמוטה לכאן ועיי' קדושתו י"ד ואולי הוא מלה מושאלת על ש"ש, שם
כ"א ברם ג"פ היכי כה הכוה כה ענין גט לכאן ומ"ש המפרש תמוה ספינא חרובא למיפסק קרא, שם כ"ב
י"ש ותקטל כסופי ונכסיו ויגבמוני המנה דהא עיי' בסקילה עיי' ר"מ פ' מ"ה עכ"ל וגם אין נכסין צריכין
שריפה, ואולי סובר כהמכילהא שהביא רש"י כ"פ תצא גבי כה אמר ד' חגרו איש חרבו כו' היכן אמר
זוכה לאלהים יחרם ורנן כדון עיר הנדחת שהן כסוף ונכסיהם כשיריפה ועיי' סנהדרין ג"א, שם כ"ט ד' דמי'
חיין המנה דהא רק זב מעון מים חיים ועיי' רש"י שבת ס"ט וסנהדרין ג"ב מה שהשיג על פ"י דבתוין, שם
ו' ט' כוסמן דעמין כנראין אינו כובן דהא של כל זרום אסור, שם כ"ט דיקרב מן כהניא אין לו ביאור
ובחורה הרשה ועיי' יומא י"ב עבודה שחכנתו והוה ככה"ג שם ר"ג דלא מורע דאהרן סותר הלמודן כריתות
ו' ב' ועיי' א"ע, שם כ"ה כ"ח וית אפרטמא דכ"א כו' ת מור דהא היה ששן זית ועיי' כריתות ה' ראל"ש
משח יתו כאפרטמא דכ"א ולא בששן המשחה ועיי' ר"מ פ"א מה כהפ"ק ענין ברכות מ"א א, וקרא א ד'
ויפסוך בחוקשא דימינא סותר תלמודן מנחות צ"ג דסמיכה בשתי ידיו כענין וכהו הרגיש אדמו"ר הגאון מ'
יוסף באב"ד אבדפ"ק, שם י' לא יפריש נדפא מיניד תמחה ושיטה חדשה עיין חולין כ"א ובכ"מ, שם
ד ג' במקרב קרבן עמי' דלא כהילכתא דרך חדש שלא כהלכותן, שם ו' י"ג למיחסן כהונתא רבה צ"ע דהא
גם ההדווש מביא מנחת הנוצר ביום תנוכתו עיי' רש"י, שם כ"א משול ד"א יבשל ב"י חולא כו' ויכתפן
כגריגשתא עיי' פמ"ג או"ח הניא תנ"ב מ' ש בזה ומה שלא ידע לפרש מלת גריגשתא פלא דהא כבודא כ"ה
בש"ס דהוא עפר עיי' ערוך, שם ז' ש"ו כפניא יתאכל המור דהא שלמים אין נאכלים רק לשני ימים ולילה
שכנתים ועיי' שיטת הר"י מקורביל בראש פ"ש ע"פ, שם ו"א י"א מן עדהו ורועדיהו אין ליה הבנה כלל וכן
מ"ש ומן הנייתהו החרקו סותר הלכותן כ' שישת חזק' ור"א דלכ"ע שרצים מותרין בהנאה, שם ל"א ובכוכיהו
צ"ע דהא ליבנן רק ד' עיר והיהו כבשון ולח"כ"ג כלהו לא מיטמא עיין חולין קכ"ב ושבח"ש ש"ש, שם י"ג
כ"ב לכל חויון עיניו דבהנא ובתבון; כן למ דמי' כו' לא ידעתי הבונה, שם י"א ל וסלכנדרא צ"ע דהא סלמנדרא
מלכיהו נפקא עיין חולין קכ"ז א' ומ"ש ומינקת הווא היינו יאלי עיי' שבת ג"ד כי היכי דלא למצויא יאלי
וכהמפרש נעלם זה ושוב מצאתי כן בהפלאה שכעירוכין ערך ילי, שם ס"ג ט' ואינם ומוריק תמוה שחופס
עקבאי

הלכות, לא להקל ולא להחמיר כוונתו, (ע"ש ש"צ), וזו קשיף דהא לא סני דלא אדליק עקמי
 הכי/ וכדאיתא בתלמודא קס טענא אדליק אפוקי משנא לאדלוי, א"כ איך אפשר זה (ה),
 ה (ל"ב) וכל הסתא הסובי' לבתי אוליתו כו' ועיני' ב"ס ס"ג, זה סותר הד"ל בטענות עלו כמנה
 שנים כו' וע"ל דרוק, ו סס נ"ב) וקד' לו אהל מועד וכי לא הוה שקדתינא אהל מועד,
 לכאורה מפתע דסבר שכבר היה משכן אהל מועד קודם זה הזמן, אבל דבר זה אי אפשר, שהרי
 נימי הכנס היה זה, (ע"פ עולם ברור, וס"ס שפירא לה"א) והמשכן לא הוקם עד שחזרה להם
 הקב"ה, אלא בית מדרשו של מרע"ה הוא קראו נ"כ אהל מועד, ע"ס והיה כל מנכס ה' וכו',
 והיינו נמי דקאמר לעיל בסמוך, ואי יקום מקדשא כו', לא אמר משנא, אלא ר"ל מקום מקודש,
 לדרוש את דבר ה', אהל כו' ודאי כבר היה לו מלפניו, כך נ"ל לדון לשון זה לזכות ולייסבו
 דרוק, שכן מוכחנו ומוכח כל הו"ך ישר, ללמד עליו זכות כל האפשר, ז סס נ"א) והיפס לא מית
 אלא בעינא דנחש, זה דבר חדש מתנאי לנ"ש בתלמודנו, ד' מתו בעניו של נחש, יהוסע לא שצננו,
 אלא אמנס אינ ביה כל כך חמוס, כי המנא חמאז איזה ספירה, בין אנדה לאנדה, אף כי בין
 חלמודים

עישור ספרים

בעקבא בן מהללאל דדס הירוק טמא עיי' פ"ה פרייה ואולי צ"ל וכמוריקא והיינו קרן כדלום בנדה י"ח והרגם
 כרכום מוריקא עיי' שה"ש על נדר וכרכום וכן הוא בש"ס כ"מ שם ט"ו כי הלת זימנא מסאב צ"ע רהאי
 קרא מיורי ב"ב וקרא דכתרא בג"פ לקרבן עיי' רש"י ועיי' מגילה ט'. שם ט"ז מוזמן מן אישתקד צ"ע
 עתי מוזמן מאתמול אמרינו יומא ס"ו ולא אישתקד ואולי, כיון דידענו דעיוכ"פ נקרא ר"ה עיי' נדרים כ"ג
 בכ"מ ולפ"א א"צ להניח ברש"י ב"ח י' א' ר"ה פ"ש גבייהו ש"כ עריה והיינו עיוכ"פ ועיי' מהרש"א ח"א
 שם וזיה נקרא עויה"כ לגבי ויה"כ אישתקד. שם י"ט כ"ד מתפרק מן כהנא תמוה ומה ענין נסע רבעו
 לכהו ושיצטרך פדיון ממנו ועיי' הערות להערכת הויבלים שנדפס מחדש. שם כ"א כ"י בירושלמי דחסר כולאי
 צ"ע דהדי בכומי אדס חסר כולאי כשר עיי' ר"מ פ"ו מה' פמ"ק דבעינין מוזמן שבגלויו ובחי' לקמן ב"ב כ'
 ת"י על שרוע וקלוט חסר כולאי שפיר משום כבהמה מיורי וכאן תרגם באמת נשתמטה יריכו ועיי' פלתי ס'
 מ"ד ופמ"ג שם ואכ"מ. שם כ"ד כ' ויסבון מן דילך תמה הגאון אבדנא ק' דהרי כאלו"ך כ"ע ל"פ דהוא משל
 צבור ול"פ רק כלך עיי' יומא ד'. שם כ"ו כ"ט. אלהו בעלון ונכסת קודשין תמוה דהא הרגוי כ"ד ל"מ
 תשובה כלל. במדבר ט' ב' בקריה לילא והוה גר מן סקף משכנא תמוה דהא דרך רחוקה לשהור ואין דרך
 רחוקה לטמא עיי' פסחים צ"ג צ"ד והעיקר משום שומא קרי ולה"י אין שו"ל כה"ג עיי' לעיל פסוק ז
 דדיק ביום ההוא ככפסחים צ"ו סוכה כ"ה ויקרא כ"ט ג ויבדקנה מ"ח שריפות עוקר תחוי' הש"ס דאוליגין/
 בת"ד ולא בעינן בריקה כלל ובאמת בתולין י"א יליף מזה גופא דאוליגין בת"ד ואילו אם נאמר דסובר ככו'
 המל"מ פ"ב מדה דתליא באס רוצה שורפה חתיכה כמשנה פ"ב דדהא אבל לפי האמת ראוליגין בת"ד משאר
 ממודים ל"צ בריקה כלל. שם כ"ז ושבטל כרמשא שביעא צ"ע דהא חייבי טבילות מצותן ביום עיי' ס"ג
 דמגילה ובתוס' שם ובלא"ה אינו מוכן ופה דברים י"ח ג' לחיא ארעויא ולחיא דרקיהא הוא דלא כתלמזון
 כפ' הורוע דא"צ ליתן רק לחי' התחתון וכבר עמד בזה בשו"ה ה"ק למהר"י חגיז ד"ב סי' ק"ע. כ"ב ה'
 לא יהיה גליין דציצית ותפילין כו' סותר ש"ס שלנו עירובין צ"ו דמיכל בת שאול הניחה תפילין ועיי' שו"ר
 ברכה ו"ד ק"ש עמד בזה. שם כו' אלהן גברא ופשיטנה בניטא עיי' פנ"ו והפלאה כתובות ג' מ"ש בזה
 שם כ"ד א' ספר הירובין קרס כ"ד עיי' תומים ס' ט' וטר"ת תיים שאל ס' ג'. הנה העתקי מקצת דברים
 בת"י שסותר ועוקר הלכות קבועות ועריין נורון כמשויר ועיי' ג"כ בספרים המדברים בזה: על ההרגומים.
 ובמדרשים רבו כמו רבו הסתירות בדנים לחלמזון בירוע וליראת האריכות לא אביא ר' דב א' שלא אמתי
 לע"ע מי שהרגיש בזה עיי' בתנחומא פ' תצוה י"ב דמוכח הנהושת הו' לו גג מצוזה נחושת כענין מוצה
 הזהב כזהב ועיי' באריכות בפלתי סס' מ"ג ובמחב"ר שם מה שהביא בשם התשב"ן ומה שזירשו כוונת
 התוס' סוף הגינה וזה סותר ברייתא דמלאכת המשכן ומשנה דמדות שהביא רש"י ב' הרומה ובסוף פ' תצוה
 מוצה הנחושת ל"ה לו גג רק ממלאין אותו באדמה וצ"ע. ובזה"ק רבו מאוד הסתירות בדנים לש"ס שלנו
 עיי' מק"מ בכ"מ ובהג"ה הנדפסים על הגליון בדפוס הנוכר ומ"מ לא חיישינן לי בזה והלא תראה שהסמ"ך
 אבי המקובלים משיג על הרמב"ם במנין המצות מצוה ז' ששנה מ"ע וכשמו תשבוע אף שבוה"ק פ' יתרו
 ע"י קבלה במאור דהאי מ"ע ועיי' מק"מ שם וכן בכ"מ והיינו דגם דאלו ואלו דא"חועי בריש"ב א' עירובין י"ג
 לענין דינא אין לנו כ"א תלמודנו ולא משגיחין אדו' בספרי ולא בירושלמי ומכ"ש במדרשים וזה"ק ולימוד
 ערוך הוא כב"ד פ' נ"ו אי מן הגדה הוא אמר הוא חזר בל' יע"ש ואין זה חידוש כלל כידוע וגם דבר זה
 כלל למקומות רבים לא אשנהו בלי חידוש ודי בזה לע"ע לאהבה הקיזור.

פנים המדבילי ישראל כללות ומדבילי על כסף כו', וזכ נראה כסותר דברי
בעל המעשה ש'הוא מוסר, שאומר, דהו אמרי המדביל וסלחין סלחי, וכן נפסק בס"ס
רש"י, ולא חשו לו גם האחרונים שראו דברי ס"ס, (ד' וכן דנין, שאין חוששים לו בדיונים ופסקי
הלכות

עישור ספיים

ויבחו כמ"ש הוא עצבו בכ"מ ועיי' ספרי הכללים ובשאר ספרים המדברים בזה ועיי' יוחסין וסה"ד בהקדמה
ובכ"מ וזה ידוע וא צ' לפניו והוא כלל לכקכות הרבה.

(ד) עיי' בהג"ה כגליון דפוס הנוכח עמד בזה וכי האדלוקי שרגא שרי גם לדעת הוה"ק כמטו
לקדושה דסידרא לחור אף שלא הבדיל עדיין על הכוס דהא לא בני ריא אדליק מקמי הכי אבל לאדלוקי נורא
אמור עד לבהר דכבדלי אכסא ורייק בן מלישנא גופא עוי"ש והכי הרימא לישנא הוה"ק כמדבר שרמי' במניא
ס' רצ"ט והוא כפ' בניהם וע"ש אך אכתי סותר תלמודי דרי בהבדיל בתפלה לחור, ואצט"ס אין זה קושיא
כלל וככה דונים כצינו בספרי וירושלמי שלא כגמרתני ולחכי כילוי השוסקים דבבלי עיקר ומכ"ס ב' כבדרשים
וזה"ק וכל בני הא אוכרו בירושלמי פ"ב דפאה אין למידין הלכה מפ' מדרש ועיי' נו"ב מהר"ה ח"ו"ד סי
קס"א ובענין עיקר דבריו כ"ש בשם כהר"ק ושו"ת ביה ועקב עיי' א"ו גדול נדפס מחרש כשע"ה ס' תשמ"ו
(אכ"ס). ועי' הו"ש פ"ה דברכות שהביא כהא דברי פ"ח דפסק הלכה כרוב"ג דאשה מצויה על פ"ו ואנו לא
חשיבין ל' (וכדברי הכ"ר שם נראה דהא דקאמר האי"ש דרכו לכבוש היינו האשה שלא תהא יצאנית
וכדוכה וע"ש כמ"ה המיוחס לרש"י ובלקוט כבוד יותר והוא שלא כרכרו רש"י בקדושין ב"ב שפירש דרכו
לכבוש העולם ועין הבריש סנהדרין ג' נ' כנה וסוד על דברי רש"י אלו דבריו שם בלא"ה צ"ע ואכ"ס). וב'
כהרגומים נמצא הרבה דונים דלא כהילכתא וביותר בה"י ואנקוט קצתם שלא ראינו מנין עליהם. בת"י
בראשית כ"א י"ד וקטר לה בכורנאה בנין לאורעה דאכרא היא ופמרה בניטא כו'. וזה צ"ע דגמי דסובר
דפגשים בקדושין וכתובה הרי בנין דאכרא הוה נישא למאי נציא, ובאמת טב"ל"ה סותר למ"ש לעיל ט' ג'
ש"רה שחררה נקודם ועיי' באו"ח שם שלא ראה הת"י ונ"ל מהר"ש"א סנהדרין ג' ט' דלכה נתן אכרם
הכל ליצחק ולי"ה אעבורי אחסנתא כשום דישמעאל היה בן שפחה ואישימטיהו הת"י ששיחררה וקצת י"ל
עם הדוע בדורשים אי האבות ונאו ככלל בנין להקל ואכ"ס. שמות י"ב ד' כ' ממנו עשרה כו' ל"מ שיעשרך
ל' למנות על השם. שם כ"ב כמן דפתרא ל"י מדוע היה צריך כ"ח דוקא, שם י"ט י"ג באבני ברדא או כנירא
דאשא וכסנהדרין ג' ט' כבוד רהוא עקילה כמש' ועיי' רש"ב"ם שם פ"ו כהת"י, שם כ"א ז' אלהו בשנין
דשמיטרא אין לזה שום פ' וכה עין שמיטה לכאן ועיי' קדושין י"ד ואולי הוא מלה מושאלת על ש"ש. שם
כ"א ברם ג"ם היובל לה הכוה כה ענין ג"ג לכאן ומ"ש המפרש הכוה כמינא חריפא למיפסק קרא, שם כ"ב
י"ט ותקטל בסיופי ונכסיו והגמרון המוה דהא עיי' כסקילה עיי' ר"מ פ' ג' מ"ה עכ"ס וגם אין נכסין צריכין
שריפה, ואולי סובר כהמכילתא שהביא רש"י כ"פ תצא גבי כה אמר ד' חגרו איש חרבו כו' הדין אמר
זוהב לאלהים יחרם ודנין כדון עיר הנדחת שהן כסוף ונכסיהם בשריפה ועיי' סנהדרין נ"א, שם כ"ט ד' דמיי
חיון המוה דהא רק זה טעון כיה חיים ועיי' רש"י שבת ס"ט וסנהדרין נ"ב מה שהשיג על פי רבותיו, שם
ו' ט' בוסמין דעמין נבראין אינו כובן דהא של כל זרים אסור, שם כ"ט דירקב מן כהניא אין לו ביאור
וכתורה הדשה ועיי' ונא י"ב עבודה שמתכוו וזהו ככה"ג. שם ל"ג דלא מורעא דאהרן סותר תלמודן כריתות
ו' ב' ועיי' א"ע, שם ל"ה כ"ח וית אפרסמא דכ"א כו' ת כוה דהא היה שמן וית ועיי' כריתות ה' ראל"שע
משח יהו באפרסמא דכ"א ולא כמשן המשחה ועיי' ר"מ פ"א מה כהמ"ק ועיי' ברכות מ"ג א. וקרא א' ד'
ויפמך כתוקפא דימינא סותר תלמודן כנתוח צ"ג דסמיכה בשתי ידיו בעיניו וכוה הרגיש אדמו"ר הגאון מ'
יוקב באב"ד אדברסקי, שם ו' לא יפריש נדפא מיניד המוה ושיטה חדשה עיי' חולין כ"א ובכ"מ, שם
ד' ג' כמקרב קרבן עמי דלא כהילכתא דרך חדש שלא בתלמודן, שם ו' י"ג למיחסן כהונתא רבה צ"ע דהא
גם ההדו"ש מכ"א סנתח הינוך ביום חניכותו עיי' רש"י, שם כ"א מטול דלא יכשל כ"י חולא כו' ויבאר ס'
כרגישהא עיי' פמ"ג או"ח הניא תניב מ' כוה ומה שלא דע לפרש כאל כרגישהא פלא דהא כבודא ויבאר ס'
בש"ס דהוא עפר עיי' ערוך, שם ז' ש"ז בפניא יתאכל המוה דהא שלמים אין נאכלים רק לשני ימים ולי"ה
שבתים ועיי' שימת הר"י מקוביל ברא"ש פ' ע"פ, שם י"א מן צדקהו ורועיהוהו אין לזה הבנה כללובן
מ"ש ומן הניתוהו, הרהרקון סותר תלמודן: ב"שית חוקי' וד"א דלכ"ע שרצים מותרין בהנאה, שם ל"א ובכושכיתון
צ"ע דהא לרבנן רק ד' עוריהוהו כבשרן ולרוב"ג נ' בלהו לא מישא עיני חולין קכ"ב וע"הר"ש ש"ש, שם י"ג
'כ לכל חווין עינוי דכהנא ומתכוין בון למ דכ"י כו' לא ידעתי הכוה: שם י"א ל' וסלכנדא צ"ע דהא סלכנדא
מכילתנהו נפקא עיני חולין קכ"ז א' ומ"ש ומינקת חווא היינו יאלי עיי' שבת ג"ד כי היכי דלא לכפויא יאלי
ובמפרש נעלם זה ושוב מצאתי בן בהפלאה שבעירובין ערך ילי, שם ס"ג ג' ואיכס וכירוקי תמוה שתופס

הלכות, לא להקל ולא להחמיר כוונתו, (ע"ש ס"ו), ותו קפיד דהא לא סגי דלא חליק מקמי
 הכי, וכדאיתא בתלמודא קס שמואל חליק אפוקי משנהא לזבדו, א"כ איך אפשר זה (ה),
 ה (ל"ב) עס והסתא דמכו כו' לבתר חולדו כו' ועיין גם ס"ג, זה סותר הד"ל בסוגיות עלו כמנה
 שנים כו' וי"ל בדוק, ו עס (ל"ב) וקרא לו חזקל מועד וכי לא הוה בקדמיא חזקל מועד,
 לכורה משמע דסבר שבר הוה משכן חזקל מועד קודם זה הזמן, אבל דבר זה אי אפשר, שהרי
 בימי הכנס היה זה, (ע"פ פולח ברור, וס"ט שכירת לה"א) והמשכן לא הוקם עד שחזרה להם
 הקב"ה, אלא בית מדרשו של מרע"ה הוא קראו נ"כ חזקל מועד, ע"ט והיה כל משקט ה' וגי',
 וסינו נני דקאמר לעיל בסמוך, ואי יקום מקדש כו', לא אמר משכנא, אלא ר"ל מקום מקודש,
 לדרוש את דבר ה', חזקל כוה ודאי כבר היה לו מלפנים, כך י"ל לדון לשון זה לטוב ולייסבו
 בדוק, שכן חובתו ומוכח כל הולך ישר, ללמד עליו זכות כל האפשר, ז עס (נ"א) והיטע לא מית
 אלא בעיטא דנחש, זה דבר חדש מתננה למ"ט בתלמודו, ד'מזו בעטיו של נחש, והיטע לא שבעו,
 אס אמנס אין בזה כל כך חדש, כי המלא תמלא איהו סתירה, בין אמרה לאמרה, אף כי בין
 חלמודי

עיטור ספרים

בעקבא בן מהלאל דם הירוק שמא עיי' פ"ה דעריה ואולי צ"ל וכמוריקא והיינו קרן כרובם בנדה י"ח והרנס
 כרובם מוריקא עיי' שה יש על נרד וכרובם וכן הוא בש"ס כ"מ שם ט"ו כי הלת זימנא מאסב צ"ע רהאי
 קרא מיורי כ"פ וקרא דבתרא כ"פ לקרבן עיי' רש"י ועיי' מגילה ט'. שם ט"ז מומין מן אשתיק צ"ע
 עתי מומין מאתמול אמיניו יומא ס"ו ולא אישהקד ואולי כיון דידענו דעויב"פ נקרא ר"ה עיי' נדרים ב"ב
 כ"מ ולפ"ו א"צ להגיה ברש"י ב"ח י' א' ר"ה פ"ט גביהו ש"ל ער"ה והיינו עויב"פ ועיי' מהרש"א ח"א
 שם וליה נקרא עוה"כ לגבי ויהיב אישהקד. שם י"ט כ"ד כתפרק מן כהנא תמוה ומה ענין נטע רבעי
 לכהו ושיצטרך פדיון ממנו ועיי' הערות להערכת הויבלים שנדפס מחדש. שם כ"א כ' בירושלמי דהטר כוליא
 צ"ע דהדי כמומי אדס חסר כוליא כשר עיי' ר"מ פ"ו מה' פמ"ק דבעינין מומין שכנגדו ובת"י לקמן ב"ב כ'
 ת"י על שרוע וקלוש חסר כוליא שפיר משום כבדמה מידי וכאן הדגם באמת שנשמטה יריכו ועיי' פלוהי ס"ו
 מ"דפמ"ג שם ואכ"מ. שם כ"ב ב' ויסכונן מן דילך תמה הגאון אכדסה"ק דהרי כאלו"ך כ"ע ל"פ שהוא משל
 צבור ול"פ רק בלך עיי' יומא ד'. שם כ"ז כ"ט. אלהו בעלון ונכסת קודשין תמוה דחא הרוגי כ"ד ל"מ
 תשובה כלל. במדבר ט' ב' בקריה לילא והוה גר מן סקף משכנא תמוה דחא דרך רחוקה לשהור ואין דרך
 רחוקה לשמא עיי' פסחים צ"ג צ"ד והעיקר משום טומאת קרו ולה"ל אין ש"ל בכה"ג עיי' לעיל פסוק ז
 דדייק ביום ההוא ככפסחים צ"ו סוכה כ"ה וקרא כ"ט ז ויבריקנה מ"ח שריפות עוקר תחתי. הש"ס דאולינין/
 בת"ר ולא בעינין בריקה כלל ובאמת כחולין י"א יליף מזה גופא דאולינין בת"ר ואילו אם נאמר דסובר ככ'
 המל"מ פ"ב מפרה חלילא באס רוצה שורפה חתיכה כמשנה פ"ב דפרה אבל לפי האמת ראולינין בת"ר משאר
 ממדים ל"צ בריקה כלל. שם י"ג ויטבול ברמשא שביעא צ"ע דחא חייבי טבילות מצוהו ביום עיי' ס"ג
 דמגילה ובתוס' שם ובלא"ה אינו מוכן יפה. דברים י"ח ג' לחיא ארעיא ולחיא דרקותא הוא דלא כתלמון
 כפ' הורוע דא"צ ליתן רק לחי התחתון וכבר עמד כוה כש"ת ה"ק למהר"י חניו ד"ב ס' ק"ע. כ"ב ה'
 לא יהיה גליין דציצית ותפילין כו' סותר ש"ס שלנו עירובין צ"ו דמיכל בת שאול הניחה תפילין ועיי' שו"ת
 ברכה יו"ד קפ"א עמד בזה. שם כו' אלהן גברא יפטרנה בגיטא עיי' פנ"ו והשלאה כחובות נ' מ"ש כוה
 שם כ"ד א' ספר הירובין קדם כ"ד עיי' תומים ס' ט' וש"ת חיים שאל ס' ג'. הנה העתקתי מקצת דברים
 בת"י שסותר ועוקר הלכות קבועות ועדיין נודון במשורר ועיי' ג"כ בספרים המדברים בזה: על ההרגומים.
 ובמדרשים רבו כמו רבו הסתירות בדנים לתלמודן כירוג וליראת האריכות לא אביא דר דר אך שלא ראיתי
 לע"ע מי שהגיש כוה עיי' בתנאים פ' תורה שב' דמוכח הנוחשת הו' לו גג מצוה נחושת כעובי מוצח
 הוהב כוהב ועיי' באריות בפלוהי ס"ו מ"ג ובמחבר"ר שם מה שהביא בשם התשב"ץ ומה שזירשו כוונה
 התוס' סוף הגיגה ויה סותר ברייתא דמלאכת המשכן ומשנה דמדות שהביא רש"י ב' תרומה ובסוף פ' הצוה
 מוצח הנוחשת ל"ה לו גג רק מלאין אותו באדמה וצ"ע. וכוונה"ק רבו מאוד הסתירות בדנים לש"ס שלנו
 עיי' מק"מ כ"מ ובהג"ה הנדפסים על הגילון כרובים הנכרומ"מ לא חיישינן לו כוה והלא הראה שהרמב"ן
 אבו המקבילים משג על הרמב"ם כמנין המצוה מצוה ז' שמנה מ"ע וכשמו תשבוע אף שבוה"ק פ' ותרנו
 עיי' קבלה כמובא דהיא מ"ע ועיי' מק"מ שם וכן כ"מ והיינו דגם דאלו ואלו דא"חועי ברוש"א עירובין י"ג
 לענין דינא אין לנו כ"א תלמודנו ולא משנתנין אפי' בספרי ולא בירושלמי ומכש"כ במדרשים וזה"ק ולימוד
 ערוך הוא בב"ר פ' נ"ו א' מן הגדה הוא אמר חזר בל' יע"ש ואין זה חידוש כלל כיועד וגם דבר זה
 כלל למקומות רבים לא אשנהו בלי חידוש ודי כוה לע"ע לאהבה הקצור

חלמודים לזולתה מדרשית, וכו', ובכ"ה ל"ע בהני דקחסיב, כמ"ש בנמוקו בס"ד, וזר"ך ישב, אף על גב דאזכר מחכס מזומה, לתוך החימה, ח שס ככ"ה) יש עוד מרזס בענין זה, דלף חסיב אלף חלחל דלחשלקו בשיטא דנהס, ומעיייל מני לוי, וכל זה שלא דבריו חלמודו בסב"ב, ט נח"ב) ר"י פתח לכו חזו מפעילות וכו', מניב המקרא בשבט, מנערב שני פסוקים נחמדים, ויש בהם חלוף גדול, וכבר ראיתי גם מ"ש בו בס"א (פ"ט) דחיק למשכוני נפסיה עליה, לעיני פילא בקופא דמחטא, וראה כי בשנס מקומות מניבא הספר כתוב זה, האחד הוא שזכרנו עתה, השני בר"פ נח, השלישי בפ' שמות (ה"ח) ובשלשם נשחבש הפסוק בלשון אחר, ובכ"ה רבות בכתובים המוזכרים בזהר.

אורם חמת, הדבר שנגזף גם בחלמוד כוחא, וגם שכן דרך הזוהר והמדריש, למלא ולחסר התיבות לפי לירך דרשיה לכל הפסוקים, אבל כבר הקרים רפואה למכה, בעל ס' רעיא מהימנא בפ' פתח (קנד"א) יענין סס, כי מדבריו עלתה ארוכה לנחלה גדולה זו, שנגמלא בפסוקים המוזכרים בזהר (וענין מ"ש בס"ד בהגותי לפ"ה בכ"מ, ובימוד ס"פ חוקת, והחימה מנסי"א שלא זכר מלשון ר"מ הג"ל, לחזק דבריו הארוכים שם בפרק הג"ל מאומדנא בעלמא,

אך מה שהיה סבור הרב ע"ה, ליישב ג"כ מה שנגמלא בס"ה חלוף סס חלחיס, בשם הוי"ה, אין זה נמספיק, לא ירר בני עמנו להאמין שגוה ג"כ הרשות נחונה לעבלי החלמוד והמדריש, לקרוא שינוי סס קדוש בכתוב, מרזון פשוט לזכרם לו בזיוה דרש, ולהנייר אותו השם המורה על דין, בשם הרחמים, או להפך, וזה דבר שאי אפשר להשמע, אפי' אגורה יב"ג לא יציתא ליה, ב"פ נה סע"ב) ח"ח חילו הוה אפיק אדם חולדות מנגיע כו', הא דרפי פליג אסחס חלמודא דידן, ונ"ס (ו) ב"ח א"ל לו טעס, וז"ל הכונה שאדם הוליד בניס בג"ע כמ"ס, ז"ל עלו למטה שנים וירדו ז' והיו נעשים ברוחניות אפי"כ כשחטא אדם לא היה יכול להוציאם משם, לפי שהם היו דוחיים ולא היו יכולים ללכת לעולם הבשמי כו'.

ור"ל לפי שלא חטאו עדיין, אך אדם כחטאו גורם נמש, והבנים שנולדו קודם החטא, ודאי לא היו נושאים בעונו, א"ל חטאו הם עצמן, אבל לפמ"ש ר"ל שכל הבניות אכלו מן העץ, משמע שגם קין והבל אכלו עממה, אמנם לדברי הזוהר ז"ל ע"כ דלא ס"ל כנגמלא דידן, אלא אחר שיגא אדם מנגיע הוליד לא קודם, ז"ש ולא זכה לאפקא וק"ל, ועמ"ש עס בס"ך, כ כס סו"א) הא

עישור ספרים

(ה) באמת כן איהא בסנהדרין ל"ח ב' ובאדר"ג פ"א בח' עלו למטה ב' וירדו ר' ובי טרח אבל בפדקי דר"א פ"ט מכוזר דכו' הכניסו לג"ע וסרח והוא כדבריו הוה"ק דחבו ולבהר הכי אולידו מוהו בפרקי דר"א גופא פ"א מכוזר דב' נעשה ובט' אוליד וכו' הכניסו לג"ע וסרח אבל ג"ו הוא דלא כחלמודן מיהו אין זה תימא כלל למצוא אגדות חלוקות ובש"ס עצמו יש שינוי סוגיות עיני השו"ר רשב"א סי רצ"ה ומכ"כ בין חלמוד למדרש ומצינו חילופים גם בשם האומרים מהיפוך להפוך עיי' לדוגמא ברכות ל"ד לענין כדועה במלך וכה"ג ריב"ג בשם ריב"ל פליג עם רשב"פ ובכ"ר פ' ל"ט נתחלשו האומרים מקצה אל הקצה, וכן אפ"ל כמה דנ"מ לדינא יש חילוקים עיני לדוגמא גדר"א פ"ח כ' דתרו הנאמר בכרית בין הבתרים הוא יסוד ובלשון ארמי נאמר ובמגילה ט' גבי הרגום שכתבו מקרא לא נראה כן, ותמצא ג"כ מחולקים במציאות עיי' ר"ן נדרים כ"ה א' הביא הירושלמי דאין מרובע בכרית שישת ימי בראשית ועיי' ירושלמי שלהי מעשרות דמשלש מה דגופא של בהרת כגרום הקלקלי מרובע ותמצא בת"י פ' בשלח על פי החירות שכתוב פומא דתירוחא מקרעא דאיתברו באינשין כו' והוא מהשכילתא עיי' מפרש שם וכן תמצא בכ"מ מדרשים חלוקים עצמו מספר ועיי' א"ב הנדפס באר"ז גדול ואין להאריך.

(ו) הנה בענין השינוי בפסוקים הרגיל בש"ס אחר כל הארכות ישארוך כס' יונת אלם שהביא המחבר ובס' יד מלאכי סו' רס"ג ובהגהת הנוכחים ד' ג"ח ובס' צו' ל' הנה מובה צפדנן של ראשונים מה שמצאתי לרה"ג כחשו' הגאונים הנקרא שערו תשובה סו' קב"א שהביא ש"ס מפורש דהו"ל עצמם אמרו דררם כה"ג לשמור בפסוקים השעם ולא המלות מהא דאמרו עליו הכתוב אומר מהיות טוב אל הקרי רע 'פרוך מה כתוב הכא ומשני אין כתוב כה"ג אל חסנע טוב מכעילו ע"ש ואם שלא בנה אצלו עינין הוא ש"ס ערוך בב"ק פ"א כ' ומכוזר דמפורש אמרו דאין חוששין להפסד המקרא ממש ורק לשמור הכונה וכן תמצא גם בתרגומים מועתק פסוקים מהתרגומים בשינוי עיי' לדוגמא מה שלא ראיתי מעור עליו לע"ע בתרגום ריש אמתר כ' דתתב עד לא יקרון אנא עני עד לא ימליון אנא אשמע ובקרא עוד הם מדברים כתיב (ונם מפרש טרם עדיין) לא כמ"ש רש"י ב"ב וארא על מרס תודאין אך בת"י שם מפרש קודם שכ' עד לא הפטרין עמא יתהון דחלא

הא חנינן לדוד מזמור דאמר שירחא ולבחר שרת עליה רוח קודשא כו' , הא דלא כחלמנא דידן (ע"פ קי"א) לדוד מזמור , מלמד (י) ששרחה עליו שכונה חס"כ אמר שירה כו' , וכ"ה ודאי לפי סדר הלשון , מזמור , הוא שירה , י צפרשא לך לך עז"ב) הוקשה לשובו לכו"פ בזמנא , כמיש כהנהגות הזוהר בעז"ה יא שם בס"ת פט"א) לא זוקקין חנן דלא חיישי כו' דהא מאיסי איהו קמייהו , זה לקח מדת החו' , והס בחמת דברים תמוהים , כמיש כמו"ק סק"י) כס"ד יב צפרשא וירח קי"א) דרין ידע אברהם דהא מסאב איהו ועבד ליה טבילה , או עבד ליה לנטרא יב יומי כו' האי לישנא חמיהא טובא , והני טבעה יומי מאי עבידייהו , אי לטומאת מת מי סגי בלא הזאת שלישי ושביעי , וטבילה , ואפר פרה , לא היה לו לח"א , ואי מטומאת נדה וזוועלה , הא ודאי טבילה צני , ומאי או , לא ידענא לה פטר , יג ע"ש , אערע ציה טומאה אסרא כגון זיבה או סגיר (כ"ל) או נדה , דהו חרי מסאבו , לא סגי ליה בההיא טבילה כו' לא (ח) ידענא מאי קאמר , וגרסא כתורה חדשה , יד שם סק"ב) וז"ל ארצה נא וארצה הכנעקתה הבאה אלי עשו כלה . למאן קאמר אי חיימא לאיוני מלאכין מאן חמא מלייל עם דא ופקיד לרא אלף לאברהם קאמר כו' אלף דא אברהם כו' מאמר הלן חמיה וזר מאוד , מתנגד לנקוד הכחוב ושעמו , ובסו"ס , בלי דעת מליין יכבד , מליין ע"ג מליין לומר על מסאל ימין , ואינו נכוה בחמי חמין , כי לבאר זה המאמר כפשוטו לא היה צריך להאריך , סך הוא מובן לכל , גם הגהחו אין צה טעם , אבל לא חלי ולא מרגיש , שאין פרושו של המאמר הלן מסכים עם הנקוד , כי מלת עשו קמוצה העי"ן , ואינה נו"י , אלף עבר , ולא יתכן פירוש הסמר , אלף אס היה העי"ן קודר בח"פ , גם אין הפירוש עולה עם טעם מפסיק , שכן מלת עשו , למלת כלה , וזה מהמקומות הזרים שבמדרש הזוהר , (ט) יד קי"א) ואע"ג דכלהו חסו כו' זה נראה כפסוק דר"ל , וי"ל

עישור ספרים

כו' ע"ש) וכדומה הרבה עיי' מחברים המדברים בזה וכן תמצא גם בתנ"ך עצמו ולדוגמא בנחמ"ט זה אלהיך אשר העלוק כתוב והוא שנינו עצום עיי' סנהדרין ס"ג וכוה"ק פ' תשא קצ"ב ב' דאלמלא אלה וכן ו' שהעלוק שעבדוהו בשיתוף לא נשתייר מהם שרירי ופליש וכבר הביא זה האולאי בהגהות שם בשם יש מקשים עשה"ה וכן תמצא בספרים שלא נתקבלו אצלנו כ"פ וכן עיי' ח"א . ואמנם מה שהתפלא על חילוף השמות דין על רחמים הגה גדולה מזה מצניו בשבועות ל"ה פלוגתא בכמה שמות או הם קודש או חול ועיי' ירושלמי ס"ד דסוכה הגה דאמר ר"ע לראב"ע א"כ אתה עושה שם הקודש חול וכן תמצא כ"פ בזה"ק ואדמו"ר הגאבדפ"ק גי' הערנו מזה"ק סוף אמר גבי אשר יקלל אלהיו דמשווי לוי חול ועיי' מלאכת הקודש ועיי' ח"א בשם ש"א ואולם אני אראיך גם חילוף כזה במקרא בנחמ"י י"ג א' ביום ההוא נקרא בספר משה ונמצא כתוב אשר לא יבא עמוני ומואבי בקהל אלקים עד עולם וכתורה בקהל ד' כתיב הרי חילוף הויה באלקים וע"כ דאין זה קפידא ולהכי הדרשה תדרוש . וחידוש בד"ק יהושעי ה' הקשה על מגילה ד' דיימתי קרא דוילין יהושעי כלילה הויה בתוך העמק דהא לא כתיב הכא ע"ש ואישתמשתי' דכך הוא הגיל הרבה ואין זה קפידא כלל ועיי' הקדמת המקרא גדולה . ובחיבור ב"י עזר פה ללא כח והאריך בלהג הרבה להעתיק השינוי ס במקרא שבכ"מ מה שהמחבר כלל במלות קצרות כי לא נאוו להניב שפת יתר אבל עוקר השגתו על חילוף השמות וע"ז אין אומר דברים ולמ"ש לק"מ . מיהו האולאי בגליון שם כ' בשם מנחת ש' דצריך באמת לתקן ספרינו ע"ש ותל"ס .

(ז) כבר כ' דאין זה תימא דמצניו אגדות חלוקות . ועיי' בחיבור ב"י שכ' דה"ס הוא כוה"ק וצ"ל להיפוך ועינו השעתי שראה הנקודה המפסקת נדפסה אחר מלות לר' הארץ ומלואה ולזה הביין דמפקטו הוא מוכרע שהוא ט"ס והוא מוטעי קטעי טעות גדול מאוד דמלכד שדבר זה סבואר בזה"ק בג' מקומות כח"א ד' לט" ב' (ובאמת תמה האולאי בגליון על המחבר שלא הק' מהמוקדם .) וכד' ס"א ז' ובח"ב ד' ק"מ ובכולם כתוב בשוה וא"א שיודקי ט"ס בג"פ אך הרי גם שם בפ' תרומה קאמר להדוא ושעמא טעיס ולהכי מזמור לדוד שברחה עליו שכניה ואח"כ אמר שירה ובלרוד מזמור להיפוך משום דמזמור דא רוח קודשא ועיי' הגהות שם . ובאמת הנקודה המפסקת הונחה שלא במקומה וצ"ל קודם מלת ל"ד משום דמבאן מההיל ובמשך לדרשה אחרת וע"ש ותראה שכן הוא . ומ"מ לעיקרא לק"מ וכאמור .

(ח) כונתו דש"ס מפורש בכריתות ח' א' סותר זה דאמר להדיא דמי שיש עליו ה' טבילות לכ"ע עולה טבילה אחת על כולם ואפי' כיון בפירוש לטבול רק לשם אחת מהני לבלוה וע"ש . ובכ"מ פק"מ ראיתי שב' לפרש לשון זה בדרך שאינו להלוס כלל ושפטא דלישא אינו סובל פירושו וגם לא כ' איזה הרגש דחקו לזה ע"ש ועיי' ברכות כ"ב ב' ויכ" א' לענין זכ שראה קרי ונדה שפלטה ש"ז ועם זה הי' אפשר לפרש ולתקן עם ט"ס קטן . מיהו באמת אין זה קי' כלל עיי' מ"ש אנת ד' .

(ט) מי יתן וארעו מה הורות שיש בזה יותר מן המאמר הרגול באגדה אל חוקיך שהוא אחר מן

ו"ל, טו שס לא זו מתמן עד דאמר ליה סלמתי קדברין כו' זה לא נאמר בעגל שהחזיל בו, אלא בתרגלים, קו קמ"א) כמה דארעא דלהון אחאביד לעלם לנעמי עלמיה כו' וכן נשנה דבר זה בס"ת (קט"ז) כסוף פיסוקא כחוב ודאי לית לה תקומה, וזה מתנגד למקרא ונלא יזקאל י"ו ושבתי את שבותיה, וגו' (י) ואחמדין סרוס ובטוחיה השובן לקדמתן, ואי אפשר ליישבו אפי' בדוחק, ועיין עוד בס' שטת לנו כפוליס, צפרט ו"י, שס קסא) בסוים ס"ת, ודא לית לה תקומה.

עמש"ל דק"ה הקודם, אכן אנשי סרוס הקדומים, ודאי עליהם נאמר ע"כ לא יקומו רשעים וגו' כדחנן בחלק, יח שס קעב) ובאמרא חביב ובקמה חסר זו, בנין דלא נפק מינה חולקא לקב"ה, מתלן משמע קמא שגלך המשיח איו מיוצאי חלזי שאר מלכי יהודה, אלא הוא דוד בעצמו (כמשמעות פשטי כמה מקראות), אך לפי מ"ש הספר בסמוך, לכאורה לא משמע הכי, ו"ל רשיא לא ידע דומין קב"ה מנה דוד מלכא ושלמה ושאר מלכין ומלכא משיחא, ואס איו סוחר הקודם, כהכרח לומר דלא דק הלא בסדרא, ולא משאר מלכין רבית דוד נפק וקס מלכא משיחא, דאי איתא, אמאי קאמר עמק"ה דלא נפק מנה [מנעייה) חולקא לקב"ה כחאי אמרא (בכירה) הלא רחבעם בן נעמה העמונית היה, וממנו יצאו כל שאר מלכי בית דוד, מאי זין האי להאי, יט שס קרע"א) דהא כד אלא יעקב, מית הוא אברהם, תמוה לכאורה, ויש לפרש כוונתו, כשבא יעקב מחרן אל אביו, שכבר הוליד בשתי ימי, ונעשה מרכבה שלמה לשם, שס ע"ב כר"א כבס אחר בן שטחו' עיין בהנהוטי בעזיה, ד פ' הוי שרה קהאל) ועי' מתל בני עלמא מן חמא דגרים לון אדם, בר משה אהרן וערים, לא דק, דהא מתוק צשרה נני הכי, ו"ה, כ"ש אבהן דלא מחו על ידיה דההוא נחש, והיינו נני רזא דקמית ארבע, רזא דאבהן, חב"ט ומלכות, אלא ע"כ לא דק, ואחוב ממילא משמע, משרה, דא פ' חולדות קמב"ב) וסא חנינן תפוח עקבו דרמס מכהה נבלל חמה, הכי איתא צפרק חוקת בעובדא דר"ב ונ"ס ר"א בלאן ודאי הכי הוה צקדמיתא עד לא חב, זה איו עולה בקנה בינה אחר יע"ס מ"ש ר"ב שלוא דרשו צקברו כך דב פ' וינא קנב) צסופו, דהא בההיא שעתא לא הוה ליה בנין כו' עד קקב, צרקטו) הווא"ל באר בענין בנימין שלא הוליד עד שחזר ממזרים לארץ כנען,

לפי' דרכו זה, צריך שיאמר שילדה אשת בנימין כל עשרת בניו שירדו עמו למזרים, ככרס אחר' ואפילו אם נאמר שילדו לו לעשר כשים, וכל המשפחות שאר"ל תלמוות נולדו עם השבטים כשצאום, ולא נזכר ששם אחד אשה אחרת כי אם יהודה ויוסף, לכל מקום איך היה זה אפשר. בזמן מועט ששהה בחזרתו אל אביו, עד שירדו יעקב ובניו כולם למזרים, כי אז לא עברו יותר משתי שני הרעב, ובשעה ראשונה לא היו לריבין להביא צר ממזרים, שעדין היה להם מה לאכול משנה שצברה בודאי, ונמצא לא ירדו עד שראו שילדה שנה או רובה, ולא מלאו נחיה, אז ירדו והביאו שבר רעבון בתיים, ושהו בארץ כנען עד אם כלו לאכול את השבר, שבודאי כבר יצאה ב"כ רובה של שניה, אח"כ הורידו את בנימין עמו למזרים, ותשעכוו בהצ"כ וצמרים ובקורה, גם מיד שבו למזרים, סחמנו בפירושו שלא המתינו כלל

עישור ספרים

המרות היוועים לחו"ל ורבין דאנחא בענין דרושי הפסוקים ע"ד אנדה ומ"ש שהוא מתנגד לשעמ' הנה מלבד דרכו זה עצמו אם הנקודות והטעמים כפי שהם אצלנו היו ידועים לחו"ל הוא מן הדברים העמומים ומקרא' הנהוד במפורט המפורס הניה לקי"ט שלר' דעו מהם כלל ואחיו נמשך מהמחבר בעצמו כ"פ ועיי' רש"י וירושב"א בתמא ס"א וחגיגה'ו ברא דנ"מ לפסוקא שעמא ועיי' מ"ע פ"ג ובהג"ה ישם באריכות כענין שנינו בהרגום משלו שמצינו כ"פ שנפלו בתרגומא אכ"פ הנקוד ויכוואו במק"א בלעז'י, אך גם לפי הוה"ק שמזכרים לרוב זקראם בשמותם ועיי' ק"ד כ"ד בת"א (וגם זה חידוש שהמחבר תמה בענין זה עליו ממקומות המאוחרים ומן הר"מ ולא הק' מהמקום בזה"ק עצמו) וכן הוא וראי לפי האמת כששמות דבריו הו"ל ככ"מ המודים ע"ו ועיי' הקרמת המקרא גדולה. מ"מ מרוע תמה על הוה"ק, ולא הק' על תרגום וירושלמי ות"י שם במקומי דתרגמו תאי קרא אפירשוהו דאם לא אדעה הכונה שאם יעשו תשובה הם לפני כאלו לא אדע מרשעתם ועשו לפ"ו פסיק בין מלת ואם למלת לא עם שיהו"א מתנגד מאוד לשעם המקרא אבל אין זה ענין כלל וכן מצינו לחו"ל במקומות עצמו מספר וכדואי אין מקרא ויצא מירי פשוטו וקדרשה הדרוש ושבעים פנים לתורה והאריכות כוה למותר.

(י) עיי' מק"מ כנראה הרגיש בזה והביא תו' ע"ז בשם דהרי תמה ובשם הרמ"ז שבא לכלל ישוב בשני פנים כדוחא ע"ש

כלל רק כדי לזרז הכנה למסעם האמור. נבדד, כי יאמרו: היה צריך לזרז את יוסף, כמ"ם
 הלכה וזרזו וגו', הרי על פרסך זמן קצר מאד יש צורך עלית בנימין ממצרים, לירידתו שנית עם בניו
 ולזרז לומר שאירע לו גם גדול רוב, יתר מאד מכל מה שכתוב בחזרה ונבגיאויש ולחזבים, צבנין ברכת
 הנבים לירדקים, והולדה לנעלה מן הצע, וגם כל זה עדיין הוא סותר למה שמוזכר פשוט בפרש
 השמות שקרא בנימין לבניו ע"ש יוסף אחיו, ושאל לו יוסף על אחרים, וזה היה בירידה ראשונה,
 ואך אמר בס"ה דלח שמש בנימין ערסיה עד לחלח ליוסף: כנ שוב ראיתי גם-כיו חסר בס"ה (פ"ה)
 ליישבו שלשה דרכים, וכלהו לא הניין לי, ולא ירדתי לפוק דעמו. אך נחלס לן לשון הזוהר, ומה
 שקרא מנ"ש סם כיון לחלח יוסף, לאו דיוקא הוא, ולירידה-היא ליוסף-הך לישנא, מנומנס הוא בני
 הצנה, אלח ע"ש דמוכס, יש בו ו"ל לחלח ליוסף, וכן-הנה ע"פ ד"ח

אבר באמת אין מנוס מזה, לומר דפליג מדרש הזוהר, על מדר דבר זה, וזה אינו
 כל כך זרות וקושי, דיימנין טובא אשכחן דפליגי מדרשים אחרדי, גם הכס הלז אינו בגדר הגננות
 דך אך זה שכתוב עוד שם, ומן הרחל אשתבת מבנימין, לא אשתבת מן, זה אי אפשר לבי
 חשבון ששהייעקב אע"ה בדרך שתי שנים (יא) עד שנגל בנימין, כמ"ס בס"ע ומפסק בחלמוד מאין
 חילוק, והרי כאלו מאריך ס"ה ימי עבודו של בנימין מן-לעצ, מה שלא פנאל דוגמתו, גם כן מנאסי
 לבס"ה. שדקא בו ע"פ ההכרח אשר לא יגובה, עם שאין לשון הספר מובלג: כת שם קטע"ב
 עזרא דלמר זכרה לי אלהי לטובה. לא מנינו כחוב זה לעזרא, כי-אם לנחמיה, ומשום שפספס-לחמיה
 באמת לא נקרא על שמו (כנל הוא בדברי עזרא' כמ"ס ר"ל) אין זה מספיק להחליק עם הזומר
 האייתי שמביא גאולה לעולם, (ב) כי כפי וישלח קענ"ה) ואח כל עס ואח כל בהתמס, לא ירדתי פסוק זה כמ"ס
 בטהותי

עיוור ספרים

(יא) עוי הגהות שם מיהו באמת אין זה תימא, וכיצא ביה מצניו ב"ס תימות באגדות בענין חשבון
 השנים מה שנראה להיופך מהמקראות ועיי' תשו' הרשב"א פ"ה ע"ה ועיי' הרגום ירושלמי בראשית ט ז וז'
 ואמרת שרה לאברהם בו לקדם אבימלך כו' וזה פליאה גדולה דהא מעשה דאבימלך לאחר
 כמאן י"ג שנים המה קודם ליות יצחק בדמותו. קראו וברשת-חז"ל על אברהם, הוליד את-יצחק, ועיי' בתי
 שם כ"ה כ"א שבי ארס עקרה הוה נכיה עשרין וחמתין שנין וזה-לאמורה נגד המבואר במקראות שיעחק היה
 כן ארבעים בקחתו את רבקה וכן ששים בלדת איהם וא"כ-ל"ה עקרה דק כ' שנה-ואולי יתכן ל"מ שחבוא
 בדעת זקנים מבלי תוס' על התורה דרבי"א מצא מדרש דב' שנים אישמר בני"ע והני לא חשוב ע"ש
 ועיי' עוד בתי' שמות ו' ט"ז שבי ושניו דלוי קל' עד דחמי למשה ואהרן כו' ותוא הנימא גדולה לפי חשבו
 המקראות עיי' מפרש שם באריכות, והמצא כדומה לזה הרבה ואפ"י במקראות גופייהו נמצא סתירות בחשבונות
 השנים, ועיי' תוס' ר"ה י"ח ב' לענין י"ז בתמוה הביאו הירושלמי שקלול חשבונות יש כאן ואמנם ככה'ג
 אמרינן שבקה לקרא דרחיק ומקו אנפשיה, אבל בחז"ל הנה זה מדה ממדות הנדרשים כנאדה כמו ל"ב
 מרות דר"א בנו של ריה"ג באגדה, ואין זה פלא יותר שמה שדרכס לחלות המאורעות על אדם מסוים
 ולקרותם בשמות! כפי הנאות להם אם לשכט אם לחסר ועיי' בארבות במ"ע פ' י"ח ואני מוסיף מהא דר"ר
 פ' י"ב אמרו בשעה שנשא שלכה את-בתיה בת פרעה כו' (ומדרש זה הובא בתר"י ר"פ ת"ה ומה שסוים
 שם ועל דא תנינן ועל חמדי של שחר שקרב בר' שעות: הוא ס"ס דכרי המדרש ובהגהת ד"ת לא הבין כן
 כי לא ציון המקור וליה הבין שהסוים הוא מדרבי תר"י והק"ל עליהם ואינו יע"ש) עם שלא קרב ואין
 וכן אמרו אשהו של ג'ג שמרמות שמה וכו'ינו להמלכה: סמרומס: הירועה והובאה ג"כ בצ"ד-באל"ף
 השלישו ששאהה על קבר בעלה חמלך משולם אחד מבגנים נפלאים שהיו בעולם, וכן במדרש שה"ש
 בשעה שנשא שלמה את בת פרעה כה: וכענין זה בת"ש בכמס שלמה (ח"א ח"ב ממין זה-הא
 דפד"א פ"ג ש אמר רש"י ליתזקאל על אדמה טפאה חקבר ותמס דהא שקרא זה בעבו' ו' נאמר על אציה
 ומה ענין ליתזקאל אבל טעה טעות גדול דודאי הא דיתזקאל בפטר בחז"ל היה-ידוע: להודוש בלא"ה דהא מה
 ככבל כרוע ממסעות ר"ב ושח"ק ומביא רק ראיה דחז"ל נקרא אדמה טפאה והוא פשוט) אם שהיה אחינו
 כמה דורות, והן כל אלה מהענינים והרכים המסורים לחז"ל בדרכי הירוש' וה"ג בענין החשבונות בשונה
 המבוארים במקראות ותמצא כדומה לזה הרבה בעניני-אגדה ופי' הכס וידעם והרבה קנין יערב עליו המקח
 ובאור תורת חז"ל באגדה יוסף לקח.

(יב) כתיבור כ"ו הביא הש"ס מורה ל"א א' וכן בעזרא הוא אומר-על קרא רנחמי' וכי' שכן היה דרך
 הקדמונים הביא אחיה עזונים מדבר רש"י ע"ש ואני מוסיף שכן-המצא ג"כ ברש"י דיש ספחים ד"ה עד צאה
 הכוכבים הש"ס קרא עזרא אהיה עזונים מדבר בנחמי'. אך אין זה ענין להך דהכא דודאי כשחז"ל או הקדמונים הביאו
 מקראות מנחמי' הוצרכו לסמנם ולקרותם כס' עזרא כיון דספרא דנחמי' איקרו ע"ש וכמ"ס המחבר עצמ
 אבל

בגהותיו יע"ש, לו נפ' וישב קפנ"ב ר"ח ור"י הוו שכיחי קמיה דר"ש, אר"ח הא חנינן כל חלמא דל"א כאגמרא דלא מתקריא' וזה מאמרו של רב סדרא אמורא חלמורין בכלהא, וכן מש"ע שם אע"ג דנבואה לא שריא חכמי עדיפי מנביאי, הוא מימרא דאמימר, ולא יתכן לאמרו משמו אם היה משנה נפי קדומי התנאים, אין דרכן של בעלי החלמוד בכך, שהם אומרים חריר דבר נשם אומר. אפי, ספקי דנברי גרסי, ואו מביא אחר דברי האמורא, תנא דמסייע ליה, ותינא גמי כותיה, ומגלא חיייתה בעל הגמרא רק נשם אמורא סתמי' ודאי אינס דברי תנא, כח שם קצ"ח) מביא פסוק לשמך מלאה זרה מחלקת לשון נכריה, היא הרכבה משני פסוקים, ראשה ומגשיל ז, ומסיים מנכריה אמריה החליקה, וסופה ומגשיל ו, תחלמו לשמך מאשת רע, ובכאן לא יועיל מ"ש לעיל בשנין שניו שם, (ג) וחספית קריא"ת שני מקראות, לעשות מהם כתנות אור, להלביש דבר סתר, משא"כ בזה כי הוא עת לקרוע, ולא לתפור בגדי מלכות חושך ותוהו מי יתן ורעד פותר, כח שם קנ"ח) המחשבה שלא חשב :

פליגא אגמרא רידן וזכ"כ דפליג אמרש אבכיר, ולא ידע דהכי איתא בחלמורין בשני מקומות, שם דב) אהדר לביה וחמר לא יאות עבדיה כו', בחלק איתיה בנ"א, ועיין הגהות בס"ד ' כט פ' ויגש, רוב, בסופו) בשעתא דעאל ליליא ודאינן דינא, ז"ל דיני ממונות היה דן' והתחיל ביום וגמר בלילה, ולישנא מתנא לא משמע הכי, ל בר"פ ויסי יותר מנרבעה דפין, הוא לשון זוהר מזויף, נראה ומיגש לכל מכיר לשוני, וכבר העירו על זה המגיהים הראשונים, שהזויף ס' הוזהר לאור הדפוס לא שם דיעב) ארי לית חובא בעלמא דל"א ליה חסובה בר מהאי ול"ל חייביא דלא חמן אפי שכינתא בר מהאי :

דרי אלו שני דברים קשים ומרים, האחד, ששולל החסובה על חטא, שלא נזכר בחורה בפירוש רק ברמז, וכלל גדול בידינו אין לך דבר שעומד בפני החסובה, וחמה על עמך, על שלשה ראשי עבירות שהן ביהרג ואל ועבור, וכן כל העבירות החמורות דכריתות ומיתות ז"ר, ול"ת את שם ה"א לשוא, שזדעזעו, כל העולם כולו כשכילו, יש להן חסובה, וזהו החטא שלא בא בו אפי' ל"ת גרידא מבוחר לגמרי. אלא מכללא נשמע (לפיכך אינו אפי' בכלל הלקוין, אלא בכלל בעלי מכת מרדות של דבריהם ודאי איתיה מסתמא, העושה בזדון אחר התראה) לא חוטיב לו חסובה בשגם מנינו מפורש הטר לאיסור זה' אף לא נמקום סכנה, רק כרי למלא חקנה לברר ספק, כמ"ש בחלון בס"ד עם היות גם החלמוד מחמיר מאד בעון מוציא שו"ל מ"מ מניעת חסובה לא שמענו חיליה, מי ישמע לו לברר הזה (ולפ"ד הוזהר כאן, לא תהא חקנה לכת ס"ך שר"י הקוראים עמנו ווהריסטון) אפילו כשכיל דבר זה כלל, הרי הם עדי אובד, ומרפה ידי ב"ת) אפילו אם היה אפשר ח"ו שאמרה ה"ת עמנו, אין לקבל בנזמז, כמ"ש ראשונים ז"ל על דרך הלגה ראייה ומקובלח, כל מ"ש לך בע"ה עשה חוץ מאלא ממחילתו עיין עליות הידרא, והשני, שמזכה כל הרשעים הגמורים בכלל לראות פני שכינה לפ"ד חוץ מזה

עיבור ספרים

אבל לומד לשון עזרא הוא דאמר בהוראה על האומר לא על הספר ל"ש לכאורה. ואמנם אדריך שגם בכזה לא דקדקו הקדמונים עיי' ברבינו בחיי' פ' תשא שבי' וחז"ל דקדקו מלשון אלה שאוו לאלהות הרכה ולא זה הלשון שאמר עזרא ע"ש הנה לא אמר כלשון הנאמר בעזרא רק שאמר עזרא והיינו דגם ככה"ג אין קפידא מה"ט. ושר"ר בס' ז"א על הפסיקתא פסקא רכי תשא אות י"ח העיר בדברי הבתי והביא ג"כ משם פסיקתא וזמרתו שבי' כלשון ההוא ועזרא למעט האמור וע"ש. ודרך אנכ ראיתי שם שבי' ליישב הפסוקה בנחמ"י גבי עגל שבי' זה והעלוך נגד מה שכתוב בתורה אלה והעליך עפ"י הירושלמי בר"פ כ"ו דהו"ב עגלים וא' על כולם ע"ש. אבל באמת שסהאומר הוא רשבי' והוא פליג גם בתלמודו שם ע"ג ע"ש אבל אוליבא דאחריני דייקה הכי קשה וע"כ כמ"ש שם ועיני' תשו' הרשב"א סי' י"ב בענין שינוים כאלו במקראות מ"ש בזה. (ג) אולי יהי' מסאן ראייה לדעת הסמ"ע בס"י ו' דבהדלקו נרות רשאי לרזן בר"מ אפי' תחלת דין אך כבר דחה הש"ך דבריו ועיני' תומים שם ועיני' מק"מ שבי' עפ"י דבריו הב"י שם דבנתרצו הצדדים לדונם כלילה רשאי לדונם כה"ג בר"מ כיון דקבלו עליהו וגם אפשר ליישב עפ"י תשובת דוד המלך בעצמו לאביגיל במגילה י"ד ב' ששאלה אותו וכי דנין דיני נפשות כלילה והשוב מורד במלכות הוא וא"צ למדיינו והעולה מדבריו התום' שם ובשבת נ"ו ונהדרין ל"ו דודאי גם מורד במלכות צריך למדיינו אבל ל"צ לשאר חומרות כמו' ככל ר"ג זע"ש ועיני' דמב"ס פ"ג מה' מלכים ועיני' מוציא שם ובנו"ב מהור"ת חויר סי' ע"ד א"כ י"ל היהו דן ד"ג כלילה ככה"ג ואולי זה שדקק הוזה"ק מ"ש רברכי ביתי דהיינו שדן בענינים הנוגעים למלכות עם שרי מלכותו ואין להאריך ועי' בכ"ש סנהדרין ה'.

מזה הכלתי מוזהר בפירוש בתורה, יהא אבר סבו, הוא ודאי דבר שאין הדעת סובלו, קשה וזר כראשון ומתנגד בידור גם לתלמודו, שמיני ארבע כתות שאין מקבלות פני שניה, וזה אינו מהאנין 'מכלל שאר מקבל פני שניה, ולדמ"ה הללו, הענין בחפ"ד' כתות מקבלות פ"ס, וזה לבדו אין לו תקנה 'מי יאמין לשאפתיו' גם יש שצירה בתי"ד, לפיכך אינו אומר בטע שאין לשוב לב. לגומות כליו, שוכו בנים שוכנים ארץ משבותיכם, יאמר ה', חזקו ואמרו בצטובה ואל יפנו ידיכם, לא אבדת תקוהכם. ויש שבר לפגועלכם: לב שם רפעי"א) אי זכי בצטובה שלימתא תליין ליה כו', עיין בהדו"ה 'על זה, לב שם רלע"א) עיין בהדו"ה: לב שם ממד"א) שיהי דן נחש וגו' אימתי הוי דן נחש ביומו דירבעס דכתיב ואת האחד נתן בידו כו' :

דרוש זה כמו זר נחשב, וראוי להסירו מהקשר, לה בצטרותו ס"ק המוגנים בסו"ס ח"א דא) אוכל במזרח חצי אמה, בנין רעבד יתורה פלגו הללה כו' ובררוס חצי אמה כו', מלת חצי בשניהם טעות בדבר משנה הוא רכ"ג דמדות :

הנה יסד סוד ופסט על שקר וזנה על חוהו, לו השם יא"א בראש) בללותא דילך כו באיזהו מקומן בכו"ו דווקא מ"מ י"ט :

ידוע שאמירת פרק א"מ עם פ' קרבנות, ר"ע באין הוא תקן והסדיר את זאת, ואין מזה רמז בתלמוד אף כי מרי מתיתין לא נודע מאומה שתקנו, רק לקרות בתורה בפרשיות קרבנות כ"א בזמנו, כדאיחא שלהי מנהל, ולעסוק בהלכותיהם (ע"ד הלמוד) בכתרא דמסכת תענית ומנחות, לא לומר פא"מ עממם בכל יום לפני התפלה (שלא) נסדר'כל עיקר אלא לזכות ההמון שאינם עסוקים בהם. ואחרון הגאונים הנ"ל הוא שמדס, עם היות רוב דברי הפרק אינם שייכים לזל לדבר יום ביומו ' והאומר ש"ע היום תחת פא"מ, ודאי משוכה יותר) לפיכך אי אפשר שיהא ענין זה משנת רשב"י התנא לו מיב פרשת ואלה שמות תא) חזר ומביא הפסוק בשבוס, כמנכר כבר לעיל: לה מרק י"ד, מפסקא דר"ח רבה הוא אזיל כו' ואילך עם"ה הפרשה, שמונה דפוס שלמים, אינו אומר בטעות שכל זה אינו מהוזהר האמיתי ' רק מלשונות מדרש הגעלם, מי שהוא צקי ורגיל בלשון זוהר גמור ' יורה לי על זאת בודאי, מה שלא הרגיש בזה זולתי עד עתה, לו שם יעב"ש"א) דהא ח"ל לאובא עמיא כו' לשון זה דבר הנמרא דרק הרואה, שאמרים רב קטינא (אמורא ידוע בזמן ר"ש) לאובא עמיא, מכלא נראה נ"כ בצדור, ששמות תנאים המוזכרים כאן (טו), אינם תנאים אמיתיים, שאי אפשר שיאמרו דבר שארע אחר זמן רב מאוחר לדורם, בימי אמוראים, בלשונם של האמורא הבבלי האחרון, אלא שמות מושאלים הם, העבודה א"ס לא נאמר שמה שמות התנאים הם שנתגלו בידו אחרון למחבר ס"ה, כמ"ש בר"ס התקונין, וכן הוא הדבר שמביא שם בסמוך, אמר ריב"ל כו' מא פרשת ואתא לנבא) מה עבד קב"ה ארסיק

עישור ספרים

(יד) כבר האריכו המחברים כביאור הענין ועי' של"ה ובס' אור לישירים ועי' ס' תר"א ובשאר ספרים מה שהאריכו הרבה בפניה זו לישר המעוקלות א"צ להביאם המעיון זה שם במקומו.

(טו) יפה השיב במרכבת המינה פ ב מה' בית הבחירה בשם חגאת מוהר"ח מודעי וז"ל שאמד שהגאון המחבר לא עמד בבאן על הכונה כלל, כי ידוע מטבע המדידה שכל מרובע וכל הנמדד באורך ורחב לעולם אמת כל קרן וקרן מארבע רוחות המרובע נחלקת לשתי חלקים חציה לרוח זה וחציה לרוח זה כי אין זה שום יחס כלל לצד אחד יותר מלהשני לזה הגם שבמורה וכן בדרום היה בכלל אמה יסוד מ"מ אין מתוכם בעצם מצד מורה רק חצי אמה הנחשבת אלה וחציה השניה מתוכם לחלק הדרומי וכן הוא בשאר הקרנות א"כ ששור קאמר אוכל בדרום חצי אמה היונו החצי אמה אשר נוכל לומר עליה כי הוא שייכות בעצם לחלק דרומי וכן בכלום ודבריו ' הוזה"ק והמשנה דמדות עולה בקנה אחד ואלו ואלו דאי"ה והמרכבת המשנה קלסו ע"ש ועי' תרי"א הביאו זה ולא כ' כי מאיש לוקח ע"ע.

(טז) בזה שנה כ"ג ובאמת שמה שתמה לעיל על הקדמת הויה"ק שכ' ומהאי נדסא איתפרשו לתרין אומן אחרניו דקריבין ביהורא לישראל והבין שהכוונה על אדום וישמעאל אישתימתי' לשון הויה"ק בח"ב ד' רל"ו א' אחר גירסא דנרס תמימה דא מלכות מרי אשר אין בה מום דא מלכות יון דאינון קריבין לאורא מהימנותא כו' הוי שלמי' ויון. קורא קריבין לאורא מהימנותא וה"ל כיון להם בזה כמיש שקריבין ביהורא לישראל ולפמ"ש במדרש שוחר טוב ו"ח אין ראה ע"ש אולם אפי אי היבוא ל' ההכונה כמ"ש הוא הוא דהרי נוכר ושמעאל ככ"מ מפורש לא ידענא מדוע נופל דרש ה משאר דרשות כאלה אשר הדורש חש עתידות והגיד האותיות לפנים ומה יענה להא דפרד"א פ' ל' אר"ו ג' מלחמות של מהומה עתידין בני 'שמעאל לעשות בארץ באחרית הימים כו' ע"ש כל פרק והמצא ברומה לזה הרבה. ובלא"ה כ"כ דלק"מ. עי'

ארמיס כבני ישמעאל כו' ויהיז לכו חולקא לתתא בארעא קדישא בגין הכוא גזירו דכבון, הרי כי צימני
 בס"ה היתה אומת ישמעאל שולמת בארץ הקדושה, ודבר ידוע הוא ומפורסם, שלא הגיעו הישמעאלים
 בהמשלה כללית עד שנת שט"ד, לאלף החמישי (היו ממלכה שפלה שכירי הרומיים) מן אז והלאה (עמ"ש
 בהגהות לספר י"ד, ובגן אבות פ"ד) גשאו ראש ויפסשו בארצות המזרח ופרצו בארץ הקדושה והביאוה
 ח"י, ובסוף שנת ארבע מאות לאלף ה"ל לכדו את ירושלים מיד הנגזרים ' והיה זה בארבע עשר
 הגלויים, קודם זה לא ה"ל אחרון ב"א", ממנא עכ"פ יותר מח"ק שנה אחר רש"י חובר ס"ה, ואולי
 מאוחר עוד הרבה ומה, ואיך אפשר להסכים זה עם שמות האומרים אותם הרבנים, והמה חבדיו או
 חלמדידו של רש"י, לפי המובן בלשונו של בס"ה, הלא זה כדבר אשר אין לו חסר: מב בפ' בא לח"א)
 מאן פני הארון דא רש"י לשון זה חר"ו הוא בודאי, ובוה איני נושא פנים למי שיהא, אפי' יהא
 רש"י האמיתי (ח"ו לחשדו בכך, שיקבל עליו לעשותו אלוה' אדרבה היא הראיה שלא יאלו דברים
 הללו מפיו, אשר לא צוה ולא עלתה על לבו מעולם, אפילו אמרה גרול שבניצויאם לא יזימנא ליה,
 ולא חקבל שום התגלות בכזה) חלילה להעלות על הדעת, שהם דברי חכמי תורתנו הקדושים הגאונים
 לה', לתת כבודו ית' לאהר, לא תהא כזאת בישראל ' והמשחק שם שמים וד"ל כו' ח"ו, והרי כאלן
 פתח פתוח לפורעי גדרו של עולם, שררה קורחה לגב, גובג דעת העליונה, לקחת ממנו דוגמא לומר
 הוחרה הרצועה, מי שלח פרא אדם חפשי, לחלוק כבוד האלהות לב"ו, יותר מלשון זר ומר כזה.
 אבל האמת יורה דרכו, שלשון זה נר"ך תקון, ונר"ך לומר כמו שהגהתי שם בס"ה שלי, כי מלת את
 שבפסוק חסרה שם (ושמשה מסופר המעתיק בשגיאה אבז שיטפיה, ודבר קל ומצוי, הוא זה) וכן נר"ך
 להיות מאן את פני ה' כו', ובתקון זה הקטן, חזר הלשון בלתי זר, אך קרוב הוא קצת, ע"ד שנמנא
 לר"ל שדרשו בכיוצא בה בפ' את ה"א תירא לרבות ח"ס:

ועכ"ל שאני מרחקו, ע"פ הגהה זו, מ"מ איני מקרבו בשתי ידיים, ולא תחקררה דעתי עדיין
 בלשון זה, לבי מהסס בו, כי יראה הוא דבר אחר, שהלנינו מלות יראה גם בל"א, ובמקלם.
 שזה הקב"ה בפירוש לירא מהם, אבל לכלול באח פני הארון, להראות את פני הארון, דא רש"י.
 מיחיו חזרותא כלפי שמיא, וכעין שחוק ח"ו, ועכ"פ נותן ממשול לחסרי דעת, על כן אם היו זקנים
 מורי התורה אמתיים בדור מסכימים, הייתי אומר וגומר להסירו מן הספר לגמרי, ואוי להם לבריות
 (חבדי בהמות טועות, רואות ואינן יודעות מה רואות מדברות ואינן יודעות מה מדברות כשור בוטות.
 עוסקים בש"ה וזקנים ארס חר"ו כלפי מעלה, אין מרגיש ואין חולה: מג שם ואור הגר יפה לבדיקה
 מבחן, זה הלשון ואור הכר בו, הנה כתוב בגליון מן הגר, והוא חוספת מן הסופר המעתיק, ולכן
 כתב מלת מבחן גדו, כדי לידע שאינו מלשון הספר, ושנר"ך לכתבו מבחן, והמרפס לא הבין,
 והכניס הכל בפנים, תוך לשון הוחר ' דוגמת זה בח"ב בחוספתא דאמור (ל"א) כי לא ידע מהו,
 כזה חירע צמ"ר קהלת, עם הסופר ארקיולאין, מד שם יוא) דכתיב בהר המוריה אשר בירושלים, נראה
 כי הוא הכתוב דהב"ב) ויחל שלמה בירושלים בהר המוריה וגו' ' ומשובש הוא כאן, אולי משנה הוא
 מסופר מעתיק הספר, מה בפ' בשלח מט"ב) וזבולין כו' ויום כנרת הוא בערב, ומהכא אשתכח חלזון
 לתכלתא, ובסנה דבר זה בפרשת תרומה. קמט"ב בראש) ותכלת כו' מהוא נולד דימא דינוטר, ומשולם
 בפרשת בהעליך קמט"א ומרוב פ' בשלח קמט"ב) מאי תכלת כו' מתד נולד דלזיל בים כנרת
 ומחונט בספרות, השייכים לח"א הא) ובים כנרת דאתי מתמן תכלת, כל זה חסוה וההך במציאות
 כי חסוס גיוסר' שהוא כנרת, עלה בחלקו של נפתלי במזרחה של ח"י, ותהום עכו על יד הים הגדול
 במערבה, הוא עלה לחלקו של זבולן, (וי) כמבואר במקרא, וכמ"ש ר"ל גם בפירוש בפ"י, ובענין אירת
 חלזון אמרו בפ"י כ"א) ולכורמים וליוגבים, תני ר"י, יוגבים אלו, אירי חלזון מסולמא דאור עד
 ח"פ

עיוטר ספרים

(יו) עיי' בהגהות מ"ש כזה, ואמנם בחיבור תבואת הארץ ב"ד צ"ג מספר ח"א ראיתי שהריש
 בזה מעצמו וכ' דלפי האמת היה חלק זבולון בשני הימים היינו על ים הגדול שבתורה הנקרא ים האמצעי
 וגם חלק מים כנרת אם שרקת עצמה שהוא טבריה עיי' מגילה ו' וים שלה לפי המקראות היה בחלקו של
 נפתלי ועיי' ב"ק פ"א ובי"ב קב"ב ולזה נאמר לה פ' ימים שיורה על שני הימים וחופיהם הנוכחים ע"ש וב"ד
 צ"ו מחיבורו שהביא כן בשם הגאון מוולנא זלח"ה ובשם היוסיפון כ' ג"כ שתכונת זבולין בים כנרת וים
 הגדול וע"ש ועיי' בר"פ פ"א ולק"ם על הוה"ק אכן מה שתמה הגאון המחר על הרמב"ם ש' דחלזון הוא בים המלח
 הירא לכאורה תפיה קיימת ועיי' ספרבת הישנה ג"כ מציצית הביא זה ולא מצא מענה. ולכאורה י"ל לפ"ש ב"ר
 ס"ד אהא דאר"י אל תתמה דהא ריהא וירדנא עבר כימא דטבריא ולא מתיערב ב"י מעשה ניסים הוא"ש כנילוס
 בים כוש כנודע"ש כדבר וכו' ב"פ"ה דהירדן מימיו מתוקים וים של טבריה מימיו מלוחים והירדן עובר בתוכו ואינו מתערב

חיפה, וכדבר הזה נמשך כתבו גם סופרי א"י כותבי ישובי המדינות והנמצא בה לזרד העולם • וחרו שלא נמצא במקום אחר הרב שזוהי צדמו חכלת, כי אם בין שני מקומות הללו, וידוע שזר וסיפה זה שתי עיירות שישבה על סוף הים הגדול של תורה (ונקרא ים האמנעי אלל סופרי החול) וישיבי צור וזירון היו זרין אוננו, ועושים בו סמורה ביאר אחר שמרבה א"י, הם שהיו מספיקין צבע חכלת לכל הארצות, וכן היה לזר בחלקו של זבולון, שירכתו על צירוף, ובזמן ישוב א"י היה כל מו"מ הלז ריווח הגדול שבו 'לוזבולון לבדו' מיחה השבטים, כמ"ש רז"ל כולן צריכין לך ע"י חלזון ושפוני טמוני חול, חני ר"י ושפוני זה חלזון, וטמוני חול, זו זכוכית לבנה גם היא היחה בגבול האדומים והאדורים, שהחול הנמצא שם באותו מסוה במקוץ הים הגדול, הוא מוצתר לזכוכית היסבה ומשובחת, לא נמצא כמורה בארץ:

אבל • שיהא חלזון מצוי ביסככת, שהוא במוצא א"י, ולצפון בתחום נפתלי לא זה שמענו • ולא כיוצא בו שמענו:

ר"ק מ"ש הרב המיימוני בפ"ב מה"ל לצי"ט, שהחלזון שזוהי צו חכלת מצוי בים המלח, גם זה א"י • כי ים המלח הוא במוצא א"י לריוס, בין שבע יהודה ובין שבע רחוב, וזו פליאה נשגבה • ובה הוא על ארס הגדול חכם מובהק מדיני טבעי כר"מ ז"ל • שלא ידע זה, וזו קשה מהראשונה • כי אמנם ים כרת מגדל רגים, אבל ים המלח סמתי, הוא הסדומי, אינו מגדל שום צבע חי, אפילו הדגים הנאים אליו מקורדן עם משיכת הגהר מיד מתים בי מרוב מליחותו, כי על כן נקרא בלע"ז מארח מארשא ר"ל הים המת • לכן שבוש גמור הוא זה לר"מ ז"ל כמ"ש שם על ספרו בם"ד / מ"מ נראה ששחברב הטעות משס, והחליפו צבע ההוספות של הוזהר לרעתו, ולכונה טובה המיר אותו רע בטוב, מו שם נבא) אר"י אשכנזא ברזא דא בתקיעותא דרב צבבל, גם זו עדות נאמנה, על החבור הקדום הלז, שאינו של רשבי התלז, מו מד"א) עיין הגהותי, שם ס"ה (עיין הגהותי • מה צפ' יחרו טס"כ) חמו חד חויא קס ר"ס למקטליה, א"ל ר"א שבוק ליה לא תקטלה, וא"ל דאזטרדך לון עלמא כו:

זה דבר חמוה מאד, שהרי כל המזיקין נהרגין אפילו בשבת (ואזן החסידים המצמידים אין רוח חכמים נוסה מהם ואמרו טוב שנחששים לרוץ את מושו, ואמרו חז"ל הנאמנים אם נודמנו לאדם נחשים ועקרבים והרגן, בידוע שנודמנו לו להרגן

ואם מפני שהם שלוחי הרין יתלטו, הלא בטענה זו גם הרשע נמלט נפשו ממוט, ברצחו נפש, כי גם רשע ליוס רעה רלועה מרדות הוא, ושבע אפו של מקום 'ככותב, ובאמת אם לא סוף הלשון • הייתי אומר לרוק ולפרש, שהיה ידוע לר"א שאותו נחש שליח מן השמים הוא לשון ולהמית רשע, ובהכרח צריך לקיים שליחותו, לכן מנע הריגתו שלא להתנגד לגזרת עליון, ואע"פ שעדיין היה צו דוחק מבוחר, שהעיקר חסר מן הספר, אבל הטעם שאמר להניחו הוא כולל, והוא דבר שאין לו שחר • מט שם עשכ) באמירה, והיינו מטשרא דדינא כו:

המורה, דהא אמירה רכה צל"מ, והגדה, קשה בגידים, ג שם ומה דל"א אלהינו, משום דהא משה לא זכה למעיל לארשא, אף זו מן החימה, אטו משה מי לא אמר, הו אלהינו דבר אלינו, וכה"ג טובא במש"מ, לא יחרו פוב) עיין הגהותי, גם שם ובג"כ בעי ג"כ לסדרא מל פחוריה חד נהמא או יחיר • הא

•) אין ספק שהחכם על הים המערבי הנקרא ים התיכון (מיטשעללענדישעס מעער) וכן כתב בסוף פירש המשניות, ואנו עליה בספינות בים המלח" וידוע הוא כי בים הסדומי אין ספינות עובדים בו • וגם הדרך שעבר הרמב"ם ממצרים לא"י הוא ים אמצעי וכן במס' בליים פ' ט"ו מ"א קורא הר"ש והרמב"ם לים הגדול ים המלח •

עישור ספרים

זשאבים מתוכו מים מתוקים ע"ש לפ"ז אולי דברי הרמב"ם והוה"ק לאחדים וכוונתו שחלון נמצא בים כנרת וקראתו ים המלח ע"ש מימיו המלוחים, אבל ז"א והחוש יכחיש זה דמי ים כנרת הם טובים וקלים וישיבי ט בריה שותים ממנו ופורשים בו מצידות לדגים שבו עי"י תהא"ד ד' כ"ש וש"ע ד' י"א לדברי היפ"ת אין להם יסוד וקיום והעמדה כלל(ועי"י רש"י שבת ק"ט א' ד"ה במי גדר וצ"ק) והם נגד הנודע להופך וגם בלא"ה אין נראה שיקראתו הרמב"ם ים המלח עי"י והרי גם מי אוקיינוס מלוחים כמבואר בתענית ט' ובכ"מ ועי"י מדרש שוחר טוב י"ח ובאמת תמצא פלא ברז"ל בשפות רבה סדר בא פ' ט"ו שמבואר שים האוקיינוס נקרא ים המות • ממעם האמור שם זה חידוש גדול למ אור ולא נמצא לחכמי הקסמגריפיא שאמרו זה עם שמימים מרים ומלוחים ולא

הא דלא כהלכה, ועומק ח"ח סי' קע"ב נב צפ' משפטים (נב) כמד"א ישעו אל ה' זה מקרא מקור, כמו שבהתייחס שם בס"ד, ואינו כל כך חיממה כמש"ל כ"פ 'נד שם קב קג קד) מאריך כמה דפין גבול ומומר סכנה, לישא אשה אלמנה, אש"פ שאינו גוזר עליה שאסורה להנשא, מ"מ לפי דבריו הארוכים, הא חמירה סכנחה מאסורה, וטוב לה שחשב אלמנה כל ימיה חפ"י יורה, ולא חסכן לנוסחה, וכן הנהגה בארץ טורקיה עתה, אחר שהגלה ס"ה,

ובאמת שזה נראה מתנגד ממש לתלמודו בכמה מקומות, כי לא לבד שלא השמיעונו כואת, שיש סכנה בה, רק בקטליגית בלבד, אבל ארצה הקלו בכמה דברים בשבילה, והפקיעו קדושין כדי שלא תשב עגונה, וכן בכחוצת אשה משום חינה, ובכחוצת אלמנה הכנים משום דחוז דפרשי מנייהו, וגם במקרא בקללה ה"א והיו נשיכם אלמנות, ופירשו רז"ל שלא ינאזו עדים להחזירן ומשארה עגויות. וכהנה רבות, רק במלך שיניו אין נושאין אלמנות, ומלך נושא אלמנותו של מלך, וכן באשת ת"ח, כלי שגשגמש בו קודם לא ישחמש בו חול, ורבי חזר אחר אלמנותו של רבד"ש לקחתה לו לאשה, ועל דרך ענה טובה. אמרו לא תשכל בקדירה שבישל בה מבייר, לפי שאין כל האכזבות שוות, וזה טעם נכון ענה טובה והגונה, למאן דאפשר ליה למאן בחולה הוגנת כחפלו. אך סכנה אפילו קטנה לא שמענו. ואמנם גם לרס"מ לא משמע קצת, שלאחר יב"ח אין בו סכנה כל כך. ועיין בהגהותי נד שם קו"א וקד"א ולא נמאס אחר דבר רק בדבר אוריה החתי, חופס לשון תכוב ולא כנאז וגו' והוא לא נמאס, רק חתיו האחרון, ישנו במלכים, (אט"ו) שם קמב) יבין רשע וזריק ילבש, הוא בכח לשון הכתוב. לא בפועל, אכן כך הוא מובא גם בתלמוד, נה שם ק"אצ) ובג"ד הני דרכי דרבנן דשלהי :

מ"מ רבנן הוא זה ברכות (זא) נו שם שם קיכב) מביא הפסוק ושבתו וארצה חת כל העשוקים אשר יעשו וגו', ז"ל נעשים, ותכוב זה כפול ותכופל כמה פעמים להלן, שם מביא פסוק שרמז בנדבר בזה :

זה לא נמאס בו בשום מקום, ונראה שנתכוין למ"ש במלכים (אט) וז"ל חזמר בנדבר בארץ נח שם קטוב) ודאי שבועה לא חלה אלא ע"ד שיש בו ממש, נדר חל חפ"י ע"ד שאין בו ממש, הדרב ממש בהפק, כמו שסגנו חכמים ספ"א נדרים, חומר בשבועות, שהשבועות חלות ע"ד שיש בו ממש וע"ד שאין בו ממש, מה שא"כ נדרים, מי לא ישתומם על זה, הלא אין ספק שתלמודי טועה כחב זה, חלילה להפק דא"ח, ולסחור תורה שלנו שיסדורה רשבי (האמיתי. וחבריו הנאמנים תלמידי רע, שקבלו איש מפי איש עד משה מסיני, וסדרוה רבינו הקדוש מחבר הגשנה. שהיה תלמידו של רשבי שקבל דמתיבתא דירן, שעליה אנו חיים) והגמרה על פיה נדון כאפיקורוס ח"י, אבל דאי המכילה הזאת ח"י חיה מקובל אחרון, שטלס יד בס"ה להוסיף בו מדעמו, ולא היה זקי במשנה ובתלמוד, לא שמש כל זרכו, שרי ליה מריה, כי לא נזמר ולא במעל עשה זאת, אלא כשגנה שיוציא מלפני השליט במגלת ספרים שבה לידו, אש"פ שחשב למאן דברי חפן, ושנה בחטא זה, והאשיכו בחבלי קבלה. והמריך בזה עוד כטוף העגור, ככל ואמר נדרים ע"ג שבועות עוליס וחליס ע"ד שאין בו ממש, דברים הללו אין בהם ממש, וכל שהוסיף לבאר הענין עכד"הי גם בדרך הסמוך קיוא) דשבועה חיהו בנינא דעלמא לא קיימא בלא יסור, דבר שיש בו ממש, נדר כו, חל ע"ד שאין בו ממש, הכל הכל ותכוב, אין שמועניו לו, ממני שלא אמר כהלכה, ואריך להסירו מן הפער. להרים במשול מדק עגנו, ולהשמר מתקלה חלילה, נט שם ק"אצ) עיין בהגהותי. סא צפ' משפטים קכבא] אר"ח כל מאן דקרי' לחבריה רשע נחתין לעלעיי.

נראה

עישור ספרים

לא יצאחו להנות מהם בני אדם בשתייה כלל אבל מקיימים רוב הבע"ח שבים ויס המות נקרא אצלם ים המלח הסדומי שעליו אמרו שאינו מקיים שום בע"ח כלל וליה נקרא בלשונם מורד מארשיא (ובצ"ל ברשי" פסחים כ"ח א' ד"ה ים המלח ומש"ה כ' שאין ספינת עוברות בו והיינו לסיבת מה שמימיו כבדים ומלוחים מאוד ובחיבור תהאר" שם שגה בזה ולא עמד על מ"ם קמן שבוה ברשי" ע"ש.) דהרצון ים הממית וכמ"ש הגאון המחבר ג"כ משא"כ האוקינים הנקרא אוציאן, ועכ"פ דברי הרמב"ם תמיהים לכאורה ועיין בדבריו פ"ו מה ברכות ה"ג, ואמנם לפמ"ש בחיבור ש"ע שם שהביא בשם חכם מהבמי העמים ושאליו הסכימו חכמיהם בזמניו שכ" ששקר נחלו הקדמונים כמה שאמרו ששום בע"ח לא נמצא בים המלח המדומי כי באמת ידגו בו דגים לרוב וגם מימיו הם מ חזוקים יותר חלקי כופר מחלקי מלח וע"ש לפ"ו שם און תלונה על הרמב"ם ושפיר כי דללון נמצא בים המלח שגם הוא מקיים הרבה בע"ה ונמצא גם בים כנרת כו' קרוב הוא ומי יודע מאיזה אגדה הוציא

הרמב"ם

נראה זר ומר 'כאילו היה שנהג מ"ש רז"ל (פ"ק דקדושין ופא"י) הקורא לזכרו רשע יורד עמו ללחיו, מלשון להי שבמקרה. דמחרגם לועז, ופי"ן ראשונה נדמית ט"ס לפי"ו. כי א"כ ז"ל ללעזו, או יהא נלשון ועלעז דם. שהוא ב"כ מענין למי לרד"ק, ואז א"כ להגיה, או כוונתו לפתחו מלשון למי שחלמוד לענין הכשר מצוי, שענינו כמו דופן ולעז, דמחרגם אוקלוס עלעזא (אבל העיקר היותו מלשון לחיו וקביה, וכן תמצא לו חזר בפי' וזאת (כו"כ) עה"פ ונחתי מחיס בלחיו ובסטר ועלעזו. וכן בח"ד בחקוקא רביעאה בעלעזו הם לחיו הפנים, וכסמך עה"פ לחיו כערוגת הבושם, היינו חקורבא דבושמא) ויש לו גם חזר במקרא חלה עלעין בשמה. לדעת קצת הם מלחשות שהם בלחיים, וי"מ ללעות) וכל זה רמוק, ולעג לשון אין בינה, והגרסא בשני המקומות ה"ל בחלמוד 'הנא יורד לחיו, שפירושו ודאי כפירוש רש"י ות"י ע"פ חשו' הגאונים, שפסק לחיותו ומקפא פרנסתו, וכן הוא לשון חכמים עוד דוגמתו, באושא החקיקו שיהא מתחלבלל עם בנו עד י"ב שנים, מאלן ואילך יורד עמו לחיו, סב שם קדרא) אחר שאילו לרב המנוח סבא, תמיהא. כי לפי הגרסא ב"ה ב"כ, הוא היה עם רש"י בדור אחר, וכנראה אף רש"י התפלל לא היה בזמן הבית, שהרי בימי ריב"ז חזר הבית, ור"א ור"י היו חלמידיו של ריב"ז. ור"ע חלמידים, הוא השנה תורה שב"פ לרש"י וחבריו והחללים, א"כ רמוק הוא שראה רש"י הבית, ובזמן שהיה מקריבין כדאיתא הלא, אף כי רב המנוח סבא, שמרר כמה פעמים בחלמוד עד ובהלמודי דרב, ובס"פ לולב הגזול אמר שמועה משם חלמיד חלמודי של רב (ועין מש"ל עוד, ובהנהוהו לספר יוסטין) גם בזמן הבית לא נשתמשו עדיין בחומר רב כלל, והרי ריב"ז מקומו היה בלויבין, במדינת אשר הקרובה לכבל, וסיה נקרא בחומר רבי כהנא, ובימיו ארע כענין מעשה זה הנזכר כאן, כדאיתא ריש פסחים, סג שם קמחא) משמע שרובה לאסור גם כשר אחר גביה, כמו שהבינו פוסקים אחרונים מביאי דבריו, ואם כך הוא, ודאי אין להשיג בו, לפי שסותר לחלמוד ערוך פכ"ה (קד"ב):

אמנם לדעתי אין הכרח להכחיס, והפריו על המדה, לייחס לכה"ה, מה שלא עלה פי"ד בזה, אך מ"ש ע"פ ע"ב) על תרגומא ובניה בו' מאן דשוי האי כמאן דשוי הא, וכתיב לא תאכל כל תועבה, זה נראה כאילו אסור בשר עוף כחלב ד"ת, וסותר דבריו הקודמים, שאמר ר"ש אסור לך בו' לך אמרינן חירא בו', שגראה כאינו אינו אלא סיג לד"ת, ועוד אי בכלל כל תועבה היא, ריה"ג מאי תהוי עליה, אע"ג דליה הלכתא כותיה, סד נפרשת תרומה קל"ב) ל"ע ב"מ חרגוס לעוים ביסוד ולא בסניאין בו' (והחריך ב"ה העינין, שחרגוס לר"ך מעוט, ומורידין ולא מעללין) קדושת חרגוס אסור איזה בסניאין, אלא ביסוד לעולם בו', וקמ"ס ליה (מדידה ארדייה ואר"ב) קדושת קדיש שיהא קדושה לעילא מכל ברכתא לר"ה, והפליג בה ב"ה ביסוד, ולא סגי לה בבנין מעשרה, משום דרבי שברקשה אינו נאמר בפחות מעשרה, כדילפינן מעשרה, לכן גם קדושת דסדרה דעלמא עליה קאי, שפרת מילתא לחימרה בעשרה, וכן עמא דבר, הן אמת שהואר עמנו עלמא לעמנו קושא זו לעיל, דקטכט) אבל החירוק אינו מעבן, לפי מ"ש כאן בטעם הדבר שאסור לאצרו ברבים, גם שם לא אמר אלא דיסוד יכול לומר להקדושה דסדרה אינון מלי' דחרגוס, לא אסר כמ"ס כאן, אלא נתן הברירה, הינינה תרזי דסתרי ודאי, וסימנא כי האי, דשנים מקרא ואחד חרגוס. לאו מילתא, לית דאשנא ביה, והכי נמי כמה שהחליט לומר פסוקי קדושה דסדרה בעשרה דווקא, לא נהוג עלמא כותיה, שגם היסוד אומרה, והנה להם לישראל שבני בניאים הסמסו שם קושא) והבא שרת עליהן. קודשא בדרמיתא בנין דאמר מומור לרוד, זה הפך מדרו"ל וכבר שנה בו בח"א (סו"ד) בו' שם קמחא) אסור לה אוליד בתנתי אמרתי חתם, כמ"ד"א ואת חתם, ואלין אינון באמת דישמעאל בו' אמת דישמעאל אולידת לתחש.

פ"יא דעת ממני, מה ענין אברהם וישמעאל עם חתם, שאינו בנו של אברהם, ולא אפי' ישמעאל. לא נולד מאמו, כי הוא בן נחור מפילגשו רחומה, כוונת הספר בכלן פליאה נשנה לא אוכל לה, האם נחור באברהם נחטקן לו, מה אומר ואדבר ולכי מר ובספר, לראות כתוב בספר (קדוש יאמר לו) בדבר הזה אשר אין לו ספר, וזייף חרות אמנו ולתלות ביקי סריקי דרש"י ח"י) הלא חרפה היא לנו. סו שם קמח"א אב) חלתא אינון, דהו בניאי מתימני ושמשו בכהונה כל וחד מנייהו שמואל, ומקסי לנפשיה, ומסיו ושמואל בניו עלי שמש, הוא דבר תמיהה, למשמע דמויא דאיך כפשתא, חיליה להאמיין זה. ואסור לסמוע ולקבל דברים כאלה, אשר לא שרעוס לאבותינו ורז"ל, מי לחש לנו בזאת, ולהוציא לנו על אוחו לר"ך לוי שיבקש גם כהונה, דבר שנכשל בו זקנו, ח"י להעלותם על הדעת, הנוגע בה לא יקח אף לוקה בצרעת, אולי יש ללמד ימות מה

על
א"ה אל יפלא בעיני הקורא כי יחסר מה עישור ספרים כי בא המכתב מאת המחבר לא ספרים
 לכן אמרתי ששוב להציגם בהשטמה עם ציוני דברי הספר
 דלת

על צפייה זוהי, שמא נחמיו למה שכתוב בשמואל (א ו) ויקח שמואל טלה חלב אחד ועינהו עולה כיל ליה, ואין זה ההצלחה מספקת (להשמיענו) מרשות בקרב הארש, אשר לא נודעו עד עתה ' למח חלב לזר ככהוה, בלשון סתמי, כאלו יאז זה מן הכלל) כי בכמה יחיד הקריב, בשעת קרב הצמות סבל אחד מישראל עושה לו בנה בראש נגו ומקריב עליה, הן אחת שהוא היה המקריב הראשון כנוכח, אחר שמרבה שיה, שאין כמה נחרת אלף ע"פ צינא, אך לא כשיביל כך יקרא כהן, ולא ימכן לומר שזכה לשמש צפורה בשמה ואהרן, וא"כ, הלא יש להוסיף עליו יהושע הקודש אליו וזר גמור היה, ויהא האקריב ראשון בגלגל, לפני שמואל שנים רבות, סח קמענ בראשון אר"י חלחלו מההוא נושא רימא דגיוסור כו', ע"פ פ' בשלח (מכב) סט. טס קנבא) והו עמיה ר' יעקב בר אחי, הוא היה בזמנו של ר"י ור"ל ע שס קפוז בסוטי) וחלד את קין שריאת קוף לולדא בעמיהא כחילא וסויעא דאדם לצאר דהא קבילת זומתא כו', אויל לטסיה, כח"א לוב) עמ"ש שס בס"ד עא שס קסעט) רב ספרא, רחוק הוא שיהא בימי ר"ש התנא. עב שס קעדב] רב הונא ורבי יודאי בר רב הירשיא שאל היו בזמן התנא רשב"י, עב פרשת תזריע (קפג) דביומא דשבועות כו', ועד מקריבין חמץ כו' ומקריבין חרין נהמין אחרין כו', משמע דס"ל שהיו מקריבין בשבועות לחם חמץ אחד, מלבד שתי הלחם שהם נהמין אחרין למנה, וחמץ לחוקר ציינוהו כנורא דמדבחה, וזה דבר שלא נשמע, ולא נרמז בשום מקום בתורה, שבכח ושבשל פה, ועד כן לא פליגי ר"מ ור"י, אלא אי שאר בורה להם מחולק, או מביאו ממקום אחר, ומתמלכו וממלא את המדה, לא יוחר, אבל לא היו שתי הלחם מנה, ולא לחם כוסף אחר של חמץ, דחמנא ללנן עהאי דעתא ששכחא, גם אין לתובח בהם כלום, והוא אומר ומקריבין חמץ לאתוהרא על מדבחה, ומלשונו נראה כאלו היו שם שלשה לחם, וכולם נשרפין ע"ב המזבח, הרי כלן שקרים מרים, ומקרא מלא דבר הכתוב קודם יהו ליה' לנחן, וכתוב כל שאר וגו' לא חקטירו, וכתוב כל הימחה לה' לא חמפה חמץ, ואפי' על חמץ שירי מנחה, לוקין משום לא חמפה חמץ חלקס, מי העגל בתורה ועוסק בה לשמה, יוכל לסבול את זאת, לשעור חורה פסחא ח"י, להוסיף ולגרוע לו לבעול את אמת, ודמה כאלו היתה לבס"ה חורה אחרת, אולימה לא חמף כוחא בישראל עם קדוש להשגים כדברים כאלה, ולא נודע עבטן מי יאזר, באמת נראים צעני בדברי ימינו, או אחד משובש עמוס דבה מלכו דרבי חוהי אלה ובאלה קשות, ורעות המראה, והבליעם בקרב ס"ה. להאגוד בהם להבליעם דר"ק להחמזה, ולא נודע כי יצאו אל קרבן, ומראיהם רע' באשר בחמלה, עד פ' כי חמף קפוז) כום דברכה כו' אאטריך לשהו זקוף שערף דאיהו זרף זקוף מן פחורא. ב"ר ל"ב ונגביהו עפחה עב' פקודי רמעב). דהא ציומי ניסן דיש תורא דביקולא חניקן, נראה שרמז למ"ש בסע"פ קיב"ב] חמף שמייה ר"מ ריש תורא דביקולא סק לאגרא סאוראריב אוחו עם מ"ש עם לפני זה, ואל תעמד בפני השור כו' בשור חמף ניסן ורעה לעשו על מול סד, שמתחיל לעלות ולזנוח, א"ע"פ שניסן אין מולו שור, אלא טלה, גם הרבה זו אינה קולטת אף כנגלה, דיש תורא דביקולא, לכל השנה הוא חמור, ואינו קשור לשלפני פניו, דהא מאי דחני ד"א מפסיק בין שני הדברים, ודבריו של ר"א שמדתיקין משור כו', בכל זמן וככל שור צ"ה, הם חמורים, ועלה מייתי הא דר"ע, דאיתיה מני בסתמא ב"ל שור. בין שחור בין לבן וככל עת, כי שרפאשו נתון דביקולא, אז אינו עולה מן האגס, אלא אוכל מן הסל דביר ובאצוס, ובכל זמני השנה (יחור מיסן, שאז רועה בהגס) לא בניסן בלבד, ועיקר הענין שחמס ליסור. הוא הבל, דהא מאי רבתייהו דיש תורא דביקולא, אלא אדרבה כשרפאשו בתוך הסל לאכול, פסקא דעתא שאין צורך להשמר מהקור, להבי קמ"ל סק לאגרא ושירי דרגא מתוחך, ומנה זה ענין לתקפו של שור בימי ניסן' האם ציומי ניסן דוקא ריש תורא הוא דביקולא, הא ודאי מחזי כקולא ועולא, מה גם לנכות על יסוד כוה סוד עמוק או הגבה למעלה, עו פרשת כי חמף קריב) פסקא ומשה יקח את האוהל, ע"ל (ח"א נב"ב) ובהגותו, עד שם ח"א דלא"ת מניה, ח"ה קמאי מית כו' ור"א דחמעריו מניה, אמאי והא לא סטא יצא איהו עם משה הוה בשעתא דרבו ישראל, זה נראה רבר זר וחמה לכאורה, כי עם שכתוב ויקם משה ויהושע: משרו, הלא כתוב בדרו. ויעל משה, כמו בכל עליותיו, ויהושע ליה בלבד עשו לרבו ע"ד הוצל שלחו, לא יוחר, ואף אם באמר ששהה שם. יהושע ועמד במקום ההוא: (אולי יעשה לו אהל נ"ב שס) ושמר עת בוא רבו ושבו מן ההר, ללכת לקראתו, לקבל פניו כס. ללוחו עד הנחמה, וכמו שיהיה הפסוק וישמע יהושע וגו', מימי ודאי לא עמו אחו-בה, והעגל נעשה כשור משה כהן עומד לפני ה' אף יש לפרש לשון הספר, דאיהו עם משה הוה בשעתא כסבו. אין כוונתו לומר: בשעת עשיית העגל, כי אם בשעת עבודתו, או כבר ירד משה מן ההר, ועל"פ גם בשעת עשייתו לה היה צאחה. עת שם נ"ב) ועל דא יהושע לא מיה אלא כעיסא

דגש, זה אינו נזכר בגמרא עם חזון שמתו בעטיו של נחש, וכבר כ"ל ח"ח, נג, ענו גרשח ויקהל קצוב] אר"ש האלקים רובא דעלמא, שבועה זו קשה, לא שמענוה מפי רז"ל, אף אם הם ז"ל הזהירונו ג"כ על דבר זה (פגש נא ועמק"ק י"ד (ספ"ט) פ שם ריוב) עיין הגהותי פה פרשח סקודי רלה"ב בשטה אחרונה) מה כתיב לבינא ויבואו כל הסכמים וכו' :

נראה דאילו מביא מקראו (שמות ל"ו). לקיים הנחתו, שהקדים שם ואמר ח"ח ביומא דאחשק משכנא דאקיס ליה משה כמד"ח דכתיב ויקם משה כו' דלא הוא יכיל למיקם עד דאוקיס ליה איורו כו', אוק הכי כו' אינן אומנין כולוהו אתו לאקמא משכנא ולא יכיל למיקם על ידיהו כו', ומייתי ליה קרא דויבואו כל הסכמים ה"ל, והוא אינו ענין לו, דהוא קרא בשעת עשייתו אחר, שהיו העם מרבים להביא, ואין בו רמז שבאו להקיימו, פה שם רלוב] וא"ת אלה חולדות נח, הכי הוא ודאי דהא נפק חס כו', קשיא הא כתיב אלה חולדות יעקב, ומטפו שלמה היתה, פה שם רלוב] ולית ליה רשו כו', עיין הגהותי בס"ד פה שם רעבך בראשון] ונגיף דכולא איורו ברזא דאדם, כל אמוריהם ביתה כתיב, חמיהא הא קרא בני בקר כתיב (מלכים א"ו), שם אקרוין גויבוקין דעגלה, ליטנא דגמרא דילן (פ"ט"ש כה"כ) פו שם רעבך]. כו"ף ורוח אחד להם, זה הכתוב לא נודע לנו, ולפי הגמורה, ג"ל ורוח אחד לכל (קלח ג') אך לא ידעתי לו ענין לכאן, אבל יוסב ל"ל, שמתחלקו למעתיק השלש בכתוב כי רוח הקיה בהם (יחזקאל י'), פו שם רכמא) בני"ר דהוה ביה שלמא חמיר. עיין הגהותי, פה שם רב"ד כלוה ברייתו וכלהו חמאי וכולוהו אמוראי קיימי בדוכתייהו, גם הלת ראימי מנאר הדבר, שהמבור הקדוש הלו, חבור חברים מטוב, חובר אחר שהיו אמוראים ידועים בעולם, כמו שאוכחתי והראיתי בכמה מקומות ומננו בבירור שאין אמרו ברור, פה בס"ג פרשם ויקרא נב) א"ר יוסי כו' וכתיב ולא יכול משה לבוא אל אהרן מועד וכתיב ויהי משב בהר כו' וכתיב ויקרא"ל משה שמעו דמשה בטורא הוה כההוא זמנא דקרי ליה כו', ואוהל מועד לא הוה בטורא דסיני כו' א"ל כההוא זמנא אשחלמו ארבעין יומין כו' :

והנה כל המאמר הלזה מטובש מאד, כי ערכב שני ענינים נפרדים רחוקים זה מזה, ועוות עלינו המקראות, מה ענין ויקרא"ל משה, האמור בס"פ משפטים אחר מ"ח מיד (ולמ"ד בגמרא, זה היה מעשה קודם מ"ח) עם ויקרא האמור אחר הקמת המשכן, שזה היה עשרה חרשים אחר כך, ונראה שמשפט זה ל"ב לה ד"א, הרי עכ"פ נראה לעין, כי השיט עליו בטפות מוויפוט אחר מן המשכבים, והלכישם בסמרי קבלה, בלתי הולמים אותם חידושים, ל שם והא דכתיב ואהרן בן אהרן שא קיה על בחולת ישראל :

אין זה כתוב בשום מקום, כמדומה שחכיון למ"ש ביוחזקאל (רבי"ט) אך שם קצוב ואהרן שא קיה על נשיאי ישראל, אבל נראה יותר שחכיון בעל הספר, להכתוב בעצמוס [תחלת ס"ה, אולי תחלקו לסופר השלש, ול"ל אשר אני נחש עליכם קינה בית ישראל. לא שם חא] עיין הגהותי פה נב שם יעא] לחבל ארו, לא נודע לי מקומו של כתוב זה. ועמ"ש שם בהגהותי, נב שם ובספר] דה"ס פירש יתיר, דהא כל ישובא מתגלגלא בעגולא כדכורו כו', וע"ד אית בישובא כד נהיר לאילין חשיך לאילין :

כל עיין זה הוכך על דרך חכמי מחקר, לא ע"ד רז"ל בתלמוד, נר שם יוא] דהא מכל אילני ענמא לית דמתעבב לאפרחא כמו חמר דסליק לשבעין שנין :
זה סותר למ"ש רז"ל [פ"ק דבכורות] חרוב זה משעת נטיעתו עד גמר פירותיו שבעים שנה, וכ"ה (בפ"ג דתענית) בעובדא דמוצי המעגל, ובמ"ד בזקן נטעו לפני אדירום, והנה זה הפוך. בשני דברים, שהספר אומר שאין אילין מכל האילנות מתעבב לפרום ע"ש אלא הדקל, והתלמוד אומר שהיא חרוב בלבד, זה שם יע"א] עיין הגהותי לו שם כנא] דלחותא דאורייתא בליילא הוא יתיר מבינמא :

בגמרא אשכחן אפכא, א"ל לר"ז מחדן שמעך ח"ל דימנא ליכו [עירובין. עהא] לו שם קרדא] עיין הגהותי, זה פרשח לו ר"מ (רב) מרה סומקא ירוקא אוכמא, הגמות כלהו נראות לקוחות מירדות הטבעיים והרופאים, לא ינלא משה שמן דבר בס"ה (כמו שלא נודע ממנו מלומה בתלמוד) האמיני, אס לא מה שמובלט בכוכו מר"מ, כמה פעמים ערכבו. המעתיקים והמדפיסים לשונות מספר זה בזה, או המוציא ס"ה בראשונה, הוא עשה ערבוניא זו, בלי הנודע לנו שם לנא] א"ת הא חמינא לעשו בשלום בתלכו כריכו; עלאין, עיין הגהותי, ק שם לנא] עיין הגהותי קא שם עב) עיין הגהותי בס"ד, קב פרשח שמני עעכ) בסופו) כתיב. הנו. סינים כו' הנו. רשע לפני מלך יוכן בחסד כסאו, לא כתוב שם כך, אלא יוכן. בדרק כסאו, וכמדומק. נסלק לו בכתוב וטעור בחסד כסאו [משלי ס"ב] ואי אפשר לחזותו בטעות סופר ומעתיק, כי עליו בנה יסוד סודו, וכן כפל

נפל עור בש"מ, ויכון בחסד כסאו, גם שני הפסוקים שמביאים, רזופים הם, לא שם מנא) וכתיב ולא תטמאו וגו' :

גראה שמתכוין להכתוב ס"פ קדושים, והזכירו כשיטות, גט פרשת תזריע (כהא) אבל בנין דפלתא לי כו' ובעלמא דרתי לא. הא דלא כספח מתניתין, וע"ל מ"ס ר"פ חלק, קג פרשת אחרי (נח) עיין הגהותי, קד שם (נוב) וכתיב ופינתם בן אלעזר כו', גם את זאת לא ידעתי, קח שם (פ) מקרא זה, ובגדה: נחמין לפסוק בשופטים (כ) ויש שם שינוי, וע"ש שם הגהותי, קח שם (פ) דשלמה עבד דנחמין מההוא דרנא דהוא אמר עושב אלהים ישיב, דתניא חירס מ"ז עבד גרמיה אלוה, בחר דשלמה את, עבד ליה בחמתיה דנחמין מההוא עיטא ואודי ליה לשלמה : **דבריים** הללו קשים לשמעם, והרי נביא עומד ומתנבא, הדברים הללו אחר חורבן הבית, וז"ל שמה אש"כ סוד לסודו, א"כ תהא בע"ל ושב, והאריך ימים לבס"ה יותר מדרבנא מ"ת שנים, וכלכל שב על קיאו, כסיל' טנה בזולתו, בחטא ראשון עלמו דבריים הראשונים ממש, והנה לא שמענו עד כה, שטעה ככה את אלה, ואין רמו שכתוב דלבר זר כזה, גם אמרו סו"ל דפרים מעי"א מיי"א, דרביה כל בדיקה וגו', קו שם (נב) עיין הגהותי, קו שם (נב) עיין הגהותי, קו שם (נב) בסופו ועוב דרש"י) ר' שמל"ז, רש"מ לא כמנא בכל הש"ס, רק אחד ואין שני לו, והוא רש"מ שהיה בימי ר' יוחנן האמורא, שבא ללמוד לפניו ספר יוחסין, ולא רצה ללמדו, וא"ל אין שוין ללודים ולא לנהרדישם, והוא היה שמעיה דר"י נשיאה, והכא משמע שהיה בזמנו של רשב"י, זה דבר תימא, קט שם (עו) תלמוד בחר דאסתלקו, קין והכל כו' :

ר"א הבינותי לשון זה. אש הוא לשון חלוק מן העולם, כמשמעו בכ"מ, זה דבר תמוה, כי לפי מד"ר היה קין ער המנובל (נחת חרמיו לחלק השני) ואדם הוליד את שם בשנת ק"ל לבדיקה, ולפ"ד אגרה הירועה, למך השני לנאצלו הרגו, והיה זה א"כ, כמו ששים שנה לפני מות אדם, וחיבור אדם לחיה והולידו לשם, בשנת ק"ל לחייו, וא"כ שיהא, זהו דבר שאינו נראה, ולא כשמעב כזאתו זמן, שהשנה דורות של קין נולדו בק"ל שנה, קו שם (ענב) דתניא אורמנת בת שבע לרוד מיומא דאחברי עלמא, ומה עכבה ליה, דנטל ברחיה דשאלו מלכא, וההוא יומא נטל לה אוריה ברחמי :

ז"ו דבר שאי אפשר לפי דברי רז"ל, כי בין מעשה לקיום דוד למיכל, ובין מעשה דב"ש, היו כשלושים שנה, והם אמרו, שהיתה ב"ש כבת שבע שנים כשילדה בן לרוד. קי"א צמרשת קדושים (פג) דהא אורייתא אסיהדת ביה ואמרת מי פזי יסור הנה חסר לב ואמרה לו כו' :

גוראות נפלותי על זאת, כגראה וי"ו יתירה קדייק, והא באשז כסילות הומיה נחייב (לא) בני אורייתא) אבל לעיל מניה, אלא כמנות בנתה ביתה. כתיב אמרה לו, בלי וי"ו, גם החמיל במסר לב, בלי וי"ו (דהכי הוא דכתיב בקרא קמא, דכתיב ביה אמרה) א"כ מאי התי קדאמר חו מהו ואמרה. אלא לאכלכלא כו', משמע כהדיא דוי"ו העטק קדרי, דעפי ליה הכא, ואילי בחר אשכא, דההוא ואמרה, לאו אורייתא אהדת, וחו לא ידענא מאי קדאמר, אומרה תעבי ליה כו' וזו עכ"פ נראה לי שהוא הנהה ותוספת מנעתיק חסר לב. שלא הבין כונת הספר כי מה ענין הכתוב אומרה לאל סלמי לכאן. כי שם הוא זכר מדבר בעדו פועל בינוי. או מהאית"ן הה"א נוספת וכאן היא לשון נקבה פעל עבר. והה"א סימן הנקבה. אבל דיוקיה דהספר בכלן נראה דקשיא ליה רישא דפרשה לסופה. אמרה ואמרה מ"ע דשינויא. וזוה יש לדמוק וליישבו עפ"י אך דמוק הוא. קיב שם (פג) וליה בזה עווש כו'. ע"ל (קנב. וקנ"ג. וקס) ובחיתמת תה"ק. ובשטו לבוס. וס' שמוס וכושירת לה"א (כ"ז אב) קיב פ' אמור ז"א) ואקריבו שעורים. היינו מנחת העומר. שבלה מן השעורים. אבל הדבר מתמיה. שבתאי זה הענין על הפסוק וזיוס הבכורים מנחה חדשה. והיא מנחת שזי הלחם של עירת. הבאה מן החטים וכן משמעות הלשון הנמשך מעבר לרף. ע"ש. קיד שם ע"ב) ת"ה קמח שעורים האי עומר :

אף זה מן החימה. כי לא נזכר קמח שעורים אלא בנחת שועה, ושל עומר, בזה גרס כרמל, ככתוב וסביו דרפ"ב דסוטה, קמו שם התם מנחת קנאות, הכל מנחה חדשה כו' ואורייתא אחתייבת וכו' מעיין בכורים לנבי כהנא הזה בעי ב"ל למיגר ולפרשא מלין כו', וע"ד מנחה חדשה אחקרי, עיין הגהותי שפירשתי תחלת הלשון בדומק עלום, אך מה שמעבד הספר הבכורים עם מנחה חדשה. תמוה מאד וכי מה ענין בכורים שקורין עליהם, ע"ש שזי הלחם ואין בכורים ביום זייט אלא אחר עגרת מביאים אותם, ומה שייך לומר וע"ד מנחה חדשה אקרי, גם אין בכורים במנחה. וכמדרומה דסמיך אקרא דמנחה חדשה, דכתיב ביה בכורים והרי באן עיובדי דברים. קו שם (נב) עיין הגהותי. קטו שם (קל) אר"י קופטרא חדא קטירה :

תמונה עמ"ש במ"ג יומא קימ פרשת בהר קאח] ח"ח עבדין פטורים מעול מנכותא דעולא כו', חרי חמיהו איבא הבא חריא מה עיני שנה שביעית דעבד עברי, אלל שמטה : קוט : ועוד דקאמר עבדין פטורין מעול מ"ש מן המצות, זו קשה מן הראשונה מי לחשב לומר כן כיון דכולא עיבא עבד עברי משפתי . קס להעלות על הדעת, לפטור עבד עברי ממצות , וכיסוד מקבלת עול מ"ש יתי פטור :

וקם שמינו קולא בע"ש שפטיי הוא ממלות ל"ח אחת (רל"ח קדשה בב"י שכן רבו מוסר לו שפחה כנענית, וזלח זה לא שמענו הפרש בינו ובין כל אדם מישראל, לנעין חיוב מצות בכלל והספר אומר בפירוט להלן, וחי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין כו' אף הכא ילא לחפשי כו' בלא על ע"ש סוף דבר דעתי קצרה מהכיל ומהשכיל דבר זה, אף גרחה שטעה בין עבד כנעני בע"ש . שם קאח) בר"מ להקריב בימי העומר, הלשון משוכס לפי שאין בהם קרבן רק ביום הגשת העומר בלבד, והדר קאמר חו להקריב קרבן העומר, הלא זה זר ותמוה, קף מש"ש שם בסמוך להקריב קרבן מוסף במו, מחמה, דהא מוסף שנוטות, הו קטאי, גם לפי הסדר ודאי כוונתו על שמיני עשרה, ולא מצוי שמיני . שיקרא חנ עלות, הלא שמיני חנ עלות קרא ודאי (עמ"ש במקומו) ותו קרא אלא שיר קרבנות טובא, רלח קביע להו זמן . קכא פרשת במקומו ק"ב ח) עיין הגהתי, קכב פר שח נשא קבר ח) ושפט אחריא, ולך כהנא, דכהנא אסיר ליה דייגין כו' :

בירה לא שמענו מחז"ל : אלא שחיטה בור כשרה . דייבער . איברא לכתחלה אפכה שמעין : והוא עובדא דשמואל דסו דקמהדרו בטר כהן , ואמר להו דל"ג לאהדורי בטריה, מיהו כי איתיה שמע כ"ע מודו דאיהו עדיף, וחו דרעיות דברך משנה נמי הוי , דכהר"א זמן בחמיד , פייס שני מי שומע י"ב כהנים זוכים : ו"עלמ"ש ריש חולין וזכאים וזכאים וזכאים וזכאים : קכג שם ע"ב עיין הגהתי, קכד שם ק"ו (בגוף) ואית מ"ד לית ליה חולקא ביהוה עלמא :

דברך זה לא נראה ולא נמצא לחז"ל, אע"פ שיש לו סמך קאח , ממ"ש דא"ח לא מפיס מניהנס הבא על הכותית, הלילה לומר כן על אותו דריק, נזיר אלהים מנעין והכתיב והס לא ידעו כי עה' היא . וכבר אמרו ר"ל בגיורה . קכה שם ב"א"ר קביא) דכתיב להיות אוזיך פקומות .

אינו בכתוב . קכו שם קלעא) עיני ה' התה משוטטות , אולי נתכוון לכתוב כי ה' עיניו משוטטות (ד"ה ב"ו) אבל נראה שט"ס הוא, וי"ל משוטטים , קכו שם קלבא) אהרנא עלי שמיא כו' דהא חמי השתא מה דלא תמא ב"ב מיומא דסליק :

ארה מה אומר היחבן להאמין זה כפשוטו, שלא זכו לכך לא יהושע ב"ן לא אלעזר הכהן . ולא פתח בנו ולא אחיה השילוני . ולא שמואל הנביא (שהיה למש"ח) ולא דוד המע"ה משיח אלה יעקב, ולא אליהו שעלה למרום כדכב אש וסוסי אש, ולא אלישע תלמידו, שהיה לו פי שנים ברוחו, ולא ישעיה הנביא שהיה המרכבה ב"י, ולא יוסף אש שפחו לו האמים וזאה מראות אלהים, ובכלל כל הנביאים הגדולים, שעל ידיהם נעשו נפלאות גדולות ונוראות כסומני, ולא נעשה להם יקר וגדולה שנעשה לאחרון שבנביאים, לפי המדומה (ולפי האומדנות העצומות ה"ל אינו רשבי"י הנאב ב"ה באמת נראית הפלגים גומא, ולא אובל להבדיל נפשי שחמין שלא זכו אפי' גדולי ב"ש והלל שחלמדיו רבים היו ראוים שחשה עליהם שכניה כמרע"ה . ויוגזן ב"ע והחב"ד וריב"ו ותלמידיו ור"ע ותביריו הרוני מלכות לכל הכבוד שזכה ר"ש, אף אש הוא הנאב ושהיה לו זכר מצרה מ"מ ר"ל הפליגו בשבחם הדכה יותר ממנו, קכה שם קמדא בסופו) דחגלי על ידנא מה דלא חגלי מיומא דקאים משה על טורא רשינו זו קשה כדלעיל, היאומן שלא הגיעו לידו מדה זו, לא יהושע תלמידו של מרע"ה וזקנים שעמו שקבלו ממשה, ולא אלעזר ולא פינחס ולא שמואל הרנני . לא דוד ושלמה בונה הבית, וזכה לראות השראת שכניה וכבוד ה' מלא הבית, ולא אליהו ואלישע, וישעיה ויוסף וארי המרכבה, אג"ל נביאים אחרונים ואנשי כה"ע שהחזירו עטרה ליושנה ולא הלל ותלמידיו ור"ל הגדול ור"ע שאמרו עליו הגיל שנתלה בו מה שלא נתלה למרע"ה, מי האמין לשמועניו זו החדשה שלא ידענו כל עיקר מי המביאה לנו י קבט ש ב בסופו) לרפ"י חמון, ככ"א שם סחירה שמא רשבי' וכנו היו נשואי חמי בנוחיו של רפ"י, ונעשה רשבי' גם הוא חתנו לעת זקנותו, לאחר שמחה אשתו ראשונה, לכן לא נזכר זה במ"א אף ר"ח היה חתנו הראשון ונשא בנו של ר"פ כנעוריו . לכן התייחס אליו יותר, אף בגמרא דילן (ספ"ג) איתא איפכא, ר"פ הוא חתניה דרשבי', אולם להלן בפרשת בלק (רע"ב) איתא נמי דר"ח היה נכדו של ר"פ, לפיכך גם כן מובנה גדולה היא ב"ה, קל שם קמ"ב] חגיגן כל כהן שא"ל בת זונה אסור בעבודה, [בלתי] מדוייק שאין קפידא אלא בב"ב ובי"ב בלבד . קלא שם קכ"א עיין הגהתי . קלב שם קד"ב) מסטרא דאריה פשיט קלא, ר"ל תקיעה שהיא פשוטה :

ואז תנוה מאד שטור לרבו הכחוש שבמשע הממנות הימה חרופה רחוקא, גם כדגל ראשון קלב

קלג שם קנה"ב בראשו) נזכרו גם שניהם רב יצחק ורב המנוחא סלח ותרווייהו תלמידי דרב הו ור"א
 שיאמרו רשב"י וכו' תנאים דבר משם אמוראים. קלד פרשת שלח לך קניע, וק"ם) עיין הנהותי. קלה
 שם קס"א"ל בסופו ומע"ל, עיין כוזרי מ"ב (מ"ב סבו) חמלא כל הענין קלוסם ע"ב, ולשכת הנוית אסמא
 לביה האולס. לשון מנומנס ולא נשמע פחנס, קלו שם קסח"י, דכל זמנא דנופא דהאי עלמא קיימא
 בקברא בקיומא לא אהלכס רוחא בלבושא דההוא עלמא. קשיא מנ"ש רז"ל שבשעה דקאים שלא
 שלטה בהם רמה ותולעה, ודור המדבר דמו כדמנסמי. ורז"ל וזולס, אי הכי גריעמא הוא
 לנבייהו, ור"ל, קלה : קלט :

ש"ב קענד בראשו) רז איורו חפצי בה אחתה דתן בר דוד. הגה נמלא בכתוב חפצי בה
 שם אמו של מנשה מ"י, ולפ"ד רז"ל היא היתה בת ישעיהו ב"א הנביא, הא סרדא דתמיהא. ותו
 דכחב עוד, אימא היא דמשיחא מנחם בר עמיאל, אינו מיבין לי, שאם אמו אשת נתן ב"ר מסתמא
 נתן הוא אביו של משיח, מה לו להודיענו שהיא אשת נתן, גם אין נראה שהיא המשיח בן
 אשה אלמנה, שזולד ממישה האחרון, אף לא נודע ימורו לפי שם מאיזה שבט הוא עמיאל זה, הלז
 הוא כדברי הספר החתום, גם ירושלם מקרא חפצי בה (כדברי ישעיהו וקרא הנביא בתו בשמה
 שלאחר הגאולה הצדירה, כמו שקרא שם לבניו, ע"ש גאולה קרובה) מי יתן וכבין את זאת איך שייך
 למר אס המשיח היא אשת נתן ב"ד. ואיך יוסכס זה עם היוזר בן עמיאל. קמ שס קעהב) ממד נונא
 דאיזיל בים כנרת, ע"פ בשלח. קמא פרשת חוקת קפרא) תרין אחרו אנון שלימין באורייתא :

בספרינו הם חסרים ע"פ המסורות. סיג לתורה. קמב שם ס"פ) הוא להפך. כמה
 דכתיב ויבו אחרו וגו', כנו כתיב חסר : (אנו) מלא כתיבין ליה, והגהת ר"א. גם כלאן איניה אמת
 כמ"ש בנהותי : (איברה) הא לא קשיא כולי האי, כמש"ל שם בס"י קמב פרשת בלק קפהב) כד
 קב"ה, בפלוגתא בכני מתיבתא ואמרי מאן מוכח הא פליגי דאוכח. רומז למ"ש בר"פ הפועלים בעבוד'
 דרבה ב"ן. ידוע שהוא מדור שלישי באמוראים. קמ ד קפסב) פתח ואמר והיה באכלכם בו' קרא רז
 על עומר החגיפה אחר :

זר, נראה לכאורה זר ותמוה מאוד לפוס ריהטא, כי מה ענין פרשת חלה עם העומר.
 אבל באמת קמ"ה ושפיר קאמר, דהכי אמר רבנן כהדיא (ר"ה יב"א) דאקריבו עומר, והדר אכלו
 ממעבור הארץ, קמ"ה שם קול קול) עיין הנהותי. קמו שם רעא) ר"פ הוה אחי למחמי ברתיה אמיה
 דר"א ע"ל (קמרב) קמו שם רבא) עיני כתיב. לא נמלא כך. קמח שם רהב) אלא כמה וכמה הוו
 דמיחו במדברא. ולא על טובא דקורח כו' אלא קודם מתן תורה : ז"ע כי כפי הגרסה לכאורה.
 לא מת אחר מיוצאי מצרים עד אחר העגל. כי אז נאמר עליהם אני אמרתי אלהים אתם וגו' אכן
 כארס תמותון. מכלל שקודם זה בעלה גורח מיתה דארס מהם. ואף אחר מעשה העגל לא לבד שלא
 חסרו מהמספר אלא שחברו מאר. כמו שגראה בזמנין ראשון שעלה שלשת אלפים חמש ותמשים יתר על מספר
 יוצאי מצרים בחור חגי שהוא אף קלת יותר עיין הנהותי ל"ד. ובזמנין השני שבשנה השנית היו שרים במספר
 כראשון. קמט שם רזא) עיין הנהותי, קנ פרשת פנחס רעוא) בר"ע, דעבדי אחר ראש, עיין
 הנהותי, קנא שם ריזב) ואוף הכי ר"א בן פרת דהוא דחיקא ליה שצ"א, (הובא שנית בתקונים
 חסס) :

חוא אמורא תלמיד ר"ש מ"ה, והכי אימא בגמרא בערקא דחסירי, קמב שם ריסב)
 שאלמא ליה מאי האי דכל תומין דעלמא לא עובדין יענעמא אלא ישראל, הוא דבר הכוזרי (מ"ב
 ס"פ) עמ"ש בטולם בית אל בס"י, קנג, שם רכנב) דאיהו אפרא דסוז רבה ב"ם : ידוע שהוא ב"א
 ררב, אמורא דתלמודא, קנד שם רפוא) מעט אוח זבא, עיין הנהותי, קנה שם לבא) ס"פ מ"ב)
 אזיביל ליה לחמור במדבר בדרים :

שנה בחצא זה, ע"ל () (קנו שם רלדא) העוסקים שבעשו, אך כהא סריכה הוא
 דקניט, ע"ל () (קנו שם רמבב) בגלותא דימעהאל, מזה נגלה ב"ב האמת, שבה"מ היה אחר
 האמוראים, ועמס"ל () (קנא שם רמבא) פתח ואמר תבין ואמוראין כו', ואס קרא גם לאמוראין,
 הא דהוי מאי דמסיק דבר הוה קרי לר' שמעון בכלל עמאון, ז"ל. אחת משתיס, אס שרשב"י זה
 (וכן דכלל ס"ה) אינו רשב"י האנא הידוע בחלמוד, אלא אמורא אחרון או אחר מדור הגאונים הים,
 שנקרא שמו ר' שמעון, או שמרבר ע"ה שממו של רשב"י, כמו שהוא הענין ככניו רעיא מהימנא
 (שאלין מיקום החבור היום) שגב נרמזו ר"ל נשמחו של מרע"ה, היא שהיתה מתגלה אליהם,
 ומרברת עממס. בחידושי תורה ע"ד הסוד. לפי הוראת ההגסה, והואלת שם חור המעלה למחבר
 הדברים וקובעם על ספר קד שם רמדב). ורבגן דמתיתין באמוראין, חוזר לטורות ולהורות סבבורו
 מאחר לאמוראין, ומ"מ מאמרו זה, דכל תלמודא דלהון על רזא דאורייתא סדרו ליה, אליו חנן
 עליו

מלן דקאטש והגיון לי, ומהם נקח לשבור שני רשעים, המדברים בלאו עתק על התלמוד, כיחוד
 הכיחי על קדקדס על עתחי תורה כח ש"ץ סר"י הארורה אשר דברו סרה על התלמוד, אחר שחלו
 קלקלחם נס"ה, והוא להם כרקב בעצמותם, הלא המה זייפם ספרם, והעלו קרם בראם כימי
 שהוכחתי חרפתם על פניהם בספר השמוש, הכיחי ככביט הכע"ל בשבט אפי, הרגמים בלאורי פי,
 כי לפי דברי עמסם גם כס"ה הנה דמי דופי, קבט עם רחא) ולא אורח ארעאל לשחרת באנוים מלני,
 (וכן מכנה אותם בחקן שבעין) מזה ראיח בדורה ועלומה, על חבורי ר"מ וחקונין שנתחדש: דבור
 אחרון, בזמן שכבר נהבו להשתמש בחואר באנוים, שהיו זמן רב אחר התלמוד ואמוראים, קם סם
 עכ) נטל נוקמא מישמעאל, וכן אחר כשמוך, גם זה מעיד אמתה זה שאמרתו כי"פ ולגנ"ל הרבה,
 קסא סם רמוכ) מוח הזכרון מוח המחשבה מוח הדבור מהטבעיים לוקמו כל אלה הלשונות כמשורסם
 קסא סם רמחא בסופו) עיין הנהוטי, קסא סם רמחא] כה אמר ה' לרועים הפושעים בי: -
 יש כאן חוספת על לשון המקרא, גם שנה הלשון, קד ובג"ד. אמרו מ"מ דליונין ג"כ מינין
 מנייהו :

74 כן אמרו בפא"ד, אלא כך אמרו, ב"ד יש להם כמה"ש וב"ד ככני ארס : סם אחרי
 יוסף שירא, זה מאלל ר"פ מש"ה, שהיה לומר אלל ר"ח ורבה שהיו אמוראים, קסא סם רמחא)
 ויומא דררי בי, לא מנינו זה הלשון אלא באמוראים, קסא סם רמחא) ובג"ד קבטו למימר כל דררי:
 הוא תקנת איזה באנוים אחרונים, בלתי מובהקים כי אמנם אחרון הבאנוים בזמן, וראשון בנמשלה, הוא
 רב האי באון, מקה שלא לאמרו, כמבואר בטור ס"ח (סימן חר"ע), קסא סם רמחא) מאי בוז,
 יומא תנינא ויומא שומקאה, ויומא שביעאה, דכחון הוו. מנשכין מיס יונין : תמוה כי כל ימי המכ
 שרין כנסוך היין והמים, רק בצלה שלשת ימים ב"ז, נרמו נסוך המים בחורה, קסא סם רמחא
 בסופו) דכתיב כי כל בשמים ובארוך וחרגם יב"ע כו' :

ידוע מ"ש רז"ל ריש מנלה, שלא חרגם יב"ע כחונים, קסא סם רמחא) עיין הנהוטי,
 קע סם רסוף (עיין הנהוטי, קעא פירשח עקב רעב) דאמרו עלייהו למובחים ולמקטרים למלכת
 השמים ולמזלות אשר לא יזיחי, אינו נכתוב, וכבר רגיל על לשונו, ע"ל () קסא סם רמחא)
 ח יתן החיות :

זה לקוח מדברי הפיסקים (עט"ח סקפ"ג) קעב שופטים רטחא) ואולפו מ"מ מהפדיתא דשעמי
 דמנן, לסהדותא דדידיקוט דקדדי כו', הויות דלביי ורבה קסוינא הכא, היינו סוינא דנמרחא דהוי
 בה על מחני' דלובלין כל ארבע כו', דמחרי לה אביי ורבה, ושקלו וטרו בה עם ההיא דלחך דאמר
 בחמש כו', גם תחלה הלשון מנוגנס, דקאמרו מסהדותא דשעמי דמנן, מאי סהדותא סיין בשעמי
 דמנן, עד תלא רעוא בש"ח) עני איזה חמן בסיומן עירובין נדה יבמות, בנה סוד על הלצה בעלמא,
 שהיתה מנייה כפי עוסקי התלמוד בישיבה, שלא יכלו לירד לעמקן של שלש מסכתות קללו, הקמרות
 מאד, וממח ריבי התלוקות הקדרות שבהן, הודו ולא בושו בבעיות דעמי, וקויר יד השתנס, שלא
 יכלו להשוות לה סוגיות השוטה והסתירות להמלאות בהן, לתרסם וליישנס כדרך שעשו בשאר דל
 המסכתות, מוך מאלה קשות ולא מאלו כל אנשי חיל יריסם, ונחכו בהן סימן ע"ד לסות, שלא
 יתפלג ארס, גם אם יאמר ההכס למזוא פסר דבר לא יוכל, שכבר זוזוח בהן קמאי דקמאי, מלא
 אסקו בדיהו אלא כמאן דמסיק חעלא מבי כרבה ועינא דקרי. אבבא, היאומן סרביים כאלה ולא
 מפי חנא, אאל מפי מרבי"ה או משאר נשמות מעולם העולם, קעב סם ויהיב לה שירא באחרה : עיין
 חה"ק, קעו סם רעסח) דכל אלה בת בעלה :

ע"ין הנהוטי, סם ע"ז (סלע אחרא דאתקריחא קליפה משנה, זה הלשון סיוכ למחוק,
 קעו סם רפנז) דא אמר בשליש נחנה, ודא אמר בשביעי, פליאה דעם ממני, מאן הא דלא סם
 לקמחיה, מפדי ר"י ורבנן הוא דאפלינו בה, מר אמר בשביעי נחנה, ומ"א בשבי, בשלישי מאן
 שמעו לה, ואי בשלישי דקרא קאי, מאן פליג דבשלישי גברייה נחנה, ואין יתכן לומר אחריו ודא
 בשביעי, קעב סם רפנז) ומהא קרו רב"כ אשגולה, ע"ל פ"ג בארוך, קעט סם דמטמא לב"י מאריזי
 ומחוכו ומגבו ואפי' חוך סוכו, לשון מישאל מכ"ה (חולין כה"ח) דאין חוך סוכו טמא, והוא: לשון
 מנוגנס כאל, כי הוא דרמה ע"ה, נחמ ושרן, דלא שייך בהו חלוקי נבו סוכו ואיירו, ואוריס
 באמח אינו טמא אלא נחמ המחיה עליו, לא בשרן, אלא גלגל חוך חוכו, וכ"ש טמא נחמ דלא
 שייכי ביה, קפ סם רפנז) בטומאה ערך כו' לשון קסא סם רמחא) עיין הנהוטי. קפא סם רמחא) ובאה
 אנה זכאין נכך, זה תמוה מאד, כי ישראל הקשורים בחפלין, אינם בניו של מנ"ש. הלא הם בני
 לה"א נכתוב, ובדוריס הם ממלאכים, שלא נקראו בנים, אלא עבדים ומשרתים, ושאר בני
 והימנחא הוא בידן דרפילי כחזוקתא לא קבלוהו למנ"ש, קעב פרשת האזינו בל"ו (אמרו) דאמרו
 דר"ז יבא סכא :

דרי גם באדרה זו נזכר רב יצ"ט, כמו שזכר בא"ר ובכ"מ מ"ס"ה, וכלי ספק אינו אלזן אמרתי תלמידיה דרב, כו"ל, וכן נזכר להלן (ט"ב) גם רב המנוח סבא, שהם ודאי חברים היו, וכזכר כ"פ, קעט) בספר התיקונים אל"ט והפוך רקיע, ומטבת ליה עיקר: ע"פ הדקדוק, והאלמח, אין יוד במלת עקר, שהוא סם במשקל כנר מהדגושים, ו"כ"ה בכתוב, ברם עקר שרשויה, לכן יו"ד זו אין לה עקר כלל, רק הרגילה כותבי ספרים תלמודיים, להורות על ניקוד הזיר"ק, קפ כנב) יאקדונוקי דהוה חושבן סוכה :

אף זו מן התימה, כי חביבת סכה ככתוב, אין ו"ו, וגם היא מהדגושים, הא ודאי לאו רש"י קאמר לה, קפא עוד שם ועל האי צפור רמזיו רבנן בהגדה דבחדא דרבנ"ח, מי השור ולא יראה זלח, שאי אפשר שתלך זלח הכי רש"י. מפי שנמחו איני יודע, קפכ דב) ואית כבוד כנרא: זהו לשון סמ"ג, וכבר זכרתי בסולם, והפכתי בזכותו של ר"מ ז"ל שכיון למ"ש בתיקונים, או אימא אפכא, מאן מפיש, כי לקדמונים בעלי הקבלה, לא מלאכה: קפג הא) קמץ מיימינא, עיין הגהותי קפד זא) אשנוגה, כבר כו"ל, קפה זא) ועוד קמץ אוקמה מרי דקדוק דהוה תנועה גדולה, גם זה הלשון מעיד עדות ברורה, שאין זה המכור, של התנא רש"י, כי ידוע שבמלי הדקדוק אחרונים מאד א"ל כערך החנאים, אלז גם באמוראים ובאוריים אין זכר לנו, אך המה קמו ונתחדשו אחר הגאונים, במעבר עמד הראשון שהמניא חכמת הדקדוק, היא ר' יהודה חיוב מפאם קפו, זצ"ט ע"י הגהותי קפז זצ"ט ובג"ד אוקמה מרי דתלמודא ירו' הוייתו באמצע, ל"ט וכדוקה אס נמלא כך בירו, ואיך א"כ לא הביאוהו הפוסקים שנתחבטו בכך, זה אומר בכה וז"ל בכה, והמדברים מזה, אמרוהו מעש הגאונים בלבד, לא אחד בהם שתלה דבר זה בתלמוד, וכל מ"ש בה"ס להלן מחקוני חפלין, לקוח משימוש רבה : טא) ודא הוא רוא ארבע משמרות הויה לילה, עושה רמז קלוש וחלוש, ממ"ש במגרא ד"מ הוי הלילה, לקח ה' מן הלילה וזרפה למלת הוי, דרך צחות לאסתכחא בעמלא, קפח עזא) מתמן ואילך קבעה חובה, בלשון זה אמרו הפוסקים האירנא קבעה חובה, אבל לומר מיעקב ואילך כו' הוא דבר מתמיה, ועיין דרוש חפלת ישרים שלי בס"ד קפס ת"י, (ך"אב) ואיהי כלילא מד"ע דק"ט, דאינון רמ"ט עם אל מלך באמן, ובנין דלא עבדין הפסקה תקינו לתהדר שבתא דרז"ר ז"ל הא' חמח :

כ"י לא ירגיש שאין אלה דברי תנא, דנקיט בדיה חומרא דמנהגא, ומזכי שטרא לבי חרי, מה נפסך, אי הפסקה הויה, למאי נכסיה לגמרי, ומי"ט דקמאי דאמרי אל מלך באמן, ואי לאו הפסקה היא, כדס"ל לקמאי, למאי נכסיב מאי דתקיבו בתראי, אלז ודאי ב"ס התיקונים מבחראי דבתראי הוה, ומספרי הפוסקים לקח מן הבא בידו. והיה נכון להכריע בין הדעות (עט"ח סס"א) מכדי שקולים הם ויבואו שניהם, ויכהה רבות עמו, כן עשה בשני זוגי חפלין, וככה בכרכות שתיס דחפלין, דנקיט ספוקייבו דפוסקים, ואסמין להו ברזא, הכי אורמיה בדוכתי טובא ק"ן ח"ג כנא) ודא איהו אגרא דכלה דותקא, בשמש גם בכאן לשנות משמעות הלשון ע"ד צחות, כי בתלמודא לאמר זה על ענין פרק הדרשה בישיבת האמוראים, שהיתה ידועה בשתי פריקים בשנה, נקראים כלה דאדר, וכלה דאלול, ובה"ס מהפכו אל ענין כלה דחמן. קנא כהא) וחרגס אונקלוס דאחיד כו', שבת רבי' על לשונו קנא חסו, (ר"ב) ובג"ד אוקמה מ"מ אוקירו לכשייכו כו', רבא הוא דאמרה לגבי מחוזא קנא חמח, נכא בסופו) אר"א וזמאי אסור לאסתכלא בקשא, תימה מה חסר לו מן המפורש בכתוב הוא מראה דמות ובו', קנא שם קנא חט"ו, ונחת ה' חחאה לגבי ר', ל"ט קנה שם לה"א? ויו"ד סליק לגבי ה' דיניה, קנא כה"ג קנא חט"ו, (לטב) ודא איהו רזא מנכת אל הפועל, לשון לסיפוי עמינו הוא זה, קנא ח"ך, מנח"ט איהו עירוב דינה כו', דאינו ע"כ רמ"ז הוא דבר חתומה, כי אין במלת עירוב יו"ד, לפי משפט הגמלה, שהיא במשקל אבוס, קנא שם בסוף העמוד, ועליה אחרת כן תמשים לזקנה :

דבר זו ותמוה כאילו לא ידע המשנה ספיה דאבות. שמא כונתי על הגוים, שכאמר בהם ומכן תמשים ישוב מנכא העבודה. לפי שאז התחלה הזקנה וירידת הכח, אך דמוק הוא לחסו במחמר עומלט. קנא שם ע"כ) דהוה מליאה אלהים : ל"ט יוד מאי ענידתה. ר שסוכינתא חחאה סוכה. כ"ז הם :

ג"מ : זה מן התימה. כי בכתיב אין במלת סוכה ו"ו. וכבר הרגיל כזה הרבה. ויש ליישב קנא, עיד שאלמו בסוכות יש אס למקרא. רח שם מעט) ובג"ד אסור אסור כלילא למערב : הנה מלכד שזה סותר למ"ש ר"ל סבינה במערב. עוד הוא הפך מה ששנו בר"פ ת"ה. היה עומד במזרח הוקף פניו למערב. והא' תלמוד' ערוך. והלכה פסוקה מאין חולק. ור"ש אמר לשמיעה לכל הוסתא אוקמן לבר ממזרה : רב' (ל"אב) והא' אחרת בכמור דחמש ימיני. לא ידענא היבא אחרת. רב תכ"א

נח) קס ר"ש כו'. ורוב ריב ודאי בכלהו תנאים ואמוראים :
הרי גם כאן נגלה שר"ש הלזה, אינו רשבי' התנא. וכן יורה כל הלשון הנמשך מע"ל: רד
 שם נזכר) ולידרא לון במהלך האמנעי: זה לקח מה"ל ק"ה לה"מ. כי לא נמצא מזה רמז לרז"ל: איה
 שם נזכר) דעליהו אמר אסיפזן היא המחרת אוחן : הוא נלקח מנגמרא ר"פ דחולין . גדים באסיפה
 בעלמא סני להו . רז שם נזכר) ואית אילנא לתתא דענפי כו' שם המות : הוא סתירה גלויה למ"ש ס"ה
 עיין הגהות: רז שם ס"ה בעמוד ימין . ולעולם כל קרבנין שחיטתן ב'פון . שבזש נגלה: רחם שם ס"ה
 עמוד ימין . כל העינין לקוח מספרי הרופאים והטבעיים . רע שם עמוד שמאלי כולו כזו ע"ד ספר
 המבוא לסוגיות התלמוד . ובמ"ש ב"ב בארוך . רי

שם ע"ב) סוף החקון , איתיגים בהפוך אהון תנאים , יש כאן ויתור יו"ד אחת . ריש חכב ,
 (סאה) צפת שחורה מי שמע נזכר צהרת ענה כשגב חקרה שחורה . רב שם ע"ב) צשמחה ,
 עיין הגהות . ריז תכ"ד סחא אבל ר"מ תוכו אבל קלפתו זרק : אלה הם דברי אמורא רב ב"ש פא"ד
 ריז תכ"ט ענב) ושינתא איהו יוד הא כו' : ל"ע שהוא נגד המפורסם ב"ה והמקובלים . רטו ת"ל
 טוב) ולא יתוב לעלמא . זה הלשון קשה הבנה : תל"ה עשב) מלאיה מלא יה : אינו לפי הכתוב . רטז
 עוד כזה בתל"ב פנא) אלהים דא מליאה בהפוך אהון . לא יתכן : ריז תמ"ו פנב) ותרגם אווקולוס
 דאמר כו' כבר הורגל שבזש זה כו"ל כ"פ בספר הגז . ריח

שם פ"ב) שפה ה' , בנין ראייה סוס כו' עד היא אינה בת' . שלש שעות הללו עשיתי להם
 מסגרת בספר פיקונין שלי , כל ישמעעו על פי . כי כל לשון זה משונה ומגונה . ובדי לי שאינו מדברי
 ספר התקונין העגמי (יהא מי שיהא) כי אם מסופר המעתיקו (כמו שבאו בו נוספות מנוספות לרוב
 כאשר הראתיך בעיניך אם אינן טרעות) וראוי לתקנו בדאי : ריט . שם וטהרו מסערא דכהנא וקדשו
 מסערא דשמאלא : הוא נגד הנודע משטת המקובלים : רך :

שם בסוף החקון ובגלגולא ל"ל אלא ארבעה : ר' יוסמן הוא מרא דשמעתא דא בגמרא דפנ"ש
 רכ"ה רי"ן פט"ה) וכר אסתלק עד א"ס דאינהו א' , מוונא דיליה לא בזכותא תליא מלתא ולא בחיי
 כו' ולא בבני כו' : דבר זה ומסוגה הוא זה : שראה כגורם בגמרא מזוני לא בזכותא תליא מילתא
 לא בחיי ולא בבני . מי שמע נזכר מי ראה כאלה קשות :

אנן ה'ב בני חיי ומזוני לא בזכותא כו' . רכב תמ"ה זבא) בחרי גלימי דסחיפי אהדרי הוא
 דבר רשבי' האמורא פא"ד . רך תמ"ה נדב) ולכל שלימותא ושלימותא דילהון אית רגעא ושעתא
 ודיעה כו' . מראה כדעת המעננים וזריך מקירה אם נמצא בכא"ר מענינים אילו . ואנכי לא ראיתים
 עד כה : רכב תמ"ו . קעא) אמר עלה כה אמר ה' למקטרים כו' . זה אינו מקרא שבזש מקום וכבר
 הותר שנוי זה גם ב"ה כו"ל . רכב תמ"ט קאב וליא אביו אלא קב"ה .

נראה חר"ו ר"ל . אולם בהגהות הקתניו , רבה שם קוב) דא דעבור עז ריו , עשה מלת
 עבור מלא יו"ד שלג כרין . רכז ח"ה קנב) והא ר' פדת ט"ם הוא . וז"ל ר"א בן פדת . רך ענינא
 אייתה צפרקא דמסירי . הגה גלוי שמביא ענינו של אמורא שיהא אינה ורות . אמר רשבי' התנא .
 וכבר שנה בו בר"מ . רכו . קדא) שנת דזריך כלאחר יד כל עובדהא . קשה להבין אי במלאכות האסורות
 בו קמיירי . הא כלאחר יד נמי מי ליכא איסורא . ומאי קאמר דזריך , ואי במעשה המותר בו .
 היכא שמעת לה , דבעינן כלאחר יד , איברא משכחינן כנה מילי דבעי שנינו . לא כלאחר יד מקרו
 ומאי כל עובדהא . הא ודאי לא דק . רכט קנב) אופה דאינה שר הפנים :

הרי תמיה אינהו הכא , חדא אופה דתמני' נקבה היא ותו אופה ואופים לא במאזינים
 ישאו יסוד רכט . עוד שם ותר מקטפת . לקבל מוחא דאינהו לאחורא כלפי כתף : הא תרי קולי יניבו
 בחלוקה זה . דרדיש במקטפת . וכולי האי לא אשכחן לצעלי הרמנים . רל קטא) ובעלה ויאל יואל ושוב
 הכי דור הולך כו' דא עמד"א . אינהו אזיל ואתי בגלגולא : הגה קרא דעורב דשלח נח . מפרש ע"ה
 שחורות כעורב . ודי בו זכות כפול . אף כי מה שהמשך אבל שכינתא . כמו זר נחשב . כלפי ליית עם
 ש"ל קנא ש"ל עמד"א על משה . דאינהו בדיוקטיה . מ"מ קשה הדבר לאמרו כמו שהוא כאן כלשון
 סתמי המרגיל ב"ה . רלז ע"ב) אסתלק היו ואשתאר ה' . צב"ד ב"מ היו הלילה . הוא רמז זר ורחוק
 רלכ קעא) סוד ועושה משם אלהים חיבת מליאה . שכבר הרגיל בו כ"פ . רל"ב שם קיסא) כגונא
 דדוד דאחמר ביה והיה כנגן המנגן :

ברוב זה נאמר בצלישע , לא בוד , ועיין הגהות . רלד ת"ע קיסב דראשן] ובג"ד אמרו
 מ"מ חד ה"ד עשה לו פרזוף ולבסוף זנב . הכי מרי מתניתיין לא ידענא להו . אלא רב ושמאל פליגי
 בה חד אמר פרזוף וחד אמר זנב עיין ריש פרק עשויין פסין רלה , שם קנב) ואחרנין דאתקריאו
 גאונים . זה האחר ידוע שמתחשש זמן רב אמר סתימת התלמוד , שאמר אמוראים היו רבנן סבוראי .

ואחריהם

ואמריהם עמדו באזנים. הלא ברור הדבר שהגאונים קדמוהו לב"ם הלו. וכבר הבאנו למעלה ראיית רבות וע'אומות. שא"ל להכתיבם שהיה מאוחר הרבה, רלו שם קמחא):

מכאן שמות הנקודות ע"פ הסוד (וכן בהקדמת ספר הלו זה) וכן שמות הטעמים שפרסם גם בס"ה כ"פ. וכן בספר זה ע"פ ס"ח. בידוע ששמות הללו עלו בידיו מכלל דורות האמוראים. כי אין ממש זכרון לראשונים, אם אמנם פסקי טעמים. ודאי ה"ל"מ הם כדאיחא פ' אין בין המודד מ"מ בשמות הללו לא נקראו, מלפנים לא ידעם. ולא הודיעם לא תנאים ולא אמוראים. לא נשתמשו בהם כלל בצעלי החלמוד. לכן אין לייחס אלה הרמזים שאמר עליהם בה"ס להש"י התנא. רלו שם קמחא) וכן בציגין כמד"א מימי אין לדיון אלא מה שעיניו רואות. הול"ל קרא רחיתם וזכרתם ובעיני הדיון. אין התכוון על עינים חושיים, אלא על עיני הל"ב. כמו ולבי ראה, דרך השאלה לא ראייה עצמית ממש, רלח קלא) דמרה ירוקה יהיה לחגברת. הנחות הללו לקוחות מתקנת הרפואה. לא מודע ולא נראה רמז מזה למז"ל בשום מקום. רל"ח קלדח] ועלת העלות. מואר זה מובא גם בהקדמת ס"ה. ומשמשים בו פלוסופי בני עמנו. לא מלאוהו למז"ל הקדמונים. לא במשה לא בגמ' לא במדרשים. ארנט שם ע"ב) וסימנך פתוחי חותם. זה שגור בפי המדקדקים שנתנו בו סימן לחמש ח"ב, לא ממלאהו לזולתם, רמ בחיקויים נושפים. תקון ב'. קנחא) ברשית ברא חיש דא חיל:

אך זר הוא, חיש ואיל שני מיינים. זה מן הכבשים וזה מן העיזים. והם כלאים זה בזה רמז תקון ה' ועוד לא תלין נכלתו עה"ה וגר כמד"א מי"מ אם רחית ת"ח שחטא ביום הלשון ממש מ"ש אמורא) בגמ' (ונראה שממנו לקח בשליה שהביא ג"כ מאמר זה בהפך ממה שהוא במקומו ובמקורו הראשון, כמש"ע ועיין בספר שבתות לו' הא, רמז קמחא) ופסקי הלכות דמלאכו בהו בבלוחא. הכולה לא מלאכו בהם כי אם המאוסים בעיני ה' ואדם, והכשירים כל הפניהם בהם. רמז תקון ט' עיני הגהותי. כו"ח דפוס וינייאה. דו"א עמוד ימין ולא כדרך השוטים הנוקמים אשה בתחלה אח"כ נוטעים כרם כו'. הוא דבר ה"ל דעות. אכל בגמ' לא קראש שוטים. אלא למדה ד"א חיתא למאן דאפשר ליה. כמ"ש שם בס"ד. רמז שם ע"א) בתריהו איגון דנקראים אישים:

במדומה לקח זה מלשון הר"ם בה"ל יסודי תורה. ואיני יודע היכן רמזו שם זה של מלאך שקראת אישים, עיין מוסר ב' לאור הטוב (מטב). רמה שם ע"ג) חילו של יחמק הוא דברא משי"ב כו' חיש. מה ענין חיש אצל עם חיל. וככו"ל. שם זרת המדברת זרת הנזמחת זרת השכלית. לשון החיזונים הוא, לא של חז"ל, אף כי של תנא אמורא, חולין הוא אללם ז"ל, רמז ע"א) והלא המלאכים נבראו תחלה, ואח דעה חיזונה. נגד מ"ש רז"ל בפירוש, שלד"ה אפי' ביום ראשון לא נבראו. שלא יאמרו מיכאל מוחא בדרומו כו', רמז יבג) מביא ראייה על שטותם של מחשבי הקץ, מקבורתו של משה, עש"ב:

דעריפא הול"ל מענין חישוב קץ עצמו, שהרי אפי' בשני קאים שעברו היינו קץ גלות עצרים שכתב בחזרה כ"פ. וכן קלח של גלות ככל. אמרו הנביא כ"פ בטרם היוחס. שיהם נאמרו בלשון ברור. ועם כל זה לא נודעו על אמתתם עד עת היותם. רמז דג) שם ולא"חכ הזכיר שמו ע"ד שהוא קיים לעולם כו'. הוא נגד מ"ש רז"ל ברפ"ק דע"א שש"א בטלים: ועיין הגהותי שהחללתי צעד לשון א' רמז לאד) תניא טבא צביחא סימנא טבא צביחא: הא דלא כתלמודא ספ"ק דערכין ועיין הגהותין. רב להכא) עמדה הארמה בכחה וטבעה:

מלח טבעה מזוויה בפי הפילוסופים והטבעיים לא מנאל ברז"ל. ועמ"ש ספ"ב דדה. רחא כנג) גלגול דמליק לחטון עיבור: ר"ל ד"פ גלגול. אך אין יו"ד במלת עיבור. וכבר הוסרה רעותה הקדוק אלל בה"ס, ככו"ל כ"פ. רב נהא) מהכח אלל הפועל כבר נ"ל. שם ע"ב בראשו) ברביעי. דא דוד כו' טד ע"ד בראשו, בחמישי למודש ה"א אכל יומא דא יומא דשבעות הוא:

הנה הו"ה לשון הכתוב ממשו ופירש ברביעי על דוד. וזה עוקר משמעו של מקרא לגמרי שאינו אלא רביעי למדשים, וכמ"ש גם אלל וכפירושו בכ"מ. ולא יתכן לנשות תחמו סיון. משמת רמז. וזהו דבר שא"ל להשמע כלל. אם אמנם מלאנו למז"ל בתלמוד דרש כיוצא בו בכחוב בשבעה בחודש. אינו דומה. שהם ז"ל לא סינו בחודש הזמני כלום. רמז סדג) וכתוב על אשר:

לא ידעתי איה הוא. רמז סבג) דכתיב את קול כפיהם כקול אל אלהיך ה' אין זה לשון פסוק ועיין בהגהותי. ענג בראשו) חשוך עבדך כו', אמר דהוא בחטובה. דומה שקרא חשוך בשוף ימנית. רנה עבג) חלין חרין מקטרנין כו' ישמעאל ועשו. מלכות ישמעאל לא תחפרסמה ולא תחפסטה בימי תנאים ואמוראים. כי היו לו ממלכה שפלה קטנה ויודעה, כחיל כ"פ, רמז כוברה שיר הירוש- יוב

יוב) ולבשר אשתם לבר ואוליד בנין עיין מ"ש על ס"ה (א"ח) רנו מדרש זוהר רות כוזב) והקב"ה מולידו ומקומו וסילון שמו :

כמדרכיה וילון הוא, שזוכר בנמרה פא"ד, רחג לעד רב"א אלמלא הוינא החס כו' פליגנא ואמינא מנאביה ולא מנאבי . ל"ע מאי דעתיא מי הוה פליג אקרא נמי, רנט שס מיד אמר הדרי בי , ומה משה ואלעזר וכו' דכתיב אשר לא ידעו משכב זכר המיו לכס . האי קרא בבנות מדין כתיב , עיין הגהותי , רס לגא) והקב"ה חס עליו ושלמו למקום שנקרא אדמה . ושם הוליד את הכל : זה שלא כדברי תלמודנו וכנ"ל ב"פ . רסא למג בראש) מה עשה הלך לו אלל סזקויה : לא ידענא מאי שיאטיה דסזקויה בימי יורם בן אחאב , רסב לעב) דא הוא נעימו דאורייתא . עד רחאו ישראל למרה כו' כרין אמרה אורייתא כו' :

פישתא דא מהפך קדמא . אזלא בחרא קמה . רסג מענא) ואני אפחה לך כו' : עיין הגהותי רסד שס ע"ד) מי נרר מים זה אלישע שרפא המים . יש כאן ערובי דברים . כי מי יריחו לא רפא אלישע בשמלה . במלת רפאס . אך מי הירדן הכה . ויחסו בכה שמלתו של אליהו . רסה מוזב) על התעורה . תעורה זו תלמוד ירושלמי כו' ועל התעורה . זו תלמוד בבלי זו ב"ב רחיה בדורה . שזובר אחר התלמוד , אבל זה הלשון . עלה כולו קמשון , בודאי אינו מדברי חכם כל שהו) שמלפא הלשון והדא : נושי מדברים הללו . אי ליעינים שכך רוחא . אשרי הפתאים העורים וברוך ה' שהכה אויבי הדת בסגורים . יגידו לא מבקשי ה' , אוהבי נפשותם באמת . היאות לנו להניה כל אבני מכשול שטמנו לנו ספרים מגויים בנמסחים , רסו בחו"מ , דא) ובהאי שמא הוה רבה עוקר הרים דבר זה הוא בסוף הוריות :

דא נמי ודאי לא רשב"י אמרה . שס חזר על אוחן הדברים שבספר המבוא המוזכרים בתקון ה"א מספר התקוין יסן עפ"כ . רסו שס ע"ד) רחיה רחיה חוספא י' מתייגא כו' , אין במלת רחיה שני יודין . רק קלח הסופרים נהגו להטיל בה יו"ד שניה שלא בדיוק , רסח מא) חומרא אחקרי מתייגא ולא משמאל , אפכא מסבחרא , ובסמוך הפך ושינה מדחו , עיין הגהותי: רסע יעג) רגיע בהפוך אחרון עיקר : אין לזה עיקר , כמש"ל ב"פ , רע יא) נשחמש בנמור כוזב ספרים : לשון זה לא נמצא בשום ספר בעולם רק בסת"ה בשער עבודת האלקים , והוא ז"ל היה מחבר ספרדי רעא שס ובנין דלא בקיאיין אלין דדרא בחרא שוויין חרי זוגין דתפלין : הרי גם מזה רחיה נלחח על חבור תקוין ס"ה שהוא מאוחר במאחרים רע"ב עב) ואיהי מליאה , דהכי אחרון דאלהים כו' כגון אני מליאה :

אינו כפי הכתוב , וכנ"ל ב"פ אף חס אמנם גם בספרי מקובלים אחרונים נמצא בואח וכוה גם ההכח הגדול בשי"א נטפל או נכשל בכאלה , עיין [פכ"ג] בני' עם קדוש וככה נחמיה בן חושאל אמר שהיא בנספר דיין האמת , בשווי גמור , והוא לא ידע או נעלם ממנו מקרא שכתוב , ודין אלמנות חלס (ס"ח) שאינו בלא ביו"ד אחת בלבד , וכה משפטו בפלס חורא גנב בשלמים. רענכ ככה עוד לא (פכ"ב) דע כי מלת עיבור מתחלקת לשנים , ע"כ רי"ו , ולפי האמת אין יו"ד בתיבת עבוד שהיא בשקל דבור לבור הדגושים :

ין מס' התקוין היא לו כנ"ל , וי"ל דרוקא כמ"ש בהגהותי רעד , שס באותו עמוד . כי כל בשמים ובארץ , ותרנס ואנקלוס דאחיד בשמיא ובארעא , גם זה אינו , ואווקולוס לא תרנס כתובים כנודע מנמרא ריש מגלה , ותרנס רב יוסף שעל ד"ה בדינו הוא , ולא נמצא שס כלשון הזה אבל הפסוקים ההם מתורגמים בו ' קרוב למה שדרשם רב שילה של הרואה , רעה עג) , אלון תרין בגלגלין אחרין מסורה זעירא ומסורת רברבא : כחן עושה סוד על עיני מס"ק ומס"ב ואופן מנהג הסופרים בכתיבתן , שמש"ק היא הנכבחה סביב אותיות הפסוקים , כמו שהיא עדיין כתובה ב"ד המקרא וסביבותיו , וכן אמר בה"ס להלן אזיל וסתיק לון סחרי דאחרון :

זה באמת נראה הכל , לבנות על זה יסוד סוד , רעו יטב) דהוה מאני דרבנן דבזו . לשון גמרא ריש ברכות , רבא אמרו , רעו שס סוף ע"ג) ואוקמוה דמאן דמתעסק בנמרא כאילו מתעסק בכולא . הם דברי ר"ח בחו' (ע"ז יטב) אהיה דלעולם ישלם אדם שנתיו , רע"ח כו"ד בראשית קרע כו' י' מן רגיע אינו עיקר . כבר נז"ל שזה שנוש , אבל כאן נראה ש"ס הוא , וי"ל בלי יו"ד כמ"ש שס בהגהותי , רעט ק"ב) זוכר עוד עיין ר' פת , וכנ"ל ב"פ , רעו לאא) תרין אמוראי ברקיעא , בפרק הספינה , והנה גם זה אינו מדברי רשב"י , רפ לרב) כנוונא דפרעה במגרים דאמר למשה ולישראל , שלח מעל פני ויאלו :

אין לפסוק זה (שהוא בירמיה ט"ו שנאמר לפורענות) ענין כאן אלא הפסוק ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם : אחר שהגהתי סיגים מכתב , נגלה הכסף הרקיק , וסיים בדבר טוב ואמתי רפא

רפא לטב) אלף שחיהה צדיק כו' ואם ח"ו כו' אינון רשעים כליבו עברין כו' וחזרין עלמא לתוהו וצוהו ושלטי עלייהו בנחריה לדריק ס"מ כו' שלטין נביאי הקרן . ואם דרז דאמת לא מנהיגין ביה . אסחלק מנייהו ושלט' ענייהו שקר . ואם דרז דנבורה לאו גבורים עומדים בפרץ , אסחלק אמת מנייהו ושלטים וכרסיה עלייהו כו' ואם דרז דהסידות לא מתנהגי בחסידות . שליט עלייהו גזון וגזיל להו כו' אם זכיון דרין לאתנהגא אבחריהו קב'א , מתנהג כהין כההוא דרגא טבא . וא"ל , מתנהג עמהו כפוס עובדייהו דרגא בישא , ונב"ד מפי עליון לא תאל הבעות , ובכל דרז ודרז יהיב לן הטוב והרע כפוס דרגא דרזא , ורזא דמלא הגה נחמי לפניך היום את המיים ואת הטוב כו' עש"ב , זהו דבר הגיון ומיושר . כמו דברי נבואה , בודאי רומז בזה על כת ש"ץ שר"י שנתחדשה בו , ואריך שמירה ואזהרה יתירה :
רחמנא ללן :

פרק חמישי

אלה הם פרטי ראשי הדברים החמומים הורים שבא לידו מדי עברי על ס"ה אגז טפא רשמתי כי עדיין לא נהני הונון לשום עין עיוני עליו כראוי כל האורך . והסאחרי גם חיזה פרעים שזכרתי בפרק הסמוך (אשר אם אמנם אינם מעטי הכמות, אכן בערך ספר גדול ועגום כזה, בטלים הם כמעטם אלו, והיא עגמה הראיה, שהם דברים מזויפים. לא אמנם זה"ס העקרי כלל, רק אחד ממעתיקיו, הבליעם בו לו לאו קו לקו, או המה כשגה שיוזא מלפני השליט, וכבר העיד האר"י ז"ל, שאפילו המגידים הקדושים, אינם נקיים מטעות, וכחזו ובמלאכיו ימים חלה (ואין משגיחין אף צב"ק, לשנות אפי' קומו של יו"ד חורה שבכחזו ושבע"פ, שקבלנוה דור אחר דור עד משה מסיני, שכשעברנו מפי ה', שלא לסור מכל דבריה אשר הורונו ומין ושמאל, גם משה שלמה שנינו ביושבי זה"מ, אחר מהם משמרת, שקולטת את השמרים, מכלל שגם בבית הגדרש חי אפשר לבר מבלי חזן ופסולת, אבל מאחר שרובי ככולו (כנ"מ) יתן אוכל למכביר בר נקי כח"ב טהור מנוקק שבעתים, הכו ממתקים וכולו מממדים, הגה הוא בקדושתו עומד, סודיו ורמוזיו ופשטיו ומורויו עין רואה ולב חוהד, ורובי היופים אשר באו אל קרבו אינם מוסיקים כל כך, חזן מקצת פרטים מעטים, כששנתי סניג גמורים סופסיתא דדהא, שראוי להסירם ממנו, אך כל השאר קודש קדשים בלי ספק, יהי מחברו מי שהוא, קדוש יאמר לו) שמאלתיים בנוף הספר האלקי הלז, שכולו מיוחס לרשב"י, הלואי שיצדק במקלותו, כי אמנם לבי חלוק עלי בזה, ולא אוכל להאמין בהשלט, שיהא הפי' מנקשו מדברי התנא הדוע בשם רשב"י, ככולא חלמודא כמש"ל, כי הלא עכ"פ גם הדברים העיקריים בש"ת שבו, והנראים יותר אמתיים ורחוים ליהותם מיוחסים אליו כנ"מ וראשונה, מיוסדים על שמות רב המנוגא שבא ורב ייבא שבא, כנראה בכמה מקומות ראשיים שנצטו דבריהם בשמס, בימוד בהקדמת הזוהר, ובאדרתו ובאצטא דמשפטים ובדוכתי טובא, ורשב"י דוואר הוא שאמנם בשמס דרב רה"מ ור"י, וכן ר"א בנו אומר דברים הרבה משמס, ולא זו בלבד אלא גם משס בנו של רה"מ שכבר נפטר לבני, אמרו הם בשמו סודות עמוקות כנודע, (עיין הקדמת הזוהר (זא) ולא סוף דרב משס בנו, אלא גם משס בן בנו, כנ"מ בפ' ויחי הר"מ) אבל גם בשס בן רב ספרא (פרשת תרומה קסט) ור"ם גופיה היה אמורא אחרון, ואינו תנא כלל וזה אפין בו ספק שרבי"מ ור"י היו אמוראים וידועים הם בחלמוד, שהיו חלמידי דרב (על בן כהנא גם הוא אינו רבי אלא דוואר בשום פנים, עם שכן חשבו רבים) ורשב"י האמיתי קדם להם כמה דורות, שהוא מת לפני דבית הקדוש חלמידי, שקבל ממנו, והאריך ימים אחר רשב"י, ורב קבל מרבי, והי שנים רבות אחריו, וחלמידי דרב רה"מ ור"י, הני"ל המה קברוהו, כמו שזכר צב"מ וצנ"פ, וכן כל שלשלת דורות הללו מבוחר בחלמוד, ואיך א"כ יאמר רשב"י ואפי' ר"א בנו, משס רה"מ וצנו וכדו, לאחר שכבר הלכו לעולמם) דברי סתרים, זהו דבר שאין לו שחר באמת, גם רשב"י התנא היה מקומו קבוע בא"י, ואלה האמוראים ידועים וקבועים בצבל (כמפורסם בחלמוד, וכן בס"ה עגמו מבוחר בפ' ויחי (דכה"א) אמר ר"ש חי הכי בצלאי טפשא ינדעון מלין כו' ינדעון שבתא דרב המנוגא (י"ב רב ייבא) שבא, כד אשתכח בינייהו עש"ב, ומס מבוחר רר"ש בצבל היה, וכן חבירו של ר"ש דס"ה היו מגוים שס כמו ר' יהודה שהיה נמסר (ע"פ נח מנ"א) ומסר (ע"פ נח מנ"א) בצבל, וע"ס נך לך (נב) ז"ל גם רבי אבא היה מאוי בכפר ערשא ומפורש צנדרש הנעלם שכפר ערשא היא מחאל מחסיל) לא קרב זה אל זה, לכן על דר ההכרח ומאומדנא והשערה אני אומר שרשב"י דוואר אדם אחר היה בזמן מבוחר, עם שגם שס בנו ר"א, הא ודאי כה"ב חיישין לתרי יב"ש, וגם אם משולשים הם. הא חזן נמי, אם היו משולשין, וזה יותר טוב בטוח, מלהניח חרי רה"מ וגם חרי ר"י וכולהו בצלאי

בדור אחר לפני רשב"י, ובימי תנאים קודמים הרבה, שצריך לסבול זריות רבים, הלך טוב לבחור
 צמנטוס (עם שלח פעלס ממני שבהקדמת הזוהר (ד"אב) משמע שמדבר מרשב"י התנא דווקא,
 שמה אותו ספור ושאז כיוצא בו אשר באמת עם רשב"י האמתי הקדמון, רפ טוב מנאחי מסייע גדול
 שיש בו ממש, למחז ולקיים ולאשר האומדנא שלי, הוא האלקי במ' ברות מנוחה (שהעיר עליו
 הא"ר' שדבריו דברי רה"ק) וכזה בפתיחת ספרו שידיעת והשגת שם המפורש נמסר מר"ע לרבי
 יהודה הכשיח, וממנו נשכחל עד שבא לידי החכם רשב"י, שב"ס הלן מעתיק נ"כ לשונות מס"ה
 (ולא רחמים במ"ה שלנו) בשם החכם ר"ש, ולא קראו התנא ר"ש, ור"י השיג הלן הוא למד
 חזרה מרשב"י התנא, כמ"ש כשהיינו למדים חזרה אלל ר"ש בתקופ כו', והפטר ימים רבים לפני
 רי"ה, גם ר"ח בנו נפטר לפניו, כמ"ש שרבי נקם לישא אלמנחו, ואיך הפך ב"ס ברות מנוחה שלשלת
 הקבצה על פיה, ומנה שם הרב"י התנא מבייתים, זו רחיה גדולה היא אלי, רפא אולי היה
 רשב"י דוהר ובנו ר"ח, בלגוליו או ילדיו נשמותיהם של התנא אשר נקבו בשמות הללו, רפב חיך
 שיהא אין מנוס מלומר שהיא היה אחרון בדור אמוראים, לכל היותר מוקדם, ולא מפני כך ירדו
 ממעלתם הסתרים והסודות שנאמרו בזוהר משמו, כי גם דברי אמוראי ורבנן סבוראי ואפילו גאונים
 [כך זמן שלא נחשבו ציניהם צעני חכמות מנויות, ונעדרו הקבלה הנכרת] כולם משיבים אלנו
 כדברי תנאים הקדומים, כולם נחמו מרועה אחד, אם אין ציניהם חולק ומחנגר, כי במקום שיש
 חוקקין, אפילו דברי תנא קדמון לא יעמדו, ובטנו דבריו המרובין, שאפילו הגדולים שבכל שלשלת
 התנאים על כזמן מנמא, כשהיו עומדים על דבריהם נגד הרבים, אפי' דבריהם קלים, כגודע
 מעקבא ב"מ, ור"ח הגדול, שבכל הכני ישראל אין ערוך עליהם, אל"ל רשב"י האמתי שהיא תנא
 מאוחר, ועם כל מעשה תקפו ונבחרו, לא זו בלבד שלא הוקבצה הלכה כמותו, במקום שחבריו
 חקוקין עליו, אלא שמלינו גם לאמוראים צעירים ממנו, שאקו על דבריו אף בנבלה, כמ"ש במ'
 שבועת העדות [לד"ב] אהיה דרש"א חייב כאן, והייב בפקרון, מחכו עליה במערבא בו', ואסקוה
 רבנן בתראי לחובא, והיבא דשפיר אמר שבחיהו ואמרו כל דילידא חמיה כ"ש תליד (מכות יו"ב)
 ושבר מלכא נמי קלסיה ואמר אפריון מנטייה לר"ש (שלהי מניעה) ובפר"י [סע"ב] אמרו יותמו לר"ש
 ברכות על ראשו, על כן אין זה מעלה אמוריד בציחית האמת, כי נא נופל הוח מהתנאים, בהיותו
 אמורא או זולתו מקובל לאמן מקוים ומאושר, חכם יודע פשר, כך אני אומר אודות מחבר ספר
 הזוהר העלני וראשון, [כמתחתיין, תוספתא, אדרות, ספרא דלניעותא, שבא (הוא עושה סוד על
 תיבת תניא המניו בגמרא, וכן נזכר בתקונים מזה הרבה, ועוד בשבא מזכיר ברכי דרבנן דשלהי)
 ינוקא, סחרי חזרה, הכלולים במ"ה) שדבריו ודאי קודם קדשים, דברים שהם כבשמו של עולם תחת
 לשונו, דברי אלהים חיים מתחו ילאו כבושים הללו, עמוק עמוק מי ינאחנו, אלהי די רוח אלהין
 קדישין ביה, ולא כל מוחא סביל דא, וטודע שאפילו הא"ר' ז"ל בתחלתו כמה היה צריך לטרוח
 וידיעה עלמו בהבנתו שזמן מנחה, ואף גם זאת אחר שהופיע רוח הקודש על הא"ר', והשכיל בשכמה
 זו יותר מכל אשר לפניו אחר חתימת חזון. אמר בשעת פיערתו על הרח"ו (תלמידו ממלא מקומו,
 לאמן ביחו אשר לא יזה ידו מתי"י של רבו) שיש לו רק מעט מועד ידיעה אמיתית, בכללי חכמת
 האמת בשרשה, ומשאר ההגרים תלמידיו, שלל גם ידיעה מועטת בחוגה ורופה, ועם היותם כולם
 חכמים ונבונים מקדיים קדושים יודעים את התורה ומזו ליה לרשב"י הא"ר' מנפניו, ושמשוהו וקבל
 ממנו פ"פ ועל הארץ הקדושה, אכן יחמי דחמיה מה נענה אבחריהו, ניגע ולא נגע בראשי שבנו
 לקוטי אורותיהם, וכל זה אני אומר אודות הזוהר האמיתי הברור, אשר אמנם גם הוא צריך בדיקו
 יפה ועיון טוב, לידע אם לא נחשבו בו ג"כ מן ותנן ומספוא לתמורים, כאשר הרחתי לדעת ששלטה
 בו ידו זרים, עכ"פ בחיזה מקובעת ממנו :

פרק ששי

ח אב"ר הנוגע לבצל חבר החקוין ורעיא מהימנא (שמהרס ודאי אחר הוא כנ"ל, ולשונותיהם
 מעידים זה על זה, שמצטנן אחר יצוא) שהוא היה בלי שום ספק בעולם, אחרון יתר
 הרבה, מצעל גוף ספר הזוהר הראשון בזמן ובמעלה, שכן זה האחרון ר"ל בעל ר"מ' קוראנו בזוהר
 חבורא קדמאה, אל"ל שהוא מאוחר לחבור הגמרא. שכן מביא מנאמרי רבה צ"ח, ושונדא דר' דרת
 (הוא דרצ"פ כנו"ל) ומביא גמרא דפרק הרואה (עיין בהענותך קננא) עוד שם הואיל משה באר
 הפסוק וימרו את חייהם וגו' עד בפרך, דא חיקו, וההללה של וחוכן לבנים תחנו, ודא כספים
 לבנים [כך קורין מטבעות קטנים, בנ"ל וויישה גראשין, ע"ש הלובין מהמת שרובם מכסף, ומעט
 מזכר

מוער נחושט מעורב בהם, והם טורחים בל"ג, גם נקראים ארניש, ע"ש הכסף] נפש היפה בהם קנה, אשטניס אזי ודעתי קצרה לסבול רמזים כאלה בתורה הקדושה האלהית, לא אוכל לצייר פנים של זעם כאלה, ומלבד שהוא רמז של הכל בלי ספק, עוד יש בו שבוש בדקדוק המלה, כי לפי הלחמי הטפלה, ז"ל שהיה קורא לבנים הבי"ח קמונה, שהוא שם הרבוי מן לבן, לא לבנים בני"ח זרויה, שהוא מוקבץ מן הכבדה לאבן וכדי בזיון וקצף למקראי קודש, וכבר ראית ג"כ שמוכיר גאונים. ב והראינו ג"כ צבירור שאין אחריו צירור, שמוסרים ספרים הללו, ע"י חכם ספרדי בזמן מאוחר מאד, ועבר רב עלה אחס מספרי מחברים ספרדים ומחכמי חזוניות וטבעיות (כמו מ"ש בפי' תרומה לקב"ה) מענין חלוק המזון בגוף וארבע לחיים, ער"מ פנחס [רל"ב] וכן בפי' שלח כנ"ל, וב"ח פנחס, הרבה זה הענין. ודמיונו בזוונות הקרבנות, מקורו לקוח מן הכוזרי כנ"ל, ועיין סולם שלנו, וכן מש"ע בפי' פנחס (רכ"ג) שאלחא אחרת דודאי אנו קריבין למלכא ע"ש פסקא, וכן הדבר במש"ע שם (ריחב) השאלה מהתנועות היהודים במת למודם והחפלה, לקוח הוא מן הכוזרי (שם מ"ב ס"ג) ועיין בסולם [אם יראה אדם להתעסק ולומר ששכחתי לקחם לדברים הנ"ל מש"ע ור"מ, או דילמא בר מזילה הוא, לא אריב עמו, רק כך דעתי נוטה] אלא ששם"ע עושה על כל הדברים הטבעיים סודות, ומבאר שורש הענינים למעלה, והוא דבר אמת (כמדוע שכל עניני החסותים, הם כל העליונים) ועל כן חלףן דילין גדול, ואין בדרך כלום [והיא לואח ר"ע לרשב"י וכן מוכי' צחקונים מאדי דקדוק, ויודע שחכמת הדקדוק נחמדה זמן רב אחר התלמוד, ונמנעת חמלה בין הספרדים, ה"ה בן חיוג, בן לברט, בן גאנח, וכן נמצאו בו מלת פלוסופיות ושל חכמת הרפואה דוק ותשכח, הטבעיים, וכן מוכיר קצת הנחות של אסטרונוגין בזיהה נקומות, כאשר ארריך עוד להלן בח"ב בס"ד, ובחקוני ז"ח בסופן חמנא מחלוקת הפוסקים בפירוט סוגית הגמרא, צענין סדר הגמח פרשיות החפלין בתיבת, ושני זוגות של חפלין, וכן צענין חלוק ברכות דחפלין שנחלקו בהן המפרשים והפוסקים, והכל הולך אחר להעיד דבר מקור מנחשו הממודש בזמן אחרון, היא המחבר מי שהוא, ועכ"פ הוא ערכב הרבה דברים משלו גם בחוץ גוף ס"ה, גם עלו בו עשבים מרים ומדושים משובשים בלי ספק, ולא ידענא מנו המנציא, אס נוספו ע"י סופרים מעתיקים או היו כשגנה שויא מח"י השליט. ג וכבר עלה בדעתי שיוכל להיות מקור חבור זה, מספר פלאות ההכמה, שהיה כמו כן מחברו ספרדי, ובזמן אחד עם ר' משה דיליאון, גם שיהיה במקום אחד נמצאו, שכן ר"מ זה היה דר באילוף, וכן ב"ס הג"ל שממסר לו ממניד רומני או מלאך, ונקרא כביא די אוילא, כמ"ש בחש"י הרשב"א, הגנתי ענינו כלשונו ב"ס הקנאות יע"ש, ונראין הדברים מכוונים גם עם מספר השנים שהיו שניהם יחדיו וה' היודע האמת, ואפילו יהא כן בזמנא, אין כל הדברים שבו בטוחים מן הטעות, כמ"ש האר"י ז"ל על מ"ש המניד להרבי ז"ל, וכבר נחערבו הרבה מדברי ר"מ בחוץ ס"ה עלמו, באופן שקשה להבדילם, ולהכירם מן הלשון, אס לא מהענין, איך שיא ודאי דבור אחרון, ובספר דווקא, נחבר הר"מ וספר התיקונין (שמחברם אחד בלי ספק בעולם) וכן רמז המחבר בעלמו כמ"ש סוף חקון ששי דהאי חיבורא דיליה עמיד לאחגילא בדרא בחרזה בסוף יומיא, וזה לפי שנתגלה בחלק הששי, שכולו ראוי לנאולה אס יגרום הזכות (משא"כ אלק התמישי שגור כולו לגלות, עליו נאמר נחני שוממה כל היום דו"ה (כמ"ש בס"ד ברה"ק ובע"א) כן נקרא אהרית הימים, אף אס בעזותו ילאו מה שיאלו:

פרק שביעי

א **אכן** מדרש הנעלם זיפו ניכר מחכוו בלשונו, וענינו, ושמות האמוראים ותנאים צבליים ירושלמיים המזכירים בו צבירוביא גדולה, ובלעגי שפה ידבר, חליו מדבר עברית וקלחו ארמית מזויפת, מתדמה ללשון זוהר, וחלופו נרנש מאד, וכן העיר ר"י דמן עכו, שאמר נמצא בס"ה בלשון הקודש הם דברי זיוף, אבל יש בו גם לשון ארמי משובש בודאי, ב ועם היות דבריו ג"כ רובם ככולם אינן מזויקים ומפסידים לנו מאומה באמונתנו, מכל מקום איני הצעיר אומר הדין עם מהרש"ל בתשו' (ז"א) אע"פ שלעג עליו הרמ"ע כ"ע בחשו' (ק"ג) ואמר עליו עני היה באותה שעה, אמרתי אני, עשירות הממון וגדולתו של הרמ"ע גרמה לו, לבעות עזות רבך ברול בישראל, ואס היה צעניו של עשיר עני, עז"כ ורל (שעושה עלמו דל על ד"ח) מביין יחקרנו, אשר דבר כחובתו ודבריו ראויים חלו ויפה כמו של הרמ"ע נפשו צניע, סאל היה עד ממהר לקבל כל מדרשי הנעלמים לאמתים מוחלטים, ואחס עם ס"ה היה לבו שלם, כמ"ש בתשו' על ענין הטונין המנוורות, ועם היות המאמר ההוא ודאי זיוף, כמו שהעמיד בר סמכא עליו שנעשה בימיו, וכמש"ל, ג כללו של דבר העולה יהמנא

והמשא ומתן וויכוח ה"ל, הוא זה, חבור ספר הזוהר המודפס, כולל שלשה ספרים, האחד והקדמון לשלשתם. נקרא זוהר בעצם וראשונה, גם הוא מחובר משלשה חלקים, הראשון שבראשון אין למעלה ממנו, והם מאמרים קצרים נפרדים, בהם גזוו הקדמונים כללי המכמה בדרך קצרה סחומה וסחומה, והם נקראים בשמות מתחילין, חוספסח, ספרי תורה, המדברים בלשון חידה עמוקה, והיו חפסות בידי יחידו גדולי דור האמוראים, הם הראשונים שהחלו לכתבן על ספר כלשונם, והגיעו אליהם בקבלה מן הקדמונים, תנאים ראשונים עד הנביאים ומשה מסיני, וספורי איזה עשיות שזכרו בו, יוכלו להיות מרשב"י הראשון, החלק השני שבראשון, גם הוא זך כתיב למחור, בצבור מקראי קודם, פירושי תורה ל"ך, והאדרתו, היו למאורות, גם בכללי כממת האלות, וככה ספרא דלניעותא, ונלוו עליהם הסבא ויוקא, כל אלה חוברו מן החכם רשב"י אחרון, בזמן (אמוראים, או אחריהם מרבנן סבוראי היה, או בימי הגאונים) וגדול במעלה, ותלה דבריו באילן גדול רשב"י וזכו התנאים, או היו שמותיאם כשמש, ויכול להיות שהיו אלה המאחרים, בלגובי בשמות התנאים הקדומים רשב"י וזכו, או נצנה בהם רוח מבייתם, ונלוו אליהם גם בשמות דייקים מנ"ע, שסייעם בחבור הדברים, והסתרים, וכל אלה לשונם ארמית צה, אך השלישי שבראשון, אין למטה ממנו במעלה וזמן, והם הנוספות המזויפות שבס"ה, אשר שחו עליו סופרים ומעתיקים, דתלו ביה זוקי סריקי זוקים ומבולקים, כגון שלחי פ' ויחי, ור"פ שמות כמה דפיין, כמש"ל בצבור, כי בלשון אחרת ידבר, מה לחנן אח הבר, מלבד שאר שבועים ועשיות קטני הכמות חיבות או איזה שורות או שחי שורות מפזרים אחת הכה ואחת הגה בס"ה, ששמום בחוכו והחביאום בו, ולא נודע כי בזו אל קרבו, כמו ב'פ בראשית (פ"א"ב) האי אמרתו בקדמיתא יתבא בראש אמיר כו' :

ש"ת שורות ומצי נוספות מזויפות הושמו בחוכו מאיזה מעתיק הספר שהיה לו קצת ידיעה שכמה, ניכרים והדברים למבין מדעתו, שאינם מגוף הספר, וכאלה אלה נמצאו רבות מאוד על פני ס"ה, וכבר הוגהו רובם, והוסרו מן הספר ע"פ הגהות ד"א, מ"מ השאיר עוללות, וגם הגהת ד"א אינו לרופה בכל מקום, כ"פ נוסח הראשון טוב חואר וישר יותר, כמ"ש אצלי ס"ד בס"ה שלי, לכן אין לבטוח בהגהתו בהחלט, לפעמים חדש מפני ישן חזויא (והנה מלאחי בס"א"ב פ"ט, כתב בשם ס' משרא קטרוין וז"ל, אל ישתבש חרם במאמר כחוב בלשון הזוהר, פסוק ויהי בנסוע הארון והבא אחריו שמהשב בו הקן, ע"כ בטוחים שחי גויין המנוורות וכו', כי אני מעיד כאמנה שהמאמר ההוא לא חמלאהו בשום ספר ישן, כי בדור הזה נעשה המאמר ההוא, ושרא ליה מריה למי שחברו, כי אני ידעתי את האיש ואח שיחו, עכ"ל) השני : גם הוא כולל שלשה ספרים, והם תקוני הזוהר, רעיא מהימנא, ופקודין, שלשתם דרך אחד להם, שפה אחת ודברים אחדים, למעברם כמו כן אחד ממש, חובר חברים נחוכים, והוא היה עכ"פ חכם מקובל ספרדי מאוחר מאד (בכמו שנת חמישים ואילך, לאלף השני) אם הוא המקובל ר"מ דיליאון, או שמא חבירו בזמנו, וטעמו במקומו, ר' ניסים בר אברהם. המכונה צביא חוילא, אשר הי' כורוח, מגיד אליו דברי סחר עליון, צנניין המגיד של הרב"י ושרא מגידו בעלטה, כמ"ש בתשו' הרשב"א, טיין בתק"ה מ"ש צנניין זה בס"ד, אל טובים השנים, ושהיה להם שבר טוב בעמלם לשם שמים בחיבור זה, בימוד מאמר שר' ניסים איש הרות.

היה משולל מכל ידיעה ולימוד, לא ידע ספר, לפי עדות אביו והגדתו לרשב"א) אשר על כן היה חסוד מאד אלל הרב הגדול רשב"א באיזה מין זיוף שיהא, אפי' רחוק מאד, כנראה שם, שלא בעת לב בו ולא האמין בדבריו. ולכן העלים מאחתו, ולא השאיר שמץ דבר, מאזותן ריזין שגלה אליו המאלף שלו, והציל עייניו, וזו כשגנה שיואף מלפני השליט, כי אין ראוי להעלים דבר כזה, שהיינו יכולים לעמוד ממנו על האמת, ושורש דבר נמנא בו, וזו הערה לדוגמתו בקצרה) והיה לרוב לחכם בקי יודע והגיל להעלות הדברים על ספר, למחרם ולסדרם ולהמליכם יפה, וכן הלשון, אל טובים ספרים הללו השניים, מתדמים לראשון שבראשון, בשפה ברורה ולשון ארמית צה ורופה), לכן יוכל להיות שנתחבר ר"מ עם ר"צ והשתחף בעסק מזהו זה, להוציא לאור חבור הלז ולהביאו לשלמותו, ונקרא על שמו רעיא מהימנא, לאשר על ידו ילא כלי למעשהו, וכענין שקרא הרמ"ו ללמודי רבו הארי ז"ל. על שמו עין החיים, ושמא יתח לו רשות לר"מ מן השמים ע"י המגיד, לעשות כן,

קך אני אומר מסבא והשערה, ע"פ הכרח הראיות המצטרפות ומשכימות על כך :

ד' הספר השלישי נקרא מדרש הגעלם, ועלמול"ת אין מספר ענינו ואותו רחוק ונפרד מהשנים הראשונים, עם שרונה גם הוא להחממות להם בצפונק לטונו, ובקוף צפני אדם, לנגע לשון פעמים הרבה מורכב מעברית וארמית, שאינן עולות בקנה אחד, ומראיהן רע, וזוהין יכיר גם מאיכות הענינים, ומן השמות הברזים, שכינה בהם בעלי הדברים החמומים וזרים, כדי לתלות באילנות גדולות

זה נראה לי ברור, ולכל אשר עינים בראשו ומוח בקדקדו, וכנז"ל גם מעדותו של הגדול ר"י דמנ עכו: ה עם כל זה גם הם לא רחוקים מכליותינו, ואינם מפסידים כלום באמונתנו. (אך מה שכתב בפי' חולדות קלוא) מענין סעודת לויחן, אינו נמלט מחלונה כי זו נחלו האזורים כת ש"ך שר"י המאבדים עמנו לדעת והולכים לבית המדרש לקלוט את השמרים, כדי להניח לב בני עמנו וההולכים לחומש וקרואים אל הסעודה המזומנת ללדיקים כפשטי המקר' ס"ם איוב וס"ם ישעיה ופי"ד רבנות ושאר מאמרים המודחים כל עינים והשדלותם להניח לב ב"י מן העבודה: ו שלשה חלה לא נפלאו ממנו. שלמים הם אתנו, כפי הכנתו ומשמעותם אלנו, אמנם הדך השהו שבהן, שבכולם נכלעו ונטמעו הוספות מחודשות מזויפות, שאינן מנוקם הספרים, נפקא מנה למרמי מדידהו אדידהו, כמ"ש בס"ד בספר השבט לכסילים, ושכאם ינאלו בהם חסרי מדע ריקי מוח איזה דברים מעים מאמונתנו, ומטעים את העורים הזמרים דרכי מות ומחפשים אחריהם בסדקים ובחורים, כמו שאירע לכסילים משוכים מוכים בסגורים כח ש"ך שר"י שנשלו באבני הטועים בספרים קדושים ה"ל, כמש"ה ופושעים יכשלו גם :

ומערה ידעו בני ברית חסובה כללית (לכל לשון תקום אתנו למשפט) כי אין אחריותם של הספרים החינוכים הטובים האלה. עלינו, ולא החיוב מוטל להאמין בכל אוחן דברים זרים, אחר שלא נמסרו לנו מאבותינו ורז"ל בפומבי, מי היודע מולידים האמתית והממליאם, אחר שנחברר לעין השמש, שנמאלו בחוכן ערובי דברים שלא נודע מי ומי שהוספים מדעתו ובדאם, (ואין זה דבר חדש בחבורים, שככה נמאלו לרוב שנחלו באינן גדול, כמו שקרה בכמה פירושים מיוחסים לרש"י בויק, כמ"ש בהקדמת עץ אבות) וכן לרס"ג כמש"ל, וזולתם רבים, זוהי דעתו בענין אבות הכולל הלו, שהוא ודאי זוהר כשמו, מאיר לבות אזהבי חכמת האמת נשמת החורה, ואזהביה יאכלו פריה. ימוזו משדי בינתה. דבש וחלב תחת לשונה, עץ חיים היא למחזיקים בה: אור נוגה עליהם יופיע כל לשון תקום אתה למשפט חרשי, אולם פושעים יכשלו בהעם מנעשו להפריע, משכימים לפתחה דים לבאר שח ולפושעים יפגיע, פגיע נגבי בני אדם לנבז יכריע, ולישרים סודו עמם לשחקים ירקי, צדקות טוב אותם ישיביע, שבע רזון מלא דשן עליהם ישיביע, והמשכילים יזהירו כוזה הרקיב ח אחר אשר עזרנו בו עד הגה לברר ולקיים דברי הבטחנו אשר נדרנו בספר השבט, ולגדרר בפני כל עקש לב ונלוז פוחז וממאר, סוס מיוזן דוהר, המתהלל במתח שקר להביא אהנן זונה בית ה' אשר אמרה אהנה המה לי והרבה לה מזהר, מקדשי בית הזהו, איה הקדשה בעינים שנתנה לדיבריה קדרו עליה שמש וסהר, לריק יגעו בה לעמל ורוח זנונים תהר, חשש חלד קש לשון אש תאכל את הרועה רוח רודף שקר אחר ממאר, ולהעד גם פן יהרסו אל ה' עלות בהר, ולהזהר להעיר מוזן מן הכר וחבן מן החט"ה ולהכות בשלע המחלקות ויוזבו מים ללוים מנילים בין ישראל לאזורים שבשמים שלום נוטה כנהר, ולכן לא לריק יגעתי להסיר פסולתו ושמריו סיגיו ובדיליו להשאירו כסולת נקייה גם הגהתיו טולו בספר שלי עד יגיע כשחר אורו וכעס השמים לטוהר :

השמטת עימור ספרים

השמטה לאות יו

ומי יודע מאיזה אגדה הוציא הרמב"ם דברים ההם כמו שלא ידענו כמה מקורות בדבריו אחרי שאין לנו כל ספרי הו"ל שהיו לפנינו ונאכרו מאתנו בעו"ה ועכ"פ יצא רבינו הגדול וחכם מדינו וטבעי כמוהו לפי האמת והבירור בימינו וכאי בדיונו ומי חכם כמוהו היודע פשר דבר ולזרות ולהכיר ועיון רבב"ו בתשו' ח"ב סימן תרפ"ג שכ' דהליון נמצא בים סוף וצ"ע וע"ש ועיון ירושלמי פ"ו דשקלים פ"ט בהא דפריך ניהא ימא רבה וימא דמלאח כשביל למתקן ומא דשכריה ומא דסמכי ופ"י בפי"מ דמשום דים שכריא וים סמכי מימיהם מתוקים פריך דהא אין צורך למתקן ע"ש ותראה ששכח דברי עצמו בפי"ת שהבאתי לעיל שכ' דים שכריא מימיו מלוחים וכאן כיוון על האמת והמציאות לא יוכחש שים שכריא מימיו מתוקים וכן היא כאמת פשיטות היודשמי ואין להאריך.

להשגה מ"ח (יה) עיי' ב"ר פ"ו ו' ר פכ"ב ובמדרש קהלת פוסקא ויתרון ארץ בכל הוא בעובדא דר' ינאי שראה נחש מרתני והוה מרדף ליה מהאי סיטרא כו' נראה כן וע"ש ועיי' ג"כ ש"ד פס"ו בות.

להשגה נ"ח (יט) עיי' יונת אלם פעה"ה וסוף ספר עומר מן להרמ"ע מה שהאריך בזה ומקורב נדפס נ"ו והאריך שט"ם הוא וצ"ל להיפוך ושמןקמו הוא מוכרע ע"ש ואולם ראה בהגהות שם על הגליון רביא האזולאי שם בשם ס' הגלגולים ממחר"ש וישל שגם אכיו הרב רח"ו וזלה"ה הרגיש בזה וכ' שא"ל לומר שהוא ט"ם ע"ש ומי כמוהו מורה בסתרי הורה :

להשגה ס"א (כ) כמ"ם הביא ראיה לסתור והרי הא דמתנגלגל אדם עם בנו עד י"ב שנים מכאן והילך יורד עמו לחייו הוא שנוי בכתובות נ' א' ותמצא בשממ"ק שם בשם תר"י שפ"י כאמת יורד עם לחייו היינו כמו לחייו שהרצון הכאה שמכהו על הלחי ע"ש ולקוששא דמלאח לא ידענא מה מדורות הרגיש בדבר ומדוע מואן כ"כ בפ"ו זה אם שנחסר הל' השימשיות יש כדומה הרבה בזה במקראות ובחז"ל והלא תראה שר"י כיון מדעתו הרהבה לפרש גם בתלמודן הכונה ער"ו ות"ו לא השחית בעבור הל' וכך מתון ומסיק , ושם מר למתוק.

להשגה ס"ג (כא) רבנו המחבר תמוהים לפי הבנתו דהאי לא תאכל כל תועבה לדרשה גמורה מייתי לה לאסור משום הא בשר עוף בחלב מה"ת קאתי עדיפוי הו"ל להקשות דמאין הרגלים לאסור בשר עוף בחלב מל"ת כ"ת דהא כיון דלא ידעינן כלל אכתי אם הוא בכלל איסור כב"ח א"כ גם בכלל תועבה לא הוה ובש"ס רחליון קפ"ו כ' דמייתי איסור אכילה כב"ח מל"ת כ"ת היינו אחרי ידיענן ביה איסור ביטול דמכואר בקרא להדיא לזה שפיר אסור באכילה ג"כ משום שנעשה בו תועבה היינו הביטול אבל באם לא נשמע שהוא בכלל גדי שאסרה תורה וראי דגם תועבה ליכא ולא עוד דמוכח לכאורה דאליבא דר"ש דהוא מרי דהוה"ק דאי דגם בשר בהמה בחלב אינו אסור מכל ל"ת כ"ת רק משאר לימודים שם או מג"פ לא תבשל ומוקן חד לדרך ביטול דאי מל"ת כ"ת נפקא א"כ הו"ל לאסור גם בהנאה דהא ר"ש סובר דל"ת הנאה משמע ועין פסחים כ"ב דקאמר דר"ש ג"ה אסור בהנאה מה"ש וכן הוא בכוה"ק פ' וישלח ק"י ועיי' כ"ו לר"ם וי"ד ס"ו וס"ה והרי ר"ש אמר להדיא בחולין שם דבב"ח מותר בהנאה ואולי כיון דמגז"ש יליף לה להתיר הנאה אמרינן אתי גז"ש אפיקתא וע"ש אבל ודאי עכ"פ דאין תועבה כבשר עוף בחלב כלל כ"ו דלא שמענו דאיסורו ממק"א וא"כ ע"כ הכונה כאן רק ע"ד אסמכתא והוה רק מדרבנן וכן תמצא להדיא בתוס' בכבודות ל"ד שזירשו הספרי שר"א אסר צורים אוין ככור משום ל"ת כ"ת דהיינו רק מדרבנן ואסמכתא בעלמא הוא ע"ש וה"נ כן הוא וא"כ שפיר אין הדברים סותרים וא"ו כלל וקצת הו' מקום לומר דכל איסורי דרבנן הם בכלל תועבה כל שלא ביארו הו"ל להדיא ואמרו שהיא מדפריהם בעלמא וכעין שכ' הרמב"ן בס' המצות שודש

כי דכל איסורי דרבנן הם ככלל לא הסוד ומ"מ סד"ר לקולא משום שהם אמרו והם אמרו ע"ש וא"כ ה"ה לענין איסור אכילה כיון דהוה תועבה מלאו דלא הסיר אסור גם באכילה מה"ת משום ל"ה ב"ה ובוה היה אפשר לפרש מצת דברי התוס' חולין ק"א שהוכיחו כר"א דל"א חנינ' בשאר איסורין דאל"כ האך הגעילו כלי מדין דהא המים נאסרום וחוורים ואוסרים הכלי והמהו כולם דהא הם עצמם כ"י כר"י ק"ה דגם לר"ה חנינ' בשאר איסורין הוא רק מדרבנן וא"כ מה הכותבו מהקרא ועי"י כר"פ סי' צ"ב, ולהאמור אשור דכונתם דביון דעכ"פ מדרבנן אסור וינ"ג שום יש איסור מה"ת משום ל"ה ב"ה אבל ז"א דמלבד הדוחק הסבואר ודאי דאו דכעת הצווה על הגעלות כ"מ לא, היה אכתו גזירת איסור ררבנן דחנינ' בשאר איסורין כלל כמובן, ואדאיתאן עלה נאמר בשיבוש דבריהם, דבלא"ה תמהו עליהם לשיטת הכ"י סי' צ"ד דכל הבא מבב"ח כבב"ח דיינינון ליה ועי"י ש"ך שם א"כ גם לר"א מה מהני הגעלה הא ויש לחוש לאיסור כב"ח דנין מה"ת לכ"ע, ולכאורה היה נראה דע"כ אש"ה תורה לאיסור כב"ח דאל"כ איך התירה הגעלה והא בלח יש כישול אחר בישול וא"כ ע"י הגעלה מבשל כ"מ ועי"י אור"ח סי' שו"ה וע"כ דאין חשש משום כב"ח, ומסלק מה שמקשים העולם כהא דפסחים ס"ד רילף טכ"ע מגע"מ ומקשים דלמא משום כב"ח ולהאמור לק"מ, אבל ז"א עי"י כר"פ סי' פ"ז שכ' דבבלוע כה"ג לכ"ע אין בישול אחר בישול ועי"י ובפמ"ג שם ס"ק י"ח כש"ד ולזה מותר באמת להגעיל כלי בלוע מבב"ח, ואמנם נראה דלר"א בלא"ה ע"כ מוכרח דלכ"ע ל"א דבא מבב"ח כבב"ח דיינינון ליה מה"ת דהא טעמא כעי מדוע לא גזר בשאר איסורין משום כב"ח שיהיה חנינ' וע"כ דהמעם משום דלא אתי למישני דהכל יודעים דבב"ח שאני הואיל וישנים היתר ורק ע"י התחברותם נעשה איסור לזה הוה בשאר איסור מחמת עצמו משא"כ שאר איסורין אבל אם נימא דבא מבב"ח הוה כבב"ח וינ"ג מה"ת א"כ ודאי דיש לגזור שאר איסורין אשו כא מבב"ח דנין והוה ג"כ אחד איסור קורם התעורכות כמו ככלל האיסורין וזה נראה כוונת התוס' כיון שהוכיחו דבשאר איסורין ל"א חנינ' אפי' מדרבנן ול"ג משום בא מבב"ח משום דלא דיינינון ליה כבב"ח כלל מה"ת דאלת"ה וגרינון שאר איסורין משום בא מבב"ח וא"כ ע"כ דיינינון ליה כבב"ח מה"ת דאל"כ לויא שום שייכות לגזירה זו דהפריש שבין כב"ח עצמו לכל איסורין מידע וידיעו א"כ איך הגעילו כלי מדין דהא יש לחוש עכ"פ לכב"ח וכיון דמה"ת הוה כבב"ח ואסור הכתבשל עמו וינ"ג הרי המים נאסרום ואוסרים הכלי וע"כ ל"ה כבב"ח מה"ת וא"כ בשאר איסורין ל"א חנינ' אפי' מדרבנן כיון דלויא למיגזר מידו דבב"ח שאני דשניהם היתר והתעורבות גורם האיסור כנ"ל, ובוה מושב היטב סוף דבריהם שם שכ' וא"ל שהגעילו כלי אב"י כ"י והמהו כולם דהא אם אב"י אסור מה"ת ובני הגעלה א"כ אכתי המים נאסרום מכת הבלוע שאב"י כיון דלסבא זו אין חילוק בין כ"י לאב"י ועי"י כר"פ סי' צ"ה ולהאמור א"ש מאור כיון דעיקר החשש משום בליעת כב"ח א"כ הרי י"ל שפיר דבא מבב"ח הוה כבב"ח מה"ת וגרינון ממילא כל איסורין מהמתו שחנ"ג עכ"פ מדרבנן ומ"מ ל"ק דהמים נאסרום אם הגעילו אב"י דניהו דבליעת אב"י אסור היינון כשהיו תחלה טעם מושבת נפגם אבל על טעם פגום ודאי ל"ש איסור בא מבב"ח שיהי' כבב"ח דהא גם כב"ח עצמו א"י לחול על טעם פגום לכ"ע עי"י סי' פ"ו לענין חלב שבקיכה ועי"י כר"פ שם וא"כ ודאי דאין חל איסור חדש על המים שיהיה אסור משום כבב"ח כה"ג, ולכן דחו דלא אסרה תורה אלא קרידה כ"י וא"ש, ואין להתאריך כי המשכתו כ"י דפרפרת לחיבת הקורש, שלא לצאת מגדר הקנטרס, ועכ"פ דאיתאן עלה דברי הוה"ק נכונים וק"י המחבר לק"מ ותל"מ.

להשגה ס"ד (כב) עי"י תשו' הגאונים המכונה ש ערי תשובה סי' נ"ה כתשובה לר"ב האי גאון ושם העתיק לדבריו הוה"ק שבבאן ודלעול ד' קב"ט כשם ירושלמי וע"ש ובהערות שבראש הספר והראה שאין כאן ריח קושיא כלל ולשונו חכמים מרפא ועי"י מק"מ בזה.
להשגה ס"ו (כג) עי"י מק"מ ובהגהות הנכונים שם שהביאו כשם הרמ"ז שהרגיש בזה וכ' לפרש הענין ע"י סוד וע"ש
להשגה ס"ז (כד) עי"י הגהות שם בזה באר יכות קצת.

להשגה ע"ג (כה) עי"י ס' לב דוד ובהנהות על הגליון מ"ש האולאי בזה ומה שהביאו מדברי השל"ה בשם חולעת יעקב ובאמת לכאורה מדברי הרמב"ן בפ"י התורה פ' צו נראה שכיון לדבריו הוה"ק אלו שכ' גבוי תורה בפסוק והקריבו מסנו וז"ל ואני תמה כשהוציא הכתוב מלאו השאור קרבן ואשית ורשיתו למה לא אמר וקרבן תודה וזו אינה שאלה כי הכתוב אומר ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח ולחם תודה אין ממנו למזבח כלום שאינה טעון אלא תנופה כ"י ע"ש וכמור על התורה תמה עליו וכ' שא"י כוונתו דהא גם בשתי הלחם אין מהם למזבח כלום ע"ש ולפי דברי הוה"ק א"ש כוונתו כששימור והחילוק שבין תורה לשתי הלחם מכואר נגלה כדברי הרמב"ן ואמנם תלמודינו ודאי דלא סבר הכי טכמה גמרות מפורשים ויותר מזה תראה שהש"ס במנחות ע"כ כ' פריך על דב"י אי בשתי הלחם אשו שתי הלחם בני הקרבה נינהו ע"ש הרי דלויא למ"ד כלל שיהיה כ' הלחם ככלל הקרבה כלל ובחיבור כ"י הארוך ככאן בדברים כשלים ובשרט מ"ש לעהמים זה כר כרי רש"י מנחות צ"ה בדברים שאין

שאין הדעת הולמתם ובויתר מה שהביא מדברי הרמב"ן בפ' אמור הכל הביא דשם אקרבן תודה דעלמא קאי ולא על שתי הלחם ע"ש ובדברי רש"י כבר הארכתי בהגהות לז"ח ועיי' ג"כ בנו"ב מהר"ת אר"ח סי' ל"ו ואב"מ ועיי' וינת אלם להרמ"ע פ' ע"ה מ"ש בזה.

להשגה ע"ה (כו) אמת הוא שרשי ו'תוס' בעירובין כ"א ובכ"מ כ" דורת הוא חצי אמה שהוא שלשה טפחים עיי' בבב"ס פ"ט מה' כלי המקדש ה"ו שכ' ההושן הוא אמה ארכו וורת רחבו ונאסלן אותו שיהיה ורת על ורת מרובע הרי דורת הוא חצי אמה ומ"מ תמצא בירגוס ירושלמי שמות כ"ח ט"ו גבו ורת דחושן שחרגם פישך והוא טפח כמו שתי' שמות כ"ח כ"ה על מסגרת טפח גפוף רומא פשכא ועיי' מדרש הרי דלהת"ו ורת והוא טפח וא"כ גם כוה"ק שכ' ככוס של ברכה שיהיה זקף מן שתורת ורת היינו שיעורג'טפח והוא שיעור אחד עם המכואר בתלמוד ועיי' כס' כלי פז עליו ישע"י ממהר"ש ליינאדא זל"הה כס"י מי גבי שמים בורת תכן נראה שעד"ה הוא ורת טפח עיי'ש ועיי' מאורות נתן ובס' ערכי הכינויים להגאון בעל סה"ד וא"כ אינן כאן קושיות כלל ודברי הוה"ק וגמרתנו לאחדים והכל עולה בקנה אחד ועיי' סי' מעין החכמה המיוחדת לישע"ה ד' ה' כמ"ש ושם מודת עיי'ש אבל תמצא שם שמוכזר תרגום אינקלס על וראית את אחוריו ומביא פסוקי תלים אויב והרכה יש לדבר בזה ואב"מ :

להשגה ע"ט (כז) כבר תפסו עליו כולם דאישתמיטתי לפי שעה הרבה מקמות בש"ס דמכואר יהיה דרכם לישבע כוכמו האלהים צריכה גם וצריכה מיאון בקדושתן מ"ו ב וכמו האלהים דחכי אמר דכ כשוכעות ל"ה ב' וכדומה במקומות חרבה וכן נ"ל הא דמציינו כ"פ המעון הזה הוא ג"כ שבועה בהקב"ה לפי המכואר בב"ר דהקב"ה נקרא מקום משום שהוא מקומו של עולם ונקרא מעון משום שהוא מעונו של עולם עיי' פ' ס"ח וא"כ נשבעו בהקב"ה כעין שבועות האלהים הנזכר ועיי' ברשב"ס ב"ב כס"ו א' ששי' שהוא שבועה ככהמ"ק וכן פ"י בערוך פרך מען וכן תמצא ביוחסין אות ז' כשם ר"צ גאון גבי ר' זכריה בן הקצב והוסוף דרך אלן שאר החברין הי' דרכם לישבע בן אבל למד מה שנתמה ע"ז ביוחסין ע"ז כמורה ג"כ שדרושין ע"ה א"ר יוחנן היכולא כידיו הוא הרי שגם ר"י שהי' זמן רב אחר החרבן נשבע בכהמ"ק ושוב מצאתי בתוס' יו"ט ס"ח דכתובות מ' ט' עמד כזה אבל באמת כלא"ה א"צ לפרש כן כלל דק שנשבע בהקב"ה שנקרא מעון מפני שהוא מעונו של עולם והוא השבועה שיהיה רגילה ביניהם כמזכר והגאון המחבר כאן החטיא המסורה וגלל אבן אליו תשוב אחר כקשת המחילה ממנו.

להשגה פט (כח) כבר הריגיש בזה מהר"ש ויטל כקונטרס שבסוף ספר שער הגילולים והניח כצ"ע ועיי' בהגהות הנזכרים מ"ש האולואי בזה.

להשגה צ"ד (כט) עיי' וילקוט תהלים רמז תתמ"ה מה תמר אין גזעו מחליף אלא לזמן מרובה והיינו שבעים שנה כשיעור ימים רבים דימיה ל"ב על גלות בבל ועיי' כתובות כ' ב' וכן נראה כונת הספר וכאן ואין שום תלונה וגם אינו מתנגד לתלמודינו כמובן ועיי' ב"ד פ' מ"א ופ' ס"ד ועיי' תנחומא שם כמדרש שוחר טוב בזה ובתנחומא פ' לך מפורש יותר הכונה כמ"ש ואולי זמן מרובה היא יותר מע' ומ"מ אמר הכי משום דיש בכלל כאתים מנה עיי' ברמ"א באו"ח סימן רס"ד ובח"י סי' תע"ג וע' ירושלמי פ"ד תענית אר"ח קודם ל' שנה היו נושעין תמרים כבבל כו' וכן הוא במדרש איכה סוף פתיחתא דעל ההרים ואינו מוכן קצת ואולי צ"ל ע' וכדעת הוה"ק ועיי'.

להשגה צ"ד (ל) עיי' שמות רבה פ' מ"ו רשב"ל היה שיעור דאומטין שאין דינה של תורה אלא כלילה שנאמר קומי רוני כלילה ועיי' מפרשים שם הרי גם במדרש אומר שיעקר הלימוד הוא כלילה ומאי מקשה בזה טפי על זה וה"ק מהם ועיי' ג"כ מדרש שמואל פ"ה בזה.

להשגה ק"ה (לא) כבר תפסו עליו הכל דאישתמיטתי דברי הבר' פפ"ה רשם מפורש דחירם אחד היה זה שבימי שלמה וזה שניבא עליו יחזקאל ולדעת רבנן חי קרוב ל"ב מאות שנים ולדעת ר"י חי ה' מאות שנה עיי' מ"ע פ"ח ובלא"ה לא ארע מדוע דבר זה כמו זר נחשב בעיני הגאון המחבר והרי אחיה השלונגי לדעת הרמב"ם בהקדמה ל' הרי חי ה' מאות שנה ועיי' יוחסין ובה"ד וכן רכ חי יותר מש' שנה עיי' שטמ"ק כתובות פ"א וכן ר' פרידא חי ה' מאות שנה וכדומה הרבה ואפי' לרבי הקדמונים שנתנו טעמים לאריכות הימים של האנשים בתחילת הכריאה ע"ד שלא וכדומה היינו על כל הדור אבל לא על יחידים שמצינו כמה הפליגו בוקנה וגם חירם כמ' מהם ועיי' וילקוט יחזקאל רמז שס"ג חירם מלך צור עשה לו ז' רקיעים ואמר אל אני א"ל יחזקאל אדם אתה א"ל ולי אתה קורא אדם אני ראיתי כ"א מלכי ישראל וכ"א מלכי יהודה ועדיין אני חי ומה היה סופו הביא הקב"ה עליו נ"נ ובעל אמו בפניו זהרנו עיי'ש ומוכח לכאורה שגם אמו האריכה ימים הרבה מאוד ואמנם בזה רואה אני דברי ח"א שש"י עיי' ויק"ד פ"ה וילקוט בבב"ק רמז ל"ו שמסורת אנדה הוא דחירם בעל אמו של נ"נ היה ונ"נ היה חורגני שלי' חירם וה"ק שהביא נ"נ אס של עצמו וכא עליה כעין צעקן שבא על אמו כמסתם נ"ד וב"כ קמ"ו ועשה זה למורת רוח חירם שיהיה בעלה השני וקנאה

וקואה חמת גבר ואח"כ הרגו . וא"כ באמת היה נ"נ ואפיו אז עשירים לימים אבל הירם היה וכן סאוד
 בן כמה מאות שנים וכמ"ש בזה"ק ובכ"ר והכל לאחריהם ובאמר .
 להשגה קי"א (לב) עוי"ב במ' נ"ד ב' בהא ראמר שקלל לו לאו' דיוקף ושדית לו' אחמישתו והווי ליה
 חמישיותו כו' תראה דדרך השי"ם לכתוב ו' דרכים כמק"א ולמשרי' לו' על מלה אחרת לעשות מזה דרש אפי' כמה
 דנ"ם לדנ"ם וכן תמצא בתוס' ל"ב ב' ד"ה למשפט שש' בשם רית דשרינין וא"ק אפ' דולוטטפת
 כו' ט' לפ' השנ' דלהוי משמעות שוטפות שניהם מלאים ע"ש וש"ם ערוך הוא בכ"מ גרועין ומוסיפין
 דרשין עיין ב"ב קי"א ב' ובכורות מ"ד ס' ועוד ככ"מ וה"נ כן האא והפלאה זו א"י מה הוא .

להשגה קכ"ב (לג) נראה לפי מה דאמר במנחות מ"ה א' אקרא דיהוקאל נבילה ושריפה לא יאכלו
 בהננים כהנים הונא דלא אכלו אבל ישראל אכלו אמר רבונא כהנים איצטרכו ליה סד"א הואיל ואישתרו מלוקה
 גבייהו . מותרים בנבילות ושריפות כו' ע"ש והנה לפי הס"ד דכהנים מותרים בנבילות ושריפות א"כ ממולא
 דאמורים דהא ל"ה כלל בני זביחה כיון דאין צורך להם בחיטה עיין' ויבד סי' ב' וא"כ נהוי דלפי
 האמת אמורים בנבילות ושריפות ונמרא גמירי לה (אח"י הוקאל אסמכיהו אקרא (ועיין' בהקדמת באר השב
 על אהע"י) . אבל עכ"פ משמעות הקרא דושחטו לפי היא זו ע"כ יתפרש דרך ישראל ולא כהן ועל קוטב
 זה סוכב הולך כוננת הוה"ק עיין' עליו . ואמנם באמת לעיקרא בלא"ה לא ידענא מה ק"ו בלל . ולהבנת
 מדוע לא מקשה דער פי' מינה דאין ס"ד דכהן אסור והרי גבי שחיטת פרו' ביב"כ וכן שחיטת פרה אדומה
 קלוגי כגמרא יומא מ"ב אי צריך כהן דוקא וכן ציפורי מצורע פליגי הנאו אי צריך דוקא כהן עיין'
 ולקוט' פ' מצורע (ודברי הגאון התסיד מכרדטשוב זל"ה) כספרו כהר תורה יודעים שכו' דזה תליא אי
 יש שחיטה לעוף מה"ת עפ"י דברי הר"י מאורלייניש בתוס' יומא ל"ב וכו"מ דברר שאינו נוהג בחולין רק
 בקדשים הוה עבודה וצריכה כהן ועיין' ס' תו"א ובמק"א כ' בזה דא"כ קרבן עכ"מ יהי' צריך כהן כיון
 דבחולין אין עכו"ם מצויה על השחיטה וכי' בזה כסוגיא דכהנים שלוחי דרחמנא ודבררי המקנה שם ובר"פ
 האיש מקדש ובק"י הפמ"א והצ"ק בזה ואכ"מ) . וע"כ דבאמת אין הכונה לאסור מהדין ורק עדי"ה קאמר
 דכהן דמסיטרא דחסר אין לו לשחוט למעעבד דינא ע"ש ואלו ואלו דא"ח ועיין' בס' חמרת צביל על התיקונים כד'
 קמ"ו בדרשות שלו באריות כזה ועיין' צל"ח ברכות ל' שם ויש להאריך . ולקצר אני צריך .

להשגה קכ"ו (לד) עיין' ערוך ערך שטר שכו' בחא דמוכה מ"ה דארשב"י וכול אני לשמור כל העולם
 כולו מן הרין כו' פ"י שדשב"י הוה כמערה ו"ג שנים ונראה לו אלקים בדרך גדול כבודו כו' ומיש' אלו
 שלשה שנתברר שכל הצדיקים קבלו בעוה"ז מעין השמור לעה"ב ואלו לא קיבלו כלום דכך זכותם גדולה
 משאר הצדיקים וע"ש ולא יפלא עוד .

להשגה קל"ט (לה) אין הבנה לק"ו כאן כלל דהא שפיר קודא לאמו של משיח חפצי בה ע"ד
 שקודא הנביא לירושלים חפצי בה והוא אמר ע"ד שנקרא בכ"מ בן דוד אם שרק מחלצו יצא ושמו העצמי
 מנחם כו' עמיאל וכן קודא אותו כפדר"א פ"ט וגם בתלמודו בחלק ד' צ"ח מה שמו מנחם שמו וכן הוא
 ב' ירושלמי פ"ב דברכות ועת הוה"ק דמשיח הוא מורע נתן כן דוד ובאמת תמצא במ"ע פל"ב ומועתק
 כס' שה"ק שהביא בשם ספר העיתים לידידה האלכסנדרוני שכ"כ וכיאר דעתו משיח שבהרוג עתליה את
 כל בני המלך ולא נשאר כי' ויאש הנה תנא היה מורע נתן ע"ש כדבריהם באריות וזה דעתו ג"כ
 כפ' וירא שכו' ובקומה חסר בנין דלא נפיק מנה חולקא לקב"ה כהאי אחרא ותמה ע"ז הגאון המחבר לעיל
 השגה י"ח ד הא אשת שלמה אמו של רחבעם נעמה העמונית היתה ויצאו ממנה מלכי כ"ד ע"ש ובאמת
 לקימ' דאז' לשיטתי' דמשיח אינו מורע שלמה כלל וכלתו איתעבידו כיומא הד ולא אישטאר אלא
 ויאש ועיין' ג"כ בת"כ פ' פקודי ר' ר"ד ויואש לדבריו היה מורע נתן ולא מורע שלמה כלל ואמנם באמת
 מדבריו חז"ל בתלמודו בתורות י"א ב' בהא דקאמר אין מושחין מלך בן מלך ויואש נמשח מפני עתליה
 מוכח דיואש מכני אחייה המלך היה מורע שלמה וע"כ משיח מורע שלמה והיה זה נדאה דעת הרמב"ם שכ
 בפ"י המשניות כסנהדרין ומשנת כ"י בעיקר מ"ב דמשיח יהיה מורע שלמה ועיין' ספר המצות לית
 שם כ' ובאגרתו לחימון והיינו כדעת ש"ם שלנו שהוא העיקר . כו' ראיתי נדפס לח"א ודבריו מעם
 הם . ועיין' סה"ד כזה .

להשגה קמ"ו (לו) באמת רב האי שהביא הטוב כ"ה ס' הרי"ט אונו רב האי גאון הסתמו בן
 דש"נ דק רב האי בר מר בר נחשון כמבואר להראו ברא"ש סוף יומא וכן תמצא בשו"ת הגאונים הנקרא
 ע"ת סי' קמ"ג תשובה לרב האי בר מר רב נחשון שהאריך למחות ביד הנהיגין לומר כל נדרי ולהתנות
 על נדרים של שנה הבאה וכו' למבלו מכל וכל שהוא הערמה גדולה וכו' ועיינו בדברים אלו וידענו מקבלת
 הכמה יריעה עיין הנדר והשבועה ואין לסמוך בדבר אשר לא צוה ד' ע"ש וקאי רק על היתר נדרים שידור

לשנה כהך דעומד אדם כריה ומתנה כל נדרים שאדור יהיו בטלים במשנה נדרים כ"ג ב' ולדעתי לא קי"ל
התך משנה וכמ"ש בבואור בשמו ברא"ש שם אבל להתיר הנדרים משנה שעברה אין נוכר שם כלל ודה"ב
התמיו מאשר מנה גזר הזדה נדרים שעברו עיי' בשיבולי לקט סי' ק"ב שהביא בשמו כל הנוסח דכל נדרי
ונבקשת מחילה על העבר כעין הנוסח שהביא הרא"ש והמור שם בשם רס"ג ע"ש והוא לאחדים עם דעת
הנה"ק דמתירין נדרים שעברו ואין תלויה ככל אכן דעה רב נטרונאי גאון שבטור שם להחוק על הנה"ק
נדרים שעברו ג"כ וצ"ע"ק על המור שמשוה דעת רב נטרונאי עם דעת רב האי וכוללם יחד וכנראה לאו
בחדא מחתא מחתינהו . ועי"פ הראה ממ"ש שבהיבור כ"י הפך כאן הקערה על פיה בכל דבריו ובהר איפכא
אזיל . דע דע יאמר הקונה ואזיל .

להשנה קס"ו (לו) לפי הבנתו עדיפא הו"ל להקשות דא"כ דברי הרע"מ סתרי אהדרי באותו
ענין שהרי כ' שם להלן ד דנ"ש א' מים דלהן איתפלגין ביומין בון אישתארו שאר יומין דאיון גד"ה
וסימנך הריש את רשמי האדמה כו' ע"ש והיינו חמישי רביעי ששוי ר"ת מן חרש וימי ניוסך המים הם
בון וחרש וכן פ"י במק"מ ובהר"א בשם הגאון מהר"ש אוסטרופלי זלה"ה וע"כ דכאן הכונה דכמי בון
מרומן ניוסך המים כדילוף הש"ס בתענית ב' ע"ש וכן פ"י בהנהגות שם והוא פשוט ולק"מ .
להשנה קע"ג (לח) אין זה קו' כלל כמ"ש כ' פ' ועיי' חיבור ב' י האריך כאן בפטומי מלון ומ"ש
שם דהא דר"מ הייש למיעוטא היינו רק להחמיד מכת המיעוט ולא להקל ומכאן זה רצה להשיג על דברי
הצ"ח בפסחים י"ב ע"ש ונעלם ממנו ש"ס ערוך בבכורות כ' א' דמשיב כ' שינויא ולחד אבע"א ר"מ בין
לקולא בין לחומרא חייש ע"ש ובגוף הענין עיי' מהרש"א בסנהדרין ר"פ היו בודקין ובמהרש"ל ועיי' הומים
ס' ל' ואכ"מ לקבל ארוך .

להשנה קע"ו (לט) כפי הנראה עיקר קו' ל"ה רק דאי שלישו לפרישה . א"כ איך שייך אחריו
ודא שביעי דאליכי אין הבנה ליה דהא ודאי לרי"ו לא ניתנה בשלישו אלא ברביעי לפרישה ררא סוכר דיום
א' הוסף משה מדעתו כמבואר בשבת פ"ו שם ואפ"י כך כוונתו אין זה קו' כלל דע"כ סכינא חריפא למיפסק
קראי ושלישו דקאמר היינו לפרישה לרבנן שביעי היינו מויש ירתא לרי"ו והוא פשוט ודע שבחרנום
המיוחס ליונתן כפ' יתרו יש ג"כ בזה מבוכה גדולה ובפרט מ"ש שם י"ט ו' ואמר ד' למשה כיומא
רביעא ולהלן בפסוק מ"ו שם בשותא לירחא שנראה הדברים סותרים וא"ו וצריך ביאור ע"ש .

דהשנה קפ (מ) עיין ציי שכ' דרש לשיטתי דלמך כסוכה ו' צ' דיש אס למקרא
ודרשינין בסוכת דמשמע שמים ע"ש וזה טעות דלר"ש הוה כאלו כתיב ו' צין אוח כ' ללות ת' הוציל
וקרינין סוכת כחולס ולא כפתח הוה כאלו כתיב וחיו דיורה על הריבוי אבל לא נשמע משם דגם
צין אוח ס' ללות כ' הוה כאלו נכתב ו' ואס קריאתה כקמן קטן שהוה מלאפס או כנקודת חירק
ומכ"כ לקריאת הספרדים נקודת ומלאפס ואין ענין כלל זל"ז אבל צל"ה כבר כ' המחבר כ"פ
דלק"מ והביא הר"מ פ' פיינסם דכן הדרך למלא ולחסר חיבות כפי האורך דרושים לכל חפזיהם ועיין
אור חורה פ' חיי וביד מלאכי סי' רס"ג שחין לסמוך על האדרשי' בקריאת המלה צענין מלא וחסר
כשהוה נגד המסורה וכן תמלא כ"פ חילוקי צין המסורה והאדרשי' ופ"ס שלנו עיי' לדוגמא שבת ג"ה
בהך דמעבירם כתיב וכנדה ריש ד' לג' צמוס' סס וכדומה וכן תמלא כ"פ שמחולקי' צפ"י העקרלות
ועיי' בח"י בראשית כ"ו ל"ז על ולכה איפוא מה אעשה בני שכ' ואזול ומטרד ומפרס ולכה מענין לשון
הליכה וזה שלא כדברי המסורה שהביא רש"י בזהלים פ' גבי ולכה לישועתה לנו שנמסר ג' לכה חד
דהכל ועוד חרין שמירוסם כמו אלוך ע"ש וכן תמלא אכל ואחזות מרעטו צפ' תולדות במסורה שם
שפ"י שהוא שם איש ועיי' פרש"י ועיי' צ"ד שם ותמלא הרבה כאלה ואין כל חרש , ועיין לקמן השגה
ר' תראה שהבי' משם חפר אובל , ולא חשש למארת כביא ד' וחדר נובל , ואולם הגאון המחבר כ'
דרך אולי ואפשר , ומי כההכס יודע פטר :

דהשנה קפ"א (כא) פשוט דהך חיבות הגדה דמחר דרבנ"מ הי' גליון נמחך כעין
מ"ש מהר"מ דילוחטו בצעריך צענין ארקיולין בן הרסה וכעין זה תמלא הרבה פעמים עיי' צ"ר פ"א
כתיב באנכי דר"מ וכן כ"פ כפסיקתא ועיי' צ"ר פ' ע"ג גבי אלן לכן הותרת דמפרס הגותרת הגרועות
כמד"ל וחסור כיכא ושיכא דקיסר והיינו שנביא רחיה ממנדה דריב"ח וקיסר המבואר בחולין דס"א
ע"ש ולפי פשוטו אינו מוכן דמלבד דיקשה דאיך יביא הבי' דהוה אגדת ח"י כמ"ש רש"י צ"ב ויגש
רחיה ממנדה צבלית והירושלמי נסדר קדום טובא להצבלי כמ"ש הר"י סוף עירובין וכמה קדמוני'
בזה ועיי' יד מלאכי צבליו ואפי' אס נחלק בין תלמוד ירושלמי למדרש ועיי' רמב"ם שבת דל"ג
הוד , וגם נראה דהך מנחל' דרבנ"מ דחישתני צליטא דתכתמא הוה אגדה ושינה שהיה רבנ"מ שונה
אזתה כלי הזכרת שם האומר ולא דהוה חני ל' והוה אמר לה ותמלא גם כעין זה בש"ס ועיי' ברכות

ס' ב' נהא דר"ע דלמר בנ' דברים חני אהוב המדיים וחשיב כשהו יועזין אין יועזין אלא בשדה וקאמר
 עלה ראבי"א מה קרא וישלח ועקב ויקרא לרחל ולאה אל השדה ובנ"ר קאמר רשב"י דך מלתא והביא
 בעצמו דך ראייה מהאי קרא וראבי"א לא הזכירו כלל וכדומה הרבה וה"נ, אבל מ"מ לפרש מלת נותרת
 על כונה זו לא היה צורך להדורש לראיה מאגדה ותרנו' ערוך היא על כי ישל ויתיר כי יתרון וכדומה
 הרבה וגם מקרא מלא הוא אשר לא כרעים לנחך שהוא ג"כ מנזירה זו אבל פשוט דהך כמר"א ומתור
 כינא וסינא דקיסר הוא הג"ה מבחון מאזיה מעתיה וכן קרה בזה"ק והגזון המחבר הרגיש בזה ג"כ
 בכ"מ והאריכות למותר אשר לא ננה אור הוה"ק בימיה' ומלתא דא מחורא לא לריבה עיון, ולתייחוסא
 מדוכחין סגיאלין :

דהשגה קפ"ה (פג) הנה חס שדעמו החליטו רבים ועיי' כוזרי מאמר ג' ס' לו
 ובספרים והדבר' עתיקין הנה מלבד שמדומה שבימינו כבר נחברו קדמות הנקודות בשמות' עיי' ל"ק
 מאתאי צפי' ס' יצירה להר"מ בוטרל פ"ב מ"ג שמביא בשם רב האי גאון בס' הקמיה דבר' בענין
 נקודת ודגש וכו' וכבר נודע כבוד הקבלה וכבר חירר ע"ז הסוד ספר הניקוד הגדול אשר חיברו רב
 אשי בבבל והוא נמצא בישיבתינו ע"ש הנה חראה שכבר רב אשי מאמרוא' עשה חיבור על עניני
 הניקוד ומבואר איפוא קדמות הנקודות והטעמי' וסודותיה' מימי האמוראי' עכ"פ, ושוב ראיתי לח"א
 שמביאו והכה על קדקדו, ואמנם לנ"ד בלא"ה נראה שטעות נפל בדברי הר"מ בוטרל שהי' נרמס ב"ת
 ר"א והמנעתיק הבין שהוא ר"ת רב אשי והוא בזמנ' ר"ת רב אהרן שאר המקובל הגדול שהביא כ"פ
 בחיבורו וקרא לו סס רב אהרן ר"י בכל והצד ע"ז ממלא צפי' הרמ"ב בעלמנו באי' שם פ"ח מ"א שכ'
 בענין ספר וסיפור וספור והרב המקובל הגדול רב אהרן ר"י בכל כ' בס' הניקוד שטעה כו' הרי שהביא
 שר' אהרן עשה ס' הניקוד וזה נראה ברור ואמת אבל עכ"פ מבואר שה"ג כבר השתמש בזה הרבה
 וכן חמלא שם כ"פ בפירושו שם, ולהיות שעדיין גוף הדברי' מנוכחים ונריכים אריכות קראתי פה
 שאכ"מ יבואר במק"א בזה"ו.

דהשגה קפ"ו (פג) אין חני רואה בזה שום חומר וקיסוי ובודאי שזו"ל היו רגילים
 הרבה לדבר ע"ד נחות ע' זכתי' ל"א בהך דויקן כיסן הפיגול וכדומה וכן דרכם להשתמש בענינים
 שהונחו בראשונ' על ד"א ולתת להם מובן כפי הנחות לעיני שהם בו ומהו המין הא דספרי פ' פינחס
 וירובלמי פ"ג דיומא דלמר בכה"ג על אילין דמתמנין בכספא כפח סחת את המורה והוא נלקח ממעש'
 דר"ג והאי מניא' בשב"ב פ' כ"ב ד' קט"ו דלמר אחא אמר'א ובעש לשונא ושם הדיבר מחליט שזה נתן
 לו שומר חמרא וזה מנורה ונחמה למלה צפי' החכמי' ולקחורו ע"ד השאלה לכל דבר כעין זה (ומהך
 עובדא דר"ג נראה לכאור' דמות' ליתן שומר לשופט שלהם עיי' שו"ת חות יאיר ס' ק"ט ובחומי ס'י
 ט' שנסתפקו בזה ולא העירו מש"ס זו דר"ב נזה ולא חייש ללפני עיור ובפרט לפנ"ש
 בשו"ת רמ"א ס' ל"ג בשם הרמב"ן דזה בשם המגוים על הדיוני' היינו דיון בדרה"ק ע"ש וקלא אפשר
 לימר לפי דברי המהרש"א ב"ח"א שם שלא נתנו לו אלא הראו והבטיחו לו ע"ש ואכתי' ל"ע). ואני
 חושב מזה המין ג"כ הא דמצינו לאמוראי' אומרים לבדוק חכם אם יש בו תורה זיל תהי' בנקיני
 עיי' ב"ב פ' לא יספור ד' כ"ב בעובדא דרב דימי דלמר רבא לרב ארז זיל תהי' בנקיני משום דמצינו
 בשבת ד' ק"ח בעובדא דרב ושמואל דלמר שמואל לקרא על רב פוק תהי' בנקיני ושם שייך הדבר
 שפיר משום דראינו בקראת' שהי' דרכו להיות בכלי'אם הוא מיון או לא ולהביר זה עיי' בתורת ר"פ
 שני דייני גירות דפריך וקראת' היכי שפיל אגרא ומשני דשכר בליה לא דמריה חמרא ומשום דקראת' היה חבי
 באלמברא דמריה ע"ש ובפרי"ש ולכן חיל' שמואל בלשון זה ונתנו לקראו לאמוראי' והוא שאל לכל כינא
 בזה, וכן י"ל ג"כ מה שאנו אומרי' בתפלת מוסף דשבת ר"מ ונוטל כבוד מביט חיינו שניצל לשון
 זה מן הך דמולין פח"ט ר' מ"ד דבעי נייעל הכבד מנקום חייתה והפייטוי הקדמוני הפכו ע"ד נחות
 על כבוד בהמ"ק ואמר נייעל כבוד מביט חיינו והוא נחות מאוד והשתמש בזה בלשון נוטל על לשון
 ומהו כן בהך אגרא דכלה דומקא שהיתה מלה נורגלת על כלה דלמר ודלול עיין ברכות ל"ה השתמש
 הדורש ע"ד העברה כדורש לפעו ואין בזה כל חדש ממלא, ולא שימלא דשימלא. מומלא ובר מומלא :

דהשגה קצ"א (פד) כל"ס מלת אונקלס ע"ס הוא דהוא לא תרגם רק תורה כמבואר
 בפ"ק דמגילה, ועיי' חיבור ב"י הביא מב"ר ר"פ ויגש חפזי' זהב במסכתות כסף תרגם אונקלס הגר
 חדודין דהב דווסקון דכסף, ואמנם לפנינו הגירסא עקילס וכמ"ש בידי משה שם ולפי שבעל ב"י לא
 עיין בדברי המדרש עליו ורק לקח הבקיות מהערוך שהביא זה בערך דסקר ושם הגירסא אונקלס
 טעה לשכוח שכן הוא בנירסת הספר והוא לא כן ובערוך הוא ע"ס ויכ"י צמיע פמ"ה ע"ש גם מה
 שהביא ממדרש קהלת פסוק אם ימלאו העינים על מקרא בישיעה ה' ועל העינים אלוה תרגם אונקלס
 ועל

ועל כנפואי אפקד גם כזה לא הביא דברי המע' שכ' שם שהוא ט"ס ו"ל יצ"ע ועיין בזכיה רבתי ברוס א"ב קדמאה בפסקא דאיבה יסבה מביא על מקרא ביחזקאל והלביבך רקמה חרנוס אונקלים אפקלטורין פליקתא וס' ודאי ט"ל עקולים דאונקלס לא חרנס יווי כלל וחידוש שבעל , מע' לא העיר כזה טוב ראיית' במוסף ערך אפקלטורין העיר כזה וכו' ג"כ שהיא ט"ס ע"ש זע"ס אין כאן קו' על הוזהר הקדוש והוא פאטו : וע"ש בזריכות בענינים הללו ואכ"מ :

להשגה ר"ז (מה) אין זה קו' כלל עיי' רפ"ג דממיד דביז המטבחי"ס היה נאפו"ע עיי' יומא ד' ט"ו כ"ד ל"א ועיי' ת"י ויקרא א' ה' ואין כזה שום סיבות כלל :

להשגה רכ"ח (פו) אין זה חידוש כלל בעניני הדרוש ומה יענה הגאון הממכר לדרשם בעירוהין ד' ט"ו ז' אר"י כל המספר לשון הרע ננעים בזים עליו שנא' מלשני נסחר רעהו אותו אלמית וכתיב החם לנמיות ומתרגמינין לחלוטין ותנן אין בין מזרע מוחלט למזרע מוסר אלא פריעה ופריעה ע"ש ומאמר זה נשנה בשמות רבה פ' ג' והובא ג"כ ברי"ק פ' ז' מהנה תראה כמה הרכות והתקרות ענבי גפן בענבי גפן הוכרח הדרוש האלפי לעשות עד שג' לכלל יסוב מ"ו מזורה לכחובי' ומכחובים למשנה והוי"א המלות מהנחתם ופשוטם וקריא' עפ"י הדרכים הידועי' להם באגדה וק"ט את הסולת לעשות מהם עישה כולה בשמן מעט זרי ומעט דבש ולהסמיך עליה דרשתי ופ"ס היפה תאכלם וכמו כן מצינו ב"מ אכ"מ להאריך כזה וה"כ כן :

להשגה רל"ח (פז) כזה שנה כ"פ ואכ"י עם כי לאו בר אמוראי אלא היודע לשחור וללולל במעמקי ים הבקיאיות נלכות פנינים הנה אשכנזא מרגמי"א אחר כל הפשיטות שכ' הגאון הממכר שלא נמצא מזה רמז לחז"ל תראה המדרש תמורה פ"א שמתחב' ד' מיני מרה עד"ז כנגד ד' יסודות ע"ש ותמצא הדברי' כהווייתן ומדרש תמורה עכ"פ קרמון בהתגלותו מהוה"ק כי כמדומני שראיתיו מוצא ברש"י על המדרש ועם שהגאון הממכר בהקדמה לספרו ע"ן אבות על פירי אבות מהביב' דברי האומרי' שפרש"י על המדרש הוא מרש"י אני מלאכי ראייה נכד רעזו זאח ממ"ש בפרש"י בב"ר פ' י"ט בבבאור מלת ריחה לו הכונה הניח לו וביבא' ראייה מהת"כ גבי וקצוק משה על אלעזר ואיתמר בני אהרן הנותרים מלמד שאף הם היו ראוין לשריפה אלא שריחה עליו הכתוב ע"ש בדברי' האלה ממס' כן רש"י בנס' חגיגה ר"פ א"ח גבי רחוי לו שלא צא לעולם שפי' כן והביא ראייה זו עמ"ה מהת"כ הרי דמבטן אחד י' או הדברי' , ובאמת שהממכר הפריז שם על המדה והרי כ' שם דגס פרש"י על אבות אינו נרש"י והנה מלבד שהטור באו"ח ס' רמ"ב מביא פרש"י על אבות ועיי' שה"פ וכן הביא בשם בעלי חוס' כח"י תמצא נדעת' וקנים מצעלי החוס' על החורה הגדפס בשנת תקמ"ג צפ' מקץ גבי ויבא אותו הא"ס הביחה שדרש' שזה מנשה הביאו שם פרש"י על אבות ע"ש ומי כבעלי חוס' קרוני' לדורו של רש"י ויודעי' לייחס סיבוריו אליו , ועכ"פ ראינו דברי הוזה"ק והסיקוני' גם ממקומות אחר' מוכרע דממקו' קדוש ויכלכו דברי חז"ל במדרש לא כהממכר שכ' שלא נמצא מזה שום רמז בדברי' , ועיי' בחיבור ב"י פה דברי' מרבים הכל שכ' דכלל רופא טבעי יכחיש מליאות ד' מרות והביא ברוב בקיאחו דברי הש"ע יו"ד ס' מ"ב דשני מרות הם טריפה ומי יטפל בדברי' בטלים וגם דרדקי יודעים שאין הכונה על ד' מרות שלימות רק כח הלמות לבד והמרה שחורה מוכנין לליחת הטחול עיי' בספר הקדמון זרה לדרך לר"מ הזרמי פ"ב הביא כל זה וכו' כן ע"ש , ראה עד כמה גבר כח האוהב לעיון ושוגא לפרוק בין טוב לרע לא יבקר , וכעתלק לא יראה בוקר , ולו ידע מדברי חז"ל במדרש תמורה כי עתה לא תראה מקום להערוך ערך רוח שלא נמצא שם כלל מזה מאומה ולא היה מדבר כגולם בלי אורה :

להשגה ר"ט (מח) גם כזה שנה כ"פ והנה אמת הרבר שחיס ואיל' הם כלאים זה כזה כמבואר להדיא במשנה רפ"ט בדבורות ד' ג"ג אבל הרי גם שם מבואר דמתעשרין מזה על זה משום דכל לאן אחד ע"ש , ובאמת אישחמיטתי' להגאון הממכר דברי הר"ן פ"ג דר"ה ד' כ"ו שכ' וא"ח דתיס ליחסר דלא איקרי שופר אלא קרן דכתיב והפזיר קרן חוות בין עיניו איבא למימר דחיש וכבש חד מיבא הוא ובחד שמנא מיקרי כרכתיב שה כבשים ושה עוים ע"ש הרי כ' הר"ן שהוא חד מין ונקרא בשם אחד עם שהם כלאים זה כזה וא"כ דברי התיקוני' הם מבוחרים ותקוני' מאוד רכיון שנקראו בשם אחד שפיר אמר קרא תיס דבן קקרא איל , ועיי' טו"ז אר"ח ס' תפ"ב ובמה שהשיג עליו בח"ס ס' ק"ג שנתחלק לו לפסח רהט"א איל דבהמה ציל בקמץ דהוא סיה והוא לכאורה תמיא קיימת :

להשגה רמ"ד (מט) בחיבור ב"י הביא דגבריאל נקרא איש אבל זה ידעגס הממכר ועיקר קו' שלא מצינו שיקראו המלככים אישים שורה על הענין אבל אראיך גם זה מפורש לחז"ל במדרש משלי ו' על מקרא אליכס אישים אקרא וקולי אל בני אדם אס זכיתם תהיו כמלככים שנקראו אישים ואם לא תהיו כבני אדם ע"ש הרי דחז"ל כינו להמלככים אישים וחזוני כיון דגבריאל נקרא איש כלל ללכס

לכולם בשמות יקרא והוא כעין הדרש במדרש משלי שם דאם יזכו יהיה כאבות שנקראו אישים ולא מלינו כן רק באברהם עיי' ב"ר פמ"ו ועיי' ס' ערכי הכנויים להגאון סה"ד (ואידוע מבקיאחו שלא הביא דברי מדרש משלי) וכן הם דברי החיבורים. וזוהו לקח ג"כ הרמב"ן לקרות המלאכים אישים, ובחיבור ב"ר רנה להכריח שהרמב"ם יודע מהזוה"ק מכה זה והוא דבר בטל ובודאי שהקדמונים לא ראו ומש"כ בעל הערוך והוא רנה להתענג במענה ק"ל שהערוך מלאו ממים בערך אלזוחא משם בפי יו"ה בשלח ובסה"ד אות ש' חמה שלא מלאו בשום מדרש בפי' ויהי בשלח סיה' זוכר זה וכו' הוא ד' הנונה על הזוה"ק ע"ש, והנה מלבד שלא נמצא שם כלל מזה וכמ"ש בסה"ד עצמו שם, הנה ח' בת בפי' ויהי בשלח הם ר"ח בפסיקתא ריבוע בפסיקתא דר"כ שנאברה מלאנו היתה מסודרת על הפרשיות עיי' שה"ג אות פ' ועיי' מעריך שם ושור' שהקדמני בזה ח"ל מיהו בל"ה אפטר הכונה לפסיקתא שלנו ואם שבפסיקתא דויהי בשלח שלנו לא נמצא זה הנה ידוע שכמה דברים נחסרו במדרשות שלנו ועיי' בערוך ערך דסקר הביא מפסיקתא דחארי מות ולא נמצא אלזינו וכן חמ"א בל"ז גדול, בל"ב שלו אות ש' מביא מתחומא פ' לנדים הטפס אומר אימתו אקרא כל החזרה כו' והפקה לומר היום ב' פרקים כי ולא נמצא שדרך במדרש דברים רבה בשינויים וכן פרדר"א חסרים הרבה ועיי' בע' מעיל לרקה לבעל שבט מוסר אות ק"ב הביא מאמר מפרד"א שהובא במכירת המאור בשמו וכו' שלא נמצא אלזינו ע"כ וכדומה כמה, וכן הוא בהפסיקתא שלנו, ובודאי שהקדמונים לא ראו הזוה"ק ותחלה לאחרונים בעיקבא דמשיחא בחפן ורזון האלהי למחות אפן הטועים.

המקום ברמזיו ירחיבו בזהרה בזנין ביתו והקמת שבעה רועים.

להשגה ר"ג (ג) מדוע חמה על החיבורים ולא הקשה כן על המדרש במדבר רבה סדר נשא פ' י"ד דקאמר ולמה ג' מיני עולה וא' מטאת הרי ד' כנגד ד' טבעים שמהם ברא הקב"ה את העולם ע"ש ואפי' לדעת המאחרים מדרש זה מודים דהוא עכ"פ קדמון ומר"מ הדרשן הועתק עיי' עליהם והמחבר שבק להמדרש והפס על החקונים חסם ובודאי הקדמונים השתמשו בעניינים האלה, ובחיבור ב"ר כ' סמיות עינים שהביא הך דברה שהביא המחבר בעצמו וגם הביא בשם החסדי למשוב מתרגום דר"א טובעייבניא במלת טבע וזה חיימא דשם על דור המבול קאי וכבר שמעתי שחפסו עליו בזה, ואין להאריך.

להשגה רע"ו (יא). לא ידע הגאון המחבר כי לא ר"ת הוא היולדה והמחזיקה לסברא זאת וכבר רב האי גאון כ"כ והביא דברי חז"ל במדרש שאמרו כן בביאור כי עתה לא היה כותב כדבר אשר אין לו שמר עין חשו' הגאונים מכוונה שערי חסובה ס' נ"ה כ' רה"ב שאנו סומכים במניעת שאר לימודים מקרא וכדומה לבד החלמוד על המדרש שדרשו כל הגמלים הולכים אל הים זה החלמוד ע"ש ומדרש זה הוא במדרש משלי פ"י שחישב מה ששאלין ליום הדין ובא בעל מקראות או משנה או ח"כ או אברהם ועל כולם הקב"ה הופך פניו ושאל מדוע לא קרא שאר לימודים וכשבא בעל החלמוד שיש לו הכל שואמר כל הגמלים הולכים אל הים הקב"ה אומר דין הגיין לי הואיל ותעסקת בחלמוד לפית במרכבה כו' ע"ש היטב, ועיי' ש"ך יו"ד בסו' רמ"ה רמ"ו ובחיבור חו"א וכולם לא ראו זה שלא נתגלה ג"כ ביניהם, ועכ"פ מוצא שדברי ר"ת הם דברי רה"ב הנובעים מדברי רז"ל במדרש משלי ע"ש בהערות שבראש הספר ועיי' מדרש חזית פ"ה פסוק ידיו גלילי זהב, ותפיסת הגאון המחבר כמורגא דיומא לא שמי' ודברי חכמים, חיים וקיימים, המקום ברמזיו ישים חלקתו בין עבדיו בלב תמים, ויזכנו מהרה לראות מקדש ברמים:

חסרון להמנות

בצר 44 כעיסור פורים שירה ט"ו אחר מלה וכו' נחסר וכן הוא בפרקי דר"א כל"ב

ובצר 20 סוף אות י"ב קודם תיבות ועיין צ"ל ועיין פורים פ"ו עקב ספיסא ג'.

מ' אשימה נא עיני על דברי ב"מ אשר קדמי להלחם גם הוא על כבוד קבלתו האמתית ובעד ס' הוזהר, שנינו לדבר אחד נחזונונו, כי בלדקת חמלת האמת אין אומר ואין דברים והרהורים כי נבלעדר הורה האלהות כגוף בלי נשמה כבחולה יפה עינים אין לה עורח ואימה, זה מושכל ראשון לעוסקים בה לשמה (הם הזוכים אליה, לא תשפוך בזולתם, כמו ששינו כל העוסק בחורה לשמה וזכה לדברים הרבה כו' ומגילן לו רזי תורה) גם ספר הוזהר העיקרי, ודאי הוא כליל יופי, מנוקה מכל דופי ודבריו האלהיים האמתיים נחמז נשמעים ומקובלים בשופי, מני ומניה תשחיים הק שמשאר ויתקלם עלאה יהא רעוא דתחבבל ויהיו לרזון אמרי פי, ואז גררף אשים עין עיניו לראות אש האינו ברקיו, לחקור ממנסך דרשיו לכבר עסקיו, אך במופלא ממני כל אדרתם כו' רק במה שהורשינו אהבנון . יסוד דבריהם הנגלים ברעות אמוניות מדי דחליף בסברא, ובחירושי דיעים והלכות החלום בסוגיות בהנמרא :

חלק שני

פרק שמיני

א ואעבור בין בחרי פרקו, להעיר בכל אשר ימצא סם צדק ונטה עליה קד לקו, בהקדמה אמר, יפה השיב ע"י הר"א, ועם זה יוחר בריות מ"ש רס"ג, אש תכיל הארץ כל האנשים אשר יחיו בת"ה ב'ו', אבל כמ"ש בגלגול יתורץ הכל, לזה אני אומר . מה צורך לרפא שבר הקושיא הלוו על נקלה, יע"ש סוד הגלגול העולם מאד, ולהניח לב הקורא בעמ"ד החסיה מ"ו, אף כי באמת רחוק הוא מהעלות ארוכה ומרפא, למחלת שאלת הנאת בדרך זו, אדרבה יש עוד להגדיל החמיהא, שהרי אפילו רשעים יקומו, (אש חמםם ולא צדקת צדיקים) בדי"ה לקבל עגמם בנזק ופס, ששניהם יחד הרעו, כמ"ש רבי לאנטוניוס, וכפשמם הכחוב ורבים מישי א"ע יקיא אלת וגו' ואלה למרפת וגו', ואדרבה כן מפורס גם בדברי סבא דמשששים, שהוא הראש וראשון שהודיע אמונת הגלגול בספרינו הקדושים (ובחמני קדם קרמו הרבה להודיע דבר זה בעולם) והנה"לך לשלנו (גב) (קע"א) בקיור, בספרא דמזון בו' ההוא נופא קדמאה דשבק, מיה אהעבר מניה, אז הוי בריקניא בר לפוס סכלתנותא דב"י. האי קדמאה דלא אשתלים אחאד, הואיל ולא זכה, כו', סבריא פקיוו עינייכו דהא אגא ידענא דתגא אחון סברין בו', לאו הכי, סם לאסתכלא באלין מלין, ע"ש (קה"ב) פזח ואמר מי מנה עפר יעקב כו' ואיכו יתקין כולא ולא יתאבד כלום, וכולא יקום עכ"ל, וכן עוד בפי יורא (קמ"א) אר"א כולה בני עלגא יקומון (ועיין פ' חיי שרת (קלא"א) ס"י בפרת סברא דסבא, ולא קיימא במוסקא, ואפי' ר"י לא ס"ל שלא יקומו לגמרי אחון שלא זכו, אלא שלא ישרו בחסיה, וזהו בודאי כן, אבל מ"ע כלל אחקס, כמ"ש סס) א"כ איפוא מי יתן וארע אף מתורץ הקושיא ע"פ דעת הגלגול, חממם לאשר יאמין בדברי רז"ל, אין כאן שאלה כל עיקר, כי הלא מלינו דומתחן גם בעוה"ז כמה פעמים, המועט הזויק את המדוכה, ביסוד בערה צבוא כל ישראל ליראות את פני ה', בע"כ הכל ריביין להורות בנס הנפלא הלו, שתחזיק עורח ברגים שאינה אלא ו"א אמה רוחב באורך קל"ה, שסם ישראל נכנסין בשעת צרכיםם למטיבה ולחסיה בו, וכולם חייבין לבוא בכל רגל, ולהביא לפחות שני מתי קרבנות עולת רחיה ושלמי חגיגה לכל אחד מישראל, וזרע מנהיביו המופלג שהיו חלינן בבית שני בלי מספר, וכל הקרבנות היו נעשים בחור אגמם או שש שעות לל"ה, בין ח"ה לשל בין הערבים, ואי אפשר לייצר שיטעו מוכותם בחור וזן קמר הנה, ובמקום דמוק כזה, אפילו רק עשרת אלפים אנשים, כ"ש שהרי היו כ"פ ששים רבוא כמפורסם, וכולם נערכים

עיבור ספרים

ארת (גב) עיי' צ"ח ברכות ד' י' ד"ה נסתכל בינם חמיתה נראה . דאישתמטתי . כל הני דוכתא דרוה"ק ע"ש :

מוכרחים ללכת י"ח חוק שבעת ימי הפסח וזיום אחד של עזרת, ובשמונת ימי המצ, זה באמת מפליא יותר מהקצת בכלל היומי את הכרור בכ"ד שעות, כ"ט כשיעוין הבאת כל זכר (שזין קץ למינס) עם אבותיהם, לעזרה ליראתו, ואין להם רשות ליכנס על אף ב"ח אמות של עזרת ישראל, ובמציאות שביעית במזות הקהל, גם המשים בכלל ככחוב. כולן העזרה כל נשים ושל ישראל מהזיקאן, וכל המזמין רק בתורת משה, לא יוכל להכחיש זאת (ממילא לא ירוחק ג"כ מ"ש רז"ל, מהמסע שעומדים לפנים ומשחמוס רוחים) ומי יוכל לשער זאת בדרך טבעי, שאפי' בארץ כולה, גדלה הפליאה, איך המזיקה כל האוכלוסין הרבים והעמונים ההם (אפילו בזמן בית שני, מוסכם מהכל הרבוי המופלג, שהיתה מביאה הארץ שלא בדרך הטבע, עם שלא בא בערך ברכת ריבוי טס שהיה צבית ראשון) אשר העירו עליהם לא לבד חו"ל, כי גם מנא"ה כותבי זכרונות הארצות והמדינות זכרו וקיימו דבר הרבוי העמוס והמופלגי אשר לא יזיור שחילי אותם הארץ הלזו הגשמה עתה צע"ה, שקטנה דבר בערכם שאינה אלא רוחב מהלך שני ימים מהיום הגדול עד הירדן כמ"ש צמ"ט. ועם היותה ראויה ארובה מרדוס לנפון לערך שלשים או ארבעים פרסאות שלנו, לא מהם ימים ומהרות הרים יערים ומדברות, באופן שלד"ה קצרה היא וזרה במדתה של עכשיו, להחייב בה אלפי רבבות (כמו שהיו עלי ספק בדרך ישוב שאר ארצות, אעפ"כ ישבו עליה בריוח נבחת שבנים כל טוב, וכולם עולים לירושלם ברגל, ולא חמר אדם אר לי המקום, וכולן באין ביום אחד בעזרה ומקריבין קרבנותיהם, ומביאים גם כל זכורם להשחמות, ולכן בהכרח צריך להודות למ"ש רז"ל, בזמן שיושביה עליה רוחא כו') ולא הארץ לבדה, אבל ירושלם העיר היתה מרווחת כנגד כל א"י, והעזרה לירושלם, ואי אפשר לעשותו משל, אם חקוקים רק עדותן של סופרים נכרים. הבלתי נוגעים דבר, ולא מפלים ביקרנו, ואם בזמן ישוב בית שני כך, היפלא מנה' דבר כזה וכיוצא בו לעתיד, כי יבא ה' חדשות בקרב הארץ להוליד גופות ויעזבו כעשב השדה להאמיח נפשות, לא יבצר ממנה שחפסט להרחיב מקום אהלה להרויח לאזאיה עליה, ודי בזה כאן עת לקצר ועת לחסות:

ג ואל דבר אשר העיר בה"ס טס, אורות אחד שהיה כפי שר כמת בלתי מרגיש, ובחזו לחת בידו נייר כחוב בו טס קדוש, וזהרגים ונחפעל ממנו מאד, בבוה גם אחי בעל הכסין, כמ"ט ששכבר צע"ה הטבע (רנ"א) שזכיתי כן בעזרה עלולה מר"ר (אומה שהיזא הרש"ע לאלטווא, והראה בה יכלו להתמה בעשן גפרית) ע"י טבעת של זהב שחקוקים בחובה שמות הקודש, שנתחיו לשום בלא צע"ה, ומיד התפעלה ממנה נחשנו פניה והתעוררה כמכונה, זה ראו עיני וכמה בני אדם שהיו עמי צמטמד:

ג ב"א הביא דעת החוקרים צע"ה העולם השפל, הנה ההסכמה הראשונה שאמר בשם הפלוסופים, שטוס דבר לא יבטל לגמרי, זה אמנם נמנח בזוהר בסבא הג"ל, דאפילו הכל דפונא לא יתאבר, וכ"ט היסודות שלא יאבדו, ולא ישובו אל לא דבר, וכן ארבעה יסודות ארמ"ע, נוכרו בזוהר, איכן לא מפני כך אחי מחליט שהזוהר לקח הקדמות הללו מהסכמת הפלוסופים, אבל באמת יש להנחה זו שורש גדול בחכמת האמת, והפלוסופים הקדמונים נבנו ידיעות הללו מאזורתיתו, ששלטו בהם ושמנו בכליהם, ונקרא שמש עליהם.

ד: וכן מ"ש שגמה שנינו, לא יתהוה דבר, איך זוה התנגדות לאמונתנו ולתורה ולקבלה חלילה, אדרבה זוהי האמת התורית והמנובלת, כמו שהיא בחוק השכל מקיימת, לא לבד פשוטה מוסכמת, כי אמנם מושכל ראשון הוא זה, ומכת המנועות התהוות דבר ממנה שאינו דבר (וכמו שלא יספר דבר ללא דבר, ולא יאבד מכל וכל, כמ"ש, ככה להפך, לא ימצא דבר מן. לא דבר) שהוא מאמר סותר את עצמו, כי אם אחת אומר, שמן לא דבר, יתהוה דבר, נמצא כבר הוא ע"ס מצוי, הלא דבר הוא, מה שקראת לא דבר, לכן ודאי זה מאמר בטל מעצמו, להיות שיתהוה דבר מלא דבר, שבוה אחת מקיים עצמות ומציאות להעדר ואפס, כי עשיחו נושא, וכמו שהבליתי נמצא, אי אפשר שיפעל, ככה אינו נפעל. והוא נמנע, ולכן פלוסופי בני עמנו שהודיעו דבר זה חללה (הלא המה רס"ג ובסמ"ג שקבלה ממנו) נוהרו לדרקק בלשונם בהנחה זאת, שלא יאנשו מכת המדברים, התחכמו להמציא לשון אחר בזכרם הבריאה מאין והיות העולם, אומרים שגברא ותהוה לא מדבר, ולא ישמע על פיהם היות דבר מלא דבר, אמנם באמת לא הועילו בחקון זה רק ליפות הלשון, לא העינין, כי המצא דבר לא מדבר, לא ימנע אם שהמציא הדבר את עצמו, וזה בטל אצל כל בן דעת. (ש"כ כבר היה נמצא, ולא המציא דבר, וכן אם המציאו ויחלו. הנה הממציאו בהכרח כבר נמצא אצלו בכה או בפעל, ואי"כ לא התהוה הדבר מלא דבר. אשר שכבר היה נמצא בציזה אופן, וכן בבחינת הפעל, צריך שמצא באחד משני פנים ויחויב בעול ההנחה. או שמצא חמיר. ויפול

ויסול האומר צפה הקדמות. אשר ברח ממנו. לפיכך צאמת אין צורך לתקון לשון זה, ויכלנו עמוד בלשון היות דבר מלא דבר. וכמו שאנו אומרים שהקב"ה הוציא ים מאין. שזה חלגס נאמר (לא בבחינת היותו מהווה מאין, נושא ועל אל היש, כי האין צידוע שאינו כלום. לא ירא ממנו מאומה. ולא יתהוה ממנו דבר. ואין כותן דבר מה שאין לו. אלא) בדרך האפיסה הקודמת אל ההויה והמציאות בהכרח, לא יובן מזה מציאות וישות לאין ואפס. כי בבחינה זו אין האין וההעדר הקודם חומר, ונושא למצוי אחריו (עם היותו סבה מארבעת נבחינו) שאין הגרלה במאמר זה. אלא כאומר. אשר אין. היה יש. אבל בבחינת סבה חומרית (ר"ל רומנית. ולא בשמיה חיליה) ודאי היה השפל החמתון הלוה. מן היש האמיתי העצמי המוהלט הוא צא (לא ח"ו כמי שאמר ציור גדול הוא אלהים, בהאמינו חומר קדמון) לא מלא סממנים, אבל המציא סממנים מאחדשים ודאי, נאללים ומשחלשלים מאלו יחברך, ומאמתת מציאותו נמשכו, ויכלו מן היש העליון, (שהכל היה כלול בו במציאות דק בלתי נחשב, כי כמוהו כאין, כענין חיות יין שנשפכה בים הגדול, שלא יעלה בו ציור היין ההוא על לב, אלא כולו מים צמים, ופנה להם מקום, ועשה מהם כל היצור, בזמן ובמקום ובחומר שחדשם כולם, לפתחו הקדום, אח הכל עשה יפה צחון) שכן נבחרו צדדי ה' שמים נעשו וגו', דבר ה' רוח פיו (אינם אפס בעל ח"ו) הם הסממנים שבו ששפס חומר רוחי, והשגמות השרשי שממנו נחאה העולם ומלאו, (והוא אמנם דבר פרי"א החכס האמיתי, במאמרו הידוע שמים מהיכן נבראו, שהרעים עליו סמ"י את העולם להגיס, מחסרון השנה) ועם היותו נמשך מן היש שאין למעלה ממנו, אך הוא לבדו יתכן לקרותו יש עונד אמיתי, לא העולם היסודי שנשחלשל ממנו. ההוה ונפסד (לרוב יירדו בהתעבותו ע"י התרחקו ממקורו) מכל מקום יקרא אין, בבחינת העלמו וריסוקו בבחינתו, לאין חסוב אצלנו (ולפני הדברים האנושים, עם היותן כלים ונפשים, קרוים אצלנו יש, בבחינת מציאותם הקרובו אלינו, לכן בהכרח התיך הענין להפך נמשש לכווננו, לא על דרך האמת בעצמותו) והוא שאמר בעל ש"י עשה את שאינו ישנו, לא יחס צוה מציאות לאין ואפס, אלא בבחינת התעלמות ההשנה במציאותו הרחוקה מאתנו השפלים (כענין שראה הכובד אלינו קטן כראש מטס, לרוב רסוקו מאתנו, עם היותו צאמז גדול הרבה יותר מכורר הארצי, כן הדבר גם בהשגת החושים הפנימיים, החק מהשנת השכל, לאין יחשב) עשר יסנו, מצוי מוחס (ובבחינה זמנית, ומקומית, ודאי היה אין לנמרי, בלתי נמצא כאן לפני הבריאה, כל מאומה) אשר שיאל להיות מושגת, וקנה ישות מורגש, מה שלא היה לו קודם הוייתו, וכל זה הטורה נמשש קצור הלשון הנשמי, המוכרח לרבר בלשון בני אדם קצרו יד, בצמצם השאר, הקצוי להם, כאמז יאות לערך שפלותם כחפץ ממציאם, עם היות למעלה בבחינת עשס הדברים ושרסס האמתי, הענין בהפך, שכל עולם הגבוה מחברו, הוא יש אליו, ואשר תחזיו כאין נחשב אצלו, וכן יאותו שחי הבחינות, במדוד וספירות עצמן, כידוע ל"ה, שכתר נקרא אין, והבמה יש בבחינה ראשונה שלנו לפי ערך עולם העלם הכתר, יותר מן החכמ', ומכמה נקראת יש מאין כודפ, והוה יובן רק בבחינת השגתו, אולם בבחינה שיהי (והוא אמנם האמתית בעשס וראשונה) הדבר בהפך, החכמ' לאין חסבש בערך הכתר, וכן ערך הכתר אל הא"ס, כאין יחשב, וכמבואר בחפלת אליהו ביחוד ובכמה מקומות מס"ה, והארכתי בזה, להצדיק סברת הורר וקבלנו בענין הבריאה (גס להסיר המצוכה, ולהאיר החשכה שדבריה המתבנים, בפרטות ענין ההיולי שזכרו המקובל הגאמן הרמב"ן בפירושו לתורה בפ' בראשית, ויש לידע עם היותנו מייחסים לפונר ראשון הנקרא היולי, העדר צורה, לא חסבש היותו משולל מכל צורה צאמת, שזה דבר מננע ונעל, המלא חומר בלי צורה, רק שלא לבש עריון צורה ידועה מורגש מוחס) והוא החוהו כפיר"ש) שבתחלת הבריאה היו כל החממים וכל צורותיהם כלולים בחומר ההיולי, שהיה כעסה בלוסה דמיונית, מוכנת לקבל כל הצורות השפלים ואין מי שיכול לעמוד על צורתו הכוללת, ולבוא עד חכונתו, לכנות לו שם פרטי מגביל ומגדיר מהותו עם היותו לוקח, מלא הוים, הנה לקחורו מאתו חסלה, רק שיתו שמו כלשונס, ומתקור חקבלה כואב, והוא דבר ר"י בונה עולמות ומתריבן) ואם הוא גס פלוסופית קדומה, לא חתק לנו כלל בנתת מדוע העולם, כשחובן על הדרך שבארנוה, אין צה נפתל ועקס, אבל מחויבת היות גס ע"פ התורה והנבוא' (והפלוסופים ההוריים הג"ל, אין להם שום ראייה להנחחס החפסית, אבל סתירתה מנבוארת כחובו כמובל, שלשון בריאה מורה על יש מיס"ד האמת. וייהו גס בריאת אין מים, כי היה ובורח מושך, וזה בפרטות לפ"ד הטבעיים, החושבים מושך העדר האור בלבד, א"כ נמצאת אומר יש בריאה לאין גמור. אבל לדעתנו החושך הוא דבר ממשי, כמ"ס בס"ד בפירוס שכתר יורר אך עם זה יקרא אין, בבחינת העדר אור, שהוא יש גמור אמיתי מוחלט, ועל כל פנים החושך נמצא מן היש, כי הי"ת המציאו אשר שלא היה, כי קודם שברא העולם לא היה נמצא כי אס האור

לברו, ואין מציאות לחושך אלא בשעת המלא-כרור הארצי והגלגלי, המחשיך ונועב השפעת האור
הרי כי מן האור שמתעבה ונכבשה והוליד עפריות, ממנו נברא ומתהווה החושך, והוא שאמר האלתי
בעל הבהיר, המים הרו וילך' אפלה, על כן אין ספק שבקר הבריאה היא. המלא החושך אשר
שלא היה, כי קודם הלידה, היה הכל אור א"ס, וע"י הבריאה נחמס גוף ששך, הוא הסומר
הנשמי הקדור, ובשבתו נמשך החושך כפול העדרי וקניו, ז"ש' יורג אור, שנחגבל והקנה לורה
ע"י כך [ר"ל ע"י הבריאה האור והסתכלותו. מעדרגה למדרג' לנש'] ויורג חושך, אשר שלא היה
לכל, ובה עושה שלום בין מעמדיו עומים ששכרם ואחדם (וע"י שבת שלום בין שולאים שבעיים
ומחוד שלום א"ה המבורך, נולד המורכב שסופו להשפח, אין רב מזה, כי הוא בין עומים
יפירד) ויורג רע, אשר שלא נמצא רק טוב, והוא אמנם חומר האיולי בעל הקדרות, שהוא טעם לכל
רע ההפקדי הלו, שקנה מציאותו בבריאה, לא קודם: ונשינו למדים מכרוב זה שהבריאה בעולם
היא הית' בחושך רע (אחים ורעים הסובי האור כי טוב ונאחי) ובהם יוצג שלום לא בולגש, גם
כל מעשה חקרו ובדולחו של יורג בראשית בימור, יזכר בעולם הבריא' (נש"כ" בזור לא נטר בריא'
אלא יהי שיחפסט על הגוף הקדור] לכן אין ספק במאמר המלא יש מאין, מתהפך כאומר חושך ואור, וסובל
ג"כ מאמר חומר, שברא ארץ מים, וזרק יורג בכל אופן סיבה, ודעת לנכון קבל הוא, עסקנו
עם סכל, גם ראב"ד צ"י ס"י, כך כח- צפירוש למונח קיים, שלא יתהוו דבר נולד דבר, כמו
שהוא קבועה ונטועה בשכל הבריא האלתי, ואינה דעה הסכמיית חסות, הלואי יהו כל דעות פלוסופיות
כאלה, סיים וקיימים, וכבר אמרתי שבהם להם מקדעוניו האלתיים, אשר הם בראת חכמים, לא
פלוסופים הנות' מה להם, מי ישיגו בסומומים וברעיונים, וכבר צקנו בנתי' מקומות מחברינו
לעקב חמס מפטיס, חוועבה יבחר בהם ד' פ"ב האזיל בחר מ"ש ר"ל רוח פטיות פריץ, על אודות
הקור הנמצא שם, הן אמר גם אנכי בר מוליד לך עילתא, והגלגלי ז"ל על הים הקדום הנמצא
שבהם היא (כאשר קראוהו בלעז בלתיאול) בנ"ש בהנחות ומסורות ס' שילת יענן. בסוף השבוע
שהשבתי ע"ד האחרונים בענין קרם הנכבד מ"זיה, דלשחזירו אפי' אפוקינים איכ' לנידן מאי פריץ
חלמודא, דהא החס הנחמיה בטלה כל השנה, ואמרתי עוד דזי איתא לסברא דידכו, וי"ל שהוא
מ"ש שדוח פטיות פרוה, שפ"י דעה זו והיא פרוה' במלואה מקריא:

איברא לקוטטא ורזי לאו מילתא היא בלאו הכי, דלס כן, מאי אוריח רוח לפטיות,
גם קח דרומית פרוה היא, כי נקרא אשר הוא לשני המחזים שחת הקטבים, שבצד היותם
מרוקקים מנהלך המה בשוה, וכן נקראות עטולתם השמים, בעולת הקרה הפטיות, ועול' הקרה
הקדומות וזליאה-שנבה מנעל שבלי אלוטה, בהיותו כחב ומבאר יורג חכמת הבור, כשכל צוה
ואמר על אודות שני הקטבים, שהאחד אשר בזמן קר, והאחר בדרום שהוא חס, והיא שנה נגלית,
אולם לרע"ז בהגהותי לשרשום, אין דרום מקום קוטב, כי אמנם שני הקטבים, יקראו בנ"ק לפון
(בלשון יידי לא לפד בבחינת תבונת-השנה, כי גם בהיותם קזתה קוטר, שהוא קרוי לפון בראח)
בהיותם נסתחים מבני אדם, ר"ל הפיני בלתי כראה לבצלי ישוב דרומי, וכן הדרומי נעלם מאנשי
ישוב לפוני, לא נקרא דרום אלא קו השוה חתת משלוב השמש, ועל שמו נקרא, להיותו דברכחו
של עולם סס, ושני חלקי המיושב מיימינו ומשמאלו, ובני אדם כולם רואין אותו חמיד ויסייע לזה,
גם הכחוב נוטה לפון על חוה, שהוא התלך השמש שבכדור הארצי, הבלתי מיושב מזה ומזה חתת
הקטבים, בהיותם עמדות המופצת השמש והגא' אורו וסומו, הנוס' הישוב, (ולכן כללם בשם חתת
נאות לשניקם יסד) ולא זכר גם דרום לתקביל, להיותם שם ארץ טובה ומבורכת, לא חוהו בראה,
במחשבת המב-בעניו, המזהיל את הקורא, בנחמותיו, כמ"ש בשפר א' לפינה בס"ד, והחוס מצידי
הפנו בודאי, אמנם סבת ישוב הארץ חתת המורה השורפת, לא ימנעה חווק חוס האקלים, זכרתי
במהדורת ספרי אורג הטוב, ו אולם בענין מנין הנוכבים, לא יתנגד מ"ש ר"ל לקישר (פ"ד"מ) בנ'
ראשון, כי לטעמו הישוב, שזיתה כדעת הקדומים, אכן ללשון שני, השיב לו ע"ד האמת, כמו
שכתבר במציאות עזה:

מ"ש על רב"צ בפסוק חלומי שקופים אטומים, איני לא מהדרם אני, והשני ג"כ על
הרב"צ, בזה ומבאר הנפשי, כי הוא דבר חושי, כמ"ש בס' ב' בס' א' למסירת ז' פ"ב הגוע
בנקים נסתחים שבתורה, שהבחיטום פלוסופים חלופים, עומ"ל בס"ד בסיון א על מ"ש ב"ח בהקדמתו
ותדע הרכיזות עומות להאמין אמתת נסוס נסתחים גדולים ועליונים מאד, שלא נחפרשו בחורה,
עיון עוד מ"ש בס' בלח"ס פ"ה דעץ אבות, ובצולס ברור (פירושי לסע"ד) ועיון ס' האמונות לרש"ט:

ח פ"ד ענת משיכת אכן מנגיטס, ופנייתה לרוח לפון חמיר, שעליו המחשכמים בנלין
לחת

לחתם סבתה, ויטה היא, וזכרונה ג"כ בעלות הטבע, וזרוע יתר גדול כנפל מאד רחיקו בה וקסיתו
 פעמים רבות, שאין נחש' עבה טפה ויותר עומדת בפניה (אם מנסקת בינה ובין המצטט טבע זה)
 לטוב הרגשה ותנועה, כי העמדתו הכלי קומפ"ס שיש בחזרו המצטט המור' הרומות, על השולחן
 או על לוח עץ, ולקסיתו האבן המושבת והוא מכוסה זרור' צבדד, והקוסקוס חתך הלוח והטביל
 תן-הוד כנגד המצטט, ומיד התנועה המצטט בחי' וההירות, אל הגד שפונה אליו האבן ומשעל
 ללח, באופן שר' לעין, שאין דבר עב גשתי חוץ כפי' הרומיות כל עיקר. ויוקח ממנה רזיה
 חשיית' על השפה העליון, שאין דבר מונעו מלבקוע בחסותו' ארץ וצפתיו החוס, וכמו שמצד ג"כ
 ע"י, כח' הנומח לניגוד במחשבים ועבן' האלמוג, עכ"ל שאין לספק באור השפיה, המפלט ועובר
 הגמלאים השפלים, לתת להם קיום והעמדה, ואין דבר מעכז'. אולם לא זו בלבד לא ידעו חוקרי
 הטבע להבין הסבה, כי לפניהם עדיין סגולות אלפי רבבה, גוויות צורות התלוצצות-הלו הנכבדו ו
 אשר כל חכם לב נראה להניד בראש, וירשמו-לא מה הוא סבה השחוק המוטבע בנן אדם לבדו,
 מכל יתר צ"ח, ועל מה זה ע"י נדבוג משמום ידים, או נראות דבר שטות, תצטוויר צו השחק
 מי ומי המניעו ומביאו לכל, בהרבה כל חיבריו והשערת קול ללאות', בחין מבין ארץ ובחיה ארץ
 נמשך הקול העשוי, האף עש' השחוק ותנועת המשק הרש, והמחמת הטטה או משמום קל, וכן עליית
 וירידה שטח מי הגדות וההעלים, ההוללים אל הם שטוח קצוות וככה הם שומדים עת' נסיעתם
 חומר, ואל' מקום סדיליים שם הם שבים, ואלפי רבות האבן נצרות סגוראטית, ועלמות אין מספר'
 ש בעת' פיה הכחוש יבוסו זרים, ככר קדמתו לרנ"ו, וקני של ח"ו הגאון כמהר"ן ז"ל, וזכרתי
 בפירושי באופן זה יותר "מה מ"ס צענון כדוריות הארץ, והיותה ארצו הנגלה, ומ"ס' כפ' ויקרא'
 בשם ר"ה סכ"ו, וכן בשם מדרש העולם. אם האבן חניד לשונות הללו: אלא חסודים אולי הם
 ג"כ האספות מוויפות מרמז"ל או מולחו, ממצטיקו ס"ה ומולצו לאור, כי אם אמנם אין להכחיש
 מולצ' מרים כדוריות הארץ, שכן זכרנו במטה אצמא כפ"ה פטרים, וכן הודו צדאי למציאות
 נגלה מקף לדור הארץ, שאי זכרנו פטרים ואמרו נגלה קבעו כו' ועתה, גם א"ה מרים לח"ל
 שכן הוא האבן. ר"ל נגלה קבעו ומולות אחיים, א"ל על כהנו, כדור-קולר' השגתו בהבנת דבריהם
 כשחלקו ר"א ר"ו, א"ה העולם כאלסדרה, או קבוצה, וכן אוח' שבפ"א, שקורקוטי שנים אחוים
 באוקיינוס, שדבר' נללו מביאים את ההוללים והלגינים עשויים מדע ומחרי' שכל, להצונן-וללעוב
 כאילו חז"ל לא היה להם ידעיה כלל בצוחשות, אבל עומק-מאסן צוננת לשונם, וקלות הדעת וקצורו
 של אקטום הכלמי מכרים שרונם, גם להם שטות זה, ועשאו כאבן דומם בני הגשה, להכיר
 ולהבין שפירוש הדברים והבנתם על האמת נעלה מה', כי לא דברו צנניתי אלאים כאלו, אלא עם
 משלים דומים' הציגיה' לשונם וממזיח' בחירות ומשלים'.

ואולם ראב"ע, עם היותו ג"כ חכם צנינו, והרשה עצמו כמה פעמים לתחל' בחי' דרש
 מכל מקום בזה הדרש הרגיש, שאי אפשר לפרש דבריהם הל"ל כפשוטן, אבל קלמס וכבדס כראוי
 ומחויב, כמ"ל פ"א ית' רקיע, וצ"ל רחוקה היא הגבוה צנינו, שהבונה בקורקוטי שנים, החלק
 התיכונה מהאיר' הוא מקפיו, והוא כלליו קררה, וכס הנשנים הטבעיים המתחונים מתחום,
 מבין השפת העליות עוקדה ורחת, ולפי של' יכלו עבור משם והל' למעל, מאמת התחמה
 המפסקת ביניהם, בהדרג רבקות צננו, ורחקות ונולות למע', כן הדבר באים האמים העולים
 מכרוו כלאי, בשפת חוס שהם ינוצח, האבנים שש' זה הבורו העליון, באופן שצנ"ל קשורים
 לים מימיים מן הארץ, שמתעבים עם יסר' האויר, ומנביחים עוף עד האויר הקר שהוא האנעני
 שצטלפת חלקיו, העליון הם מאד לקרבו אל הנגלה, שצנעתו וחוס השמש' שולטים שם ביותר,
 חמני קר מאד, תחתון סמוך לארץ (עננו) שהוא לבדו בהדרג קר' בהפלה' לסבת פלוס ונוצי
 השמש בעצמם דרך עליו אלים מתכבילים צבובו, בעבור קרנות וביירווחו (כי הוא כפירי, ואין שום
 עכירות מסוד העשירי העול' מן הארץ מניע עדין) עובדים מיד בני עובד רנע, ואופלים ומכים
 בשפת חורו הארצי הקשה, על כן לא יוכלו ללשם אחור ולצבור לעמקו הרב', אבל ככללים וסגוים
 אחר כלמי מעל', על יד' שחמם האויר שלבו נצבולו השפל הסמך לארץ ותחמו, באופן שאי
 לאות לבטלי חיים השוכנים בו, שחיים אורו די חיות, ובחלק השני שבאור, הקרירות גדול ואזק
 מאד, שם הוא אויר נקפ', הם קורקוטי שנים, והם קירוי העליות צמים (כמ"ס' המקר' צמים
 עליוזיו, שאותם מים הם ודאי בחקרה, וככאוי קררה כ"ל) והוא רקיע השמים לא שנים עומם
 שם גרמים נגללים העליונים (ובצדדים עליהם עליונים עליונים צבדי מווינים) והוא הרמז ג"כ במלת
 את השמים [שנבראו ביום ראשון] את, לרבות הרקיע הטל' להם, ומחמה אליהם ג"כ בשפירווחו
 ומקומו נצבול האויר התיכון הנקשתי ומרוקע, שכבר היה' לו חנה ביום הראשון, ושכלמה הווינו
 צנני

צטני, שבו קרשה הטפה האלמנטית, כמאמרם ז"ל, הונגלה בו ובו מזלות חזורים (כמ"ש"ה ויחן אוחס אלתיס דרקיע השמים) דרברי חז"ל עם הודאת האזכרים האחרונים, שחם יפה נכסיונות ובחיותו מאוזנות נאמנות, נמצאו כל דברי חכמים קיימים, ומתיישבים עם פשוטי המקראות, בדרך ישר ונאות, ש אך דברי המאמרים הג"ל ממדרשים העלמיים חדשים מקרוב זכו, לז מזינו להם חבר בדברי חז"ל הקדומים, מכל מקום לא אהעצם בכך ולא אקבל עלי אחריותם, יא אבו מ"ש כפ"א"ה ואל יקשה בעיניך מ"ש זמן הארץ עד הרקיע וממורה למערב חד שיעורא הוי, שר"א מאכץ לרז"ל הארץ אינה באמצע הרקיע כו' שאין זה כלום, שבאמרו רז"ל ממורה למערב, אין ר"ל ממורה הרקיע למערב הרקיע, אלא מן הארץ עד הרקיע לנד מורה, ומן הארץ לרקיע לנד מערב, והוא"ו הכדור' כו' מ"ש ממורה למערב רחוק שהי, חמה במורה הכל מסתכלין בה כו', עז והוא פשוט :

אמנם שזה פשוט, שמדברים שם ממצב האדם העומד בארץ ומסתכל בחמה, א"כ ודאי אין לדבר בדרך מקלוה המקיף לקלוה, כי הוא ודאי כפל, והוא ב"כ דבר המורחי בפרשת וחתמן והכי אסברה לן נמי כפ"א בנמ' חמיד :

יב א"ך עם כל פשיטותו, לא נהלם לי כלל, הכנת המאמר דחמיד ודחגיגה בשטת המורחי ולא הוגם לי מנוצם ורועו, כשכנין היות הרקיע בגלל המקיף כהבנתם, כי א"כ הלא השל' אס מן השמים לארץ רחוק או ממורה למערב, דבר אחר הוא צעיתו ודאי, בכל מקום ובכל הרוחות, מן הארץ לשמים הרחקה אחת היא, וכי מי יסופק אס הכדור הארצי עומד במרכז הגלגל המקיפו אינו נוטה לשום דר (כי הוא באחת משמים, או נמשך באבלי אהב' אל הגלגל (דוגמת מסיכת מנניט) מכל דר בשוה, או נרחק באיב' (בשנאת הגשם החמישי הספירי, לכדור העגור העפירי) ונרחק ממנו מכל דר, לכן בהכרח ישאר באמצע, בחממת בעל הביר', חולה ארץ על צליו) א"כ מה זו שאלה, מה לי בין מורה למערב, ובין צפון לדרום, צעיתו זה, הכל אחד ושוה, בכל מקום מהארץ, היא רחוק' מן השמים בשוה, ואיך יעלה על הדעת שפלוטוף, גדול כאלכסנדרוס, ישאל דבר בטל כוה ולא ידע שכל הקיים היוצאים ממרכז לעגולו שוין, כ"ש שלא יאומן על זקני הנגב שיכחישו זה : **ואם** נפסק לומר שהשאל' היא, אס האדם כשעומד במערב ורואה חמה במורה, רואה אותה ברמק יוחר, מכשור' אותה בהיותה עומדת בחלי היום כוכב ראשו, גם זו שאל' של הכל, כי א"כ פשוט דרברי זקני הנגב אמתיים, ואיך יכחישו חכמים את הידוע, ויקיימו אפסדות למנוע, באמנם זה זה שוין והרי זה כאומר קוטר המרובע שוה ללעו, לכן לא יכולתי לעמוד על אופנה של סברת המורחי כוה :

איברא לדין ניחא, ואהניא לי שטתיה דראב"ע זכא, כנ"ל דרקיע שהוא קורקוסי שמים, והיינו נמי מקלה השמים עד קלה השמים, שהרקיע הוא קליהם התחתון, ושם עשוי קבועה או לאוהל וכמן כפה מלמעל', ועפ"ז יובן בטוב אירי ואירי חד שיעורא, ודר"ק :

ולרמ"ע במאמר העצים, שזה אחרת כוה, לקיים דברי חכמים, יע"ש : אד גם להאדומי הידוע כפ"א מספרו . יש דברים מרבים הכל צעיתו זה, ולא הבין דברי עצמו, כמו שיבאר למעיין שם, עוד הר"א באותו פרק שללות גדול, ביריעת הניאונראפיא, אשר חשב להראות בקיאותו רבה במלין ע"ג מלין, וכולן סימני שטות וחסרון דעת, ביהוד צעיתו מנב המדינות, ע"ל במ"ב להלן בחלק שלישי :

יג וכדרי דברי צעיתו עגול הקרור הארצי, ואפשרות הקפתו ע"י ארס דרגל ובניות, סביב מן הקלה אל הקל', אזכיר שבכר כתבאר ענינו במוש לעוברי ימים אל מדינת הודו מזרחית, כי הספרדים שוכני איי פיליפו בקל' המורה, חלוקים במיין וקריאת שמות ימי השבוע, עם ארשי הולנדית השוכנים אלס הכדור, שבשארשאים מונים יום ראשון, לאחרונים הוא יום השביעי, והסבה כוה הוא מהמז' שהספרדים באו להודו מדינתא, דרך ים לה מזר' מערב, ואנשי ארץ תחתית הג"ל הלכו וסבבו לשם דרך מורה, בעברם אוקיינוס הדרומי, והקיפו כל האפריקא השפלה, עד בואם שמה, באופן שצני בני המדינות האל', פגעו אלו באלו, אחר שבצבו את הכדור, אלה מפה ממערב, ואלה מפה ממזרח, נמצא בפגשם זה כוה, עשו צ"ן שניהם סבבו שלם באופנים מתנגדים, לכן בהכרח צימי השבוע הם חלוקים ונפרדים, ויוגד מזה ספק בשמירת שבת למסבב העולם, יענין מה שהכרענו כוה כספר מור וקליע', (השד"ט) יד פ"א מ"ש על אכן עורא מענין טרדת מדותיו, כי חמהתי מעודי בפרט במ"ש צעיתו שער המשתלה, בהיותך בן שלשים ושלש מדעו שכונתו עה"פ ולא יזכור עוד את זכתיים, שהוא ל"ב פסוקים אחריו, והונה את הקורא לפי חומו, לנגב לבבו, כאילו ר"ל כשהיא המעיין בן ל"ב שנים (ועל כן כתב שלשים ושלש, כאילו נכתבין למספר שנים) בשלמות שכלו, אז היא נכתו להשיג הסוד הגפלה ההוא, וכל זה להבהיל הרוא' לעמוד משתומם. לחשוב שאין סוד

נעלם מופלא ברמזיו, ולא עשה מאומ', והנה הכל הכל רעות רוח, וכלי' נשנב' על חכמים גדולים שנטפלו בשלשן זה לבארו, כמו שחמלא בשש' מהר"מ מרוטנבורק: א' ד' מה לעשות באיש שהיה חכם בעיניו לא לבד הטיל דברי חז"ל המוקדשים, כי זדון לבו השיאו לדבר סרה גם בשד"ה שמחברו סופר מהיר בחרות ה' הוא הכהן ראש עזרא, כמ"ש בפ' חרות' ז"ל, ויש שבש שד"ה שזכיר תחת הקשרות מוקדים בו, ומה נוסיל עוד מאיש הרוח כזה, על כן היה הנקל בעיניו, להחל בדחול' ומדרשות הקדושות, הוא היה נבזר ליד לפני ה', שקפץ ראשון לחוד אמצטי רוחתח מנחלי אש דת והוקיר' בפני המתפרכים הראים אמריו, ללעגו על האגדות והמדרשים

מזו כ"ש צענין מאמר מעט הירח וקטרוג', עמ"ש בו בס"ד דבר נאה ומתקבל בצממד יום רביעי (קראתיו בית הסהר ושכמהו חכמים שזכו לנו בו מן השמים בצאור הגון ונחמד:

מזו מ"ש בשם האסטונינים צענין הכולד צמלוי הלכ', הוא שלם צמולו: הלא הוא דברי הזוהר (ח"א פכ"ב) אלא שרזנו צמיהרש על"א קדישא י' (ג) צענין מאמר על ד"ד מאורות לוקין עניתי גם אני חלקי מנה יפה בס"ד, יענין בקוטרם דרוש הספר נקרא שגת אריה:

יח ומ"ש וזקק חלוי ריקע (עמ"ש בפרק הקורס, מענין הריקע, או חנין שהוא עש"ה יפחז ה' לך אלא הטוב בו אף על פי שהמטר אינו יורד מן השמים בו' והכל הוא כדרך שאמרו דברה תורה בו':

בכאן נמשך זה"ש אחר הטבעיים לגמרי, שבקיה לחסידותיה (נפל צפחז שברמ ממנו) נגד הנרא' מפסג דברי חז"ל צמלמד ובמדרשים, שלא יסבלו הננה אחרת, אלא אהגשמים יורדים מן השמים ממש, כפסג הכחובים ומשמעותם:

א' א אמנם ודאי נרא' שגם דעת חכמי הטבע בזה אמיתית היא, שהמטר הווה מאדים העולים מן הארץ (וכמ"ש ענינו ע"ד הטבע בפרק הקורס) וכחצוב גם בחור' לכל ודאי יש שני מיני בשמים ודברי החוקרים יתכנו בנפס טבעי, אולם לפ"ד החור' האלהית והחכמים הנאמיים, ישו גם מטר עליון רוחני, היורד מן השמים נמש, ומאזר הטוב דווקא, ומצלבגש בנפס נשמי, וזה בהיות ישראל על אדמתן, וברכת ה' היא תעשיר לעם סגולתו, שנתייחד בהשגח' פרטיה, והאלה' אלהית למעל' מהטבע באופן נפלא משאר כל האומות ויתר הארצות, ששתיין מחמנית שגולת להם על פני מוצת, וכבר אמרו רז"ל מיום שחבר בהמ"ק אין בשמים יורדים מאזר טוב, ולכן מחלוקת ר"א ור"י צענין פי בשמים היכן מולדים, יש לכל דעת אחר מהם פנים וטעמים, ודברי שיהב קיימים.

ישורב ראייתו עוד שכוונתי לדברי אלהים חיים מסברתי, שכן צפירוש צפ"א. ועמ"ש עוד בהנהגות השרשים שורש מעור ונהר, שם המתקתי הענין עוד בצאור הגבל שנות נפש ומצר וכנויו, ע"ש וייטב לך ותדע כי לא כלמות הסבכיים לה"ק כי הוא יורה על חוכן מנחות העצם הנקרא כך בשם שקראתו הסכמה הרבנית, לכלול בו עצם סגולתו חלקיו והבדליו. יש פ"ו הביא דברי המעורר על ס"ה. שמשען על הריב"ש והר"ל:

ר"א נאזה לנדיב שפת יקר. מה לו לחלות צוקי סריקי בהגורו חרי נצרי דרביני, כי אמנם הריב"ש עם היותי נעדר מכחמות הקבלה. לא הבחיש אותה. אדרבה העיד שנתו כח על אודותיה עם הר"י בן שושן שהסבירה לו קצת. וקבל דבריו וקלסם. אלא שלא נצבאר לו בהרמיותה. ודיינו שהוא ז"ל ראה וידע ג"כ שהרמב"ן ז"ל שקדם לפניו איזה דורות. ואין ערוך אליו בכל חכמי ישראל הספרדים. בחכמת החורה ובכפול החלמוד. ובחכמות חילומות טבעיות. שלא הגיע הריב"ש (עם כל חוקף גדולתו בחוראה) לקרסולי אחד מחלמיריו. וכיון שהוא החזיק בה. קיים ואשר אותה. וקבלה פה אל פה מחכמים קרושים שמסורה לו. מי יהא דשאי להרהר אמריו.

כ' אבן הלא הוא נאמר בית חכמת הקבלה, כאשר יתראה ממ"ש להרמ"א (במש' ס"ו) שששה פירוש על רקלטי ועל ס' מערכת אלהות. גם בס"ה היה מחויק לחבור קדוש אחיני. וייסכו ג"כ לרשב"י התנא. כפי פשיטות הספרים המביאים אותו. כמו שגראה בחשובותיו (סע"ג) על אודת הגונין המזורות. רק על מדרשי הגעלמים היחה עיקרת חלונתו בחשונה (נ"ח) בהם לא השגיח' לקבל

עישור ספרים

(ג) במק"א כ' הדבונה המאורות לוקין ע"ד דאיחא בנדרים ל"ט ע"ב על קרא דשמש וירח עמדו דבולה דהחמה ולבנה לא רצו להאיד עד דמחו להו בפולסין דנורא וכן הוא במדרש איכה דבשעת החורבן אמרה שמשא למשה רעיא מהימנא בחיך דליח אנא נהיר עד דמחו לו ע"ש ומצאתי קצת בדרוש יקרא דשכבא הספר על הגאון ג"ב מהרב טעם הסלך ע"ש ואין רצוני להארך בדברי אנדה:

לקבל כל הנמלא כחוב בספרים נדשים מקרוב בזה. אשר לא נודע מקור מהאבס, כזה יפה אשר (גס) במ"ש שם שאין משיגין גם ברש"י לעיני פסק הלכה ודין, בזה הכינוי כל המחברים והפיסקים. שאין לנו בזה אלא מה שגילה מסוגים החלמוד. ולא נמין לב כיסוי דין והנהגה דמנה למ"ש. צוהר. בין להחמיר בין להקל. במקום שיש נגוד ביד מן החלמוד. בזה אם במקום שאין הברכה. אז ודאי דעת ס"ה מברכת ליתך אחריו. וכמ"ש בס"ד בהש"ע (סמ"ד) אש"כ שהנהגה אחרת ה"ר"ג"ע על כך. כולו לועג לו בלעניי שפה. בזה יהא חלקי כש הרס"ל ז"ל (עם שאנו נוהגים בו כדס"ה. להגות ש"ד יד מיושב. שאין לזה שום סתירה מתלמודנו. רק בזה שאמר שם דרך כלל. שלא לסמוך בדברים ערס"ה ממחמת שטשה להם חזוק ע"פ הקבלה) ישר תיליה ובחיה עריפא. לכן לא יגסה ממנו מזוד העצבס תולאה. לחשוד קבלתו האמתית ששאלטלה מדור אל דור ליחידו סגולה. הראוי לקבל אמרת אלוה לרופה' ואזוי לו ולמנולו של החולק על אמונת הכמים עעקרו עגלס יסודי הדת ביד רמה וצדוע חטופה. אזוי לה לאותה בושס ולאותה חרפס. וכבר הכה על קדקרו רמב"ן בפירושו על התורה ביד חזקה וכלי חטופה.

כ"א וכו' שאומר בסמ"י גלה מעשה מרכבה ומ"צ. באמת נמכו אנושה אין לה תרופה. כי מלבד היות' עיות נפלא' ותופס. עוד היא סכלות מאין כמות ואולס טרוחה ומטופס, כיהלך בעל הספר (מ"ב) העיד על עצמו שלא הגיע' אליו נקבלה, ולא באחריו הנכונ' בה, רק רצה להסתמס יותר מיכולתו (בדברים נראים שנסבים מכל עיני אנושי, עו"ג רצח איש חכם בעיניו) ונראיתו שכל כמים חרדים והעל' מרס בידו, הכיר שצארו למעש' מרכב' יגרוס חזק ולעג וקלס מרבה להכיל, לכל רזוי; על כן מיד חוץ דרי דיבור של התחלת הענין היסודי ועצוד לגערי, עלובה בשם ושאר, שנהחומס מעיד עליהם שהם רעים חושך ולא אור, טמנה בפטר יחד גד' נלא לא יראו אור ארס עיפסיה כמו טופל, בין פאין ובין טופל, ובין הארמי וחסרות ודי שאו ועיה חפל, ויסוד טופל מי יחן הדריס ממנ' ותי לו לחכנ', כמ"ש בשקבר במוסד שני מאורס הטוב שלנו, באיך ותפארו, האתפלספסיס, שהר"מ הודיע מ"מ ומ"ב, אחר שהיה עלונו חזר בו עורס בפיו ובלענה אס חממק בפיו רשה תחת גלגליו נכודיה. ולא דבר ממנ' גדול' או קטל, כי הבין מעצמו יקח בשה. לדבר, שבחנת האלכות חמנ'. בגוה, על פי שכל אנושי הדל ומחטטה רוב'. היות' ברוית דברים בטלים, רעות רוח והבלס, לקומס מאולרות שזא' צונו של פקדרי אמנה, הנשפחמנת פלוסופיא, וכוניס במה לעצמס, לכן תתה אמרתי בעליה הטבע לבית מרות שלנו, שלא חוכל לקאמינ שהר"מ חזר ס' עורה כבוסיס, אשר הלך חסדים, ובכל עת אשר אני רואה ומצונון אליו אני עומד משחחם משחקה על המראה, בפרטות טעוני מצות שלו, גראוב בעיני. דברי החול הוכח וטולא, היס טעס בריד חלמו, וככה מעשה מרכבה שלו, איך אפשר שיהא אדם בעל סכל חכם בעיני עלמו וכוני ננד פניו, לפטוח בעצמו שישיג בשכלו דברים שסכן עתיק ומנן והעלמונ, איך יעלה על הדעת הברוא, שיוכל ליישב כל הדברים הנראים אים בחוהי ובנבואה ובדברי הכמים חו"ל שכולס מרועה אחד יתחו (רמוזים אלו על אלו, ומוריס וכוניס דברי האתפלספסיס המסלסיס שנבנה העמוקה והרסכה המסתרת בדבריהס) על פי סכרות אנושיות דקות למוות שרופנת שאפי' האומרת חגעל נפטו בהס בלי ספק, אס אנו מלין חסכן תהיינה לו. לחרפוט, בכוב סביס מנופה על חרס לרופוט. היס בשביל הבני רעיוניס היס גפחו השניס לנביא ובעצורס. חרנו עליו רו"ל את כל החרדה עליהס. לו והזוינו מאד שלא לנלות דברים שהס ככשונו של עולס. אלא ראשי פקיס לננוניס. ולננין מדעתו עם כמה תלמיס ידועיס. העל אלה בקס המלך חסידו גל עיני ואביטה נפלאות מחורקך. וכדועה לזה הרבה בכתוב. ובתלמוד בדרש' חו"ל הקדמוניס עמודי הדת. ובמעט ברכות שחקנו לנו והאר עיינו בחרקך וכיוצא בה. הלך כל דברי האתפלספסיס המסלסיס להרכיב דברי חורה ונפואה בחכמת מה להם מנויפא. מלאה שזיות מובאסיס מעליס רית רע כטופס. הלכ טופל והרוח ומתלפת. לא כן תקמת האמת. כחמה כן היא. מעידה על עצמה. שזולתה אין חכמה עמוקה ורמה. רבת החן והיופי. הון עמק אקפה אין קץ לעשרה. ארובה מנאש מדה וגו' אין נעימות חזק ועריבות עלוס יותר ממנה מחוקה מרוק וזופא. הדבור בזה איך לנוותר והודעה טוספא. מי שאינו מרגיש בחולשת פלוסופיא אלקית הברויה. שהמציאו האכסיס בטלניס עשו לה טלחי ע"כ טלחי. טפל ו לה שבוט על שבוט מכסה שקר מעוטפא. ולא הגיעו לרואי בוקר אור החכמה האלהית האמתית. יסודתו הברוי קודם המתמוללת בכל אוח ופיבה שספרי הקודש ככלל בגפן פורים גענפס משחרגת ומסתעפת. ודאי מוכה הוא בסגוריס כלו עיינו בחיק ככרויה משרכת דרכיה. הוניה וסגורת שית זונה ונלורת לב את העץ ואת האון מנאש. כחסיס רוח שואפט. הוניס אמריה אלושה מכתס דעתס ממרפת: חברית' הדברים כל העולם דעתו שהבלי הפלוסופיס הם מ"ב מ"מ. הוא ודאי אפיקורוס.

כופר לא לבד בדברי חכמים . כי גם בחרות משה . שריבוי השמות והכינויים . ופעולות הגראות
 גשמייות ומסורות יתרות וחסרות והיבנות ולשוניות זרות ואותיות מלופפות ונזורות וניספות ונקודות וחגים
 ופרשיות . ומאמרים הממנכרים . מלות ומשקלות מורכבות והנקראים אל כל בעלי הפהט זרים . הלא כל
 אלה צווחות ואומרות . דע . כי לא דבר רק הוא . ואם רק הוא . מכס הוא (ומהפך קערה על פיה .
 כי מה שאמרנו חכמים הקורא בספרים חזונים אין לו חלק לעוה"ב . הוא אומר שאזון ספרים כוללים
 מ"מ ומ"צ) ומכתיב את הירוש וממוזק באומתנו מני אז מקבלי החורה ובשתכללה מדור אל דור להימרי
 סגולה . והוא דבר מנענע בעלמו . שיטתו ארוש לבדות מלבו חכמה לפלאה 'שגבה מכל רעיון כמוה .
 גם כי אינו חמת יד האפסרות . אף אם יתחברו כל חכמי קדם ואנשי השם אשר מעולם . לא יוכלו
 לעשות המלאה כזו בשכלם האנושי . בלי שפת פרטי אליה . אך אחר שהושג מניאוחה השרטי . דעת
 לבנות נקל להרמיב בצולה . ולהרבות לה ליזים ופרטים . מה שאי אפשר בכל יתר החכמות וזולתה .
 היא לבדה פרה ורבה לאין חקר . ואין קצה לחכונה , כבוד מכל כלי חמדה שבו נבדא העולם . נגד
 זה יש בה סכנה גדולה לבנתי דרוים אליה . ליוקר ערכה . לא כל הרואה את השם יטוב . ולא כל
 הקופה הדיוט קופץ בראש קל לבני מודה . ויבוא ויקפון ולא הפץ ימלא ידו ברכה . לא להבא להביט
 אל האלהים יגם . ויבטח שלא יכבו עיניו . במראה הגדול . לא כל הקודם לזכות מן ההפקר זכה ,
 כאשר הנסיון הוכיח רבים שחו מים המאחרים . ועזבו המתקיים מים קרים . סוף יאזו לחרבות רעה
 ר"ל . כי עליה בימוד אמרו ר"ל לזכוי סמא בחיי כו' ורבות ככה . ובימוד בס"ה הרבה מזון הסכנה
 לבנתי הגונים לה . כמ"ש כבר בספר השבט . לכן לריך עמה שמירה יתרה . ולהזהר בכל מה שזו
 חכמים להתנהג בה ולהתקדש במוחר . כדי שלא לתת שום אחיזה לס"א ולחיוניים . המתגרים באזחס
 הדוחקים וכנסים בחזר המלך . בלי הכנה הראויה לגלל שערות המשולשלות ולהלכיף משלוחם הנבלות .
 וטובים בעיני יוחר אלה אשר שבו בעין סבלות פלוטופי . ולא ידעו אחר הבלתי ראוי להם . מאלה
 המתנקשים בנפשחם לבקש מה שלא יאות להם : כגמלא דבעי קרני כו' . לכן המתפלספים אשר רמקו
 ממנה : אין לנטוחם על ככה . אם נמנעים מחמת חסרון מלמד ומוסר מפה אל פה [שאין כל אדם
 זוכה להתחכם בה מעלמו] רק שלא ידברו עליה עתק בגאווה וכו' . לקבלתם על שלא זכו אליה שכבר
 העידה החורה האלחית . שאחר העתק השבין ה' את הכרובים ואת להט המרוב המתהפכת (כנגד
 המהפכים דא"ח ומתפכים סמא דהוי לסמא דמותא) לשמור א"ד עץ החיים שלא לבוא לאכול מפריו
 כל המושק . פומז נלחו ועושק . בימוד הדוחקים הקץ ועוברים על השבעה . ומחזק קר יוצאים לחרבות
 רעה . כאשר הוכיח הנסיון . והרבינו מנו בנה"ק :

כב מ"ש צא"ח בעיני אלישע שהלך אחת הגה ואחת הגה . שהלך ללפון ולדרוש . ה"יה לו
 להביא מקרא מסייעו . שכתוב מארבע רוחות בואי הרוח ופזי צהרונים האלה ויחיו . ועל דוגמתו
 רמז בעל השיר הקדוש . עורר לפון ובואי תימן הפימי גני . שהוא אמור לענין ח"ה על דעמי . וכן
 נש שהביא אומר ללפון חני ולתימן וגו' :

כג פ"ח בעין מניאות חכמת הקבלה . לא אוסוף דבר הגה . שכבר דברו מזה למדי
 הקודמים בכמה חבורים בפרט בס' האמונות והגבאי ומאריך לחכמה וזולתם . המה היגיו השחלשותה .
 ובפרטות בס' ברית מנוחה . כאשר כבר זכרנו בפתיחת דברינו אלה . וגם דברנו מזה בפרק הקודם
 וזולתו . אמנם לבקי ומעיין בחי"ך ובחלמוד ובמדרשי אגדה בימוד . יושג אימות מניאותה בלי ספק .
 כאחת המושכלות הראשונות . לכן הדבור בזה אינו אלא יתרון . או חסרון :

כד אכ"ן במ"ש מחבר הלז בפרק זה דבר חרש בסוגיא דשמעתא . דנפקא מנה טובא . לא
 למדורי בעלמא למשקל ולמטרי בשמעתא . אלא לאוקמי אגראש נמי לריגא . ולאסוקא אליבא דהלכתא
 לא אוכל לעבור ולשחוק . כי אין משא פנים בחורה (ותבסס עמו בהלכה) כי האיג לפטני קשות
 מהר"ג פונקטורמולי על המזרחי פ' דהא . שכתב על התו' צפ"ה . בזההיא דכל שתעבתי לך הרי הוא
 בכל חאלה . דפרש"י כל שאפסתי בהרחק ממנו . הוא בכל חאלה עולמית . אפילו שלא שבעיה
 כגון ע"י גוי כו' . והקשו תו' . אר"ה באזון הבכור לחסר . אפי' צרמו גוי . וי"ל דרממנא שריגו
 לקדשים שהומנו כו' . ועל זה כתב הר"ס ו"ע דמאן לימא לן דאם צרם באזון הבכור אפילו גוי מותר
 שיטתו ויאל על אותו מוס . הרי רש"י מולק על זה שאמר כו' קגון ע"י גוי . ומאחר שתעבתי לך
 הוא חסור . ומה שחרזו גני דרממנא שריגו וכו' . איבא לימיר דקרא בפסולי הנקדשין שכלל בהם
 מוס מעלמו מיירי כו' . והקושיא על זה גלויה ועלומה . שהרי משה שלמה שינו הורם אזון הבכור
 לא ישחט עולמית דר"א . ומכ"ל כשילד על מוס אחר ישחט כו' מעשה בא לפני חכמים והחזירוהו . והוא
 קושיא אלימותא והאי : ובא"ח כתב ז"ל . ואני השבתי לו שכוונת התו' אינה שא"כ לתסר בכור שהמירה
 המשנה כו' . וא"כ אין כאן קושיא . שהרי על אותו מעשה כתב רש"י שהגוי לא נחביון להחיר כו' .
 ומעתה

ומעשה מל"ח כל חוטבה . לק"מ . והטעם משום דבבבב בחלב הנכבול עלמו חסור אפי' שלא ככוונה בו' . אבל בבבב . נפילת המוס אינו חוטבה בו' וא"כ מה ני שגוי ארס חונו . כל שלא נחטיון להחירו . ואפי' ידחל כה"ג מותר בו' להלחלו נחטיון . אבל האסור הוא הטלח המוס כדי להחירו . וזה שייך שפור כל שאסוריו לך נחוטבה בו' בין שלא בבבב . הרי הנחטיון לך להרחק מנכבולו בו' וכמו כן בבבב בו' כדי להחירו . דבר שחטבתי בו' בכל ענין בו' בין שלא בבבב . הרי דבר שחטבתי לך הוא אפי' החו' הוא האמרינן בבבב"מ . צמאי איכיון נבשריה צהלי מוינא . צהלי מוינא קנשוהו בו' וכ"כ החו' צפ"ה ד"ה ומי קניס . ומעשה הקבו למה יהא מותר מן החורה . הרי דבר שחטבתי לך הוא אפי' צרמו בו' כדי להחירו . והר"ז כיון דדרי בו' אינו מחובב . וע"ז הקשה ר"ס דמאן לימא לך שהולס כדי להחיר הוא מותר מן החורה . הרי רש"י הולק כ"ז וסובר שאסור מן החורה . כמ"ש בין פ"י גוי בו' וממאי דאמרינן בו' דקנסא הוא . לק"מ . דהתם לרצון בו' אבל לר"א דקניס עולמית בו' אסור מן החורה בו' ומעשה כיון דרע אפי' הואו צהלא כר"א ס"ל בו' . הכי נקטינן בו' ומסייס דהר"נ קלסא : (נד)

בה ואנא המינא נבדל"ל וקוטיא מוינא . פירוקא לא חונוא . וכל דדריו של החרן אינו חלח חוניה . הנה מ"ש שהמטה לא החירה חלח כשהגוי חין דעשו להחיר . ומעשה מל"ח כל חוטבה לק"מ . משום דבבבב"ה הנכבול אסור אפי' שלא ככוונה בו' בשר שנפל לחוך יורה של חלב אסור בו' :

בו בכ"ב לא ידע מאי קאמר , וכי אינה איסור נעשה נפילת הבשר לחוך חלב . ויחזר מנכפילת מוס נמוקדשין . כי נפלו מניחיל . חידו וחידי הוא הא . לא שייך לעומר דאחטביר בהו איסורא . ואי כ"ד כה"ג נמי מקרי איסורא . הא ודאי שייך טפי גבי הטלח מוס : דנפקא לן איסוריה : מכל מוס לא יהיה בו , דמשמע אפי' ממילא , לאסוקי בשר בחלב , דמגרש קרא לא חטבל דמשמע בידי אדם דומא , לא הוהפל מחלו , דלח קרין ביה לא חטבל , והוה לן למשריני לנמרי , ואי אפי"ה אסור על כרחך לריך לומר דהיינו בשר דגלי לקרא דכל שחטבתי לך בו' , למישר בשר בחלב אפי' שלא ככוונה ושלח בבבב , אסור הוא באכיל' . כיון דשייך ביה איסור בשול , חו לא-מפליגין כלל , שאפי' נפל מעלמו יורה נמי מחסר משום הכי , א"כ כל שכן לענין הטלח מוס . דלכאורה קפיד אפי' הפל מחלו , מיקרי אחטביר ביה איסור (דאיכא לעומר רחמנא אזהריה שימשרנו מכל הטלח מוס אפילו דממילא , דמשו"ה כחייב לא יהיה בו פשיטא דלחסר בכל גוונא :

והטעם

עישור ספרים

(נד) כבר עמד בדברי הרא"ה אלו השריח ביו"ד פ"ה וראריך לדחות דבריו גם הפנ"ל פ"ד מ"ה בכורות כי שדכריו תמוהים ועי' ג"כ במשנה אפרים בחדושינו על הרשב"ם וב"ב זרע אברהם על הספרי פ"ה דאם מ"ש בזה . ובספרי"ט אלגווי פ"ה בכורות האריך ליישב וכ' דהרא"ה הוכיח מדברי התוס' דע"כ קו' קאי רק אלו בא דר"א מדלא הקשו רק על צירופו של א"י דיתסר ולא הקי דאמאי בערמו ישראל ל"ה רק קנסא והיינו משום דר"א קאי וכערכו ישראל באמת אסור מה"ת וקשיא להו רק דגם בירא א"י יאסור ויהי שפיר הק' הרא"ה דמ"ל להתום דר"א מותר צרמו עמו מ ור"בא לדרייה גם כה"ג מדאורייתא אסור ע"ש . ואנסו מלבד דאין זה הברח והרי התוס' דקדקו בקו' וכ' דצורם אוון בצורם עמו מ ליהסר ולאסר בזה שרי לצברי . אך מקשו דלמה בישראל ל"ה רק קנסא דיתסר מה"ת וגם אפי' צרמו עמו מ ליהסר ולאסר בזה שרי לצברי . אך בלא"ה לא זכר שר אז סוגיא זאת דלרבנן ל"ה רק משום קנסא אי"כ וקשה יותר עליו קו' ב' של השר"ה שם שהמה עליו על מה שהקי' עוד על הרשב"ם ע"כ בכורות ששפק הוהו רק מדרבנן מהספרי דר"א אסור מה ת והרי שיפת הרשב"ם נכונה דשפק כרבנן בש"ס דילן דסבדו הנו ובספרי"טא הרגיש בעצמו שם בזה ונחזק דכוותה הרא"ה להקשות דברי הרשב"ם אהדרי דבש' י"ח מ"ה פשה"ק שפק דהאיכל ביה מקדשים שהושל בהם כוח לוקח משום ל"ה כ"ח וא"כ אמאי שפק בבבב דאינו אפ"ר רק מרבנן משום קנס ע"ש ואין זה במשמע כלל . ואנסו ליישב פסקי הרשב"ם . הנה גם כמ"ל פ"ד מ"ה בכורות עמד בזה והניח בצ"ע . ובספרי"טא שם הכיח שגם בס' בני יעקב הק' כן וכן הרשב"ם מייירי בבבב בזה . ולהנה ל"ה רק מדרבנן אכן מלבד מה שדחה בעצמו שם דתיבת הרשב"ם אינו סובל זה תפוח ויהו דהרי הרשב"ם כ' להרואי כש"א מ"ה איסורי מוכח כ' וההטיל מוס בקדשים בזה"ו עובר בל"ה מה"ת רק שאינו לוקח ע"ז ועי' בלח"ס שם וא"כ מ"ש בזה"ו לוסן בהט"ק בעבר והטיל מוס כיון דגם האינא הטלת מוס בקדשים הוא מה"ת . הן אמת שהלח"ס שם המה דרדוע אסור מה"ת והרי בע"ז ד"ג אסר רבא דהטיל מוס בקרבן בזה"ו הוה רק מדרבנן

והשואה אי אפילו בעצלת מוס, אמרין שלא בצונה שרי, אפי' הכי עי' שאין בן חנוך
 דהוה לן יאמרי צנור בחבל הנעשה מאליו, ולא חלו בו ידי אדם אלא ע"כ דפרושי' דשלא בצונה
 ומאליו, הא מילתא נייהו, וסיך שפיר כל שחבנזי בכל גוואז, בין בידי אדם כל שלא נעשה
 בעבר', כגון ע"י גוי, בין שלא בי"א לא שנה, ואי ס"ד דבנשר בחלב איכא טוב ויפסול לאסור
 גם הטפל מאליו, דמקרי נעשה בו איסור, א"כ חמה על עמך, מה הולך רב אשי וכו' ר"ל, לנפש
 עצות מרחוק, ע"י אדם שאסור באכיל', אס כבד ידוע לנו שאפי' המתכבד מעמלו, בלי
 שום גרם אדם, נאסר באכילה מן האורה, הלא ק"ו הוא להנעשה בידי אדם, שהרי הויהר על
 בטלו בפירוש:

והיכי קמייבטי' להו לרבנן, מניין לבנ"ם שאסור באכיל', הא ודאי לא ידענו אסור מן
 התורה צניור, אפי' ע"י אדם המוזהר, וגם בצונה, כ"ש ע"י אדם שלא במחזיון, או שאינו מוזהר
 (דשוו להדרי) ואין צורך לומר הטפל מאליו ליורה, שאין לו מקרא מן החור', אלא אחר שלמדנו
 אסור אכילת צנ"ם, בקום למוד, כדרך אשי, או מדריש לקיש, דחו לא מפלגין ביה מידי, דבין
 בעבר' בין שלא בעבר', והיונו נמי בין בצונה, בין שלא בצונה, ואפי' נפל מאליו, הכל אחד,
 ומעשה ק"ו הדברים, לענין הטלת מוס צנבור, שלא תחלוק בו בין מחזיון לאינו מחזיון, ואפי'
 הנופל-מאליו, ובפיר' הקשו חו' בכל אופן ואליבא דכ"ע נמי, כמ"ס בס"ד, וזה פשוט מאד, ובכדי
 טרם צ"ח לחלק בין הפרקים:

כז איברא חו' לא דק כלל, א"כ לפי דרכו, נמש"ע אכל צנבור נפילת מוס אינה חוטב'
 ארצה החור' החיר' כו' עד ואפי' ישראל כה"ג מוחר, כו' שלהללו מחזיון עכ"ד: וליה כהו משתא
 דבנשר בחלב נמי דכוחה שרי, ואפי' איסורי כרת אינן עומדים בפני פקוח נפש, אפי' במחזיון מוחר
 לבשרו (ולא חזענדי ביה איסורא לפי', יהא מוחר גם באכיל', ככ"ח שנחשבל צחיהר לצורך רפואה
 שנה לאכיל' אלא למנומא, או הנחשבל לחול' שיש בו סכנה, יותר אף לצריא, שהרי לא נעבדה
 בו עבר', ולא הוי חוטבנה לפ"ד) כ"ס באינו מחזיון, מאי שנה איסור דניטול צנ"ם, מהעלת מוס
 צנבור בענין זה:

פשיטא הכי והכי מוחר הוי, אפי' תרווייהו לא נפקי ומכללא דכל שחבנזי לך, כיון
 דאפילו בשלא בצונה ושלא בעברה, שייך האי טעמא למיסר אכילה בצולכו דכרפ"י וקוסית החו'
 שריא וקיימא.

ובמ"ש צ"ח, אלא ודאי פירוש דברי החו' כו' א"כ לרבנן דפליגי אר"א מן החור' המטיל
 מוס אפי' נעשה איסור עד"ו נאלל צאקו מוס, (נשחבס) וכ"כ החו' כו', ומעשה הקשו למה יהא
 מוחר מן החור' כו' אפי' ארמו גוי עכ"ד:

וטלס

עישור ספרים

וגרע ממטיל כוס בבע"ס דהוה כה לר"מ דבע"מ הוי לרמי וביה"ז אינו ראוה ככלום וכיון דהרמב"ם שם
 פסק דאפי' במטיל כוס בבע"ס הוא רק מדרבנן משום דמוקי קרא דכל קום לא יהוה לגרמא למה אסור בזה"ז
 מהית, אך זה יום הרמב"ם ס"ל לעטמיה כפי ש"ס ה מעה"ק שפסק כר"י בוכאים ק"ו דהחושש ומעלה בחזין
 כהו' חייב משום דראוי לקרב כגפני שהיו כוהר להקריב אע"י שאין ביה משום דקדושה ראשונה קדושה
 לשענה וקדושה לעתיד לבוא ע"ש ולזה שפיר סובר דגם מטיל כוס בזה"ז מה"ל דלא כרבא דהוא ע"כ סובר
 דלא קדושה לעת"ל ולכן הוה בזה"ז רק מדרבנן איסור מטיל מוס בקדשים כיון דאין ראוי להקריבה
 שאין בית ועי' תוס' ובחיים ד' ג"ט אבל לפברתו דראוי להקריבה בזה"ז משום דקדושה לעת"ל
 וקריבין אע"י שאין בית אסור להשיל מוס מה"ל אצילו בזה"ז, וכן ראינו להגאון מהר"ם
 ולזה"ה מסמאנוב כתשובה הנדפסת בס' יהושע אך שנחק מאור ליישב הכתירה דאמאי
 בשוחט ומעלה בחזין כהו' לוקה להרמב"ם ובבטיל מוס אינו לוקה ע"ש ועי' בשו"ת חתם
 סופר ח"ד סי' ש"ו הק' כן אהררי דברי הרמב"ם בס' המצות שבמצוה צ"ב דשוחט ומעלה בחזין לוקה
 ולא התנה שהוא דוקא בזמן הבית ובמצוה צ"ז לענין הטלת מוס בקדשים כו' שילוקה ודוקא בזמן הבית ע"ש
 וא"י לכה לא תק' על דבריו שבחיבורו, ולע"ד נראה דא"ש לפ"ש הרמ"א ביו"ד סי' ש"כג דבתי"א שנעלה
 לתבטיל בהני שאלה לעשות פחה וחריטה ע"י האיסור ככת ההעורבות והט"ו השיג עליו דא"כ איך משכחה מלקות
 וכרת כשחוטף חוץ דהא ודאי וישראל ככת יראת העונש וגם אם אין לו פחה וחריטה מצד אחר יתירו משום
 פחה זה עצמו, והנה לפ"ש כמח"א ה' עקדה להוכיח מדברי הרמב"ם פ"ו כה' עירובין שסובר דנודי הקדש

ויעשה ב"מ ר' חזקיהו ירמיהו

ובורח כלים מאלוהים ומצדללים בע"כ, ולא הבין הקושיא כלל, דהאי' אכולי נעלמא קשיא ליה, וזכורם אליבא דרבנן דהלכתא, ולא נהכונו אלא לכשווד צו מוס אשר יבטח עליו: היינו דקשיא לכו אמאי, הא אפטר עניה נעיקרא ע"י לרימה הכזה בידי אדם, דאחעביר איסורא ע"פ' ומאי מהני דכפיל ביה חו מומא' אהרניא, כיון דכבר איסור וקאי מן החורה מקמי הכי, מטעמא דכל שחשבתי לך:

כה ומעתה קושיא המזרחי לימא נגמרי, שהרי אי אפשר שיזה רש"י חולק על משנה שלמה, אטו רב אחי בשעת ר"ל אמר' היינוהו מילי דנדי ודאי, וזו אליבא דר"א בורכא היא, דאי לימא לא שייך למימר דקניס ר"א, כלישנא דגמרא דבבבא, והיינו דקשיא לכו נמי לכו' החס צפ' כל פסולי, אצרכי, דמשמע דר"א מן החור' אושר, מכת הכחוב ליח כל חוטבה, ואילו הכז נגמרא משמע, דאיכו נמי מטעמא דקנס גירוף נגע בה, ורעו להטוק בזהלה, אליבא דר"א, ובסוף הפקי דההוא דכפרי אסמכתא נעלמא היא, ולגילס ר"א נמי קנס נעלמא הוא דקניס החס ומן החור' מותר חפ"י מוס ראשון דנמחטיון, ונשאר' קושיא החו' צפ' כל הכשר אליבא דכ"ע אכל ודאי עיקר הקושיא אליבא דהכמים דכוחיכו קיי"ל, כל זה אינו צריך לכנס, וחמיהת ר"א"ס כשהו והפלה מאליה:

ג מיון החו' עולה יפה, מדשרינהו רמנא לקדשים שהומנו ר"ל מרחיון דכי הומנו מאליה. שרו מן החור', חו לא אפשר לומר כי הומנו ע"י אדם, לחסרו מוס ליח כל חוטבה, דהא ודאי מהך קרא אחי לן איסורא, בנאי דאפטר מן החור', אש"ג דלא אחעביר ביה איסור כלל הלא ממילא וכלא צבירה, נמי כדדיק רש"י, וכדאמין דליבא לפלוגי בהו כלל, אלא כל מידי דאסור מהך קרא כלל בונא הכור, והכתא קרח דבריוחא נקדשים שהומנו, הא ודאי נמי לא שגא מאליהס או ע"י אדם, בכלל בונא שרו, וליבא למישרינהו מל"כ חוטבה, וזה ברור מאד שדברי ר"א"ס המהים, ודברי החו' ברורים, כולם נכונים למצין וישרים:

כח ודישרא דלחיון להני, מה שהע"ל צ"ל' וכחז כסווס הענין ז"ל, ומעשה כיון דכפ' כ"ה רב אחי דהוא בחר' כר"א ס"ל, הכי נקטינן: שרי ליה מאריה, שרזיה לחדש דבר מציה, לקצוע הלכה כיחידאה ושמוחי, שאינו משנה במקום החולוק, וכמו שכבר הסכימו פוסקי הלכות, שאין לחוש למנינס, והוא י"א דקון דבדרי מדש אשר אין לו שחר, מי ישמע לו, ישול מה שחדש. אנו אין לנו אלא הסכמת גדולי הארצה, שמן הכמים הסכימו עליהם:

נס

יעיבור ספרים

שאני משאר היהר נדרים ובעי דוקא פתח גמור ולהני כ' דמקדיש נכסיו אין אשהו נובאת בתוכה כהם דחיישונן שפא עשו קנוניא על הקדש ול"א או בעי הוה מיתשל עלה משום דהואיל ובעינין פתח גמור אולו אין לו פתח וכל ליישב כה דיבכות מ"ח חשוב הקדש כידו לאהשולו עלה ע"ש. ולא: נבגוים דברי הרמ"א דדוקא בחלה מהני שאלה באופן זה ולא בהקדש וכן משין דברי הרשב"ם בספ' כ"ב ד' ק"כ שהביא השו"ת שם, ולהני חייב אשהיטו חוין אבל לכאורה אכתי בלא"ה קשיא דאיך משכחת כרת בשחוטין הוין והרי ע"כ התי"ס הוא שפא ימצא פתח לנדור והתוס' בניטן ד' ל"ג הק' דאיך משכחת פלקות בניור ששהה יין ורולסא ישאל על נזירותו והוה התי"ס וכי המיקמינן ליה אחוקה כמו שלא שאל ער עתה לא ישאל לעולם זה שייך לענין פלקות דכתיב ועונישין על החוקות אבל כרת ביר"ש דכלפי שפא גליא שימצא זתח הויכ משכחת לה ואיך מחייב נ"א ליה הצאת על יצגתו וסאן סליק לעילא דידע שחייב כרת כזה בשחוטין חוין וכן אפי' בשוחט כגנים ומעלה בחוין לכאורה קשה כן, ואמנם בהעלאה לחור' י"ל לפ"ס שהעלה כשהוי"א א מ"ד דבבבבא אוה ל"ו מדברי הקרימוים דבהקדש באהי ליד כהן הוה כמו בתרובה כה"ג דלא מהני שאלה וכו' לחלק בין נדר לנדבה דבגמרי דחייב באחריותו גם באהי ליד כהן מהני שאלה ובנדבה ל"ס שאלה רק כשהוא עריין כיד המקדיש הואיל ויש לו טובת הנאה להקדישו ולא הויכ דכבר אתי ליד גומר ע"ש באריותות ועי' קעה"ח סי' ר' שהעלה ג"כ להאזכרים דיש צמד להקדיש דלא יעילא שאלה כה"ג ע"ש ועיין בש"ש סי' רנ"ה ובקנה ח"ש, ובהו ג"ל ליישב קו' התוס' בספ' ביצה י"ב בהא דהשוחט עולות זרבה ביר"ט לוקה ככ"ש דל"ל מתוך וה"ק התוס' דאסאי נקט בגרבה ולא בעילת חובה דהא ל"ב"ש גם עולת חובה אין קריב' ביר"ט וכוונתם משום דל"ל מתוך עיין מפרשים ובצל"ח שם ולפי האסוד ניהא דהא בלא"ה ק לכאורה מדוע לוקה ולא נישא הואיל ובעי מיתשל עלה ודוחק לומר דסבר גם כהא ככ"ש דאין נישאין על ההקדשות עיין נזיר ד' ט' ומכ"ש דקשה לרבה שם דבעי לאוקמי הא מילתא ככ"ה ועיין שו"ת אבן בהגינה ט' הק' באמת לבי"ה למה לא יהיה נז"ג קריב' ביר"ט משום הואיל

ל גם מש"ע ומה שחזרו חו' אינו כלום כו' : כבר נחבד שגם זה הכל, שאין כאן חילוק בין רש"י וחז' כל עיקר, ונח"ח לא הם לקמחיה ככאן. ומש"ע ואין לומר שגם החו' כרא"א ס"ל כו'. הם דברים בטלים כמש"ל, הריבא דמליק אדעתא למסבר כר"א, ואפ"ה אליבא דרבנן נמי קשיא להו בקושטא, גם נחבכלל בא"ח הפעם, ולא כלכל דבריו במשפט העיון, כאשר יעיד המעיון הישר גם הרנ"ס לא היה לר"ך להדק כלל. וחו' לא מידי :

לא בכ"ש צפ"ט, אין להוסיף ולגרוש, רואה אני דבריו טובים ונכוחים, "אם מאת העקסים יחא לו שומע, וכבר נו"ל כ"פ. **לב פ"י** גם פה אין לי מה לדבר עוד דבר, מה שלא זכר כבר, ואם אדברה לא יחסך כחבי, באמת כשאיני רואה ומחבטין בטעמי מלות של שמ"ג נפשי עלי חתעטק ונפלה בחולשה, ובפרטות בטעם רירי. שנתן לקרבנות כדלף טורד ביום סגריד, אינו נפש סובלת, ובזאתי מרגשת שחפתה לאלה וכאלה להפיל השכל בנפש, אם לא מי שנטרפה דעתו שאין חרופה למכתו, או סיפקיר עלמו לבטל מ"ש אנשי כהה"ג על העבוד' העולם עומד, עוד אמרו אלמלא מעמדות לא נחקיימו שמים וארץ, ומה יעשה לכתוב את קרבני לחמי לנשי רוח ניחומי חמה אני אם הסתכל בו, כי הלא אז יענה ויודה יאמר לרוק ינעתי בהחשכמו', לחוהו והכל החפליםמות כליתי כפי, והורדתי לארץ לחמי, ומה יענה לדברי הקרבנות שלעמיד (המבוארים צפ"ח באורך בסופו) אחר שיחש הקב"ה עולמו ואין ע"ז בעולם, ודבר זה נשמט מהרמב"ן ז"ל, שלא טען אותו בכלל הטענות שהשיב הוא ז"ל עליו בר"פ ויקרא, כמ"ש בספר אם לבינה בעו"ה, שם דברתי עם סמ"י משפטים על הענין הרע הלו, אשר נחן לב"א לענות בו טרה, להביא עליו לזוט שפטים שרא' כמשחק בחוה (עוד דבר נפלא למדנו מסמ"י בענין הקרבנות של בית שלישי שיבנה ב"ב, שיפסלו לעבוד בו, אוחס הכהנים שיעמדו אליהם בית ראשון, ובכר מחו לבתי אלהים שנים, לא ידברו ואלף אחר שקמו בחוה וסבלו עגש, ופניס חדשות באו לכאן, עדיין כפסולס יעמדו, זה וזה מפליא מאד) מי יענר כח להכיל כל השנעויות הנכללות בזה בלבד, אשר העמים על עלמו הענות הסכלן כמ"י נטה שכונו לקבלן, השם כדי להעמיק בערמה כחשכלן, הוצרנה הכונה האלהית להגביל לכל מטא נפשי עלמו, קרבן מיוחד לעמו נבדל בחנאיו ומעשה עבודתו. וכן למעדי ה', וחמיריס ומופסים הנפרדים צמתי הברמות ובמספרס ובנסכיהס, וכדומ' לזה פרטים הרבה וחנאים רבים ודינים שונים שאין שיעור ואין סוף לעומק ורוחב הלכות קדשים [שמפני רוב מריפוחם ודקדוקיהם, אמרו כנגד השואל דברים קלים, כי מניית לשחיתת קדשים חא וחקטי לי] המבוארים לרב ר"מ ז"ל בספרו הנכבד והמקודש דיניי החור' באריכות רב, ואיך אפשר ליייר ששני החכמים [ר"ל ס' ה"ד וסמ"י] ילאו

עיטור ספרים

ואי בעי מיהשל עלה ומ"ש ראי חשנב"ע דאורייתא נוחא משום דאי ישאל יהיה חב"ע לכאורה תמוה דהא כיון שהכניס בעורה בהיתר וחולין ממלא הוא ל"ש כה"ג חשנב"ע כמו בפרית כמנחות ד' מ"ח ועיין מנ"ל פ"ב מה' שחיטה ואולי סובר לחלק דבשאלה הואיל ועוקר למפרע ושוב ראיתי שב"כ להראי בחדושו לר"ה ד' כ"ו ע"ש אבל סיים דסברא או אינו מוכרחת אבל באמת לסברת המהרש"א לק"מ דכיון דבעולת נדבה מיירי וכבר נשחט בעורה ושוב לא מהני שאלה לכן שפיר לוקה וא"כ ממילא אין מקם לק' התוס' דאמאי לא נקט עולות חובה דבזה שוב ל"ה לוקה כיון דמהני שאלה לעולם וא"י וממילא ל"ק ג"כ כמעלה בחוץ איך משכתת כרת דהא התוס' הוא דהא משכתת בנדבה דל"מ שאלה כיון שנשחט בגנים, ואמנם מלכד דע"פ אכתי בישה ושה בחוץ קשיא וגם כהעלאת לחוד דוחק לאוקבא קראי רק בנדבה. ונש"ה ג"כ אי"א לאוקבא בשוחט קרבן דחבריו ומת דליא למיתשל עלה עיין שו"ת הוה יאיר סי' ק"ל דרואי אין לאוקבא קראי בחד גונא ובמצאיאות רחוק. הנה גם כנוף דברי המהרש"א יש להקשות טובא כאשר יראה המעיין. ואמנם י"ל לשמ"י השטמ"ק בכתובות ה' ג' ליישב דאיך מציונו מיתה בא"א שזינתה דהא הוה הת"ם שאלה ליה הבעל גם ויבטלנו ונצטרך לומר אפקעינהו לקדושיי מיניה והיתה פניה למפרע משום דבדבר התלוי ביד אחרים אמרינן דהת"ם שמי התראה ומש"ה לוקה גזיר ששתה יין וליה הת"ם שמי ישאל משום דתליא באחרים להתיר לו ולענין הת"ם מקרי כה ג לאו בידו ובכה"ג שמי התראה ע"י והיינו דלענין יבבת מכואר בשבת דמ"ו דהרומה ל"ח מוקצה משום דבידו לכתישול עלה וכן ביבמות פ"ה לענין הקדש ול"א מי ייכר דמודקקי ליה היה"א מ"ם לענין הת"ם מקרי אין בידו הואיל דמ"ם לאו מצוה לאותשולו עלה והיכי דתליא באחרים הת"ם שמי התראה ועיין בנתיב תהאע"ז מהרהר ת כי ע"ז דעתו להפוך ונראה דאשתמיטה דברי השטמ"ק ע"ש ולכאורה סברא זו הוא נגד סברת הרמב"ם פ"ה מ"א שביעות שבי דבנשבע על אחרים שיעשו כך וכך אינו לוקה משום שבועת שוא מןסודרהוה הת"ם דשמי יעשו כחפצו

יאלו מתחת יד מחבר אחד, הלא לפי דברי סמ"ג כל הלכות קדשים הארוכות הרחבות והעמוקות כמעשה הכל המה, להג הרבה ויגיעת בשר יתבטל בני ספק המחלופים, ההולכים בעקבותיו ומחזיקים עקבו להם ארוכותיהם מפלגים, וכמספט הזה יגזרו על הלכות טומאות וטוהרות נעשים וזבלות, הרבות העמוקות ורחבות און חקר לדקדוקי דיניהם, לדברי בטלה וריק יחשבו גם הם אל העקבים וזלזוים, הזכורים בראש סי' מורה נבוכים, ולפי דעם און להאשמים, אשר שמאלו מקום לעשות דברי רבם, ונקשו ונלכדו בשורש פורה ראש, כל המשתעף נמשך ממילא, הוי משכני העון כחבלי הסוף שהגה ליסוד, עליו בנו טוהרות טוב, ויש להם התגלות ואשמת בראשם כחבי על כן אי אפשר ליתם סמ"ג אל הר"ע, שזכה וזיכה את הרבים, וכל המוכה את הרבים און חטא בראש על ידו, חקלה כוז בסמ"ג, שהכשיל רבים בחורה, בני ספק בשולם, מי יודע כמה מאות ואלפים, יאלמן הדת בשבת זה, והיא הסבה הקרוב' למורכן קהלות מישאל הרבות הגדולות וענומות, ועקרתן מארץ ספרד וזרפת ככלל, לדיק הוא ה', כאשר כבר הודעתי מאז בחגון המגרי, ואלמלא לא היה נמלא סמ"ג, רק דבר זה כלבר ר"ל מ"ש טעם הקרובות, ראוי לנזור עליו שרפה (ועשותו של אברכאל מבורח. כמ"ש בה"ס) לפי טעמה מן החור' שמוק דברים כאלו, וכיוצא בזה, ומגדך קל רגל מועדת להחלוק במאות ובעבור, כלהנת הפתאים הפראים הטועים, וטופים לנכת אחרי שרירות לבם וכבר. כשאתי עליהם קנאת קינה התי הגה ותי, לא לנזח יורש קנז, ואכתי חזון התגונה הרביתי על סמ"ג ומאחזיו אש עזור בפגמותי בראש, מה אוסיף לדבר פה (כבר ירחתי לו מקום בס"ד) למה יהיה כאני נח :

לד אולם בענין הקרובות, הדבר מבורר נגלה בהפך ממחשבת המחכם, כי אמנם עובדי ע"ז נקטום לאותן עבודות של זבחי מחים, מאת עובדי אל אמת צהרם, אחר טעמו בראש ואשבוה לעבודה מחויבת (לחך כבודה לאחר מכלערי ה') שחלטה לה' מראש מקדמי ארץ ארס"ר, (שהקריב פר מקון מפריס כנורע), וזכו (גם הם הניאו קרבנס לה') ומנחתם כחצוב) וכן נח (מפרש בחורה ולא היה ע"ז בעולם) והצות, כולם החזיקו בעבודה האמתית שבאה להם מאדח"ר, וממסכה לדורות ליחדי סגולה, וזדורו של אלוס החזיל הטענת בין ההזון והתגלגל בהם שבוש הדעת להחליק אל אמת בולחו (אמנם נחמדשו כחות טוהות, יש חשניה לכבוד ולגדולה, לאל עליון ויור הכל, שראוי לחלוק מכבודו לשריו הקרובים אליו אמרו עבד מן, מן, על כן נחרו שופטים בזהות שזאות לזכום העבודה, ויש שטעו שהזורף מרומם ביותר, באופן שלא תתכן לו העבודה מבני אדם השפלים ויבחרו להם אמצעיים ככל חפסם, ויחרו להם העבודה היא שקבלוה מאתומם) החמישי להם לשועים שיגנו גם כידו לאחר, ותהלתו ועבודתו לזולתו, ולא להם וכלי טעם (כמתחבת החכם בעיניו) אבל כתי לת עון לזקקים אחרים אשר נחרום לזמנעים מליזים או מניזים ומשועים, ולחוסיקי כח כס"א דמסאכ שגבל לזקס, ובהם אחיוזם ודאי, וכך הוא האמת שבעבודתם הזרה וכזריה והקריבנס לאל זר וכבר הארן, מנבירים כחו, כשו שהעובד לאל אמת, מוסיקי כח בפמליא של מעלה, ובהגדר העבודה והפכה, לור ילדך חטי *
 הן

ע"י עיבור ספרים

ול"ש התראה רק בלאו המפורש בחורה ע"ש. הרי דבתלוו כאתרים הוה הת"ס דל"ש התראה, אולם דברי הרשב"ם ושם בלא"ה עפומים דמאי ששים דבלאו המפורש הוה שמי" התראה דאין ליה הגנה כלא וכבר נתחבמו ביה הל"ם שם ובשור"ת ר"ע סמאנו סי' כ"ו וכנו כ שח ובמירכבת המשנה שם, והגלסר מהם דהרשב"ם סחלק בין לאו הניחוק לעשה בזה כ' בפ"ו ס"ה סנהדרין דהת"ס שמי" התראה כיון דע"כ בשעת עבירת חלאו עושה איסור ברור וגם ע"י חיקון העשה אינו נעקר לפדע להכי בזה שמי" התראה משיא"כ בנשבע על אחרים דאם יעשו כשבעתו נמצא דלא עבר על חטבוה כלא אף רגע אחד ובכתיב ל"ש התראה ע"ש בברייתא ולס"ו גם אני נאמר דגם היכי דנעקר האיסור לסרע מ"ם כיון דג"כ כ"ו יאנינו עושה התקנה לעקר עשה איסור בזה שוב יש חילוק בין היכי דתליא באחרים כסברת השט"ק ולהכי בא"א שיינתה או נידר שיהיה יין אף שיש תקנה שלא יהיה כאן איסור כלא לשרע בא"א ע"י שליחת גט ולבטלו ובניזר ע"י שאלה מ"ם כ"ו, דתליא באחרים ישוב גם ככה ג הת"ס שמי" התראה ודברו הרשב"ם והשט"ם לאתרים ואין סגירה כלא. (77"ו) ל"ק ג"כ איך משכנת כרת כשתושי הדין דלמא וטאל עלט והוה הת"ס דר"א רבין דלאו מעוה לאיתשולי עליה לא סיקרי בידו לענין הת"ם הואיל ותליא כאתרום ופי יוסר דמוקקי ליה וכיון דג"כ ע"ע נעשה האיסור בכיורו בזה שמי" התראה וחייב פלקות וברת, ועז"ל פמילא א"ש ג"כ דלא סתרי

הן לא קראה יד ה' מהשיע, כי אם עוונות מדבילים ומונעים הטוב מהשפיע, לכן הם"א רדף אחר זה להכשיל בני אדם בעבודתו, כי היא חיותו, עד בוא קצו שחתמלא סאתו, ולפיכך אין חייבין בעבודתו לע"ז, אלא בזאתן שהן כעין פנים, שאותן העבודות מונבלות ומכוונות בעמנן לפעול בעליונים, ולמשך השפע בזאתי ליומן או לשמאל, לפנים או לאחור, רחמנא ללנן, כל זה ברור ליודעים,

לה ובמה שבארנוהו כאן בקולר דברים, ישמע להבט ויוסף לקח בענין בריאת העולם בכלל, מה היה האורך, וכן במציאות טוב ורע, מהיחיד מחויב המציאות, שורש כל דבר וסבת הכל, איך ולמה חלא כזאת תלפניו יתעלה, אשר בכל זה נחבלבלו המתפלספים, לריק יגעו להכל ילדו הנסותיהם, ויאלו לדעת אחרת, וכבר גלינו מקצת דברי טעם בדרושים הללו, בסולם המוצב לפני בית אל, והם מספיקים למואלז דעת קדושים בינה, ולמנין מדעתו הדברים מבווארים ישרים, ואם הם קארים, כי אמנם בהמאלח העולמות וירידתם והשלשלתו, שבכרת נחמנו כל עוד שיתרחקו ממקורה וקנו מקומם למטה בשפל החאחון, החערבו בהם שמרים ופסולת שזריכין בירור והנדלה לנקותם ולזככם, וזה כל חבלית בריאת האדם, ולזאתו ולהזהירו כדי לזכותו ולבטחו ולנטותו, אם יטרם במלכת הבדור והזוכך וההנדלה, למען יחבל פרי מעשיו הבא צנוף בשמרם טקב רב, אלא יבוס לבקש מתחת חס, ונגד זה חויב לו העונש, בצוואו דרך החיים הפזוז לו להדויח הרבה במעשיו ויגיע כפיו, כי יחבל על פי המעשה שם, כי רבה היא על האדם מלאכה מרובה, וזאת כי הכל בא באמתח המאלח היחיד ממאלח הכל יחברך, כי אין אפי' שום פסולת ובעירות באי לנזך עיון רומחי וכאשר נראה בחוטב שהזבל הואה לריכין לזבל בהם השדות, כי טעון הם צמינו, הנוחן כלו בציריות ובאשר, אכן בשמרי היין גנוו רוח חיוני העולה מהם ע"י ביסול האש נפרד ממנו, והוא עיקר כח היין וכן באפר מכל דבר הנשרף, אשאר מלא, הידוע לפעלי אלקימיא שמוציאים אוחו, וקראת אללס חומר ראשון, וכן עמקי סהמות שזול אינן ריקינין משפע ניזוך אלהי שנותן להם הקיום, ולזה הוטל על האדם לעסוק במלאכת ההפרדה והנדלת הטוב מן הרע, כי ע"י כך יתעלה ויראה טוב ביגיעתו.

עסק

עישור ספרים

אהדיו רבני הרמב"ם לא בס המצות ולא בחיבורו דמ"ש דמטיל כוס בזה"ו דאינו לוקה ואינו אף ששורב כה"ת מ"מ לוכא מלקות משום דבזה"ו דהוה מצוה לאיתשאלו עליה דלא ליתו לידו תקלה מ"ב שוב אינו לוקה משום דהוה דת"ס שמא ישאל וזה לא מיקרי תלוי ביר אחרים כיון דמצוה הוה כחאי יתיר לו . משא"כ לענין שחוטא חוץ הנה בס' המצות ביאר להדיא רק במקריב בחוץ וכן בה' ספרה"ק כ' השוחט והמעלה וביאר בסנ"ל דהיינו דתרחיבו בעינן האשוחט לחוד לא מחייב רק במעלה ג"כ ע"ש שהכריח כן מלשון הרמב"ם והטעם עיין בתוס' וזכאים ד' ג"ש דבשחיטה הוה מחוסר סוכת ולא גרע משלמים שישחטן קודם פתיחת הלתת ההיכל דפסולים וא"כ אינו ראוי לפנים משא"כ בהעלאה ע"ש ועיין בת"ס יו"ט פ"ד דתמיד מ"ש בדברי הרמב"ם בס"ה ממע"ק בזה . ולפ"ז דבהעלאה נמי בעי להכי שצ"ד לוקה דכבר כ' התוס' בכריתות ד' י"ג דקדשים לאחר זריקה ל"ם שאלה ועיין שעה"מ פ"ג דשביעות מ"ש ליישב דלא לסתרו דבריהם ש"ס ערוך בשבועות ד' כ"ד והוא קו' הבה"ז והמהרש"א שם והשו"א כ"ה ד' כ"ח ע"ש והטעם נראה דרוקא לאחר שחיטה מהני שאלה כיון דגם חולין בעי שחיטה וא"כ אכתי אין מעשה זאת מורה על התקדש מועיל שאלה משא"כ בזריקה העישה מעשה המורה על התקדש שאינו בחולין ל"ם שאלה דלא אתי דיבור ומבטל מעשה וכ"כ בשו"ת מ"מ ס' י"ד בציאור דבריהם ע"ש בהג"ה וכעין ספרא זו כ' האחרונים ביוד ס' קפ"ה לענין אמתלא בעבד מעשה ע"ש . ובזה נראה דלא סתרו דבריהם למ"ש במס' פושט ד"ו שה"ק דלכת הודית כשהמנהג בכלי מנחה צרפת ול"א תשאל עליה והמנ"ל פ"א ממע"ק תמה דלפי דבריהם דלאחר זריקה ל"ם שאלה הי"ב לא יועיל שאלה כיון שכבר נתקדשה המנחה בכלי ע"ש ולפ"ז לק"מ דנהנת כלי ליה מעשה שהוא רק בהקדש דהא גם בחולין עושין כן והכלו אינו מורה יותר מסבין של שחיטה עיין תוס' חולין ד' ג' ע"א ד"ה קרובות ואע"ה מהני שאלה משא"כ בזריקה ל"ם שא"ה דהוא מעשה שאינו רק בהקדש . ולפ"ז גם בהעלאה שום ל"ם שאלה, ולזה שצ"ד כ' הרמב"ם דבשוחט ומעלה בחוץ בזה"ו לוקה כיון דמקריבין אע"ה שאין בית ושאלה ל"ם שוב אחר העלאה ל"ה הת"ס לוקה שפור .

ואמנם ליישב סתירת ספקי הרמב"ם דסובד דכפסה"ק אסור מה"ת לאכול מהם כשמטיל בהם מים ובבכור כ' דהוה רק מדענן . הנה ראיתי בת"ס שם שהבין ג"כ דמירי בבכור בזה"ו וכ דבכור שאנ,

לו סי' א' עסק בלמוד זכות על הר"מ ז"ל , כך הא הוכחנו ודאי , וכן עשינו בזמנה
 מקומות מחבורתי , כאשר מראשית כולל הדועני , נשי"ע (כהמ"א) ונבית אל שלנו ובאנ"כ ובאל"כ
 הטוב ובמ"ש וזולת פעמים רבות , כי הוא היה ודאי עמוד הגולה בדירו , ובאר הגולה עוד היום מימי
 אמו שוחים , והארץ פרייזו בזמנה נופי הלכות ומוסרים נאים , גם יפה דיבר בהרבה דברים אמוניים (אם לא
 בזולת , אכן בקצתם היטב לכבוד , וקלנטוס נגד משינו ומחנדריו גם כהם) הנה שזרו אמו ופעולתו .
 שמוק ידים רפות ועפי הגזלות , שהיו נרדפים צימיו מן המניסים והפקרים המניקים להם , המה
 אלגורו לחקור בפנסופיא , כדי לידע מה להשיב לאפיקורים . וקורא אני עליו גדול' עבר' לשמה
 וכל כוונתו לשם שמים הית' . רחמנא לבא נבי . וכמ"ש בשכנר בעץ אבות פ"ג וע"ל . ועיין בדקי
 מגדל שלי [שם המלצתי עליו עיני אפרד גרעון] ובמ"ג מחברי הלו כס"ד :

רז אכ"ן אורות סמ"ג אהא אמרתי • חלילי לי להאמין על המחנר הגדול הנאמן לחליו
 ואשר טרו יגע כל כך בדיעת דקדוקי מ"זות בכל פרטיהם ותנאיהם [אשר באמת מפליא לעשות בעיני כל
 רואיו חליו שניסו וקיוו יפה] שהחא המכש' הזאת חתח ידיו לחת פזחון פה ומקום למינין לרדות
 לשכוב ממש' המבד' וקיוו המלזת כפעל ע"ד הדיוק . להבל חלילי' [באשר כה פשו כמה מן האעמיקים
 כסמ"ג . מה' לסחיר עלה ובפיהם ומפי כתביהם הריעו לבס כרע . מאסו אח תורה ה' . וכשם
 כהלה בעשיית מלזתיה ויחפוס כזביה אף אס עקב רוח אחרת עמו ונבו ננון עם ה' כבר שנינו
 מכמים האהרו בדבריהם כו' . אלף (ממחה הלחן זה הדמק אני אומר שהא מעס' ידי פלוסוף אחר ,
 שר' להחנק ולהלכות בלין גדול . כי אי אפשר להמכיס דברי בני החבורים יהרו . כמבאר לבקי
 בהם (עם שנק"א פרטים מעטים משתתפים שני החבורים . יש גם מקום להחנכל בעדו . ולא כל
 החפשימות שחפסו עליו מוכרחות) הסתמ' עלה כולו קמטוים מבוים מדעות חילוניים , אס דעות
 אמוניות , ואס בבאור מ"מ ומ"ב . בעיני אמות הגסים לניידס בדרך זר ופקס . ולהכריע הכתובים
 להוליון מפשטון בלי אור' . ונגד המקובל בכל האומ' הקדוש' . ואס בעשמי מלזת שזדה מלכו ,
 שפונמנין

עיטור ספרים

משום דהרמב"ם פסק ע"א מ"ה בכורות כ"ר' ע' דטובר כס"ב בכורות ד' ג"ש דאין כביאין בכורות בחיל' ולו
 הוה הפלת כוס בכבור עכ"פ בזה"י רובנן משום דגם אם יכנה הבית כיון דהבבור נולד קודם הוה כסו חר"ל
 וחו לא קרב משא"כ ביאר קדשים דקרבו שפיר אלא שהק' דאי"כ גם כוסן הבית לא היו מקריבין בכורות
 לפי שיטת הרמב"ם ע"א מ"ה תרומות שכי' דמעורא וחילף לא הוי' נוהג תרומות ומעשרות אש"י באי"י כה"ח
 כלל משום דל"ה כיואת כולכם ול"ה רק סדרבנן אי"כ גם בכבור ל"ה מקריבין וא"י משום הוה היקש דאיחקש
 למעשר כסו בחיל' לר"ע וכ' שוה א"א והוא שקר מוחלט ע"ש והנה לא ביאר שום אהרה לוח' . אבל אנ'
 אומר שהדבר א"א כלל לאומר גם לענין זה"ו שהיו הרב אומר כן הרמב"ם ע"א מ"ה בכורות שכי' שכתנים
 חשודים על הכבור להטיל בו מום ומ"ם בידענו שהמום נפל מאליו והכתן אומר שהרארו לחכם ואשר שהוא
 מום קבוע שחשין על מיו וכ' דדוקא בהטלת כוס חשודי ולא איחושיו חוץ שהוא בכרה ע"ש והנה הא דכתנים
 חשודים על הכבור הוא רק בזה"ו דהא כוסן הבית הוי' יכול להקריבו ומשום האיכרות שסקריבת שהוא דבר
 מועט ודאי לא חשוד עיין בכורות ד' ל"ה לענין לניסא כבי דועה ועוקר החשד הוא בזה ז' הואיל ויש לו טורח
 גדול בשוקול וכמ"ס להרואי רש"י כס"ב ב"ש' ביצה ד' כ"ז ע"ב וכ"כ בשו"ד סי' שו"ד ובשהירש א"ה דבכורות
 אות מ'ו נסתפק בזה ומוסיק ג' הכו וע"ל וא"כ דהרמב"ם בזה"ו קאי ואש"ה כי דאחשויו חוץ שהם כבדת
 לא חשודי מבואר דגם בכבור בזה"ו איכא איסור דחושיו חוץ שבכרה וכן ביאר מדברי הרמב"ם ע"ש בב"ב
 גכ"י אין רואין מום לישראל אאי"כ כהן עמו ועיין רש"י בבכורות ל' ו' שם ע"א וע"ב וכביצה כו' במשנה דבכור
 שגבל לבור ואי"כ ע"ב מוכרח לומר כמ"ש בה"ם שם דאף דאין כביאין בכורות כהו' היינו שא"צ להביא
 ואם הביא מעצמו רשאי להקריבו ובכן אנשיטוס שהחזירהו במשנה סוף חלה הוא כרי שלא יקבע חובה ע"ש
 בדבריו וממילא דרום אין מקום לחי' זה ונשאר דברי הרמב"ם לכאורה סותרים אהרדי ובשהירש א' שם נחמק
 סאור כוה

ואמנם לע ד נראה דהא לכאורה יקשה דמדוע יאסרו לכתוב פסה"ק שהוטל בהם כוס משום לי"ת
 כ"ת לפמ"ש רש"י בחולין ד' ל' ע"א ד"ה מדמי פסח דחשישה גזא הוא כוס גדול ועיין תוס' חולין ד' כ"ח
 כ דבקדשים א"א להפריד העור ולבדוק משום דהוה כוס ע"ש וקוץ כס המכרע לרא"ו בחש"ו סי' ד' דהא
 דחולין ד' מ' דמוקי הש"ס האי דהשוחט המאט בשבה בחוץ ל' ע"ו בעיף ובחצי קנה פגום הק' דהרי הוה כוס
 ע"ש ואם שזכריו כוה חמוהים דהרי אין תמות בעופות ולא סמיל כהו טעם עיין בכהליון ד' כ"ג ע"ע ואולי

שפונמין טעמן יותר ממה שאמרינון . ואם יש בו גם מעט דבש , בטל הוא במעטו . מש"כ בחבור
 היד הקדום . חכו ממחקים וכולו מהמרים . אף אם לא נמלט גם הוא מאיז' חלוי' בנוגע לאמונה
 ביחוד מה שר"ב מרעמו כזילו האמין חיו קדמות הגלגל (ובו הושוה זה עם מ"י , רק באמת גם
 בשמ"י לא הניח זה לאמת מיהלט חיו , רק לע"ד הפלוסופים בלבד . נשמעם בהגדה זו (וכדי צוין
 וקצף) חייב ממ' מלאות האל . גם ע"פ דרכם . והנחתו בביורר שאי אפשר לשבור אותו בכך כמ"ש
 בהנהגותיו לסמ"י . ובאמת בזאת הרע לרבר במרע . יותר מבסמ"י כי בס' המרע הניח' קדמות מוסלם
 ומוחלט . לא עשה שום גילוי דעת על הפכה . שרי ליה מאריה . שנתן ממשול לפני עורי לב . כמו
 שכבר כתבתי בצורה הטוב , וזו בעיני קשה מכל החלונות שעלו הנזכרות להלן . (הוא היחה גם
 דעת אכן עזר , כמו שר"ב ממה שכחב עה"פ ויעמידם לעד . ה' הסוב יפטר בעד) מכל מקום על
 כרחמו זריכין אנו ללמוד עליו וזת גם בו . שנוגחו על דרך שכתוב בסמ"י , ולמד סחוס מן המפורס
 ויגיד עליו רעו (אפר כנספו . או היה תלמידו מחבר הספר הוא , שקבל ושמע ממנו הדעת ההוא)
 בע"פ מעט ארם פלוסופי הנבלע בס' המרע , בטל ודאי אפי' היה ברייה בפני עמם בזלף ורובה .
 מיני חרנימ"א כולן שין לטובה :

ר' פ"ב מ"ש בל"ס מהכרח מלאות חכמת הקבלה בדברי רז"ל . זה לא יבאום רק מי שיש
 לו עיני עטלף . או כנפל אשת כל מושמש זר יהיר מוזמקס דברי לריקים יסלף . אבל באמת גם
 נחורה שנכתב לא תמצא בק"ן קולמוס ירו כנוקר אור כחסר יחלף : אד מה שחלה בוקי סריקי בהרב
 הגדול החסיד כמ"א ז"ל . ובתב ומזו חבין כמה טעה הרב בל"א בלמודו שלא תמצא חכמת הקבלה
 בדברי רז"ל . בע"פ הו"א האנו על אזה דריק . ולא היין דברי . כי אדרבה הרי הרב הלן שלם
 הוא אחנו . נשאלט עשה לעמו על יסוד קיים . שהקבלה היא מעשה מרכבה דווקא ובמדרגה עליונה .
 ולכן החלונן על אותם המאמשים בה גם בינרוחם . ולא חשו למ"ש גדולי בעלי החלמוד . שמנענו
 מלעסוק בה קודם שהגיעו לפרק זקנה . כההוא שאמר אחתי לא קשאי , ואע"פ שהיה לו רב הנקי בה
 ור"ה ללמדו . נשמע ממנה נבשה זו שעדיין אינו ראוי לנשמה לו . ואף יערב אדם אל לבו לנשח להרום
 אל ה' לראות . נדרות הללו . מבלי התחלום שהטילו מו"ל בלומדיה : זוהי ודאי תמיחה גדולה .
 ור"ה הרב הקדום, היה להחלל בעדם ולהפס להם זכות מה . וחזר על חלקי הסוחר . שמא אותם
 הנקילים בכך ומחירום נעמן למור הקבלם בילרוחם . מוסיגים שנועשה מרכבה לחור . וחכמת הקבלה
 לחוד . דבר אחר הוא לנמרי . לא נאמר מעולם אף ליועק . נגד זאת ההגחה המדומה . טען ואמר
 שאם דבר חכמת הקבלה בלתי יגיע בנועשה מרכבה ככל . כפי שהם סבורים . או יקשה עליהם
 קושיא עזומה . למה ח"כ למה לא הוכדה זו בחכמה (חכמת הקבלה שאינה טוענת ולא נכללת בנועשה
 מרכבה כפי דעתם וסברתם הכוונת) בשום מקום לא נמשנה בו . וזה דבר שאי אפשר . שיהא
 חכמה כזו אמיתית כמו שהיא אמת וודאי) ולא יהא לה זכר בספרי דיני החורה שבט"פ בכלל . לדעת
 משפטה

עייטור ספרים

י"ל כרוחק דחצי קנה פגום הוה מום גדול כמו מהוסר אבר אבל אכתי מנ"ל להקשות . ועכ"פ מרברי כולם
 מבואר הדשחוישה הוה מום וא"כ למה יאסור לאכול מפסחמ"ד שהוטל בהם מום דהא כיון דעכ"פ כותר לשוחטין
 א"כ הרי מום הדשחוישה עצמה מחיר הבישר לאכילה ומאי ל"ת כ"ת שיוך בזה דהא אינו אוכל מחמת המום
 הראשון שנעשה ע"י תועבה רק ע"י השחיטה שנעשה בהיתר ואכנס לה"מ דסובר דמשול מום כבע"מ אסור
 מה"ת א"כ גם השחיטה עצמה תועבה כיון דאסור להשול בבע"מ משא"כ להרמ"ם דסובר דהיה רק מדרבנן
 ומה"ת שריו להשול מום כבע"מ אסאי יאסור כיון דמום רשוישה כבר נעשה בהיתר וע"ל דבפסחמ"ק כיון
 דגם כנגל בהם מום עדיין הם כקדושתם לענין מעולה וכדומה ולא נפקא לחלוין בלל רק ע"י פרוין וקודם
 הגדיון כל ריו הקדש עליהם ולוה אמרינן דגם הגדיון בעצמו דלהכשריו בשחיטה לאכילה לא מיקרי ע"י
 השלל המום הראשון תועבה כיון דאסור בלא"ה ובא ההיתר ע"י האיסור מיקרי הגדיון תועבה ולפ"ו מש"ל
 ניוא בככור אע"ג דהשלל מום הוא בו גם בזה"ו מה"ת ס"מ גם בזמן הבית כיון דע"י שנעשה המום יוצא
 תיבף לחלוין ואינו נקרא הקדש מלבד גיזה ועבודה ואינו צורך שוב שום מעשה להוציאו לחלוין ולהכשריו
 לשחיטה לזה כהשול בו מום שריו מה"ת לאכול פסנו ול"ש בו ל"ה כ"ת כיון דלא היהר האכילה ע"י המום
 השני שנעשה בהיתר ע"י השחיטה וא"ש וחל"מ שוב ראיתו בס' בית אפרים חו"ד סימן ע"ה מ"ש בנינוים
 הללו ואין פנאי לעמוד עליו ולהתבסם מחורתו וכי רק מעט הואיל וגי'מ לדינא ולרגל המלאכה אשר לשגן
 וכמ"א יבואר עוד כעוה"י .

משפחה ומה יעשה בה . ואך להצטרף כנעורה . בדרם וזמן הראוי . אלא על כרחק הן הן מעשה מרכבה דווקא (במצלה היורח עליונה שנתעשה מרכבה . שחזרית השתרה . במדרגה גדולה ועומה ככל זה חומרא . שזכרה במעשה . ושדברו ממנה בנתיב . להזהיר על ההצמחה ביותר . כאשר הוא האמת בדואי וסבה א"כ התמימה הראשונה לתקומה . על מה שמכו המקולס בה ומגלוס יתיחס בה מעלדוס . וני דהיה להם . דהיום עדין אינם ראוים . וישמים המלוס שהגילו רז"ל על לתורה . וזהו לזכות הרב זמל . והם דברים אלו ואלים נפי זקן וזקן . ראוים למי שאמרם . וחזקה לקל הרבה שדברנו זה . העוסקים בנספחות מחוך דקדוקי ענין רצח וענין של חורה . ודי כזו הברה :

ל"ג אב"ד הרב בח"א ז"ל לאמן הוא לחכמת הקבלה (אף אם כנראה לא העמיק בה) לא זו מלחכמה ומלפרט כמה מאמרי רז"ל ע"ר חכמת האמת . כנראה בחדשויו . ולגדול שכמותו נאה לדורו בה . וזוה אין ספק בשולס , שהאמרי רז"ל באברה . מורים ומרמזים באצבע על חכמת הקבלה . הנמנחת מדור נדור רז"ל יחיד סגולה . ונראה היטב לשינוס שאין סדושות אף נגזוה חז"ל בדבריהם נמוקות הרבה . והגלוסוה נבניתה לטובס ברמזים עמוקים . כדי להסדירה ולהעליתה מכלתי ראוים עליה כחובה . וכן כמה כחוביס בחורה עליה וכו"ך . מאירים ומתמימים דבריהם על פי חכמת האמת . ממש זועקים כח קול על יסודי חכמת האלהות המסתוריס בהס וללכ מבין כלתי נעלמת . ומי האשונע שימלה בלעתו . סספרו על ההוא יוקא דררס בחשמל ונפק אשח ממחשמל ואלתתיה . שבעשה כן ע"י מ"מ הכוונה של סמ"י . אשר אמנס היה למאכלת אש . עיי גדוליו עולס בחלחל הראושו . או עיבדא דההוא גנילואה (פי המונוי יח) דרז"ל דרוס לנו במ"מ כו' ונפק ערעיתא . מן כיתלח המתיה בארדפי' כו' . הכוה יארע לדורס דרוכות של דופי מפלוסופיא עם הייחס ראוים לכך . וככמ"י אמרו לכל הין מפסקין מוח מן יחא כמו הגדול מנורך שאפי' עוסק במעשה מרכבה פוסק . וכי סיד דלמודא לריכא לנימר שרשי להפסקי במ"מ של ארכסו . הו חוכא . ודי כזו :

ל"ד מ"ש בעל אמיתות חרמים על ענין מאמרי רז"ל מלך שאמר לעבדיו כזו לי פלטין במרוס אשפר וכן מ"ש מלך כונה פלטין בתרוס הביזין . שפירשו ביס"א על החומר הראשון . ומחבר הגו הארץ פה הרחיב לשון ושבע לשון . שהם דברים שאין הרבה סובילין . הלך אין חלונתו כי אם הראש"ד . ראש זומן וראשון במעלה . במקובלים הגאונים היועיס לנו אחר הגאונים . בפרושו לסי' שמיאז ומקיימו . ועל הרמב"ן ז"ל הודע בשטרי החורה כנגלה ונכנסת מאין כמותו דברו . גם הוא חזר וקבל דברים הללו בספר פנים יפות . והנה דבריו כ"וויס על ספרו פירוש החורה , לבאר חבורה שפסקוק ראשון על החומר הראשון הנקרא היולי בלשון יוני . ולא אלא שהוא ג"כ כס"ה . סכך בחר מלח חורה אחר דלית ביה גיון וכ"א דיוקנא . שזה מניס נדר היולי . והרי הוא מאושר ומקוים על פי חכמי הקבלה . וע"פ חכמי קדם ארבי חכמת הגולס (אשר הגאונים שדורות הללו עם כל החכמיים . הם בזנות כעניהם כקוף ככני אדם) ומה לנו ולהסתמח חכמים בעניהם . המכמישים מציאות חומר ראשון . וגוריס שלא היה ולא נברא . מפני שהם לא ראוירו כ"רוסס . והלא כמה מהם כופרים בעקר מכמישים גם מציאות החייב המציאות . בעטנה זו אמר נכל אין אלהים . הלמניס חסוד ארץ כשכיל הסכמתהם לא יעחק זור המקונו) וזו עפשות סכלות ועקשות . ל"א ראויו אינה ראייה . כשכיל כן אין להכחיש מציאות החומר הראשון ברחללה הנריאה . גם אף דבר שאי אפשר לבדות אותו מן הכל . רק הין קבלת הקדמונים במעשה בראשית . והוא הוא וודאי מקוים אפשה והפסיות שרמוו סו"ל . ושאתרו עוד סתיה כונה עולמות ומחריבין ואמר לא היין לי . והן הן דברי המקובלים כס"ה כמלכין קדמזין דניחו . כנדוע מס"ה וכאר"י . והוא היולי של הפלוסופים הקדמונים . שהיא חומר כלתי שומר תמונתו . והוא ודאי אשפה . דלכי גביל מסרת . והוא דבר המקוים כטבע . שההעדר קודם להיות . והוא אחר מארבע סבות של כל הנמצאים ההויים חמת השמש . הכל הולך אל מקוים אחד דבר אחד ממש :

ולכ"ן לא ייה לר"ך בח"מ להשגד להם כל כך בענין החומר הראשון . גם לפי דרכו . כי דעת לבנין נקל להסכימים . ודברי חכמי עולס עם המקובלים ככאן עוליס כקנה אחד . על פי פשוטס כשוכנו על נכון . (אמנס כדלויס הם בעומק הדברים . שהחכמים החימונים אין להם אחיזה רק בקליפת הענין שקדמה לפרי . ולא חגיע יד השגתם אל חוכן הדבר ומנימוות הפרי . כידה' הטובה על חכמי החור' האלתיים . האוכלים ממרי עה"ה . גם בח"מ קרה' יד בזורו מהכיל הנחת דבר זה . ולא תנוס כזו כל כך דעת האשכיל . ועדיין יש סוד גנוז כענין כיון פלטין במקוים אשפה) (כסוד אשר

אשר מלא את השפתו) לא רחוק מהשינוי לידועי צינה ומכניי דבר לאשורו . ודי בזה כאן) :

לא וברר אחרון לך . שהנחות הפלוסופים הקדומים כולם ממקור אחד יצאו . ומאחזק המקבלים האמתיים בזה להם ונחנלגנו לידיהם (כמ"ש כבר כמה מהצדדים) חלף שהלביטוש בנדים אחרים . וקראו להם שמות מהנכרים . כך הוא ענין **שכל** הפועל . שהרבו לדבר בו גדולות נפלאות . ויחסרוהו מעט מאלהים קדומי הפלוסופים . והמאזורים נסתבכו בענינו מאד . קצתם הורידוהו ממעלתו לדיעות חסרות . יש אומרים שהוא פועל בלי ידיעה וכוונה חלף כמקרה האמת האור חלף העין . בלי ראייה וידיעה לאור מפעלוהו הנמשכת ממנו . כאשר האיכות מהעצם . גם נפלו בעבורו במטובה . איך ישרה הנכבד ליקלה . וזו אמנם סבלות גלויה . כי המלמד ישרת לנער להשכילו . ולא יתקשה לו פמחות . ויש עשו ממנו גולףך שכל נכדל . מניע נלכל הירח . ויש עשוהו חלק מחלקי הגשמה . . ויש מאזו בו כלל . כאשר באמת לפי מחקר חנושי . אין להכריח מציאותו . אבל אין לי ספק שהקדמונים לקחה אזנס שמן מנהו . מענין ספירות מלכות . אשר לה הממשל' בשפלים . ונעשית ראש לשועלים . וקראוהו החינויים שכל פועל . לפי דרכם והרגל לשונם . לכן דקרו הראשונים . והאחרונים **לא** בנינו דבריהם . גם האומר שהוא סעיף מהגשמה . לא טעה כ"כ . כי עכ"פ יש לגשמה יניקה והשפעה מאותה המדה חסרונה . שהכל נחון בידיה . הפועלת בעולם החסותן . כי הוא חנק אלוה ממעל . שם שרשה ואחיתה . וחלק לה מכבודו . שכל פועל ושכל נפעל . והדברים עתיקים ברורים לתולאי דעת קדושים צינה (שוב נודמן לדי ס' קנה . ואמלא כחבו בו . ששכל הפועל . הוא מטטרון . והיינו הך . כי שכינה היא בסוד נער ונערה כדודע . כי על כן כל נערה שבזורה חסר ה"א כן הדבר שאמר הפילוסוף . שהאל עיין בעולם השכלים הנבדלים . והשפיע ממנו המציאות ובי מניין לו זה . אשר לא יחייבו שכלו החנושי . גם לא צא חליו בנצורה . אבל לא דבר רק הוא . כי שמעה אזנו שרש דבר . הגיע עדיו ומרמי הקדמונים . אך לא הבינה זה אמתה . וכי מה בין זה . למה שאמרו ר"ל האלהיים . עה"פ ואהיה אצלו חמון וכו' . איני הייתי כלי אומנותו של הקב"ה כו' . כי נסתכל וצדא העולם . והוא מה שהפליאו לדבר בו חכמי האמת . בענין האמת בין העולם . שהמאזיל העליון האזיל חמלה . מקום אומן וכלי אומנותו . בו נחשף עוטה אור כשלמה . אח"כ נוטה שמים והאיר פני הארמה . ולעם עליה נוחן נשמה הן זה היה החלל מעשיו יחשלה . ועוד היום על ידו מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית . הכל על פי האדריכל הבנאי הנוצר והבנאי . להשעיר אל הגאזיף די ספק . אכן הפילוסוף קדמני קצרה יד חנוצו . לבוא עד חנוצו . ולא לדעת חלוטיו . בניו ממנו דבר מר . להאמין קדמת הזמור ויש נהמתחלפשים שהאמין גם קדמות עולם ההוייה וההפסד בכלל . ששערוהו נמשך בחיוב כלל מן העמור . נחלו פזאים אולת מנועלת . לא ידעו צינה יכשלו . בהיותם מחוסרי אמונה מסורת האמת מהם משוללת . וכן הגיעו אליהם דברים רבים מיסודות . מעשי בראשית ואמתת האלהות שהם מעשה מרכז' . והשתבשו אלנם אח"כ . מקולר יד התשיב ועמוק המושג . ומאשבו משבש אל שבש . ביירידת ההורות ופרידת הענפים משרשם . והתמעטו הלכבות והחרבו הדעות * הנורמות חלוק סברות שונות . כמו שהוא בכל הדברים שגפלה בהם המסלוקת . מחמת התרחקות אור השכלי שבאדם ממקור הראשון . שבהכרח יתמעט ויפדר . ולכן השלטו בו יד השמות ויסבול השבש . וכאשר הודעתך למעלה בענין העי' והנצמים והאקדמות . וכן ממקור שליון נורא מרום יצא השעות לדעת אמת . וממקום קדום יתהדך . עיי' שמים יסוהו . שנוצו מקור חיים לחצוב להם ברות נשברים . אשר משש נוקרו וחוצבו ממקור הויהמא . המתממ' כקוף בפני אדם לזוגמא . היא שגמ' להם לרדוף אחר שרשם כמק . ולהפוך עבודת הקדושה לזול ולס'א כצדמס נפדר מהם השפע הקדוש דודם חמק . עבר . ויד הקליפ' ורוח הטומא' נבר , עד עת קן שעיבר ה' רוח הטומא' מן הארץ , ככה אירע בכל הדעות האנוניות בחכמת האלמות והיאיר' ומעש' בראשית בכלל , אשר שנחלגלו ונשחלשלו אוחן יסודות קארים . שנמסרו לחכס ומצין מדעשו . ויצאו ליד שאינס רחיים רכדאים להבינס על אמתתם . גם ברוב צדויות נעשיות חל הרע מתאוחם אל החפשות . כי נפש רעה אותה רע . לכן כשלו ונפלו בעשיות ושבששים מרים וקשים . קעי הכר' . נוקשו ונלכדו ברשת דמיונס . להחליק האמת בשקר ולעשות לו רגלים , אי הלבו צדמויות צדירות לבס הרע . להפוך דברי אלהים חיים , להסביר הכזב וללכשו בננון שאינו מתקיים באופן זה קבלו הנחות הקדמונים , אשר היו אמתיות בעצמם אם יוצגו על הכוב' צורות מתחלפות ותמורות ושינויים הרבה , כרוח א"ש ואיש , ומפך כל כת וכת , אשר שנעדרה מהם המסירה מפה לפהמלאמן לנאמן , כל שכן אם מלאו דברי ספרים כחובים בלצבע אחי . בלשון מיד' ודמיוס עמוקים וורים .

ורו להתחמם לבדם לפי רצונם המושלם, אין להגדיל of ואף המציאו כל כך רעות רוח והכלים הרב'. יהיה הנחם המלוכמים בנשרת יתרו שלבים נדרים המוסמחם בני כולם, משאיים כחללשטויים הקיימים תחם. ובאחד לפי שכל אנושי מופשט וערום-תכל קבלה קדמונית. לא יזכרם לא יחייב יתן יאומן מניחות. אם לא על פי מאורח חכמת האמת. יש ורפי יסוד ושורם להנחה זו. שההשתלשלות מים בהורות האלהיות, מהם יצאו עשר כחיו דגנאיז. וכן שבעת המסרחים כוכבי לכת, שרשיהם בשכני החלוחות. ושנים עשר מולות של כוכבי שבת. ידועים כשם כשני עשר אלכסונות כמודע בחכמת האלהות וכבודו כשפי ושאר עם הקבלה, וכן ההרחם כנשם ותשע מאמרות, ורפי יש לו עיקר גדול למעל למעל! א' כמ"ס זה כמה בסולם בית אל :

ובבני שהוא הענין ניסיונות ארמ"ע. שיש להם יסוד בספירות מנ"ס ובמלאכים ארבי"ט. גם רעם בעלי האלקימות המליהים חמשה יסודות תחתיים : כנגדם יש בעליונים מרכבו ארנמן. וכן הענין בכל הדברים, שהמחלסמים המתאחרים מנשטים כעשרים קיר ' כי מסרה להם הקבלה האמתית. שרם דבר מלאך גם כנבחי מרומים. כמדוע לחזמי לב בני ספק. שכל המנאים השפלים הם לא העליונים :

רק הסגור כך ושומר נפשו עמד, מחזק סיק נכריה, כי רפאים שם כנמקי שאל קרואיה ואודיעך כי עם היות ההיולי ממקור ישראל יצא להם, וממחנך יור ישראל חוצה, הרפאים יסוללו עשוהו קדמון יחסו זרוע כאל לו, ויסודו לו חוליות הרעוה, לב הוחל היה אחס להאמין שחי רשויות. אחד פועל הטוב, והשני פועל הרע, לא האל' חלק יעקב. כי יוצר הכל הוא ואמר עוד יוצר אור וגו' ובורא רע (לחלילת טוב מאד) אפי ה' עושה כל אלה, הוא ברא ההיולי הראשון מקור ההפסד. כשחית האורה לבדה, שלובש וששט וחזור ולובש. אבל כשחית העולם, אין שם דבר נפסד באמת כי הכל חוזר אל מקורו והולך אל מקום אחד, ושם לתקום שבה מנונו. וככה חשו מדרך השכל המחחכמים. בכל מה שחזו אחר לבדם ויעיניהם, אשר הם זוגים אחריהם. ביוך שהדילנו מן התועים וכן באומות הגלגול לקחה אונם שמן מזה. מתקבני אמת כל להם ולא הביטוה על אמתו. ויאלו לדעות ארות משובשות. וכמה רחק דעת פילזבורים זה. מודע חכמי הקבל שנט. כרמוק מרח ממערב. וככה קרה לכל הדעות האלהיות לכל הור הקרב כי יאמן לשרים חושיה. לא עשה כן לכל נוי, אשר חלק אחס לשרים ונצבות השמים) ולבחייתם הרע יתן רשות גם להשעות. ע"ד תשיגו לבנים וגו'. וידבר זה אגסם שערתי בניו חרפי. כי חכמת הפילוסופיה מתחלחה ממקור הקבל' נוקרה. אלא שח"כ נשכחה ביריהם והיה להם לרא. ושבו מנאזי ככה לבני חכמים הנוצרו דבריהם כפירוש ס' יציר. עד שאין חכם בעיניו. חשב דל ודל אחת היא. ושאין ביניהם אלא חלפי שמות ושיתו חיות. רחמנא לילן מתך דעת שנסחא. אבל האמת כמו שאמרנו שטעו כשחרי התכתי הקדונו שהתגללו וכאו ליריהם. ויאלו משבוס אל שבוס. בירוחם להשען על בינתם כדברים האלהיים. שאין מנוח בהם והקם שכל אנושי וכן טובר במ"ה פ' נח (ע"ב) ר' ש אשר אילו הויה שכיח בעלמא כדי יבכ קב"ה ספרא דמטר כעלמא וספרא דזרם. אלקיזנל דלא ישכחון בניו בני אנושא בנין דלא חייבי כל חיימן דאסתכלא בהו ושען במלין ארביין לאפקא מרשו עלאה, לרוא אחרא. הרי מנואר כדברי. עוד כפרס וירא (ע"ב) א"ר אבא יומא חד ארענא כו ע"ש עד ד' ע"ב :

דב מ"ש בענין כלעם. מה חכמת אם אחרו רשע יקלל בו יה יבך. אין זו קושיא כלל שאין הקב"ה רונה לחזור בו ממחנכו. כלום יש רב שניתן מזהה לעברו ואזור ונטעה ממנו, ולכן אין רוח ה' להשיג נבול המחבלים. שאפילו דיקי עולם והגביאים. לא היו מורשים להכנס במקום סנהו והיבט רשעים היוקא כמדוע ממנ' כחונים מפורשים. ומה יוצר יותר. הוא אפילו כנס יניח סנהו שאין גם גדול ממנו. ושדור המערכות כמנהו לא היה לפניו ואחריו. עדיוסף ה' שית ירו. כי מי לאתנו מארך מזרים יראנו נפלאות. הלא כתוב ואחס לא חנאו איש מפחח ביתו עד בוקר. שכיון שחמה רשות בו'. מדוע א"כ ישול הקב"ה מכלעם הכח שכבר נתנו לו. ומאחו יתכרך באלו כמסם הלא יוצר הגון שלא יקח ממנו מחנכו, ויראה עם זה שאינו כרשות עולמו :

דג בענין קיון מערת המכפלה. יעווי שם דבר נחמד נפלא כס"ד : ד"ה ס"ש ב"ח"ח על דברי סמ"ג כס"ס מנ"א אורות כח השמות לפעול : לרשי נקי הוא מתרעומה כדבר זה כי לא שלל כח פעולת השמות בהחלט אלא כדבר חכור האוחיות מופשט היור. וערום מכל כוונה שלילת אלהית

אלהים . וזוהי מעמדת כוונתו בפרק ההוא בענין זה . וזה אמנם דבר יודק ואמת ברור . שלא חוּעיל קריאת השמות בלי כוונה וידיעה . מספקת במספרים האלהיים הנכללים בהם . וכן כתוב בס"ה ובאופו זה סמ"ג נטיל מכל חסד דבר רע בענין הלו . וכבר זכר בע"ש מזה . שמיקה הוא מאתו העין . כשהורוהו ממושר דעת : **לד בבאור הכתוב ולזניו שלא כזאת . עיין ספור הקשרים דבר נחמד נשלא ב"ה :**

לה בענין מ"ש חו"ל ששלח יין יסן כו' וגרסין של פול . נ"ל דבר נאה על דרך הגנלה לפי שהוא קר לזינוגו הנה . כי רמו לו יוסף בזה שלא יירא צרר מצריו' . ולא יתעבב בדרך כנען כי חלקים חסדה לשוב . שג"י כך יוכה החי מהח"ל שנים שגזר עליהם גלות . וזה ששלח לו יין יסן גי' ח"ל . שדעת זקנים נומה הימנו . אברהם ושרה זקנים . שכן אחו"ל אברהם בידר לו מלכות כדי להגיל לזרעו מדין' של ניהגס . וגרים ידוע שהוא ח"י הפיל . ונקרא פול המצרי . היא נזרחה נפיל' ויריד' למצרים . שנחלק לחזאין . כמ"ש בפ"א שלא יטבו במצרים רק רד"ו שנה . לכן הוא חוב על ישראל לתת מהחית שקל . כמ"ש בס"ד בברכות הורי פלג ח' ור"א כמה מדויקים הפתוח שקראו לו בכתב' גדול' עקת נפש . שהוא עקף ור"א לנפש . אך יש בו נחמה ב"כ . על כן קראוהו גם חלוק"ת נפ"ש . נפ"ש גי' ח"ל . שנחלק ע"י זה . וכל זה מכוון וישר :

לו ב"ה שאור להזכיר מענין פעולת השמות : שבהו כה ר"ס וחלמירו כמ"י . כבר אמרתי שלדעתי מוצא כמ"ג מעין זה . אך מפרשו הרעו . וגרועים הם מאתו חלמיר שאמרו עליו ריקה אלתא רחית לא האמת . והללו אלהים עינים להם הלא ראו . לא השכילו נפלאותיו של ה"י כי באו . המים הזדונים מני שא"ו של החי שקט מוחם ברפשו הטבעו כזון גרליהם עד א"ס שאו . מר"י"ס כ"י הרב יעקב טוב הדעת מרעה אל רעה י"אזו :

לז פ"ג כמה שחשב הר"מ חכמת הטבע למ"ב כו' . כבר הארכתי בזה במסוד הרביעי לאור הטוב יעין ס" . ואולם ור"א שחכמת הטבע חזקן להקרא מ"ב . ביחס אל מדרגת פשטן המקרא . וכמו שלא יכלו הפשטנים לתת טעם וסדה לזרים המלאים בו לרוב . וככה בטבע ימלאו זרים לתהלך הטבעי . לא ירבו הטבעיים עלתם . ורמיון זה . חכמת הדקדוק . שגם היא המלאכת חכמים חשובים . לא נבד שלא מלא' ידע די השג סבת מלות הזרות ונקודות מתנכרות . ופעמים היוצאים מן הכלל . הנה אפי' לחסרות ויחרות . וכן הזותיות הטספות במשקלי השימות והפעלים יתגלות . המצויים מאד בכתוב . קצרה ידס למלא' להם עילה . רק הסתפקו לחפות על חסרון השגתם באמור . כי הנה מזותיות האמנתיו הטספות . כסגול' מיוחדת ללה"ק . אך מאמר זה נדו על כרחם לכסות על חרפתם . עם היותו אמתי בנצחי' חיונית . כנרא' לכאור' הוא דרך טבעי ללשון העברית אך בלי ספק לא עשה צלל הלשון הקדוש דבר לבטלה . אבל גזו בהם ספרים . והעלימם מן הבחי רחיים להגיע עדיהם . לפנס ליראיו ולטירוס סידו ככה הדבר במהלכי הטבע . ובפשטי הכתובים . ובכללי הדקדוק . מקרה אחד להם . וזוהו ושפל :

אמנם חכמת הטבע של אנשי העולם . היא מלבוש הגם העב למעש' בראשית . הוא הפרי הגנוז ועלם העינין במהורו . וחכמת מה היא הטבעית של פלוסופים . שנוספים נקלפות החיוניות הנזרות . שאינן למאכל ולא נחמדים להשגיל . כי אין להם השגה רק במקרים . ככל מעש' החושים החיוניים . כי השם אלהו חכמה אלהית האמתית . שכל עסקה בפנימיות ועצמות . לכן היא לבדה חקרא מעשית . שכנח' להמציא בריות חדשות בפועל . כמעש' חו"ל . כרב' דברא נברא . ור"ח ור"א דמברי להו ענבל חלחא ואכלי ליה . וזוטרף דברו מזהה מתים . מלמד שאר נסים טעשו על ידיהם . לכן ור"א הם נקראים שופטים להקציה 'ב"ב' שהם מוסקיפין כח בפמלא' של מעלה . ויודקים לעורר שרשים עליונים . ולפזוח מקורות אורות אלהיות . להמשיך השפע הטוב . ופלוסוקי הנסיל בחושך הולך . אם ישני דבר ידיע' בטבע . הוא במקר' ואפי' כמ' דברים טבעיים . לא ידע סבתם הקרוב' השפלה . ח"ל הרחוק' העליוני' . שנעלמה מהם . כי לא חלק להם בניה' . לכן אם החוקר כל היום כמוס וסוד ירבה . לא שומע ולא חאבה . גם כי ירבה שומר דברים לחשוך מים זרים מנבא . הנה יעמוד התעיין משתאה משחומם . אם יראה עד היכן פיר' חולפת התזרזומין בן חבון מעתיק סמ"ג כלפי שמיא . בשער פירוש התלות שלו . על חכמת הטבע . כי הרים יד בחור' . ושלח יד בלשונו בפרשת בראשית דבר מר או לעינים שכן רואות . ואזו לגדפים ספרים כאל' מאדש . להרבות החיפלה . ולעורר עינש חרש על כותני פלסתר ההם אחר כמה מצות שנים שכבר ירדו שזולה :

ומעש'ו של רד"ק . כבר זכרנו לאור הטוב . שראיים לעיין בהם בשעי דבית הכסא נמנס

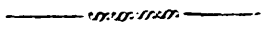
במקום שספור להרבה בדברי חור', או בשע' שאי' לא יום ולא לילה, ה' ישמור רגלי מסידרו מן המכשלה. אך קרוב ליראיו ישנו ולא ישנו לכסלה :

לח פיר צמחיו הגדולים של הר"מ ז"ל ומרחיו האלהות. כן הודיע גם כס' צרה לדרך באקדמחו. גם הארי' ז"ל נלה צמחוקת כבוד אחיות שמחו כי נבנה מזד' יעוין ס' הנלולים, לכן חוכה ודאי להפך בזכותו. ולא לחלוח ביה ביקי סריקי השמ"י. כי אמנם זולת זה כל מסריו בחור' ובאמו', יאמנו יחד ממנו פנה. כולם נכוחים לתבין וישרים ליעדי בניה. תוך איוה פרטים ומפתים. שלא יפלא אם שנה בהם מהסרון קבלה ושכל אנושי עלול לחטוא. גם מבחר מין האנושי טעה אח' פעמים. לכן לא יחסר ממעלתו דבר. בפרט דרמאג' לבא בני. וכל כוונתו ז"ל היחה לטוב. וכל בגמתו לחוק מוכרי הדח (לזכר שלם יהיה לריק שזיכה אה"ר. ושמועותיו כפינו כל יום. שפחתו דובסת בקבר. וזכה לנניו אחריו. כמש"ל) אך המשולחים הנחשבים והאלמים ההולכים אחר שרירות לבס. אין צרה חסדי. קלקלו הרשו וכלבלו מה שנה. ונחלים באילן גדול. כה עשו גם נחם האלהים להפך דר"ח מבני אמונה. ועל כזה ארו"ל. אמר הקב"ה למשה כתוב והרול' לעשות יספה. כי ישיש דרכי ה' :

לח (יה) מ"ש נשט היה מהרי"ב. נמיש רז"ל למספרותיהם יאזו ולא הא. לפי שכל צריה שאף לה עלם אינו מחקיים יב"ח. דברי נכון הוא : אך מיש שבהרש שמשו בחינה. הוא מחונד למ"ש רז"ל שלשה שמשו צחי' וכו' ולא היה צריך לכן. כי י"ל שנקבותיהם מעוברות באו אל החיבה :

מ מ"ש נשט הרמ"ן נמיש רז"ל כפ' ינרקה ה וישמך בו' : גם זה דבר ישן. שיאמר נשט גדול הדור כמנהג"ר העשיל ז"ל : וי"ש נשטו בענין התרנקות רוד באברהם : ביה מילתא בר מוליה איה. נמיש נשטבר בשוסם (כע"כ) אמנם ההקדמ' מנ' האנחה. יונה היא לקומה מס' הפליאה. הביאו הי"ר :

מא פ"ח ענין על הרש"ל שכתב הקב"ה הוצח הוא הדש'. שרי ליה מריה. שהאויב למן על אוחו לריק רש"ל. שלא כדח של חור'. וחשד אוחו במחשם הקב"ה כל עיקר. נע"כ סקר ענה דרב הגדול ז"ל. כמש"ל בדר זלז' יע"ש. ומהלשון ענמו שהפתיק היה בא"ח מחשבות רש"ל, הוא מוכחש. שהרי נועיד על ר"ש מקיטן שלמד סחרי הקב"ה. מכלל שמקיים מליאוחה. השיח גם על הקב"ה החדש'. שגלו אוחה תלמידי הארי' ז"ל. נחקקא מהרש"ל ז"ל. באשר לא נחפרסמ' באוחו זמן. ועדיין לא יאז עטבו של הארי' ונורו בעולם בימי רש"ל. אכן עיקר קפידתו של רוב. היחה על המורים הלכ' מתוך משנת הקב"ה. וביחוד של מרשם העולם החינוכי. נדר העול' מעיין סוגיה החלימד והכרעז הפוסקים. ול זאת הקפיד והרעם. והדין עמו. עיין מה שכתב בס"ד בפשי"ע (מיו') :

פרק תשיעי

מב מענין שלשלת הקב"ה מן הנאונים. כבר הצירו על זלז רבים וגדולים וימלא המענין מלא כק נחז בשפר האצונות לרש"ט ובפירוש סיי לראז"ר ובס' בריה מנחה ובספרי הנב"י : אבל מה שחשב בא"ח. מיש אכן עורא בהקדמתו ל' פ' הארי' שרס"ג פירש בפסוק יהי אור כפי דעת סמדות הזכרות למכאי השפיות. שכוונתו על יס"ב הודעות במחמת

עיטור ספ"ים

(נה) עיין באר שבע בחוק"ר ד' ג"ט שהוכיח דהא דאר ה שם בדריה שאין בה עעס אינו מתקיים י"ב חדש ע"כ היינו דאינו קיים כלל וזהו כעזרא וכשמות הראב"ד שהביאו הרא"ש והדין שם אבל לחות אינו חי בריה שאין בה עצם רק ששה חדשים כמבואר ביושלים פ"ק דשבת אמתני' דאין פולק לאור הגד ובמדרש דברים ובה סדר שופטים ואין סברא שיהלוקי במציאות ע"ש וכ"כ הגרי"ח ביו"ד סו' פ"ד ולפי"ז יפה כ' בעל א"ח שבהרש שמשו בחיבה דהא גם אם נקבותיהם מעוברת באו אל החיבה ל"ה יכולים גם הנולדים

בחכמת האמת. לא עמד על דעת אצבע ככאן. כי לא נחמין לחכמי הקבל' העוסקים במדות האלהיות וספירות הקדושות. אך יונתו ידוע' בזה על בעלי חכמת הכוכבים והאסטרונומיה. שהם נקראים אלו חכמי המדות והספירות. כמ"ס בפירושו בשפוק יהי מאורות. ופרש' ומשפטים וזולת כי לנגלל יקרא ספסרף בלשון. וידוע בניאוראפיע יאמרו ספסרף רעקטא לשעומר האופק עם הקוטבים ביותר, ספסרף אזוביקוע. כשעומרים בזלכסון. ופלא בעיני שבעלם זה מכ"ס. בהיותו ליעזי בחולדה ולשון לטיני בו נחבדל ורגיל על שפזו ואכני משולל ממנו. שפה לא ידעתי אשמע, עכ"פ זה ברור. כי לא תזכרון אצבע לסודות הקבל' כלל במקום הלו. ולא בשום אחר מסודותיו ואידותיו אשר הוזה בהם בני אדם, ההולכים וקוראים לתומם לשונותיו בעמקי שפה. כאילו ידבר גרובות ונפלאות והמה מהבול יתר, רק אנטגנימות גדול' הית' בלבו. בה כלל התגדרותו ובדיות סודותיו והיות סתרו בפירוש הזור'. וכן חזר בה ספר קראו ראשית חכמ'. בו גלה ערות הד"ס חכמת מה האל לו מבטלמנוס הערל וטוא לקצה הכורך רכל. ושמה בכליו חליו וקהזו ולגור יזר פזאים אדם אכלל אמנס הר"ם ז"ל נפשו נעלה בזוח' חכמ' והבוינה כפה מלא, כאשר נרא' בעליל בזגרוו לחכמי מרשיליא ואמר שאין' חכמ'. אלף טפסות: ושם נרא' כוז ודבר שקר שכארת אחרת. המיוחסת ג"כ לר"מ שכחה לבנו ותזכירו לעיני כפירושי אצבע ומפליג בשבחו מחד. שכה המניע לכוכבים נגלים. מרבים הכל של טעם. כי בה העל' מדרגו למעלה אלף ע"ה (זוי לעינים שך רזות. אוי לזוח' בושה, אוי לאותה כלמיה :

אבר האמת מזיר. להכיר יזופה של אותה אגרת מתוכ' מסרחה. כי הלא א"כ בנה כעש ביחו. וכבר ספר אח אשר בנה בהבחיטו חכמה האלטגנינות בכל עוז. כמ"ס בזגרת הקודמת ה"ל. ואיך א"כ ילביז בשבה פירושו של אצבע עה"ח כל כך. שאין בו שום דבר של חכמ'. רק במלאכה הדקדוק והמספר והחמת משפטי הכוכבים הכוזבת נגמרי אלל הר"ם. וגינה אות' בחכלית הגנות. הלא ודאי אותה אגרת (ה"ל' הראשון' שנספר אגרותיו המודפס) מסוכסכת. כדויה היא על שמו ז"ל. מאחר שבזרי המחלספים (כדרך שחשוד אללי בשמ"י) וזה אמנס מוכרח מחד: **רכן** אין לתמוה גם משאר דברי הוללות שנמצא בה. בגון מה שהלעיב במלאכי אלהים קדושי עליון חכמי הצרפתים (אשר האירו עיני הגול'. עשו אונים לתור' אלמלא הם, כבר נשחכת חור' משראל על עסקם בחלמוד ננה ונחלכם ומנהגם. חס ליה לר"מ למימר הבי כי המבזה ח"ח הרי הוא אפיקורוס, ולא על בעלי התו' לבדם אותה האגרת ההיא, כי על בעלי החלמוד יז' דבר הלעב במלאכי הכשר שור ושום. דמר אשר לא אזילנא כשרא דחורא, לפיכך לא היתה דעתו מיושבת עליו להשיב שאלו דברו רב אמר לחלמיהו. כד עומנין לך למיכל כשרא דחורא יזיול עד חלת פריס, והפליגו חו"ל כטובת השום, שמפטי מ"מ"ה ז"ל בשם הנאון

ועבר' גורת עבר'. שעות אחת מושכת אקריה שעות רבות. וכמשל הדיוט. שעה אחד עושה שעות הרב'. כי עתה מקרוב קם מהביל אחד לעול אח השס. עשה פירוש לפירושו של אצבע בה"פ עיה בשם הר"ם. שקר מואלט כאילו כתב עליו מאברהם עד אברהם לא קם כאברהם (כאשר ברו הלאים חלפנים בזיוא' בו. ממשה עד משה כו'. חר"ו של המוניא נומאיות כאל'. לפנס כל הנביאים חכמים וקנים שמערו לישראל. חמק לשום נפיהם של דבאים כאלה: מרף אל הבורים יברשו זדים) וטוב היה לפתי זה ללמוד לה"ק (כי לשונו פרוח בלוי ונשחת. בלעני שפה ידבר ולא שמר אל אדויו אצבע התורך במלאכה הדקדוק והמליל') חסת אשר בילדי נכרים יספיק. להניח לב"י מעסק חורסת ומלמוד ידעת חונחס כי מיי מחושלח לא יספיקו לקרוא ולעיין כל ספרי מינונים שהשיא ב"א לעסוק בהם והנה הוא עוש' פי' על אצבע ולא הבין דבר פשוט, שכן במלת עת שכאז אצבע בפירושו לקהלת. שהמל'. בלועה מעין האורש. כמו בח אמת וכן הטין. אמר הפתי שהוא ט"ס דמוכח, וכל ידע שפירש מיה. חמט. כי על כן המל', דעושה, גם עד כאמן על זה בזרמית הטין, חסת חמ"ס. הגה הוא הטועה לא הסופר ככה. ההאה עוד סבלות האפי' מקרא לא קרא, בחללת בזורו לפירוט אצבע דקהלת, אמר וחלילה לומר

עיטור ספרים

צאת אחר י"ב חודש כזון דאיון חי רק שישה חדשים ולא יותר וע"כ ד"ג רחשבו חו"ל ששמשו כתיבה אינו רק באוחם הכתיומים הרבה. ומצאנו גם שאילות שלום על השאלותה אות מ"ו כל לדתת דברי הב"ש ורצה חלקן בין בריה שאין בה לא עצמות ולא גידין לבריה שרק עצמות לחור אין לה וב' דא"ל דמה שאין לו עצמות אין לו גידין דא"כ למה אמרו בירושלמי וב"ר הרווייתו ע"ש ובאמת מדברין פי' הרשב"ן על אויב.

הנפח החסיד כמאמר אברהם, שאמר בפה מלא, של יבול להאמין, שהנפח כוחה האנדרה מחיי הר"מ ז"ל הגדוע להסד גדול, שיטה בעלי הזו"ל בלעג ולרע הרבה וחס היה ז"ל מרגיש בסחורה היגל, שבין שתי האנדרות היגל המיוחסות כר"מ, היה מקרוץ בכח: שהיא מוויפח נודר, מאחד שגוף בעלי תלמוד אפיקורוס בדאי:

ובא ארץך מה בין ארבע להרמב"ם הרשפון הילרד בן פריץ, שיגל לחד, כמוכר כס' חתמני, ולא היגח בו כמוזר, אמנם הרב החסיד הרמב"ם, לא בלבר הניח בן מלא מקומו, רבינו אברהם, וכן נכדו רבינו דוד, גדולי עולם שידשו גדולו, והמה בכחוסים הפורסמים כהבורים, לבעלי תפשים ות"ח אז עומים יחלק של, אלף שנס אחר ארבע מאות שנים, עדיין היו זרעו נכון לפני ה', עומדים ועשמים בישיבה לפני עמוד ההוראה הרב"ם כמ"ם מדבריהם בכ"מ, אבל יותר מזה וזה הרמב"ן ז"ל, שנגלו אליו גם תעלומות חכמה האמיתית, ולא עסק בדברי החינוכים בשקידה, אבל תקע אהלו בבתי מדרשות של שם וצבר, הרבה ישיבה בתלמוד, וזל מאורות לפניו ירו הדו, וזה האיש משה ברוך מחד, וזה שודעו קיים עדיין בעולם, מהם ממזאים גם היום כמה ח"ם כנרנדיה, הרלב"ג ורשב"ן היו מ"ם והגאון מהרי"ם ששטרטש ז"ל קרוב לדורנו, הוא היה דור י"א לרמב"ן ז"ל, בדאי זרעו לעולם יהיה, כזה כל ידע עוד לשום אדם כנולה טובה לך.

בג אסנם רב סעדיה, לקחה אנו שמן מנהו, מדברי חכמי האמת, אבל לא האמין בהם וברנדיס! אך חרפם וגרסם, כנראה בספר האמונות והדעות שנו, שלצד הרבה על אמונת הנלגול שנקראת אללו ההצפחה.

גם בפירוש דניאל המיוחס לו ואכן לסקר עשה עט סופר, האמנה פירוש הלז על שמו, ואינו, אלף לאחר זולתו אחרון, אשר לקח חיזה דברים מפירושו של ר"ס"ג כנראה, אף פירוש ס"י, מלונה על שמו כסקר כמ"ל, ומראה שחשכס לכופרים מיינים ר"ל, שהא ליה מרא. גם כסמ"י פאיע מראשון י"מח על דעות

לומר שהי"ח ברא הרש, והנה הי"ח בעצמו אמרו, כמ"ם אפי ה', וכו' וכו' רש (ואמנם הרע נכדו לחבלות טוב, כמו שסינו כס"י הרע מבין אח הטוב, ועיין סילס שלט, וארץ עוד, ואנוי בדאי ומשיר לחבל, כלמח זילז לא היה נכסם סכל, הוסינו חושבו לאפיקורוס מאמיני הסניח, אבל סכלותו היגלו. ככה הכביל עוד ער"ם בליה, אחר וחלילה לדמותו שיהא לפניו ב"ה, החכם הוא המתפורר, האלהי שאמר עורה למה חיוס ה', לא כשחשם אפי' בדרך הדמיו, וזה הומהר מחליט שחלילה אפי' לדמותו שיהא כו' עם שטרדי און הלשון אומר בעצם בדרך פשלה נשמח אלף שדרך השכלה והעברה בלכד כנודע, בניאור כל פעולות נשתיית האמירות בו יתעלה (וזה בערך בעלי החומר נשטרך לך, לשלק מוננו יתעלה כל מקרה בני אדם, אשר נעפר יסודם, אבל לבעלי חמת האמת דרך נבונה מו לי"ח ולשירים סודם) וכנהיה רבות עמו, שאם הייתי נשפך לכאר כל ההכלים, היה יריך לחנור קטן כפי', שאינו כדאי ורב"ל, אכן לא יבולתי להחזקת מהעד נעם, שלא יבטלו כלשון מדברת גדולות להרנות המכשלות אז הרשעים שורקי עול, דבשקרא יומח להו, וכי לא משהה שלמה שנינו, אף הקורא נכפדים החינוכים זיל חלק לעוה"ב (אז אמנם כחכמו סם בל"ש החר ק"ח, לייניי בהם באקראי דרך עראי, כדי לידע מה להשיב אז האפיקורוס, ועשיו למדנו זכות על הר"מ ז"ל, אשר היקורו המינים המונים אח ישראל בהכליות, ועיין לחיט ס"ד דלכות, לכן בעל כרחו חוקק להם להשיכס מ"ם ררכס, ועם זה (אף שגראף שהיה לו עסק בהם דרך קרע) כדאי לא היה עקר עסקו כי אם בתלמוד האוראה, כמו שנגלה לעין השמש מנודל ממשיו בחברו הי"ד החוקק, ופירושו לתשניתו שיה סדרי מלכד פירושו לחמירי' (כמו שהעירו החותכים כומני) הן יתמו עידיהם שעסק בחורה לשמה, ויגב בה מחד, לכן ודאי לא עשה שאר חכמות אלף טפל וההיר גם מרגיזים כמ"ם כפרקו והצחקו לכונו כחלון צורי, ושאר חבוריו החלמוריים שלא נחגלו, אבל שאר החכמים החלמוריים שהיתה להם ידיעה גם בחינוכות, לא עיינו בהם בקניעות לממרי, ולז

עישור ספרים

ו על קרא דעצמות וגידון תסוככני נראה דתרווייהו מושך שייכי אהרתי ע ש וק"י לכה הוכירו שניהם לק"ם דהא כבר תירצו חז"ל בשם ע"ז ד כ"ם על הא דכל שיש לו קשקשת יש לו סניגור דהבנה כ' הודה תרווייהו אם שא"א ליה בלא זה סיסום וגדול תורה ויאדיר וה"ן כן הוא ושורר ס"ש בזה כסו ה ח"ס חזיר ס"י ע"ו ודבריו אין סוכנים לי כל עיקר ע"ש.

ועתה בעלי הקבלה, ודאזוס בשתי ידיו .

ובאמת הוא פסלם במומו, כי ריבוי דבריו בשלילה והסברה תאזי ה' , הם מלות בלתי מושכלות, מכל מבחן אמתי עממי שלמות .

מר ומה מאוד תמהזי מב"ש גת אנו (רכ"ט סצ"ג) שכתב שהעיר אותו הרמב"ם ברמזיו הנאמנים בדבריו, וזה דבר זר שיה' המחבר הלו חכמה הקבל' . בתי שלף היה לו בה חלק ונאלי' : (עם היות כבר נודע מ"ש בספרים שסוף ימיו וזה לה . אהל לא נודע שום אש דבר נמצא בו) אף אמת הדבר . זה הענין שאמר כאן המחבר בלשון הדבד' בנין . משמתי לקחו . ואין בו הוש סוד ולא יש בו איסור משום גילוי דבר כמות , דבר שטוט הוא ידוע מעצמו . לאדם כל שהוא בעל שכל אנושי שיועד להבדיל בין ענין לענין :

ככה מלאחי עוד לבס"א (ד"ן קרוב לסצ"ב כחב ג"כ בלשון זה ור"מ עמיון העירני על זה בספר המדע :

הנה גם מזה נרא' שדויעז מחבר ספר ג"א . לא מקובלת היא אצלו . והתחכם מעצמו בדבריו מי שלף הגיע לראוי נוקר אור הקבלה האמיתית . (וכן עשה בד"א שהרכיב דברי פילוסופיא דר"ק . שאינם עולים בקנה אחד) ומאחר שאבחי לירי מדה זו . הנו סיגים מכת"ב כחבר . לטון לדיק בס"ה ושאר ס"ק . לא אחרל מלהסיר המוקשים גם משפר קדוש הלוה . אף אם רוב דבריו פשוטים הם . ויג' שמחברו אינו בסי' האור' . כי לא יראה ולא ימצא בו שום דבר . וענין פילוסופי עם לשונות שני הספרים משונים זה מזה (אשר אולי גם כן מעתיקו היו בשכריו באין מקומות מעטים) למען ישאר כחב לרוף ומזוקק . והגב ארשום גם מה שיש לי לפקפק בדבריו (אע"פ שאינו שנוט) גם אכחוב קצת ביאור גם הג"ה עליו :

ברך ז"ר הרחיב פה בלשן פילוסופי במציאות הרע וכחב ז"ל ואין להקשות מאמרו כי ירד (רע) מלאח' ה' וגו' עש"ב :

וג"ל שע"ד הקבל' האמתית איז לרחוק בזה . כי אין כחוב ירד רע מן יה אן מן ה' מיה' אלא מלאח' ה' . כענין ורואת את אמרו . התי' וכ"ד רז"ל עכ"פ וזרחה את ה' . אספקלריא שא"מ :

דיו"ד שא"כ היינו מגיעים לאמתח שרי . היג"ל הכחוב שנוח אם עד חבלות שרי חמלא :

דבע"א כחוב ביה"ל . כמו שתמצא ביהושע ויאמר לעיני כל ישראל כה אמר ה' אלהי ישראל שמש בנבעון דום . לא נמצא כך :

ברכג"א ז"ל . כמ"ש' ספירות בלימ' כולמר בלתי מנהות היות כו' עש"ב :

לפי

ולא נטפלו בהם רק בנלך מאד , נאשפקו בשם בהכרתי , כאשר ירחא הרמב"ן ז"ל שנס הוא ז"ל היה לו יד ושם , עשר ידות בכל החכמות כמפורסם , ולא עשה בהם שום חבור מקטון ועד גדול , אכן בחלמוד ובהוראה עשה מיל , חבר ספרים אין קץ , בהם זכה לשם תפארת ולעטרה בלתי כעדרת . אבל חלילה לאיש ישראל לעסוק ה'איונות דרך קבע , והרי זה בכלל דבר ה' בזה , כל שאפשר לו לעסוק בחורה ואינו שסק , כמ"ש חז"ל , ולא התירו אף למי שלמד כל החורה לעיין בחכמה יוונית , אלא בשעה שאינו לא יוס ולא לילה , כ"ש להאמיר על ספריהם הכתובים בלשון לצו , ואי"ל ההולך לבית מדרשיהם , לשקוד על דלחותיהם , שעל ידי כך ממילא מתבטלת ענות אי"ל אהבים , וסוף עוזבה לנמרי ושונה בורה , והם באחרית בכללם שארו ובשרו בבית נכרי , כאשר הוכיח הגסיון בדיס אשר קרבו אל פתח ביתה , מאכו באשת נעוריו לא יספו עוד לדעתה , מן האחר כאו האיסור , כרוכס כן חזאו , להקל ראש במצות , לא וזו משם עד כפרס בחורה ובכנוחה , ועיין מ"ש בספ"ש (סמ"א) חוכמת מגולה בענין זה , והכונן שהיו לת"ח לעיין בדיעות העולמיות הנכרות (לאדם , כאשר הוא מדיני בטבע) במקום שאינו ראוי להרחיק ד"ת , כמ"ש ג"כ בספרי הנזכר (ס) ועדיין לא הקדרה דעתי בנה שסיים , התחכם בקיבוטרוס הג"ל , להעיר הקורא שיפנה לעין בשפרי הנכרים (כי אין אותן ידיעות מחוברות בשפת עברית) שאינם מועילים לנוק , ולא מנילים לנפש , לא מנילים , לא בזה ולא בכא , וקורא איז עליו מה חעיר ומה חעורר שנאה בין ישראל לאביהם שנשעים , ולא גלו ישראל מארצם ולא מארצות אחרות ששכנו בהנה בכבוד , רק על דבר זה כמ"ה ויחצרוו בנשים וילמדו ממשעיהם , ואם מעט דבש נמצא בדבריהם אף על גביהם , הלך הא"ם טעון חמיהם , כמו שהארכתי למעניתי בשכבר בחלון מזרי שם תראה מלא דבריו ומה ראה רופא ולא לו , להניח את לב ב"ו מהניט אל סלחיהם , לעשות תורתם קבע , ודברי חכמת אנשים עראי כאמור , ואם שימו לב לדברי השאלת הפתן הלז , להשליך אחרי גוים דא"ח , ולשנות יוס ולילה לחכמה מה אשר לא חושיל ולא חזיל מנחת נפשים , כ"ש שלא יזכו לאור באור החיים , שאינה אצל אלה , כדבר רה"צ בחשובה שהביא בע"ל בע"ד , ולא ינית להם מ'הזמן אשי לקרות ק"ש בעונתה , ולהתפלל עם הגבור לפני קונו (כמו שכן עושים רובם) למצוא חן בעיני ארונו , אשר בראו והמציאו עשה שאינו ישנו לבחבו ולנשותו לדעת את אשר בלבוזו אם יפמוד בתלפתת ירוו להתגבר עליו , לנאחו

לפי

לנצחו להכניע נצחו ודונו, ואם יעלם ממנו
 ויפחה לו להאמץ אחר שיהיה נזהר אל טבח
 יוכל, סוף נפשו עליו חבל, כי ישוב ריק ונשור
 מכל טוב אחזי ויך בלי חמדה ינוע בלי רעת
 מקור חנינו, לא יראה עוד המקום אשר בא
 משם לא יבאר אל ה' ואל טובו, כי לא ידע
 מאומה מחובותיו הנפשיות והעולמות, אשר
 נעטרוהו הוציא הנה, אה"ל שיספר בעד ולא יבין
 להורות בזה דיון משפט אמת, מכ"ש שלא יזכה
 לשמח חמורה, ויראה ה' טערה, כי זה כל
 האדם חלק אלוה העולמו, עם זו יר לו יספרו
 חיהלו ושמו (היא החורה שכולה שמותיו של
 הקב"ה כהרש) לא פשה כן לכל נוי אל אלהיו
 ידעו, כי ככ הנעים ילכו איש נפש אלהיו וזכחו
 נפש ה' נלך, לא מראש בסקר דבר אלהי
 ישראל לרצו בחרומו יומם ובלילה, לא יסורו
 אחרי לבנם ועיניהם, שזן ילכו אחרי עינות
 הוודה אחרי הכלי נבר, לעין בהם רווח ושבר,
 ואדום שחוק זה (המחפז בהכמות אינסיות
 הנלתי מערכות כלל) מידועת עריבת מלחמה,
 ועשיית בלי משחזה ומפנה, אבק שורף וקנה
 השרפה והאלוה חניום, החטולות רנות גדולות
 ורחבות, נמאזות בהמה ומחשבת ראש, ומועלתם
 רבה (יומר מכל אלה בוצר) נללש האויב שרחת
 ליישב, אולי יהיה גם אמתו ככל הנעים נעוים
 להם, לעלות לכבוד את ארצו מיד אוכינו יבצר
 לנו את נחלתנו, והלא על כרחנו נשמור את השנוטה
 שלא לעלות כרומה, ולא ניוגע עמנו בתלחמה
 א"כ כל מה זה נועע לריק בדברים שאין בס מוביל
 כל מאומה, גם מדוע הרים ממלאכת האלקימית
 הנכבדת, אשר יש בה נוכח, גם נתי שלא עמד
 בשורה התכליתי, הועלתו רב בחלק הגבלה
 ממנה, ממנה חולאות רפואות הרבה, חיים ומות
 בקרב' ו'ואהביה יאכל פיה, אבל רישת מוחרי
 החכמות אשר אינם לעור ולחועיל, רק להתגדל'
 ולהתגדר בהם, זה פרי עשרת נאות שבורי
 עוברים את פני ה', להתהלך בחקות העמים,
 אשר מנע ה' מהם יפת עפתיים, וכל זה נורם
 העושר השמור לבעליו לרעמו, אשר ניוח עלהרוב
 לעניי הדעת, לראות העשמוד בניסיון נחקרו על
 ידו נמצא אורחות אמרות מזהב, ולחמש ככסף
 ובמטמונים, כי כלל החכמה כלל הכסף עורנו
 הדבר בענין הרע הזה אשר נתן ה' לנ"א לענות זו
 לזכות על ידו והיבך להם לרובץ, אספרה לא
 הנה אשר קרה לי עם אחד אויב ראמן בעל כים
 גם למדן יואר, והחשיבי עמנו כחלמירי הנה הוא
 קיץ עלי מ"אש על שמנתי מללמוד לשון רפת,
 ביחוד אלל מי שאספרו חזיל ללמוד שים דבר
 ככחוב בחלון מזרי יעיש, משכניו יקבעם לטושית

בין

לפי דרך זו יאמר י"ם בלי שם מ"ה
 דאלפין, שהוא בחובם ומנוה להם, איהו שקין
 דאילנא, והשמחו דעה"ה. לכן הוא נחשב לבאמו
 ימיר, והם נמנים פ"ם בלתי מה. כי אז הם
 י"א, ואינם אלא יס"ב, כי לא יחשבו בהם (שאינו
 חתה יד המספר, ואינו כאחד המנוי כהרש,
 אפי"פ שהו מחומר בחובם ורדוק בהם ככלהבת
 נצחלת : שם ע"ב ס"ה ז"ל נמאזים (אל"ל) מהויה
 והשמה מלח אלל, ובהי רנות ס"ם כספר הנו
 רק מתחת היות הלשון כמו שהוא בדרשם כאן חריו,
 לכן תקנחו : ברכו"ג הארך לתת טעם להאר
 הנפחת הזם בתקדש לעבוד' לפי דרכו, אמנם לפי
 דעתי לא נפלאה היא לתת ט טעם פשוט כי בהם
 שפי"ג המוצח נחקים כ"כ לא חנערו כשנת. לפי
 שהם שהיא הונבר' מן השמים, ועם שחמרו ז"ל
 אפי"פ שהם יורדת מיה מורה להביאמן הדיוט
 וזה בתח'י, אבל משהיה יורדת ולא כבהה,
 טוב לא היו לריבין לךך, אלא מרביין לה עמים,
 שחוקר בהחמדה, ועל זה לא נאמר לא חנערו אש,
 אלא בכל מושבוים, שאם מנערים בהם של
 הדיוט לבד, שהוא הכול כזה, משאי"ב להבביר
 אש שמימית שז"ל נוכחת, אין בה חלול אלא
 שה"מ לריבין אתו לשמור של בה"ש בשתי מלאכות
 שחמרו בעבוד :

דלר"ג ז"ל ולפ"ה נאמר במקרי' הנהמה
 גם אזי יקרני אבג טיפא נחלפו לו שני מקראות
 כחוב אחד אומר במקרה הכסיל גם אזי יקרני,
 ואחד אומר כי מקרה בני האדם ומקרה הבה'י
 ומקרי' אחד להם :

דלר"ג ז"ל בחמרו גם ורע אברהם ובו'
 ז"ל אל ורע אברהם בו' הוא פסוק בירמיה' (סס"ג)
 אך ראש הכחוב מחליל גם :

דלר"ב בראשו, ז"ל ואיך אין מלכותו
 כשאר מלכות המלכים : כל זה אמת ודאי מושכל
 ראשון הוא אבל לא נחייסבה בך הקוטיא הענומה
 שאיני' מזד קבלת המלכות, שבה האופן יפסיקו
 דבתי בה"ם, אבל עקר קוטי הענין הוא, מזה
 היות שם מלך, ממאמר האנטרק, וכמו שאין לומר
 ולקרוה בשם אב מי שאין לו בן, וכן אין קרוי ארון
 מי שאין לו עבד, כך אינו יקרא מלך בלא
 עם, אלא כרז"ל, שיש מלך ככה, ומלך כשועל
 וזהו ההבדל העממי, בין המלך האנושי שאינו יקרא
 מלך, בלא עם המבחידיים אותו, ומתכלים עליהם
 עול מלכותו, כי אז אינו מלך כשועל, ולא ככה
 יבצר א"ש, כי אמנם כבוד העם מתשמעמו, הוא
 גרוב מהדיוט, על כן יאמר מל"ו, ובאפס לאום
 מחמת רון, משאי"ב בממ"ה הקב"ה, גם נערים
 ברא הכל, מלך ככה, לאשר היה כבוד לכבוד
 עם ועם, בראותו למשול עליהם בכל זמן שיר"י,

ובן

בין עיניו ויחשכם כלבני חמך , אך הוא מאס בהם וקראם דברי שגגון והחכם בעיניו חשב לחם טעם בלשונו כרוי כלמות , באמרו מה חטא אין בלמוד לשון , ולא שם לבו לדברי , כי פשוט אין קפידא ללמוד לשון גרידא ממי נעלם שיוסף ידע שבעים לשון , והסנהדרין היו זריכין להכיר בשבעים לשון , זהו ודאי מעלה גדולה ויקרה , מי יתן ורדע מלמד הלשונות אלך אליו במקלי ותרמילי ולמדני , מי יתן ואמארו , עשרות אעגדנו לי , אבל כוונתו הלא גלויה היא למי שלא הוכה בסגורי הפתיות , ולא תשערו בשבט חספת עולם כלה כענן , את אשר יראה יגיד כי לא תרעמתי רק על הלומדים הלשון הלא אצל ערלי לב ובשר , ומחכים עצמם בו מחוך ספריהם , המיוסדים על אדני בון , נבול פה חסק ומאוח היצר המציער בציאוף , ולפיד בון לעשחות שאין בומרי מי ההפקר , שחוק וקלות ראש ענבות וצמחוניס , כי משעשעים ומתענגנים , כידוע לכל לוג שר המביט בהם ושמע אחרים , כי נעמו לעם חסר לב עד יפלט חך כבדו , על זה גדלה הצעקה את פני ה' ודאי , ולא עוד אלא שגם מפקחי האומות הרגיבו בכך , על כן מאחו בו עונבים , גם נפשה בחלה בו , כאשר עזה ראיתי בעיני , באחד מחבורי מוסר הכלים (שנדפן ליד לקדומו בתקום שאסור להרהר בד"ה) שמוכיר עון זה להחפש , באמרו איך ע"י למוד לשון לרפ" , וההסתדה בקריאת ספורי מעשים מצודים , שחברו ויסדו לננוב לב הקורא , ולהמשיכו ללמוד לחנכי להיות שלם בהכרת אוחו לשון , למד והריות הרבה בידיעות הטומאה של עיניו אהבת נשים וחסק הנאוף , ומלוי תאות היצר הרע בשלם שבפנים , ומתאזין על כך ומעורר ומזהיר להמון הערלים למנוע עצמם מהם (הלא הוא נמצא בחבור רומאן הקרא דעהבר ראבינאן) אז נקדע לבני בקראי זאח , ובראותי שאפילו כשרי בני עמנו כמתאוקים של הגוים אשר סביטוחים אינם עושים , ואינם איבים למנוע מוסר ישר מאוהב נאמן לה' ולעמו , אוי כי הגענו לימי הרעה הגדולה הזאת . שגם אדם אחד מאלף מאלפי ראיתי זריק לפני בדרך הוא משבחי לפחות יתקבלו דברי אצלו ואלא אדומים ממי מספר , איך נתפך לי סורי הגפן בכריה רדפני עד חובה , שרי ליה מריה ושקליה למערפשיה

וכן לא חסר בשום פעם משם חור המעלי' וכענין כלל הידוע לרז"ל שטר העומד לנכות כגבוי דמי : **ברכ"א** י"ג ט"ה ולא תמצא קדוות התמה (אלא) ביום . כ"ל :

ברכ"ב א' וטו קטיף לי אי וטו קטיב לחביב נמי קיה . וחור דכס"י שממנו לקח את זאח , לא מני וטו . ומני דקין :

ואס"י נמי קטיף , דקטיב קורקבן וקיבה בחרתי . והא היינו קיבה בבהמ' היינו קורקבן בעוף . כי קורקבן בעוף קיבה בבהמ' והיטו כ"ל ש"ל כרס חמת קיבה , אך חליל' לשלוח יד בש"י . שגא נחכוחן לחת רמו לאדם ובהמ' וגם לעוף ביחוד :

ש"ם נהייתו (נורח) העולם . ש"ל רמב"ב בראשית מסודו בראש קרום :

ר"ד קדוש מין ט"י : שם וכן תמצא לי ז"ל באמרו רוח עברה בו ל"ב . רוח נכון ל"ז : **רד"ל** מפשוק אחד . ורוח גדול' ומזק דב"ב ל"ל המהלך התמידי :

ש"ם ע"ב ש"ד ל"ל משביע לעבדים : שם ש"ג ואע"פ שיש רבים (חושבים) שהענין כו' , כ"ל . **רמב"ב** וכן השם הראשון הסובל אותם שהן יה שמו . הוא דין גמור ומוחלט :

לי נחא' הרב בפק מ"מ כה"ש אדרבה שם יה הוא רחמים גמורים כנודע שהוא בח"ב , כבוד אור"א . ולכן שם זה נהגה (שאין בו אחיזה לס"א כן שם אהיה) ונכללו אליו שם"ה ל"ח שיחמתקו על ידו אצל שם ו"ה רומז ברו"ן ששם התחלת הדין . וייקח הס"א כידוע . לפיכך שם זה אינו באמר ונקרא בש"ע . שלא יתאחו כי החיזונים שייקתם מאחורים של ש' זה (לכן נקרא הס"א אלהים אחרים) ונכללו בו רמ"ח (חסד לאברה"ם) מ"ע . להחתיק הנבורות שבו . לנלו מרח יום בליל' . ומדא לינ' ביום .

אמנם נרא' שגא בה"ם מקום לטעות בו דבר זה . בנ"מ כס' החיקוין (ה"א) עמ"ס שם בהנהגותי כס"ד . והכתוב ברובו רחם חזקור , מעיד נ"כ על אמת דברי טוד"א . עם שהביאו בה"ם הלן בהמשך הענין . והוא לנגוד :

רמב"ב כסופו . כלל מועדי השמח' יש שם הקיעה פשוטה כולי . ובמועדי הדין יש בהם חרועה :

כבודומה ר"ל שלא היה במועדי הרגלים רק תקיעה לכה , ובד"ה חרועה בלבר . וא"כ הוא , שצבט המחבר ר"ל מה"ז דפתא :

ש"ם סוף ע"ד , ויאמר בזה על הזר האדם והרעותם חרועה , ואין שם תקיעה כו' וכן תמצא בציגית השמים , הריעו בני אהרן הריעו . גם זה שטוב טעות , דבר משה , הלא שנינו ש"ס קודם לזה , תקעו הבהנים תקעו : וזו פליאה , ואיך לא ראה מה שצפנו .

רמב"ב ואמנם מ"ט בעמודים ותקעתם בתזמורת חל"ל לבאר כו' מה היא התקיעה הנאמרת בפרשה זו שהיא כשופה בלי הרופה . לא ידע לנמרי חלמוד ערוך שלחי סוכה , משנה וגמרא , דחנן החם חין פוחתין ממ"ט תקיעות במקדש כו' : עם תקיעות זכרונות היא תקיעה פשוטה : ואין עם חרושה , גם זה דבר זה וזמר , כשקבע הרבד ולא כאמר . ואני חמה על גדולי ישראל שנחתו הסבגתם כל הדפסת ס' זה שלא נדקו אחריו חבלה : שהא להו מריוהו , כן מנהג קלי דעת נדור הזה ואפסיות דברי הכנתי על סג"א נדבר טיב , לפרש חידתו נמצאי דפחה ספרו , ז"ל ואני כנן פטרים ושטה שנים , סמכתי על פטרים ושטה , (ד"ל על שם היה שמאפרו ד"ו)

ובזהות שזמתי כתר חורה , ר"ל משפר כתר חורה , שטיחה בני' פטרים ושטה :
עלה , לדבר קצת על אודות ספר כרית מנוטה , זה ספר חולדות ארס גדול , שהעיר עליו האריי ז"ל לפמ"ש בשמו , אמנם הוא עמוק עמוק מי ימלאנו (הסך מלשונו של הני"א הקדוש נדברינו אלה) שני מחברים האלה ספרדים היו , וקרובים זה לזה בזמן ובמקום) שרובי דבריו פשוטים ויודעים ומעורבים נדברי פילוסופים , מה שלא יראה וימלא בספר הזה , שהדבור ממנו עשוי , רק ענינו לשון קבלה קדומה ומסוחרת מאד , ומכאן כמה מאמרים בלשון ארמית בשם רש"י . שלא מלאחים ולא ראייתים עד הנה בס"ה שלנו שדפוס , גם כבר זכרתי ליייל לשונו נפחיתת ספרו , בענין שלשלת קבלת סוד הכס המפורש וסמכת האמת ונקת דבריו נטה ממ"א שאר מקובלים , גם הספר הלו נחשב מאד מסכת מעתיקו , והנהחיו ג"כ כפי יכולתו , עם שלא יכולתי להסיר כל מוקשי ט"ם שבו , ואבאר הנה גם קצת לשונו בתהלה הספר (כ"ג בראשו) עלה למעלה כמנין ש"ש (ר"ל שש קצות , ש"ש גי' מט"ס וכדל) וקרא עם המקום מחל"ה (ני מלכות) , (ועיין להלן נדי"טד) והוא ודאי) שבה , וקרא שמו יס המלח (והוא יס הארון שיקרא יס המלח , מנ"ח גי' ב' נטרות ממתיקו , מלח ממתיקת אה הכשר קודש , ועי"ז נכונה ס"א , ותקא מר"ש אה החי"ק (ני' לילית) גי' סיכות (והוא כנגד פכיות כוונת , פ"א דמוס) ונמתקה המר"ה , (בפרשה ונטיות) הרמ"ה , הקום המצ"ה , גי' ר"ך , שחברך הדון שנה ומתנסס :

ד"ב שהוציא הזורה לתעוועים , ז"ל : עם הנשיאים שהביאו : רש"ג ממפסס מן המקור ז"ל : ד"א"ב ושש כח הסבל , ר"ל נבית , כמו בכחוב ככל כח הסבל (נחמיה ה) : יב"ב ספריומו , הוא מלשון אחרי שפר , שפרה עלי , קרוב לענין חפצת : עם זהריריון מורכב מן זהר והדר .

ד"א היה חקוק השם בעפר הארון : לשון זה אינו מוכן לי , כי לא היה עפר לארון רק הכפורת מכסה עליו , והיה חל"ל על הכפרת : עם והיתה קו אחת נקשרת במעיל הכהן של משי כו' והיה ג"כ מנענע הקו :

זה ז"ע שאפילו ללול קטן יש בו נשום יתור נגדים , וכ"ש של משי , שאינו מתין של נדרי כהונה , שהם אינם חלף של צמר ופשתים , גם נס"ה פ' אזור , מלא דונמתו (כמש"ל דינ"א) ומעטס אחר , שאם ימות כ"ג בפנים , שיוציאוהו על ידו , והוא קשה מהראשון , פמ"א כתיב יתור :

ש"ב ע"כ , כ"ו מפלות היה מן היכל הפנימי למקום שהיה פומר שם הארון : פי זאת נפלאה הוא בעיני , כי לא נגזל כך בשום מקום בתפנה , אלא הייכל ונקד"ק היו בשפת אחר שיה , וארון היה מונח על אופן השחיה נבחה שגם אצבעו : וזאת חין דבר שינוי בין שני המקומות , רק חמה טרפסין , או פרכות מנדילים ביניהם :

ד"ט"א שעה חשימות שעת שרון ונרכה ושחמה היא שעת הגנחה : זה דבר מצטיה , שהיא הפך הנודע כפי כל המקובלים , שאז היא שעת הרק , וכ"כ חיו לנו כי פיה פוס , חולי כיון כה"ס לשעת מנחה דשבת , שהיא ודאי עת רגון מאד כטודע עפס"ה עם , שהחיתת לשון המהנבר אינו מורה כך ה' ידינוי לזכות , כמו שדנתינו לזכות :

והוא

עיוור פס"ים

(נ) הכדני שבכח"לה בכבודו אול בתר איפכא ועל הוה"ק לקים ד"ל ד ד יתק דאמר דקופטרא הוה קטירא ברנלו וכה"ג אויל בשבית ד' ויהנן רביה דסוכר בעירובין ד' ק"ג תנח"ס ד' י"ט דכהן שלקה באצבעו סותר לכרוך עליו אפי' צלצל משום דיתור בגדים אינו אסור רק במקום בגדים הו"ג לזכא ב"ה שהיה קשור ברנלו דליה פקום בגדים משום יתור בגדים כלל אבל בס' כרית סנוחה ב' דה"י קשור במעיל

דלע"ד והוא אינו (נראה ושטעט) מחוקק, כנ"ל : דלע"ב לפניה כהן הראש : ספרותה ל"ל שריה כהן הראש או לפניה כהן המשנה : זהו רק קצת מעט מזער שהנחיה בו תיבות שמועות , והערה קצרה הכרחית : בד גם לרש"י בספר לקוטי פירוש, מלפני שמוזכרת הכתה הקבלה, וזכרתי כדעת אל בני הקדוש, אל"ל מהחוקק ואנוחיו ורבותיו רביו יהודה ורביו שמואל החסידים הגדולים הידועים בשם, שהופיע רוח הקדש עליהם מדעים במקובלים מרבותיהם שקבלו החכמה האמתית מנחוני צבל, ואין להאריך בזה. שהוא מן המפורסמות :

וחדוש מלפני, שמעתיק מן המסורות לר"מ, סדר מועד בהקדמתו רומז ג"כ בחכמת האמת, והוא היה בזמן רשב"א ארס בלתי מפורסם כלל, כנראה היה חזין חכמה זו נפרד מאד בספרד ככל עבר ופנה :

כה פ"ט אין לי לדבר בו מאומה, רק לשוק מ"ש בסיום פרק זה, שלא ידמה כל חלמוד דעתו שיוכל ללמוד ס"ה מפי ספרים בלבד, כי כמה הזינו ונפגעו, כאשר שמוענין כן ראינו בצו"ה, בכת הגלגלים לבשל פסח ש"ן שר"י נבוכים הם בלר"ש סגור עליהם האדב"ר עמוק חבו' ויאלו מה שיאלו דלו מאזנו נעו, הפרו חוק עולם מוסר פירשו, אל קדוש ישראל לא שבו, ויחר מסדרו ועמורה ומן האמורי הרעו, כחיות אור מעליהם קרעו, ובגד בוגדים מקורי עכבים יארעו לכחות מערומיהם בלשונם כחמים ריחם קצבו, בחושך שמש יכוסה בכלי דעת יגועו. לכן אין די בל' בזהרה יחיה שלא יהרסו אל ה' לראות באור עלמת חכמת האמת מבני שמוס חכמים הרבוב נבגלם חחלה בכל חלקיו מלא כרסו כבשר ויון ידיעת האעשה באמת, ותמירחו בלי זייק פרישה וקרושה ונקשה חרירה וחיפשה כהטמורים בעלמים כל כדועו אז חבין יחלה ה' ודעת קדושי' ממלא רגלי חסידו ישמור רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו. ביחוד עכשו וזרין שחירה מעולה ועלומה שלא להבשל בכתבו פלספר סקקי און ומכחי עמל של ש"ן שר"י ותלמידיו האחרים, אשר החערבו בין ספרי המקובלים, ביחוד כתבי האר"י מדייפו מאד על ידי התמועבים הללו : ז"ל במשנה להם אשר שחקרתי אם למוד הקבלה בכלל הוא בכלל ת"ח ששקול כנגד כל האמונה. ז"ל שם ריש פי"ה, אך חמתי ועשתי על המניחים למוד המעשה עקר, וקובעים עלמן כל ימיהם לעסוק בחכמת הנסתר לבדה, כאשר שמעתי נחפשו מנהג זה החדש במדינות מרושיות, שאין פנינם ללמוד ידיעת קיום מלכות, רק להכש בסחרה של חורה, ע"י ס"ה וכאר"י בלבד, ובצו"ה היא היתה לממשיל עון וגרמה פריה עוה בישראל, ע"י כך השליכו אחרי גווס שחירה חורה, מלא השגן פזח פחות להשיאם לפרוק עול חורה מעל זארים, וללכת במירוח לבש ולהשביב ירס בעבירה, ולהאמר לבשיל פעור חרס מקרוב כל ש"ן שר"י, והדמו אחרי רבים גם בלחץ פולין, גם באשכנז והיחס מערין לזונגארין, או לחור שכן עלתה נימוי, אשר אם זכרתי ונבדלתי ואחז בשרי פלגות, וכבר נודע בעונם חכמה חבורים שיאלו מתי, השלכתי נפשו מנגד ולחמתי בזויבי ה', זוררי חורתי הקדושה אשר יאלו להרים פס ה', והזניקו רבים בחלקקות, הי"ח יקור אותן המינין האחרים יחיה זכרם ורוח העומדה יעביר מן הארץ במהרה, שלא חאכר האמונה על יום ס"ו, וכבר מלאה הארץ חמם האמת מפניהם, ועין מ"ש בחשונה בס"ס ק"ל, על אודות לשון ס"ה על הצופק בחורה שאין מבקשין ממנו דין וחשבון, ובספר שחירת ליחא (כ"ו) ועיין הקבלה וס"ה חלילה חלילה לנו מה' להגיע ולפוגז למוד החמוד קיום העלות ע"פ החלמוד שהוא שרש יסוד ועמוד החורה והאמונה, ממנו יחר ממנו פנה, בו נראה חכמה ובינה, וללא חמלא חכמה ויראה ה' וחסידות אמיתית אלף בעוסקים בו ל"ש שמי' לא להגדר ולהתייאר, כדברי רה"ג בחשונה הביאה הנחוב בע"י, ועליו אדני הוורה ביחוד יזיקים וסידותיו מיוסדים, ואין יתכן לקפור השרש ולהרוס היסוד, וישאר הננין שעליו עומד פורח באויר, ואין לו על מה לעמוד ולהשגן, אף גם לא המדרש הוא השיקר, ואין חלמוד חורה גדול אלף שמביא לירי מעשה, ואין חורר וחריפות ועומק וסכל ישר, אלף כהיות החלמוד, שעל זה מעיד ס"ה גם הוא, דקב"ה חדי בפלפולא, וממנו יקנה דעת שר : מה גם ספורות ס"ה וספריו בחלמוד גנוזים, ועשו מאמריו המה בנוים, לכן היועלים להניח שקידת

עיוור ספרים

ובמקום בנדים וכוה ליחא למ"ד ולע"ע יש בו כשום יחור בנדים. גם מה שנראה פשיט בעיני המהבר דבמה שאינו כלל במין בניו כהונה יש' לשבול יותר משום יהוד בנדים לא נראה כן מדברי הירושלמי סוף עירובין שם ע"ש דמבואר דבת מינא מחריב בה יותר אבל זה פשוט דמסי לא היה במקו הבנדים ולא כפ"ש

סקירת למור החלמוד חוואה המה מנקשים עקבים ונלוזים, אלא כ"ל העקר שהוא היה כל תעניינס של תנאים ואמוראים, ולא אמרו אלא לפית במרכבה:

דבר א אהנו שוכני בתי חומר, זריבים לידע מה חובתנו במקום שוכן הלז, ע"י כך נראה חור עולם עליון, ולא ע"ה חסיד כמ"ס באורך בראשית ספר השבט, וגם בספר מטפחת הלז ספחנו פני העקשים הטפשים החושבים להתאמץ לעלות במרכבה וליכנס בחדר מלכו של עולם, לבוא דרך שער הרים, אל האזורים הגנוזים, ולא שוטים מוחלטים הם פראים פחאים, אשר לא יכלו לפלש אפילו החומר החמישי, איך יעשו שקר בנפשם לטבור משם והלאה, במקום שאין חומר כי אם אורה, לא חושך רק אורה, והלא אפילו נפש הארורה בחימק, לא יוכלו להשיג מהותה ואיכותה וזרתה ויבוא לשוא לחקרה, כי ישבו כלי השגתם ריקם, ואיך לא יבוא ויכלס החופש בתכלותו רמות לאויל חכמות, אם בשער החכמים לא יפתח פיהו, להגין ולהורות מה יעשה ישראל בדיון ודת על כל המעשה שם, ולא ירא פן יקראו אשם, אף כי עתה כל שוטה סכל שא"ל ידיעה אפי' במחויב וממנו ומשולל מכל הבונה, לא דעת ולא תבונה, ואפי' מקרא לא ידע, לא חלמוד ולא משה, אף בלה"ק לא חלק לו בבינה, עוסק ולומר בסי', מגביל ידע בין טוב לרע, ובדאי אינו יודע אפילו לקרוא קריאה ישרה בסי' ושאר ספרי קבלה, כמו בנגלה, כי לא ידעו אפילו שפת עברית, אף כי בארמית, רטין ולא ידע מה רטין ונעויתו משמע כי עתה מקרוב קמו כת חסידים חדשה בואלם פארליע, ובזו מהם גם למדינה זו, שכל עסקם בסי' וסיק, ומאריכים חיי היום בתפלה, הרבה יותר מחסידים ראשונים, שלא היו שוהים בתפלה עזמה אלא שעה אחת בלבד, אבל יחר על זה עושים אלו לפי (מ"ס ל"י) בת י"ח תנועות זרות משונות ומגוונות, מטפשים בדיהם ומנענעים לנדיהם ראשיהם כפופים לתאוריהם, ופניהם ועיניהם פונים למעלה, נגר מה שאמרו רז"ל שרריך להיות העינים למטה ולב למעלה, ובתחומא לא נאמר להיות עינים למרום אלא בשעת קדושה וסגודות, כמ"ס בסולם, והרמ"ע בחשובה אחר כל תנועה בתפלה, וכמה כרוכים כרכרת למנוח פשר דבר, להחיר רק קצת התנועעות הנוף בנות אחר וקדם, לעבור הכמות ורחות מיוניות בלבד הוחר, כמ"ס בסולם ב"א שלטו שם, והקדמונים בתפלתם היו בלי הרגשה, ומכס"ה היתה סוגה בעמדם חרפנה כפיהם ואלה עושים כנפיש לעוף השמים, ותמה על עלמך אם לפני מלן ב"ו יעשו כן, הלא ישליכום לארץ עד שאיבדיהם יתפרקו. וכל גרמיון הדיקו. באמת אם הייתי רוא' עוש' חלה שלא שערום אבותינו ז"ל החסידים האמתיים ומר' גדול'. גורתינו לשוקיה בנזרח דפרו לא:

אגב אחיר כאן עוד כי לא ידעו כמה יכסלו אותם חסידים שוטים. כי סומכים על כל הנמצא חביב ומדפס. בלי יודעים ענינו שרשו ומקורו. הנה בודאי חומרים גם הבקש' הנדפסת בסי' קטן שערי ציון. המתחלת אור גנוז. ומסיימת בנגלי מיתות של שי' שרי'. רמנו בחרו שקודם האחרון זמנ' במלכות יראו. הרי הציב כאן לבי מודח ברי"ת. שרי ליה מריה לרמ"ז. עם היוחו הוא העד הוא הדין בבחיית עדות שבעיית בפניו בוויניאיה על אודות אויל הנביא העזתי הכוזב. ומשפטו שם פעלו באונו עולם כליון חרוך. לנדות ולהבדילו לרע' מכל שבטי ישראל, כאשר קבעו בדפוס באותו זמן (והציגו לאות לכני מרי בתה"ק שלי') והוא היה אחד מן המנויים באותו מנין הגדול. ומחוס על כתב העדות והגלוי. וטובל והשריץ בידו. עו"א אלמלא לא היתה עמנו. כו' לו היית עמנו ולא נמנית עמנו כו'. אבל מ"מ אין למונע מללמד זכות על החכם הזכותי הלז'. שאולי חבר זמר זה בתחלת הרעש של השי' שרי' שערבב השטן את העולם. ושעו בו גדולי הדור קודם שידעו ממנו כל מאומ' רע. אך אחר שיצ' סריוות לחוץ. וגודע כי הכל הוא מעש' תעוועים ולא הניחו ה' אלא לנסות בו את ישראל. היש את לבכם כאנון עמו יחעלה ל'סבול עול גלות ואזהבים את אביהם שבשמים בכל נפשם ובכל מאדם. ולא יבטחו באדם. אז פנו אליו עורף. סרו מעליו מאסו בו ובנגליו. והודיעו לגול' הטעות והתחבול'. גם זה ר"מ זכות באחד מהם זכאי יאל לא הואיל הלך אחרינו כי אזה"ה רוחתם שקו'. ומי' דברי להסיר הגלולים והשקולים. שמסרי דעת אחרים רבים. נפש רעב' לתועב' כל מר מתוק בלבב בכפיה גלולי בל' ע. כאשר זה חזיתי ואחסר' שרבים רבים אחריו שקראו מחפרו ת"ס. והנה הוא נמשך אחר סח"ה שמחברו גודע בצערים הנביא שקר הכ"ל כמו תחום עליו שבראש זמיר הרי"ים. כאשר הודעתי מאד בסיים בספר תורת הקבלות מלא

עישור ספרים

האברבנאל בפי' הרומה דהולעת שני הוה מין' משו' ע"ש והוא פלא היה רק צמר צבוע בתולעת כמבואר ברמב"ם פ"ט מ"ה כלי המקדש ע"ש.

מלא ספרו כשקובי רמו ואין מספר לש"ך שר"י. וחדש מנהג בס"ע דל"פ כמ"ש במו"ק בס"ד במקומו. וזה המשנה ידוע על התחנות' להיות הספר הלו שאלו הוא בידי על שעה חדה בשע' שהייה טרוד מאד לא יוכלתי לשום עין עיוני עליו. ואי"ה אר"ה לקחת מועד לעבור עליו גם כן לידע מה שמתן דבר כמאל' בו :

מט' פ"ב גם בזה לא נשאר דבר להעיר עליו אם להימין או להשמאל. ובודאי כך הוא בכל העניינים מהיריבויות הגנלים והגשתיים. אין אחד בהם נמלט מפרטים ופל' בהם המחלוקת. וקוד' עליהם חשכת המבוכ' הלבצבור זה יעצוב אותם כולם. ושאר כעיר פרח רחמים לאויל חכמות בשער פתוח כאלום. לא יפתח פיהו יעמוד נכלס : וכבר ארז"ל גם על ידיעת הדברים. שאין אדם עומד עד"מ אלא כ נכשל בהם. פ"ד רביעין (דלמ"א) ואין אדם לדיק בארץ אשר לא יחטא : צמטש' בעיון וצבטא' ואמרו לה עלריך המלאכ' לגמור כו'. כן יאמר הפקח לא יגול' הרודף אתר החבט' , גם שלא יגיע לתכלית'. גם הפלוסוף עם היוחס ממשש באפלה באלהיות. חבצ אפילו הדברים המסופקים בהם. ואמר שהמעט המושג בחכמת האלהות ועל' מאד ויקר מהרב' בטבעיות :

נ' פכ"א דבריו טובים ונכוסים כבר נשנו זה פעמים למעלה. אולם בענין ההיולי , וכן בדבר שכל הפועל. כבר גליתי דעתי למעל' ולא זו הוא אמתו אלא ששחבט ענינו אלל החשכמים. ושוב זכני הי"ח לראות בפירוש ס"י שהובאו בו דברי רב האי גאון. בס' הקמל' שחבט כדברי ממש. אך מה שהוסף להכחיש כאן הגמח' זוהר וזו'ר'. ומקרים גוונים. לא ידעתי מה חטאו לו. ואם המחפלים החשים משחבטים בהם. להשיג גבול ראשונים. וחטבו להגדר עליהם כבוד הראשונים במקומו עומד. וכל רוחות הדמיון אינן מזיזות את יסודותיהם מלהשכילם. ובהיותם בלתי מתגדרים לתור' וקבל' ולא מפסידים עלינו מאומ'. על מה זה נחטקס לההבילם :

נא פכ"ב כמ"ש מן החכמים בעיניהם אשר נקל זאת אלסם לנלות דעתם נדר רז"ל לא הגיע למחל' ולשלים ולרביע. כי רבו כמו רבו :

א' ד' בענין מ"ש על רד"ק על אדות מלת סלה. אין זו השג' כלל כי פשוטו של מקרא ד"א הוא : והרי יכואל בדבר מאתנו ראינו במלת נא שארז"ל שאינו' אלא לשון בקש'. ובודאי לא שללו בזה מקומות הרב' שאינו סובל ענין בקש'. וכן המתרגם נטה מזה כמ"נ. שחרגס נא כען. כמו שחרגס מלת עתה. והוא היה אחד מהמקבלים הקדמונים מחכמי המשל' את אשר הרעו האנשים האל' השחיתו החעיבו עליל'. לסור מני דרך כבוש' בלי בוש'. הסיבו גבולות עולם לנטות מן המסלה אמנם מה שקראו לבת המדמ' שטן. ולבת המתעורר יר דע. לא חטאו כל כך עם היות הראשון ודאי טעות עגום מחולדת המדמ'. כי השטן הוא כח נפרד ודאי. אך הכח המדמ'. הוא כלי משחחו בלי ספק וכן הי"ד עם שיש גם לו שורש עליוני מ"מ שליטתו הוא בבת המתעורר בודאי. וזה דבר מורגס ומוסבל (וכ"ה גם במדרש העולם בפי' וירא [שהוא אלל בל"ח במדרגת ס"ה עגמו] לכן יחכן ג"כ לקרות כחות הללו שטן וי"ד ע"ד העבר' בהיות עכ"פ בהם אחיותו ושכונתו באמת : ולריך להזהר עוד מפחיתו כחות הללו בעבור הגר השוכן בקרבם. כר יסמוך אזור אור תעור' שלא תפול ברשת זו היות ורנבל לא תהא נמעדה. כי על כן הארכנו על אודותם בחלון לורי :

בב ובענין מנכות חשכת הפלוסופיא הטבעית אשר לא חשיג ידם די ציור ומציאות הסבות בשרשי המטבעים וכבר זכרנו דברים רבים בספר הבקורת להכחיש הגשתיים ויפודותיהם על כן חליל' לנו להשגים בשום דבר ומכלליהם חרשים עם ישנים' בקבוקם שמתגדרים לרז"ל בדיני האזור', שלחבלית זה כחצנו אותה אגרת ליסוד מוסד וכלל גדול כהוראה :

גג ורענין ההרחק' מלמוד הפלוסופיא. משגתו היא הקורא בספרים החגונים [ורמזה החכם מכל אדם בודאי באגרו ולמה תשנה בני צורה וגו' וכהל' רבות עמו. מור' באזכב על ענין החכמ' הנכרי'] איך רוקא לעטוק בה צבצב נאמר. אבל לא לבד היתר מכללו בדרך עראי. אך חוב' הוא כדי לידע מה להשיב לאפיקורוס. כמ"ש בס"ד בלח"ש ר"פ חלק' ובפ"ב דאבות' זעשייט סממ"א כי יחזור עכשו שמתרבו ספרי פילוסופיא. שחטערו בחוך חבורי חכמי ישראל' לא סני בלא"ה לדעת שורש דבר כמאל' גם. ולברור סולת מתוך פסולת' ושמעתי מאמ"ה שבני החכמים הגדולים שהיו בארץ פולין מלפנים : בימים הראשונים אשר היו טובים מאלה , היו ראשי הישיבות מכריחים חלונדיהם הלוטמים בישיבותיהם, שילמדו ויעיינו עכ"פ גם בספרי עקרים ועקדה , לידע על מה ארני שרשי האמונה הטבעו , ובאמת שספרים הללו קרובים לשכר ורחוקים מהפסד (אף אם לא כל מ"ש מדעתם מוכרח , הלא עת והשפט ידע לב' חכם) וכיואל' בהם ויתר עליהם הכוזרי וספרי רס"ג ובמ"ה : יש בהם שכר טוב למעיין בהם לעשות ידועים ,

נד וראכר זמן רב בקריאת סג"ג, ודאי לא טוב הדבר, אם לא כרי להשיב על היותו ובדיותו, אולם ספרי חממות חזונות של אר"ה בשפיריה, לא הותרו לעיני צה"ס, אלא בשני דבית הכפא, כמ"ס בש"מ (סמ"א) וציין שולחן ערוך שלנו א"ה ס"ו ס"ו, אכן עכ"פ צריך למלא כרסו חמלה בצבר ויין התורה כמ"ס באורי הטוב.

נה (ד"ר ב"ר) בראשו) כתב וז"ל וכן מימי נעורתי נחקשתי מאד על מעשה אסור. והוא כי אשה שנבעלה לכנני היא זונה דאורייתא ואסורה להן, וא"כ היא פגומה מאד (במ"כ) לא הבין דברי רש"י שפיקר הפגימה היא ע"י שגיגת עברה בנייה) לא ידעתי כמה נחקשה כלל, וכי ועלם ממנו סיהוסע ב"ן (אשר לא היה אחריו כמוהו) נשא רכב הזונה, שדיתה מופקדת לכלל כמ"ס ר"ל, ולא היתה פגומה מחמת זה להנשא לישראל, והעמידה כמה נביאים, כמ"ס פ"ק דמגלה, שמונה נביאים והם כהנים יאזו מרחב, ור"א אף תולדה הנביאה, וכן הושע לנטוה לישא אשה זונה מופקדת (ואר"ל מ"ט הכל רצין לישא גיורת, הוריות יב"א) ועמ"ס סס, ועל מה שאמרו (ברכות ט"ז) א"ר לא תתב גיורתא, ולא כל אדם ולא כל המקומות ולא כל הזמנים שזה שכבר נודע שאין למדין מן הכללות) עכ"פ אסור שאנוסה היתה, ולהלכת כל ישראל בזה לכלל זה, שאפילו אם היתה עושה ברצון, לזכות תחשב לה, דגדולה עברה לשמה, כמ"ס מיעל (עס שלפי מ"ס בגי' אכן בוסן שלנו, אין ראייה עזה לדין שלנו יע"ש) עכ"פ אין באן פנס כל עיקר, לא לבעלה ישראל, שהותרה לו אנוסה, ולא לזרעה, שבשרים הם וראויים לכהונה, ואפילו עבד וכרי שבאו על בת ישראל משואה ואפילו, ברצון הולך כשר: ושאינו כהנים דרבתה בהם תורה מנזות ימרות, לכן בזה אין אנו צריכין לגמרי למ"ס בר"מ, על אודות אסור שנתחלפה בשירה לאחשורם, ואין מקרא יוצא מיני פשוטו (וע"ש אם לבינה בשירת דבורה כמ"ס ש"ד) אמנם הקדמה ה"ל א"ה לאכן מכוול לכת האזרחה והרשעה, בש"ך שר"י משתנגעת הלואי שלא מנאלת בר"מ, כי ממנה לקחו המופקדים. לעשות שלאי למרדנת, על חמור של ריחים טומנות בבית החסורים הותרה להם הרזעה על כן אותה כת טרורה והשכירה מקום קובעת, אפילו חמור בשוק חובעת,

נו ובה שחשב בא"ח שמאל הכרח לדבר גם במדרש ונגלה, שזכרו קבורת ר"ע אחר שכהרב על ק"ק, והוליד עזה שמ"ס בנמרא שהיו שוקלין צברו במקולין, נוף אחר וימן להם בו. אין מזה ראייה של כלום, כי אף אם היו שוקלין צברו, מ"מ הניחו עצמותיו שחס בנין הנוף, והם סנקברו, גם מי אמר ששקלו כל צברו, ואם שקלו קצתו, לא הספיקו לעשות כן בכולו, עד שבא אליהו ז"ל בחצרת חלמירו וקברוהו (ומה שצריך באור באותן מעשה, מה היה צריך אליהו ז"ל לסיועת ר"י הגרסי בעסק קבורתו של ר"ע, האם לא יוכל עשוהו לבדו, ו"ל לפי שר"י חלמירו ומשעשו בזה"ל, היה כבודו של ר"ע בו, כדרך שאמרו ר' בשעת פטירתו יוסף ושמעון כו' שמשוני בחיי בו, גם ראה לזכותו במזוה רבה זו, בעד שמושי לרבו, ושיראה בעיניו מה רב טוב ללדיקים בנ"ט) זה פשוט ואין צריך כלל לרמותו לעיני שזכר בר"מ על אודות אסור, שאין דעתו נזחה בו, להוליא דברים מפשטן, על החדושים כאלו אנו נבשים, ועל הרשעון דאסור אלו מטעמים, שהרי בפירוש אמרו חז"ל טעמה מתיקו כל אחשורוש ועובלת ויושבת בחיקו של של מרדכי, הא ודאי דחלמודין לא ס"ל לגמרי מ"ס בר"מ בענין ה"ל, כי א"כ לא היו צריכין לכך כלל, כ"ס שאין להוסיף המכאוב בהולאת דברים מפשטן, גם בענין ר"ע, שאמרו עליו שהיו סורקין צברו והיה קורא ק"ס " ח"כ ודאי הוא ר"ע הקדוש ססרקין צברו מעליו ושקלוהו, ועוד שאמרו שבני המקומות שזכר מעשה הר"מ. ששאלו מלה"ס ומרע"ה, זו תורה וזו שכרה, על כן דמיון משוגש הוא זה:

נד ב"ר בענין הויקים דבר נכון הוא, וצריך להסבירו עוד קצת ע"פ דרכו, כי אמנם לא כחש ולא כפי בעיקר גמור (בלשון בה"ס) היה, אלא אדרבה מכיר רביו ומורד בו (וייסיים) לזה ג"כ שאמר קמאי לא ידעו לארנוני, מכלל שידוע ומכיון להרגיו ולנאף) וזה בחשבו להגביר כח מדינת סקשפייע בסי"א, שבאופן זה לא יעטרך לאורו של הקב"ה ע"י עבודתו: זוהי משפחה ע"א בכלל, והיא שהסחה לבת ש"ך שר"י הארורה מדיים מקרוב להקים מזבח לבע"ל פגור. לא כנכחשים ופוגרים בעיקר, אבל באמת יודעים שיהיה אמתו ומתכוונים למרוד: שהשיאם השטן בדמיון משוגש ה"ל, שצריכין להשביע הקליפה יותר מדאי, ילהמשיך לה השפע עד שחבקע כריסה, ע"י כך הפכו קערה על פיה לעבוד ללא אלוה, ולעשות מעברות מנזות וממנזות עצרות, הי"ת יקנה לשמו, וישפוך עליהם זעמו, ויעקור המינים המשוקלים במהרה ויחמול על עמון:

נח אדף מ"ם צה"ם, ואחר כמה מאות מהשנים שהיה נציגהם כו' **אנכי** שיטפיה כתב
 כן, כי אין דינה של גיהנם, אלא יב"ח בלבד כנודע, גם מ"ם רבה בר אבון, נתחלק לו
 בר' חייא בר אבון, ואף מ"ם בפירש"י דפ' הנשרפין שהוא היה זקנו של ר"ם. לא ידענו רמז ממיו
 לו, וכמדומה שאין זה מפירש"י, רק איזה גליון משוכש.

נמ בדרף לה"א כתב שבבב"מ ראשון היו בו עשרה כרובים. זה שבוט, עשרה מכונות
 וכיורות וכן מנורות. וכן שולחנות מנינו, אבל כרובים לא נחמדשו שם רץ שנים, שהיו עומדים
 בבית, נוספים על של משכן, שאזרח היו בכפורת בלבד.

ס שמה רצה לומר שהיו עשר אמות קומתם, וכן מקלות כנף לכנף עשר, וטעה
 וכתב עשר כרובים. כתב עוד שם שכלשר השכינה בחוקף אורה במקום אחר כו' המקריב חוץ מאותו
 מקום סייב כתב כו', ובשאר הזמנים מורה גדולה להקריב בבמה.

דבריו הללו שלא בדקדוק, ומביאים ממשול לקורא לפי חומו, כי לפ"ד עכשיו שאין
 השכינה בחוקף אורה במקום אחר (אע"פ שלא זה ממנו, ודאי אין זה חוקף אורה) מאחר שהמקום
 ההוא שםם וטעלה עבודה, ושכינה עמנו בגלות, כלפני אודת מקנה, יהא ח"כ מותר ומזה להקריב
 בבמה ט"ילה.

הלא שנינו משבול לירושלים באשרו הכמות, ולא היה להם עוד הישר: גם מ"ם כמו
 שהיה נמשכן טילה ובבית עולמים, שמשולס לא זהה שכינה כו', דכ"ל להו כחדא. אינו מכון,
 כי אחר שחרבה טילה הותרו הכמות, משא"כ בבית עולמים, וכן אע"פ שהוקם המשכן והיתה שור'
 עם בחוקף אורה, נמשכו לנגלל הותרו הכמות וכן כשבאו לטוב ונבשון. אבל העיני הוא, שבמדבר
 ובטילה היה לה דירת ערפי, ובימים לא היה אלא טלטייל, וכמ"ם והיה מתהפך מאהל אל
 אוהל, ובב"ע היה דירת קבע: שקדושתו במקומו אע"פ ששם, הא למה זה דומה, למלך שנסע
 למדינה, לראות את ערות הארץ ולן בכפרים, מדי עברו בארץ ודרך נסיפתו, לא נטה שם
 אוהל כלל אפילו לדירת ערפי, כי אם לא זאת המנוחה ולא זאת המרגעה, רק כעבור אורה
 השריו באכסניא, כענין שכתוב למה תהיה בארם נטה ללון אלא בעל הבית, כנר בארץ אנריה
 שעינו ולנו על ביתו, לבסוף לאחוזו ולנחלתו, אשר עזב מבני דוריו (כי לא נתנו לאחד) עד
 השלימו המסע, וישטון כבוד בארצו, ומושב יקרו בבחלתה, ובס"ח כוונתו ר"יה, אך לשונו ודבריו
 אינן רצויים, לא מבוחרים הטוב.

סא מ"ש בעיני ירבעם. לא היה צריך לכך ליישב דעת הטועים, עם שאין דברים
 רחוקים, וי"ל סתם מ"ם רז"ל בעגל של מדבר, שבנו מנטרמולין של מעלה, . ואין נזה
 להצריך בזה שלא להחזיק דרך הפרזה ולהרחיבה צפני הפרטים, ההולכים במסכה: עוזבי דרך ישר
 ממשכה, פרזה קוראה לטוב דעת העליונה, לכן עז לקצר באלה וע"ם יהיה (ס"ב) אך מש"ע
 וא"ת איך היום הקב"ה טיילת ב"ב מעשה שטן כו' ואמר חסובו והאזית ישראל יש בציגם קנפם
 על רחבעם כו':

כזה רמז שבר על נקלה, כי הלא הי"ת נתן לירבעם עשרת הסנטיס קודם שחזרו
 ישראל בכך, נחיי שלמה כבר נחנכא לו אחיה על כך, וידעו ישראל מאז, כי לכן קראוהו לירבעם
 ממנאים מיד אחר עינת שלמה, א"כ נקיים היו ישראל מעין זה לגמרי. אדרבה עוד לפנים
 משורת הדון נהנו עם רחבעם להחזיק במלכותו אם היה נחם לנקסחם הראויה, הלא א"כ חסובו
 אין בה ממש וטובה היתה שתיקו:

עם שלא נפלאה ולא רחוקה היא האמתלא לישראל כנגדו בע"ז, מאחר שהקב"ה העיד
 עליהם בואת פעמים שלם באמרו למה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזה, וכן אמר
 משה כי תוליד בניס וגו' והשתחם ואמר כי ידעתי אחרי מותי השמת תשחיתון וס"פ, וכן
 כ"פ כפל וטעה הרבה, נראה כאלו מוכרח להקיים הדבר, וענין שלמדו רז"ל, זכות על דוד שחטא
 בב"ם, כמ"ם ע"ם למען האדק בדברך, דלא לימרו עבדא נח למריה, 44 אמרו בס"ה עד"ז
 דוד דחמא דמלכא הוג:

אמר באמת השאלה הנל, ששואלה רוצה לנטל הבחירה וא"כ מדוע המחין בשאלתו
 זאת, כי שאל ב"ב לימים הראשונים וזמן היום אשר ברא אלהים אדם וזהו על פה"ד, למה היתה
 הקב"ה טיילת כ"כ השאלה הנחם שיכבד מיתה ליציר כפיו ולכלל שולדמותו, ומה זה היה לו שהימים
 הראשונים היו טובים מאלה בעיניו, הנה כי לא נחממה שאלה על זאת " כי זה כל האדם הכל
 בידי שמים, חוץ מיראת שמים, הארץ נתן לבני אדם לעשות בו כפי בחירתם החפסית, ועל

כן לא להכנסם הטור , כי לה' לבדו , כדמעו לירעם לעבוד ע"ז , שאפילו לעבוד על מצוה קלה , אין ראוי שבביל גורח המלך :

כב ואי קשאו , הא קשאי , ירעם גופיה מאי הוה ליה למענד , כי כנראה לא היה אפשר לו להתייב העילה לרגל , כמ"ש והרבוני , וגם רעבם הלא יתסבחו ויהרגהו . ולמנוע העליה לברנה , ולעזבו ישראל מצלי עבודת אלהיה כלל היה ג"כ כנמנע . שכבר נקשרו עבודתו ואפי' אם היה אפשר . עדיין לא נתיישב איך יהא ראשי לבטל הוה ישראל ממוכות הרגל , והקב"ה לא נתן לו המלכות רק בחצי שישמור מצותיו וסוקוזיו כדור והאיך יהא זה , אם הוא מוכרח לבטלם ולעקרם . אכן גם זאת השאלה לא תקום , כי ברצות ה' דרבי איש גם אויביו ישלים אותו והנה כחוב ושלם יהושפט עם מלך ישראל , עם היות זה לריק גמור , וזה רשע גמור , עשכ"ו אם היה ירעם כשר , הולך בדרבי ה' , שומר מצותיו , שלא היה צריך לירא מאומה , שומר מצוה לא ידע דבר רע , ואפילו מלכי ישראל הרשעים , כמה מהם היתה ידם חקיפה על מלכי יהודה כ"ש אם היה המלך הראשון שנחמנה על פי ה' צדיק . שהיה נוהג לו עוון ותעלומות ואימה על מלך יהודה ומניעיו תחמיו , להיות עמו בשלום , גם מחמת מעוט כבודו ושיבת העודה , לא היה מסר כלום אם היה בטוח בה' אשר המליכו , היה מטיל מוראו עליהם מכל מקום , לכן קוטן אצמנה גרמ' לו , מירו היתה לו זאת בבחיורה הרעה , וגאוהו שטרדתו מן העולם , עם העוזרים לרעה שלא ינוולו בחואנה , בכל המוטאים בזדון שלא תועיל להם אמתלה וטענה :

אכנס יש עוד בענין זה דבר מפליא מאד , שכפי הנראה ויכיר מספרי הנביאים , אפילו נביאי ה' הגדולים , לא עלו לרגל בשום זמן , כאלוהו אלישע עמוס וחבריהם , אשר היו מצוים אל מלכי ישראל תמיד : כפי הנזכר מהם במקרא , ואם היו עולים , לא ינלט שהי' נזכר מזה מאומה , גם אי"כ היו מלכי ישראל הרשעים הורגים אותם ואזו רואים שהיו חדיר ומנאים אלס ומדוע לא עזבים והלכו להם , אם רוח המושל עלה עליהם , מקומם לא הניחו ולא באו לשכון בחרך יהודה לקיים חובות הרגלים , מדרקי למפטר נפשיהו ממנות מועדי ה' , ובזו לא היו אנוסים , כי מנינו בכחוב שכמה מהשכטים כנענו ויבוא לארץ יהודה כ"פ , ולעמוס כאשר לו חוזה ברך לך חרץ יהודה , ולא אבה , אל כל גם חשבת זאת לא נפלת ולא רמוקה , כי בוראי על פי ה' עשו , שלא להימח ישראל בני נביאים שלוהיו להוכיחם ולהורים , שלא יאבדו ביאלתם לגמרי , וגודל מצוה החובכה , היא שדחתה מ"ע הללו בשב ואל תעשה :

כג מ"ש בא"ח להפוך בזכותו של אחאז . נשמע ממנו העיקר שהיה בעל חסובה ג"כ , כמ"ש מקרא מלא ויקרע בגדיו ויפס שק על צפרו ויזוס וגו' , עד שנבר חפול השאלה , מדוע נגרע הוא ממנשה , שאר"י עליו שיש לו חלק לכה"כ , לכן בנמרה אר"י כל האומר מנשה אין לו חלק לכה"כ מרפ"י דיהם של צ"ח , ואילו באחאז אין משמיע בואת , ועיין בספר אם לבינה , כתבתי עוד על אודותיו וטיב מדותיו , גם בענין שליחות ירעם לאשחו אל אחיה יע"ש ,

כד מ"ש מענין סוד הגמול , שספר לו הרמ"ז , שפלוסוק ממנו נקט שיבארהו לו , ובאשר החטיל לבארו לא יכול הפלוסוק לשמוע והלך לו . ואני אפלא מהפלוסוק שהוא אם היה מבני עמנו מאמין בחדוש העולם , מדוע היה זה קשה וזר בעיניו , הלא הסוד הלז עם כי נורא מאד הוא ומי יכילנו , מ"מ מהמושכלות הראשונות הוא כי הלא כל הפלוסופים אשר מעולם מקיימים , כי ה"ת הוא מקומו של עולם , ואין העולם מקומו , אי"כ בהשכלה ראשונה נצר מצויר הנמנוס בהכרח , ואי אפשר לייצר הבריאה באופן אחר , אלא שגמנס האי"ם אורו הכלתי צ"ח מן האמנע לדריו כי באופן אחר אי אפשר (אם לא יהפוך קערה על פיה , ויחשוב את הבורא צ"ח , ועולמו בצ"ח , וזה בטל לגמרי) ופקי מקום אל העולמות : המציין בחיקו , והוא ית' מסבב מכל דר וחזר ופסח להם צוור השפעת אורו הנאלל עליהם וזה פשוט מובן מאד ! לפי דעתי א"כ לידיעה : זו לא נביח ולא מלאך ולא נשמת צדיק מג"ע לנלוותה , כי השכל האינטי הישר מעיד עליו כאלו השינוי בחוש , ביחוד המציין בחורה ובחדוש , אין לו המלט מצוה , ותונה איזי אם יש שום פלוסוק להכחיש את זאת , אם לא יאמר דבר אשר אי"ל שאר , וייחס לאל אמת מחויב המציאות גנויות וכיעור הרבה מאד בני מספר , מה שנמנע להעלות על שפת לשון , ומקוצה מן הדעת לכל מי ש"ל בו מנוח בקדקור דמורה במציאות אלוה , אם לא יאמר נבל אין אלהים , ואף האמתיים עולם קדמון ע"כ יודו שאין דבר מוצה לו יתעלה :

כה דר"א זכר דר"ע , דע"פ שיאזו ישראל ממארים יום חמישי היה כו' וטעמ"ז יבוא לנכון שערך הוא יום מ"ח וחמשים לעומר , דאילו למ"ש במס' שבח כו' , לא נחנה תורה עד יום כ"א , אי"כ לא ידענו למה נעשה י"ט ציוס חמשים , במחילה לא שפיל לסיפא

לפיכא דהיה סוגיא , דמיתוי נמי צהירא היהא דס"ע , ואוקמה אליבא דתלמידי דרשב"ה
כסיון נחנה תורה , א"כ לסיניא דתלמודין נמי אזי שפיר וברבנן , ולא מלה הקוטיא אלף
על ר"י

ואף היה אינה קוטיא כלל , שבאמת אינו תלוי זה בזה , ובזמן שהיו מקדשין ע"פ
הראיה , לא היה עזרת קבוע לעולם כיום ידוע בחודש , דהא תני ר"ש עזרת פעמים חמשה
פעמים שבנה , גם מתן תורה , אפילו לר"י לא היה בנ"ל לספירה , כי במדבר לא קרב
העומר , ולא ספרו עד שבאו לארץ , הקריבו עומר וספרו , וכבר נזכר מזה בדברי הקדומין
וברבי"ש (ס"ו ובע"מ) מ"מ יפה אלו אומרים זמן מ"מ ב"ש דעזרת , שאנו עושין בששה כסיון
בשנת חמשים .

סו שם ע"ב ת"ש צ"פ י"ח ה' פ"ו : אין לו פנים , ועיני מ"ש צ"ע"ה בפירוט ברכת
כהנים צבית אל שלנו פשט נכון .

סו על מ"ש הריב"ש , ע"יו בע"מ לנבאי () ובאמת מ"ש הריב"ש מפסוק גול
אל ה' דרך . במ"ב הכל הביא , ההוא בר"ל כתיב , שלא ירבה להשתדל בו , ולהתחכם יותר
מדאי בהשגת חפצי עולם עובר , כ"ש שלא יעסוק בעילי ופאה , אלף יבנה צה' בהשגת פרנסתו
והדומה , אבל ההשתדלות והכוונה העצומה בבקשה מאתו יי"ש , היא הכנסת לשי"ח , וחפלת
ישרים רצוני ומ"ש ב"ה עוד יסתכל ש"ח אחר בזמנא מקדש וקדשו , לזאת תורה שיביאו
מדם . השעיר כו' . היא לשון צלתי נאה ומנומנס , כאילו לא לזאת תורה כך צהאלט , אלף דוקא
אם חטא אחד , אך מה נעשה למחבר זה שצבע לשונו אינו ברור צ"ע"ה לבנו ורצונו . והענין
בענין מעשה הקדננות , כבר נז"ל למדי , ומה לנו עוד ליעזב יוסר על המתפלספים :
המלעיגים על העבודה , שאנשי כה"ג אמרו שהיא אחר משלשה עמודי עולם , ואלמלא מעמדות
לא נתקיימו שמים וארץ ,

סח דר"א מ"ש על אודות האדום ר' עורי האדומי הידוע . כבר הראינו סכלוחו בשי"ע
(סל"ב) ובמגדל (דמ"ב) ואי"ה נייחד לו גם מדור צפני עלמנו שבגם שקל"י למטרפס"י . גם ע"י גדול
בדורו מהר"ש . א"ד מ"מ לא נעשה לו עול . ולא להיות לועג לרש בחנם . כי מ"ש עליו בא"ח שבגם
להדיתמו מעלי ה"כ"י . במ"ב שקר ענה בו . כי הדבר ברור שחוספת השנים על חשבוננו מזמן היציר ,
לא ידע' סדר קביעותנו בשום אופן . ובהר"ד אינו כתוב בחור' . ולא נזכר בחלמוד . (ובזמן שהיו
מקדשין ע"פ הראי' ודאי לא היו משנתיים אלו) כי אינו אלא סימן צעלמא הוזה מרבי הלל וסייעתו
מתקני הקביעות בנלות . בהסמך' על מנין שעות עולם , המה יסודוהו מנפי ההכרח . למען יהא בידינו
חשבון קבוע שיה לכל . ואם יגיד אינו' חוספת במנין השנים שלפני הזמן שהאל חשבון מתקני עבודתו
בצייל כך לא נפסק החשבון מנעת שהותל במאומ' , ולא יפסיד עלינו כלום עוד כל ימי הארץ . לא
יזח ולא ימות לעולם . האמנם כפי אשר ירבי החוספת . על פיו מבקש מולד ראשון וזאת בהרד אשר
יאות לנו לפי חשבוננו . וכבוד חשבון קביעות שלנו לעולם במקומו עומד , זה פשוט מאד לחנוקות :
וכמ"ש האדום ההוא התלולותו בזה באריכות מאד . על כן לא יסיגוהו עון אשמה זאת כלל וכלל .
ודבריו כנים וישרים שלא חטא כך . רק במה שנטה לספורי הכלי הגויים אשר פיהם דבר שוא בוז ודאי
נטח' אשורו מני הדרך . וגרס לו שהיה פתי מאזנין לכל דבר . אך לא נתחייב למרוד צה' ואז"ל
בשום דבר הגונע למעש' חליל' . אדרב' מהא' שהיה ירא ה' בפועל (רק בשפתיו חטא . ביותו לאז"ל
מעוט ידיע' בספורי ד"ה . מה שאינו נחשב חסרון בחקס . וכ"ה האמת כי לא היו לריבין להם אשר
היה' להם יייע' אמתית . לא כמו שחשב שהיו משוללים מיריע' זו למגרי לפי שאי' הכרחת לדוני
החור' , שדיעת' בלבד מוטלת אליהם : וזה השטות שנתגלגל בה בכל ספרו) ומה לנו להוסיף על
חטאו . אח אשר לא עלת' לו על לבו . אולם בענין קלקול חשבון דורות עולם . לא המניאו הוא
בלבד שכבר נזכר פראה פחות' לפניו . אמנם לא נשתמש בה להיות כלי חסן לסדרי קביעותו חליל' .
אך לטוב' היה' כוונתו בוז ודאי . כדי להכות על קרקס של מחשבי קלין . וכן אפילו אם ידומה
שחטא בכך . מ"מ קורא אני עליו בזאת גדול' עבר' לשני' והנה שברו אחר . שקעקעו יסוד נופל
של הטפשים בעת ההיא . כי סכנחם גדול' מאד לכלל הגויל' . כמה נפשות אבדו עולמים בראותם
כי החטו אותם המבקשים חשבונות רבים בהבטחתם . והואו אותם חשבונותם . אבל חליל' לשום לב
לשום חוספת מנין בשנות היציר' . אף כי להשגות בספורי ד"ה של קול . חליל' חליל' חליל' חליל' חליל' חליל'
הן . ולא יגעו בקדשי שמים . רחוקים הם מאתנו כרחוק ארץ משמים . וכבר זכרתי בפירושי עולם
ברור לס"ע . ובנהגותי לג"ד . כי לא לבד על חז"ל עזתה קלקלחם . כי גם למקראות אשר הם
למופת ולזאת . חטאו פשעו בסקרי ספוריהם ומניני שנותיהם . לכן האים הישראלתי יחמיק עצמו מהבלי
הגויים

הגוים צילקו נכרים לא יספיק ישמה בלשם נעוריו זה ידבק . אינך אהבים ויעלם הן על לומדיה דרבי ירווחו בכל עת אמה כל הון עמך . עמה רזון מה' יפיק :

ס"ט בוא וראה מה גרם עין ההתפלגים ההולכים בשרירות לבם והוסקים בדרכי האבר , כי הביאו עליהם על ענמם קלל' . שלא עשו כמחיקנים שבהם , הלא לטוב' שגם זכר . כנ"ש לפינונו בל"ה מסס חכם בזו"ה באלטין (וכבר הובאו דבריו ולטובו הלה בכת' הברור משלנו ועמ"ש בספר הסנד קרוב לסוף ס"ד) רק מפני שאינם נזויים ביד כל אדם . אינכם נא הנה . להיות לנו לבסוף עינים נגד הפחאים והילך נשנו הקדמונים בעלי התלמוד למדו והורו סודות . כמעט בלי תכלית במשלים ומידות . ולאחסן שאינם מבינים אותם נראים דברי שטות ודברים בלתי ראויים . ולפי האמת נמצאים לפונים בהם סודות אין מספר . ומהו נהיה טעות היהודים האחרונים שלהיות אינם יודעים דרך הקדמונים כאשר מדברים בעניני הטבע והאלהות . הם מהפכים הרב' סודות שבתלמוד ללחוק ולגדופים עכ"ל . והארץ עוד להוכיח טעות חכמי או"ה המלעגים על דברי רז"ל . וזהו שישיקו התלמוד ללשון לאטין ושלמדו בו חלמידים נזירים בבית הספר . וכבר זכרנו בל"ש פ"ד דאבות כמה מחכמים נזירים ששמרו כאריות נגד המספויים ומקטרגים על התלמוד . היו לו למנו וללנה ואנוסטין הגדול שבהם קרא התלמודים ארנו המספויים . ושכח מאד את התלמוד . ואמר אין ערוך להבנת תכלית התלמוד . וכן כמה אפיפוריים וחכמיהם היו מחכמים התלמוד מאד . וכ"כ בהש"י בספר החלוס אשר חלם המלך אלפונסו (הוא דבר מפליא מאד) שם מזכיר איך אמר המלך ששמע מתומר שאמר לו שבהבנת היה הוא ורעיו לומדים עם חכם אנוס חכמת התלמוד . ואמר שאמר ימים ושנים שלמד ראה כי חכמי' עמוק' היא בכל החכמות :

ע' מ"ו נסיף ע"דו הגל' . ועד"ו אני אומר שבדי לנחמן מן סכנת המניעות שלא ללמוד מלאכת הרפוא' בו' מפי האדוק לעבדיו' בו' אמת שמן הגמ' נרא' שאין זה אסור אלא בד"ס בו' עכ"ו אפסר בו' אין רוח חכמים נוח' הימנו אשהששתיה תלמוד ערוך פ"ק דע"ו (טוב) אין מוסרין להם טעוק ללמדו ספר וללמדו אומנות והבא גם ב"ש"ע י"ד קל"ג) פירש"י משום דמכשי ליה למינות . הא בדיא דאפילו בפתח נכרי שאינו אדוק אסור :

וא"י משום דל"ה אלא בתנוק . הא לאו מילתא : דלרבותא נקטי מסירת תנוק . אש"פ שאבו או ב"ד משנתינו עליו ומוליכין ומביאין אותו . ככנסין ויוצאין ובאין אצלו . ללדות ולעיין אחריו ועל עסקיו . כ"ש בגדול שאין לו מי שפיקח עליו . גם מטעם שלא ירגילנו במשכב זכור . שייך נמי בגדול כקטון . וההפכה בגדול יתרה כאמור . ועוד נעלם ממנו שאסור להתיחד עמהם . והלומדים אכלס אומנות בקצב . כמה פעמים מתייחדים עמם . וכל זה בשאינו אדוק . אבל באדוק אשילו לילך להתווכח עמהם (אפילו במקום שרבים מצויים . אפילו דרך אקראי בעלמא) אסור . כדאמרין פכ"כ רב לא חזיל לני אדינן . שמואל ל"ה לני נכרפי . ואע"פ שהסוידים והחכמים גדולים היו . לא הלכו אכלס אפילו לשעה קל' . משום אל תקרצ אל פתח ביתה :

ור"ן באדוק . מי עדיק מרב שאינו דומ' למלאך ה"ה . אל יבקשו אפילו חור' מטיהו (ועמ"ש בשבוע' האדוק' בסוף ס"ק ל"ה נובל) וע"פ שאינו הולך אלוו ללמוד אומנות . מ"מ האדוק כל מנגתו למשך למניעות כל הקרב אליו . לכן הדבר פשוט שאסור גמור הוא ויש למנוע בכל כח . כי זוהי הסבה החוקה והעצומה להחפשטות ארעית המניעות באומנתו מבלי משים ועש"ע סמ"ח שגולחתי פי חוכמות עד 'ו' לחמו' שגל' שלל למקום חור' כדי ללמוד אומנות להרמיקו מביטור ונחת . כ"ש ללמוד מאדוק דומשך ודאי למניעות . שאסור כפול ועון חמור הוא . ולמוד המיניונים וספריהם הוא שהיה בעבורינו . הוא עיקר סבת מורבן בית שני . והיא שגרמה עקירת קהלות ישראל' הגדולות בלחמ' ובמנין מכל חרן ספרד וירפת . כמ"ש בשכנר בחלקו המזרי . ולענין הלמוד מרב שאיני הגון . עמ"ש כס"ד בשבוע' האדוקה בסוף ס"ב :

ע"א מ"י בענין עדים זוממין . הרבו אינן נהרגין . שהספן והאומות ודוקים ומינין מונין אותו . להכריח מזה בטוב דעת מו"ל בעני התלמוד . כאילו הם הופכים ללענה משפט . לזכית את המייב ולמייב את הזכאי חליל' . ומבקשים מזה עלה . על תורה שבע"פ למשרי חכלא ככולא כמ"ש בס' אוהל יעקב (פי' ז') באורך :

ואנ"י האציר אומר קושא ותמיהא כל עיקר אינה . הכל יפלה פיהם של מנחישו הקבלה האמאל' . אשר לה משפט הבחירה . גם בחקירת השכל משקול הרעת ואזון פלם הבחיני' בחכמי' ובחבונ' ויש ללעג על המספויים לקבל האמת המוכרת בעלמו . וכי מי אמר להם כי אלה המזומים שקר העירו . לתת להם דין רוצחים ודאים . וכי אי אפשר שיכזבו אלה האחרים שהזימום . חרי ומרי יריהו מאי חזים אמתת האני . סמוך אהני . הא ודאי חדוש הוא שמדשה תורה . ואינו בדניני דחוס נמוסיות

וכן אח"כ עדים זונמין חדות הוא. א"כ אין לך בו אלא חדות. דיוקא לז הרגורגין, במשמעות הכתיב כאשר זמס כדבור. ועטס גדול יס כדבר, שבוין שהזמנו עד שלא להרג זה. הרי מן השמים הוכיחו שזה דרוק הוא והס יזיוו להרגו נקי הסס. לפיכך חשיבו נחשבתם הרע' בראשם כי ה' בלם על עונם להזיל לפס נקי לרוק מס"כ אחר שנהרג זה. אנו אומרים בודאי עדים ראשונים אמתים, והאחרונים הזונמין אותם שקרנים. שס לז כן. לז היו מסמימים מן השמים שיהרג זה. והיה ה"ח מסבב לעכב הרגתו. ואף העומין היה להם למהר לבוא לביד. עד שלא יוצאו זה להרג זו ג"כ הוכחה. שבראיהם הס. ולכן המחזיו עד שנעס בו מעש', כי מחלה חסנו שרז ימלס זה גרין מיתח ב"ד. והרב' היוו והללו בלמוד זכות מאין' לז קודם שיגמר דינו. ולז יטרבו לענות שקר ומה להם לבזבז דמון של עדים הללו הנאמנים. אכן אחר מעש' הרויס להגסס מנהס כשקר. והרי זה גם כענין ונקי ונרוק אל חתרגו כי לז אדרוק רשע. שסס לז היו כניס בצדוהו. לז היו יוצאין מב"ד וזאין. אלא היו זומיין מקדימין וזאין. עד שלא יוצאו זה להרגיה. הרי נסבאר שדין ישר וזרק הוא. וסכלות היא לעוער עדים ומפסטיס כנגדו. כ"ס כשיוזרק ליה עדים זוממן אינן עושין מעשה. רק עקומת שפזיס נחשב מעשה. שאין להוסיף על האפשר. לעשות כהס מסעז מות. גם כעבור מה שלא נאמר ונחפרס בזורה להמניס. ואף אם יהא ק"ו למחשבת החכמים צעויהס. אין עושין מיתח מן הדין. שהוא ודאי כלל סכלי :

עב מ"ש (לש) בסטוק ויאמר אדני וגו'. אל כז תעבור וגו' שברברי הזומר מול הכתיב מכיחו סיקוד קמן. ל" דבר נכונה. כי אין בזה הנחשה. הלז גדולה מזו מצינו בנמרא ס"פ סבועת העדות. ש"ס כמה שמות הויה במקרא שסס חול. ופסקוהו הפוסקים. עס שאין זו דעתו יעוין ככה שנית לאזר העוב סללו (רוסס מ) כ"ס כסס אדנות זה שהוא ג"כ דעת אחר סס בנמרא (אע"כ רלז קי"ל כותיה) הללו' לומר שהוא נוכחס מרד זה. ויורח מזה נמצא. שהמלאך נקרא כסס רבו. כענין שכתוב בהגר ויאמר ליה מלאך ה'. וכתיב בתורה ותקרא שם הויה (והוא קודם אליבז דכ"ע) הרובר אליה אחיה אל ראי. שהשלים נקרא כסס שולחו. כמו שנמצא בכתב מקומות. וכמו שאמר מנוח אליהם ראינו. על כן אין מרד זה חמהוה. על דעת הזומר למלאך אמר אדני אל כז תעבור. והנה מקרא מלאך הנה אכזי שולח לפיך מלאך ונוער כי שני בקרבו (אף כי אל הוידע כס"ח. לז יקשה לו. מאומ' בזה :

עג דעתיק ממנו מלין. כמ"ס שציקר קיוס מ"ע לקבל שבר. ועונס המכטל. מעס. ואין בו מלקוח כו'. אמנס עקר העונס על מצות ל"ח. ולכן יס בו מלקוח מיתח ב"ש כרת ומיתח בית דין. והסבר הוא נעטס וכלתי עקרי : כגון יסכ ארס ולא עבר עטרה. ונחנין לו שבר כעושה מצוה :

סד מאמרו זה סותר לחלתו. כי אחר שהגיה עקר קיוס מ"ע לקבל שבר הרבה, והיושב ולא עבר הרי הוא כעוס' מצו' (שהיא משנה שלה מכות) א"כ מה בין זה לזה : ואס נכתבין לומר שאין להיושב בטל מעבירה לעולם איו' שהיא. אפילו אם נהר ממנו' שבחמורות, רק שבר קטן, כמקיים מ"ע קלה שכתור' :

מ' הניד לו זה : וכמדומ' שעלס ממנו (כעשה שכתב דברים הללו) ש"ס גם מ"ע שעגסן כרת. וכן נמלה פסח הרי ש"ס גם כמכטל מ"ע עונס גדול מ"ע נאזר. מ"כ הריני לומר היושב בטל מ"ח פסו. יס לו שבר כמקיים מ"ע פסו. והכטל ל"ח חמיר, ש"ס בו עונס מיתח וכת, הוא נוטל שבר כמקיים מ"ע דמילה או פסח, שבראוי שברן מרובה. ונחמקיים מצוה קלה, כפי ערך חומר המכטלה, שלא ידומ' ישחור שבר החמורה עס הקל'. עס היותו בלתי יודעין מתן שברן של מצוה. בודאי שבר שמירת החמור' מרוב' משל קלה, שהרי החמור' דוח' את הקלה, וכן נמסור במש"ל שלי חולין, עזכ"ו למצות חמורות. הז ע"כ שברן של חמורות עליוס הוא ממנו אלז לענין ששבר הקל' גם הוא הרב' מאד, הדברים אמורים, שלא יקל ארס בקיוס הקל'. ויחשיב שאינו מפסיד בה הרב', שאפ"י בקל' נאמר בחריכות ומיס כמה שכתב שלי חולין. ועיין לה"ש רפ"ב דלכות וס"ע (ס"ח) :

עד זו ספור ל"ח אחרים : הציג מ"ס ארוח מקלה אציו ואמו ששמיס שנסכל בו המחבר כ"ח

עיבור ספרים

(נו) כבר הארכו בזה האחרונים הלא בסדרתם והדברים עתיקים ומ"מ אעורר קצת. והנה כסברת בעל מצינת חכמים כי ג"כ בס זכח שלמים למהר"ם גלאנטי הובא בס' ליכודי ד' לימוד ב ועי' שו"א כר"ה

ב"ח"ם שהזכירו זה פעמים לשבז' ועבר עמ"ס שר"י . ושלז בנתכווין יפה כיון קולמיסו סממו ענין לו' שכל הפרשה בנוסף ונאמרה לאמר' כד ליחז פל"ג ולענין הקושיא על חו' דעירובין (דקט"א) דבעירוב דם לא סייד לומר לייתי עשה ולדמי ל"ח . מנמרה ר"פ דם מטח . דפרך לייתי עשה ולדמי ל"ח דבליע' אע"ג הריחא נמי בפשיעה :

לר"ב דהתם נבי דמיס שנתערבו דמיס . סתמא דמילחא פשיע' היא . כי מדוע הניח דם הקרבן הראשון ושהה לזרקו כמאוחו ולא עשה אח אשר למחאח ראשונה . או הגשמת ראשון דשחוי מנזה לא משהיק . הלכך כי עבר ושהה עד שנתערבו לו פשיע' היא ודאי . משו"ה שפיר קאמרי חו' . דליכא למימר לייתי עשה ולדמי ל"ח . משא"כ הכא דבליעת דם מטחא בכשר הובחיס . מי לא עסקינן דמקרי ונגע שלא בפשיע' דמירי דשכיח הוא . ולא הו"ל למירק כולי האי . א"כ דנגע מחליו או באוס . כה"ג ודאי שייכא קושיא דלייתי עשה כו' . ואצטריך תלמודא לשינויא אהרינא זה פשיע' וברור : ומ"ש התועב על זה . אין לו טעם וריח . ואין להאריך בדברי רוח :

אכ"מ גם מ"ש כה"ס לתרץ מדעתו . והוא דכל היכא דאמרינן דחיי עשה כו' היינו כשהעשה ול"ח דבדבר אחד כו' כגון יצמה ממוחז דבנוק איכא עשה דיבמה יבוא . ולאז דל"י ממזר (לא הי"ל להביא אח זו . ששרי לבי האמת אין עשה דיבמ' יבוא דוחה לאז דממזר . רק לפי הס"ד הוא אומר . ומה לו (וללער) להביא דבר שאינו :

ורפ"ד היה יכול לטעות דמיונו בריוח ממילה בזהרה) אבל כשהעש' בדבר אחר . ול"ח בדבר אחר ונתערבו . לא אמרינן בזה אחי עשה כו' . וכבד להכירם דעוה זאת . באמרו דאלת"ה בשר שלמים שנתבשל עם בשר טרפה . יהא מותר לאכול . משום דחיי עשה כו' : זה הכרח של כלום . דטרפה ודאי חמור מל"ח שנתקדש . שהו איסור כולל מולין ומיקדשין : וחיי דל"ח ועשה הוא כדאיחא בספרא . אותה מחבלו ולא טרפה . משו"ה ודאי לא אחי עשה גרידא וקדתי . אבל בלאו גרידא . ודאי אחי עשה ודמי ליה אפילו בשני דברים . כדמוכחו כמה סוגיות . דלא קפדינן אלא דבעירובא דמיטקרא לאז מיקיים עשה , ואז בכל גוונא דמי . או היכא דאפשר לקיים שניהם לא דמי , אבל היכא דל"ח לעולם דמי . ולא אשתמיט תלמודא בשום דוכחא לאשמועינן כי הך סברא דכשהם בשני דברים לא אחי עשה ודמי :

ופל"ש והס דה דברי החו' בעירובין דהכא ע"י פשיעה הוא בא ריהו יכול להחייב העשה בלא הלאז (אין הנכה בלשונו זה . כי אין אפשר להעמיס זה בדברי החו' . ואם לך כמכוונו . מה להס לסברת הפשיעה . והי"ל לומר דשאני הכא דנישין מוחלקין הם . או מערובת שני דברים הם , ואין עשה דוחה לאז כנגון זה . אפילו בלי פשיעה) אבל בשר שלמים שנגע במטח גורת הכחוב הוא (א"כ אמור גם דמיס שנתערבו גורת הכחוב הוא . דהואה . ודלא חגרע . ולדמי לאז דל"ח כמאז עדיין קושיא חו' במקומה עומדת) ולא משום מערובת שהוא דבר כולל כל האסורים . ולא יהיה אריך כל אשר יגע :

מ"ע בזה . דמערובת טעם . הוא שכולל אבל איסור מצטרף להיות אינו כולל כל האיסורין אלא במטחא דווקא גלי רחמנא דמצטרף . ומולין וקדשים לא ילפינן ולר"ע הו"ל נייר ומטחא שני כתובים ואין תלמודין והא ודאי אצטריך קרא דבליעת מטחא בכשר שלמים . דחדיח לן דהיתר מצטרף לאיסור . אע"פ שהם שני דברים חלוקין וטעמא דכתב רחמנא יקדש , הא לז"ה הוה אמינא דחיי עשה ודמי , אפילו ליית שדבר אחר , ומזו' הקושיא לתקנו' , אי איחא לסברת החוספס , דבעירי דפשיעה לא דמי , מאי אצטריך יקדש , דלא לייתי עשה ולדמי , בלא"ה נמי לא דמי , כיון דפשיעה

עישור ספ"ים

ל' כ"ה ובתנינה ד' ב' ב' ג"כ כסברא זו דאין עשה רוחה ל"ח רק בנוף ודבר אחד וסתר זה מהך דהכא גבי יקדש ולפי מה שביארו הם לק"מ אולם היותר נכון בכל התני שנאמרו בזה הוא מ"ש בשעת"מ פ"ג מה' נדרים שבי' דווקא בנתערב מתן א' במתן ד' ב' התום דלא דחי העשה לל"ח הואיל וע"י פשיעה בא משום דהלא דכל חוסף . חל על הדם תיבא שלא להוסיף על מהנה אחת והעשה בא אח"כ ע"י הפשיעה של התערובות להכי לא דחי העשה לל"ח משא"כ בהך דיקדש דמיידי דליבא רק ח"ש מהפסול ומהכשר כמ"ש רש"י דהא בהיתר מצטרף לאיסור מיידי וא"כ ליבא איסור לאו אפי' למ"ד ח"ש אסור מה"ת ולא קדים הלאז לעשה כלל ורק ע"י התערובות באים שניהם הלאז והעשה וככה"ג שפיר דחי העשה שבא ע"י פשיעה ללאו שבא בפשיעה ע"ש ועיין לימודי ד' שם .

ואמנם עדיפוי הוה מצי למימר לכאורה דהעשה לא בא כלל ע"י פשיעה לדעת המוכרים דבמ"ע

דפשיעה היא וכ"ש שהרי שני דברים הם ג"כ, כסדרת בא"מ. לכן מ"ש וכן מראה צנור מן הגמרא דפסחים דהיתר מטטרף: אין זו טעם, איברא איפכא מוכחא צהדיא היא סוגיא:

גם מ"ש ואל"ת כו'. לא הש"ב כלום: וכן מש"ע וכוה נכון דברי רש"י כו' ונבין ג"כ קושיא תהו'. כל הדמיוס יגעום, אין זהם טעם כל עיקר ולמנוקשו אינן נוגעים, כמבואר למבנינים וליודעים.

עך מ"ש וכוה חבין למה אנו מברכין ע"כ לילכ כו' ומ"ש הפוסקים מהטעם להיותו ארוך, אינו מספיק. לא ידע שהפוסקים לא התמלאו טעם זה, אבל תלמוד ערוך הוא פיק לולכ הגזול (לו"ב), הואיל ובמינו נבזה מכולן.

עו מ"ש צענין שפיליו הרוהה להחכים ידירס, שצריך כמו כן לעשות לעשות נופו לאחוזו דר'.

זה דבר שאין ספק בו, שאין לזוז מפשטן של דברים צענין המעשה, וכן כחצתי בס"ד ביש"ע (סמ"ו דט"ח) דהאי מאן דנעבי למהוי חסירא, לריך שיסכים המעשה כפופל עם הכוונה.

עז ב"ש צטעם הנא על עגרה המאורסה שחמור מהנא על א"א: יש למאזן לו טעם גם בדרך הגנלה, לפי שגממת נפש גדולה היא לשניהם, ר"ל לארוס וארוסה, ויחר מא"א, כי על כן חוזר מעורכי המלחמה, משא"כ בנשוי שאינו פטור מללאת למלחמת מלואה, רק בשנה ראשונה והרי זה בהפק ממה שעלה על דעת בה"ס להקל דין המאורסה ע"פ סברא מופשטת וזרה, לולי דרך הכסתר, אויל צמר אפכא, גם ודאי אין פגמה של קטנה מרובה כשל גדולה, וכמ"ש בס"ד בלח"ס ס"פ ב"ס ומורה.

גם מ"ש לפ"ד, צטעם הדבר, לפי שמחית הבחולים נשכרת, ע"י כן הדם יולא: משא"כ צבוגרת בחוליה נושרים. אינו מכיון, דהא קי"ל, גם צבוגרת יש טענת רמיה, וצוגרת אין בחוליה ישרין, לא אמרו כך, אלא צנחצנת עניק, ואפילו היא קטנה, וכן מי שפסטיזיה נסוח, ולכן גם היא כשרה לכ"ג לדר"א ור"ש, דמיהא מקצת בחולים אית לה ודאי

עך מ"ש נישוב דר"מ דקטנה מונה צרזון נאסרת על צעלה ישראל, ע"פ אחזה שאמרו פ"ק דכחכות וכו"ת אחוז מעשה מ"ע לא חסירה אונס הוה, הא קמין דאילו צרזון הוא, הישה חסורה עליו. אע"ג דקטנה הואי, ואין לומר דה"ק החס אונס הוה, משום דפתוי קטנה הוא, דאי"כ מאי אצט"ל כו' דפירושו אפילו תימא גדולה, והרי קראי מוכחי כו'. ולא היה לו לומר בלשון זה, אלא דעדיפא הו"ל למימר, דבלאמת החס אונס הוה פירושו משום דפתוי קטנה הוא, מ"מ חסייעיה לר"מ דמט"ה מסיק תלמודא אצט"ל כו', דהדר ביה משיכו"א קמא, משום דס"ל לקושטת פתוי קטנה לאו אונס, ובהכי סלקן כולוהו סוגי דאידכרא הך מילתא דפתוי קטנה שפיר, לדעת הר"מ נמי, דההיא ד"פ הנע"י (ס"א) נמי לעולם אימא ר"פ הוא, דלדאי משכויא דרבא ומוקי לה בכ"ג, מה"ע, דל"ל הך סברא דאונס ציראל שרי וק"ל, וכן ההיא דפ"ד אחין דילמא דימיוא הוא דקדמי תלמודא, אי מש"ה לא תחיי הוחלפו דאיכא למימר דסברה כמ"ד פתוי קטנה אונס הוא, כך י"ל דר"מ צרהק:

ובאמת

עישור ספרים

היכי דליכא כוית איכא ג"כ כעוה ועיין תוס' ישנים וריטב"א יומא ל"ה גבי הצנועין כושכין ידוהם מלח"ם ועיין ס' כחצית השקל טומו מ"ח ובכש"כ לפמ"ש במחויק ברכה או"ח סימן תע"ה דעשה דאכילה כבנים בקרבנות אינו דוקא שאיכא כל כהן כוית דק המיע חל על כל הכהנים שיתאכלו הקדשים ביניהם ולא ישתיר כלום והוה כל אכילה אפי' כ"ש מצוה ע"ש. ואי"כ העשה הוה גם קודם התעורבות ובלי הצירוף משא"כ הלאו ואמנם באכת דברי זה כבר ב' האחרונים דתליא בזה אי סתם אכילה הוא בכזית או דתתם אכילה הוה בכ"ש והלכתא דכוית בכדא"פ אפקא לכוית ועיין סו"ל פ"א מ"ה הו"מ בשם הרא"ם דאם סתם אכילה בכוית ה"נ במ"ע אבל אי סתם אכילה בכ"ש אי"כ ניהו דבעינן כוית למצוה מהלכה מ"מ גם כ"ש הוה מצוה ועיין סו"ל פ"ד מ"ה שבועות מתבאר מדבריו דלגיני בות ר"ע ורבנן ברפ"ג דשבועות בנשבע שלא אוכל דלר"ע הוה בכ"ש משום דסובר רסתם אכילה הוא בכ"ש ולרבנן בעינן כוית משום דסברו דסתם אכילה בכוית ע"ש. ולפי' הש"ס הכא בוכחים ע"כ אויל אליבא דרבנן דבכ"ש ליבא מצוה דאכילת קדשים

ובאמת הכא נגמרה דכחבות , אינו אלא דימי , דאפי' אמ"ל לאו אונס הוא . איכא לסנויי בנזנא אהריגא , איברא לקוטשא דמילתא , סתמא דתלמודא פשיטא ליה , דפתוי קטנה אונס הוא .

ורגו על כרמך הויה דפ"ק דכחבות , בלל"ה לא מוכחא מיירי : דבין אי תימא פירושו דאונס רחם , משום קטנות חו אונס עמם , חקשי לך , בין הכי או הכי , מינן תחבר עליו דלא נרע מנטען , וכמ"ש בס"ר עו"ק לא"ע (סו"א וקטי"ת) דפשיטא ביד אוסרין אותה , אפי"ג דמגלוויית שריא , אי"ה אכתי קשיא עפני מה לא אסורה אלא משה"ה דהר ביה מההוא שינויא . ואסתריך לסנויי כדרשב"ן , דסליק שפיר טפי , משה"ה מההוא ליכא למשמע .

עמ מ"ש (דמ"א סב"ב) ולכן גר כו' טבל הרי הוא יהודי גמור לכל דבר . הרי ליה מריה כימדידה אמרה להך מילתא , ונתן מעטול לרביס אשר לא יסכמו .

פ מבי"א כתב ע"ק למה יבמה זקנה מ"ע גמורה ליבמה אפי"פ שאינה ראויה לילד : אין זו דעתו , אלא כה"ג כופין לחלוץ , כמ"ש שם במקומו בס"ד , ומש"ע אס היבמה איילונית כו' ומותר לבוא עליה .

זה אינו , שאסורה עליו משום אשת אה שלב במקום מצוה , וכן אמר הוא עצמו בסוף ולכן אסורה ביבוס , נמלא סותר ד"ע , ואם אולי כוונתו שאיך אחר מותר לבוא עליה , אינו לפון קני , כלום חסר לומר שמותרת להנשא , או לקחתה לו לאשה , ומדוע יוניא הלשון מנוגה , גם אף על פי שמותרת , אינה נכרת , שלד"ו היא זונה האמורה בחזרה , ואסורה לבכן , ולד"ה גרועה היא מנוגה , אפילו לישראל , מאלתר שאינה בת ביס' כל כפי עילוטיה כמות חסיבי , אף על גב דרמננא שרייה , לא דברה אורה אלא כנגד יצ"הר , כדי להזילו מעברה . דומיא דפ"ת וזונה דשרו , ואילונית פחותה מהן בודאי , אכן

פא מ"ש"ע וכמו כן סריס המנה וסריס אדם , אפי"פ שמותר ביבוס כו' . חזר ואמר שלב כהלכה בשני אלו , כי סריס המנה , אינו בן ביס , ולא בן חליצה , וסריס אדם אס היתה לו שעת הכושר , אסור ביבוס , סהרי פסול לבוא בקהל , אלא חוץ . בזמנא חזי עומד משתאה מנחומים , אף נשכנס בה"ס כל כך , שיאלו חקלות כאלה מתחת יד יושב על כסא הוראה , כהתיר איסורי כרת רמננא ללן , כנראה היה בקי בדבריו אגדה יותר מנבוי תורה : אף על פי שהוא עוסק דהם ב"כ , כפי הגרסה מדבריו , בהכרח לומר , שהיה הלמוד הראשון עיקר והסני טפל , כן לא יעשה , כי לא יתיררם הוא העקר אלא היעשה , והרי עיי הפוך זה , רבנא היצבטלה

ע"שור ספרים

וראל כ מאי פריך דאידך משכחת יקדש דאם פסולה תסולל ולדחוי העשה לל"ת והרי אפשר לקיים שניהם ע"י אכילת ח"ש דמצוה איכא ולא ליכא ואפי' מושבע מהר סיני ל"ש ביה כמ"ש תהום בשבועות שם . וע"כ דאוויל אלויהויהו דרבנן ובח"ש ליכא מצוה וב"כ בשירת ח"ס או"ת סימן מ"ט ע"ש ושצור פריך דידחה העשה לל"ת משום דשניהם ע"י פשיעה באו וכמ"ש בשעת"ה . ובה מיישב הישב מה שתמה בשו"ת בשמים ראש סו"ר ל"ב כהא דפסחים ד מ"ה דאמר רב אשי דלענין היתר מעשרף לאיסור בשאר איסורין לר"ע הוה נזיר וחטאת שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדן דלכתוב רחמנא כנזור משרת ולא בני יקדש בני חטאת והקשה לפי הירוצו של ר א גומא בובחים כן דלהכי לא אתי עשה דלכתוב דל"ת משום דיקדש עשה הוא ואין עשה דוחה ל"ת ועשה וא"כ איצטרך יקדש בחטאת דאל"כ הוה דחי העשה לל"ת ע"ש וכן הק' ב"ס דבריו אמת ד פ"ד וביותר לרכיזי הקרבן אהרן פ' עז ד ע"ד דר"א פליגי על רבא דתי' דאין עשה דוחה ל"ת שכמקדש וזיין בשעת"ה שם ובא"ת בפסחים שם . ולפי המבואר א"ש מאוד דלר"ע קאמר שפיר דל"ע יקדש בחטאת דלענין רלא דחוי העשה לל"ת כלא"ה ל"ע קרא כלל אלויהו דהרי הוא סובר דסתם אכילה כב"ש וממילא איכא מ"ע באכילה קדשים בכ"ש וא"כ שוב בל"ז אין ה"א דהעשה ידחה הל"ת דלדודיה בלא"ה לא דחי דהרי אפשר לקיים שניהם ע"י אכילת ח"ש דעשה איכא ולה' ליכא כמ"ש ולכן הוה שצור שני כתובין הבאים כאחד וא"ש והוא נכון

אמנם כ"ז לדבריו של השע"מ ועיין ל"ב מהר"ת האה"ז סימן קס"א השיג עליו ואין דבריו מוכרחים . אכן לענין דראה ככונתו דבריהם בזה , דהא לכאורה גם דבריהם בקשיותם המה דאידך ס"ד

המבטלה, על כן דבר זה לרוב הזכרה ואזהרה יתרה. וז"ל מנה נתי למדתי הו מקמי הו שלטולם ידיעת המעשה קודמת בחיוב והכרחית ביותר, ביחוד למורי הוראות, לרפץ תה יעשה ישראל:

פכ כ"ע וכ"כ נזין למה חקנו אלמנה נוזית מנכסי יתומים, ולא סיכמה: לשון זה אינו מכוון, כי לזון מקום לנכסי יתומים אלל יצמה, שאין שם יתומים, אבל נזכרין לומר, לזאת

עישור ספרים

בבנתערב מזן ד' במתן אחר ידחה העשה ללית לשיטת הזכרים שהביא בנמוקי פ"ב דב"מ דההתעסקות בחלקי המצוה ל"ה כמצוה עצמה וכקרי ע"ז שלא בעידנא ע"ש א"כ גם כאן איך ידחה עשה דמתן ד' לאו דבל תוסף של מהן א' כיון דכ"ז שלא נתן כל הדי' מתנות לא קיום המצוה והלאו עובר כשנתן מהנה אחת יותר ממחן א' ועיין בס' יד רוד הכוא ספרי חכמי ספרים שהעירו בזה ואמנם בשסקי תוס' בזכחים כאן כ" דבאי' ב"א לא בעינן בעידנא ועיין מנ"ל פ"י מה' ק"פ וכוונת דבריהם ביאר כפ"א בחגיגה שם דדוקא הוי דאשיר לקיים העשה בשום פעם בלוי עקרת הלאו כמו במילה בכהרת וכוונה המילה מקיים על הרוב בלוי עקרת לאו ורק דעת' נורמן שהיא במקום הלאו להכי לא דחי ליה דק היכי דהוה בעידנא עכ"פ משא"כ הוי דא"א לקיים העשה לעולם בלוי עקרת הלאו כמו לשיכור הצעם בשם להוציא המוח ולא משכחת לה בלעדו האיסור דשכירה ככה"ג לא בעינן בעידנא כלל ועיין שם ובאומ"ח בפסחים ד' פ"ה

רלפ"ז הן הן דברי התוס' בערוכין שם בתירוצם. דרצונם ולהכי לא דחי העשה דמתן ד' ללאו דב"ח כיון דבא ע"י פשיעה ומשכחת על הרוב לקיום העשה בלוי עקרת הלאו זככה"ג בעינן בעידנא דמיעקר ללאו מקיים לעשה ולהכי ל"ד כאן העשה לל"ה משום דל"ה בעידנא ובאו לשי"ל דאלו לא הו' אשיר בשום פעם לכתן ד' בלעדו עבירת הלאו הוה דחי שזיר משום דככה"ג לא בעינן בעידנא. אבל כיון רהאמת הוא דמשכחת ע"י הרוב בלוי הוה ממילא דלא דחי שוב גם באתרמי משום דל"ה בעידנא וז"ב בכונתם. ומסולק מה שהמהו עלוהם האחרונים מהא דתכונות ד' מ' גבי אונס שוחה בעצמו דפריך ונתן עשה ולדחי ל"ה וכן גבי שריפת יותר בפסחים פ"ג דאסור ביו"ט דפריך וליתו עשה ולדחי ל"ה והלא הני העשה ע"י פ"ה שאנסה או שהותיר בא דהני שאני כיון דהוה בעידנא דחי שזיר גם ככה"ג. וכן בפסחים ד' נ"ט גבי מתוסר כיפורים ששכח להביא קרבנותיו פריך שזיר לדחוי אף אם נימא דלא כסברת התוספות בשבת ד' ג' וגם שכתה פשיעה הוא מ"מ כיון דלא בעינן בזה בעידנא וכמ"ש התוס' שם בשם ריב"א הו"ל והעשה חמור דחי שזיר לל"ה גם כב"א ע"י פשיעה. ולפ"ז ממילא גם מהך דהכא גבי יקדש לק"מ וקאבר שזיר דה"א דעשה דחה להל"ה אם שבא ע"י פשיעת הנגינה כיון דהוה ג"כ בעידנא יעסקיר ללאו מקיים לעשה הוה דחי שזיר להל"ה לולא דיקדש עשה הוא ואין עשה דוחה ל"ה ועשה א"ש. וה דחה מכה זה מ"ש בס' אהע"ז דר"א ורבא בשבת ד' קל ב' פלגי ולרבא לא בעינן בעידנא כרחי"ת עשה לל"ה והלא לה כסוגין ול"הו

ואמנם ליישב קו' הבשמים ראש' אסוגיא דפסחים שהבאתי גלע"ד. דהא לכאורה יקשה למה בעי יקדש בחטאת כי הוי דלהוי עשה ול"ה דלא לרחי לה העשה דאכולת קדשים והרי באכולת חטאת הוה ק"ק ואינו נאכל אלא לזכרי כהונה הוה העשה אינו שוה בכל ואל ת דשולין שוה בכל וכל"ה לא דחי העשה לל"ה ככה"ג עיין סוגיא דעליה בובמות ד' ה'. וצ"ל דהש"ס סמוך אהיקשא דקרא דזאת ההורה לעולה ולמנחה ולחטאת דמיתו שם"אח"כ דגם בקדשים קלים אימא עשה דיקדש ושם שזיר הוה ס"ד לדחי לולא דהוה עשה ול"ה משום דעשה דאכולתן הוה נוהג בכל אדם ושוה בכל. ולפ"ז ממילא הוה דחי הורה הך יקדש גבי חטאת רחא לגזא לא צריך היינו ע"כ משום כי הוי רלחה חטאת ומייר שני כהובים הבאים כאחד דא' משום דלהוי עשה ול"ה א"כ הו"ל למכתב כשאר קדשים כיון דבחטאת כל"ה ל"ה דחי. ומעתה ממילא עולים שתי הסוגיות דפסחים וזכחים כהוגן כאין סת"ה אליבא דר"א גזא וא"ש מאור.

ועוד נ"ל בישוב קו' זו דהא בל"ה יקשה דאיך ס' ד יורחה העשה לל"ה כנבלע בחטאת קדשים פכולים לפי"ש ה"ן סוף ע"ז דבליעת נותר' צריך לבער גם כנבלע בכלו ועיין מורח"י פ' צו ובש"ה בנסת יחזקאל הובא בא"ח פסחים ד' לו וא"כ איך ירחה העשה לל"ה דהא איבא בשוליים עוד עשה דהוה כשירו פה ועכ"פ הוה לאו הבא מכלל עשה ואפילו לדעת הרשב"א בכהובות ד' מ' דעשה דוחה ל"ה הבא מכלל עשה יש כאן כי לאווין ודוקא לחלק בין נבלע בכלו לנבלע בכשר. ואמנם בזה אי חר עשה דוחה ב' לאווין כי התוס' בנייר ד' מ"ח דחליא בפלוגתא דר"י ור"ע בנייר ד' נ"ח דלר"י דאמר מה לי חד לאו מה לי חרי

נוחת מנכסי נעלה (בין יש יחומים , או לא) מה שאין כן ביבמה שאין לה מנומת אלא שלשה חדשים הראשונים בלבד .
פג (נח) **במ"ש** לייבב קושים ככ"מ כפ"ב מ"ה לרעת: יפה כיון , וגם בלא"ה לק"מ , כמ"ס שס ובלח"ס במקומו כס"ד .

פד אמנם מש"ע , שהקשו לו דר"מ אהרדי , שפ"ב מהכ"א ח"ה כחב גזרה כ"ו והוא כרצ"ו כ"ו . ובפ"ג מה"מ כחב אבל לקודם אין מטבילין כלים בחוך כלים טהורים כלל , ואפילו היה בשל ובקופה , והוא כ"ו חיל"ה כ"ו , והשכחי שאין נראה להר"מ לפסוק כרצ"ו כ"ו אלא כמ"ס כ"ו וכר"ן אר"א דאמר י"א מעלות כ"ו ולרד"ה איבא טובא כ"ו וכמ"ס כ"ו . דבריו הללו משובשים , במ"ב , כדנייט ושיבז אמר להני מילי , דהא הא דר"ן אודא לה אליבא דרבא , לא אחיא כר"א לגמרי , ודל"ס נמי כדרבא סלקא :

ובמ"ש חו' אין לו ענין כלל לדר"ן , וכן מש"ע בח"ח , ואמנם בדמיוני כ"ו . וכל הדברים יגעים , אין כדאי לשום לב אליהם . אבל גם הקושיא טעומה לא מחכמה שאלה המקשנים , כי הדבר פשוט וברור שלא הבינו דר"מ , ששני המקומות אחת הן , ועליון יפה בשטת רבא , דקאי ליה כמ"ס , והיינו בטל טהור דווקא , אבל לא בטמא דלאמריק מנו , כדמפרש רבא , וכמו כן פירש הר"מ דעתו יפה דפי"ב דל"ה , והן הן הדברים שחזר ובטלן ספ"ב דמקואות , איבז לקודם אין מטבילין לחוך כלים טהורים ואפילו היו בטל , והיינו לחוך כלים טהורין דווקא , אבל לחוך ס"ל כמא , מטבילין אפילו לקודם , כמו שמפרש ב"ב דל"ה בחר היטב , שעליהן אמר רבא דמקואות , כמו שבארנו במקומו , הרי שדבריו בשני המקומות אחת הן , מכוונים בדיוק גדול בשטת רבא דוקא . ומה שחמה אקרא על בח"ס שאמר שלא נראה לר"מ לפסוק כרצ"ו מסבחת הכרס , ואיך אפשר זה אי"ב מנין לו לפסוק שאם היה טמא עתלה טבילה לכלים שבחוכו אפילו לקודם , לר' חיל"ה מי שמעתי ליה , האיכוו דס"ל משום חגיגה ודררה דאורייתא , ולא שני ליה בין כלי גדול לקטן ובין גטור לטמא . הא על כרחק לא עיין גם בלשון הר"מ , כמו בסוגיא דגמרא , דלא סלקא ליה שמעמא , וכבר נתבאר שהקושיא הכל שאין בו ממש , ופסקי דר"מ בזה דייקי טובא ובלתיין כשמש .

פח פכ"ה הביא דברי כס"י על אודות ס"ה , כהוהו עג שמו של רש"י חט"פ שלא עשאו כ"ו כמ"ס שהמשנה . וספרא כ"ו אליבא דר"ע חט"פ שאלה הדברים נעשו ע"פ יותר מנששים שנה אחרי מותו . לשון זה נמשך על הכיר המשנה כ"ו , לא על כ"ה , גם לא נומל שם מנששים בפירוש , אלא מס' , ויוכל להיות ט"ס . זל"ל מש' , ר"ל ש"יין שנה , וזה מכוון יותר , כי ר"ע היה בזמן הבית , וספרו המשנה והברייתות נתחברו אחרי מות רבינו הקדוש כשגם מלאת שנה אחר המורבן

עיטור ספרים

לאווין עשה דוחה לב' לאווין ולר"ע אינו דוחה ועיין אר"מ שם ובס' שושנת העמקים כלל ה באריכות . ולפ"ו קו' הנמרא היא קאי אליבא דר' ישמעאל וע"ן הצריך ר"א לשנויא דיקדש עשה הוא . וא"כ שם בפסחים דאזיל לר"ע קאבר שפיר דיקדש אתו לשני כתובים דלענין דלא דרחי העשה לל"ה ל"צ קרא אליביה דאין חר עשה דוחה שני לאווין וא"ש ועיין ספר מעין החכמה ובספר מהר"מ ברכי בדרשותיו לשה"ג מה שכתוב בזה .

ועיין בשמים ראש שם תמצא דמה שהק' בשאנת אריה סימן צ"ו אר"ג גיה דלכה לא דרחי עשה דאכילת קדשים לאו דג"ה לק"מ דבג"ה ליבא עשה כמו בשאר גידין עיין פסחים פ"ג . ויש לי עוז הרהורי דברים כדברי הרא"ם שהביא בס' למורי ה דלענין הצלה מעבירה ל"ש עשה ע"ש דכן מבואר מדברי רש"י כעיוויבין ד' ק' שם גר"ה לא קעביד מצוה . וקצת צ"ע מהא דגישין ד' ל"ח דפריך על אביו ומשום מלתא דאיסורא לא ע"ש והרי יש לחלק בין מצוה דפ"ו להצלה מעבירה דעברו בה איסורא . ועיין ב"ש אהע"ז סימן א' לענין מכירת ס"ה כתב ג"ח חילוק זה , ואין להאריך יותר .

(נח) דברי האמונת חכמים עם שגם הגאון המחבר קלסם יש בהם מהתימא . והנה הרמב"ם פ"ב מ"ה שומאת צרעת ה' ב' אין שיער לבן סימן שומאה עד שיהיו כנוף הבהרת כיצד בהרת ובחוכה שחין או מכוח ושתי שערות לבנות בחוך השחין או המכה אינן מי שומאה והיו זה כבהרת שאין בה שיער לבן ויסגור אע"פ' שהבהרת מקפת את השחין והוא ממשנה פ"א דנגעים והב"ב כ' ע"ז והובא בתו"ט שם וא"ת הא קי"ל ששיער לבן סי' שומאה גם בשחין ומכוח וא"כ דל בהרת מהכא תיפוק ליה משום שחין ומכוח שיש

האורבן , אבל ס"ה לפחות נחשבר נ' או ד' דורות אחר רשבי' התנא הידוע . וזה בעיקר גוף הספר בלבד , כמש"ל כ"פ :

פו (במ"ב) ז"ל ומעטה גם ס"ה כך היה שכל האדרא כו' נכתבה תיבך ומיד שנאמרה כו'. כבר זכרתי בח"א במשפחת זו ח"א (רושם 36) מה שקשה לי על זה , שבאדרא מביא ומייבך כדומתו על ספרי רב המנוגד סבא ורב ייבא סבא וכן בהרבה מקומות מס"ה . דבריו מיוסדים על דברי הגי חרי אמוראי בכלאי דיריע וקניע שמיהו בתלמודא דידן , ורשבי' דוהר , הוא האומר הדברים בשמן , והוא המפליג בשבסם , ובאמת לא אוכל להאמין שהיו רה"ס ורי"ס בימי התנאים , אף כי קודם רשבי' למתניתין , וכמו שהארכתי בשם דברי טעם , ולא אשתמיט תלמודא בשום דוכנא להזכיר רה"ס ורעהו רי"ס , ברור תנאים ולכן בהכרח ל"ל אחת משתים , אם חרי רשבי' וחרי ר"א בריו הו , ורבי אבא כחב האדרא , אינו רב דגמרא , או שרשבי' דוהר ובנו ר"א ומכריהם , נשמות מג"ע היו שנמשקו בחבור הקדוש הלו , כמשמעות בכ"מ מוזהר , וביחוד בר"ס התקונין , אין מטם מאמת משתי אלה :

סח אבן מש"ע בא"ח וז"ל , אמנם שאר כל הדרשות של רשבי' כו' היו לומדים בע"פ כו' (עם שבעין עשיית החבורים מראשיתם או לפחות סי ומס , ע"י אמריס , זולת מחבריהם , זהו דבר שאין ספק בו כלל , וכמ"ס בספר יוספין , וביחוד בענין ההשלמה והחתימ' הלא כך היה הדבר גם בספר תורתנו הקדושה עצמה , שהשלימה יהושע , ויהושע חסקה אלעזר וכו' , ודוד כחב ספר תהלים , ע"י עשרה זקנים שהיו כמה אלפים שנה לפניו , כך אירע בכל ספרי הקודש שבכתב ובע"פ (עפמ"ס , ח"א , חנא רבה בר מריון ברבי רבן יוחנן בן זכאי , וכה"כ טובא בגמרא דילן , וכאשר נראה בפרטות בספר תנא דבי אליהו , שחובר בדור אחרון של גאונים אבל) זה אי אפשר כלל , כי נזכרו בו באורוי הגדה של מאורוי אמוראים , כגון ספרי מעשיות רבב"ח והספניה , וכן עובדא ד"ר פרת דמיקא ליה שעתא כו' וכיוצא באלה , מלבד מ"ס בו מדברי ספרי אמרונים שהיו זמן רב אחר התלמוד , כאשר הראינו בבירור גמור , באופן שאין נמלט מערבובי דברים רבים , שאין ליחסם לחכמי התלמוד כלל , ורוב דברים כאלה נוגעים לפ' ריעא מהימנא ביחוד , ומלבד שבושים קשים שנטמעו בחרותם ס"ה , וכבר גלינו דעתינו בפר דר , ועל המעייין לבור את כל זה , הבוחר הראוי אשרי יבאר ויקרב לזרות ולהביר התכן מן הדב ,

פז פכ"ו מ"ס בה"ס , שמצינו שהובאו דברים בתלמוד משם אמוראים , וכבר קדמוס אמוראים זהו ודאי דבי מנזי ורגיל בגמרא כמעט בכל דף שאומר תנינא להא דת"ר . או הגי תנאי דהני תנאי , או מסייע ליה למר , תניא נמי הכי , וכדומה לזה הרבה , שהתלמוד עצמו מגלה ומגיד את זאת , שאמורא אחרון כיון למה שכבר נשנה כבדיתא בימי התנאים , או דפליגי אמוראי , בפליגתא דתנאי , עי"ש חכס עדיק מנינא דאמר גברא רבא מילתא ומתאמרא משמיה דגברא רבה אחריתא כוחיה , ודילמא בר מזליה הוה , פשיטא שהיתה חזרה שבע"פ ביד הקדמונים רבה אריכה ורסה מ"א"ש , יתר הרבה ממה שנמצאת ביד האמוראים , אחר שכבר נשתכחה ריבה , שהרי נסתת ע"א דא"א ארבע מאה פראי , ושלשת אלפים הלכות נהכתבו בימי אבלו של משה , וראב"ה היה שונה שלש מאות הלכות נבחרת עוה , וכן בעקירת קסולין , ודוהב ואחיתופל בעו תלת מאה בעיי' בגמ'ר הכורה באויר , וכיוצא הרבה הפליגו מתורתן של ראשונים , והאמוראים קבאו מעט מווער , וחסרו ויסדו כמה הלכות שהחזירו מפלפולס , ואחר כך יודע שכבר קדמוס חכמי המשנה שכמה דברים שאמרוס אמוראים , וכחונו לדעת אחת עם התנאים מלפנים , ואין ספק שבה ארע לרוב , גם עם כמה חרשי הלכה שנתחדשו בדורות אחרונים הללו , וגם אשר נחשוב שדרכים אכחמו יומי דיתמי . יש שיאמר ראה זה תדום , כבר היה לעולמים אשר היו מלפנינו , ובל זה אינו מעלה ארוכה למנוכה שפס"ה

עיוור ספרים

בהם שיעור לבן וי"ל דמשכחת לה כגון שהוא מכה פריה ונקרא מורד וע"ז ה"ק בא"ח וכ' ולא הבינותי דבריו שמו התורה וכן הזומקים נראה ברור שאין המכות להשחין מטמאין- בשיעור לבן אלא כשיש בהם כהרת, וכ"פ שנזכר שחין ומכה הוא כשיש בהם כהרת ואמנם כשאמרו הקף לשחין הוא שחין שאין בו כהרת ע"ש . והנה ראש דבריו אמת ויציב דשחין ומכה אפי' נעשו צרבת אינן מטמאין בלי שאת או כהרת ומקרא מלא הוא בש' תרוע והיה במקום השחין שאת לבנה או כהרת לבנה ורק כשיש בהם כהרת ונולד- כשכבר אינם מורדים והוא אחר שנעשו צרבת שהתחילו להתרפאות וקם עליהם קליפת- השום יש להם דין שחין

שכס"ה בענינים שכבר זכרנו, וביחוד ממ"ש בסימן הקודם וזולתו, אחת היא על כן אמרתי, שעכ"ל ידי אחרונים: מאד שלטו בו כלי ספק ו כאשר קרה בהרבה ספרים, כמ"ס בה"ס ג"כ מש"ס כמה מספרים.

צ"ב מ"ש מלשון זה מנחוך שכס"ה, ח"ל כבר הרגשתי ג"כ בזה משנים רבות הנהגו בגליון ס"ה שלי, וכמ"ס בס"ד בשער השיר, דונמחו בזה ואר"ח בחרגוס המכונה יונחו, כפ' קדוש"י עכ"ל לא חטונו, לא חטון באמורי סנהדרין עיינין, שהוא פליאה נשגבה בעיני הכל, אמנם בפנים לא היה כתוב אלא באמורי עיינין ר"ל אחיות עיינים, וסנהדרין, אינו דבר אחר רק ליון מ"מ שהיה כתוב על הגליון, להודיע מקור הדבר. כלומר שפירוש זה של לא חטונו, שיוהק על אחיות עיינים, הוא במסכת סנהדרין, שם שנינו כפר"מ. רש"א זה האוחז העינים והסופר כתב חיצת סנהדרין מנחוך, עם סימן נוכח הפירוש שכתרגוס, או ע"ג באמורי עיינין, וכתגלגל הספר לירי מעזיק בור, כסבור שריכה להיות חיבה זו בין מלה אמורי, ובין מלת עיינין, והכניסה לפנים בין שתי המלות בחוך ובן דפס, ועשה ממנו אחיות עיינים לקורא לפי חטונו.

צ"א מ"ש עוד שם מענין ספרים רבים שאבדו מנחנו. לא היה צריך להרחיק ערוי. כי הלא כוזח יתראה בחכמת חקבלה ענמה, הרבה ספרים שמביא ר"מ בוטריל בפירוש ס"י מגלויים קדמונים, ועיינו לא ראו אפילו אחד, אך מ"ס בה"ס הראש"ד בפירוש ס"י הזכירו (ר"ל ס' הוזהר) וראש"ד זה היה מהקדמונים בו והזכירו בשם מדרשו של הרשב"י. דברים שאינם הוא חומר. כי אני קראתיו מרישה לסיפיה בקשתיו ולא מנחיו.

אבל נפי הבחיי היקה שומה, וכן צ"ס עה"ק קוראו מדרשו של רשב"י. גם מה שחשב בה"ס היות ראש"ד המפרש ס"י קדמוני מאד טעות הוא בירו, כי מביא דברי בסמ"ג, בענין לשון עברי שקרא לכן הקורש. ומ"ס בה"ס והרמב"ן הביא דבריו בפירוש לתורה, ר"ל ס' הבהיר, אבל ס' הוזהר לא זכרו הרמב"ן בפירוש התורה, כי ח"ל אני בקי בו, וזה ודאי מקום חימה, כי הרמב"ן טוע בשפתי הקבלה שמו, והשיגה ידו די הספרים למלאכה, והיה סמוך ונראה לדורו של ר"מ דיליון מלפניו, אף כי י"א שהרמב"ן מלאו בל"י בנערה ושלחו לקאטלוגיא כמ"ס בס"י ועייין בסמון, ואם כנים הדברים, איך לא יזכיר דבר ממנו בספרו על התורה, שכתופו מוזכר וביחול הארץ הקדושה וכל הידושים שראה ומנא בה, והגיה ג"כ מלאו מ"ס בפירוש בענין כאור כבדת הארץ, ובענין גדת השקל שחזר והידה להירשי, ואיך ומרוע ישתוק מספר רשום כזה, וגם בקיומו לנרן לו בהרבה מקומות מפירושו "שעשה ברזי סודות התורה, שהיה יכול להעזר בהם הרבה יותר מדברי הבהיר, שכסונו צר וקצר, כל זה פליאה גדולה, ואפילו הרשב"א (שהיה עם ר"מ דיליון כדוד אחד) כפי הגדות שלו, שרמונו ג"כ הרבה בספרי תורה והכמת האמת, ס"ה לא ישמע על פיו, אבל חלמיו ר' כמיו כפ' התורה, מביא בס"ה כ"ל, ע"פ משפטים עה"ס וכי יגלו אלשים גם כפ' בריה מקמה מביאו, ומפליג בכחמו עמ"ל) כן צ"ס העקרים מעתיק לשונות ממנו, ובעל העקדה ורש"ט צ"ס האמונות לעתיק ממנו הרבה מאמרים.

צ"ב אמנם לאהבת האמת האלוהה אזלי מכל אהבת ממתת חבל, הגל הנעשה על הארץ, לא אכחיר אמרי קדוש אחד מדבר בענין מציאות חזר ס"ה והראונו מתחלתו אשר הודיע החכם המסיר בעל פסוק יוחסין בשם הרב המקובל ה"ל ינחה דלון עכ"ל, אשר העתיק בס"ה מקאמן, ואני אהיבם הנה כולם בעלמות ללחב"ט וללסו"ס להיוותן, כדי להביאם בבור הבחימה: לחקור אחר האקול-דלף פסק, למסוק מלשינה-לכנס של בעלי השמועה, אם יש ממש בדברי, או אם הכל ה"ל צ"ל זכר דרוי מרוח סקר שטף ועצ"ל, וצ"ל חכט שומע לשפט בין אמת לשקר ולהבין

עיונוה ספרים

ומכאן לשמאח' כנגינים ואין אפמ"ר רק ב"ב סימנים שיער לצן ופסיון אבל לא במהות כבדת צעור הבשר שפמ"א כ"כ בפתיה זמן לא צריך ב"ה הפ"ד עם כבדת ביעוד הצטר וכשעמד בעיניו בשבת ראשון פוטרו אוהו כמו שמהבאר כ"ו משנה"ס ר"ו דלע"ט 55a

ראמנם מ"ש דזה שאמרו הקוף אשחין ליחמתן היינו כשחין שאין בו כבדת וזכין זה ראיתי שת"י כפרכת השנה ע"ב מ"ז ש"ס דמירור שאין כבדת השחין כצד"ע. ואני ממה עליהם דתא גם כיש כבדת השחין כבדת והוא לגרם צ"ל אין צריך המגר משום צנע השחין דתא הרמב"ם פסק בפ"ו מ"ה ט"ז

ולזהיין דבר מתוך דבר , יודע מבין כך יאריך לחקוע נסמרות גטועים בעלי אסופות בהכרעה מאזינס צלחה הגובר .

ד' שנת ג"ב . ה"ד משה נולדו שוכן באילול (והוא מואר אל ההגרה) . היה בזמן הזה . ולמען הספרו לדור אחרון אודיעכם מה שמאלתי כהוב , בר' יצחק דען עבו הלך לחקור על ספר הזוהר . שגרה' שהיו דבריו מופלאים ישאבו ממקור העליון . ואשר הוא לשון ירושלמי , גרא' שדבריו דברי קבלה ואמת . ואשר הם לשון הקודש הם דברי זיוף . אמר ושאלתי את התלמידים אשר נמצא בידיהם ספר הזוהר . מאין זה להם . ולא ראיתי דבריהם מכוונים . יש מי שאמר שהרמב"ן מצא אותו בדרך ישראל ושליח לקפולוניא . והביאו הרוח לארגון ופבל ביד ה"ר משה דיליאון . וי"א שמעולם לא היה חבור של רשב"י . רק שר' משה ידע שם הכותב . וכברו יכתוב דברים מופלאים . ולמען יקם בהם ממיר רב . היה מולה ענמו בזיון גדול . שהיו רשב"י ור' אלעזר בנו ודבריו . ואבוא אל עיר יאליאדוליד . ואמצא שם ר' משה דיליאון . וישבע לי שספר רבי שמעון בן יוחאי הכו צבית ישיבתו באילול . שיראהו לי בלכתי שם . וכסובו לביתו מת באריבאל . ואבוא אל עיר אילול ואנצא שם חכם זקן ושמו ר' דוד רפאן קרובו . ואמצא חן צעיריו ואשביעהו לאמר אתה היה יודע אמנות ספר הזוהר . אתה היה אמת את לא . ויאמר החכם כי נחצר לו בודאי שר' משה בשם הכותב היה בודאס . וסבת האמנות הוא . כי ר' משה הזכיר היה כותב סודות ונפלאות לעשרים אשר צלכות היא . ולוקח בהם מתנות רבות זהב וכסף , ואותו היום כל מה שהיה מרויח היה מפור . עד שכיום מותו לא נשאר לו אפי' פרוטה . ואשמו ובניו ברעב ונצלו וצעירים וכוסור כל . וכשמעי ימתחו קמתי (והלכתי) אל ה"ר יוסף דיליאול' שהיה עשיר גדול . ובחזרו לקח ננצו מעון גדול . ואומר לו עשה הנה עתך עם חרדים טובה לפטר הגדול . וחקר הספר עיר אשמו כמפה יפה שחשלת ביר אשך . שהוא כמת ערומה . וכן עשה וישלח ממנות ביר אשמו אל אשך ר' משה ה"ר . ומשבע לה אשך ר' משה ה"ר שמעולם לא היה לו ספר לאישי . רק מלבו ודעתו היה כותב . ואומר לאישי למה אתה תולה עיוןך בחכם אשר . הלא טוב היה לך לומר שמסלך אתה כותב . ויודוך כי חיטיב לך . ואישי עכני שאם הייתי אונגר שמדעתי הם . לא ימשיבו אותם . ולא יתנו לי ממנות בהם . ולכן אני תולה אותם ברשב"י והבדיו . ואח"כ דברתי עם בנו . ואמצא דבריהם מכוונים . אלה הדברים אשר דבר אלי החכם הזקן ר' דוד . ואסע מאילול ואבוא אל טאלאצירה מלאמי שם חכם מופלא . שמו ר' יוסף הלוי בן ר' טודרוס המקובל . ואחקרה שמו ולדעת מה שידו מנעת ביריעת ספר הזוהר . ויאמר אל דע באמת כי היה ביר ר' משה ה"ר ספר הזוהר אמתי . וסבת אמנות דבריו הוא . כי היה נוהג לי קונטרסים . ואני לצחוק הספק הזה . לקמתי קונטרס אחד מבין הקונטרסים . ואמנתי לו שכתב ממני . שיחן לי ממלא מקומו . ויאמר לי הר"ל לי אחרית הקונטרס הקודם לו : וראשית הקונטרס האחר . וכתוב לו קונטרס . ואר' ואין ביניהם שטיו כלל אפילו חיבה אחת . רק שפה אחת ודברים אחרים . היה כסין גדול מזה . אח"כ באתי למוניטולו . ואמר לי שבהית החכם ר' יוסף הלוי אינה צמינה . שאולי קודם כחון הקונטרסים לאדם . היה מעתיק אחד לעצמו . ואח"כ מתוך אולם הקונטרסים אשר צביתו היה כותב לאחרים . ע"כ הדברים שהבאס בס"י . ואמר זה כדפסה הנהה אמר ש"ס (ר"ת שמואל טולס . הוא המציא ס"י לרפוס) הג' רואה צעירך סכלות הדברים על דיוק עתק לא ידעו ולא יבינו ההופכים ללפני דברים שהם כבבנו של עולם . ודברי הספר החתום לור ימסבוכו וישמו לאל מלחו . וראויותיהם וטעותיהם הבל ואין צם מועיל . ע"כ מועתק מס"י דפוס קוסטאנדינא . דברים ככתבן :

ואני' אומר הג' המעיין הוא' צעירך כי לא דבר רק הוא . ומי שצנעתק אותו מקצת שהגזו בצ"ח כספרו . מינו ניין להו . ולא אמר דבר בשם אומר . חזי מאן נבדח רבא דקממקיר . ה"ר יצחק זלמן עכו הגדול בשערי החכמה . אהא . טכח הרב' בחקר' . כדי לעמוד על האמת ידעי שרומה ודבר

עיטור ספרים

ה"ד בחכמים דראב"י ברפ"ו דנגעים דבהיה צו בחרת בעור הבשר דהיינו טומאה תעשה במקמה שחין או מכוח דהא טהרה דבעינן שיקדים השחין לשאת ולא שיקדים טאת לשחין ואח"כ חזרו צרבת זיש בהם בחרת . או חזי ונעשו בעור הבשר זיש בהרת הראשונה הר"ז פהר' אגפ"י יתחילתו וטופו מומאה הוא"ל והשקפה פהרה ביניהם ע"ש ובלשון ש"י המשנות להר"ב"ש שהעתיק בתו"ש שם

וא"כ ה"ן בהך דהקפ השחין לשתיהו המירו שקדמה בהרת ונולד שחין בשקדמה המקפ השערות כזה גב משעשה השחין צרבת ונולד בו בהרת כברים טהור פנגע השני' אף דהוה תחילתו וטופו טומאה כיון

ודבר עם ה'איש הנחמד ועם אהוביו וקרוביו כגופו נמש. יגע ומלא ביוהס סתירה, לכן הניע הדברים כמו ששמתם ולא קבל עליו אחריותו. לנגלות דעתו לאזיו' מהאדרים הוא נוטה. מאחר ששקולים הם ודברים הניזקים מאז ציה. ולא אויבים דאפיקו לקלל והניחם למי שדעתו מכרעת. כי באמת היא יקרה. מכל מקום נחיו חגן. הא ודאי ר"י דמן עכו שאמר דברים בשם חכם זקן קרובו של ר"מ דיליאון. לאו קטלי קני נינהו. ואף בס"י דטרם ואייתי להו. לאו בגדי קטרם (ורש"ש מנו. ומירי טעמא קאמר) וידים מוכיחות ים. ורגלים לדבר שלא הויזא דבריו לנשלי. הלכך ודאי הפסרה שאמרתי טובה היא וישר. שכן היא חובתנו וכך יפה לנו שלא נומר משה בדאי הוא חילי. לו לאמציא' שקר ולבדות כל עקר ס"ה מלבו. ולתלותו ברשב"י אשר לא היה ולא נברא. אף כי ליטבע לשקר רחמנא ללן. גם אי אפשר למסיד אותו זקן חכם קרובו יבקש טובחו. ויזיא לעז על אותו נדיק. בלי המלא בו שמך דבר מכל וכל. ושגם אשמו וכתו ישבעו לשקר. ויזיאו דבה על ר"מ דיליאון שחייבים בכבודו וגם שאז נגד תועלתם. ומה הנזה להם בך. זהו דבר שאי אפשר לשמוע. ושקרא לא קאי. אלא איחא להו ואיחא להא תרווייהו קושטא קאמרי. מכדי שקולים הם ויבואו שיהיה. דלכי דייקנין ביה. לא שמתן אהרדי. איברא רמז"ל בקושטא אשתבע. דס"ה המכו' ע"ש רשב"י. הניע לירו ודאי (בכך סרה חלונת פ"ח. שלפ"ד ה"ל מ"ש בס"ה מהיכלין ומדורין ושמות מלאכים הכל שקר גמור. חילי' לא תהא כוזב בישראל) ולא חשוד שום אדם משרא' על כך לבדות ועובדים עיקריים כאלה. אלא כל הקדמות והנחות סתרי מור' מעיין מעש' בראשית ומרכב'. בריח הן הן מעשה מרכב שמשקרו למש' מסיני. והניעו בקבלה מרור לדור. יהא בעל ס"ה הראשון מי שהוא חכם קדמון הוא גם הוא לא ברה אותן מלבו ח"ו. אבל ע"י רמז"ל או זולתו חברו שכמותו נחמדש נחמד עכ"פ ס' רעיא מהימנא ותיקונין. שעינין אינן אלא חבורי דרשות ופשיטין וצויות לנמסר קראי ולתת תכלין דבריו אגדה דתנאי ואמראי, ע"פ הקדמות והצעות נודעות בחכמת האמת. על אלה נחכונו דברי האומרים שרמז"ל ברה אותן הדברים שכללם כולם תחת סוג שם ס"ה. והם אמנם דברים חדשים שהעתיק מלבו ודאי חכם ספרי דווקא. ולא אחר כאשר הרמנו בראיות חזקות והוכחות עמומות שאינן סובלים הכחשה. ולא נשבע רמז"ל שגם אלה בכלל הם ס' רשב"י. אבל הוא חלה אותן ב"כ ברשב"י (ומו"מ גם שמו קרא עליהם ברמו. בנה שכנה הספר בשם רעיא מהימנא) ויפה עשה כו"ש ר"ע לרשב"י בקשה להחנק. כי היכי דלקבלה מניה. אין הפסד בך, כי הלא באמת מכל מקום כל דבריו מיוסדים על אדני פו הקבלי' האמיתית. בדרך כל אמרי פיו: כולם נכונים למבין וישיים למולאי דת. וגם פירושו נוכר בר"מ שאומר ובחבורא קדמאה. שרומנו בו על ס"ה העיקרי הראשון הקדמון אשר הוא או זולתו נחמדו. השית טליו נוספית בר"מ ותחוקוין. שהוא ודאי חבורא נחמדא מחדש ע"פ חכם מוקבל חכמי ספרי. שמה עליו הרוח. והתחברו אליו נשמות מנ"ע לנגלות לו רזי תורה. ומשום כך אינן דברים ברזים חילי'. אלא גם הם דברים שהם נכשנו של עולם. קדושים וטהורים אמרי נועם. אין בהם נפחל ועקש. זולתי איזה פרטים מעטים שרשמנו בנ"ל מזה החבור שגריים נחמיהים וזרים לא נודע מנשן מי יאלו אותן דברים. שגא נוספו אח"כ ע"י מעתיקים וסופרים או גם המגידים הרחמניים אינם נקיים מנתערובת איזה טעות ושגשג במאמריהם (כאשר העיד האר"י ז"ל על מגיד של הרב"י) וככתוב ובמלאכיו ישים תהלה: אף כי בזמן הגלות ובחיל. אינו מושלל. שא"ל לבר בלי חזן. כך הדעת מכרעת באמת ובחמים. ובזו כל דברי חכמים קיימים:

צג פכ"ז אכפל ואייתי מ"ש המפטט כנגדו. להכתיש גם דברי המגיד של הרב"י עמוד ההוראה. שכל בית ישראל בגולה נשפן עליו. שמתן נפשו ולבו על החור': הוא המשביר מירי אביר ולא נאה לטפל בדברי איה ריק פוח ונמהר. שמגרה יפה"י בעמא לפגוע בקדוש ה' ברוח כביר. אסו ברשעי ובשופטי עסקין לא דבר' תורה במתים בחייהם האומרים ללשוננו נגביר. ותמה אני

מן

עימור ספרים

דעכ"פ כשנולד השחין כבר קדמה בהרת אף שנעשו אח"כ צרבת ונולדה בו בהרת א"צ הסגר הואיל והפסיקה טהרה ביניהם וזה אפשר לכ"ע וכפ"ש בתווי"ט שם וא"צ הסגר דק משום שיויר נמים מבהרת ראשונה שהוא בעור הבשר וכפ"ש הרמב"ם ואולי יהיה זה באמת כוונת הכ"מ ומ"ש דאייורי במורדת רצונו שהיה מורד תחלה בדרך השחין והוא הפסק טהרה בנתום עם שנעשה אח"כ צרבת ונולד בו בהרת לא משמא בכה"ג לולא שיויר מבהרת הראשונה כגרים ולק"מ על הכ"מ כלל רק קיצר ולא סתירה.

ואולם בקשייתם יש להקשות על המהרש"א בחולין ד' ח' בבבאי דליבן שזור והכה בה אי חבטא

מן בא"ח ששחק לגמרי ממעשה חקפו ונבורתו של האר"י ז"ל וידו החזק' בחכמת האמת. וזו יומת רציה עומת' על אמתת החכמ'. ואין ערך לדברי ס' מגיד מישירים אל עלמת חכמת האר"י שחף מי שלא ראה ולא ידע עולם פרשת גדולתו. יצין ויכיר אם יסתכל בזר האלהי המופיע שנתגל' והשפיע על ידו בחוך זמן קצר. ונפח נשמת רוח הים דברני המקובלים הקדמונים שהיו סאומים וסאומים. וע"י הקדמותיו ודרושיו. לשון ס' ה הולך ואור. אשר כל מי שיש לו מוח בקדקדו יעמוד משחומם ויפלא על המרא' הגדול הזה. כי כורח הוא מאד ומי יכילנו. לית אשכ על יבשתא די מלח מלכא דעלמא יכיל להסויה. אלהן די רוח אלהין קדישין ניה. וכלי ספק בעולם בשמות דיקים ונביאים מנ"ע. גלו לו אוחן הסודות העמוקות הנשגבות. גם חליה ז"ל היה רגיל אלנו כמפרסם ומוסכס מכל אנשי דורו קדושי עליון ואנשי מופת. נחנו עדיהם ויזקדו ויאמרו אמת. כי איש אלהים קדוש הוא. ודבריו דברי אלהיים היים. והן הן עדיו הן הן גבורותיו וטוראתיו. וחוקק חכמתו וגודל חסידותו. ומעשיו ונפלאותיו ועניניו עלמנו מספר. לא יכלה ספר. ועיונו קאין בס"ם הגלגולים. ונכחי שבה יקר הפזרת האר"י. ובקדמת מאלשיך והקדמת ס' חומת ישירים ויאלף כלל הטעום עבמו יזיה בכל הארץ שמעו. באופן שאין מקום הרעור בעולם על מציאות החכמה האלהית עיונית ומעשיות:

צד שכ"ח החשורר בטענת המקשנים העקשנים המקסים עלמן לדעת אחרת. הורסת גבולי הקבלה הקדוש' הגאמנה ושוקרת. וכעסחה רצתה הומיה ושוקרת. למען הרעימה על קיום המצות בקדוקיהן האלהיים. באמנם אליה מדוע את עוברת את מצות המלך ה' נבאח. אשר נזה לחקוע ברה' חשע חקיעות. וסכמים יגידו כי מפני הספק חקנו שלשים קולות. ואיך אמרו וזהר שכולס לריכין למנוה מן המוצר. והאריר כוונתם בשל"ה ע"פ האר"י. והרי זה הפך המצוה והגמורא בפירוש. כ"י הוא כיוון בא"ח בסיום הטענה (כי אמנם בזהלח עריכתה לא נקשרתי בלשונו הארוך) ממיים המומים את ישראל בהגליה. לרמות חכמת האמת בשתי ידהים. כיואל בה מניו מקום לרדות בשני זוני חפילין והעריות עלמנו בה"ס מאד. בהצעת הקדמות שונות. דומות למרובות והים למשא על המעיין:

צה אורם יפלא בעיני על מה הוררך להטעב בחשובת הטענה. וליך סביב למרמו דרך ארוכה. שנתן פ"פ נכע"ד לבקש ישר ממסוכה. בהיות דרך קרה וישרה לפניו. ואין אנו לריכין לבקש חשבונות כדים להעלות ארוכה למצוכה וכמעט מובלעת החשובה בחוך לשון הפרכא. כי מי יסופק במציאות חיוב קיום מצוה מן המוצר. שיש לו כמה מקראות. כגון זה אלי ואנוהו. ובקבלה הוא אומר כל פעלי ה' למעננו. ולכן דרשו חז"ל האנחה לפניו נמצות עשה לפניו סוכה נאה לולב נאה לציית נאה. חפילין נאים ס"ח נאה כו' וכורכו בשיראין נאין. ותניא גבי סוכה סככה כהלכתה ועטרה בקרמין ובסדינין המאזירים ותלה בה פרכילי ענבים כו'. וחקן גבי ציבורים שלם מדות נבכורים עקר הנכורים עטור הנכורים ותוספת הנכורים. וכיואל באלו הרבה צמדות שכתב ובע"פ. שראוי להתהדר לפני מלך. לקדם פניו ולעשות רצונו. באופן המשוכח האפשרי והיותר מוכרח והשלם שימתן לאוהבו נאמנו כלל: הראוי לדבר דבר משמירת דתי המלך. ולהסיר ממנו כל ספק ופגם שיטור צמינו, למען יהא אהוב ורצוי לקונו. עם שלא נבאר הישב תהלה להעשות דווקא על זה האופן המהודר ושלא יאל ידי מוכחו באופן אחר. הרי מלבד שהשכל יחייבהו להתאמץ ולהתחמס בכל יד האפשרות, לחקור איך וכמה למנוח מן בעיני אדונו, להרבות כבודו כדי להשיג אהבתו בכל כמו ואונו. הלא כבר גלה מאמרו שאינו מתארה לכל אדם בשוה, אלא הכל כפי השגת ידו, ככה החובה עליו לכבדו מתוה ובמאודו, וילמד הסחום מן המפורס, כי אין מדרך התורה להאריך, והגיחה הפירוש לחכמים, ורצון מלך בעבד משכיל, כיצד הגה הלך הכתוב בקרבנות מוכה בין קרבן עשיר לבינוני, ובינו למנחת עני כדורע, הגע בעלמך כשיחנכר עשיר בקרבן רבנה ממין פחות וגרוע. מאחר שלא נכתב צמורה, שיביא דווקא מן היפה:

עיוטר ספרים

קדים או הבלא קדים דהנן דהולכין אחר אחרון שרש"י כ' שם בדי"ה ותניא שחין ומכזה דנ"ס ברא דהולכין אחר אחרון לענין צידוק דשחין ומכזה לא מצטרפי לבגרים.

לרן באם היה כחצי גרים שחין ולקה באור באותו חצי גרים ונהפך ונעשה מכה משום דהולכין אחר אחרון ואם חזר ולקה אצלו ש"א ע"ו אור ונעשה חצי גרם שחין אחר לא מצטרפי. ודקדק מהרש"א דאמאי לא מפרש שכבר היה שחין בגרים שלם ולקה בחציו ע"ו אור ונעשה מכה דשוב לא מצטרפי ומשור יהוה דומיא דהאיבעיא שם ות"י כיון דהוה כו' שחין בגרים לא נ"מ מודי בכישולו שכבר נטמא מכה הגרים

היפה, ואינו אלא נדבחה לכן, הלהיון יהיה, וכבר הוכיח הנביא, לאנשי דורו בכיולא בור, וכי תגישון וגו' הירך אורשאל פינן וגו', ואחר נבכל ויש בעדרו זכר וגו' וכסוד בחורה כל חלב לה', והאחד המיוקר שבצדד ולמדנו מתחלת דבריו של עולם, כאמר בהבל מביא מבכורות לאו ומחלביהן וישע ה' וגו', וההפך בקין, ואמר המש רר עולות מחיס אפלה לך וכחז ריב"א על פקטו לכשיבנה בה"מ אביא מטאת שמנה ואמר הסכס ככר ה' עהוקן וגו' וארו"ל כל ינה שברא הקב"ה לכבודו בראו, שאמר כל פעל ה' לנעניהו וקלטו, וכן מצינו בבית גרמו בלחש"פ ובית אבטיגים במעשה הקטורת, שפורו חכמים ממון רב מתרומת השכבה (שהיא קודם) כדי לקיים מצוה מן המובחר: וכן שמו הון עמק של הקודם לבחורת כ"ג וכרומה, לא חשו להוליא מטות לחולין בשביל כך להחלפות במצוה. א"ע"פ שבדאי יואלין י"ה בפתוח, ובשלא היו נמצאים ב"ג וב"א, מ"מ היו יואלין ירי המצוה, כיולא בה מחללין השבת מטוס מצוה מן המובחר, שכן חזור על ציוני המעבדין את המיל', ואצ"פ ש"ס פירש ציוני חזור מכלל. שאינו מעבדין א"פ"ה לכתחלה, ובדיעבד יאל אפילו עשאן לגמרי, זו בלבד, אלא יש כמה בופי מצוה בחורה שאינו אלא לכתחלה, ובדיעבד יאל אפילו עשאן לגמרי, כשמיכה ותופה, ואם עשאן שירי מצוה, ומעלין עליו כאילו לא כבר, וכן שנינו במתוך השמן של מזרע, ריב"ז אומר שירי מצוה הן כו' בין שלא נתן כבר ומעלין עליו כחילו לא כיפר, וכן אחת אומר במעועיין שבלוב, שבנטיילה והנבחה בשלמא יואלין וירי חובת המצוה, ואצ"פ"כ, מצוה ב"ג לעשות העננועין ההלכות, ובלי ספק יש להם טעמים צדוקים בדרך הפשט, ומפורש בחלמוד ראב"י מנטי ומייתי ליה ואמר בירא צנייה דשטנא, באמרו שירי מצוה מעבדין את הפורענות, ומדוע יגרע כח חקת החניעות בזה, אף אם אינן לעבד ובצניין הנענועין שגם הם אינן מעבדין, וכן מצינו אפילו במצוה דרבנן חנוכה, שדקדקו חז"ל. מצוי השיעור לחובת המהדרין ולמהדרין מן התהדרין, ואמרו חז"ל (ב"ק ס"ב) בהדור מצוה עד שליש במצוה, הוא ורעה כמה שכן הדור מצוה חביב בעיני הש"י, אמרי במערכא עד שליש משלו, מכאן והילך משל הקב"ה.

וכתבו חוספות סם שאוכל פירות בעוה"ז, ורקרן קיימת לצוה"כ: מנחת אהר שחזאר ברור כשמש טעשית. מצוה מן המובחר והדור מצוה יש לו עיקר מן החורה בחיוב גמור ומפורש מפי חז"ל, ושהרזין וההיר בו הרי זה משוכח ומשכר, והעלל בה עניש, ואם איתו נוקיימה על לר היחזר טוב, בשלמותה הראוי כמסת ירו. כמש"ל מפי הנביא מלאכי, וכן אחת מוצא בראשית מציחות העולם, שער"ז תרמק קין הסחיר ה' פניו ממנו ואל מנחזו לא טעה. אשאל נא לתלגלג בשארי חורה, אם הוא מנחמין רק בפשטי החורה וברח"ל בכל לב, ויודע בהנחה שנופי המצות יש להם שורש בעולם העליון, שנעשה ע"י כך חיזה חקון חביב להש"ס וזורך נפוח, שעל ידו הוא ניכר לטובה, ומשכר לפי מעשהו, הלא בהרסו יודה גם כן בשבח מצוה מן המובחר והמהדר, שיש לו עליה שר טוב, לפי חוספת הנבא שיש לבוראו מננה. ולא עוד אלא שזה השכר מוכן וממומן להשחלם מיד בעוה"ז, אש"ג דשכר מצוה בה"ע ליבא, כונ"ש חו"היל, וכמ"ש בלח"ש (פ"ב דאבות) ובכ"מ, ולמה א"כ ישולל טעמו של דבר ההדור מצוה בדרך הסוד, אחר שכל עניני עולם החחתון הס"ל העליון, וכל פעולות החסותיים יערכות על דרך זה, לפי העיב המושג מהן בסדרי מרכבה, והפכו, לסבב פני ההפעלה לתנה לטובה, או לעכבה ולמשלה, והוא הדבר גם בשלמים קולות שחקו חז"ל, עם שלעיקר גוף המצוה יספיקו ורזי חטע קולות לחיוב החלטי שאי אפשר לפחות ממנו מכל מקום לעשירי לדעת לא יבצר מהם, לקיים המצוה בשלמים קולות עכ"פ, על דרך מצוה מן המובחר, ולמהדרין לא יספיק פחות משעור ששים קולות, ולמהדרין מן המהדרין גם זה אינו מספיק, אלא הווקא מצא קולות להביא המצוה לירי קיומה בשלמות האפשרי ולכל זה שרש ויסוד גדול בדרך הגעלש שבחמנה האמתית, עם שאינו דבר הכרחה להמון, לכן הקלו בו גם היו קלמן עושין

עיטור ספ"ים

של שחין טשא"כ בהאיבעיא דלא הוה כגרום שלם מעולם ע"ש. ורבירו תמוהים דמלכד דסכתרו עצמה צריך תלמוד כמה שגראה דסוכר דהא דשחין ומכוה לא מצטרפי היינו בתחילתן כשלא היה עדיין כגרים באחד מהם אבל לא בסופו לענין שימעט הואיל ונשכח כבר כיון דדיניהם שוה ובתנ"ח שם כ' באמת להיפוך דהוה שער מיעוט ג"כ כמו בבהרת שהיה בו כגרים ונתמעט ע"ש ועיין בס' ראש יוסף.

אמר בלא"ה המוה דהוא אכתי כיון דצרכת דשחין ומכוה לא מטמו בלי בהרת א כ הוה מצי רש"י לפרושו כפשוטו דומיא דהאיבעיא בהיה בו צרכת דשחין ככגרים וקודם שגולד בו בהרת דעדיין לא

עושין יללות, וקאָטן יבנות (עד שידמה כספק, וע"ד האמת אינו ספק) שכל הקולות הללו כשרין בשופר לכתחלה, וללאח"כ החיוב המוכרח, משא"כ לידעי צינה, ודאי הכל צריך, (והנה הע"ה שקרא את שמע ואומר, ואייבת את ה'א, אומר הקצ"ה ורגלו עלי אהבה, ואם יקרא כן יהודע ומכיר לדבר כהובן, אין קץ לעשו, והב לחי יודע לכוין בקבלת עול מ"ש רק אמת ארדות פשוט, ודאי דיוק והמשכיל אשר חננו ה' מדע והשכל בם"ה, מתבקש ממנו לייחד ה' במדותיו, כמסת יד השבת) והא"ס ההמוני אפילו קרא רק ק"ש שהר"ם וערביט, קיים מלות והגית בו יומם ויליה, כדברי רשב"י בפכ"ה, והוא עצמו אמר חפשי אדם פורש כו' תורה מה תהא עליה, ואי אפשר שיסחרו דבריו זה את זה הא ונדאי הללו לת"ח אמורים, כמ"ש עוד כל מי שיכול לעסוק בצורה ואינו עוסק, עליו נאמר כי דבר ה' בזה) וראו חכמים להשוות המדה בו לפקות בסדרים הראשונים דמיושב כדי שלא תהא לראות חורה כשחי תורות, כד נרי רה"ג (או שהשעה לריכה לכך, גם מטעם אחר כמס"ל בס"ד) ועדיין הניחו להדושות לכהוג מנהגים שגוים בחקיעות דמעומר, כרצון איש ואיש, שלא להעמיס על הגבור ביותר, וכדרך שעשו בכמה דברים, להקל על המון העם, או על המקדמיין למצוא, כמ"ש הקורא עם אנשי משמר ואנשי מעמד לא יא' יא, וכן הרבה.

צו ואם חסאלני אם מרע"ה היה חוקע שלשים קולות : אוכל להשיבך . לא שלשים בלבד, אבל גם מזה כסדר שאנו עושין היום (ע"פ הירושלמי) ומתו המונע, ויותר מזה אמרו בפירוש קיים א"א אפי' ע"ח, ואע"פ שלא נלטהו רק צו"מ) מאחר שיש שורש ועיקר גדול לדבר, ולמי יחכן לעשות יקר וחפזת למלוא יותר ממנו : וכמו שגם ודאי קיים מלות לולב בנענועין בהולכה והבאה, עם שלא תפסרות בחורה רק לקיחה גרידא, וכן נאמר במצוה לילולי פסח, עשה ודאי גם הוא שיש להדור מנהג, וכן תהא אומר צארבע בוסות (שנרדף עשה אופן הוא ככל ישראל. כיוצא בדבר אחר אומר בשלמה ששעה עשר מגורות, לעטר ולסבב בהן מנוחה של משכן, וכן שולמות עשרה, וכיורות עשרה, להדר בהן את של משה, וכי טעלה על דעתך ששאלו בלי שום טעם כעיקר ורמז לדברים עליונים, כיוצא בזה מצינו לחז"ל בכוס של ברכה, ר"י מעטר ליה בנטלי, וכן בנט"י הפוחח אל יפחות מרביעית ויואל בו ומספיק גם לשיני ולשלשה מרוסק, מאן דלא אפשר ליה טפי, ומאן דמטי יריה מלא חפניה, והבין ליה מלי חפני טיבותא, ומחבאר שאין בכל אלה משום כל חסוק, אלא כל המוסיקא הרי זה משובש, וכן אחר מוצא בשר הדבולות כו', ולא יתא אלא מפני הספק, מ"מ בכלל מנהגין הן המוכרח הן, ויש לכל הספקות שורש למעלה, וכבר ארז"ל בפירוש גם על החולקים במחלוקת שהיא לשם שמים (כמחלוקת הלל ושמיאי, אע"פ שבעלו דברי שמיאי, וב"ש במקום ב"ה אינה משנה) שסופה להקיים, כי אלה ואלה דברי אלהים חיים, ואמרו שמיא חאמר מאחר שאלה אוסרין ואלה מתירין, היאך אני למד חורה מעתה כו', אלא עשה אונן כאפרכסת כו' שכולן נתנו מרועה אחד, אל חסד נתן רועה אחר אמרן מפי ארון כל המעשים, הרי שאפילו דברי היסוד המנוטלים ברוב, מתמחט שכבר אמרה חורה אחרי רבים (להטות) מפני חקון קבון המדיני, דלא סגי בלא"ה, מ"מ למעלה מחלוקת במקומה עומדת : שלכל אחד מהדעות יש לו מקום בבחינה מיוחדת ובעת וזמן וזמנ. וכן אחר מוצא אף בדוינים וכל בת יורשת נחלה לא נאמר אלא לאותו דור, וכן מצינו כמה מלות זמניות, ושלמה חקן עיוניו ונט"י, יהושפט מרש כו'.

והנה כמה מלות נחמדשו בעת זולת עת, להתר ולאסור, עריות קודם מתן תורה היו מותרות, וכן בשר נחירה וגי' וסלב, וכן רוב המלות, וגם אחר מתן תורה, נשכחו לארץ הותרו להם קדלי דמזירי, והותרו הנמות, אח"כ תורו להאכר בשחיין, ובארץ כי"פ הותרו חסורי כרת להוראם שעה. כמ"ש שאכלו ישראל ב"כ בחוף ב"ע, וכמ"ש בנדעין, ואלהיו בהר הכרמל, ובנגלות, בזר

עישור ספרים

נשמא ולא נוקק להסגר לקה במקעתו באור ונעשה מכוה שום לא מצטר פו רהוה כמו בתחילתו כיון דלא נוקק לטומאה ולהסגר מעולם. ובאמת שרבריו גם בל"ז סותרים זא"ז מיני' ובי' בקה שדקדק וכ' כיון שנשמא כבר כשהיה בו השחיין. כגורם שלם דמורה לכאורה דדוקא נשמא מכת השחיין דהיינו שהיה בו שיער לבן א"ז הבמה מטעמא אח"כ אבל לענין הסגר לא סבר הכא וא"כ אבתי קשאי דהרי הוא מצוי רש"י לפרושו דומיא דהאי בעיא כסמוך ולענין הסגר. ולכאורה היה אפשר לומר לפכ"ש בטור על התורה פ' תרועה בשם אביו הרא"ש דענין ההסגר הוא משום השחיין דהיינו שעושיין רושם בסיקרא סביב הגעג כרי שיוכל לירע אח"כ

גור דניאל. אף על פן ויין של גויס, וגם מה שנתחדש בנית שני ובגולה מפני הספק, כי"ט שני של גלות, ברמי יש לו שורש גדול למעלה לפי הזמן, וכן הרבה דברים קראו לחחדשו בנית שני, וקראו בגלות, וקראו "כאמ"ר בתי".

ועוד הלך חסיד לכך, ענין בה"מ שהיא מן החורה ככתוב. ואמרו ח"ל משה חקן לישראל ברכת הן ויטעו ברכת הארץ, דוד חקן על ירושלים כו', שלמה על הבית, הטוב והמיטיב ביבנה תקנה, וכן היה הענין בחפלה שעיקרה דבר חורה, כמו שלמרתו מלעזרו בכל כו', ואחו אנכי כה"ג וחקו י"ט ברכות, וביבנה הוסיפו ברכת המינין, וכן הדבר בוטחי החפלות ומטעו ברכות, שלא באו לכלל חקון וסודון (כמו שהם בדינו) אלא בימי מנאים ואמוראים. כת"ש בכ"מ בחלמוד: ור"ש חקו ומרגליהם בכל, וכן בברכות יטוואין, ועובד כה"ג, הרי לפניך צדוק לשמש, שגם ענין העצות הכל לפי הזמן והענין והאדם, ולא כל חקיון והכשרן על סדר ושלים וגמור כפעם אחת, ויסבול התוספת והשינוי והחילוק בנית וזלם עת, וזמן בלתי זמן:

ור"ל עוד אלה שמצינו חדוש גדול שאף ביום אחד הופקע איסור לזמן. פעמד עברי רבו מוסר לו ספה, ולהפך יכול אדם לאסור עלמו במוחר לו, ע"י נדר, ולקדש עלמו בנזירות כדגנו.

צו אכר עוד צריך להודיעך, שיש כמה ספקות טעמיות בדיני החורה שהן קיימות וכן נמסרו למשה מסיני, וכך מסרן למקבלי החורה. בחרות ספקות בלי הכרעת (והוא שר"ל נש"כ נבראו בעולם וכולן נתנו למשה חסר אחד בסגור בריו) שגם הוא היה נוהג בהם כל דר וחומר שבה, ומזה הסוג תמצא מלות בכל הד"ח, שברקע, סוריא יש בה דרכים כא"י וכח"ל. קדושת אמה טרקסין אם כלפנים או כלחן, בלומח, זלף ואחרים יש בהם דרכים שונים לפירות האילן ולידק במי, הכני יש בו דרכים שזה לבהמה ולמיה, ותחש שהיה בימי משה בריו כפי"ע ולא הכריעו בה חכמים אם ענין בהמה או ענין חיה (כפי"ע וכ"ב) וספיקא דעזא כרכח, פא"ט, ושמונה ספקות דעופות (שם ס"ב) וזרזר, (שוב מלאכי בפירות ר"ש פ"ח דכלאים מה"מ מציא בשם הירושלמי שזה ספיקא דעיל, ושיר טובא, האדרוגינתם שזה לאנשים ולבשים, וכך מצינו בכמה הלכות כמו ביבנה אם קדושין חופסין בה.

וכך מלא בחורה האלהית, חמשה פסוקים שאין להם הכרע וכן יעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים פרים (יומא ג'ל"ב) וזולת זה הרבה שמנענו בהם ההכרעה. והולכין בהם להמיר. וכן בספק ברת קדש לשער לבן, דאפליגו בה ק"ה ומציבמא דרקיעא, הא ודאי איתא להא ואיתא להא, בבתייה ידועה, בדרך הסוד העלם, שאין לך דבר שאין לו טעה, ולא נאמר בבוה מי איכא ספיקא קמי שמיא, כי כך ראהו חכמנו יח"ש שימצאו גם סוגי ספיקות בערך הוראים אבל בעל דעה, הריה לספקות כאלה טבע קיים שלא יתכן להכרעה, אבל הן כאמצעיים בין הסוגים הוראים. כאשר ימצא גם בטבעיות, שיש בין סוגיהם אמצעיים רבים כמו בין דומם לזומם, בין ספוג ימיי וחלמוג בין זגמ מושרש ובלתי מושרש בקרקע, כמהין ופטירות דמאורא קא רבו, בין זומה למי, ארני הסרה, והחלמית, החלזון בריו שבים מציבועין ברמו תכלת, והוא ב"ח סגור בין שתי קלופות קרויין מושלן בל"א) אי אפשר לעמוד עליו אם הוא רב או אמה, כי יש בו סיות וזמנועה, ואינו זו ממקומו. כי הוא נעון וחקוע בקרקע היס, וכן אם המרגליות כך הוא גידולה ולא נרגש בה תנועה, ועופות החלויים באילנות דמרטומיהן כמוזכר בש"ע, בדומם, הכסף חי ממוצע בינו ובין הגנותועים, והעמלבים הזכוכיים מתמצעים בין מתכות מוצקים לבלתי מוצקים, בין עיני האבנים (הבלתי מוצקים) ובין המתכות גדולה הריי, וכמה מיני זגים זכוכיים ומלחים שונים ונפריתיים, בין מתכות מחלבים בלתי תכיים, מארקסיט וכסף חי, ואם ישבר כלי זהב או כסף ונחשת, אי אפשר לרפא בהם: לעשות

עיסור ספרים

אם פשתה רבלא ס"י לא היה ניכר הפשיון וחבוי ראהו מנעני הנתק שאמרת תורה ואת הנתק לא יגלה מה"מ ע"ש וא"כ הכא לא היה מצוי לפרשו כלל הני"מ לענין הסגר דהא מבוואר ברפ"ט דנגעים דשחין ומבוה אין פושין מזה לזה ואין פושין לעור הבשר וא"כ ככה"ג שהיה שחין שלם ונעשה חצי ממנו מבוה דאפילו אם נגיבא דהואיל והיה כבר שחין כנרים טמא אח"כ גם בנתמעט ונעשה מבוה מ"מ הסגר לא בני כיון דאין לו בכח"ג להיכן לפשות דהא לא היה מקום שיפשה אם מאחד לחבירו או לעור הבשר לא מיקרי פשיון. **ואמנם** באמת זה לימא דהא משנה בפורשת הוא ספ"ט דנגעים כהא דשאלו את ר' אליעזר במי

לעשותן שלמים ולחברם . צמיגם . רק דווקא ע"י אמצעי שיש לו שני טבעים שונים . כגון כלי הזהב ע"י החור זהב וכסף יחדו . יהיו חמים . וכן כלי כסף שגור . ע"י החור כסף וזהב . וכן כולה ע"י הטפה אחר . באופן אחר לא ישובו להדבק שבר אל שבר וכן במיני הנוגים . יש אמצעים רבים פתוחים [שעושים מהם הגללים שקרוין שאטורוג'נ] כדי להכר בין ראשי הנכבשים . שבאופן זה מתייפסם הציורים ע"י מראות צינורים . וכמו ששנינו יש לציירים סממנים כו' . ולבנינו החומר וכוחלים צריכון אכנים גדולות (שהם עיקר הכביה והנורה) וקטנות צינורות ושברות לעקר הננין . גם נקח דוגמא מהתחלת המצות . מתחלה נאסרה אה"ר רק על אחת . עד שעלו לשבע מצות ב"ן לאברהם נוספת מינה : לבני יעקב ניד הנסה . במגרים שנת . במרה באלום תחרנו לעשר . בה"ם עשרת דברות . בהר למד מרעה חרו"ג ופירושוין בחורה שבע"פ . הנה את מי יורה דעה לגמולי מחלב, ר"ל . דוגמת הילך בהגמל אותו משדי אמו . בתחלה ממסמין אותו די חלב עוים ללחמו . ומיני דייקא וביצים וממכנין אותו אותו אחת לאחת עד שירגילוהו בלחם ובשר . וכן החולה כדי שישוב לבריאותו . מרגילין אותו במאכלים ומשקים רכים ודקים (כמזכיר באגדה באסותא דאמתיין לר"ג) כפי הראוי למצוה החלם . עד שיחמק ויאכל מאכל בריאים . וכן חקרו הטבעים בראותם ירידת הדורות פלאים . ומסרין מדיוות במשקים נוקים . ומבריאים מחללים . מאלו עשיות השכר ושרפת מים חיים . לעזור לטבע מה שחם לו . והמציאו כמו בריות חדשות כאלה . וככה ממאל להם כבריה חדשה הנייר . למלא סמרון הקלפים . וכן הרין לכתיבה . בתי יש מחודשים אחר הנריאה . הפרדים . ובהם מינים מתחלפים . וככה תחדשו צלומם מורכבים רבים . ויש דומם שאינו נשקף . כמו הזהב ופשתן הריי (המייאגעומו או אסביסוס בלע"ו) שעושים ממנו כנד ואריג גם נייר . ומגמלין אותו באש . וכן בתי . הפלמנדר . אין האש שורפת (ויש כב"ח שאינם בני תמותה . כחול ובשר) עיר בין מתנועע לבלתי מתנועע , הוא אכן מנגיש , שקונה תנועה ע"י התקרבו לבדול , וכן שאר אכנים סבוליים מושכי החבן או האפר , שיולאים מהם אדים נסחרים , מתחלית תנועתם בפגשם בחומרים מתרו' הטבע אליהם יבין המו והמדבר , יתמצע הקוק והפאפני , בצורה האלוטית עצמה ימלאו מינים רבים מתדמים בצורה בלבד , כפרח חדס יערי ודולפנין בני ימא , ואף בבני אדם ממצ' יש מהן דומיין לכהנה כלודיים אוכלי צמר אדם וכנים שלהם למעננים , וקונס ודבורס כשריקת אוזוין וקריאה חרגוליים הגדולים , אינן אדם רק בצורה , ויש להפך נקראים בני אדם בשחוק השם בלבד , והם אליהם ממש , כאה"ר חנוך משה רע"ה אליהו ז"ל , וישראל אמתיים קרוים אדם בעלם , ובבעלי שכל אנושי , תרין אומין , דקריבין למאימנאח כמ"ם בס"ה () ובבני דעת חינוגי בין בעלי אמונה וזולתם , הטבעיים הבלתי מכירים אלוין בעל הבריה ית' , וכת ש"ן שר"י שרין יהודאין , כמ"ם בס"ה , בין ב"א למלאכים , ממואעיים שדים ומלאכי הנלה , גם בהם יש שפלים וגבוהים עליהם , כי בכל היסודות ישנים , אש כפאיים מימיים אוריים , אש"ים , וכן במלאכים , בכל כולם ועולמות אבי"ע , מנאפים מלאכים שונים : פליגוים , ותחתונים , ובכל אלה מינים ממונים מחולפים , לחסד ולרחמים , לדין , ולאכזריות חמה , כמו שיש חילוק בין סוגי דח"ם למיניהם טבעיים ומדויתיהם , וכן הדבר בבעל חיים הטמא'ים חילוק ואמצעי צמועם בסמיני טהרה , הנגמל הארצות השפן והחזיר : שיש בהן סימן טהרה אחר [כמו שיש דוגמתם באדם , מי שפושט טלפיו כו'] וכתבתי בלח"ם ד"ה ש' שאין צריכון מאשבה והכשר לדר"ש , ובשמונה טרשים יש חילוק בין קאמן שיש להם עורות , וקאמן שעורותיהם כבשרן , לעינין הל' טומאה , ובלחיות שבאדם , בין שני קרומי המוח נמצאת בעיני ליהם , אי אפשר לעמוד עליה , אש היא לימא בלחם , או אור , וכן עולה מן הרם שבלב , אד ממואע , עד כענשה רוח הי ס , הסחום , ממואע בין טאם לבשר , הגלגל ממואע בין הגשם לרוחניות כי יש לו מסיגי הבסמיות , ואין לפמוד על אמתת מהותו , אי אפשר להחליטו לגשם , ולא לבלתי גשם , וכן הלוחות אבן מעשה אלהים ותחשמו , והגם אמצעים בין רוחניות וגשמיות , ואפילו בלימודות גדר האלקסין נענע הידיעה טבעו , בין חורה שבכתב ובכ"ע יתמצאו הקריין ולא כתבן וכתבן ולא קריין והם הל"מ , וכן כל אותן הלכות שנמסרו למשה מסוי , כמרה נסוך המים כו' וכן כל מה שנקרא ד"ס , וכן חזי שיעור וזולת הרבה , עיין קונטרס סיני לאורה דברים הרבה בדיניהם והלכות דח"ם כאילו חדסום סופרים ויש להם בלחם עיקר גדול בחורה , גם במעלות המדווח' , אמצעיות רבות בין

עישור ספרים

שעלתה כהרת לחור ירו כסלע ומקומה צרבת השחין א"ל . יסגר א"ל למה לגדל שיעור אינה ראויה ולפשוין אינה מושה א"ל שטא הכנסת ותשנה ע"ש . הוי דאם היה ראוי לגדל שיעור לא היה קישא להו משום דבאמת גם משום שיעור לבן לבד כעו הכנר והיינו שיש עליו דין מוסגר ולא בעינון סימן כלל ולא חסגר בבית כנגני בתים עיין מניל בג"ד מ"ה ט"ז .

בין גבולי הקצוות, כמו בין האומץ לב ומורך לבב, הנבונה, ביו הקמון והפיון, ההסתפקות והאדיבות
 בין האכזריות והסכר, הרממים, בין הוולל וסוכר והמתענה, האוכל לשובע נפשו, בון חרוץ חף,
 והרגון אריכות אפים, בין סומד ובלתי חומד, המסחפק בשלו, הכלל, בין נעית הצדדים, קו הישר מבריע
 המשביל בהם יכלכל דבריו במשפט, ופעמים רבות תשקה גם בהם ההכרעה, לעובדה או לרעה, לריך עיון
 גדול ועמוק בהיטב ידיעה, בין נבואה לרה"ק ימנע הב"ק, וכן הרבה, וכן במרכבה העליונה ספירת
 מלכות היא זכב לאריות, ונעשית ראשון לשועלים, והוא המלחך הגואל דלומנין דכר לומנין נוקבא
 (ח"א רלב"א) ובה כמה מדרגות זו על זו, וכמשי"ע (שם רלו"א) דא כנסת ישראל דאיהו כבוד דא על
 דא, דא דכר ודא נוקבא, וכן הענין בהשחלשות פעולמות עד שגיבוע אל הגאזל הראשון, שאי אפשר
 להחליט לו האלהות לבדו, ונלא לשלול אותו ממנו, אלא ליחדו במקורו האין סוף השוכן בעה"ח, וגם
 במדומו וספירותיו ובהילכו כבוד, ומלבישו עמו כבוד ובוד, יללו של דבר בין כל הסוגים הגדולי' ומאלו אמנעיים
 שיש להם חיות עזה ומנה, באופן שאי אפשר להכניסם תחת סוג אחד, אלא הם מורכבים מטבע
 וסגולה של שני עובים סמוכים במדרגה, ונראים כסלויים ועומדים בקמף קיים לעד, שלא הגיעו
 לפגגות מקרי לב, להחליטים. מנאיה סוג בימוד הם זכב ומנאיהם בלשון הקודש, מורכבים זרים למדקדקים,
 שלא יגלו להם להכניסם בטוין כלליהם.

ככה יש מלות מעשיות בתורה, שאין אופן עשייתן נקשר בדרך מיוחד דווקא, אלא יש לו פנים ומנאים
 שונים, כענין מנה ראשונה היא קדוש המודש, שנאה עליה הקבלה כזה ראה וקדש, ומ"ל חניה
 חלויה בראיה לבדה, כי יתקדשו שמים עבים ולא תראה הלבנה בזמנה, הלא בהכרח תלטרך לדיעת
 המשבון ג"כ וכן להפך אם תראה, ויקרו הדמיות, הלא תנוקש ענה שלא להשיג בראיה, הנה המנה
 הלזו נראית כאילו שלט בה יד הספק באיזה דרך תתקיים, והאמת הוא שנקשרת בשני הדרכים, ומורכבת
 מהם, ויכו עבור השנה מורכב מדרכים שונים וזולת, גם התרועה כאחת מהם, חיכל להתקיים מדרכים
 שונים, ומסבול הרכבתם ג"כ, ולכל זמן ועת לכל מין תחת תחת שמים, ששרשו בשמים ממשל גם חו"ד
 עשיות החפילין מזה המין שלא נתפרשה בתורה, ומכלול שני הדרכים שנמשכו ובאו מדור לדור. סיסיפיק
 אחד מהן חיות שהוא, לנאח ירי חובת האיש האמוני ומחממים נאה להחטור בשניהם, כמש"ה כי
 ירא אלהים יצא את כולם :

והנה בחרם הלז יש בו דברים טפלים שאינם נחשבים ענמיים לו כשער ואפריים, שגם בלחם הוא
 בחרם. אבל הם קשויין, ואם יעדורו ממנו אע"פ שמכל מקום אדם הוא ואדם שמו : אך אינו
 נאה מבלעדם, וכן אם יסיף ערום ויחף ומשוק שח, עדיין אדם יקרא, אלא שהוא מנוער וכליו ומלבושיו
 הם חכמיסיו הראויים לו לשלמותו ומכשיותיו, כמש"ש ויכלל ויחלף וגו' וכן כלל דבר הגמלא פה אחתו בין
 דברי, רחם בין בכלי אומנות ומשנים הגאה נאהב, והכעור שני ומתועב, והנה כתוב ויכינו המנחה,
 עד בוא יוסף ומה נורך הכנה דרבה גל כך למנחה שנתפרש', ולא כתוב ויבאו לו המנחה שכבר ידועה
 בכתוב, אלא לומר שהכינו אותה להגישה לפניו בכלים נאים, כמו שיאזר לאדון גדול כמוהו, וכן
 האורה הנעימה והקיל הערב נשכתה כשה"ש, והדבור הנעים והמלינה הראויה כמשלים כתפוחי זהב
 במשכיות קשף, הנה ערכתי לפניך שלשה סוגי מלות, אם עיקר גופי מלות ואם קשוייהן ומכשיותיהן
 והכשרן על אופן המשוכח והמנוצר, ואם אשר התחדשו בזמנים שריכ גם ממוצעים ובינוניים, והראית
 לדעת דוגמאות רבות גם בטבעיות ולמעלה ומטבעיות ככולם ומנאיהם ערכים ויחסים מתחלפים מתדמית
 לאלו מעתה לא יסופק אדם שכך חובתו וכך יפה לנו להזהר בדיקדוקי מלות, ולעשותם על כד היומר
 טוב ונאה צנינם ועינים כל האפשר, לפי האדם המקום והזמן המוכשר, וכמדומה שהדברים הללו
 מספיקים די והותר להגיש דעת נכון ומכס לב להסיר כל ספק, שיעלה במחשבת המפקפק, אם לבדו
 נאמן לה' ישר עם חורמו הקדושה, וסמוך על עמודי החוך שלה, אשר כל בית ישראל נשען עליהם ועל
 דברי הודים לבס מתרפק, ואין לנו עסק עם עקשים ונלוזים עוזבי תורה ההולכים אחר שרירות לבם הרע'
 מגרים. ינה"ר בעננים שלח אצבע דבר און לא יוכלו להתאפק, בוראם כף עליהם סופק, ואשרי און
 שמעת דברי חכמים קול דודס דופק, מעתה אני חוזר לדברי בא"ח,

לענין

עימוד ספרים

וביותר תסוהין לי טובא דברי הרא"ש גופייהו שבי' שעושין סימן כדי להכיר ע"י הפשיון במשנה
 מסודרת כפ"ה דננעים מ"ד בהא דכל ספק נענים בתחלה טהור עד שלא נזקק לטומאה כיצד שנים שבאו אצל
 בהן בזה בדרת כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע ובהן כסלע
 הרא"ש וילא מאוד דחתי יש סימן הרושם בכל אחד מהם וא"כ לכל להכיר איזה מהם פשה דהא בזה שהיה

צח פכ"ט לענין ההקדמה השני' שעל הרוב תחת הענין הפנימי הרמזו לקחו בחלומד אחיצון, הרמזו להעלים הנסתר זהו דבר אין ספק בו, כענין שכחז הרשכ"א בתשובה לענין טעמי מצות, וענין בחבוריו צ"ל, וביחוד במהירות לקיים פ"ד ד"ה (וכבר נרפא בשמי אצל פרישת הרא"ש לס' ורע"ס, זה שלשים ששים סנה) אבל בזה אין חזי נכסם עם בא"ח, באמרו כמ"ס הכי י"ט נגד מי כו' אבל לא נתכוונו לפשרה הגלוים כו' אלא לענייני פנימיים כו'.

לא כך אני אומר, אלא זו וזו אחת הן כשלהבת קשורה בנהלת וכגוף וגשמה, וכמו שאין מקרא יוצא מדי פסוקים עם היות שבעים פנים לתורה הפשט לא יופשט (אם לא מהכרח גדול) כן ד"ת לעולם קיימים כפשוטם ועשמתם, במקום שאין מכריח לשנות המשמעות :

צ"א כ"ע קשה מאוד מ"ש שנין התורה חטה אחת פוטרת כל הכרי, ומה ימחוץ חובא ואטולא, ומה יועיל חטה אחת לכהנים, זו החמיה אינה, חלה כל כך על חרומה גדולה, כי הלא מכל מקום בלחה יש לכהן גם חרומת מעשר מאותה חבואה עומה, וחזקתך על כן אין חרש שיסיק ב"ג כל שור, ודוממת במחנות עניים, הפאה אין לה שיור, כי אחר שיש לעני זולתה לקט שכמה ומ"ע, כולן מאטרפין להשבון גדול) ויורר יש להפליא על החלה שאין לה שיעור, מה יעשה הכהן ממשוה עסה גרידא, אבל גם זה אינו מהפלא אם יועיל ויסיק אפילו כל שור לזון ממנו הכהן, בזמן שישראל מסובין על שולחנו של מקום, וכהני מפחורא דרממא קזכו, כענין שאמרו בחלוקת לה"פ יש מניעו כפול כו', יש אובלו, ויש שמוחור וכן אמרו ברות שהברכה היתה מצויה במעיה של אחיה דקח, ועכ"ז שחטה אחת פוטרת הכרי, וכל שהיא חלה פוטרת העסה מחיוב המולט, אעפ"כ לא יפטר העשיר בכך, ולא יקנה מעושה, שמונע טוב והדור מלואה מבעליו בהיות לאל ידו לקיימה כחובתו הפרטיה כפי המסורת, וכמ"ש ג"כ כבוד ה' ה' והדוק ומראשית כל פרי חבואתך, היראה מלך הכבוד לכדו כחטה אחת וכיוצא בה, אם לא לעני שאין לו במה לקדם פניו יותר, אז חביב הוא לפניו ודאי, יותר מדורון גדול של עשיר, וכמו שמתנה במלא קומצו של עני (והנין ומספקין ממנו כל זבאות מעלה) נגד שור פטם של העשיר.

ק רענין הבא על הגוייה שהאריך בו בה"ס. עמ"ש בס"ד בלח"ש פ' הגשרפין ובנומ"ק אה"ע (ס"ו) ובחלוץ המלרי. לכן לא אחזיר להכפיל עוד הדברים בנאן, רק דבר אחד אזכיר הנה, כי גדלה קנאת ה' על הדבר הזה יותר מעל ע"א, כי בענל לא נפלו רק כשלשת אלפי איש, ובדבר כזו נפלו כ"ד אלף, ואע"פ שלא נחפרש שיעבר אחד מהם צפרהסאי, זולת זמרי לבדו.

קא א"ך מ"ש בה"ס, ועוד ראייה לזה מדאצטרין רממא למשרי יפ"ת, ש"ט ככרית דלאז יפ"ת מדארוייתא. אסורא וא"ל דווקא בא"ח אצטרין למשרי, דבנמרא מוכח בדיחא דהא דאמרינן סופו להוליד, בסו"מ בכל ענין קאמרי וה"נ מלך שכמותי יהרגנו, א"ל מ"ש בסבת יפ"ת, א"ל יפ"ת רממא שרייה א"ל מ"ש לא דרשת סמוכים כו'.

לא הבנתי ראייה זו, דכיון דלא אצטרין שריותא דיפ"ת אלא בא"ח כדרייק קרא, וכמ"ש גם הרא"ש, אע"פ שהניחה בל"ע, כך הוה העקר, הבו דלא לוסיק עלה, א"כ מנין לנו להוסיף שגם הנוגד מיפ"ת שאינה א"ח יהיה בסו"מ. וסחמא דההיא סוגיא נסיב דוד במלחמה מעכה שהיתה יפ"ת, אשת איש הואי, כיפ"ת דקרא. ועעמא רבה נניי איבא במילתא, דדווקא אחר שנבעלה לערל קשה לפרוש (כמ"ש ז"ל) על כן כשלוקחה במלחמה בירוחה בע"כ הוא ולבה לא נכון עמו, וכן הנוגד ממנו הו"ל ונמנר דרבנן מבני ט' מרות, ולכן אמרה חורה בנות מדין כל אשה יודעת איש הרגו, משא"כ כשלא טעמה טעם ביאה, דאפילו לכהן חוץ, כמ"ש בחיי לכן, והלא פתחם היה עמיהם, הרי כאן ראייה מפורשת מן התורה שעכ"פ הפנויות השבויות במלחמה מותרת נמרות לישראל מיהא לד"ה, אין בהם מאוס בשר חמותות לגמרי אלא כשרות טובות וישרות, והרי הן כשאר

עישור ספרים

חילה כסלע נשאר הרושם במקומו כמו שהיה וא"ל דזה מיורי בנמחק הרושם. דא"כ בלא"ה משכחת גם בחד מצורע ולי' צריך לאשכוחי ככה"ג. וזה תימא גדולה על הרא"ש לענ"ד. וארמו"ד הנאון החסיד נ"י האברפ"ק תמה ג"כ על הרא"ש מדבריו הרמב"ם ה"ה מט"צ שכ' שבמת הכהן הראשון רואה שני ואין סתמא בפשוט משום הדשני אינו מכיר אם פשה ע"ש ולדברי הרא"ש הא ניכר ע"י הרושם. ומצאתי במקראוהו

כשאר בירות, שפילו לדיקי עולם הקדמונים היו נכרות (עט שבדאי אין כוץ שוות, משה"ה אמור רבנן לא חנסיב גיורת אבל א"ה רבוי שאינה יפ"ח, ודאי איסורא והביא הר"ס ז"כ רחיה לדבר מרמעטין מאשת רשהו אשת נוי נמיתה משמע הא אסורא איכא. ובהכי יתחא טפי קטיף דר"ס חליבא דמי'ד שלא הותרה לו לבוא עליה במלחמה אפילו ביאה ראשונה, נגנה לי קרא, כיון שבבית בנינעא בא עליה הא לא אסר' תורה אלא דרך חמית, ובג"ה נמי לק"מ שמאחר שבנוסה לכיחו אין זו נעא, אלא פרהסיא, והרי כאן חמיות ממש אפילו איך בא עליה : כמשה ולקחת לך לאשה והבאתה אל תוך ביתך, הרי שלקוהין הן הכניסה לבית, וכדרך שנקראת האשה נשואה ביהדות משכנסה לחופה, אע"פ שלא נבעלה :

קב רע עלי המעשה שחזר בה"ס בהזכיר לשבח אח הפגום זה שלש פעמים הביא ד"ת בשם ערל ועמא זורו רשעים מרמס שר"י חר"ו ולפי שהיה לבו נוקפו לינך אחרי שרירות לבו הרע, הקשה עצמו לדעת, כאשר הוכיח סופי ספורו. רע טמא קראו לנו, הורן אחריה כשור אל טבח ועדנו לא יבוב בדור אחר ימח שמו. ולענין הקושיא ותירוהא של חו' בהוצה, אטו אשוינוי יקפו ולסמוך, ועמ"ש שם בס"ד, ובציאור אגדה דממש אשוח, שנוכרה במסכת גי'תס, כמ"ש בס"ד בעליה הירחה :

קג בענין ח"ע רשות, עיין בדרוש נחמד שקראתיו הפלתי יברים, שם נבואר כל הנהאמר בס"ד כל אמרתו לרופא :

קד פ"ל כל מה שכתב בפרק זה הם דברים טובים ונכוחים לנבין וישרים למוציא דעת עליהם אין להוסיף ונהגן לגרוע, וכבר גליתי דעתי בענין' וכוונתי בזה לדעתו, שכן השכל הבריא, מכריע, רק אח זאת רחיתי להביא לו עד מסייע, לשטמו של ב"ח" בענין החסילין, שכן יחבוב בפרוס בחיקוי ז"ח (יא"ב) וז"ל, ונבין דלא בקיפין אלין דררא בחראה שוין מרי זוני דחפילין ע"כ. הרי מטורס שבדורות אחרונים נחרשו בני זוגות, בדברי ב"ח" וכן מהשבת כל חושב, אינם יש כאן אליה וקון בה מלשון זה ג"כ סתירה, למ"ש שיש דבר סוד וסדר וטעם ועלם לחידוש זוג שני של חפלין בננות, הרי בעל הסוד עלונו אוגור שמחמת הסרון בקיאות עשאוס בדור אחרון, וזה סותר כל בנינו ומקעקע הבירה, ונפל פיתח בבירא, אד כבר זכרתי בחלק הראשון מזה החבור שב"ס חיקויי זוהר, אינו כלל החבור הזוהר העלמי, וכמו שדבריו הללו מוכיחין על אמתם, הכרעתי בענין החבור, הקדוש הלו, אין הנוגע בשתי זוגות חפילין, דעתי נוטה יותר לסברה מהר"ב ז"ל, שכן היו הל"מ אך לא נמסרו כי אם ליחידו סגולה, כמו הרבה דברים פרטיים שודעו מחלה, ונשתכחו בגולה מ"מ נשאר קת רשמים לדורות הבאים, שלא ימחה זכרוס מנישרל, ואידי מנאוס חבבוס לדברי מחלוקת, וע"ד האמת אינה מחלוקת לגמרי, אלא דרך מיוחדת דשלא נחלפתה אלא ללנועים, ויש לה שורש גדול בסתרי הורה. שלא נמסרו ביד כל אדם, כי ודאי אי אפשר לנייר שיעזר אדם כל כך אפילו היה חכם מופלא כבסנהדרין, למדש דבר מנעמה, אף כי לשטמו הסדר והחומר בננועו חמורה כזו, הולין חפוסה ביד כל יבראל, כי מי ישמע לו לדבר כזה, והלא אפילו על דבר מנהג קל שבקלים שהעדר טובה ממציאותו, מרעיסים הצבור שלא לשנות מנהגם במאומה, ואיך יעלה על הדעת שיעמוד אדם בנלות. גאמר כל החפלין ביד הכל פסולין, ולא כך כמו שנהגו ועד עתה, אלא כך צריכין להיות, ויקובלו דבריו, הלא אפי' ההדיוטות ועמדו נגדו, ויאמרו מי הוא זה שבא לרדותנו, ולגרשו מהסתמם בנחלת ה' ולא שקר נחלו אבותנו, ולימין כולהו חפלין עד האידולא היכי כתיבין, וחפלין ביד צר חבו משבח שכימי, אלא אין ספק שהזוג השני גם הוא היה מעולם, אבל בנעא לעומדים בסוד ה' בלבד ואין כל אדם רחוי לאותה אשטלא, לכן יש דבר שיאמר ראה זה חוש, כבר היה לעולמים, אולם בזה אני מסכים כדעת ב"ח שבנלות הזורך בהם יותר לכל אדם טעם נסתר, ואיד שיהא עכ"פ עכשוו הדבר מוכרע מידי ספק לא יאלו, איזה דעה יותר אמתית, מכדי שקולים הם, ויבואו שיהיה : הרי הוא ספק של חורה ובננוה חמורה, לכן ודאי יאל שנים יא אח כולם, עם שלא יהא לו עסק בנסתרות :

ק"ה ולמען לא יסופק אדם בתאגית דעתי, ותכלית כוונתי בחבנרי זה, שטרמתי בו לברר ענין מציאות ס"ה ומחברו פן. יחסדני שונע, או לא ירד לסוף דעתי, הקורא ספרי זה בהעברה בעלמא

עיטור ספרים

גרולות ד' אמשטרדם כפי" אמרו נועם שב' בפסוק והסגיר את הנגע שהבונה שיהיה לו דין מוסגר וכ' וא"ל שיסגיר הנגע ויעשה רושם ס' סביבו דאי"כ יתקוף המצורע הרושם ויעשה-רוחוק מהראשון ע"ש הגה הרגיש מעצמו לפרש כפי' הרא"ש ודאוא אבל דבריו דחוקים דאטו ברשיעי עסקינן והא מעצמו הוא בא אל הבתן. אמנם בלא ה הדברים תמוהים כמ"ש ועי"ג. ועכ"פ לדאמאן עלה דברי המהרש"א תמוהין. וכוונת הש"י

בעלמא, ויהשדתי ח"ו למעלים אמתת מחשבתי כאשר כה עשה בצל מנרף לחכמה, שחנן מקום להדרה אחריו ח"ו שאין לבו כפון עם חכמת הקבלה. כי אמר לי יודע לארס חללות דעת המחברים מחוך הספרים, ואס כה משבו עלי ארס, ח"ו ישיב לי גמול דע תחת מפלי להועיל להיעזב לו כי כל מנמתי להסיר המכשול מדרך עמי, וזהו שהציגני עד הלום, לגלות כל מנפון לבי בעסק זה, אשר שהיה עמון גמון ואפון בין קירות לבו שנים רבות, מהכרה העולם אלצני לפרוץ בנרר שתיקתי, כי ראיתי את עני עמי: השעה לריבה לך שאל יהיו נכונים באר"ם נכרוה: אשר היה צערים של המחפריים למפר מעל בה' • כאשר הודיעתי בפתיחת דברי, ועת להשוח ועת לדבר, על כן אמרתי אדברה וירוח לו להסיר כל פקסוק ובמגוס ספק.

ורדריני מנאר כוה בצר הישב, ודעא שפתי צדור מלנו, שהמכחיש קבלת חכמת האמת, הוא כעיתי מין ואפיקורוס גמור, וכנ"ש רז"ל המופר בזאת וקודר ואפילו ח"ג שכזורה הרי הוא אפיקורוס, ואין מקום לתב וכחר אחיותי אלל העצמיים, שאפילו בחסרות וייתרות אינם משגיחים כידוע, ור"ע היה דורשם, שחמו שומעים, שמר לנו חורה שבנ"פ, וככללה החכמה הנגוזה הנפיה לינאי ה', לא להוללים בעלי ברית הטבע, שבה שקק מוחם ועצב, אשרי כל חוכה, מה רב טוב הוזהב, פני מעשיו ושמרו את התורה בכל לב: וככל אמר לך כל ד"ק הטועים מדרך החזרה (שמסורה לנו רז"ל דור אחר דור עד ארשי כנ"ג, והס ממשח מסני, והאירו עינינו בפירושה בנשיה ובמרא) כמלא כינ' לא חשמע ולא חאצה, ירחק מעליהם דרך, והגסיון הוכיח שאפילו המוגול בקלם שבקלות מד"ס סופו יוצא לת"ר כעודע, ועושה שקר כנפשו ולהמיתה מתבקש, אך דעה הוא מתקש, לעצמו וזולחו טומו מוקש, ופמים כדרך עקש, שומר נפשו ירחיק ממנו, ועם ההולכים בחורה ה' יחל חלקו מכל משמר (שייג לחורה) לזר לך כי ממנו חוצאות מים, אשרי דרכי ה' ישמרו ותורתיו יצורו: והגני כופל את הפרק לאחר ולקיים בכל חוקף האגרת הוא, על דבר ס"ה, בכל כחי כפי לבי כאמרה את אל רומי, ועם קדושים' העומדים בסוד ה' לאנו, סחרי החורה המקובלים הנגדרים בחכמת האמת אשרי הוזהב להם הנחמדים מזהב ונפשו רב וגו' (חי נפשי, היטר הגדול שבחכמת האמת, וידיעת ה') כשתבנו בו הכתוב כממה מוקומה, בהל"ך בחורה, כי שמי לקרבו, בניבאים השכל ידוע אחתי בכחובים, אשגבה כי ידע שמי מלכד שאר וקומות הרבה האמיתיות, לדעת למי אנו עובדים הלא הוא מפורש בחורה בלר היטב, בפרשת בראשית בפסוק אנשי אדם וגו', ויבאר אלה"ל בללא וגו', ובפרשת הנה אנכי שולח מלאך וגו' הכל הולך אל מקום אחד) היה דבר מנבור, יותר מזה, הלא דעת שפתיו צדור מלנו, לא יעלמו אלא מנעדר הראית, וכסיל לא יבין את זאת, והמשכיל יבין מ"ש בדניאל די שלטין שמיא, ח"ו להבין שיש שלטנות לשמים הגלגלים, הגרמים הסובבים עליהם החומרים אבל הוא סוד שם שמים, המורגל כפי חז"ל, בכל מקום במשמה ובתלמוד ואגדה, ובארתיו בזמרת הארץ שלי, והוא ס"ה ויכור את בורחך, ודעת לגבון נקל, גם הארתתי למעניתי בענין הלו בסולם מוצב אר"ש"ה לפני בית הפלתי שם הרבצתי הדבור להסבירו למתחילים להבין להשכיל באמתת השם הנכבד והגורל, ועשיתי לו סימניות רבות בדוקות ורמז אין מספר, כשפר עמודי שמים וברכות שמים ובלח"ס עא"ב ובשלה"א ובתה"ק ובשמוש, קבעתי כמה מרגליות מאירות אחות, קבצתי מירכתי אר"ש, ופורתיס בחבורי, אחת הנה ואחת הנה, לפאר בית מקדשי אל חי, אשר ישרתי לשמו הגדול יתעלה, בו כל מעייני לתת כבוד לשמו, אחת נפשי הם וחשוקתי, אך אם מנער היה השגתי בה, עונות העו אלה וחטאותי מנעו הטוב ממני, שלא זכיתי עדיין לחלק גדול בהם, מ"מ במעט שחגתי קווי, אשמת כעל כל הון, ויקר בעיני מכל סגולת מלכים (וש"ל עשיתי להם סימניות רבות בסקרי חיבורי ביחוד בספר עמודי שמים ועיר האלהים וברכות שמים, נעשתי בהם עץ החיים פרוי למאכל ועלכו לתרופה להסיר מה אלמתי, ובזולתם קבעתי בהם מרגליות טובות מאירות עיני השכל יודע את ה', כי כל מנמתי מיום הידתי על ארתתי להרבות הוזה של חורה, ה' הפך להבידלם ולהאדירה, להראות כבוד עשרה סון עתק אמה, להראות העמים והשרים לראות את יפיה הודה והדרה את כל יקרה מנפ ומפנינים מעוטה: ובעז"ה אחר חתימות חיבור הלו: נעלה לרצון לפני ה' על מוצח הדפוס גם ספר לייס ופרחים, אשר מכני ה' לאסוף מלא כף נחת רוחי, אשר חפשתי במטמונים במכמני חכמת האמת ואוצרות סקבלה ומלאתי.

עישור ספרים

עיי' כס' ראש יוסף שם ושוב מצאתי בס' משלת חכמים על משניות דנוגעים עמד שם קצת בזה ואמנם גם כדבריו יש מהתימא במה שנראה שחפם דבבחרת גדולה ונתחור עליה שחין נגהר גם בשיעור כנרוס ע"ש וז"א והרמב"ם כפ' כה' ט"ז דקדק ונעשה מקומה שחין ע"ש ותל"מ.

ומלאמי דודאים נוצרי רוח כשרה חקל ח"ק, הננה ישעשעו נפסס ומומר רוי לי רוי, להנני לי מעצבי ומרגוי, ואם יהיה ה' עמדי ויחוק על ידי, אוליף לאור עולם, גם הנחותי ותיקוני עם קצת פירוש בס"ה שלא להגות ר"ח (אך כעת קשה עלי הדבר לטרוח במנות השטות, כדי לייין התלות המנוגדות והמתקנות להעמידן על מלאף): ואורות ס"ה אחת אמרתי שהוא ודאי כבר התקובלים דבריו דברי אלהים חיים, לא אחי אונס על יבשתא די יכול להחיות כדנה, אבל חלו בו ידי מאורחים וחכמי הקבלה הוסיפו צי דברים הרבה שאינם מעיקר ס"ה, מ"מ גם בהם כרובם אין בהם הון יוכר כל עיקר וקרוצים לשכר ולרווח יותר מהפסד וזק: אבל ברוב דברים לא יחדל שגם דברים משובשים תגלגלו בחוכו בודאי, שהפסדה מרובה משכרם, באופן שרשומתם בס"ה מחבור זה, ובאלה אין להשגיח, שבודאי לא ילאו מפי רש"י, ואפילו אמרם יב"ן לא לייחזא ליה: ולא עדיף מספר שמואל רבה, שירוע הוא ממות הגאונים, וזכרו בו דברים משם חכמי חלמוד האמוראים, ולא השגיחו בהן הפוסקים, מדברים הוא הגאונים לחלמוד, שהיו העמוד הימני, אשר כל בית ישראל נשען עליו, ואפי"ן מדברי בה"ג שהיו באון ודאי, בכמה מקומות לא שחו לכס אליו, כשנראה להם כסותר שיטה הגמרא) דתאום בשתי ידיהם, שך חובתם, וכן יפה להם, כי אין לנו אלא דברי חלמינו: שהוא מסורה בידינו מאבותינו בחורה שב"פ:

ק"י ואורות הנחבר, כבר פרשתי ובארתי דעתי היטב בחלק ראשון, ומנה לא אנוע, עד שיראני זולתי הפכה, ואודה על האמת ואקבלנו, איך שהיא התערובת הפגום שנואל בס"ה, אשר ייחתי ובארתי שם נראה דכ"מ כחורה חדשה: וזו קטיל לי טובא על אותן המראות הגדולות וככתיב של מלאכים וביולו שכינה שזכרו בס"ה לרוב, ביחוד באירא, ובגמרא קחשיב ג' הראות, וזו לא, ור' שניכס בפרס, טפי לא, ואי אחת דרש"י דס"ה, הוא התנא הידוע, א"ה אחאי לא קחשיב ליה, לא בהראות ולא בכנסים לפרס, עוד יש לחמוה שבס"ה נראה שהיו רבילים אצלו שמות ונכא מעלה, ובגמרא ספ"ד דמעילה מנחנו ראינו שנתרעם על שלא הודמן לו אפילו מלאך בעת צרה, אולי היה אותו מעשה קודם שעמד בצער האצרה, מ"מ איך היא קטיל:

עוד ואם הפעם אודיש לביא ישראל, אף אם כחכתי לך שלישים במועצות ודעת, ואשרי דרכי ישמרו, ושמתי אמת קדוש ישראל וצריחו ילגורו, לשקוד על דלותיה יום יום, לדרוש דבר ה' לדעת לעשות את כל מצות ה' ולשמור חוקותיו ומשפטיו וללכת בדרכיו, הם הם גבורי כח עושי דבריו לשמוע בקול דברו וזוכרי פקודיו לעשותם זהו העקר לא המדרש: אלא המעשה, וכמו שחתם החכם מכל האדם ספר החכמה, ס"ד הכל נשמע א"א ירא ואם מנצותי שמור, כי זה כל האדם, וכבר דברתי משפטים על הקובצים כל עיקר למודם בס"ה, ומשליכים אחרי גיוס למוד ידעות המננות ואופן קיומם-כהגון, כמ"ש בס"ד במשנה להם בס"ד, אל מחבבה ולא חששנה להם: ואפי"ן שכתב בס"מ פ' התיקונים, דבהאי חבורא יפקון מנלותא ונגייה וקראתם דרוו, שמאמרם כאלה הניאו את לב ב"י מן העבודה, ומיימימים התלמוד. וכן כל שפרי פוסקי דיעים והלכות, ואינם מושיטין לנגרי לדעת מנה יעשו, רק כל מנמחם ס"ה לא זולא, ובאמת הם מעבדים הקן, וכמה תקלות יאיו מנה, בעו"ה וגרם חיי הפקר ומרבות רעה ר"ל, ועי"ן כך מתחזקת הבת הארורה החדשה של ש"ן שר"י, הדוחקת הקן, וכצדה לאויבי החרפו עקבות משיחו, אוי לדור שך עלתה בימיו, שעי"ן המינות גוברת בעולם, וכבר הראינו לעינים פקוחות, שאין לסמוך על בסר"מ, כי להשגיח מקחו אמר כן, ועכ"ז לא היחה כוונתו לבטל למוד קיום המצות המעשיות, ולהפריע העם מנעשיו חלילה, כי האמת דבר ה' הוא, לא חמלא י"ש וחשידות, אלא בעושים בחלמוד גדול שמביא לידי מעשה הלומדים לשמה המה היוצרים אשרי להם, חלק אלוהי מעולמו, ד"ח של הלכה, הליכות עולם לו, עולמו יראה בחייו, ישמה בחלקו חלק אלוה ממעל, פקודי ה' ישרים משמתי לב-וגו', על יריהם יגלה מעלה מעלה וצביה אבר, ויחסיים בו מ"ש מול כל העסק בחורה לשמה (דהיינו על מצת לקיימה) וזכה לדברים הרבה בו ומגלים לו רוי חורה (לא זולתה-זוה ונעשה כמעין המתגבר: בהא סליקנא ובהא כתיבתא פ' הווהר קודש קדשים הוא, גם ס' רעיא מהימנא והתקוין ממנו הוא כמעשהו, אלא שבראשון קודם הרבה בזמן ובמעלה, בדרו הגאונים מוצר, ובעל האחרון רווקא חכם עקובל ספרדי היה, כמו שהוכחתי בראיות מופתיות לעיני הקשם, ששחמם בלשון מחברים ספרדים ביחוד, ואם חכם עדיף מנביא, אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד, ואמנם נלוו אל מחברי ספרי הסודות והספרים הללו, מלאכים שלוחי עליון ונשמות קדושות, שסויימים בחות מעשה ופעולה אלהות, כמו שזכר בראשית פ' התקוין, וזה דבר מוסכם אמיתי שארע כך הרבה, לגדולי הדורות אפילו בגלות, אצל לקדמונים, וז"ל הרש"י בפ' לט"ו בסו"ט נשיב, וז"ל ויפי חכמים קדמונים אשר היו מחנהבים ע"ד הקבלה האמתית כמ"ש ל"ב נתיבות סליחות חכמה שקבלו חכמי משנה כו' שהאבות רבויהם היו מלאים ידועים שלוחים מלפני

מלפני המלך הקדוש יתעלה עמו : כיו ללמד ולמנע מנחיצות האכמה הקדומה כו', והארץ להכיר שמו של כל אחר מהמלאכים שנשלח לארצה לראות ליוסף האדוק למרעה ולאלהיו ז"ל ; וכ"מ בס"ה עה"פ זה ספר (נה"ל) ובכ"מ, וגם התנאים ואמוראים ובאונים נמצא שהיה אלהיו ז"ל רגיל אלס, וכן ס' הקנה והפליאה מעשה ירי חכם נאשר היא, נעשה ג"כ בצור אלהי פרטי פי"י שלוחי עליון שללו אליו לסייעו וגם נדרות אחרונים נחברו ונודעו כמה חסידים נצק כמו הרב"י שהיה לו מגיד רוחני והוא, מהמפורסמות שאין להכחיש, וכמו שנתקיים בדברינא אוליאל נדרו של רשב"א, ורשב"א ז"ל עצמו עם שהוקשה הדבר בעיניו להאמינו, תקב: בו מסירות חוקות (יעיין חס"ק שלנו) :

וע"פ נראה בעליל . שג"ה רוח"ק גם בב"ס רעיו מהימנא . יהא מי שהוא . כי לומר גדול היה לומר בדיומן עמו מכיין מאד . רמות הפסול המכוער המשוקק הנזר ש"ן שר"י [וישעמו הגדס . שקראם ערב רב] שכל סיננו ומגרינו מגרי שאלו ואכדון . ר' מנחם שנה צטרם היותו . כמו שזעקנו לשונותיו בנזבה גדול . שם תמצאו בחר הטוב . והוא פלא ודאי . ממש דברי נבואה וכן מלפנים הודיע כמה ענין כחות המעיין המתרבים בעולם . והעשירים החלופים ועזי פנים שדור קלניי סדום המהשפאים על עם רל . המושלים בישראל באחרית הימים . ומבזים בנייהם . ומיד עושקים כמ . הרורים בעם . ומנהגם עם הת"ח מראשית כוחת הגידה בר"מ בהרבה מקומות ממנו . בהרבה הלשון בכל האופנים . דבריו נאמנים ומכוונים :

אמנם מה שקרו שבושים גם בס"ה גם בר"מ וחקוקין . אינו מהפלא . כי מלבד ששלטו בהם ירי סופרים מעתיקים ומריקים אותו מכלי אל כלי . שהוסיפו בו מדעם דברים נולדו במומה . שמו אותות אותם עליונות . על כן לא נמלטו גם מחסרות (כמ"ש בשה"ק שאמלא היה נמצא ס"ה כולו . היה כמותו גדול כמו מנחם) כמו מהוספות מזויפות . אם טובות ומעלות . אם סגוים טוב (ופסולת . כמ"ש גם ביושבי לפני חכמים) על חרם מנופות . כאשר הראינו ג"כ והאננו דומנא מהן ואפילו נאמרו פי"י מגיד ורות . שומע אין להם . כמ"ש האר"י באיזה דברים שכחם המגיד להרב"י עם שהיה מלאך קדוש . ובאר בשה"ב מאיזו סבה יקרו הטעיות והשבושים גם בדברי מגיד עליון ולא זו הלא אחנו כי הלא מנינו דוגמנו בחלמירנו הקדוש . העמוד הנכון שכל בית ישראל נשען עליו שאף בב"ק ששמעו תנאים קדושי עליון על אדמת הקדוש . ובאותו דור דעה של תנאים ראשונים שהם קרובים לנבואה (ואע"פ שלמדו מן הכתוב שמשחמשים בב"ק) לא השניחו . לאור שבב"ו מדרך האורה כמלא ימלא חזקים ר"י בב"ק ואמר . לא בשמים היא שכבר נחנה תורה בסגוי . ובאזכ בה אררי רבים להטות , והכי קו"ל אין משגיחין בב"ק , עכ"ו נדרו אחרון ועל אדמה טמאה , שאין משגיחין במגבי רוח ומלאך , לבטל אפילו אות אחת מן התורה חלילה , כי דבר אלהינו יקום לעולם מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל שבועות מטות אומר סלה על כן אמרה לנפשי הימיני או השמאילי , לא תע ימין ושמאל מכל דברי התורה אשר זוה ה' את משה עבדו (ולא חסור מכל הדבר אשר יוודך מורי התורה האמתיים ההולכים בחורם ה' אף לא פעלו עולה , העומדים בפרץ הרזים בתקנת הגולה , שה פורה האולה והכהלאה ושומרים אותה מכל דבר רע ובלה , ומכל דבר מכלולותקלה גרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה מאויבי חכמני מלותיך כי לעולם היא לי יהי שם ה' מצורך מהעולם ועד העולם נח סלה , רגנו אדוקים בה' לישרים נאזה תהלה , כי לאלהים מגיני ארש מאד נעלה :

עתה ידע האים הישראלי הנאמן לאלהיו כי אין חיוב אמונה בכל מה שנמצא בספר הזהר שדפוס , גם לא בכל מה שבא בכחנים והעמקות משם האר"י , אף הוא ז"ל העיד בשעת פעירתו , שאפילו חלמירי המובהק רח"ו ז"ל לא הבין ולא ידע באמת אפילו הקדמה אחת בסתרי חורה על צוריה , רק מעט מזער , כמ"ש בנידור ומנוה (ורמ"ל השיג גם על האר"י בספר עומר מן) ומה יענו שועלים קטנים שאינם בקיאים אפילו בלה"ק , ולא ידעו שפת ארמית , המתחכמים ללמוד ספרי קבלה מעמם או מרב שאינו הגון , כ"ש אחר שנחברו שטלו עשבים רעים צדדי חמד ס"ה היל' הצריכים ניוט , לפי שאינם עולים בקנה בינה אחר עם קבלתנו הישנה הקדומה , ואין הכל בקיאים (באורה) לשמה , שישיעו מ"ה להסיר סיני בדילים מכתב זרוף , ומוך וחסן מן החטה ושכולת מן פסולת , ושמרים מן היין המשומר ופקסים מן השמן הזך כתיב לעמור , לכן בני השמר והזהר , ראה העידותי לך היום : ואל תעשה בנפשך שקר , לומר אני ארבה לחקור , ולא אסור מני דרך כל עיקר , ועיין בהקדמת הרשב"ן כפירשו לתורה , סוף דבר חזקין לבי בדברי המקובלים , או ששמאלו בספרים חלופים , חכמים ומידותם במופלא ממך כל חדרוש במכוסה ממך כל חקור , ואל בינתך אל תשען , אל תהי חכם בעיניך כדברשי ס"ה בחינת עולם , ולכן לא ימחר להוציא דבר לפני האלהים , כבעל נשמת מיים , סוף הספר , אלף האמן במה שהאמינו אבותיך (שאל אביך ויבדך וגו' שאל נא לדור ראשון וגו') ורבותיך , בעלי המשנה שחררה

סדרה ואברה רבינו הקדוש, חלמירו של רשב"י התנא האמיתי, חלמירו של ר' עקיבא, חלמיד ר"א ור"י. חלמירי ריב"ז, חלמירו של הלל הזקן, שקבל מן הווגות, שקבלו מן הגבאים ומזקנים עד משה נסיני, ומדברי החלמוד אשר יסדו תנאים ואמוראים, אל חטה אשורף לא חסור מכל הדבר אשר יורדו ימין ובמאל, וכל ה"ב"א לבעל חקלה שבחנותיהם דע פי רעה הוא מבקש, היום אומר עשה כך כו', כמו שהורה הנסיון בכל מי שהחיל להקל בגאח מז"ל, סוף יאל לשמוע דח: לכן ירדה תורה לסוף, לדעת של זקן ממרא, וזאת להמיתו על המראה קלה שבקלות, גרון על שם סופו כגון סורר ועורה הוקשה הוא הימני, לכן לריך שמירה מעונה מקבלה מאיפת המוליכה אל החופת אשר פרשו מורשי און מצובעים ועוטי עמל בגד בוגדים עושי' חסידות (עם חכרותיה מנאפת) פסולה, ה' רגלי חסידיו יסור ואל ישובו לבסלה:

מ פ ת ח

למצוא דבר חזק שבחבור טעמת הלו

עם לודו התיקון קצת והשממות

ח ל ב א

פרק א

בו מנארת הסבה שהגיעה להמחבר לטפל בחבור זה אחר מפני לורך שעה י אחר שהיה סגור בחדרי לבו שנים רבות, והעיר ה' אח רומו להוויאלו לאור עולם, כמו שקבר יעד בספר שמוט השעה דמקחו לשום רבן בני אויבי הדת והאמונה. זו נזכר מעשה שארע להרב החסיד החריף ר"מ דפראג, שפגע בו מין של ש"ך שר"י, וחשב להטענות ולהדיתו מעל ה' עפ"ה, ונגלית ערות המין כל ה' מאריך המחבר בהתגלות שבכנס לחגור זה וזכה בע"כ, ובטל ראונו מפני ראונו אביו שבשמים, שם שמו'ד בחייה: ל"ל בחיי, זר 8 ש"א רביס, וסימנך למסורה ראשונה חמור טיער, במשמרת שניה כו', כ"ל:

פרק ב

בד"ץ מה שקרה בס"ה בעת שבא בדכוס, יאלו עליו עוררים, ואש"נ דאינהו לא חזו טעמא לערעורם, מולייהו חזי, דמעיקרא נניי בהיהא טעמא דאחגלי בכתיבה בספרד, עיר קראו עליו ערער, כמ"ס בספירות והשמיטו סגור העינין מספר יומסין בשאר דפוסין, זר 7 זר שגאל, מנאורי' החנאים שזריך לאדם החזק"ה להכס בטער העלך פנימה, לעמוד בסוד ה' אשר כון לירליו, ואין כל אדם זוכה.

פרק ג

באר המחבר שיש מקום לחדש שמדון לר"מ דיליאון ששלח ירו כס"ה סבא לירו, ואם לא עשה ממקומו עכ"פ אין מנוס מלהחליט שבדלפי סר"מ ותקוני זוהר, מנפה ירו חכם מקבל ספרדי המה, בלי שום ספק ופקפיק בעולם ותלום בזילן גדול, בעצת ר"ע לרשב"י, זה מביאר ע"פ כמה עדים נאמנים חוקים כראי מונק שאינם טובלים דהייח והכחשה:

פרק ד

ובו מרכה במצילות ראיות, שהרבה דברים קשים ומרים נחשבו, ונודייפו גם בנוף ס"ה הקדושה ועלו לכמה מאות ענינים ומאמרים מוטעים ומשובשים, שא"ל בעולם לייחסם לשום חנף אף לא אמורא, ואם שרבים מהשיבושים אינם מקסידים צאמונה ח"ו, אך קתש ודאי נראים כהר"ו. מזה להסירה מן הספר הקדוש, וזה כל עסק הפרק הלז, עד 41 ש"ט לגלותה (כי יראתי מדבר עם גם מדאגה מדבר פן ח"ו יבזמו הפריצים ויחללוה, להוציא לעז על חממת האמת והקבלה, ושרו חכלא בזולה, ונראה ודאי שזה היה טעמם של הגדולים שעסקו בס"ה הרבה, ובלי ספק הרגישו בו מה שהרגשתי בו אני עני שפל מאד, כי לא יאומן הפכו, אלא טעמם ומנוקס עמם שהעליומו ולא פרסמו הדברים הזרים שנחשבו כחוכה, ודאי כדי שלא יבואו קלי עולם ויטילו מוס בקדשי שמים בייב שפתים, ומשבו התערובת המזויף, בלתי מניק כל כך, כאשר אמרתי בלבי גם אני, עד שהעירני החפץ האלהי, להבדיל הסינים ולהסיר גדיליו, ששחו סופריו ומעשיקיו עליו, וטהרתים לשפרים קדושים הללו מכל כזר, למעו החיות עם רב כיום הזה שיצאו אלפים מן הדת, בשבת פושעים יכשלו בס, רזון ה' אמר אלי השפעה צריכה לך, כחוב, והרובה לטעות יטעה, עת לעשות לה', מאטר שהפרו חורה עברו ברית עולם הכח הארוכה, שהפכו דא"ח ומים מחוקים למי מרה, הלעיטוהו לרשע וימחו בבלי דעת לא יראה אורה, ודיוקים ילכו גם דרך ישרה, לישרים טורו ואורח דיוקים כאור גונה רחיים בחספקלירא מאירה, גם ש"ב לטעות (והלכת המודעת של ש"ן סר"י קוראים עלמן זוהרי שטן, כמ"ס כו).

עד 43 ש"ב נשמט אחר סימן פו, נ"ב קו"ב בנר"כ וירא לוט וירן לקראתם, וכן שילט הספר בדבר זה שם בנאמר רזוף ג"פ ואינו כתוב כך, אלא ויקס לקראתם, עד 27 ש"ט, נשמט כע"א ש"ג ועסק עיין הנהגות דיב"א ש"ט שנירסה, וכן יש הוכחה גמורה לזה בכתוב, עיין אם לבינה, עד 32 ש"ג, אחרונים אל"ל בערך התנאים, אלא גם האמוראים בו, כ"ל, עד 54 ש"ט, לא מאסו בהם כי אם, כ"ל, עד 35 ש"ה, ואלבזר זבולן, מ"ל קבלין, שם ש"א של אלישע, ז"ל אליהו.

פרק ה

הוסיף המחבר הוכחות גדולות ועמומות ויריס מוכיחות שנוף ס"ה היבר בימי נאונים אחרונים לב"ה.

פרק ו

חזר וברר הדברים כשמש, שספרי ר"מ ותקוניו אינם כלל מס"ה העיקרי, אלא נחשבו בימי דורות אחרונים בספר דווקא, והוא השערה הישרה בעסק זה, ולאו בר סמכא הוא בסר"מ בדברים הנגלים טכ"פ, המפקק עוד בכך, אינו אלא מן המתמיהות.

פרק ז

מענין מדרש הנעלם שהוא סוג שליש מחבורים בעלמים, ומכנה את הרש"ל בדינו, שלא סלה עליו תלונתו של רמ"ע. ומחום נמנא בספר משרא קטרין, מעיד גם הוא על מאמר שלם שכמה

שכסה על אומן, שהוא ציור מחדש בימיו, והרש"ל חש והאמינו כאילו הוא מרשב"י, ונפרק הלן אומנדא משוערת קרובה אך וע"י מי נחשבר סב"מ ומ"ז.

זכור נשרם חלק ראשון

ח ל ק ב

פרק ח

בו עבר המחבר על פרקי ספר אמונת חכמים (שחבר ה"ה מוהר"ר אביעד ע"ה חכם דק"ק מנטובה) ויהיו רוב דבריו מנוייים על סדר פרקי סא"ח, רק במקום שארבו הדברים, ונחברו הפרטים סלקו לפרקים, גם עשה להם המחבר סימניות על סדר א"ב, כדי לתת ריוח להבטון בין ענין לענין.

סימן א' מפקיע הכל חסות ב"ח לשאלת רס"ג בענין אם תכיל בארץ כל ב"ח הקמים ב"ח כו' וישב לשאלה כהונן. וזכע"ר הנסים העצומים והפלאים הנוראים, אשר נעשו לישראל בזמן הבית אשר לא נבראו בכל הארץ וככל הגוים ב מקיים ומאשר כח השמות לפעול בפלול מרוח עושים ר"ל ע"פ הכסיון בחוש.

ג. הגמת הפלוסופים שטוס דבר בעולם השפל לא יבטל לגנריו ולא ישוב ללא דבר, מוסכמת ב"ח.

ד. וכן מ"ש הם וגם מקובלים קדמונים דמלא דבר יתהוה דבר, יש לו ג"כ שורש ועיקר בחכמת האמת כנוו שהטובע שכל בהדיא, ונחור הענין יפה עם מאמרי חז"ל המתייחסים לנושא הלן, ושאינו נחנדר כלל לאמונת הדת העולם.

ה. ענין רוח לפינת פרוצה, וכו' ונבאר טעות לבעל שבי"י אמונה, אודות קוטב הדרום. ודעת המחבר בענין הוראת שמוח דרום ולפון. ושם נזכר העדר ידיעת אב"ע בענין ישוב העולם ושם מענין מנין הכוכבים, אם יש לו יגוד מחז"ל.

ו. השנה על רכ"ג בענין חלוני שקופים אטומים, ודמז"ל חיים וקיימים, ושם בענין נסים נסתרים שלא הוזכרו בחורה בפירוש ז' פלא נגלה מחזענת דומם, ויוקח ממנו ראיה על חנועה רוחנית נסתרת שלא יעצרה הנשם מלעבור בו ח באור כתוב יבשו' זדים בשם גדול הדור.

ט. ענין כדוריות הארץ הקיים ע"פ חז"ל, ובאור מאמרים ז'ל אם עולם כאכסדרה דומה או כקורה, וקורקסי שמש מבואר ענין המטר הטבעי, ושם השנה עמ"ש הנוראני ב"ח רז"ל ממזרח למערב ומן הארץ לרקיע חרף שיעורא.

י. ראיה חדשה מוסיית על הקפת הכדור.

יא. אביע מנהיל ומטריח המעיין בפירושו בחידותיו של הכל יב באור מאמר מעוט הירם יב מ"ש האצטגיונים על מי שזמר במלוי הלצנה או בחסרונה, נמלא גם ב"ח יד באור מאמר ער"ד מאורות לוקין

טו. ענין וזקוק חלוני הרקיע, וב"מ שני מיני גשמים, אחד טבעי, השני עליון רוחני והשנה על ב"ח.

טז. ב"ח חלי בזקי סריקי בחרי בכרי ריב"ש ורש"ל כאילו הוליוו לעו על חכמת הקבלה ח"ו, ניגולים דריקים הללו מחשד עון. זה וזימוד הרש"ל כסף נכחר לשון דריק. בענין זה. אריך לתקוט

לחקוה בו מסמרות נטועים בעלי אספות, כ"מ הבלי סודות סמ"י ושל מחפספים בכלל, אם כל היום בעום וסוד ירבה, אל תשמע ואל תאבה, נכר זה נ"ב לא כל הרובה לטול את העם בזמנא האמת יטול והבנתי, ראוי לא יקרב חליה כי היא ודאי סמא דמוחא אליו וישחקו בה הרבה יח מסייע שיש בו ממש למ"ש בל"מ בענין אלישע שהלך אחת הנה ואחת הנה יט אחת מליאות חכמת הקבלה.

ך פלפלה חריפה דמעלי לכולא גופא דמוניא פכ"ה במה שהקשו לו לבאי"ח על מ"ש הרא"ם על החו' בההיא דכל שבעתי לך ה"ה בנ"ח, וכל מה שטרם בה"ם ליישב הקושיא, בכדי טרם לא דק לגמרי ולא מסיק בה אלא כדמסיק תעלה מני כרובא, וטבא חדא פלפלתא חריפותא לאסוקי שמעתא אליבא דהילכתא, דלא תיפוק מנה חורבא לא למיסב בן יומא ולא למשרי עורבא. כח מהתל בעממי מות של סמ"י, הגורמים לעו' וקלם הרבה להכיל, בחלה בהם נפש כל משכיל.

כך אמנם בענין טעם הקרצנות טעמם מצואר בהפך טמחשבה ממחשכס רב בלמוד זכות על הר"מ, אכן סמ"י תלחו באינן גדול אחד המחפספים שרצה לישאן : רך בהכרח מציאות חכמת הקבלה מחוך דרו"ל, ושרא ליה מאריה לבאי"ח דחשיר ח"ו להחשיר בח"ל במחשבה, אבל דבריו ז"ל נכוחים הם לבנין וראוים אכיו ז"ל :

רה בל"מ קטבע לשון, ובשפת יתר האריך לשון, על ההיולי החומר ראשון, וב"מ ענין שכל הפועל, ושרוב דתח קמוי הפלוסופיא מקור הקבלה ילאו, אלא שחגבלו ונשתלבו דבריהם משבוס אל שבוס עד שלבסוף נפלה הפלוסופיא בבאר צרה נכריה וקאר המגע מהשתרע עליו שני רעים כאחד :

דו בענין בלעם מה אכפת אם אחוה רשע יקלל כולו וה' יבדך, מיישב דבריו טעם : דו באור כחוב לא יבוא עמוי : רח בענין דמי קטין מעלת התכפלה : ל קטין כפתי"ח מתערומת על אודות אם יש כח בשמות לפעול מאומה נגד הטבע, אמנם י"ע במ"ש בפירו המגשה פוא"י : באור כחוב ולאכיו שלח בואח :

לכ באור מאמרם ז"ל ששלח יוסף לבאיו יין ונרסין של פול :

לג עוד מענין פועלת השמות שכתמו בה המחפספים, המסלפים דברי נדריקים וחכמים : **צד וזו ש"י** : שבעת לשון זה אחד מלת גברא, נ"ב (ונמא גם בדורות אחרונים בזה, כמ"ש הראב"ד בפס"י : שבעת כמוהו לפני ריב"א, ויענין בספר תשובת אה"ה ז"ל (ש"י"ב) שזקנו הג"מ א"ו א"י ב"ש עשה אדם ע"י ס"י, וסופר לנו אה"ה ז"ל איך בראות הרב שיציר כפיו מתגדל מאד, מחבגר והולך ככה השם שרוב במצוה, דאך כן יהי לה למוקם, וישוב למשחית ומחבל לכן מיהר הרב להצטר עליו ונתק ממנו הקלף שהיה כחוב השם עליו הטוח במצוה. ומיד פלי הגברא יהוא לארץ, גוש עמר בשביה, אמנם בהתקו השם ממנו, סרט את שמעתי מפה קרוב בילדותי כ"פ : לך שזוק והחול החושבים חכמת מה של הטבעיים למ"ב כו' שיכרו חז"ל : לה בשפת הר"מ בעל ס' הי"ד : ל"ג נסה בל"ח מרחו"ל במ"ש שלשה שמשו בחיבה, לו על דברי זיוף אגרת ראשונה, שבאגרות רמב"ם, ומה בין אבי"ע לרמב"ם, ונינו לרמב"ם, וחיוב הדתקה מספרי חינוכים ונכרים, ושלח ללמוד לשון ארפת אלס וחחוך ספריהם ומה אומר ומר ל' מר ששמעתי כבר נמשך ובא הענין הרב הזה, ובא אל בית הרבנים היושבים על סיד הכשר במדינה זו, שנתקאלו גם היהו בעשירי המחזו הלו, להצדמות להם ללכת בחוקות העמים, ומפחרים מעות ללמוד ביניהם ובנתיניהם אומנות מכוערת זו, שיהיו אחי ל"ג. עם שאף להם עסק מומ"ע בכל, רק להמציאות ולהתקסט בו עם בני הלי"ם וענבות כו' : רז 78 ש"ח שמעט (עס"ה פ' ויחי (דרכה"א) שח"ל אינה מסוגלת ללמוד חכמת האמת ומה דעת רס"ג בענין חכמת הקבלה, והקדמות בספרי ג"א וברית מנוסה, והשמעתי שאר הגהותיו עליו, שלח להאריך רז 79 ש"ד נשמע, טוב דומגן לירי חבירו הגלולה אל מ"ש שקראו יוסף לבב' וראיתו בי שערורה, וארשום כאן קנת מה שמלאחי בו שמן דבר בעברי עליו ברה"טא, בימא שהשאלותיו אלי, (דאב) שלא יכלו ליישב מפני מה קוראים ומחפסלים לשם הויה המיוחד למפרוץ ז"א, ולא לשמות הפרופים הגבוהים כו' :

זאת השאלה לא מחכמה, ומדמה באלו לא ידע מאומה מכל למודי האר"י וס"ה (אחר שעסק בכולם קצתם כאמיר) שכולם מלאים מזה ששם הויה ב"ה כולל ה"פ קומו של יו"ד רומן לכ"ג עד א"ב, ו"ה בחו"ב, ו"ה הו"ן, והוא אילנא דחיי דרך כללות (אף אם דרך פרטי רומן בח"ח ופרוץ ז"א) ולו אלו מחפסלין וקוראים עשבים ומפארים, חלילה להחפול לאחת האגרות לבדה, שהוא טופר בשיקר, ולא לא"ם בבחינה מפשטה אחוה ממרחויו, כי הוא הקוץ בניעוה ודאי, הא אין התפלה אלא לימוד הקדמון א"ם ב"ה, המתמיד במדותיו י"ס, הבולס ה"פ אילנות, ובכלל כל העולמות הגבוהים, בשם הויה רמזים, שבו שוכן בעצם, והוא אילנא דחיי, וכן אמרו בתקונים (דו"ח בדר"י) המחפסל לעמ"ח

לשמה"ח אין פתלתו מותרת רוקס, אף אם דרך פתיחת רומנו ב"ח וכו' א' שעל ידו מנסתה אור פני השפעתו בימוד, ומשם נראה ע"י זווט שני שמות הווה אדני בשלום, ומתא הכוונה להמשיך השפע להם, אבל חלילה להפירדרו ממקורו או שלא לכללו בכל מדותיו בשמותיו נבקצו אליו ר"ל, כי הוא עובד אל אלהים, ואמר הכחוב שבהנה כי ידע שמי (ע"ש כסולם בעז"ה, מבורח למבין שיודע לייחד שם הווה בדיעה האובדת, ואם לא יכלול בו אפינו מדה אחת, ויחסר רק שם אחד, אין השם שלם ולא הכסף. שם, אלא יכוין. שהכל כלול בשם הווה אין עולם נבזה ועליון שלא נכלל בו, שכל השמות והמדות הם בערך איברי (אנודע שכ"כ מומין, בחינת ראש ס"ב, עיני ה' הנה, מו"ג, ונרעוה כ"ה שוקיים ורגלים) שוקיו עטורי שם קצות) י"ה יסוד ראש הנויה. ועטרה, וכן השמות שאינם נמחקים, ורמזים בו ועטרה, יתאיהיה בבח"כ, אל אלהים דדרועין, אהו"ה נמלח לשון, אל שדי נמלח המעור הווה נבאוח אלהים נבאוח, נב"ה שם הווה ב"ה, נוף האילן, הכולל כולם, ובכולם בחינות עצמות וכלים) ותקויו ותקססיו ומלבושיו של האדם העליון ית' הם, והא"ס יסוד קדמון שוכן בהם הוא נשמות, הוא האכילס להתאחד בהם ומתעקף ומתלבש בהם (כהרין קמלא דלבושים מניה וביה ולהופיע ולהשפיע על ידיהם. לתחתונים, סוף דבר שם הווה הוא האילן העליון עמו"ש על החיים לחמנו מחפשים מאורות ר"ל"כ מלבד ע' עמפין) כוללים עולמות עליונים ונבזים עד א"ס, ומשתלשלים ממונו ועולמות אביע תחתונים, הוא שוכן בהם וממיה את כולן, וע"י לבושי שם אדנות, אלו קוראים ומחפלים איליו לייחדו בכל כנימותו, להאיר פניו אילינו ע"י השפעתו ביסודי נס, בילא"ו, וע"ד פרעי איליו מתכוונים להמשיך דרך שם השפעה, כי הוא קו האמצעי, ובחינת המרכיב כמדות, שהוא הנכבד בהנהגת העולם, אלא שלפי הזמן שליעת ההנהג' משתנה, אם לחסד אם לרחמים אם לדין, ולפיכך חסיה הכוונה להמשיך משהם ההוא על הברעת הרחמים, ועמ"ח (כ"ג יוד") נפסקא ואית למשאל כו', בימים בהקדמת עמס רמז בלות ה' (הויס שלם) שעולה חכ"ו, זה מקום חמד רומנו לפ"ק של הגדה שזכרה עליה העותי ברוח שקר.

בהתהרת הספי בהגדרו סלומו כנראה התחיל בדברים בטלים, כו"ש טובה לראות צנו (של אליהו) ויכב ב"ח כו', ולא ידעתי זו מ"ל, כי לא נזכר במדרש (פר"ח) אלא שכן הארטיח הוא משיח בן יוסף, אבל לא שהוצ' צנו, אדרבה נזכר שם שאמרה מדוע באת אלי בתי"ה והוא אמר שצדק נערה אמרה כך, א"ב מלא עולמא לעו על אחוה אחוה זדוק, (נט) מ"ש על מאמר רז"ל, מש"ח בו דעה אסור לקחם עלינו, על דמח' אינו יולא מירי פשוטו (אמר טובה לחכמה ובינה) לפי אדרעת והודיעה ביד האדם לקנותו ולהשיבו אל ישרים עמנו א"כ היא מאחד עמנו לדעת, שיהא נעדר ממנו, לכן ודאי הדין נוחן שאסור לרסם עליו, מאחר שעל עמנו אינו חס, לאפוקי מי שנגדר עליו להיות טפס, מאז אית ליה לתעבד ש"וב בא המלום ברוב דברים, המעידים שלנו היה גוקפו בהם, אולם הפסוק סגל בפיו בשמות (ה"ב) וכולם ענבור זאת העמדתיו וכו', והיה כמזכר בעיניו:

התהרת עמלות איך לא סלי ולא הרגיש, בי לא בשורה טובה היתה לו בו: וכאשר בעו"ה הובית טשו, כי לא טוב היה ר"ל (וב) מ"ש לאסור תקירת האחדות מכל וכל, פגע ונגע בכבוד צד"ה, ועש סיעם גדולה גאווה עולם וי"ל, מלפניו ועל אחריו שנגמרו בשער התקירה שלו ויאלו בשלום, כגון הנה"ם והמב"ם. וזולתם.

71 עוד אלא שטובע בסכבוד הארין"ל, שממנו ראה להובית איסורה של תקירה זו, והנה מינו שהאר"ל ז"ל צוט לגמור בעש"ת קריאת סת"ה, ומ"ש בה"ס בטעם המניעה מזה, אין בו טעם ודיו כלל, בטעם כמעט א"ל היות אדם ערום מנוה, לתמן יידע מה להשיב אח האפיקורס, ג"כ לא נפלתא ולא כמותה היא. ועוברתה בימוד, כדי שלא לעשות ח"ו בהשכות של חכמת האמת, שלא ידמה מ"ל ריבוי עמלת מנין ספירות ומדות, לכן האנער נכד זה, וארשטי לנו מתאמ, ה"ח יעילנו משגשגות, ועמ"ש בלוצר הטוב בראשיתו מניין זה. ומ"ש בק"ב, דאף אם הסובב המצויס כפשוטו גם

עיסור ספרים

(נ"ט) גראה לבעל משנת הסידים אשעיא לישנא דהוהר הקדוש ח"ב פ' ויקהל ד' קצ"ו שכ' יונה מתלי' ראליהו קאתו נהבין שהוא גפ"ה א"ל חתן לנשים חילך אצל באמת גם תפלה קרא חיל עיין עה"כ אות מ' ובגוול הנו"ק שצא ע"י תפילה אלה ומכחו כיון דהיה בן הצדקסמית והגאון המחבר לא היה צורך להקדים ע"י מבח. סכרז בעלמא דהא מעורש בירושלמי. סוכה פ' החליל גבי עובדא דר' ולי וריב"ז דהוה נסבין תרתין סלעים ולקרות געם. לדרשה בכל שבת (ודרך איך למנה לי מה שהאריכו הפסקים בחיור פרס התנוגת והתוקע בשבת וכו' עיין טוש"ע אר"ח סי' תקצ"ב תקפ"ה ובכו' וטו"ו שם ולא הערו מהכא דמבואר דשרי ולא נקרא

גם נוחן זו פנס תמונה של הקו, מ"מ למעט בתפלה הכי עדיק עכ"ל לא דבר כנוחה, כי אין בזה שום חפלה ופנס חלילה, אם האמין המאוס כרו שהוא דבר מוכרח מעצמו (בה"ש ל דבר בספרי הלו) אם ראה למלול העבורה ית' כל כעור וגנאי במחויב לא מה שמך דבר כשמע בו לזיירו הקו לשכון כבוד בחובו, ואם הוא חמונה מדומה שכלית לא החזיקה זה העורה ממנו ית', רק הוהירה חותמו מלזייר ברעמו שום תמונה מוחשת מורשפת בנגס, וזו"ה השמרו פן תעשו לכם פסל ותצנית וגו' כי לא רחיקים כל תמונה בשמית שחובל לזייר דמיונה מוחש' אבל לא שללה תורה שלא לחשוב עשה לו ה"ח תמונה אלהית למענהו, לכבודו להיות בו נוחו, והלא מקרא מפורש בחזקת דרע"ה ותמונה ה' יבטי, הנה יס מציאות תמונה ה', והיתה מושגת למרע"ה: בהצטת רוחנית שכלית מה שלא זכה ילוד אשה זולתו. ואין מלדה חסרון ופחיתות ופנס כל עקר, אדרבה זהו שבו, וזוהי גדולת גדולתו, שהכין בשמים כסאיו וכארץ הקדומו, להכיר שמו, אשר לא יכלון ברבאיו תצנומו, להופיע עליהם ממנו, גם נעלם מהם יקר כסא כבודו ומקומו: סי"ג האריך לשון כענין הלמנים אם הוא כפשוטו, וכבר קדמתי לכתוב בזה במשפחת זו ח"ב, שלע"ד אין זה לריר לפנים, כי ודאי בהכרח גמור, אינו יוצא מידי פשוטו, והוא מהמושכלות הראשונות לבעל דמיון הקדושה אם לא לאפיקורסים המשוללי הדם שאינם מודים בכריזא ובחדוש העולם בכלל, הם ודאי לא יאמינוהו. ומה לנו וליהם אטו כשופטני עסקיני. על כן האריכות בזה אך למותר, והוא דבר פשוט מוכרח ושוכר מעגנו, למאמנו פ' כראשית ומדוע יקשה להאמיני, יותר מאמנוגם החדוש, וכמע שאין האומר העור יכול לגייר איכות ומחשבו דבר הכריזה בשרה, ועכ"ז אין דבר עומד בפניו מלקאמינו, ולא מתנגד לו. ההקשה השכלית, לכללו בכת הגמנושתי ככה הוא ענין האעלום תמם דומה בדומה, לא ימאן מלקבלו קבול מדעי, אך ימליט ויגורו שא"ל לבריאת העולם מבלעדו, ושולחו הכריזה בכללה נענעת, וביא ואראך דומתו בעולם, בא"י שבהיות יושביה עליו רוחא, ובסורנגה גמרא וכן בז"מ מצינו המועט מחזיק את המרובה, כי"ש ברומיות, שלא יקשה ההקבלות והתקטנות עם החפשות, ואנו רואים גם באייר היסודי שלנו, שנקמט ע"י חום, גם ע"י כלי מעשה נקלט הוא, ושכאז ונמשך לחוץ, מן המקום שהיה סגור בו ומודק מלבו, וגם מב"ה יוכלו להויראו, בלי שכלל ממנו החיות ע"י משאב עשוי בחכמה, לשאוב ולשאוף הרוחות החיונות שבכ"ח) ונעשה המקום פנוי מאויר כלל, רק רוחם מעט מניח בו ממש (וגן אלו רואים נזווי אור השמש מתקבלים במרכז הווכית) עכ"ז ביוגר הכל, שלא יכר ממנו לעשות יתקום פנוי וחלל כדמה ריקן, לאסוף רוחו ונשמתו אליו כדי לפנות המקום לכרוף בו בריאותו. ואין זו תאוה מקומית, כי עדיין לא היה מקום, וע"י האעלום וקטנט עמוסו כאלמשיחו, הוא שהוציא מקום לעולמות, ע"י אצילות, יס"ב שהם עשר הויות ורחא למ"ם עולה בג' ר"ם. כענין י"ם הויה, אולם א"ל להגביל המאמנו בצדדים, שאז יוליד זדנת קבול ושקר לחשוב הכורח כ"ח ח"ו, והעולם שברא בכ"ח, וזה בטל ממנו אצל כל כן דעת כל ספר:

אבן מ"ם בסימן זה דרשילו נ"ק ד"ז כו' אין עלמותה מחפסת בעולם, בזה לא דבר כסוגו בעיני, ונראה במכסים פשטן של מקראות מלא בה"ח כבודו, וכן הארך הדום דגלי, וכן על כל הארך כבודך, וזולת הרבה, ובלתי השפעת אורה אין קיום והשגחה לעולם מי לא ידע כי יד' ה' עשתה זאת, הלא היא המחרבת יס וגו', ומלכותו בכל משלה ואין מקום פנוי מאזיקה ונייץ קמנה, כמ"ם צבולם, א"ל בתקום מקדש מעט, ששוכן כבודו עמנו גם בארך לא לנו, וכמ"ם ז"ל שמעו קל שכינה דתתי, וכחזו אלהים נצב צדפת אל, אמרו בירו' שאמר שלמה חמיתיה מאמנום ציניהו, א"ל בתקום כפות רגליו ית' על ארמת הקדש עם שונמניה, קדושהה במקומה לעולם, זה גלוי ידוע מזה ויולל אדם לראות בחושי א"ך אפי' הרומניום העב גהגס הנעלץ בתמרים ארזיים שלנו, מפלס ושער כל הגשמים העכורים והגסים בלי מעכב ומנוע, כאשר סגסה באנן המגניט, אם חשיתיה סחת הסכלא, וחחזיק עליה המט ברזל, מיר תמונע ממעל כנגדו וחרזן אליו כרן אל משקו להדבק בו, ולא עשנהה

עישור ספרים

שכר שבת ועיין ספרים ד' נ' וצ"ע) ומסוק ש"ל דיעבד בן אסיתיה היה אבי' מובולון ואמו מאשר וכן הוא בב"ר פ' צ"א וצ"עין רפ"ם (מ"כ שם א"כ מכאור דיונה לא היה בן אליהו דהא אליהו אביו מגד או מפסיפין והוא עצמו אמר שהוצא מכניו בניה של רחל עיין ב"ר פ' צ"א ובתוס' ב"מ ד' ק"ד ועוד המצא בירושלמי פ"ט דברכות דחשיב ג' מקומות שיצא הרוח ורצה להתרוב העולם וקחשיב ליונה קודם אליהו וכי"מ דחשיבו משננס דיונה קדים לאליהו דהיה עוד בימי פרעה והביא כן משננס פד"א ע"ש ומה שהביא שם משננס אברבנאל דיונה משח ליהוה ותמה דמ"ל הא תמונה שלא הביא שבו"כ רש"י והר"ק במלכות ב' ש' גבי ואלישע קמא

הגשם, סוף סי' י"ד ז"ל ולכן כל הפעולות כגשלו מס"ר כו' אפשר להיות כולם מים מרעים הללו שזו מיני פדליע שר"י והתהוללו מאד כמ"ש בשבט בס"ד, כנראה היום הזה בס"י לבב, עיר פרוצה והיה, מפץ בהתנלות לבו, וסקליה למטרפסיה, בסכ"ב כתב, לעולמות אין חוט הא"ס נמשך בתוכם, עמ"ש (בשלה"ח כנ"ב) לו ביאור פסוקי ברכת כהנים :

ע"ד כאן יכולתי לעיין בו, אח"כ לקח הספר מידי מי שהזילו לי, ובסמ"ח לא שמתי עיני בו כלל, מאחר שלפ"ד נבדו מכארי, אך אחזאת אתי אוננו ומנוה לבניי וי"ח ותלמידיו ואחבי ורעי ושמי הקדים למשמתי, הריני גוזר ואוסר עליכם להפגל ע"פ מ"ח, גם לא מתוך סכ"י שקוראים חפלה ע"פ כארי שסדרה ר"מ פאטרט, ולא חלו בה ידי הארי ולא רח"ו חלמידו פעל כל זאת, אך ספר כוונות הארי"ל לא נעשה לכוין דווקא כך במופל רק ע"ד הלמד, ואם כארי"ל חלמידו יכלו לכוין בתפלתם על הדרך שלמד הוא ז"ל, מ"מ עכשיו קצרה דעת ב"א, וכלי ספק תזכבל דעת במכוין בהם. ויותר ממה שיחשוב להרויח, יפסיד בודאי, על כן אני מזהיר ומצרה כב"א השומעים לקולי, שלא יבקשו ליתך בגדלות ונפלאות מהם, הוואי יוכלו עמוד בזוונות כולליות, שסדרתי בנית חפלותי קצ ונקי, ולא שאני נותן דופי בכארי חליה לי מה', אלא שאין הדור כראי לכך עד יערה עליו רוח ממרוס' ועמה חולת יד בעויה ולא יאמר אדם אתי ארצה לכוין, ולא אסור מני דרך, כי יעשה בנפשו שקר, אך כי עשה שמדייפו כל כארי"ל גם ההצקות מלאים שבושים וט"ם לרוב מאד, האשר ראיתי בעיני חפלה של הארי"ל ביד אחד מהמתחסדים, והיא מלאה שבושים קשים, ולא קלי ולא מרגיש, לכן אנשי לבב שמעו לי אל תחארו לעלות ולעוק השמים בלי ארץ, כי יפול הנופל ויביא עליו שבר שזו מרותי כי הם חרומות מחרומות ועוד לכם מעט בידאת ה' רמנאל לבא באי ובה' חשימו סבר :

פרק ט

לח הללת רש"ל שנית מחלונת בה"ס, שלא עמד על דעתו הישרה :
 לט והשתבש בא"ח, בחשבו שאב"ע מביא נפ"י החורה עיני הספירות שזכרו ברש"י,
 כי לד"א נחמין ונחלקין לו לשון לועזי בלה"ק : עם היות בה"ס לועזי ממשי אמו, לא הכין
 לאמו :
 מ נכונת העוסק בה"ס מפי ספרים בלבד, שאין כל אדם כראי לכך אם לא בעור
 אלהי פרטי :
 מא המחלוקת אשר נפלה בין אחרוני המקובלים, באיזה פרטים מן החכמה, בסבת קאור
 לשונות הקדמונים לא יזיק לחכמה בכלל, כי מקרם אחר הוא לכל החכמות והידיעות, לא ימלטו
 סעפיהם מהסתבכות :
 מב מתפלספים לאוחרים עם היותם רגילים להיות נגסים רוכבים ע"ג ענקים, לא דארו כמותם
 אור בהיר בשקאים :
 כ"ד 79 של"ה אחר תיבת המוטבעים, כ"ב הלא זה דבר ראש הטבעיים, הוא אחר שענין שכלנו
 כשנעיין אל הדברים שהם אצל הטבע בתכלית הבאור, דומה לענין העטלפים כשנעינים לאור השמש,
 לא יוכלו להביט אליה, כמו כן יראה שיהיה השכל אשר בנו, עם הדברים אשרי בנפשם שכל כדור,
 כי יש לשכל אנושי מעמד זנובל, נתן לו ה"ח לא יוכל עבור, ועיין לח"ש פ"ג דרבות סס הארכנו
 בזה מדרשתו ב"ה ומד"ק :

סס

עישור ספרים

לאחר מבני הנביאים למשוח ליהו שבי' שמבואר ברז"ל שהיה יונה בן אמיתי ע"ש וכוה אני מכין דבריו הב"ד
 פ' כ"א גבי קרא דהו האדם היה כאחד ממנו ד"ל אמר כיונה כו' דהיינו משום שמצינו בהאי קרא דמלכוס
 דיונה נקרא אחד ואולי ליה כיון באות אמת שחבוא המ"ב שם וקרא דויהו האחד מפול קודה אנכ ש"ש"ל
 נקט ע"ש. ועכ"פ דבריו המ"ח תמוהים. ד' כרחמי בקרוב ישימינו קול מבשר מן המודיעים. לעלות
 לציון מרשעים אמן.

שם של"ט אשר חיבת וגו', כ"ב ויש להמשיך ענין זה של עיון חכמות חיצונות המתקנס בתחלתה ומרה אחריתה (בענין מעט דבש קף על פני ארם, שהנפתה זו והולך אחר המחיקות וכולעו, ימות בנפש מרה מהרה, בטור ירגיש בארם, אך אם בר הרגשה הוא, נברא לו תכלין ותרופת הקאה) אל הענין הנובע בנמצאים בתקומות המרעה, שני מיני עשבים, האחד מצחוק והוא סם מות לבהמה, ובלדו לומח עשב מר, והוא סם חיים ותרופה בדוקה לראשון, לכן הכהמות הרועות כשמרגישות שזבלו מן המחוק הממית, מהר חיס הולכות ואובלות מן העשב המר, ובוה האופן נלילות וממלכות נפשו נמנות: ועד"ו מה נמללו דברי החכם במשלו האלהיים, שהמשיך החכמה המתאכרה לנופז, חטופה שפזי זרה וגו' ואחריתה מרה כלענה, וזה בענין כשני הזמנים ממשי והנה בני אדם הללו הנפזים דבש ממית. גרועים מבמה, דאמרה נפשה, ואינה נמשכת אחר המסיקות שפרי כחם, והיא העלה היעוזה לעלול מבלעית עלוקה, מיד ישלח ידו אל עץ החיים ואלכל וחי לעולם:

מג מחופפת החכמים בעיניהם אשר חין מעזר לרוחם, מד בהרחקת לעזר הפלוסופיה ופסרי חכמות חינויות:

מה נמנעה אסתר שכנעלת לנכרי, וזו נמנעה דר"ע שהיו סורקין בשרו, ושנקבר מתלמידו בפברת אליהו ז"ל:

זו בענין יהויקים דאמר קמאי לא ידעי לארצתי: מה עוד באותו ענין: מט חוקר שבוט לפני בא"מ בדרו שבנה"מ ראשון היו עשרה כרובים (דר 31 ש"כ מלא אש נמקם): וזו סליק ממשלו מלשונו של בה"ס הג"ל:

לא בענין טעותו של ירבעם, ושם עוד הערה בענינו, ודבר מפליא מענין כביאי ה': נב הערה בענין אהאב:

נב בענין סוד הזמנוס הרחוק מדעת המתחכמים, עם היוחו ממשי מושכל ראשון:

נד בענין י"ט דערת שהוא חמשים לפירה לא סלקא ליה שמעתא לב"א"מ: זה באור הכתוב ישא ה' פניו אליך:

נו נמנוס בלשונו של בה"ס: נו על אודות ר"ע האדומי, בזהר משפשו סם פעלו:

נז מודיע מה גרם עון האחרונים בהתפלספותם שחטאם נזכר, לשבת מהם בני נכר:

נח שלא ללמוד מלאכת הרפואה מהאדוקים בנימות, בה"ס סמר מדעתיה דנפשיה, מה שהוא חלמוד ערוך בידיו:

ס בענין עדים זוממין הרגו אינן נהרגין, נחבאר שהמינין מונין את ישראל בזה, למען כוסת פניהם ובעיות דעמם בערך עשירי דעת חז"ל: סא בענין טיבו של סם האמור בפסוק ויאמר ארני אל כל חשבור, לא דבר נכונה בא"מ:

סב בה"ס העתיק הג"ל ממנו תלין לא יועיל כס, בענין מחן כהן של מצות, וענשן של עברות:

סג נכשל בה"ס שאמר ד"מ משם מין שר"י, ושם חירון לקושיא על חו' דעירובין בענין ליחי פשה ולדמי ליה"מ ומ"מ החובע ע"ז הם דברי רוח, גם ב"א"מ לא עשה פה מאומה, יטול מה שזדס בענין זה, כי הכל הבל:

סד חסד הפוסקים כמה שאין בהם, בענין נדחת הלולב: סה בענין הרואה להחיים ירדים, שזריך שיסכים הונעשה בפועל עם הכוונה וכן בכל כיוצא בזה: סו בשעס הבז עלנערה מאורסה שחמור מהבא אל ח"א, דברי ב"א"מ אינן מכוננים: סז בישוב דר"ע בקטנה מזנה ברשון נחסרת על בעלה ישראל:

סח ב"א"מ אשר דבר שלא כהלכה בענין הגר: סט עוד לו דברים בלתי מכוננים להלכה, בענין היבנה עם עוד דברים משובשים ברין היבם: עא לשונו בלתי מכון, בענין אלמנה נזונה:

עב בענין ישוב קושיא בכ"מ בה"ט נדעת, יפה כיוון בה"ס: ועמחבר עוד ד"א ז

עג מה שהקשו לו: דר"מ אהדרי מ"מ כפי"ב מה"ל א"ה למ"מ פ"ג מה"ל מקואות, ומש' שזירדן בה"ס הכל הכל ורעות רוח,

עד בענין ס"ה שכנו חלמיריו על שמו ז עה עוד בענין הג"ל.

עו כמה שמניו חלמור הוצאו דברים משם אמוראים. וכבר קדמוס כשם זולתם, שבה"ל ז"ל ההכרעה היא מקרה. שם שפי"ע. אשר חיבת ללן, כ"ב (ואילו היה נכשב שהוא המחבר העצמי המנציח כל ס"ה בשב"ט, הייתי יותר חושדו בהשק, וגראה שמי"מ נמנע לתת עינים לרדריו.

מחמת הוספות שהוסיף בו משה מדעתו.

עז גליון מוכרח בס"ה, וכזה איננו הרבה בשפרים ישיים.

עם אורות ספרים שאבדו מאתנו .
עט העתקת ספר יוחסין דרום קוסטאנטינא , בענין התגלות ס"ה , ועל אודות מחברו
מי הוא :

פ (דלו"ב בענין מניד של הרב"ו וה"ק שרחה על האר"י ז"ל .
פז בענין הנקשים עמנו לדעת להרבה אחרי רז"ל כמהרהר אחרי שכינה , כאילו עברו
על כל חוסיק , הדברים מבוזרים יפה , חפזים והב בתשבות כסף , וכל הפורש מדברי חז"ל
בפרש מחיי .

פכ סעל הרוב לקחו חז"ל בחלמוד טעם הציני . והעלימו חנין הפניני הרמזו דבר .
וכענין חורה שכתב .

צד 94 סי"ג ז"ל ודרשו חז"ל עה"פ חדשים גם ימים רודי לפנתי לך , הרבה גזרות נורתי
על עמני יומר ממס"ב עלי וקיימתיס , הרי סז"ל אמרו שאין בו מאוס כל חוסיק) ואמרו חמוריס ד"ס
מרח"י : דר 100 שליט , אחר חיבת אליו , והכל לריך והכרתי לבנין מעולם העליון והתחתון :
צד 101 מכאר המחבר בענין ס"ה חכלית דעמו ומכמת האמת שבו , מוסרת ציד יסדי סגולה , היא
נשמת החורה אין זולתה דעת שפזיו צרור מללו , לאשרה ולקיימה בכל עז , והמכחישה הוא בכלל
אשקורוס בודאי : גם סי"ז ז"ל , ושיר המשיכה שבשירים קודם קדשים מיוסר על כך ביחוד : ואב בענין
מטה א' פוטרת כל הכריה פד לעיני פוטרי עון הבא על הגוייה פזבענין יפה חוזר פו באור על מה ח"ע
רשות : פו בענין שני זוגות חפלין :

צורה אפסית חבוריה , לריך אני על כרתי להודיע צעיר לרבים , מה שצרה לי מטפס אחד אב"ד
דק"ב הרזה נק"ב ופחזו , המהחבר לרעט חושב מפדסם אשר יאז לננות דח בבירור גמור , כאשר
נודע מאז מעורו מנצח שיא מנען אמו כשעבר על פתחי ע"א מפרבם לאח , והחוקי צמדו שנים רבות
כחב ידו מעירו , לשק הסית והדית רבים שזו מימינו האחרים ואבדו . עולמם על ידו , כאשר נחבר
בבירור שאין אחריו בירור למולים ולעגלים , וכבר נודע בלעגים פעלו , כמה חלול ה' גרם בעולם ,
וכמו שמופדסם בצפרינו . וכמה ממון שקעתי צריב לה' לבצר אשרה זו , וה' גם היה , לולי ה' צרה
לנו , כבר בטלה חורה מישראל , ואבדה האמונה חלילה , הוא העין מתחלתו עד סופו אשר החוק
ציד האורו בצפראליטי , אשר עמו נבלע ולהשחית שרית ישראל , וכל יסודם בנו על זה האור , אשר
היתה ידו אחס נמעל כאשר מנו בו צפא מלא , והוא לא די שלא התכבד להם במאומה אך שלח בנו
הנער הכשיל ונער אללם , לחוק יד מרעים , ונעשה אגודה אחת וקשר רשעים , והוא התמיד להרין
אבותיו אליהם , בכל זמן הרעט לא פסקה זועמחו , להכניסם ולנטיב לבס לחוקס ולאחס לקרחת
המלחמה נגד ה' ועמו ולהחויק בקמייה לשמונה , ועל זה יסדתי ס' שמוש גדול , לחוק ידים רפות
וגב חסירי התקוה לאמן , שלא יחייאשו מן הרשעים , ולא ייראו אהם מעול וחומץ : וה' חשק אה
זרוב קרשו לעיני העמים , וח"ל לא על שוא העמתי , כשנקרתי לבוא לערות ה' בצבורים , שאת קלוי
רשתי יא' , לא שחתי לאל מלחם . והכנסתי א"ע גם בחגר הזה עד צוארי , בעד אמונתו וחוראתו
הקדושה , לנלמתי באויבי ה' , והשכלתי נפשי ונגד בעד עמנו וחורת אלהינו , כאשר הפקרתי חי וכל
אשר לי כאן במקומי , שלא להשחית נהלת אבותי , לולי זאת כסדום היינו כנודע וגם מי שלא ידעו ולא
הכירו מינינו , וראה רק ס' מירס לוחט עיוות שלו , את אשר יראה יגיד שביא בירו שברו ואדו ,
שסם התגלות ותקון , הננין עליו כעל רשע יונה העלה קיקיון , וצעה מה ראה כסול זה לדבר
בשלוסי עליון , ואם אותי לא חשב (אם חכמה אין כאן , זקנה יש כאן , וידוע לכל , כי לא אוהב
צאע אני , ולא רודק . אחר הלבדו הייתי , מיני פלתי להיות קבל וקיים : ולאגלה הייתי אוהב הרבנות
כבר הייתי יכול לשחית רב מדינה גדול בימי חרפי , אחרי צות חותני הרב ע"ה , ואכמיל בזה , שכל
ידוע אדרבה ברחמי מן הגדולה כנורח מן הנחש) נודע פיה בכל גדולי הדור התקאים לה' , וביחוד
שוון שבהם הבאון הי"ל : ואחרו כסיל סצר פיו לבלי חוק בצאר עתק , לומר עליו שבנאות ובו דבינו
על לריך עתק : אומר לרשע לריך אחי יקבדו עמיס ונעמינו לאומים , באמת לא רציתי להתגרות גם
בסכל ה' שלסם לו כנמטו , והייתי שכלן גדול נגד זם הפתי , באשר כבר הייתי חיס ריב ומדון עם
אשתי אשר לא נשתי בהם ולא נש בו , כי יד ה' עלי חוקה , ראיתי אז הוצך וזהה צוקה ובלקפה
ואמנתי אשתי די למנפי , מה גם שאינו לפי כבודי , כי שאלתי וקראתי על אלותיו , לדעת מי הוא
זה ואחיה האל אשר מלאו לבו לעשות ק , כי לא ידעתי ומחמול שלסם , ועניני אשתיס ידועים הידועים
ועכרירס אמנו , ואמרו שאין לשית לב אליו , כי הוא שועה לא ידע בין ענינו לשמאלו , וכאשר גם
ספרו כאן מוכיח ועד , כי דרך נשים לו בע"ק שיחה בטלה , ולהזהר להגדר פני ע"ה : ולסול עטרה
לעמנו שאינו הולנחו , לכן נתן עטרה לכלב , כדי שישלם לו במטבע שלו על כן לא נטפתי בפזי הלו
ותרתי

ויוחמתי הפעם על חטאי, אף כי מימי לא חסתי על כבודי, רק על כבוד ה' לא יכולתי לוותר, שאין ספין מאין קרוע חלק שמים מי יחיר, ובשמים עדי כי לא טבחי קולמסו בעסקים בים זה ובניולא בו, רק לכבוד ה' בלבד, הוא יתברך הודיע ועד, והציער לי אהן להשתדל בתקום שאין איש נודר גדר ועומד בפרץ רעב הלו, כי קדחת בית ה' אכלתני וחרפות מורפיו ימנרן לפלה עלי ותבער ביעקב כחם להבה, כרואה את הנולד, כמעט קם אהדה האמונה, לא היחה חקנה לרבר, וה' הודיע שמש דקתי בכל העולם, כי גם אחרי כל הרעם הגדול שהיה לנו פה עם הגתם הזקן, וחשבנו שכבר שקע ארשו, מור וייעור ע"י בנו הנער הממוקן. אשר בהם פה במה לשקן ש"ן שר"י, וכבר נעשו כל ההוצעות כאן כיר רמה, עד אשר קנאו לה' הטובים שבבחרו והעירו בפומבי, על כל הרעה אשר עשו הזכ וזנו להקים מוצה לבצ"ל פגור, על כן לא יוכלו עוד לראות ולסבול את כל הנעשה, אף האנשים אשר הזויק צירו והיה יום עמו במעל הרשונה, אך בפעם האחר ילאו נגר בנו כח אהרה שלו, וגרשום משה ונחרכ בית בנחמו, והיו לרראון עולם, כמפורסם בעולם, ועמה מי יוכל עוד להציק פניו בל פך, להגחיש הירוע מעשה עוכר ישראל הלו, ואפילו אם לא היה מרע מהחובצו האון כל מאומה רע. הא כנאן קריון אף לרשיע' בר דקוף רשיע' בר רשיע', כר"י ואומרים ארוז שיה ילד שיה גדל, כ"ש שידוע לכל, שאז החויק ביר בנו הפוקר ילד שקר, בכל עון בכל החובצות הרעות והרבות, ונודע דמותו היוקף היוקף בשוקף דאכזבי, ואם אמרתי אשכחה שימי כי נס שנאנו גם קנאנו כבר אהדה, גמר מתי שירי, אהרה נמר רחמי, הלא און מקיר חובק וכמות מע"ץ (עון אכזי) יענה חרפתי צוררי בעלמתי בלח, כי היום אחריו קללה, הויב תמו חרבות ללח, שרשו הרעים עדיין מחטים ארץ מעררין ואזוגרין בנו האנער זרע מרעים, ותלמידו התיין עד הלך מר"ו, עדיין הם דנקים וארוקים כפגר מוצם ש"ן שר"י, ומדריחים עם ה', על זה גדלה הזעקה את פני ה', הוא יח' יעקור אותם המינים המחובצים וישרם מארץ זכרם, אחד שאזכ סבס, כאשר רחיו שתקיים בהם כל חוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין צירו לעשות חטובה, וכל באיה לא ישובן, למען לא ישחיתו ארץ ומלאה על כן ללכל לא חוכל, נלאיתי שוא האנרות הבאות אלי ממרסקים, על חורואם, כי לא שקטיה הארץ לא יכלה שאז אותם, לכן עדיין מלאחי מלין בשני כאבות חרשים, יבקע מקול מלאחים ולפצוטים קשים, כפחנים חרשים, והגני מנקה עצמי הפעם נגר ה' ואדם, כי על אפי ועל חמתי היחה לי להחמר במרעים, והרבה פרבתי מלהחגר בו מלחמה, באים מלחמה עם ה' מעטרו, אך אין חכמה ואין חכונה ואין ענה לנגד ה', ה' יענה לחלל באון כל אכזי, ואתן בלב שרי יועני ימים' גיך להמך כי, הבעיחתי כי אחרי עצמי לא ישו (כמבואר בספור המעשה בספר מיומד בספר ושפור כאמת חורה) מתחלה צפה רך, ולבסוף בפרך, וכיון שגעשיתי בעל הקורה, לא יכולתי להפצר מלהכנס בעציה של קורה, לעול קורה וקוסם, מעיני הקוסם, ופי חלבים חורליים לשונם לחסום, ואודיע כאמנה כי קויתי לשלום בבוא המי"ן הנה, וברחי הוא טוב בעיני וישר לפני, מכל וזלמו, שהיה בא ללצן ליטש על כסא הרבנות, שאפילו אם היה יצר ובער מאיש, לא היה עושה לי אפי' קלת מכל הכבוד יקר וגדולה, והכנעה ענומה, כמו שעשה לי הזקן אשתי בראשית בואו הנה, (את חסאי) אני מוכיר, שאמרתי מתחלה בפה מלא שעשו חלוק טוב, מהמת שהיה כאופס ישיבה ומרביץ חורה עד לבסוף שנחלה שהרביץ גלולים בר"ה וברשות ימירו של עולם) ואספר האמת רק אפש קניה, כי בשתי הישות ראשונות נטל רשות ממני בתפארת גדול ושבת עגום נאור, אש"פ שלח הייתי עם בנה"כ וגם לא הייתי אז זקן כל בשנים (כלל) ובי"ט של ר"ה שהיה חתן סמוך לביאחו הנה: שלח אלי את הרב ר' לוי פרעגיר ע"ה (שהיה אש"כ רב בגרירדן) לררוש שלומי בנינו ולברך אחוזי בעמו ברכת השנה טובה שמנה דשנה ורעננה. בלשון רחב מאד, גם אזה עליו לאמר לי שרואה לעשות לי חטיבה, מאחר ששמעו שששו לי האלפים (המוקיים שבהם מחכי ופסולי האנושנות, גם מביאים משכע פסול לעולם) שהטילו ארם דבחס בספ עמורי שמים, על לא דבר זכן דעמו להעביר קול כרוז במתנה בקה"כ ולנזור, שכל איש צ"ב דלי"ק, מחויב שהיה לו ס' חפלה שלי צביתו, ככה היו דבריו אלי, ובדורתי היה דבר זה שזה לי הון רב, הרבה יודא מאלף או אפשר אלפים ר"ט, אם הייתי מניחו לחוליא מחבבתו אל הפועל, כאשר היה חפץ לעשות בכל לב בלי ספק (כי כל מנחמו היה ללכדני ברשעו, ולחדימתי בחלק שפתיו, להיות ח"ו מכה שלו) אכן אנכי הטיבותי דבר, אך אמור לזרויק אני מחויק לו טובה וחיות בעד טוב לבבו היאמן אלי, ואשגם חרות לו על מחסכוו הטובה, אבל חלילה לי מלנכס לעשות כדבר הזה, לכוך כ"א שיקמו ממני ס' מחצווי בע"כ, אין זה דרבי ומנהגי, איני עושה קודרוס מחבורי, סם לועז דאבא, אין בונתי בהרפתח ספרים שלי אלף לשם שמים, לא להטייל משאי על שום צ"א יחא מי שהיה, והרי ספרי חבורי מוגזים בקרן זוית, הרואה לקנות יקנה, ומי שאינו רואה, יניסם, ולא אכפת לי, ואודות המום שהטילו האנשים החם בניב שפחים, בספר עמורי שמים,

מה לי בך, אם אנשים כאלה יגנוהו, לא יגונה, ואף אם ישבחוהו, לא ישבח, אבל הא לך ספר עמ"ש עם חברו ב"ש ומגדל, הניחם לרוב בניני, והרי הם שלו במחנה, רק אמר מן צעוני לשום עיני עליהם, ולעיין להקור בהם היטב, ואם ימצא בהם דבר שאינו מתוקן ושלל כהונן, אל יעלים ולא יכחיד ממני דבר, ואודה לו כפלים, מאם אמר שטובים הם, כי בזה יעשה חפצי, שלא תהא המעלה ת"ח חלילה, והוגד לי באמת שישב עליהם כמה ימים רזופים, ועיין בשקידה שבני ספרי אלה, ושבתם בהפלגה גדולה בפני שונאי חנם, כאשר הכל מצויר בהרבה בספר המיושר על המאורע א"כ מי פחי יסור הנה להכנס בחצר קשה על מנם עם איש כזה, שהיתה לו יד גדולה וזוקמה, ולא הרע לי כל מנאומה בחמלה, ולא עוד אלא שגם אחר שנמשך העיני כל כך עד שהורכתי לבדוח מכאן הוא עשה כל עזרקי להחזירי הנה, ואף שחזרה לחלוק עמי כבוד הרבנות עם הכ"ס, בשוה ולהשיבני בכבוד אל מקומי ולביתי, רק בזכאי שאינה עמו בשלום, כאשר השתדל בזה איש השוים קצין גדול וכבוד ומחוי, ומה העשה וה' עשה זאת אין שום אחר ה' גרשעים, כי ידעתי לא היתה כוונתו אלא לפרוש לי מהדוחו לפחותי להיות סר למשתעמו, לכן שחקרו לדברי הפסרנים שהטריחו עליהם הרבה בך, להוליא העיני אל הפועל השלים אחר, אכן אמרתי להם וכי שבילי כבודי וכבוד כ"א עשיתי מה שבישתי, ולא דורס דמיי"ם היותי, עוב לי פת חרבה ולשנה בה עם יוצרי לעבד לו מזהבה, מביח מלא זכמי ר"ב אורל יור השי"ם, ובחמלת ה' עלי ובזכות אבותי ז"ל השיבני אל ביתי וב"ב, ויבוא יעקב שלם, בנוסו בחירתו ואמרונו לבית ישראל, אף אם הפסרתי ממון הרבה ע"י הריב לה', אשר נחאך מאד ותקפמה פרנסתי עמי כך, לא חששתי מנאומה, הן ידעתי לא לריק יעצתי, לא לחשוה והכל כמי לליתי, אכן משפתי את ה' ופילתי את אלהי, לתענו מעשרתי נפשי ועל קדוש שמו יתעלה הפקרתי שיי, ואני ידעתי גואלי שיי, לא ימחק לבני מימי, יהי כרעע אויבי ומחקומתי כעול אשר חסדו לדמות פעמי, חתי לחריבת כמורה (ועיין באגרת שכתבתי לקהל רעכני אשר דרשוני) ועתה אדבר משפט עם האים הג"ל וסיעתו אשר הכרימוני לפתח פי ע"כ, אשר שאחזתי בפלך השחיקה זה כעשר שנים שאני רואה עלבוני מלך זה הטעם, ששטחתי כחובב בספר חקוקה בעט ברזל ושחקתי, אמרתי טוב לי להיות מהעלבים ואינם עולבים, ולא עשיתי לו מנאומה. רק שהאגתי אגרת חלמירי בספר שמוס, ואני הייתי במערים ולא עניתי אליו: אך עתה שמעתי מאמרו קול העם גדול, על חלמירי מהר"ל הגדול, שכתבו עלי שטנה, איהו אנשים מוקאים מפקה המחנה שבק"ב בני וכל גם ב"ני בלי שם, כל חוטף ואחס, פגרו פיהם לבלי חוק, עשו מרמו של חלמירי הוחיק וירא' ה' בכל שחוק, לתבוע עלבון רבם הטטל לעוברי עבר', והטבו להטיל ארסם: גם בספר שמוס משני פנים של זעם, במשפט עליהם חכמים מטענה משיבי טעם, האחד מנחת שפארת של חלמירי נכחנה בשנה מאומרת לפ"ק של החבור, והשני אמרו שלף ידע עם המחבר, ומתחבבת הרעה יכרת לזייר הספר הגדול והקדוש הלו כאליו מוויק חוכו, ועשו עליהם כאליו לא ידעו המחבר מנוצעקו מדין צפרי גדליהם, עשו עליהם חובבים לא לבד עלבון רבם השטנה: כ"א גם עלבונו של רב הנצר, ושל כלב את בחיור רחיים ורקב ישראל ופרזיו, באמרת שעשו הרם על זאת שלא לדבר מענין זה: ומתמת כן ירדו לחייו של חלמירי על כן עתה נקי אנכי עושקו כח. כי לקדושים אשר בזרן חיים המה קנאתי, וגם דמם הנה נדרס: ושפרי הכרך הנוח הלו אשר נעשה להקום עולה של חורם של רגל, ולהרסי קרן האמונה על דגל, והתחבר בעור אלהי פרטי בחכמה בחכמה ובעדף, אשרי המבין בו בלב רואה ואזון שומעת: יודה לה' חסדו אשר גבר עלינו בדור יחוס הלו כמו בכל עם, המבליג שיד על עו להעמיד שפל כמוני לשום רסן כפי אויבי עדת ולהטיל עליהם אינתי אחס קפעת, ואפילו חכמי או"ה הורו לדברי, והתנגבל זכות על ידי ת"ל חיי ודבר שנטעתי עליו והקיים בידו, בכל אופן היחור טוב, וכל מה שאמרתי מתחלה בהתעוררות רעם המינין בפדאליע, והודיעוני אכס ר"ח אערס, והנעתחיס בה' שלא ידאנו ולא ייראו עשה, פרי למעלה והגליח, כאילו נזרקו בטובה בני, ויסדתי החבור העלום הזה בלי דמי, הנקודם לה' להיות לאות ולמופת בישראל הנאמנים לה', ולאות לבני מרי, ולאות ליבו עם ה' בקרי, אף אם ידעתי כי לא יועיל לנחשים לפעוטים אשר אין להם, וכפי המדומה גם אלה שבק"ב הנותעברים על ריב לא להם: לא טובים הם מנאום זרע מרעיש, פרי כחש, ופרעו אנשי זרון, כי לא עם ר'ל הנוכר אחס מתרהרים ריב ומרוז, בדידי ידיי מינוע דזיידכף טבוי ופשיטת משכיהו ואריכות מנלח: ועבירנא לתורה, דלא תשחכ מישראל, מי צעל דברים יגם אלי, ועתה התיצבו ואשפפה אחסם ואשיבה אחסם על עקב בטחמם, על מנה זה חרבו עם חלמירי הישר והכשר, וחסיתי לבלעו חנם, הלא עשה חכונתו ואם אני מנכסה, הוא היה ממויב לתבוע עלבוני ולעלון חברי סיעה גדולה וקדושה, מגדולי הדור מכל חכמי אשכנז וזקניה (מלכד של שחר ארנות) איש לא עוור אשר לא בן לעזרת ה' והסכים למעשיו

למעשינו לזרוד נדר על בית ישראל, א"כ מה ראה רבים הפתי להתגרות בעדה לא ידע שחרה, להלעיב במלאכי האלהים בצורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו מה לו ולצרה: מי הכניסו לחצר לשלום רסן מפניו, ואם אינו מכת הארורה, לפחות הוא כסיל לא יבין אז זאת, מה טיבו של עובר ישראל אז ש"ן עם בנו זרע מרעים, מה שטויה ונחבדר לכל המון ישראל מנקה, ואף הערלים פרסמוהו בספריהם, וכל ח"מ שאין בו דעת כו', וכחצו אומר לרשע זריק ומרשע זריקו עולם מוקי ארץ עלי דעת, הלא תושבת ה' הוא ודאי, אי אפשר לו מבלי רוח רע של מיוחס שזרקה בו, לא לרשם הלך זדור כו', וכל עורב למי"ו לדומה לו, גם מקרוב ראינו בו סבלות אחרת זרעו ממארת, שרצה להביא ברפוס, ס' חפלה עם כוונת שמוח, והאיג בצרכת ש"ח דברי ענבות, נתן לאלהים חפלה והרהורים רעים, ומעורר הכוונה לעניני חשק ומיאוף ר"ל בחוך החפלה, ומפני ח"ה נמנענו להציג הנה, זהו המתחבר להאריך בזכויות החפלה, ובי"ה נדרנו בעדו שלא יוכל להוציא מחשבנת פגול אל הפצולה, וזכרו של ש"ב הגאב"ד מבערסלו אחו, שסייע צאיתו מעשה לבטל מלאכתו, להסיר החקלה, הרי אנו רואים מה טיבו של עובר זה ומתעבר על ריב לא לו, ולא ירע יחקהו: והנה ארס מווימים שהעלתם חרס במקומכם שלא לדבר מעסק זה של התועב, בעל הקניעות לנא"יה רעב, א"כ ממילא רב לכם נלכד בחרס שלכם לכו עשו בו דין, כן משפטו ארס חרס, להשבו מעל בחרס וללהוב בו נדיה, מאחר שהחמיל הקלקלה, ופרץ הגדר חמלה, וארס לחברה עם פועלי און לשונם חלמיד מרמה ונתן לאלהים חפלה, ובמלאכיו ישם חמלה, ומה לכם עם חלמירי היצר בעיני ה' וארס, יישר כמו וחיליה לאורייחא, שתעב עלבון אמו כנסת ישראל ומוסר אביו שבשמים, אשר הקים חכמי דור דור דרשו, לעמוד על משערתו להגן על אמונת יהדות, שלא לחוש חרות אמו ועם אלהינו שלא יחשו בשוא, וימתו און העושים בטרם יך שרשיו, לולי זאת כמעט קט הצדה האמונה:

והרבה חסנו עליכם אך הפעם, ולא פירסמנו שמכם, שמא תחזרו בכס, וחזירו מעלליכם בלתי טובים, ותטפו לאב"ד שלכם, לעקור העלה נדק ההיא מספרו, ולנחוק שם המין ולמחות זכרו, ירחיק מאלהו עולה, וירחיק עצמו מהכיעור והכח הרשע, ולא יביא עליו חסד היותו מכת ש"ן שר"י האמונה, ויבסם מ"ה ומגדולי ישראל שפעג והגע בכבודם ממו ומחילה, כי אז ישא פניו ממוס, וישר ממנו עקשות פה ולוות שפחים ולא תהיה זאת לו לפוקה ולמחלה, אם כה יעשה: נלכו עמו כמו כן במדה זו, ונסיר דברי נכאי שזכרו עליו בשפריט, לא יזכרו ולא יפקדו עוד, אך עוד חקשו ערפכם, ותאמנו את רוחכם, ותחזיקו בחרמית וכוזין רועע לנכסם, לשבח כח שר"י, איו חרעו כי נעשה אכחמו המוטל עלינו לפרסם את החפנים, להודיע בעולם טיבכם, וזעלה רקיבית בשמוחיסם. חלה נקהל חרפתכם, לשמאח בקמיכם, משלי אפר זכרוניכם. עשה דעו איזה דרך תבחרו לכם. האחה חריבון לנ"על, אם ארס חושיעון ארוח, אשר ירבו לו יומת עד הפוקר, אם אלהים הוא יריב לו כי תלכו את מוצחו, וזנכהו כהניו וכמרין עשיו הפקר, ועשה אשיב על עקב שחכם, לענות כסילים בזולתם להסיר ממלי עקשות מיכם, אשר חשבתם לתח דופי כספר השמות הגדול והקדוש, ולהשיב שבעתים אל חיקכם, למען בושח פניכם, ודעו לא כי חוהיה ארס מנכשים בטענה של הכל, היות פרע השנה של החבור מוקדם לאגרת ארס ושחים הנמנלות בו, מה נכך בשביל כך אינו פסול, הכי עלה בדערכתם להכחיש הירוע, כאילו חיליה האגרות מוויפות, לכו שאלו לנתיבות עולם גדולי ארץ פול"י אם לא המה הרהיבוני בנפשנו עון, לעמוד בקשרי מלחמתם נגד כח הארורה' וכחציה צדי. והג"מ אברהם כו' מוזממש ז'ל ראש המדברים בוועד רד"א, הוא לא הגיה לי נשקוט על שמרי, לא נחנני השב רוסי ממלחמה הראשונה אשר עמנו פה הכזבה עלי מאד, ואכתי לא פלטינן מנה, בעוד ראשונה פקודה שניה ממנהרת לבוא והגילו גם ארסי ועד הג"ל מסאם עלי, ואכתי לא מרית אחר לא נסוגותי בו נחתי וגו', כאשר הכל מבוחר באריכות בספר הגדול הג"ל, חבו ממחמים וכולו מחממים, ומה פנס יש בו אם באמת נחבדר בשנת תש"ח, (גם העכבה לטובה היתה, כי בחוך כך חקרתי ודרשתי הישב על אודות המופת אשר נעשה שם בארץ, כאשר הכל מבוחר בשפרי הנחמד הג"ל, שלא נתעלמתי מדרוש ומחקור הנה בעיני זה, והיה זריק זמן רב מהבא להסם ומהסם להבא, ומה פונם זה בנוק הספר, שבזמנו דברתי ויפה דברתי, בזיוכותים נוצחים, ולכות האבן בו ינמוחיס, כל זה נעשה ויפה נעשו שנת תש"ח, ונתעכב מלבוש ברפוס עוד שנה או שנים, בחוך כך באו עוד אגרות מענין הרע הוא בתחלתו, וטוב ומחוק בשופו, והנכסמה לאוז בחוכו, ומשנת תש"ק לא זזה ממקומה, כי הסנה היתה חמנה אמיתית בבחינת זמן מציאות החבור בכתבו וכלשונו כלי השקיף על זמן איזה אגרות שנתפרסו אליו, בעוד שזיה החבור מעוכב וממוסר זמן הדפוס, וכ"פ הפירי כי הג"מ אברהם כהן ז"ל לשלחו לידו להביאו ברפוס זאלקווע, כמבואר בכתביו ואגרותיו (בעיני, ומנוגות גם בספרי שמוס בצינת ובחמים, ואם לא תאמינו אקרי עיניכם, בנפסי האגרות, להציגה ליד הנקי ומכיר כ"י הרב

הרב הג"ל, גם כל האגרות שדפוסם, ונדע דבר מי ידקק) ולא עלתה בידו, עד כזא עת רזין לה', להעלות על מצבה הרפים לרזין לפני ה' ולזכות הרבים, לפקוח עיני עורים, ומה ששך דבר מלאים בו (אמה אני אם חובלני לקרות בו קריאה ישרה, כ"ש שלא תוכי לעמוד על ערך הארגליות ואזני אקרח טבו) ובמה ספרים קדושים ותכונות סדרה ארבע להם ככה כאשר הודענו בחבורתי הלוה שגכה ארבע גם במרשם ס"ה ביחוד, שילינו בו דברים מאחרים בזמן כמה מאות שנים, ודי כזו לטענת הכל הראשונה אמנם לטענה השניה הבאמת עליהם מאזינה ואזינה, מי עור עיניכם מלראות שכל החבור אני עמוק בו מתחלתו עד סופו. שמי נקרא עליו אני הוא המדבר, ואלי האגרות כתובים וקוראים בשמי, ואני העונה לבני עמי ונחמתי, להנחם לדבר על לבם להחזיק ידם בחזרת אמת כל ידפו ידיהם, ושמתי דברי פניהם, מה יענו דרכי שלי ומה יסונו לאפקורסים הגבלים, וח"ל שגלה עמוקות מני חושך על ידי אני הענוי ודל מסכן, וחפץ ה' בידי הלא הגלים ועשה פרו כנמוכל לעשות לו להשכיל ועלנה לחרופה, לא יטל, כאלה מובלת עליה שפת אמת חבוה לעד, ועד ארבישה לשון שקר, כל לשון חקום אחי ארבע, ונודע בשפרים שמי כי איש אמת אחי ומספתי לאור עמים ארבע. אי"כ מה דאיתם בוקי סרוקי להחלות בקרוי עכבים, ולכחוב על פקססם דין עסק בים, כאילו לא ידעשם מי המחבר הספר, ואם מפני שלא הגנתי שמי בפחם השער לשבח ותפארת, כדרך בני הרום ממברי ספרים שאינם לריכים לעולם עם מחבריהם, וטוב להם להיות גורמי ביבים, מלחלל לשם שמים ברבים, מענין הבורה של רכסם שמנכב ומביא דברי הגבלים, ילכות בהם הכריות ולהגני שמו כשם הגדולים (ועד"ו קרא כשם החופי, אשר ידע שיש לו יד חקיפה במדינתו, למען ישלם פרו כנמוכל לעשות לו שם גדול, כדי להדיק ע"י כך כימי בעלי כיסים, כנמל"ח דלכל כימי, כוננה חרבה חוברי חבר לסמיכה, ולעשות בהם סחורה להריות על ידיהם שם וממנו להעלותם חבור שפלותם, אבל חורה חוננת שק מאוננת ומקוננת מפני הגרים הללו, שמורידים כבודה לעפר, ועושים ממנה קורדום ורזן, לעקור שרשיה להכרית ענפיה, והתי לשחוק בעיני עונבים ונולעטיגים על העוסקים בה, אשר שמוה ככבוד ביד זוכה נשכחה, לטוב בעור לדפוק על פחמי נריבים נריבים מרבה שיר למען חוכר, לומר עליהם דלא אלה בניה עמי שר, עגמ"י נפש, אין עיניהם כי אם על כנסם, ולהרבות כבודם ומענתם, הודם והוגם ולהגדיל שמעם, לכן יצו להם יד ושם בשטרי ספריהם, בשבת המניע לכשפ"ם, ומורדון להגין הסכמות (מאמשים דוגמחם הרולים כרך. להחפרסם על ידיהם כמו כן בחאורי זיוק עם נקודות הכזב. (מני שיהם כגומלים זא"ו להרבות שמים ותוארים לקרוא להם שמות כשם הגדולים אשר בדרך, ולקשור להם עטרה שאינה הילמחם, ומתנאים ומתנאים בטלות של ח"ם, שעליהם במרדעת של חבור, לא כאלה חלק יעקב עם ה' נאמן, הוא יתעלה יודע ועד, כי לא נחתי עיני במה שאיני שני לא נטה לבי אחר הצלע, ולא להחיות ולהתגדר ובלאחתי, אין ממתי (בקים אזרת החכם) עשות ספרים הרבה (כשפרים ספרים בין גדולים קטנים אשר כבר באו בדפוסם"ל, מלכד אשר כתובים ערנה ככהההרבה) ויאזו לאור עולם, לזכות בהם את הרבים בלבד, ולתקנת הדור והעולם דרך להם בידאי והכרחיים מאד, לא נשפתי בעיניים נודעים או בלתי צריכים ומייגעים, ואי"ל שלא הערתי עמנו וזולתי ברוב דברים ולא בחידודים בלתי מלובנים, ולא בהאזנות עקשות ושבושים מאופנים. עד סידים סטריים, רק להרבות כבוד שמים בלבד בחזרת אמת ואמונה השנה הקדושה תורה ה' חמימה, להגדילה ולהאדירה להרבות הנה ויקרה הורה והורה, לא לכבודי ולכבוד בית אבתי, על כן לא בא בשערי שיש אשר מספרי חבורי שמי מביאר, לשם ולתהלה בעמשה ידי להפאר, לא הרד לי ולא חיאר, וכמה מהם לא נקרא שמי עליה כלל, אם לחשיבות. הענין, שלא לטול עטרה לעצמי קבוטה בל"ם ומרגליות, ואם שלא לקרות שמי על האשפה והסריות, וככה איננו שולח מהם דורון לעשירים, לא לרחוקים ולא לקרובים, לא ליחיד ולא לרבים, כמפורסם בעולם ואם לאו, שמי בלתי רבו, שז חבו לו באכבה של חורה הוא לי לבדה עוו ואורה (והספרים שעמדו לי בזוקר גדול והון עמק, אשר האלתי עליהם בעיני, ומבלי העלת משא על ב"ו בעולם לא בהדפסה ולא במכירה הייתי לאבן מעמסה, אף אם נחרוקו ברוי של יעקב עיני על עאני וב"ב לא חסה, כאשר כל זה בלתי נעלם ומדוע אי"כ הייתי צריך לשנות מדתי בספר השמוש לבדו, ומתוכו מביאר היעב וניכר, שאני בה"ס ושמי עליו נוכר, אף עמה הלא כי זה העשף והלה שטיים יאלגוני לפרון גברי אף הפעם, ואודיע בשער בת רבים, כי אני הוא המחבר ספר שמום המדבר בלדקת עם נושע בה', ואני הוא מחברתי גם ספר מפתח הלוה שיעדתי עליו בספר השמוש, ועננה בי דוקתי כי על מעשי לשמים כוזבי, אני הוא איש ח"ם ובאמת שמי נחמם, האקנא לשם ה' באמת, ואפילו היביליה כל חללי דעלמא לא משנה בדבוריה (ומובטח שלא שחנה נורחו, ולגם אליהם לא יסור ממני, חתן אמת יעקב ממעני אחי הוכיר שמי, ומבטן קראני. יעבך שם כימי, ואחר שראבך אי"ש עמי הוסיף לו שם: ישראל לעבר לו בראני, מעברות ב"ו

בן מורין עשאני למחן ברור שגוני . לכשר עניים ומשמי , לחבוס לכסברי לב שחמי , לפקוח עינים עורות
 בזרני , עינים הייפו לעור רגליה' לפיסח על שחי ספיפס אזי , שנאחי הנלי שזא וזני אל ה' בטחתי
 המחוק בימיו , גם עד זקנה ושיבה אל יעוצני , מול בחורה יאזרני , דרך שקר יסור נעניי , וחורתי
 תרח אמת ימלני , לא חנוש ופסי ומפי זרעי ומפי זרעי עד עולם , ועל אדמת הקודש יביאני , בנחמה
 יראני , לעבדו בשמחה לבב יזכני , תחת האצר הגדול הארוך סבבתי על ס"ה הגדול בזכרו זאת רחבה
 נפשי מני עוני , מנאיה התחס נפשי עד יראה ה' בעוני , ודבר טוב ישמחני , אגילה בישועתי ואר
 פניו אחבו קלה או יוכיח לי מעצבי ומיגוני , אדקח חרן לשוני , אחי"ר :

זה אשר בהבתי לברלין לאחר מאוהבי נאמני על אודות זה הכסיל אשר עשה בדרך :
 לגרות ברוך : לדעה איך אהנתה עמו ועם סיעה שלי הרעה למען ידעך שדוך . ולא יאמר
 מי לנו ארון

החיים והשלוס ילכו אל אה"י נופך ספיר ויהלום הזורני הרבני המופלץ בין אנשים גוברי
 מריפין כאזר כלום :

כבר השיבותי על אחרתך ע"פ פכה"ע באורך . ועתה באתי ע"ד שתחדש כעת אחמול
 הניעני מכח מחלמדי הוחיק כמו' לפמן הנכור כ"ך מרגליב זועק ככרוכיב שחברו עליו חרמנוי בית
 נקוה . ונעבו בו קנאים חולדות השנואים . היורדים עמו לזיווי על דבר קנאו לה' גם הוא . כאשר
 הולנו אגרותיו אלי כחוב כפשר שמוס . שמוטא רבה . לאלהא דירשאל . לאמותיו ועם סגולתו ועתה
 קמו עליו ערה מרעיס בק"ב . הרוגים בקיב' והסלות בודאי המה מכת הארורה של ש"ך שרי" . עם
 רבס הכסיל האכיר שס אשר החזיק בזיוי כלב . כספרו אשר קראו ס' הפר"ס (קרי ניה הפר"ך
 שם בנזוים שלו . סימן לשטה מילין ע"ג מילין , תראה (דמח) אשר ערב לבו הטפס והוא להאי
 אח שם המצ' אורד היהודים אשר הלך לחופת . לאות ולמופת . כי הוא מאנשי בריית בריית הרשעה
 לכפור בחובה רותו הקסה . וזה הצער פוגע ונוגע במלאכי חלקים עוליים מן האר"ס . לקנא קנאת ה'
 אחר ע"א לשרט , (וימור גדול הדור כמו' יושע וז"ל אשר היה גסרנס של ק"ק ברלין) באמרו עליהם
 שדברו על זריק עקב בנאווה וכו' . חמק לטונו של זה הסכל קסתי' בידו החליף ומנחה וחלפה רקרו
 לשון מרבה גדולות הלך בארץ לאח הופי ביראני ה' וחושבי שמו . ושקרו על חקתן לאן הגדסה כלת
 ה' ועמו (שלא יאדור ולא יפלו ברשת או טמן מין קסה כחמן . רב שם מהוניה רב הספר) וקנאו
 לה' ולאחרתו ואמנחתו לבית ישראל . לכן אין ספק חללי שיה האויל גם הוא מאנשי כח המודעת ולא
 למנס הלך ז'ר"ר אלל אור"ב . רוב אורב הוא לרת יהדות : וכבר ינאש סריותו למון באילול לאר"ס
 פיי בנו הצער המשוקן הכער . שעדיין הוא אכן ננף לב"י בארץ פיהם מערין ואונרין . עד היום
 לא שקטה הארץ כעבור שקן זה (נאן דאחמילן) בעיל"א (טביא דבי עילה ושחיחא אכיו דאח"ד ב"ש
 לרבני י"ט לנו) יחמול בנחמתי ולולי כי האב"ד הוא מק"ב מכת הארורה לא היה תהלה גדולה כזו
 בזה לידו . להדאח פממתי שהוא מחויק בזיוי כלב עו נפש . ותמחרת לרשע דע לשמי ולנריות .
 וני קסה לישראל חזר מהמן . ונעב מפורסם שי"א לנחור דח' ונאפר בריית עילס . אח"ה' הוא מנדק
 ביד רמה . והיה אחריו של כסיג הלו ופיעתו האומר לרשע זריק אחת כמותרו כמזהס כח המולך .
 כגלנו לנאח יאברו חושבת ה' גם סניהס . ושטייהס וילופיהס בנולס . מאזי הכלס . מייסיין לנמליס
 במולי ימחק מטאע גרשו סאח מלאה . נא' אש"כ חקיר אחר החתונים על אחרת ב"ח מהלח לב המונחת
 השלחה מק"ב להי"ל . לרדוק חיש טוב וישר ישר דרך חלמתי הג"ל . וכקסתי להודיעני נא מי הס בני
 ככל גם בני בלי שם הללו שהכניסו עממס בחגרי הלן להתחרות ברעה מה להס וללרה . ודי צמה
 שמראיס שחברים הס לאיס משחית רחיים ורקב ישראל ופרייו אשר החריב ק"ק לובלין . ואחס לחברה
 עם אייב שי"ר שרי" וז' יב"ר וננך נזימה לתח רסן צפי הכסילים ההמה ע"י אוהביו ושארנו קרוביו
 ע"ק המפורסם בברלין גם אהו' החכס הנכבד הח"י כ"ה פכ"פ י"ו' בודאי יקח ג"כ חלקו במנזה
 לגבור צפני עושה עולה ושלי' מני הטרוד יעקב ישראל ס"ט אגרת הלן כתבתי בנאך לא ישוער כי
 פחזוס לפצע בא אלי אוהבי מ"ד שדרך נזומנת לו לברלין בשעה זו ולא יוכלתי להחיישב בדבר לבאר
 דעתי היטב ישמע חכס כו' : רק זאת אזכיר אודות סבלות האנשים ע"פ הללו החושבים להוילא לעו
 על הספר הקודס הג"ל מממת פרט השנה שנפתח השער . לא ידעו ולא יבינו הטוערים כי הפיק
 ההוא

הוא חמיתי נעשה בשנת עשומי החצור ההוא הנקודש לשמים . ונתעבך הרפסאז זמן מה והזגנו גם האגרות הנאות ח"ו בחובו , ומשנת הפ"ק לא זזה ממקומו ומה בכך : כשכיל כך לא יאל לבית הפסול . קודם הוא לה' ופסולים הללו בזמנם פסילים . ושקולס בין שניהם . שניהם חק"ניה . ועיניהם כידם חרואיה . בהם כאיבשיר וזנו שר"י כמוהם לאחר מבני המולך . סחוב והשגך . ה' עמנו לאזרו מושך ולך :

וזה אשר השיבני

ראשון שבראשון העששה שמן חתלה להעלות כר חמיר לאזר עולם . פורשי כנפים סוככים למעלה ברומנו של עולם : צפירת חפצרת חכמים נגיד ומלוה לאזמים סמוכים לעד לעולם . ה"ה אה" גדול אדוננו באון עוזינו כשיאלו נסיכנו מלכנו וחי המלך לעולם . רבן של כל בני העולה המאור הגדול לממשלת היום נ"י ח"ה ע"ה כש"ת מוהרר"י יעקב יעב"ץ גר"ו יאיר זה כשמו לעולם יא"ק :

ראשון ליי"ן לאחר מקבלה מכתב פחומי חומס קודש ישראל בהוייתו : חשתי ולא החמהמתי לעשות מצותו וטובתי וערכתי את דברי קדשו ביתר שאת ועז והבטיחו לי לעשות כל מה דחפשי למעמד . וחלח להוי ידוע לאדני שהאנשים אשר נקבו בשמות חתת מכתב מק"ב הם בני בלי שם זולת שלוני . והקצין ר' יובק בן ר"פ הבטיס שיכתוב לו אגרת מרורות שיהי בשוא"ח ומה לו לזרה על זאת להתעבר על ריב וכו' . ועוד זאת העצה היעוצה מהקצין הרב ר' אלי' פריענקל להדפיס דק אחד על האב"ד מק"ב מרחיקו כולי האי ומלאו לבו לבא ולנשת אל היכל הקדש גדול הדור כמו"ה יושע ז"ל ושאר גדולי הדור . אין זה כי אם רעות רוחח הוא דנקיפי ליה . ומה גם שהציג את שם אוחו האיש וסירפ בשכתו . אין זה כי אם רעות רוחח הוא דנקיפי ליה . ומה גם שהציג את שם ליפמן הסבר מדאגליב לחלקם ביעקב וכישראל וביחוד לאנשי ק"ב . שיראו שאדוני עומד ליעין הקצין ר' ליפמן כה"ל , ועיניהם חמוזנה במישרים את רוע מעלליו של זה הכסיל האב"ד , בודאי ישוגו אומר וייהם ויחמרטו על העבר , כך נוטה דעת הקצין ר' אלי' פריעקיל גר"ו , נעצה יודיעני אדוני מה לעשות עוד לשרתו בקדש הנני לכל אשר יצוני , וכא' לזאת ישלח לי הארון שאחרתי עד כה בתשובתו אשר לא כרת , שלא הייתי נקו הבריות זה שבעיים מחילוק האוירים וחולדו' הזמני' ועדיין ידי כבירי לבא בשבחות ובחוארים ותמכתי יחירותי בעינותתו דמר , ובזה חשים על קן לשפוך חפלתו ינו ה' אמו את הברכה חלק פעמים ככה , וסובבנהו ויילרנהו כאשון נח יין , ויזרח אורו השמש בחאי השמים , כנפשו הרמה נפש הצעיר שבתלמידיו עבד נרעע לעבודתו פכ"פ וער"ו השיבני עוד א"א משכיל מאד

הנה הודעתי לאמנה כי לא להגתי עם המטוררים הזוקפים הללו כמנהגם של המטורפים כחתי שטנה , על חלמירי הישר ה"ל צטרס וחקרוהו על הטענה והחביעה , ובלי הגידו לו ולא גלו אחי אזני מואח החביעה , גדולה אי קטנה והיו רק זייעה : יאלו לריב מהר ולא יראו לנפש פן יחסרם שומע וחביא שמוטה על שמועה , אכן נמלכתי חתלה בז"א גדולים איך ומה נעשה למעורר מרנים ומליח אש ע"י נערוי המלקטים עליס עד הבעיה ללכך יאזה בפשיעה , המה יחיוני בעצמם לפרסם החלק השולח אצבע לדבר און לא השב אדם ודבר על ה' חוטה . עתה נראה ונשחעה : אם יתפזו גם החמומליס בידו שיחגלה קלונס יודיעוני ומדעה , או אם ישובו מדרבס הרעה , המרס מרישו ומהי להם לחכמה ותעמוד להם השעה ה' ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה וישינו שטון ושמחה הלאמה וישופה :

יד"ע הקורא בדרק ספר זה כי עוצתי כספרי זה השמעות שלא להיות למשא , גם אחלי המעיין כספרי זה ושאר חבורי אס לון וע"ס ינאל בהם ירחיקו וימקנהו ותחסכו לו לזרקה עולה בזהלו לא ישכה , כי אינו הוא המתברר ובעל הנהגה : בירי הכהה ועיני כהה , ורומי כהה . וחיי מיי צער חוהה ובוהה , עד שיקף וירא ה' בעיני וניאלו לאזר ארצה בדרקתו מעיל דרקה ומעטה חתלה יעשני ולכ שמו יטיב גהה :